FAUSKE KOMMUNE

Møteinnkalling for Kommunestyre

Tid: 28.03.2019 kl.: 10:00 - 18:00
Sted: Administrasjonsbygget, kommunestyresalen

Eventuelle forfall meldes på telefon 75 60 40 20

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.
Vi ber om at sakspapirer ikke kastes etter møte, da møteprotokoll fra møtet kun vil inneholde innstilling og vedtak i sakene.

Merknader til møtet:
Orientering om SaltenMat v/Arild Bjørnbakk

SAKSLISTE: - MØTE NR 1/2019

Sak nr.	Sakstittel
001/19	Godkjenning av møtebok
002/19	Referatsaker i perioden
003/19	Anmodning om bosetting av flyktninger 2019
004/19	Ordningen med lørdagsfri parkering
005/19	Informasjonssak bygninger Sandnes industriområde - Sulitjelma
006/19	Rassikring Bursiveien, Sulitjelma
007/19	Områderegulering for Sulitjelma opplevelsespark
008/19	Sluttbehandling Energi- og klimaplan 2018-2030, samt forslag til handlingsplan til høring
009/19	Søknad om kommunal overtakelse av den private Bjørkmoveien
010/19	Endring av skolestruktur i Fauske kommune og innføring av kretsgrenser
011/19	Oppfølging budsjettvedtak 2019 - alternativ driftsform ved Sagatun
012/19	Revidering av delegeringsreglement
013/19	Særutskrift fra kontrollutvalget sak 04/19 - Rapport selskapskontroll/ forvaltningsrevisjon IRIS Salten IKS - Selvkost og offentlige anskaffelser
014/19	Faste møtefullmektiger til Forliksrådet for perioden 2015 - 2019 - Nyvalg
015/19	Søknad om fritak fra politiske verv - Valter Jacobsen

Fauske, 20.03.19

Jørn Stene
Ordfører

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/1605 Arkiv sakID.: 19/302	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen

Sak nr.		Dato
001/19	Kommunestyre	28.03.2019

Godkjenning av møtebok

Rådmannens forslag til vedtak:

Møtebok nr. 7/2018 godkjennes.

Vedlegg:

17.12.2018	Protokoll - Kommunestyre - 13.12.2018	1399745

Geir Mikkelsen
rådmann

Møteprotokoll **Fauske Kommune**

Kommunestyre

Møtedato:	13.12.2018	Fra kl.	10:00	Til behandling: Sakene	
Møte nr:	7/2018	Til kl.	14:30	Møtested: Administrasjonsbygget, kommunestyresalen	

TILSTEDE PÅ MØTET:

Medlemmer	**Parti**
Andreas Vestvann Johnsen	AP
Hilde Johanne Dybwad	AP
Ottar Skjellhaug	AP
Gro Anita Olsen	FL
Gry Janne Rugås	FL
Jørn Stene	FL
Karin Rugås	FL
Kathrine Moan Larsen	FL
Kjetil Sørbotten	FL
Linda Wangen Salemonsen	FL
Nils-Christian Steinbakk	FL
Sverre Hagen	FL
Vegard Setså	FL
Leif Johan Lindstrøm	FRP
Arnt Pedersen	H
Kristin Setså	H
Ronny Borge	H
Siv Anita Johnsen Brekke	H
Jens Bertel Kyed	KRF
Anne Helene Godding	R
Per-Gunnar Kung Skotåm	R
Ole Tobias Orvin	SV
Svein Roger Bådsvik	V

Varamedlemmer	**Parti**
John-Harald Løkås	AP
Nils Sture Bringsli	FL
Per Støre	FRP
Tore Paul Stemland	FRP

Andre:
Berit Vestvann Johnsen
Elisabeth Larsen
Frank Raimond Zahl
Geir Mikkelsen
Gull H. Pedersen
Hilde Christine Sørensen
Inger-Lise Evenstrøm
Ingrid K. Alterskjær
Jonny Riise
Kariann Skar Sørdahl
Ketil Hugaas
Lene Gulstad

Nils-Are Johnsplass
Tom Erik Holteng
Trond Heimtun
Ulf Fløne s
Øyvind Storli

Inhabil	Sak	Varamedlem	Merknad
Siv Anita Johnsen Brekke	121/18	,	Siv Anita Johnsen Brekke (H) stilite spørsmål med egen habilitet - Kontaktperson for Fagforbundet i prosessen. Brekke ble enstemmig erklært inhabil.
Sverre Hagen	122/18	,	Sverre Hagen (FL) stilte spørsmål med egen hablitet - Styreleder. Hagen ble enstemmig erklært inhabil.

Møtenotater:
Møtet var innkalt på lovlig måte. Møtet var kunngjort i distriktets lokalaviser, og dokumentene var utlagt til ettersyn på kommunens hjemmeside.

Ordfører Jørn Stene og varaordfører Linda W. Salemonsen leder møtet.

Orientering om Gata18 og veien framover v/prosjektleder Ørjan Strand.

Det var ingen merknader til innkalling.

Merknader til dagsorden:

- Det vil bli en generaldebatt under sak 115/18 og 116/18. Sak 116/18 behandles før sak 115/18.
- Per-Gunnar Skotåm (R): Ber om orientering status for leieavtaler
- Siv Anita Johnsen Brekke (H): Ber om at habilitet blir vurdert i sak 121/18
- Sverre Hagen (FL): Ber om at habilitet blir vurdert i sak 122/18
- Hilde Dybwad (AP): Ber om at habilitet blir vurdert i sak 121/18

Dagsorden med merknader ble enstemmig vedtatt.

Hilde Dybwad (AP) innvilget permisjon fra og med sak 117/18.

Svar på spørsmål:
Per-Gunnar Skotåm (R):
Kommunalsjef Trond Heimtun svarte. Sammenheng med flyktningekrisen i 2015.

UNDERSKRIFTER:
Vi bekrefter med våre underskrifter at møteboken er ført i samsvar med det som ble bestemt på møtet:

Fauske 17.12.18

Berit Vestvann Johnsen
formannskapssekreetær

Jørn Stene representant representant
ordfører

Protokollen er godkjent av kommunestyre i møte nr den

Saksliste

Saksnr.	Sakstittel
112/18	Godkjenning av møtebok
113/18	Delegerte saker i perioden
114/18	Referatsaker i perioden
115/18	Betalingsregulativ 2019
116/18	Årsbudsjett 2019 og økonomiplan 2019–2022
117/18	Disponering av kompensasjonstilskudd for omsorgsboliger 2019
118/18	Vedrørende kostnader knyttet til drift av nødnett
119/18	Trafikksikkerhetsplan 2019-2023
120/18	Sluttbehandling reguleringsplan Hjerteløypa i Valnesfjord
121/18	Samarbeidsform for NAV i Indre Salten
122/18	Erverv av boretter i Helsetunet Borettslag
123/18	Samarbeidsavtale om akuttberedskap i barneverntjenesten
124/18	Kommunedelplan for fysisk aktivitet og friluftsliv
125/18	Orienteringssak tilskudd private barnehager 2019
126/18	Eksamen grunnskole 2018
127/18	Ordensreglement for skolefritidsordningen i Fauskeskolen
128/18	Endring av selskapsavtale Salten Brann IKS
129/18	Nyvalg etter bortgang - Egil Setså

112/18: Godkjenning av møtebok

Rådmannens forslag til vedtak:

Møtebok nr. 6/2018 godkjennes.

Kommunestyre 13.12.2018:

Behandling:
Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KOM- 112/18 Vedtak:
Vedtak:

Møtebok nr. 6/2018 godkjennes.

113/18: Delegerte saker i perioden

Rådmannens forslag til vedtak:

Delegerte saker tas til orientering.

Kommunestyre 13.12.2018:

Behandling:
Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KOM- 113/18 Vedtak:
Vedtak:

Delegerte saker tas til orientering.

114/18: Referatsaker i perioden

Rådmannens forslag til vedtak:

Dokumentene tas til orientering.

Kommunestyre 13.12.2018:

Behandling:
Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KOM- 114/18 Vedtak:
Vedtak:

Dokumentene tas til orientering.

115/18: Betalingsregulativ 2019

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 27.11.2018
Innstilling til kommunestyret:
Kommunestyret vedtar betalingsregulativ 2018 for Fauske kommune.

Rådmannens forslag til innstilling:
Kommunestyret vedtar betalingsregulativ 2018 for Fauske kommune.

Plan- og utviklingsutvalg 20.11.2018:

Behandling:
Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

PLUT- 123/18 Vedtak:
Innstilling til formannskapet:
Kommunestyret vedtar betalingsregulativ 2018 for Fauske kommune.

Oppvekst- og kulturutvalg 22.11.2018:

Behandling:
Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

OPKU- 037/18 Vedtak:
Innstilling til formannskapet:
Kommunestyret vedtar betalingsregulativ 2018 for Fauske kommune.

Helse- og omsorgsutvalg 26.11.2018:

Behandling:
Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

HEOM- 028/18 Vedtak:
Innstilling til formannskapet:
Kommunestyret vedtar betalingsregulativ 2018 for Fauske kommune.

Formannskap 27.11.2018:

Behandling:

Rådmannens forslag til innstilling ble vedtatt med 8 (1AP, 3FL, 1FRP, 2H, 1SV) mot 1 (1R) stemme.

FOR- 095/18 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar betalingsregulativ 2018 for Fauske kommune.

Kommunestyre 13.12.2018:

Behandling:
Formannskapets innstilling med endringer vedtatt i budsjettet ble vedtatt med 24 (4AP, 11FL, 4H, 1KRF, 2R, 1SV, 1V) mot 3 (3FRP) stemmer.

KOM- 115/18 Vedtak:
Vedtak:

Kommunestyret vedtar betalingsregulativ 2018 for Fauske kommune med endringer i vedtatt budsjett.

116/18: Årsbudsjett 2019 og økonomiplan 2019–2022

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 27.11.2018
Innstilling til kommunestyret:
1. Strategisk innretning

a. Fauske kommune har over år hatt et for høyt driftsnivå i forhold til de reelle inntektene. Situasjonen er nå kritisk med en drift i betydelig underbalanse både i 2017 og 2018. Meget høy lånegjeld forsterker behovet for å gjøre umiddelbare driftstilpasninger i kommende økonomiplanperiode.

b. Rådmannen foreslår en dreining med fokus på en fremtidsrettet helse- og omsorgssektor, gjennom omstrukturering av institusjon og hjemmetjeneste.

c. Demografiutviklingen i Fauske kommune medfører et behov å redusere utgiftene i skole betydelig, for på sikt å overføre ressurser til helse og omsorg. Samtidig satses det på barn og unge gjennom ferdigstillelse av investeringer i nye skole- og barnehagebygg med uteområder.

2. Økonomiplan 2019–2022

a. Økonomiplanen vedtas med de retningsgivende mål og premisser samt økonomiske drifts- og investeringsrammer som er nedfelt i forslag til økonomiplan for Fauske kommune.

3. Budsjett 2019

a. Budsjett 2019 for Fauske kommune vedtas med alle tiltak slik de foreligger.

b. Budsjettrammer for 2019 for Fauske kommune fastsettes som bindende for alle enheter og må ikke overskrides uten at det skjer etter samtykke fra bevilgende

myndigheter etter fullmakter gitt i reglement for delegering av myndighet i budsjettsaker.

c. Investeringsplanen 2019 for Fauske kommune vedtas slik den foreligger.

d. Skatt på inntekt og formue skrives ut etter høyest lovlige sats.

e. For skatteåret 2019 skal det skrives ut eiendomsskatt for faste eiendommer i hele Fauske kommune, jf. lov om eigedomsskatt til kommunane (eskl.) § 2 og § 3 første ledd, bokstav a. Kommunen skriver i tillegg ut skatt på næringsdelen (bygning og grunn) i tidligere skattelagte verk/bruk (annet ledd i overgangsregel til esktl. § 3 og 4). Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med en syvendedel i 2019 (overgangsregel til §§ 3 og 4 første ledd første pkt.)
    i. Den generelle skattesatsen settes til 7 promille, jf. eskl. § 13. Satsene differensieres ved at den sats som skal gjelde for boliger og fritidseiendommer settes til 3 promille, jf. eskl. § 12, bokstav a. Skattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget settes til 7 promille.
    ii. Bunnfradrag for boliger, jf. eskl. § 11 annet ledd settes til kr 100 000,– for hver boenhet.
    iii. Det gis fritak for eiendomsskatt for bygninger som eies og drives av lag og foreninger og som benyttes til deres primærvirksomhet, jf. eskl. § 7 bokstav a. Drives det kommersiell virksomhet i hele eller deler av bygget/eiendommen betales eiendomsskatt for den del der kommersiell drift skjer.
    iv. Det gis fritak for eiendomsskatt for boliger bygd de siste fem år, jf. eskl. § 7, bokstav c.
    v. Eiendomsskatten betales i to terminer, jf. eskl. § 25 første ledd. Første termin er 31. mars og andre termin er 30. september.
    vi. Takstvedtektene for eiendomsskatt i Fauske kommune av 22.5.2014, jf. eskl. § 10.
    vii. Takstene fastsatt med virkning for skatteåret 2015, skal gjelde frem til kommunestyret fatter vedtak om ny alminnelig taksering eller kontorjustering, jf. eskl. § 8 A-4.

f. Godtgjørelse til ordfører og varaordfører.
    i. Godtgjørelse til ordfører er lik den til enhver tid gjeldende godtgjørelse for stortingsrepresentant.
    ii. Godtgjørelse til varaordfører utgjør 30 % av ordførers godtgjørelse.

g. For 2018 legges det opp til en samlet låneramme på 206 938 mill. kr. Dette fordeler seg på 139 938 mill. kr til ordinære investeringer og 67 mill. kr til VA-investeringer. Lånene gis løpetid i samsvar med kommunelovens bestemmelser i § 50. I budsjett og økonomiplan er avdragstid satt til inntil 40 år. Låneopptaket er fordelt slik:

Prosjekt/område	Tidligere bevilget	2019	2020	2021	2022
Valnesfjord skole og flerbrukshall	277 000 000	6 000 000			
Erikstad barnehage inn i Erikstad skole + uteområde	16 250 000	8 200 000			
Fra leid til eid (flytting av enheter)	30 000 000				
Blålysbygg (Samlokalisering tekniske tjenester	5 000 000	70 000 000	70 000 000	5 000 000	
Oppgradering eksisterende eiendomsmasse	31 350 000	2 140 000	400 000		
Buen	30 000 000	8 000 000			
Ombygging fysio, legekontor, Helsetunet	14 250 000				
Velferdsteknologi	3 500 000	5 000 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Riving/sanering gamle bygninger	4 750 000	5 850 000			
Utvikling næringsareal	1 500 000				
Rassikring Farvikbekken	11 700 000				
Trafikksikkerhetstiltak	1 350 000	1 350 000	1 350 000	1 400 000	
IT-utstyr		3 150 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Skytebane Vestmyra		6 000 000			
Fauske Rådhus	20 435 000				
Boliger Myrveien/Tareveien	17 200 000	1 000 000			
Oppgradering veger		3 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Nye automater Parkeringsavdeling		1 270 000			
Medisinteknisk utstyr		2 300 000			
Kulturhus		6 000 000	181 500 000		
Valnesfjord barnehage ombygging		7 200 000			
Parkeringsplass Kvalhornet		350 000			
Utvikling boligområder Løkåsåsen		11 250 000			
Grunnundersøkelser mm Fauske sentrum		1 850 000	1 200 000		
Utbygging Vestmyra barnehage rød	15 000 000				
Ombygging Vestmyra barnehage hvit	11 000 000				
Sum ekskl. VA (inkl. mva.)	**490 285 000**	**149 910 000**	**258 950 000**	**10 900 000**	**4 500 000**
Mva. kompensasjon		-29 972 000	-51 790 000	-2 180 000	-900 000
Korreksjon mva.komp blålysbygg og kulturhus			4 000 000		
Bruk av investeringsfond					
Annet tilskudd	-12 000 000				
Salg av fast eiendom			-27 000 000		
Investeringstilskudd husbanken					
Ufinansierte investeringer pga manglende salg nærings-/boarealer		20 000 000			
Nye lån ekskl. VA		-139 938 000	-184 160 000	-8 720 000	-3 600 000
Vann årlig		7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000
Avløp		3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Nytt Silanlegg Erikstad		57 000 000			
Sum		67 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Nye lån VA		-67 000 000	-10 000 000	-10 000 000	-10 000 000
Nye lån Husbanken		-14 000 000	-14 000 000	-14 000 000	-14 000 000
Sum nye lån		**-220 938 000**	**-208 160 000**	**-32 720 000**	**-27 600 000**
Egenkapitaltilskudd KLP		2 600 000	2 700 000	2 700 000	2 700 000
Annen finansiering (salg eiendom)		-2 600 000	-2 700 000	-2 700 000	-2 700 000

Rådmannens forslag til innstilling:

1. Strategisk innretning

a. Fauske kommune har over år hatt et for høyt driftsnivå i forhold til de reelle inntektene. Situasjonen er nå kritisk med en drift i betydelig underbalanse både i 2017 og 2018. Meget høy lånegjeld forsterker behovet for å gjøre umiddelbare driftstilpasninger i kommende økonomiplanperiode.

b. Rådmannen foreslår en dreining med fokus på en fremtidsrettet helse- og

omsorgssektor, gjennom omstrukturering av institusjon og hjemmetjeneste.

c. Demografiutviklingen i Fauske kommune medfører et behov å redusere utgiftene i skole betydelig, for på sikt å overføre ressurser til helse og omsorg. Samtidig satses det på barn og unge gjennom ferdigstillelse av investeringer i nye skole- og barnehagebygg med uteområder.

2. Økonomiplan 2019–2022

a. Økonomiplanen vedtas med de retningsgivende mål og premisser samt økonomiske drifts- og investeringsrammer som er nedfelt i forslag til økonomiplan for Fauske kommune.

3. Budsjett 2019

a. Budsjett 2019 for Fauske kommune vedtas med alle tiltak slik de foreligger.

b. Budsjettrammer for 2019 for Fauske kommune fastsettes som bindende for alle enheter og må ikke overskrides uten at det skjer etter samtykke fra bevilgende myndigheter etter fullmakter gitt i reglement for delegering av myndighet i budsjettsaker.

c. Investeringsplanen 2019 for Fauske kommune vedtas slik den foreligger.

d. Skatt på inntekt og formue skrives ut etter høyest lovlige sats.

e. For skatteåret 2019 skal det skrives ut eiendomsskatt for faste eiendommer i hele Fauske kommune, jf. lov om eigedomsskatt til kommunane (eskl.) § 2 og § 3 første ledd, bokstav a.
    i. Den generelle skattesatsen settes til 7 promille, jf. eskl. § 13. Satsene differensieres ved at den sats som skal gjelde for boliger og fritidseiendommer settes til 3 promille, jf. eskl. § 12, bokstav a.
    ii. Bunnfradrag for boliger, jf. eskl. § 11 annet ledd settes til kr 100 000,– for hver boenhet.
    iii. Det gis fritak for eiendomsskatt for bygninger som eies og drives av lag og foreninger og som benyttes til deres primærvirksomhet, jf. eskl. § 7 bokstav a. Drives det kommersiell virksomhet i hele eller deler av bygget/eiendommen betales eiendomsskatt for den del der kommersiell drift skjer.
    iv. Det gis fritak for eiendomsskatt for boliger bygd de siste fem år, jf. eskl. § 7, bokstav c.
    v. Eiendomsskatten betales i to terminer, jf. eskl. § 25 første ledd. Første termin er 31. mars og andre termin er 30. september.
    vi. Takstvedtektene for eiendomsskatt i Fauske kommune av 22.5.2014, jf. eskl. § 10.
    vii. Takstene fastsatt med virkning for skatteåret 2015, skal gjelde frem til kommunestyret fatter vedtak om ny alminnelig taksering eller kontorjustering, jf. eskl. § 8 A-4.

f. Godtgjørelse til ordfører og varaordfører.

i. Godtgjørelse til ordfører er lik den til enhver tid gjeldende godtgjørelse for stortingsrepresentant.
ii. Godtgjørelse til varaordfører utgjør 30 % av ordførers godtgjørelse.

g. For 2018 legges det opp til en samlet låneramme på 206 938 mill. kr. Dette fordeler seg på 139 938 mill. kr til ordinære investeringer og 67 mill. kr til VA-investeringer. Lånene gis løpetid i samsvar med kommunelovens bestemmelser i § 50. I budsjett og økonomiplan er avdragstid satt til inntil 40 år. Låneopptaket er fordelt slik:

Prosjekt/område	Tidligere bevilget	2019	2020	2021	2022
Valnesfjord skole og flerbrukshall	277 000 000	6 000 000			
Erikstad barnehage inn i Erikstad skole + uteområde	16 250 000	8 200 000			
Fra leid til eid (flytting av enheter)	30 000 000				
Blålysbygg (Samlokalisering tekniske tjenester	5 000 000	70 000 000	70 000 000	5 000 000	
Oppgradering eksisterende eiendomsmasse	31 350 000	2 140 000	400 000		
Buen	30 000 000	8 000 000			
Ombygging fysio, legekontor, Helsetunet	14 250 000				
Velferdsteknologi	3 500 000	5 000 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Riving/sanering gamle bygninger	4 750 000	5 850 000			
Utvikling næringsareal	1 500 000				
Rassikring Farvikbekken	11 700 000				
Trafikksikkerhetstiltak	1 350 000	1 350 000	1 350 000	1 400 000	
IT-utstyr		3 150 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Skytebane Vestmyra		6 000 000			
Fauske Rådhus	20 435 000				
Boliger Myrveien/Tareveien	17 200 000	1 000 000			
Oppgradering veger		3 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Nye automater Parkeringsavdeling		1 270 000			
Medisinteknisk utstyr		2 300 000			
Kulturhus		6 000 000	181 500 000		
Valnesfjord barnehage ombygging		7 200 000			
Parkeringsplass Kvalhornet		350 000			
Utvikling boligområder Løkåsåsen		11 250 000			
Grunnundersøkelser mm Fauske sentrum		1 850 000	1 200 000		
Utbygging Vestmyra barnehage rød	15 000 000				
Ombygging Vestmyra barnehage hvit	11 000 000				
Sum ekskl. VA (inkl. mva.)	**490 285 000**	**149 910 000**	**258 950 000**	**10 900 000**	**4 500 000**
Mva. kompensasjon		-29 972 000	-51 790 000	-2 180 000	-900 000
Korreksjon mva.komp blålysbygg og kulturhus			4 000 000		
Bruk av investeringsfond					
Annet tilskudd	-12 000 000				
Salg av fast eiendom			-27 000 000		
Investeringstilskudd husbanken					
Ufinansierte investeringer pga manglende salg nærings-/boarealer		20 000 000			
Nye lån ekskl. VA		-139 938 000	-184 160 000	-8 720 000	-3 600 000
Vann årlig		7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000
Avløp		3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Nytt Silanlegg Erikstad		57 000 000			
Sum		67 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Nye lån VA		-67 000 000	-10 000 000	-10 000 000	-10 000 000
Nye lån Husbanken		-14 000 000	-14 000 000	-14 000 000	-14 000 000
Sum nye lån		**-220 938 000**	**-208 160 000**	**-32 720 000**	**-27 600 000**
Egenkapitaltilskudd KLP		2 600 000	2 700 000	2 700 000	2 700 000
Annen finansiering (salg eiendom)		-2 600 000	-2 700 000	-2 700 000	-2 700 000

Formannskap 27.11.2018:

Behandling:
Rådmannens forslag til innstilling ble vedtatt med 8 (1AP, 3FL, 1FRP, 2H, 1SV) mot 1 (1R) stemme.

FOR- 096/18 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:
1. Strategisk innretning

a. Fauske kommune har over år hatt et for høyt driftsnivå i forhold til de reelle inntektene. Situasjonen er nå kritisk med en drift i betydelig underbalanse både i 2017 og 2018. Meget høy lånegjeld forsterker behovet for å gjøre umiddelbare driftstilpasninger i kommende økonomiplanperiode.

b. Rådmannen foreslår en dreining med fokus på en fremtidsrettet helse- og omsorgssektor, gjennom omstrukturering av institusjon og hjemmetjeneste.

c. Demografiutviklingen i Fauske kommune medfører et behov å redusere utgiftene i skole betydelig, for på sikt å overføre ressurser til helse og omsorg. Samtidig satses det på barn og unge gjennom ferdigstillelse av investeringer i nye skole- og barnehagebygg med uteområder.

2. Økonomiplan 2019–2022

a. Økonomiplanen vedtas med de retningsgivende mål og premisser samt økonomiske drifts- og investeringsrammer som er nedfelt i forslag til økonomiplan for Fauske kommune.

3. Budsjett 2019

a. Budsjett 2019 for Fauske kommune vedtas med alle tiltak slik de foreligger.

b. Budsjettrammer for 2019 for Fauske kommune fastsettes som bindende for alle enheter og må ikke overskrides uten at det skjer etter samtykke fra bevilgende myndigheter etter fullmakter gitt i reglement for delegering av myndighet i budsjettsaker.

c. Investeringsplanen 2019 for Fauske kommune vedtas slik den foreligger.

d. Skatt på inntekt og formue skrives ut etter høyest lovlige sats.

e. For skatteåret 2019 skal det skrives ut eiendomsskatt for faste eiendommer i hele Fauske kommune, jf. lov om eigedomsskatt til kommunane (eskl.) § 2 og § 3 første ledd, bokstav a. Kommunen skriver i tillegg ut skatt på næringsdelen (bygning og grunn) i tidligere skattelagte verk/bruk (annet ledd i overgangsregel til esktl. § 3 og 4). Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med en syvendedel i 2019 (overgangsregel til §§ 3 og 4 første ledd første pkt.)
    i. Den generelle skattesatsen settes til 7 promille, jf. eskl. § 13. Satsene differensieres ved at den sats som skal gjelde for boliger og fritidseiendommer settes til 3 promille, jf. eskl. § 12, bokstav a. Skattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget settes til 7 promille.
    ii. Bunnfradrag for boliger, jf. eskl. § 11 annet ledd settes til kr 100 000,– for hver boenhet.
    iii. Det gis fritak for eiendomsskatt for bygninger som eies og drives av lag og foreninger og som benyttes til deres primærvirksomhet, jf. eskl. § 7

bokstav a. Drives det kommersiell virksomhet i hele eller deler av bygget/eiendommen betales eiendomsskatt for den del der kommersiell drift skjer.

iv. Det gis fritak for eiendomsskatt for boliger bygd de siste fem år, jf. eskl. § 7, bokstav c.
v. Eiendomsskatten betales i to terminer, jf. eskl. § 25 første ledd. Første termin er 31. mars og andre termin er 30. september.
vi. Takstvedtektene for eiendomsskatt i Fauske kommune av 22.5.2014, jf. eskl. § 10.
vii. Takstene fastsatt med virkning for skatteåret 2015, skal gjelde frem til kommunestyret fatter vedtak om ny alminnelig taksering eller kontorjustering, jf. eskl. § 8 A-4.

f. Godtgjørelse til ordfører og varaordfører.
    i. Godtgjørelse til ordfører er lik den til enhver tid gjeldende godtgjørelse for stortingsrepresentant.
    ii. Godtgjørelse til varaordfører utgjør 30 % av ordførers godtgjørelse.

g. For 2018 legges det opp til en samlet låneramme på 206 938 mill. kr. Dette fordeler seg på 139 938 mill. kr til ordinære investeringer og 67 mill. kr til VA-investeringer. Lånene gis løpetid i samsvar med kommunelovens bestemmelser i § 50. I budsjett og økonomiplan er avdragstid satt til inntil 40 år. Låneopptaket er fordelt slik:

Prosjekt/område	Tidligere bevilget	2019	2020	2021	2022
Valnesfjord skole og flerbrukshall	277 000 000	6 000 000			
Erikstad barnehage inn i Erikstad skole + uteområde	16 250 000	8 200 000			
Fra leid til eid (flytting av enheter)	30 000 000				
Blålysbygg (Samlokalisering tekniske tjenester	5 000 000	70 000 000	70 000 000	5 000 000	
Oppgradering eksisterende eiendomsmasse	31 350 000	2 140 000	400 000		
Buen	30 000 000	8 000 000			
Ombygging fysio, legekontor, Helsetunet	14 250 000				
Velferdsteknologi	3 500 000	5 000 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Riving/sanering gamle bygninger	4 750 000	5 850 000			
Utvikling næringsareal	1 500 000				
Rassikring Farvikbekken	11 700 000				
Trafikksikkerhetstiltak	1 350 000	1 350 000	1 350 000	1 400 000	
IT-utstyr		3 150 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Skytebane Vestmyra		6 000 000			
Fauske Rådhus	20 435 000				
Boliger Myrveien/Tareveien	17 200 000	1 000 000			
Oppgradering veger		3 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Nye automater Parkeringsavdeling		1 270 000			
Medisinteknisk utstyr		2 300 000			
Kulturhus		6 000 000	181 500 000		
Valnesfjord barnehage ombygging		7 200 000			
Parkeringsplass Kvalhornet		350 000			
Utvikling boligområder Løkåsåsen		11 250 000			
Grunnundersøkelser mm Fauske sentrum		1 850 000	1 200 000		
Utbygging Vestmyra barnehage rød	15 000 000				
Ombygging Vestmyra barnehage hvit	11 000 000				
Sum ekskl. VA (inkl. mva.)	**490 285 000**	**149 910 000**	**258 950 000**	**10 900 000**	**4 500 000**
Mva. kompensasjon		-29 972 000	-51 790 000	-2 180 000	-900 000
Korreksjon mva.komp blålysbygg og kulturhus			4 000 000		
Bruk av investeringsfond					
Annet tilskudd	-12 000 000				
Salg av fast eiendom			-27 000 000		
Investeringstilskudd husbanken					
Ufinansierte investeringer pga manglende salg nærings-/boarealer		20 000 000			
Nye lån ekskl. VA		-139 938 000	-184 160 000	-8 720 000	-3 600 000
Vann årlig		7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000
Avløp		3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Nytt Silanlegg Erikstad		57 000 000			
Sum		67 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Nye lån VA		-67 000 000	-10 000 000	-10 000 000	-10 000 000
Nye lån Husbanken		-14 000 000	-14 000 000	-14 000 000	-14 000 000
Sum nye lån		**-220 938 000**	**-208 160 000**	**-32 720 000**	**-27 600 000**
Egenkapitaltilskudd KLP		2 600 000	2 700 000	2 700 000	2 700 000
Annen finansiering (salg eiendom)		-2 600 000	-2 700 000	-2 700 000	-2 700 000

Arbeidsmiljøutvalg 04.12.2018:

Behandling:
Saken ble enstemmig tatt til orientering.

AMU- 020/18 Vedtak:

Vedtak:

Saken ble tatt til orientering.

Kommunestyre 13.12.2018:

Behandling:
Leder i ungdomsrådet, Emma Granholm, benyttet sin møte- og talerett etter reglementets § 15.

Nils-Christian Steinbakk (FL) fremmet følgende forslag på vegne av FL, R og SV:
Fauske kommunestyre konstaterer at kommunens økonomiske situasjon er krevende og at omstillings- og prosessforenklingsarbeidet som er igangsatt må videreføres og videreutvikles.

Kommunestyret er tidligere gjort kjent med at driften i 2018 går med et betydelig merforbruk, fortrinnsvis i pleie- og omsorgssektoren. Budsjett for 2019 har betydelige strukturelle endringer i seg for å rette opp i dette.
Bakgrunnen for kommunens utfordrende driftssituasjon skylde i hovedsak følgende:

- Fauske kommune er en kraftkommune som har nytt godt av store inntekter fra dette. Konsesjonskraft, konsesjonsavgifter, kvotekraft, eiendomsskatt og utbytte fra eierinteressene i SKS, har vært brukt til å tilby innbyggerne gode tjenestetilbud innenfor alle sektorer. Inntektene fra kraft er som kjent vesentlig redusert de siste årene. Lave kraftpriser har gitt lavere inntekter både på salg av konsesjonskraft, eiendomsskatt og utbytte. Inntektstapet er betydelig.
- Store investeringer i skolebygg har gjort at Fauske kommune har gått fra å være en kommune med gjeldsnivå godt under landssnittet, til å nå ligge blant de høyeste i landet. I 2019 vil Fauske kommune betale ca 63 millioner kroner i renter og avdrag på gjeld. I 2012 var tilsvarende tall 26 millioner kroner.
- Fauske kommune har ikke i tilstrekkelig grad harmonisert sitt aktivitetsnivå over lang tid i takt med befolkningsendringer, bortfall av inntekter og økte kapitalutgifter. Blant annet har den demografiske utviklingen i kommunen med stadig færre innbyggere i aldersgruppen 6-15 år, medført et bortfall av rammetilskudd på ca 30 millioner kroner, uten at utgiftene er redusert i samme takt.

Bare fra 2017 til 2018 er Fauske kommunes inntekter redusert med ca 49 millioner kroner.
Som en konsekvens av dette er kommunestyret tydelig på at det må gjøres betydelige grep for å balansere driften. I fremtiden må det genereres positive driftsresultat for å komme i posisjon til å møte fremtidige behov for gode tjenester til innbyggerne og til å kunne gjøre nye investeringer. Samfunnsmessige endringer gjør at kommunal sektor må være omstillingsdyktig og endringsvillig for å kunne nå disse mål.
Med bakgrunn i dette vedtas formannskapets forslag til budsjett med følgende endringer:

1. **TILTAK 2019**

Reduserte inntekter/økte utgifter

Skole	
Foreslått økning SFO-sats reduseres med 50 %	350 000
Newtontilbud opprettholdes som i dag	100 000
Barnehage	
Oppretting av en ny avdeling 0-3 år Vestmyra	700 000
Kultur og idrett	
Brukerbetalinger for leie av idrettsanlegg for barn og unge innføres ikke	500 000
Sulitjelma bad holdes åpent i perioden oktober – april	500 000
Tilskudd til «aktiv sommer» opprettholdes	150 000
Hjemmetjenesten	

Omstrukturering drift hjemmetjenesten/Sagatun	3 300 000
Fauske kommunale eiendommer	
Fauskebadet holdes åpent i skoleferiene	200 000
VVA	
Gebyr særskilte bestillinger	150 000
Sum reduserte inntekter/økte utgifter	**5 950 000**

Økte inntekter/reduserte utgifter	
Fondsforvaltning/fellesområdet	
Salg konsesjonskraft	5 200 000
Politisk virksomhet	
Reduksjon politisk virksomhet	750 000
Sum økte inntekter/reduserte utgifter	**5 950 000**

INVESTERINGER EKS. MVA	
Hjemmeside/digitalisering	300 000
Innkjøp IPAD/PC 5. – 7. klasse	700 000
Oppgradering vei Vika/Leivset	1 500 000
Oppgradere lysløype i Hauan/Sjåheia	1 500 000
Sum investeringer	**4 000 000**
Finansiering	
Omdisponere sentrumsutvikling (tidligere års låneopptak)	1 200 000
Økt låneopptak	2 800 000
Sum	**4 000 000**

KOMMENTARER/VERBALER

1. Fra 1. august 2018 er kravet til den pedagogiske bemanningen skjerpet i forskrift om pedagogisk bemanning. Endringene innebærer at det stilles krav om at barnehagene har en pedagogisk bemanning som tilsvarer minimum en pedagogisk leder pr syv barn under tre år og en pedagogisk leder pr 14 barn over tre år. Kommunestyret forutsetter at rådmannen gjennomfører den pedagogiske bemanningen i barnehagene i tråd med gjeldende forskrift.

1. For å møte fremtidens samfunnsendringer stilles det også krav til hvordan kommunen er organisert, både funksjonelt og kvalitetsmessig. Kommunestyret ber derfor rådmannen utrede en sak om en fremtidsrettet administrativ organisering av kommunen med færre ledernivå. Saken fremlegges for kommunestyret i løpet av våren 2019. Som en konsekvens av dette må den politiske struktur evalueres i løpet av året.

1. Kommunestyret ber rådmannen utrede og fremlegge en sak hvor elever med særskilte behov på 5. – 10. trinn gis individuell opplæring utenfor sin egen nærskole. Formålet må blant annet være å gi elever som ønsker det individuell tilpasset opplæring og en følelse av å kunne beherske sine ferdigheter i ulike situasjoner de møter i hverdagen.

1. Kommunestyret ser behovet for å rekruttere og beholde kvalifisert arbeidskraft i Fauske kommune også for fremtiden. Dette gjelder i særdeleshet helsepersonell og pedagoger i skole og barnehage. Kommunestyret er opptatt av at Fauske kommune sikrer vekst og tilflytting av nye innbyggere. Da er det svært viktig at kommunen forblir en attraktiv arbeidsgiver, dette for å sikre gode offentlige tjenester for våre innbyggere. Med bakgrunn i dette ber kommunestyret rådmann utarbeide en rekrutteringsplan som fremlegges kommunestyret for behandling første halvår i 2019.

1. Kommunestyret er opptatt av å være en god arbeidsgiver som tilbyr hele og faste stillinger til sine ansatte. Kommunestyret ser at det spesielt innenfor Helse og Omsorg brukes store summer til vikarbruk og dette må begrenses kraftig i 2019. Kommunestyret vet at med faste hele stillinger vil vi få vikarutgiftene ned, samt at våre ansatte får en inntekt de kan leve av. For å intensivere arbeidet ber kommunestyret rådmann se til andre kommuner og helseforetak som lykkes med heltidskultur og komme tilbake med en sak til partssammensatt utvalg for drøfting og iverksetting av tiltak.

1. Kommunestyret er kjent med at kommunene Vefsn og Rana har fått til et godt samarbeid mellom kommunen og frivilligheten i livets siste dager. Dette arbeidet er ikke basert på at frivillige skal gjøre kommunenes lovpålagte oppgaver. Derimot er det gjennom samarbeid og system blitt et fruktbart arbeid som gagner både pårørende, beboere og pleiepersonell. Kommunestyret er stolt over alle de timer frivillige legger ned i ulike sektorer i kommunen i dag og tror at også med dette arbeidet vil høyne kvaliteten og kompetansen i helsetjenesten. I tillegg til at det er tverrpolitisk enighet om å tilrettelegge for frivillige, er det mulig å søke midler i ulike fora for å starte et slikt arbeid. Med bakgrunn i dette ber kommunestyret Rådmann fremlegge en sak før sommeren 2019.

1. Driften ved Sagatun videreføres i 2019. Kommunestyret ber rådmannen utrede og fremlegge en sak hvor Sagatun gjøres til et botilbud for selvhjulpne eldre som søker trygghet og felleskap med andre mennesker i samme situasjon. Det er også et ledd i å forebygge ensomhet. For å finne en best mulig bærekraftig løsning bes det om at Sulitjelma boligfond og Indre Salten boligbyggelag ses på som samarbeidspartnere i denne prosess.

1. Kommunestyret vil understreke prinsippet om at gratis treningstimer for barn/unge i kommunenes anlegg skal videreføres.

1. Kommunestyret ber rådmannen koordinere åpningstidene i Sulisbadet på nytt og tilpasse denne skolesvømming og andre fritidsaktiviteter. Det bes om at fredag/lørdag periodevis vurderes i denne sammenheng for å øke inntektsgrunnlaget fra tilreisende besøkende.

1. Lysløypa i Hauan/Sjåheia er et meget attraktivt turområde gjennom hele året lokalisert «midt» i kommunens største boligområde. Den favner bredt i forhold til brukergrupper og det er godt tilrettelagt med gapahuker og ildsteder. Kommunestyret ber rådmannen, i samarbeid med lag og foreninger, iverksette utbedring og vedlikehold av dette anlegget, slik at det snarest kan tas i bruk. Parallelt med at dette arbeidet utføres søkes det eksterne finansieringsmuligheter gjennom f.eks spillemidler, tilskudd til nærmiljøanlegg, tilskudd til friluftsområde ol.

1. Fauske kommune har en sentral rolle å sørge for at dets innbyggere har det godt. Ivaretakelsen av veteraner fra internasjonale operasjoner er et samfunnsansvar for alle sektorer, men kanskje spesielt for den tilhørende kommunen. Kommunestyret ber derfor rådmannen fremlegge forslag til veteranplan for Fauske kommune.

1. Kommunestyret ber rådmannen legge til rette for en fleksibel og mer smidig innkreving av kommunale avgifter. Ved at kommunens innbyggere henvender seg til kommunen, bes det om at fakturering skjer enten månedlig, kvartalsvis eller årlig.

1. Rådmannen bes til hvert møte i formannskapet rapportere om status i den økonomiske utvikling.

Leif Lindstrøm (FRP) fremmet følgende forslag:
Innledning

Vedlagt følger Fauske Fremskrittspartibs (FrP) forslag til budsjett for Fauske kommune for året 2019, i tillegg til noen føringer for lengre ut i tid. Alle tall og tabeller i dette dokumentet tar utgangspunkt i Rådmannens forslag til økonomiplan, og har til hensikt å gjøre nødvendige prioriteringer for bedre tjenesteproduksjon og en bærekraftig kommuneøkonomi. Vårt mål er en bedre organisering av kommunen med gode tjenester til innbyggerne, herunder å legge vekt på viktigheten av forebyggende tiltak, samtidig som vi reduserer eiendomsskattebyrden for innbyggerne i Fauske kommune. Med vårt budsjett ønsker vi å vise at der er handlingsrom og muligheter.

Tross advarsler hele siste året, har driftsunderskuddet økt enda mer i Fauske kommune. Nå nærmer det seg 30 millioner kroner. Ordfører Jørn Stene (F) har uttalt at han er ganske sikker på at vi havner på Robek-lista i nær framtid. Det betyr i så fall at Fauske kommune blir underlagt styring av fylkesmannen i Nordland med bakgrunn i dårlig økonomisk styring. Dette har FrP lenge advart mot.

Med andre ord er kommunen inne i en særdeles vanskelig økonomisk situasjon. Dette selv om Fauske kommune har store verdier som er lett omsettelige, og som i langt bedre grad vil sette kommunen i stand til å løse de oppgavene kommunen i lovs form er satt til å løse. Kommunens innbyggere har likevel liten glede av de store verdiene, fordi kommunen årlig mangler penger til viktige driftsutgifter, og investeringer. Kommunen har heller ikke utnyttet potensiale som ligger i å organisere seg annerledes, og å bruke konkurranse som virkemiddel. Konkurranse om å utføre kommunale oppgaver vil kunne gi innbyggerne et bedre tilbud.

En av våre mest prioriterte saker dette valget er å få Fauskes økonomi på rett kjøl igjen. Fauske skal være en kommune der alle trives, med gode tjenester og positivitet til utvikling av byen og kommunen. De tjenestene Fauske kommune leverer i dag er det et større eller mindre behov for. FrP ønsker å prioritere de tjenestene som er viktigst for folk flest, og ha et klart fokus på barn og ungdom og helse/omsorgstjenester.

FrPs budsjettforslag innebærer en storstilt omfordeling av ressursene i Fauske kommune. Fra kommunal rikdom i form av aksjer i private selskaper - til et godt tjenestetilbud til kommunens innbyggere.

Som ansvarlige politikere har vi ansvaret for en sunn og fremtidsrettet økonomistyring. Økonomistyringen danner grunnlaget for tjenesteproduksjon og velferd.

Fauske FrP har som sitt mål at partiets folkevalgte skal være innbyggernes talsmenn overfor det offentlige. Vi mener at lokale folkeavstemninger, folkemøter, åpne høringer, brukerstyrer og servicekontrakter må bli naturlige deler av en åpen kommunal forvaltning. Med slik tiltak vil man bringe kommunes innbyggere med i både beslutningsprosesser og drift av tjenestene. Samtidig som man begrenser, politikernes, profesjonenes og byråkratenes makt til fordel for tjenestemottaker, pårørende, elev, foreldre, brukere og innbyggere.
Vårt budsjett er laget med kommentarer til alle tallendringer og til sist en rekke verbale forslag for en bedre kommune.

Mulighetene er der. Det hersker for tiden optimisme og spenning blant Fauskes innbyggere, da det er flere fantastiske prosjekter på gang, for eksempel storstilte Fauske Tower. Vi må gjøre det vi kan for å utnytte potensialet byen vår bærer på. Det er nå vi legger grunnlaget for fremtiden.

Politikk
Innovasjon og økt produktivitet for mer velferd
Et av verktøyene vi har brukt i vårt budsjettarbeid, er NHO Service. NHO Service har utarbeidet en analyse som heter «Mulighetsstudie for Fauske kommune. Samarbeid om kommunale

oppgaver» (NHO Service, 2016). Denne analysen er basert på bruk av beste praksis, og viser hvor mye det er mulig å spare på alternative driftsformer. For Fauske kommune vil bruk av best praksis i beste fall kunne føre til en besparelse på i overkant av 59 millioner kroner årlig, hvorav kr. 39 mill. gjelder sykehjem, kr. 14 mill. hjembasert omsorg, og eiendom og renhold kr. 6 mill.

Ved å sette fokus på alternative måter å drive kommunen på, vil en kunne oppnå betydelige besparelser som kan brukes til bedre tjenesteproduksjon. Konkurranse er en sterk drivkraft for innovasjon. Innovasjon handler som kjent om fornyelse og forbedring. Det handler i korthet om et kontinuerlig søkelys på hvordan man kan gjøre ting bedre.

Denne analysen viser at det er et potensial for kommunen til å utnytte dagens ressurser bedre, uavhengig av hvem som produserer tjenesten. Det er viktig å understreke at kommunen har ansvaret overfor innbyggerne for de kommunale tjenestene uavhengig av hvem som produserer tjenestene. Det understrekes også at analysen ikke viser muligheter ved privatisering. Privatisering fritar kommunen fra alt ansvar og overlater tilbud og etterspørsel til markedet alene. Denne analysen handler altså om hvordan man kan oppnå økt produktivitet i tjenestene som kommunen finansierer og har ansvar for. Det er her et bedre samspill mellom offentlig og privat sektor i mange tilfeller vil gi det vi mener er beste praksis. En viktig forutsetning for våre analyser er selvsagt at produktivitetsgevinster ikke er en følge av kvalitetsreduksjoner eller dårligere arbeidsvilkår.

Administrasjon og organisasjon
Fauske FrP ønsker å innspare midler ved å redusere antallet kommunestyrerepresentanter fra 27 til 19 representanter og vil gi en besparelse på over en halv million kroner årlig. Dessuten mener vi at administrasjon kan kuttes i.

Fauske FrP ønsker fokus på organisasjonen Fauske kommune, og forventer en lett sentraladministrasjon og en Rådmann med et sterkt fokus internt. Fauske kommune kan utvilsomt jobbe på en smartere måte. Fokus på forebygging framfor reparasjon vil på sikt kunne spare kommunen for store utgifter. Å gjenopprette Utekontakten for ungdom kan her være et eksempel.

Sykefraværet i kommunen er for høyt. Vi må vurdere å opprette et prosjekt for å få økt fokus på å øke trivsel og tilhørighetsfølelsen i Fauske. Prosjektet bør også ha fokus og evaluering av ledelse på alle nivåer. Fauske FrP vil at arbeidsplikten skal være tydelig også ved sykdom, i den forståelse at det ved lettere sykdom og korttidsfravær skal ses på om alternativt arbeid er mulig. Det forventes en innsparing på dette ved bl.a. mindre vikarbruk og sykefravær.

Denne muligheten ligger ikke i hovedsak i at de kommunalt ansatte skal jobbe mer eller hardere. Etter FrPs syn ligger kommunens store uutnyttede effektiviseringspotensial i å utnytte markedet til å redusere sine utgifter. Det som er karakteristisk for de aller fleste norske kommuner, er at de ikke undersøker i markedet hvem som kan gi dem det beste tilbudet når de skal kjøpe varer, de undersøker ikke hvem som yter de beste og billigste tjenestetilbudene, de produserer selv varer og tjenester som kjøpes billigere og bedre på markedet.

Eiendomsskatt
FrP vil styrke den private eiendomsretten, og kan derfor ikke akseptere eiendomsskatt. Eiendomsskatt er en svært usosial skatt som fører til at bedrifter og boligeiere beskattes uten hensyn til skatteevne eller til overskudd. Å kunne eie sin egen bolig er en rettighet som ikke skal kunne skattlegges grenseløst av politikerne.

Det er beklagelig at kommunestyret i stedet for å se på egen drift, stadig øker sine utgifter, og derfor er nødt til å øke sine inntekter gjennom dobbeltbeskatning av sine innbyggere
I vårt alternative budsjett viser vi til at denne på sikt skal fjernes i løpet av en fireårsperiode. Dette gjør vi også fordi det er svært viktig for oss å gjøre Fauske til en attraktiv by for å få nye tilflyttere.

Oppvekst
Målet for FrP er å skape en grunnskole som pedagogisk kan møte de utfordringer samfunnet står overfor. Det gjelder å gi de unge et godt grunnlag for videre utdanning innen allmennfaglig eller yrkesfaglig studieretning, samtidig som skoleverket er økonomisk rasjonelt og effektivt organisert.

Vi har i dag tre flotte nye skoler som vi må satse på og ta vare på: Sulitjelma, Valnesfjord og Vestmyra. Disse må styrkes. Dessuten ønsker vi fritt skolevalg, slik at foreldre og deres barn kan velge fritt hvilke av skolene i kommunen de vil gå på, så fremt det er ledig kapasitet. Vi ønsker å utvide SFO-tilbudet og beholde Newton-rommet.

FrP mener også en bør satse på lærerne, og legger derfor inn midler til å tilby etterutdannelse og kursing for ansatte. Vi ser med stor bekymring på vikarstoppen som ble innført for å spare midler i kommunen, og ber om at dette ikke benyttes ytterligere.
Når det gjelder barnehager, ønsker Fauske FrP at det primært skal bygges private barnehager i kommunen. Videre ønsker vi et mer fleksibelt barnehageopptak, hvor målet er at alle ettåringer som trenger det, skal kunne få en plass.

Helse og omsorg
Helse og omsorg er sammen med oppvekstsektoren kommunens viktigste områder.
Fauske FrP ønsker at Fauske kommune skal søke om å bli en av kommunene som kan være med i prosjektet Statlig finansiert eldreomsorg. Det er i dag 6 kommuner i Norge som er med i prosjektet. Resultatet har vært så positivt at man i løpet av kort tid vil gi flere kommuner mulighet for å søke om å bli med i prosjektet.

Det å være på et sykehjem skal ikke være en oppbevaringsplass, men et verdig tilbud til de som trenger det. Det betyr at pleierne skal ha tid til å snakke med beboerne, og det skal være ansatte som aktiviserer beboerne som ønsker det.

FrP tar ikke stilling til om det er private eller et kommunalt selskap som skal utføre oppdrag eller tjenester, kun om tilbudet er av god kvalitet til riktig pris. Det viktigste for oss er at pleietrengende får en meningsfylt hverdag og må selv få bestemme når de skal stå opp, legge seg, hva de skal spise, og så langt det er mulig, leve livet slik de selv ønsker det. Livsglede, aktivitet og mestring er like viktig for personer som bor på sykehjem som for andre. Et godt og ernæringsmessig tilpasset kosthold som også serveres til riktig tid er viktig for å øke trivselen samt at det vil kunne redusere unødvendig medisinbruk - overmedisinering skal ikke aksepteres.

Det er også et mål for Fauske FrP at seniorer skal holdes friske og kunne bo i egen bolig så lenge som mulig. Det er viktig med forebygging. Det skal være fokus på livskvalitet og lavterskeltilbud, som møteplasser for å unngå ensomhet, økt frivillighet osv. Omsorg handler også om dem som ikke er i institusjon. Frivilligheten står for en stor verdi, og har et stort potensial i fremtiden. Fauske FrP ønsker derfor å sette av 0,2 % av totalrammen til HO i hver institusjonsvirksomhet til frivillighet.

Men det er slik at andelen seniorer over 80 år øker fremover i Fauske, og dermed er det i løpet av nær fremtid behov for en ny institusjon for seniorer og andre som ikke lenger kan bo i eget hjem. Hvordan denne institusjonen skal utformes og inneholde må gjenspeile fremtidens muligheter og behov.

Inntil vi har et nytt tilbud i Fauske, skal Sagatun i Sulitjelma opprettholdes og bemannes for å ta i bruk de seks resterende ledige rommene.

Sosiale tjenester
Det skal aldri være mer attraktivt å være i sosialtjenester enn i arbeid.

Passive sosialhjelpsmottakere som har arbeidsevne skal ikke uten å bli stilt krav yte godt av

sosialhjelp, det skal lønne seg å jobbe. Tilbakemeldingen fra NAV har vært og er at det er enkelte grupper som anser det som lite attraktivt å arbeide da kommunens sosialhjelpsordninger er gode. Det gjøres en kraftig innstramming i vedtak som går ut over dekket primærbehov og det forventes oppmøte og aktivitetsplikt i utstrakt grad for sosialhjelpsmottakere. Sosialbistand skal ikke anses som et integreringsvirkemiddel/lønn.

Satsing på kommunen
Det er mye spennende som skjer på Fauske for tiden, og det er vi svært takknemlige for.

Det er viktig for oss å følge opp og sørge for realisering av prosjektet E6 ut av sentrum. Dette vil kunne skape et trygt sentrum. Videre ønsker vi også en gradvis nedtrapping av parkeringsavgiften i sentrum, for å til slutt fjerne den helt – slik får vi også et mer levende sentrum.

Fauske FrP støtter bygging av nytt kulturhus fordi dette betyr en realisering av Fauske Tower. Denne satsingen vil gi et løft for Fauskes nærings- og kulturliv.

Kultur
FrP grunnholdning er at kulturen skal være fri for politisk styring. Den må være basert på frivillighet og personlig engasjement. Derfor vil vi prioritere støtten til frivillige lag og organisasjoner. Som en del av prioriteringer som gjøres utbetales det ikke tilskudd til utvalgte kulturinstitusjoner i økonomiplanperioden og i likhet med Rådmann kutter vi på enkelte tilskudd. Tiltakene som er foreslått tatt ut representerer grupper som er i stand til selv å betale for sine interesser.

Vi ønsker at Fauskebadet skal holdes åpent i skoleferiene, for det er da barnefamiliene har tid til å benytte tilbudet. Det bør også settes av en pott som ungdommen selv får velge hva det skal brukes til. Videre vil vi tilrettelegge for flere scooterløyper, primært i Sulitjelma.

Teknisk
Teknisk avdeling leverer et bredt spekter av tjenester som er avgjørende for byens innbyggeres ve og vel, samt bistår ved større arrangementer. FrP vil være med på utviklingen av en fremtidsrettet og god tjenesteleveranse fra teknisk.

FrP ønsker at private aktører kan stå for å sikre nødvendig vedlikehold av infrastruktur for vann, avløp og renovasjon. Kommunen skal fortsatt stå ansvarlig for tjenestene ut mot innbyggerne. Derimot at tjenestene i seg selv kan konkurranseutsettes. Dette for å sikre sluttbrukerne/innbyggerne et best mulig tilbud til en konkurransedyktig pris.

FrP ønsker at kommunene skal benytte JA-stempelet, og gi innbyggerne frihet til å realisere sine ønsker. Dette gjelder særlig i byggesøknader og reguleringssaker, der vi vil at kommunen skal være positive til utbyggerne med mindre svært sterke grunner taler imot. FrP vil tilrettelegge for en raskest mulig saksbehandling til lavest mulig gebyr. Vi ønsker også å øke tilgangen på ferdig opparbeidet næringstomter og boligarealer for privatbyggere.

Fauske FrP mener det ikke er nødvendig for en kommune å sitte på store bygningsmasser. Det bør selges ut flere eiendommer som kan leies tilbake. Flere store bedrifter selger sine bygninger for å så og leie den tilbake på langsiktige kontrakter. FrP vil gjerne se nærmere på en slik løsning. Det må også gjøres en gjennomgang av samtlige offentlig betalte leiekontrakter kommunen har for boliger hos private/ikke-kommunale aktører.

FrPs alternative budsjett for 2019

Budsjett med forklaringer til postene
Merk at kommentarer i utgangspunktet er for intern bruk.

Besparelse

#	Beskrivelse	Beløp
1	Frigjort til økt drift	Kr. 38.000.000
2	Kutt i antall kommunestyrerepresentanter * Nb! Gjelder fra etter valget september 2019 og 12 mnd ut	Kr. 648.000
3	Fjerning av betalt sentrumsparkering	Kr. 820.000
SUM		**Kr. 39.468.000**

1 - Frigjort til økt drift
Generell effektivisering opp imot NHO Service beste praksis. Dette er en moderat effektivisering sammenlignet med analysen fra NHO. Øker fra 2018 til 2019 på grunnlag av generell økning NHOs analyse.

2 - Kutt i antall kommunestyrerepresentanter
Hver kommunestyrerepresentant har en teoretisk prislapp på 81.000 kroner. Dette er basert på svar fra rådmannen, etter spørsmål fra Fauske Frp. Dersom vi reduserer fra 27 til 19 representanter, sparer vi totalt sett kroner 648.000 pr. år.

3 - Fjerning av betalt sentrumsparkering
Betalt parkering er budsjettert med rundt 450.000 i netto inntekter av rådmannen for 2019. Det er også planlagt investeringer for nærmere 1,3 millioner. Fauske Frp mener at ved bortfall av betalt parkering i sentrum, vil dette bidra til vekst i sentrumsnæring. Større skatteinntekter fra lokalt næringsliv og handel. I tillegg mener vi at det foreligger en egenverdi og positive ringvirkninger av å ha et levende sentrum.

Økte utgifter/reduserte inntekter

#	Beskrivelse	Beløp
4	Sagatun – hvert fall inntil ny kapasitet er på plass	Kr. 3.000.000
5	Eiendomsskatt for boliger og fritidseiendommer	Kr. 10.412.500
6	Reduksjon byggesaksgebyrer	Kr. 600.000
7	Hjemmebasert omsorg	*Kr. 99.675.787
8	Institusjon	*Kr. 83.374.565
9	Lærerstillinger/oppgradering lærer	*Kr. 123.963.770
10	Investering i Vestmyra barnehage	*Kr. 26.000.000
SUM (ekskl. beløp merket med *)		**Kr. 14,012,500.00**

4 - Sagatun - hvert fall inntil ny kapasitet er på plass
Sagatun koster per dags dato, kroner 142.000, for hver beboer i gjennomsnitt. I følge rådmannen er Sagatun estimert til en driftskostnad på kroner 857.000 for 2019.

Ved fullt belegg på Sagatun, samt oppgraderinger av rom (inntil 400.000 kroner), estimerer vi en årlig driftskostnad på kr. 3.000.000,-. Fullt belegg er estimert til 18 beboere.
Vi vil fulltegne Sagatun for å utnytte den ressursen som allerede er i Sulitjelma. Bidrar også til avlasting av hjemmetjenesten og bedre utnyttelse av eksisterende ressurser.

5 - Eiendomsskatt for boliger og fritidseiendommer
Beløpet for 2019 er tallet Fauske Frp sitt beløp fra 2018, fordelt på fire år. Dette for å sikre en gradvis årlig reduksjon. Rådmannens tall viser forventede inntekter for 2019, kroner 41.650.000. Frp sine tall for 2019 viser forventet reduksjon av eiendomsskatt med 10,4 millioner. Over fire år vil det være gradvis eliminert eiendomsskatt.

6 - Reduksjon byggesaksgebyrer
Fauske Frp står fast på samme besparelse i byggesaksgebyrer, som i 2018.

7 - Hjemmebasert omsorg
Fauske Frp sitt standpunkt er å enten styrke, eller minimum beholde dagens nivå på hjemmebasert omsorg. I denne omgang følger vi rådmannens innstilling for 2019.

8 - Institusjon
Fauske Frp følger rådmannens innstilling for 2019.

9 - Lærerstillinger/oppgradering lærer

Fauske Frp følger rådmannens innstilling for 2019.

10 - Investering i Vestmyra barnehage
Vi følger rådmannens innstilling med tanke på ombygging og utbygging av Vestmyra barnehage.

Overskuddsfordeling

#	Beskrivelse	Beløp
	Overskudd	Kr. 25.455.500
	Til investering/egenkapital/nedbet. lån	Kr. 25.455.500
	Planlegging/bygging av sykehjemsplasser og eldreboliger	Kr. 25,000,000
	Til investeringer/egenkapital/nedbet. lån.	Kr. 455.500

Overskuddsfordelingen er basert utelukkende på endringsforslagene Fauske FrP. Videre ekskluderes punkter der vi har valgt å følge Rådmannens innstilling.

Komprimert budsjett

Besparelser

#	Beskrivelse	Beløp
1	Frigjort til økt drift	Kr. 38.000.000
2	Kutt i antall kommunestyrerepresentanter	Kr. 648.000
3	Fjerning av betalt sentrumsparkering	Kr. 820.000
SUM		**Kr. 39.468.000**

Økte utgifter/reduserte inntekter

#	Beskrivelse	Beløp
4	Sagatun - inntil ny kapasitet er på plass	Kr. 3.000.000
5	Eiendomsskatt for boliger og fritidseiendommer	Kr. 10.412.500
6	Reduksjon byggesaksgebyrer	Kr. 600.000
7	Hjemmebasert omsorg	*Kr. 99.675.787
8	Institusjon	*Kr. 83.374.565
9	Lærerstillinger/oppgradering lærer	*Kr. 123.963.770
10	Investering i Vestmyra barnehage	*Kr. 26.000.000
SUM (ekskl. beløp merket med *)		**Kr. 14,012,500.00**

Overskuddsfordeling

Beskrivelse	Beløp
Overskudd	Kr. 25.455.500
Til investering/egenkapital/nedbet. lån	Kr. 25.455.500
Planlegging/bygging av sykehjemsplasser og eldreboliger	Kr. 25,000,000
Til investeringer/egenkapital/nedbet. lån.	Kr. 455.500

Verbaler
Fauske Fremskrittsparti vil i budsjettet arbeide for å nå følgende mål:
● Kommunestyret ber rådmannen arbeide for å bedre den dramatiske økonomiske situasjonen i kommunen. Dette ved effektivisering og avbyråkratisering ved bruk av anbefalingene til best praksis av NHO Service sine analyser som viser besparelser på alternative driftsformer. Eksempelvis kan vi kommunen spare 59 millioner totalt ved å bruke forslagene til NHO Service.

● Kommunestyret ber rådmannen legge frem en sak hvor en belyser fordeler og ulemper ved å selge eiendomsmasse og leie den tilbake. Vi ønsker å øke nedsalget av kommunal eiendom og kommunalt eierskap.

● Kommunestyret ber rådmannen konkurranseutsette omsorgstjenester, og dermed innhente nødvendige opplysninger om konkurranseutsetting av driften av sykehjem og så fremme konkrete forslag om en tidsplan og prosess for konkurranseutsetting.

● Kommunestyret ber rådmannen om å sørge for at Fauske kommune skal være en ja-kommune som innbyggerne og næringslivet opplever at er til for dem. Kommunen skal aktivt bidra til å løse utfordringer. Kommunen skal sikre og videreføre de oppgavene kommunen er satt til å løse for sine innbyggere. Disse tilbudene skal gjøres til et lavest mulig skatte- og avgiftsnivå.

● Kommunestyret ber rådmannen om at Fauske kommune skal søke om å bli med i prosjektet med statlig finansiert eldreomsorg når søknadsprosessen starter.

● Kommunestyret ber rådmannen om å endre kommunestyrestrukturen for å bespare penger, å redusere fra 27 kommunestyrerepresentanter til 19 stykker.

● Kommunestyret ber rådmannen om at eiendomsskatten reduseres gradvis de neste årene for å så i løpet av en fireårsperiode være helt borte.

● Kommunestyret ber rådmannen om at Fauske kommune skal ta befolkningen med på viktige avgjørelser ved aktivt å bruke folkeavstemning.

● Kommunestyret ber rådmannen se på muligheten for kjøkken tilbake på sykehjemmene. I tillegg ber vi han om at middagsserveringen er til riktig tidspunkt på døgnet, og muligheter for beboerne om å komme med innspill til meny og å involveres i matlaging for dem som ønsker det.

● Kommunestyret ber rådmannen sørge for at kommunen vår tilbyr brukerstyrt personlig assistent for de som ønsker dette fremfor kommunenes egne tilbud.
15

● Kommunestyret ber rådmannen om å ikke lengre akseptere vikarstopp i skolene og i helsesektoren som metode for sparetiltak, da dette ikke er forsvarlig, og kan føre til ytterligere sykefravær.

● Kommunestyret ber rådmannen om å ta ungdommen på alvor ved å gå inn for gjenopprettelse av Utekontakten.

● Kommunestyret ber rådmannen om å ta med seg at fjellet skal være for alle, inkludert scooterkjørere – og dermed tilrettelegge for flere scooterløyper.

● Kommunestyret ber rådmannen om at Fauskebadet skal være åpent i skoleferiene

● Kommunestyret ber rådmannen om å følge opp og sørge for realisering av prosjektet E6 ut av sentrum

● Kommunestyret ber rådmannen tilrettelegge for oppstart og drift av Fauske Tower

● Kommunestyret ber rådmannen om at parkeringsavgiftene må reduseres og på sikt fjernes i sentrum.

● Kommunestyret ber rådmannen om at Sagatun og skolen i Sulitjelma skal opprettholdes og

tas vare på

Ronny Borge (H) fremmet følgende forslag på vegne av H, KRF og V:
Rådmannen har lagt frem et meget stramt budsjett som er godt lesbart og ikke minst forståelig. Den økonomiske situasjonen for Fauske kommune er dramatisk, og nå er vi tvunget til å gjøre større tiltak enten vi vil eller ikke. Rådmannen har gjennom de siste års budsjett varslet det samme gjentatte ganger, men flertallet i kommunestyret har valgt å ignorere hans tydelige signaler.

Selv om budsjettet har en rekke innstramminger og er et varsel om at økonomien i Fauske er i ubalanse, ønsker partiene å fokusere også på alt det positive som faktiske er med i neste års budsjett. Fauske er en fantastisk kommune med et rikt mangfold på mange områder. Disse er viktige å huske på og utvikle videre.
De ansatte har vært tatt med i budsjettprosessen, og budsjettet er lagt frem i god tid før behandling i kommunestyret. Det er mange som har kommet med innspill til budsjettet, noe som er bra. Det er innspill fra ansatte, fagforeninger, nærmiljøutvalg, foreninger og enkeltpersoner. Felles for dem alle er at de bare øker driften ifht det Rådmannen foreslår. Av de som har kommet med innspill om å øke områder, eller å ikke gjennomføre de kutt som er skissert, har ikke noen kommet med forslag om hvordan dette skal finansieres. Skal noe øke må noe annet minskes.
I kommunestyret får enhver endring som gjøres på Rådmannens forslag en konsekvens på et annet område. Et budsjett skal være i balanse.
Budsjettet for 2019 gir en god fremstilling av den utfordrende økonomiske situasjonen Fauske kommune befinner seg i. Vi stiller oss i det alt vesentlige bak de strukturendringene som ligger i budsjettet, mye av dette var vedtatt i forrige periode, men ble snudd av dagens posisjon. Dersom skolestrukturen hadde blitt værende som vedtatt i 2015, så ville kommunen hatt 60-70 MNOK i spart drift for den perioden. Kommunen ville dermed vært i en helt annen økonomisk situasjon enn vi er per i dag.
Det er i dag et sykefravær på rundt 9% totalt. Måltallet for kommunen er 7%. Her er det mye utgifter å hente inn i sparte vikarutgifter. Det må settes et mye sterkere fokus på hvordan det skal jobbes for å få ned sykefraværet permanent.
Vi ønsker at Fauske kommune fortsatt skal være

- En JA-kommune
- En kommune som satser og ser fremover
- En kommune som legger til rette for eksisterende og nye etablerere
- En kommune som er imøtekommende, åpen og tilgjengelig
- Den folkehelsekommunen der alle **faktisk** trives

Våre innspill er endringer til rådmannens budsjett.

OPPVEKST OG KULTUR
Fauske er en folkehelsekommune. Vi har mange flotte anlegg både inne og ute, og vi har satset på anlegg og folkehelse gjennom flere år. Det mener vi er riktig, og det er et viktig bidrag til å holde folk i fysisk aktivitet. Folk som er i fysisk aktivitet er lengre friske og klarer seg lengre hjemme i egen bolig. Å stenge idrettsanlegg deler av året er vi imot. Svømme- og idrettshall burde hatt utvidede åpningstider i ferier i stedet for å stenges. Vi har et sterkt svømmemiljø på Fauske som trenger forutsigbarhet for når de kan trene og ha aktivitet. Svømmehallen må derfor være åpen hele året.
Fauske har hatt en ordning med gratis trening for barn og unge. Det foreslås nå fjernet. Det kan vi ikke støtte. Ordningen er en styrke for Fauske, og ikke minst er det et tilbud til de som av ulike årsaker ikke har mulighet for å betale for trening for sine barn.
Stillingen som idrettskonsulent er et viktig bidrag opp mot det frivillige Fauske. Stillingen har stått vakant hele 2018. Det er mange oppgaver som ikke har vært utført, og idrettsanlegg blir ikke fulgt opp slik de burde. Forfallet og manglende oppfølging av anlegg setter fort sine spor, og anlegg vil fort bli ubrukbare. Partiene vil at denne stillingen skal på plass igjen.

Vi ønsker at tilbudet som gis i kulturskolen skal opprettholdes, og legger inn den ½ stillingen som er foreslått kuttet.
Den flerårige saken som gjelder Newton-rommet er for 2019 foreslått kuttet til det halve. Vi vil opprettholde den i 100%, og legger det inn i vårt budsjett.
Planene for et nytt hotell på Fauske går stadig fremover og det jobbes aktivt med å kunne starte bygging allerede i 2019. Fauske kommune har vedtatt å realisere et kulturbygg i tilknytning til hotellet. Begge disse prosjektene blir utrolig spennende, og Rådmannen bes sørge for at prosessen med kulturbygget følges opp slik at begge byggene kan åpnes på samme tid. Videre må det jobbes aktivt opp mot fylke og stat for å skaffe finansiering til bygget, og det må også gjøres en jobb mot private aktører som kan være aktuelle for- og ser verdien av et slikt bygg. Vi bør f.eks se om det er private aktører som kan tenke seg å kjøpe et fremtidig navn på Fauskes kulturbygg.
Partiene var imot å bruke flere millioner på å renovere bassenget i Sulitjelma. Når dette likevel ble gjort mener vi at driften av bassenget må fortsette. Å kjøre elever i skolen i Sulis til Fauske for å ha svømmeundervisning når det ligger et basseng i skolebygget blir meget rart. Det er en kostand på 1,1 MNOK i året for å drifte bassenget i Sulis, det er lave besøkstall og liten inntekt. Da debatten om renovering av bassenget gikk, var det flere foreninger og private som kom med ulike forslag til hvordan bassenget kunne driftes til en lavere kostnad enn det som nå er fakta. Rådmannen bes derfor ta initiativ til å få et slikt samarbeid på plass for å kunne ta ned driften noe for kommende år og samtidig ha drift i bassenget.
I disse dager er det en debatt om lysløypa i Hauan skal opprettholdes. Dette er en løype som mange bruker, og den fremmer folkehelse. Saken er ikke behandlet politisk, men vi vil at det tas initiativ fra kommunen opp mot private og lag/foreninger som sammen med kommunen kan jobbe for å beholde løypa i drift.
Partiene støtter Rådmannen i hans forslag om at det er nok med 2 skoler i Fauske sentrum. Vestmyra og Finneid vil gi et godt og faglig skoletilbud for våre barn i en god Fauskeskole. En sak om å utrede skolestrukturen i Fauske er nettopp behandlet, og skal endelig opp som sak i kommunestyret i mai 2019. For de som jobber i skoleverket bør en avklaring om skolestruktur komme før den tid. Høyre, KrF og V gir allerede nå et klart svar på at vi vil støtte et forslag om 2 skoler i sentrum. Flere partier bør tidlig avklare hva de mener om denne saken sånn at elever og ansatte kan forberede seg på en ev annen skolestruktur enn dagens.
Det ligger inne en betydelig økning i satsene for FSO. Dette er ikke bra for de som trenger en slik plass, men den økonomiske situasjonen tvinger oss til å øke brukerbetalingene for ulike tilbud. Vi legger inn i vårt budsjett en sum for at økningen ikke blir sår stor som foreslått. Makspris for full plass skal ikke koste mer enn kroner 2000, og makspris for halv sats ikke mer enn kroner 1500,-
Den foreslåtte utsettelsen på pedagognormen legger vi inn i vårt budsjettforslag. Den er vedtatt innført i 2019, og er noe vi ikke vil velge bort.

HELSE OG OMSORG
Rådmannen foreslår i sitt budsjett strukturendringer innenfor pleie og omsorg. Han ber politikerne innstendig om at det ikke må tas ut enkeltelementer fra denne planen, fordi alt henger sammen med alt. Partiene stiller seg derfor bak det som er skissert i Rådmannens forslag, noe også de ansatte innenfor denne sektoren gjør.
Sagatun og drift der har vært tema i mange år. Vi mener den beste driften av pleie og omsorg skal gjøres ved å samle alle tjenester i sentrum. Sagatun var en stor arbeidsplass i Sulis, og i dag er det noen få som jobber der. Vi vil at det jobbes aktivt for å se om andre kommunale eller private formål heller kan få bygget i bruk, og som også kan gi arbeidsplasser i Sulis. I den jobben bør både innbyggere og nærmiljøutvalget bidra på en konstruktiv måte. Dersom det ikke er mulig å finne alternativ aktivitet, bør bygget selges. Den som kjøper det vil nok sørge for aktivitet i bygget.
Selv om de foreslåtte tiltakene blir vedtatt ligger det store utfordringer foran oss innenfor pleie og omsorg. I de kommende år vil det være behov for å gjøre ytterligere endringer innen denne sektoren, og budsjettet for 2019 er således bare en begynnelse.
I dag er det kommunen som står for stort sett all drift og tilbud innen pleie og omsorg. I årene fremover vil behovet bare øke i denne sektoren, vi lever lengre, og vi blir færre yngre. Vi vil jobbe for at også private skal kunne etablere seg i Fauske med ulike tilbud innenfor pleie og

omsorg. Vi mener at de beste tilbud og tjenester kan gis der det offentlige og det private sammen har ulike tilbud til kommunens innbyggere. Behovet for en slik dreining i Fauske kommune blir bare mer og mer synlig.

NÆRING OG KOMPETANSE

Det skjer mye spennende i Fauske for tiden. Nå er det en pågående debatt om gods på jernbane. Fauske burde jobbet mye mer aktivt for at Fauske skal bygges ut på dette området. Det er ulogisk at gods kjøres til Bodø og lastes på bil som kjører RV80 tilbake til Fauske og videre nordover. Politisk ledelse må jobbe mye mer med dette på nasjonalt og regionalt nivå. Prosjektet Ny E6 Ny by er et annet spennende prosjekt. I 2019 bør det kunne presenteres status og hva veien videre er. Omlegging av RV80 inn til Fauske, og dermed unngå innfarten forbi bebyggelsen på Stranda som henger sammen med endret skolestruktur, er det blitt helt stille om. Det må jobbes mot Statens Vegvesen og kreves at arbeidet skal starte opp igjen.
I disse dager ser vi at bedrifter som har vært på Fauske i lang tid forlater Fauske til fordel for Bodø. De siste dette gjelder er Nordlandsnett og Signal. Det er ikke bra at disse forlater Fauske. Vi mister arbeidsplasser, og folk med kompetanse. Politisk ledelse må jobbe for at de som er etablert ikke blir borte, og at nye etableringer kan komme.
Fauske kommune har attraktive arealer for næring som må utnyttes bedre. Dette har vi pekt på i mange år, og gjentar det i årets budsjett. Det må settes mye sterkere fokus på næringsutvikling enn det gjøres i dag, og planverk må på plass. Kommunen skal være mer aktiv og tilby det som trengs for etableringer av ulike bedrifter på Fauske. Vi må være mer synlig i fora der dette diskuteres og planlegges. Her har Fauske mye å gå på ifht hva vi gjør i dag.
Det blir en stadig sterkere kamp for å skaffe personer med ulik kompetanse til å ta seg jobb i Fauske kommune. Det må derfor settes inn tiltak opp mot våre egne ungdommer som drar ut for å ta utdanning. Vi må ha oversikt over hvor ungdommene våre tar utdanning, og hvilken utdanning de tar. Deretter må de følges opp gjennom hele utdanningsløpet sitt, og vi må virkelig vise at vi ønsker dem tilbake hjem igjen, her vi vil at de skal etablere seg.
De siste årene har vi mistet flere linjer i vg skole. Fauske vg skole må styrkes, og linjer må legges hit i stedet for å sentraliseres. Våre ungdommer på 16 år skal ikke måtte flytte på hybel for å ta vg utdanning. De skal ha et mangfold av linjer å velge i for å ta vg utdanning hjemme.

INNTEKTER

Stort sett stiller vi oss i år bak Rådmannens forslag til budsjett. Det er små endringer vi foreslår for 2019. Økonomien er i dag helt ute av kontroll, og slik det styres i dag er ikke riktig vei å gå. Alle kommunens reserver ble tømt etter 2017, og vi drifter dessverre mot et stort underskudd i 2018. Det er sannsynlig at vi blir meldt inn i ROBEK om ikke lenge.
Konsesjonskraft for 2019 er solgt for ca 4,5 MNOK mer enn det som er lagt inn i budsjettet.
Politikken skal vise at vi også vil bidra til å ta ned utgiftene. Vi foreslår å endre antallet i kommunestyret ned til 19 i neste periode. For kommuner med mellom 5-10.000 innbyggere kan man ha 19 representanter i kommunestyret. Dette må vedtas før 31.12 siste år før neste valg. Derfor må det skje i år.
Vi har tro på at vi i løpet av de neste 4 år vil vi passere 10.000 innbyggere i kommunen. Når vi gjør det må vi igjen ha 27 representanter i kommunestyret ved valget i 2023. Men de neste fire årene vil vi kunne redusere utgiftene også for politisk aktivitet.
KrF støtter ikke forslaget om reduksjon i kommunestyret. De er redd for mindre mangfold og at små partier ikke blir representert i kommunestyret.

TALLDEL (i 1000 kroner)

UTGIFTER

Trening for barn/unge	500
Idrettskonsulent	700
Basseng Sulis	1100
Pedagognorm	1000
Basseng Fauske	200
Kulturskolen	200
SFO	350

Newton	150
Ikke utsette avdrag	1300
SUM	**5500**

INNTEKTER

Konsesjonskraft	4500
Besparelse politikk	1000
SUM	**5500**

Per-Gunnar Skotåm og Anne Godding (R) fremmet følgende tilleggsforslag:
Investeringsbevilgning oppstart kulturhus på kr. 6 millioner strykes.

Formannskapets innstilling med H/KRF/V's endringsforslag ble forkastet med 21 (4AP, 11FL, 3FRP, 2R, 1SV) mot 6 (4H, 1KRF, 1V) stemmer.
FRP's forslag ble forkastet med 24 (4AP, 11FL, 4H, 1KRF, 2R, 1SV, 1V) mot 3 (3FRP) stemmer.
Formannskapets innstilling med FL/R/SV's endringsforslag ble vedtatt med 18 (4AP, 11FL, 2R, 1SV) mot 9 (3FRP, 4H, 1KRF, 1V) stemmer.
R's forslag ble forkastet med 25 (4AP, 11FL, 3FRP, 4H, 1KRF, 1SV, 1V) mot 2 (2R) stemmer.

KOM- 116/18 Vedtak:
Vedtak:
1. Strategisk innretning

a. Fauske kommune har over år hatt et for høyt driftsnivå i forhold til de reelle inntektene. Situasjonen er nå kritisk med en drift i betydelig underbalanse både i 2017 og 2018. Meget høy lånegjeld forsterker behovet for å gjøre umiddelbare driftstilpasninger i kommende økonomiplanperiode.

b. Rådmannen foreslår en dreining med fokus på en fremtidsrettet helse- og omsorgssektor, gjennom omstrukturering av institusjon og hjemmetjeneste.

c. Demografiutviklingen i Fauske kommune medfører et behov å redusere utgiftene i skole betydelig, for på sikt å overføre ressurser til helse og omsorg. Samtidig satses det på barn og unge gjennom ferdigstillelse av investeringer i nye skole- og barnehagebygg med uteområder.

2. Økonomiplan 2019–2022

a. Økonomiplanen vedtas med de retningsgivende mål og premisser samt økonomiske drifts- og investeringsrammer som er nedfelt i forslag til økonomiplan for Fauske kommune.

3. Budsjett 2019

a. Budsjett 2019 for Fauske kommune vedtas med alle tiltak slik de foreligger.

b. Budsjettrammer for 2019 for Fauske kommune fastsettes som bindende for alle enheter og må ikke overskrides uten at det skjer etter samtykke fra bevilgende myndigheter etter fullmakter gitt i reglement for delegering av myndighet i

budsjettsaker.

c. Investeringsplanen 2019 for Fauske kommune vedtas slik den foreligger.

d. Skatt på inntekt og formue skrives ut etter høyest lovlige sats.

e. For skatteåret 2019 skal det skrives ut eiendomsskatt for faste eiendommer i hele Fauske kommune, jf. lov om eigedomsskatt til kommunane (eskl.) § 2 og § 3 første ledd, bokstav a. Kommunen skriver i tillegg ut skatt på næringsdelen (bygning og grunn) i tidligere skattelagte verk/bruk (annet ledd i overgangsregel til esktl. § 3 og 4). Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med en syvendedel i 2019 (overgangsregel til §§ 3 og 4 første ledd første pkt.)
    i. Den generelle skattesatsen settes til 7 promille, jf. eskl. § 13. Satsene differensieres ved at den sats som skal gjelde for boliger og fritidseiendommer settes til 3 promille, jf. eskl. § 12, bokstav a. Skattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget settes til 7 promille.
    ii. Bunnfradrag for boliger, jf. eskl. § 11 annet ledd settes til kr 100 000,– for hver boenhet.
    iii. Det gis fritak for eiendomsskatt for bygninger som eies og drives av lag og foreninger og som benyttes til deres primærvirksomhet, jf. eskl. § 7 bokstav a. Drives det kommersiell virksomhet i hele eller deler av bygget/eiendommen betales eiendomsskatt for den del der kommersiell drift skjer.
    iv. Det gis fritak for eiendomsskatt for boliger bygd de siste fem år, jf. eskl. § 7, bokstav c.
    v. Eiendomsskatten betales i to terminer, jf. eskl. § 25 første ledd. Første termin er 31. mars og andre termin er 30. september.
    vi. Takstvedtektene for eiendomsskatt i Fauske kommune av 22.5.2014, jf. eskl. § 10.
    vii. Takstene fastsatt med virkning for skatteåret 2015, skal gjelde frem til kommunestyret fatter vedtak om ny alminnelig taksering eller kontorjustering, jf. eskl. § 8 A-4.

f. Godtgjørelse til ordfører og varaordfører.
    i. Godtgjørelse til ordfører er lik den til enhver tid gjeldende godtgjørelse for stortingsrepresentant.
    ii. Godtgjørelse til varaordfører utgjør 30 % av ordførers godtgjørelse.

g. For 2018 legges det opp til en samlet låneramme på 206 938 mill. kr. Dette fordeler seg på 139 938 mill. kr til ordinære investeringer og 67 mill. kr til VA-investeringer. Lånene gis løpetid i samsvar med kommunelovens bestemmelser i § 50. I budsjett og økonomiplan er avdragstid satt til inntil 40 år. Låneopptaket er fordelt slik:

Prosjekt/område	Tidligere bevilget	2019	2020	2021	2022
Valnesfjord skole og flerbrukshall	277 000 000	6 000 000			
Erikstad barnehage inn i Erikstad skole + uteområde	16 250 000	8 200 000			
Fra leid til eid (flytting av enheter)	30 000 000				
Blålysbygg (Samlokalisering tekniske tjenester	5 000 000	70 000 000	70 000 000	5 000 000	
Oppgradering eksisterende eiendomsmasse	31 350 000	2 140 000	400 000		
Buen	30 000 000	8 000 000			
Ombygging fysio, legekontor, Helsetunet	14 250 000				
Velferdsteknologi	3 500 000	5 000 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Riving/sanering gamle bygninger	4 750 000	5 850 000			
Utvikling næringsareal	1 500 000				
Rassikring Farvikbekken	11 700 000				
Trafikksikkerhetstiltak	1 350 000	1 350 000	1 350 000	1 400 000	
IT-utstyr		3 150 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Skytebane Vestmyra		6 000 000			
Fauske Rådhus	20 435 000				
Boliger Myrveien/Tareveien	17 200 000	1 000 000			
Oppgradering veger		3 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Nye automater Parkeringsavdeling		1 270 000			
Medisinteknisk utstyr		2 300 000			
Kulturhus		6 000 000	181 500 000		
Valnesfjord barnehage ombygging		7 200 000			
Parkeringsplass Kvalhornet		350 000			
Utvikling boligområder Løkåsåsen		11 250 000			
Grunnundersøkelser mm Fauske sentrum		1 850 000	1 200 000		
Utbygging Vestmyra barnehage rød	15 000 000				
Ombygging Vestmyra barnehage hvit	11 000 000				
Sum ekskl. VA (inkl. mva.)	**490 285 000**	**149 910 000**	**258 950 000**	**10 900 000**	**4 500 000**
Mva. kompensasjon		-29 972 000	-51 790 000	-2 180 000	-900 000
Korreksjon mva.komp blålysbygg og kulturhus			4 000 000		
Bruk av investeringsfond					
Annet tilskudd	-12 000 000				
Salg av fast eiendom			-27 000 000		
Investeringstilskudd husbanken					
Ufinansierte investeringer pga manglende salg nærings-/boarealer		20 000 000			
Nye lån ekskl. VA		-139 938 000	-184 160 000	-8 720 000	-3 600 000
Vann årlig		7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000
Avløp		3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Nytt Silanlegg Erikstad		57 000 000			
Sum		67 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Nye lån VA		-67 000 000	-10 000 000	-10 000 000	-10 000 000
Nye lån Husbanken		-14 000 000	-14 000 000	-14 000 000	-14 000 000
Sum nye lån		**-220 938 000**	**-208 160 000**	**-32 720 000**	**-27 600 000**
Egenkapitaltilskudd KLP		2 600 000	2 700 000	2 700 000	2 700 000
Annen finansiering (salg eiendom)		-2 600 000	-2 700 000	-2 700 000	-2 700 000

ENDRINGER:

Fauske kommunestyre konstaterer at kommunens økonomiske situasjon er krevende og at omstillings- og prosessforenklingsarbeidet som er igangsatt må videreføres og videreutvikles.

Kommunestyret er tidligere gjort kjent med at driften i 2018 går med et betydelig merforbruk, fortrinnsvis i pleie- og omsorgssektoren. Budsjett for 2019 har betydelige strukturelle endringer i seg for å rette opp i dette.

Bakgrunnen for kommunens utfordrende driftssituasjon skylde i hovedsak følgende:

- Fauske kommune er en kraftkommune som har nytt godt av store inntekter fra dette. Konsesjonskraft, konsesjonsavgifter, kvotekraft, eiendomsskatt og utbytte fra eierinteressene i SKS, har vært brukt til å tilby innbyggerne gode tjenestetilbud innenfor alle sektorer. Inntektene fra kraft er som kjent vesentlig redusert de siste årene. Lave kraftpriser har gitt lavere inntekter både på salg av konsesjonskraft, eiendomsskatt og utbytte. Inntektstapet er betydelig.
- Store investeringer i skolebygg har gjort at Fauske kommune har gått fra å være en kommune med gjeldsnivå godt under landssnittet, til å nå ligge blant de høyeste i landet. I 2019 vil Fauske kommune betale ca 63 millioner kroner i renter og avdrag på gjeld. I 2012 var tilsvarende tall 26 millioner kroner.
- Fauske kommune har ikke i tilstrekkelig grad harmonisert sitt aktivitetsnivå over lang tid i takt med befolkningsendringer, bortfall av inntekter og økte kapitalutgifter. Blant annet har den demografiske utviklingen i kommunen med stadig færre innbyggere i aldersgruppen 6-15 år, medført et bortfall av rammetilskudd på ca 30 millioner kroner, uten at utgiftene er redusert i samme takt.

Bare fra 2017 til 2018 er Fauske kommunes inntekter redusert med ca 49 millioner kroner. Som en konsekvens av dette er kommunestyret tydelig på at det må gjøres betydelige grep for å balansere driften. I fremtiden må det genereres positive driftsresultat for å komme i posisjon til å møte fremtidige behov for gode tjenester til innbyggerne og til å kunne gjøre nye investeringer. Samfunnsmessige endringer gjør at kommunal sektor må være omstillingsdyktig og endringsvillig for å kunne nå disse mål.
Med bakgrunn i dette vedtas formannskapets forslag til budsjett med følgende endringer:

1. TILTAK 2019

Reduserte inntekter/økte utgifter

Skole	
Foreslått økning SFO-sats reduseres med 50 %	350 000
Newtontilbud opprettholdes som i dag	100 000
Barnehage	
Oppretting av en ny avdeling 0-3 år Vestmyra	700 000
Kultur og idrett	
Brukerbetalinger for leie av idrettsanlegg for barn og unge innføres ikke	500 000
Sulitjelma bad holdes åpent i perioden oktober – april	500 000
Tilskudd til «aktiv sommer» opprettholdes	150 000
Hjemmetjenesten	
Omstrukturering drift hjemmetjenesten/Sagatun	3 300 000
Fauske kommunale eiendommer	
Fauskebadet holdes åpent i skoleferiene	200 000
VVA	
Gebyr særskilte bestillinger	150 000
Sum reduserte inntekter/økte utgifter	**5 950 000**

Økte inntekter/reduserte utgifter

Fondsforvaltning/fellesområdet	
Salg konsesjonskraft	5 200 000
Politisk virksomhet	
Reduksjon politisk virksomhet	750 000
Sum økte inntekter/reduserte utgifter	**5 950 000**

INVESTERINGER EKS. MVA	
Hjemmeside/digitalisering	300 000
Innkjøp IPAD/PC 5. – 7. klasse	700 000
Oppgradering vei Vika/Leivset	1 500 000

Oppgradere lysløype i Hauan/Sjåheia	1 500 000
Sum investeringer	**4 000 000**
Finansiering	
Omdisponere sentrumsutvikling (tidligere års låneopptak)	1 200 000
Økt låneopptak	2 800 000
Sum	**4 000 000**

KOMMENTARER/VERBALER

1. Fra 1. august 2018 er kravet til den pedagogiske bemanningen skjerpet i forskrift om pedagogisk bemanning. Endringene innebærer at det stilles krav om at barnehagene har en pedagogisk bemanning som tilsvarer minimum en pedagogisk leder pr syv barn under tre år og en pedagogisk leder pr 14 barn over tre år. Kommunestyret forutsetter at rådmannen gjennomfører den pedagogiske bemanningen i barnehagene i tråd med gjeldende forskrift.

1. For å møte fremtidens samfunnsendringer stilles det også krav til hvordan kommunen er organisert, både funksjonelt og kvalitetsmessig. Kommunestyret ber derfor rådmannen utrede en sak om en fremtidsrettet administrativ organisering av kommunen med færre ledernivå. Saken fremlegges for kommunestyret i løpet av våren 2019. Som en konsekvens av dette må den politiske struktur evalueres i løpet av året.

1. Kommunestyret ber rådmannen utrede og fremlegge en sak hvor elever med særskilte behov på 5. – 10. trinn gis individuell opplæring utenfor sin egen nærskole. Formålet må blant annet være å gi elever som ønsker det individuell tilpasset opplæring og en følelse av å kunne beherske sine ferdigheter i ulike situasjoner de møter i hverdagen.

1. Kommunestyret ser behovet for å rekruttere og beholde kvalifisert arbeidskraft i Fauske kommune også for fremtiden. Dette gjelder i særdeleshet helsepersonell og pedagoger i skole og barnehage. Kommunestyret er opptatt av at Fauske kommune sikrer vekst og tilflytting av nye innbyggere. Da er det svært viktig at kommunen forblir en attraktiv arbeidsgiver, dette for å sikre gode offentlige tjenester for våre innbyggere. Med bakgrunn i dette ber kommunestyret rådmann utarbeide en rekrutteringsplan som fremlegges kommunestyret for behandling første halvår i 2019.

1. Kommunestyret er opptatt av å være en god arbeidsgiver som tilbyr hele og faste stillinger til sine ansatte. Kommunestyret ser at det spesielt innenfor Helse og Omsorg brukes store summer til vikarbruk og dette må begrenses kraftig i 2019. Kommunestyret vet at med faste hele stillinger vil vi få vikarutgiftene ned, samt at våre ansatte får en inntekt de kan leve av. For å intensivere arbeidet ber kommunestyret rådmann se til andre kommuner og helseforetak som lykkes med heltidskultur og komme tilbake med en sak til partssammensatt utvalg for drøfting og iverksetting av tiltak.

1. Kommunestyret er kjent med at kommunene Vefsn og Rana har fått til et godt samarbeid mellom kommunen og frivilligheten i livets siste dager. Dette arbeidet er ikke basert på at frivillige skal gjøre kommunenes lovpålagte oppgaver. Derimot er det gjennom samarbeid og system blitt et fruktbart arbeid som gagner både pårørende, beboere og pleiepersonell. Kommunestyret er stolt over alle de timer frivillige legger ned i ulike sektorer i kommunen i dag og tror at også med dette arbeidet vil høyne kvaliteten og kompetansen i helsetjenesten. I tillegg til at det er tverrpolitisk enighet om å tilrettelegge for frivillige, er det mulig å søke midler i ulike fora for å starte et slikt arbeid. Med bakgrunn i dette ber kommunestyret Rådmann fremlegge en sak før sommeren 2019.

1. Driften ved Sagatun videreføres i 2019. Kommunestyret ber rådmannen utrede og fremlegge en sak hvor Sagatun gjøres til et botilbud for selvhjulpne eldre som søker trygghet og felleskap med andre mennesker i samme situasjon. Det er også et ledd i å forebygge ensomhet. For å finne en best mulig bærekraftig løsning bes det om at Sulitjelma boligfond og Indre Salten boligbyggelag ses på som samarbeidspartnere i denne prosess.

1. Kommunestyret vil understreke prinsippet om at gratis treningstimer for barn/unge i kommunenes anlegg skal videreføres.

1. Kommunestyret ber rådmannen koordinere åpningstidene i Sulisbadet på nytt og tilpasse denne skolesvømming og andre fritidsaktiviteter. Det bes om at fredag/lørdag periodevis vurderes i denne sammenheng for å øke inntektsgrunnlaget fra tilreisende besøkende.

1. Lysløypa i Hauan/Sjåheia er et meget attraktivt turområde gjennom hele året lokalisert «midt» i kommunens største boligområde. Den favner bredt i forhold til brukergrupper og det er godt tilrettelagt med gapahuker og ildsteder. Kommunestyret ber rådmannen, i samarbeid med lag og foreninger, iverksette utbedring og vedlikehold av dette anlegget, slik at det snarest kan tas i bruk. Parallelt med at dette arbeidet utføres søkes det eksterne finansieringsmuligheter gjennom f.eks spillemidler, tilskudd til nærmiljøanlegg, tilskudd til friluftsområde ol.

1. Fauske kommune har en sentral rolle å sørge for at dets innbyggere har det godt. Ivaretakelsen av veteraner fra internasjonale operasjoner er et samfunnsansvar for alle sektorer, men kanskje spesielt for den tilhørende kommunen. Kommunestyret ber derfor rådmannen fremlegge forslag til veteranplan for Fauske kommune.

1. Kommunestyret ber rådmannen legge til rette for en fleksibel og mer smidig innkreving av kommunale avgifter. Ved at kommunens innbyggere henvender seg til kommunen, bes det om at fakturering skjer enten månedlig, kvartalsvis eller årlig.

1. Rådmannen bes til hvert møte i formannskapet rapportere om status i den økonomiske utvikling.

117/18: Disponering av kompensasjonstilskudd for omsorgsboliger 2019

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 27.11.2018
Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommune yter følgende driftstilskudd til borettslag (omsorgsboliger) for 2019:

Bofellesskap/borettslag	Tilskudd 2019
Helsetunet omsorgsbolig	680 000
Strømsnes omsorgsbolig	160 000
Erikstadtunet omsorgsbolig	150 000
Buveien omsorgsbolig	135 000
Torggata 16 omsorgsbolig	96 000
Totalt	1 221 000

Rådmannens forslag til innstilling:

Fauske kommune yter følgende driftstilskudd til borettslag (omsorgsboliger) for 2019:

Bofellesskap/borettslag	Tilskudd 2019
Helsetunet omsorgsbolig	680 000
Strømsnes omsorgsbolig	160 000
Erikstadtunet omsorgsbolig	150 000
Buveien omsorgsbolig	135 000
Torggata 16 omsorgsbolig	96 000
Totalt	1 221 000

Helse- og omsorgsutvalg 26.11.2018:

Behandling:
Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

HEOM- 032/18 Vedtak:
Innstilling til formannskapet:
Fauske kommune yter følgende driftstilskudd til borettslag (omsorgsboliger) for 2019:

Bofellesskap/borettslag	Tilskudd 2019
Helsetunet omsorgsbolig	680 000
Strømsnes omsorgsbolig	160 000
Erikstadtunet omsorgsbolig	150 000
Buveien omsorgsbolig	135 000
Torggata 16 omsorgsbolig	96 000
Totalt	1 221 000

Formannskap 27.11.2018:

Behandling:
Helse- og omsorgsutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 102/18 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:
Fauske kommune yter følgende driftstilskudd til borettslag (omsorgsboliger) for 2019:

Bofellesskap/borettslag	Tilskudd 2019
Helsetunet omsorgsbolig	680 000
Strømsnes omsorgsbolig	160 000
Erikstadtunet omsorgsbolig	150 000
Buveien omsorgsbolig	135 000
Torggata 16 omsorgsbolig	96 000
Totalt	1 221 000

Kommunestyre 13.12.2018:

Behandling:

Formannskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

KOM- 117/18 Vedtak:
Vedtak:

Fauske kommune yter følgende driftstilskudd til borettslag (omsorgsboliger) for 2019:

Bofellesskap/borettslag	Tilskudd 2019
Helsetunet omsorgsbolig	680 000
Strømsnes omsorgsbolig	160 000
Erikstadtunet omsorgsbolig	150 000
Buveien omsorgsbolig	135 000
Torggata 16 omsorgsbolig	96 000
Totalt	1 221 000

118/18: Vedrørende kostnader knyttet til drift av nødnett

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 27.11.2018
Innstilling til kommunestyret:

1. Fauske kommune mener at dagens investeringsmodell for Nødnett hverken er forsvarlig eller korrekt. Kostandene for kommunene er betydelig og kostnadene er ute av kontroll.
2. Fauske kommune mener at Nødnettet er en nasjonal og statlig beredskapsoppgave og bør finansieres av Staten ved at sektordepartementene betaler årlig for egen sektors bruk av Nødnett.
3. Oppsigelse av tjenesteavtale og avtale om levering og bruk av utstyr til kommunikasjonssentraler i Nødnett med DSB bør vurderes.
4. Fauske kommune ber om at vertskommunen for 110 sentralen, Bodø kommune v/ordfører bringer saken inn til politisk behandling for statlige myndigheter.
5. Fauske kommune ber om at saken bringes inn som referatsak til regionrådet.

Rådmannens forslag til innstilling:

1. Fauske kommune mener at dagens investeringsmodell for Nødnett hverken er forsvarlig eller korrekt. Kostandene for kommunene er betydelig og kostnadene er ute av kontroll.
2. Fauske kommune mener at Nødnettet er en nasjonal og statlig beredskapsoppgave og bør finansieres av Staten ved at sektordepartementene betaler årlig for egen sektors bruk av Nødnett.
3. Oppsigelse av tjenesteavtale og avtale om levering og bruk av utstyr til kommunikasjonssentraler i Nødnett med DSB bør vurderes.
4. Fauske kommune ber om at vertskommunen for 110 sentralen, Bodø kommune v/ordfører bringer saken inn til politisk behandling for statlige myndigheter.
5. Fauske kommune ber om at saken bringes inn som referatsak til regionrådet.

Formannskap 27.11.2018:

Behandling:
Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 099/18 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

1. Fauske kommune mener at dagens investeringsmodell for Nødnett hverken er forsvarlig eller korrekt. Kostandene for kommunene er betydelig og kostnadene er ute av kontroll.
2. Fauske kommune mener at Nødnettet er en nasjonal og statlig beredskapsoppgave og bør finansieres av Staten ved at sektordepartementene betaler årlig for egen sektors bruk av Nødnett.
3. Oppsigelse av tjenesteavtale og avtale om levering og bruk av utstyr til kommunikasjonssentraler i Nødnett med DSB bør vurderes.
4. Fauske kommune ber om at vertskommunen for 110 sentralen, Bodø kommune v/ordfører bringer saken inn til politisk behandling for statlige myndigheter.
5. Fauske kommune ber om at saken bringes inn som referatsak til regionrådet.

Kommunestyre 13.12.2018:

Behandling:
Formannskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

KOM- 118/18 Vedtak:
Vedtak:

1. Fauske kommune mener at dagens investeringsmodell for Nødnett hverken er forsvarlig eller korrekt. Kostandene for kommunene er betydelig og kostnadene er ute av kontroll.
2. Fauske kommune mener at Nødnettet er en nasjonal og statlig beredskapsoppgave og bør finansieres av Staten ved at sektordepartementene betaler årlig for egen sektors bruk av Nødnett.
3. Oppsigelse av tjenesteavtale og avtale om levering og bruk av utstyr til kommunikasjonssentraler i Nødnett med DSB bør vurderes.
4. Fauske kommune ber om at vertskommunen for 110 sentralen, Bodø kommune v/ordfører bringer saken inn til politisk behandling for statlige myndigheter.
5. Fauske kommune ber om at saken bringes inn som referatsak til regionrådet.

119/18: Trafikksikkerhetsplan 2019-2023

Vedtak som innstilling fra Plan- og utviklingsutvalg - 20.11.2018
Innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar Trafikksikkerhetsplan 2019-2023 slik den foreligger med følgende tillegg:
G/S-vei langs FV 830 i Sulitjelma i tilknytning til ny butikk.

Rådmannens forslag til innstilling:

Kommunestyret vedtar Trafikksikkerhetsplan 2019-2023 slik den foreligger.

Plan- og utviklingsutvalg 20.11.2018:

Behandling:

Kathrine Moan Larsen (FL) fremmet følgende tilleggsforslag:
G/S-vei langs FV 830 i Sulitjelma i tilknytning til ny butikk.

FL's tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.
Rådmanns forslag med endring ble enstemmig vedtatt.

PLUT- 124/18 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar Trafikksikkerhetsplan 2019-2023 slik den foreligger med følgende tillegg:
G/S-vei langs FV 830 i Sulitjelma i tilknytning til ny butikk.

Kommunestyre 13.12.2018:

Behandling:
Plan- og utviklingsutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

KOM- 119/18 Vedtak:
Vedtak:

Kommunestyret vedtar Trafikksikkerhetsplan 2019-2023 slik den foreligger med følgende tillegg:
G/S-vei langs FV 830 i Sulitjelma i tilknytning til ny butikk.

120/18: Sluttbehandling reguleringsplan Hjerteløypa i Valnesfjord

Vedtak som innstilling fra Plan- og utviklingsutvalg - 20.11.2018
Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommune vedtar med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12-12 det fremlagte forslag til detaljregulering for Hjerteløypa, som det nå foreligger.

Rådmannens forslag til innstilling:

Fauske kommune vedtar med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12-12 det fremlagte forslag til detaljregulering for Hjerteløypa, som det nå foreligger.

Plan- og utviklingsutvalg 20.11.2018:

Behandling:
Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

PLUT- 125/18 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommune vedtar med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12-12 det fremlagte forslag til detaljregulering for Hjerteløypa, som det nå foreligger.

Kommunestyre 13.12.2018:

Behandling:

Plan- og utviklingsutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

KOM- 120/18 Vedtak:
Vedtak:

Fauske kommune vedtar med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12-12 det fremlagte forslag til detaljregulering for Hjerteløypa, som det nå foreligger.

121/18: Samarbeidsform for NAV i Indre Salten

Vedtak som innstilling fra Helse- og omsorgsutvalg - 26.11.2018
Innstilling til kommunestyret:

1. Fauske kommunestyre er positiv til deltakelse i et interkommunalt NAV-samarbeid i Indre Salten etter kommunelovens § 28 (vertskommunesamarbeid) jfr vedlagt rapport «Samarbeid om NAV i Indre Salten» modell 2 b.
2. Det utformes forslag til samarbeidsavtale etter kommunelovens § 28-e som forelegges kommunestyret for behandling. Samarbeidsavtalen skal også beskrive rutiner for dialog mellom vertskommune og samarbeidskommuner.
3. Vertskommunesamarbeidet har gyldighet når deltagende kommuners kommunestyrer har gitt sin tilslutning til samarbeidsavtalen.

Rådmannens forslag til innstilling:

1. Fauske kommunestyre er positiv til deltakelse i et interkommunalt NAV-samarbeid i Indre Salten etter kommunelovens § 28 (vertskommunesamarbeid) jfr vedlagt rapport «Samarbeid om NAV i Indre Salten» modell 2 b.
2. Det utformes forslag til samarbeidsavtale etter kommunelovens § 28-e som forelegges kommunestyret for behandling. Samarbeidsavtalen skal også beskrive rutiner for dialog mellom vertskommune og samarbeidskommuner.
3. Vertskommunesamarbeidet har gyldighet når deltagende kommuners kommunestyrer har gitt sin tilslutning til samarbeidsavtalen.

Helse- og omsorgsutvalg 26.11.2018:

Behandling:
Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

HEOM- 029/18 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

1. Fauske kommunestyre er positiv til deltakelse i et interkommunalt NAV-samarbeid i Indre Salten etter kommunelovens § 28 (vertskommunesamarbeid) jfr vedlagt rapport «Samarbeid om NAV i Indre Salten» modell 2 b.
2. Det utformes forslag til samarbeidsavtale etter kommunelovens § 28-e som forelegges kommunestyret for behandling. Samarbeidsavtalen skal også beskrive rutiner for dialog mellom vertskommune og samarbeidskommuner.
3. Vertskommunesamarbeidet har gyldighet når deltagende kommuners kommunestyrer har gitt sin tilslutning til samarbeidsavtalen.

Kommunestyre 13.12.2018:

Inhabil	Varamedlem	Merknad
Siv Anita Johnsen Brekke		Siv Anita Johnsen Brekke (H) stilite spørsmål med egen habilitet - Kontaktperson for Fagforbundet i prosessen. Brekke ble enstemmig erklært inhabil.

Behandling:
Helse- og omsorgsutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

KOM- 121/18 Vedtak:
Vedtak:

1. Fauske kommunestyre er positiv til deltakelse i et interkommunalt NAV-samarbeid i Indre Salten etter kommunelovens § 28 (vertskommunesamarbeid) jfr vedlagt rapport «Samarbeid om NAV i Indre Salten» modell 2 b.
2. Det utformes forslag til samarbeidsavtale etter kommunelovens § 28-e som forelegges kommunestyret for behandling. Samarbeidsavtalen skal også beskrive rutiner for dialog mellom vertskommune og samarbeidskommuner.
3. Vertskommunesamarbeidet har gyldighet når deltagende kommuners kommunestyrer har gitt sin tilslutning til samarbeidsavtalen.

122/18: Erverv av boretter i Helsetunet Borettslag

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 27.11.2018
Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommune kjøper inntil 9 boretter ved Helsetunet borettslag. Borettene kjøpes ved ledighet. Kjøpene finansieres over driftsmidler til samhandlingsområdet Helse og omsorg. Øvre ramme for tiltaket settes til kr. 150 000.
Som eier av flere boretter i Helsetunets borettslag skal Fauske kommune opptre med respekt overfor andre eiere av boretter i borettslaget og etablere et godt samarbeid med borettslagets styre.

Rådmannens forslag til innstilling:

Fauske kommune kjøper inntil 9 boretter ved Helsetunet borettslag. Borettene kjøpes ved ledighet. Kjøpene finansieres over driftsmidler til samhandlingsområdet Helse og omsorg. Øvre ramme for tiltaket settes til kr. 150 000.

Helse- og omsorgsutvalg 26.11.2018:

Behandling:
Ole Tobias Orvin (SV) fremmet følgende omforente tilleggsforslag:
Som eier av flere boretter i Helsetunets borettslag skal Fauske kommune opptre med respekt overfor andre eiere av boretter i borettslaget og etablere et godt samarbeid med borettslagets styre.

Det omforente tilleggsforslaget ble enstemmig vedtatt.

Rådmannens forslag til innstilling med endring ble enstemmig vedtatt.

HEOM- 031/18 Vedtak:
Innstilling til formannskapet:

Fauske kommune kjøper inntil 9 boretter ved Helsetunet borettslag. Borettene kjøpes ved ledighet. Kjøpene finansieres over driftsmidler til samhandlingsområdet Helse og omsorg. Øvre ramme for tiltaket settes til kr. 150 000.
Som eier av flere boretter i Helsetunets borettslag skal Fauske kommune opptre med respekt overfor andre eiere av boretter i borettslaget og etablere et godt samarbeid med borettslagets styre.

Formannskap 27.11.2018:

Behandling:
Helse- og omsorgsutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 098/18 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommune kjøper inntil 9 boretter ved Helsetunet borettslag. Borettene kjøpes ved ledighet. Kjøpene finansieres over driftsmidler til samhandlingsområdet Helse og omsorg. Øvre ramme for tiltaket settes til kr. 150 000.
Som eier av flere boretter i Helsetunets borettslag skal Fauske kommune opptre med respekt overfor andre eiere av boretter i borettslaget og etablere et godt samarbeid med borettslagets styre.

Kommunestyre 13.12.2018:

Inhabil	Varamedlem	Merknad
Sverre Hagen		Sverre Hagen (FL) stilte spørsmål med egen hablitet - Styreleder. Hagen ble enstemmig erklært inhabil.

Behandling:
Formannskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

KOM- 122/18 Vedtak:
Vedtak:

Fauske kommune kjøper inntil 9 boretter ved Helsetunet borettslag. Borettene kjøpes ved ledighet. Kjøpene finansieres over driftsmidler til samhandlingsområdet Helse og omsorg. Øvre ramme for tiltaket settes til kr. 150 000.
Som eier av flere boretter i Helsetunets borettslag skal Fauske kommune opptre med respekt overfor andre eiere av boretter i borettslaget og etablere et godt samarbeid med borettslagets styre.

123/18: Samarbeidsavtale om akuttberedskap i barneverntjenesten

Rådmannens forslag til vedtak:

- Fauske kommune oppretter en egen formalisert akuttberedskap for

barneverntjeneste fra og med 1.1.19.

- Kommunestyret i Fauske gir tilslutning til opprettelse av vertskommunesamarbeid etter § 28 i kommuneloven knyttet til akuttberedskap for barneverntjeneste. Fauske kommune står som vertskommune.

- Fauske kommune inngår samarbeidsavtaler med Sørfold kommune, Hamarøy kommune og Tysfjord kommune (vestsiden) under forutsetning av lovlig fattede vedtak om delegering av myndighetsutøvelsen fra den enkelte kommunes kommunestyre.

- Avtalen kan innskrenkes eller utvides til å gjelde også andre kommuner innenfor tilgjengelig geografisk avstand.

Kommunestyre 13.12.2018:

Behandling:
Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KOM- 123/18 Vedtak:
Vedtak:

- Fauske kommune oppretter en egen formalisert akuttberedskap for barneverntjeneste fra og med 1.1.19.

- Kommunestyret i Fauske gir tilslutning til opprettelse av vertskommunesamarbeid etter § 28 i kommuneloven knyttet til akuttberedskap for barneverntjeneste. Fauske kommune står som vertskommune.

- Fauske kommune inngår samarbeidsavtaler med Sørfold kommune, Hamarøy kommune og Tysfjord kommune (vestsiden) under forutsetning av lovlig fattede vedtak om delegering av myndighetsutøvelsen fra den enkelte kommunes kommunestyre.

- Avtalen kan innskrenkes eller utvides til å gjelde også andre kommuner innenfor tilgjengelig geografisk avstand.

124/18: Kommunedelplan for fysisk aktivitet og friluftsliv

Vedtak som innstilling fra Oppvekst- og kulturutvalg - 22.11.2018
Innstilling til kommunestyret:

- Kommunedelplan for fysisk aktivitet og friluftsliv forlenges og gjøres gjeldende ut

2019.
- Planens anleggsdel skal likevel rulleres og danne grunnlag for søknad om tildeling av spillemidler i 2019.

Rådmannens forslag til innstilling:

- Kommunedelplan for fysisk aktivitet og friluftsliv forlenges og gjøres gjeldende ut 2019.
- Planens anleggsdel skal likevel rulleres og danne grunnlag for søknad om tildeling av spillemidler i 2019.

Oppvekst- og kulturutvalg 22.11.2018:

Behandling:
Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

OPKU- 040/18 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:
- Kommunedelplan for fysisk aktivitet og friluftsliv forlenges og gjøres gjeldende ut 2019.
- Planens anleggsdel skal likevel rulleres og danne grunnlag for søknad om tildeling av spillemidler i 2019.

Kommunestyre 13.12.2018:

Behandling:
Siv Anita Johnsen Brekke (H) foreslo nytt pkt. 2:
Idrettskonsulentstillingen lyses ut. Dette for å kunne ivareta oppfølging av disse planene og for å sørge for at anleggene i kommunen blir godt ivaretatt.
Innarbeides i økonomimelding 1.

Oppvekst- og kulturutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.
H's forslag ble forkastet med 20 (3AP, 11FL, 3FRP, 2R, 1SV) mot 6 (4H, 1KRF, 1V) stemmer.

KOM- 124/18 Vedtak:
Vedtak:
- Kommunedelplan for fysisk aktivitet og friluftsliv forlenges og gjøres gjeldende ut 2019.
- Planens anleggsdel skal likevel rulleres og danne grunnlag for søknad om tildeling av spillemidler i 2019.

125/18: Orienteringssak tilskudd private barnehager 2019

Vedtak som innstilling fra Oppvekst- og kulturutvalg - 22.11.2018
Innstilling til kommunestyret:

Saken tas til orientering.

Rådmannens forslag til innstilling:

Saken tas til orientering

Oppvekst- og kulturutvalg 22.11.2018:

Behandling:
Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

OPKU- 045/18 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:
Saken tas til orientering.

Kommunestyre 13.12.2018:

Behandling:
Oppvekst- og kulturutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

KOM- 125/18 Vedtak:
Vedtak:
Saken tas til orientering.

126/18: Eksamen grunnskole 2018

Vedtak som innstilling fra Oppvekst- og kulturutvalg - 22.11.2018
Innstilling til kommunestyret:
Saken tas til orientering.

Rådmannens forslag til innstilling:
Saken tas til orientering.

Oppvekst- og kulturutvalg 22.11.2018:

Behandling:
Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

OPKU- 044/18 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:
Saken tas til orientering.

Kommunestyre 13.12.2018:

Behandling:

Oppvekst- og kulturutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

KOM- 126/18 Vedtak:
Vedtak:
Saken tas til orientering.

127/18: Ordensreglement for skolefritidsordningen i Fauskeskolen

Vedtak som innstilling fra Oppvekst- og kulturutvalg - 22.11.2018
Innstilling til kommunestyret:
Vedlagte ordensreglement for skolefritidsordningen SFO i Fauske kommune vedtas og er gjeldende fra 01.01.2019

Rådmannens forslag til innstilling:
Vedlagte ordensreglement for skolefritidsordningen SFO i Fauske kommune vedtas og er gjeldene fra 01.01.2019

Oppvekst- og kulturutvalg 22.11.2018:

Behandling:
Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

OPKU- 046/18 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:
Vedlagte ordensreglement for skolefritidsordningen SFO i Fauske kommune vedtas og er gjeldende fra 01.01.2019

Kommunestyre 13.12.2018:

Behandling:
Oppvekst- og kulturutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

KOM- 127/18 Vedtak:
Vedtak:
Vedlagte ordensreglement for skolefritidsordningen SFO i Fauske kommune vedtas og er gjeldende fra 01.01.2019.

128/18: Endring av selskapsavtale Salten Brann IKS

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 27.11.2018
Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommunestyre vedtar endringer i selskapsavtale for Salten Brann IKS, jfr. styresak 20/18.

Rådmannens forslag til vedtak:

Fauske kommunestyre vedtar endringer i selskapsavtale for Salten Brann IKS, jfr.

styresak 20/18.

Formannskap 27.11.2018:

Behandling:
Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 103/18 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommunestyre vedtar endringer i selskapsavtale for Salten Brann IKS, jfr. styresak 20/18.

Kommunestyre 13.12.2018:

Behandling:
Formannskapets innstiling ble enstemmig vedtatt.

KOM- 128/18 Vedtak:
Vedtak:

Fauske kommunestyre vedtar endringer i selskapsavtale for Salten Brann IKS, jfr. styresak 20/18.

129/18: Nyvalg etter bortgang - Egil Setså

Rådmannens forslag til vedtak:

Som nytt medlem i styre for Sulitjelma boligfond velges:

- ……..

Kommunestyre 13.12.2018:

Behandling:
Nils-Christian Steinbakk (FL) foreslo:
Som nytt medlem i styre for Sulitjelma boligfond velges:

- Kathrine Moan Larsen (FL)

Som nytt 2. varamedlem i styre for Sulitjelma boligfond velges:

- Per-Gunnar Skotåm (R)

FL's forslag ble enstemmig vedtatt.

KOM- 129/18 Vedtak:

Vedtak:

Som nytt medlem i styre for Sulitjelma boligfond velges:

- Kathrine Moan Larsen (FL), Charlotta 59A, 8230 Sulitjelma

Som nytt 2. varamedlem i styre for Sulitjelma boligfond velges:

- Per-Gunnar Skotåm (R), Simonsborgbakken 12, 8230 Sulitjelma

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/4334 Arkiv sakID.: 19/302	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen

Sak nr.		Dato
002/19	Kommunestyre	28.03.2019

Referatsaker i perioden

Rådmannens forslag til vedtak:

Dokumentene tas til orientering.

Underliggende saker:
1, Referat fra styremøte i Eivind Sannes legat - 20.12.2018

2, Uttalelse vedrørende behandling av sak om videre drift av NIBIOs avdeling i Bodø

3, Beslutninger fra Politidirektoratet om endringer i lokal struktur for Nordland politidistrikt

4, Demensplan

5, Årsrapport 2018 inkl. årsregnskap og vedlegg til årsregnskap - 1841 Fauske kommune

6, Kontrollrapport 2018 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Fauske kommune

7, Årsmelding fra Hålogaland lagmannsrett

Geir Mikkelsen
rådmann

FAUSKE KOMMUNE

POLITISK SEKRETARIAT

NOTAT

JournalpostID: 18/19074 **Dato: 20.12.2018**

Referat fra styremøte i Eivind Sannes legat - 20.12.2018

Legatstyret avholdt møte 20. desember 2018 på ordførers kontor.

Tilstede var ordfører Jørn Stene, Linn Synnøve Normann Godtfredsen og formannskapssekretær Berit Vestvann Johnsen. Innstiling og saksutredning fra rådmann Geir Mikkelsen ble utdelt i møtet.

Tildeling av stipend

Det var i alt 19 søkere.
Det ble enstemmig vedtatt å utdele 3 stipend på hver kr. 5.000,-.

Legatstyret vektla studier som har høy lokal relevans.

Følgende personer ble enstemmig tildelt stipend 2018:

- Tora Tamine Dåbakk, Trivselsveien 12, 8214 Fauske
  Studie: Sosialt arbeid

- Tina-Marie Øhlund Johansen, Furutoppen 1, 8209 Fauske
  Studie: Master i aktivitet og bevegelse

- Beate Galschiødt Palmesen, Høgstveien 7, 8200 Fauske
  Studie: Bachelor i sosialt arbeid

Berit Vestvann Johnsen
Formannskapssekretær

Kopi til :
Kommunestyre, jf. vedtektenes § 9

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO)

v/styret

Bodø, 10. desember 2018

Instituttsektoren i Nordland må videreutvikles og styrkes

Salten Regionråd er et politisk samarbeidsorgan mellom de ti kommunene Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Meløy, Rødøy, Saltdal, Steigen og Sørfold. Salten er Nord-Norges største region med om lag 83 000 innbyggere.

Salten Regionråd viser til regjeringens vedtak fra 2015 som sier følgende:

«…For å redusere antall regionale enheter totalt, bes NIBIO om å utarbeide en plan for avvikling av Bioforsks virksomhet i Bodø som egen enhet på noe sikt, hvor økonomiske, faglige og personalmessige hensyn vurderes».

Vi er i den forbindelse gjort kjent med at styret i NIBIO innen utgangen av 2018 skal ta stilling til videre drift i Bodø, og har gjort følgende enstemmige vedtak i møte den 21. november 2018 i SR-sak 53/18:

«Nordland er Norges største havbruksfylke, og Salten er en stor havbruksregion. Det er derfor uheldig hvis NIBIOs virksomhet legges ned i Bodø. Det er derimot viktig å styrke instituttsektoren innenfor blå sektor i fylket, ikke svekke denne.

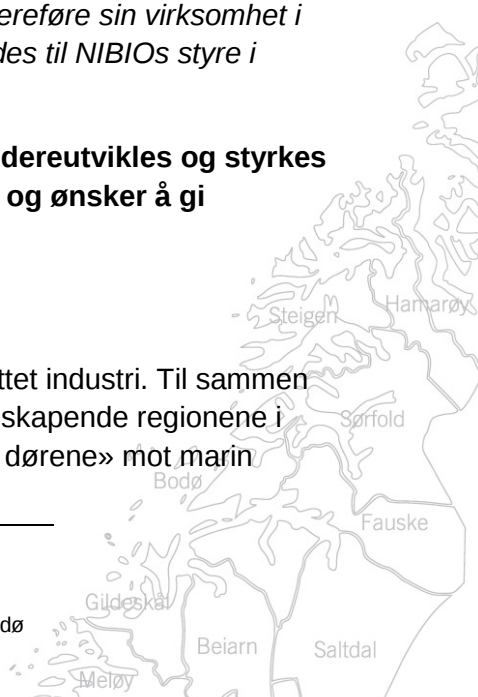
Salten Regionråd og kommunene i Salten har vedtatt Strategiplan for havbruk 2017 – 2027, hvor det blant annet er et mål å tilrettelegge for bærekraftig ressursutvikling og marin bioøkonomi i Salten. Råstoff som ressurs er en viktig del av den framtidige utviklingen innenfor sjømatnæringen, og marin bioøkonomi et viktig fokusområde.

Salten Regionråd ønsker på denne bakgrunn å jobbe for at NIBIO kan videreføre sin virksomhet i Bodø, og ber styret i regionrådet å jobbe frem en faglig uttalelse som sendes til NIBIOs styre i forkant av styrebehandlingen den 13. desember 2018.»

Salten Regionråd ber om at NIBIOs avdeling i Bodø opprettholdes, videreutvikles og styrkes for å ta del i utviklingen av fremtidsrettet lavtrofisk marin akvakultur, og ønsker å gi følgende innspill til saken:

Nordland og Salten

Salten er vertskap for viktige næringer som marine næringer og eksportrettet industri. Til sammen utgjør Salten en sterk og viktig motor i Nordland og er en av de mest verdiskapende regionene i Nord-Norge. For NIBIO bør dette være et ideelt utgangspunkt for å «åpne dørene» mot marin

Tlf.: 75 54 86 00 Fax: 75 54 86 01 Web: salten.no E-post: regionradet@salten.no
Besøksadresse: Prinsens gt. 113a, 8002 Bodø (Teamgården) Postadresse: Postboks 915, 8001 Bodø

bioøkonomi, og for Salten som region er det viktig med et fremtidsrettet bindeledd mellom Nord universitet og industrien, med særlig fokus på samhandling mellom agri og akva.

Nordland er det største havbruksfylket i Norge og den dominerende verdiskaperen i Nord-Norge. 27 prosent av Norges kystlinje ligger i Nordland, og havet og kysten gir Nordland et stort potensial for ny vekst. En betydelig økt satsing på forskning og utvikling innenfor marine og maritime næringer i fremtiden vil bidra til å gi fylket en enda mer spennende og verdiskapende marin sektor i løpet av få år.

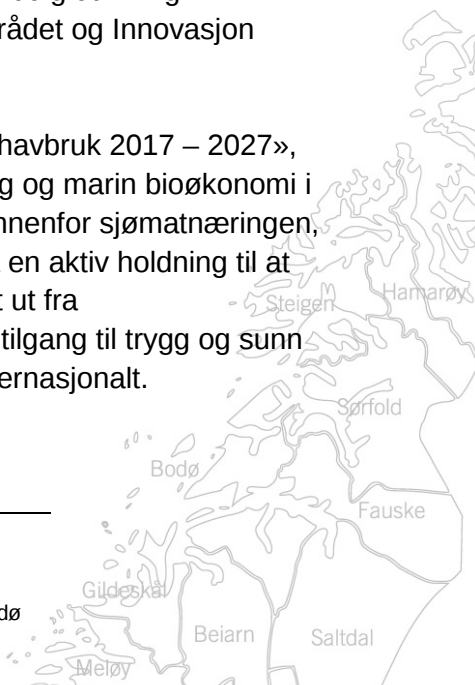
Nordland er nå Norges fjerde største eksportfylke, kun slått av Møre og Romsdal, Hordaland og Vest-Agder. Samlet eksporterte Nordlandsbedriftene for 27,4 milliarder kroner i 2017, noe som utgjorde 7,8 % av eksporten fra Fastlands-Norge (når man holder brensel utenfor) (Kilde: Indeks Nordland 2018). Landsdelen eksporterte for 42 milliarder kroner, og Nordland står dermed for 66 prosent av eksportverdien i Nord-Norge. Det settes i mange sammenhenger likhetstegn mellom Nordland og Nord-Norge. I virkeligheten er de tre nordnorske fylkene svært forskjellige, både nærings- og samfunnsmessig. De har også ulike drivkrefter for utvikling.

Fylkeshovedstaden Bodø ligger i Salten og er vertskommune for flere viktige statlige funksjoner som blant annet Nord universitet, Forsvarets Operative Hovedkvarter, Hovedredningssentralen, ledelsen for Helse Nord RHF, Nordlandssykehuset HF og Statens vegvesen region nord. Bodø som fylkeshovedstad i Norges største havbruksfylke er et viktig transportknutepunkt både nasjonalt og mot de øvrige regionene i Nordland og Nord-Norge.

Nordland og Saltens rolle i utviklingen av havbruksnæringen og marine arter
Salten har et fortrinn ved at hovedsetet til Nord universitet er lokalisert i Bodø. Èn av fire fagsøyler er «Fakultet for biovitenskap og akvakultur», og det er gjennom flere år bygd opp et stort fag- og forskningsmiljø, både på campus og i Mørkvedbukta. Dette gir Nord universitet muligheten til å bli nasjonalt og internasjonalt ledende innenfor fagområdet.

Havbruksklyngen NCE Akvakultur er lokalisert ved Kunnskapsparken Bodø. Havbruksklyngen har mer enn 20 partnere fra hele landet, som utvikler og leverer oppdrettsfisk, sjømat, utstyr og teknologi til verdensmarkedet. Målet er å være et lokomotiv i videreutviklingen av norsk havbruk og relaterte virksomheter. NCE Aquaculture jobber med fiskehelse og miljø, teknologi for sikker drift og overvåkning, produktkvalitet, kvalitet på yngel og settefisk, videreutvikling av lakseoppdrett, deling og formidling av kunnskap, utdanning, og rammebetingelser for fremtidig utvikling. Havbruksklyngen er et av 14 næringsmiljø i Norge, som SIVA, Forskningsrådet og Innovasjon Norge har gitt status som Norwegian Centres of Expertise (NCE).

Salten Regionråd og kommunene i Salten vedtok i 2017 «Strategiplan for havbruk 2017 – 2027», hvor det blant annet er et mål å tilrettelegge for bærekraftig ressursutvikling og marin bioøkonomi i Salten. Råstoff som ressurs er en viktig del av den framtidige utviklingen innenfor sjømatnæringen, og marin bioøkonomi et viktig fokusområde. Gjennom dette skal Salten ha en aktiv holdning til at de ressursene og naturgitte fortrinn som regionen har, blir utnyttet optimalt ut fra bærekraftparametrene. Marine områder spiller en nøkkelrolle for framtidig tilgang til trygg og sunn mat, fornybar energi, helse og velferd og endringer i miljø, nasjonalt og internasjonalt.

Tlf.: 75 54 86 00 Fax: 75 54 86 01 Web: salten.no E-post: regionradet@salten.no
Besøksadresse: Prinsens gt. 113a, 8002 Bodø (Teamgården) Postadresse: Postboks 915, 8001 Bodø

En av de store globale utfordringene vi står overfor i fremtiden når det gjelder økt produksjon av oppdrettsfisk, og også produksjon av husdyr, er tilgangen på fôr. Det forskes intensivt på alternative råvareingredienser i husdyr- og fiskefôr. Det finnes flere mulige råvarer som alternativer til fiskemel og fiskeolje som er hovedfôr i dag, som bruk av restråstoff fra fiskerier og produksjon av oppdrettsfisk, dyring og raffinering av mikro- og makroalger og også bruk av nåletrær. Salten har naturgitte fortrinn til å kunne ta del i å utvikle og produsere disse nye fôringrediensene.

Bodø kommune har gjennom etableringen av et innovasjonsutvalg vedtatt en innovasjonsstrategi hvor marine næringer er et av fire vekstområder / satsingsområder i fremtiden. Bakgrunnen er at regionen har et stort potensiale til produksjon av laks i tillegg til nye marine arter-/ algeoppdrett. Kunnskapsmiljøet ved universitetet støtter opp om en slik satsing, det gjør også Salten Regionråd.

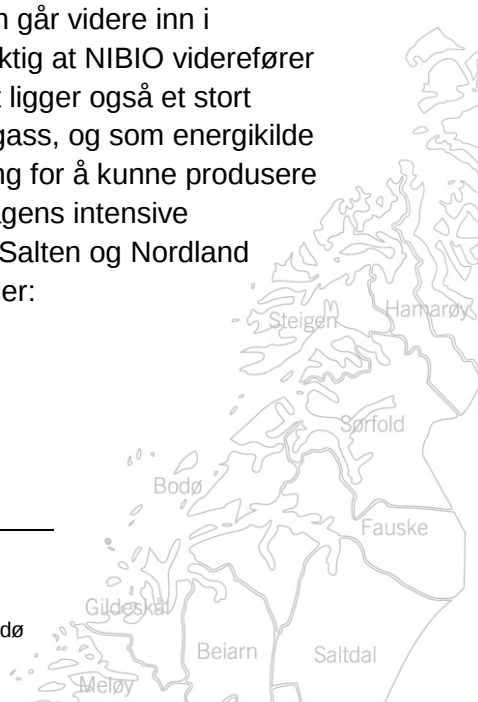
Algenettverk Nord, som ledes fra Salten, skal gjennom samarbeid jobbe for å utnytte den enorme produksjonskapasiteten i de kystnære havområdene i Nordland og resten av landet til kommersiell produksjon og omsetning av produkter basert på mikro- og makroalger. Formålet er å utvikle mikro- og makroalgeproduksjon i Nordland og Norge til ei betydelig næring gjennom samarbeid mellom bedrifter, samt kompetanseutvikling på alle nivå i verdikjeden.

NIBIOs avdeling i Bodø må videreutvikles og styrkes
Nordland har behov for en sterk instituttsektor, og Salten Regionråd ber om at NIBIOs avdeling i Bodø opprettholdes, videreutvikles og styrkes, for å ta del i den utviklingen som skjer innenfor marin bioøkonomi og marine arter i Nordland. Salten og Nordland trenger å styrke instituttsektoren, heller enn å svekke den, for å sikre og styrke regional utvikling og bindeleddet mellom universitet, forvaltning og næringsliv.

Instituttsektoren, herunder NIBIOs avdeling i Bodø, kan være et bindeledd mellom universitet, offentlig forvaltning og næringsliv. Ved å orientere instituttsektoren ytterligere inn mot marin bioøkonomi kan man innfri forventningen om en effektiv samhandling på tvers av ulike sektorer, herunder akademia, offentlig forvaltning og privat næringsliv. Den biomarine industrien er i vekst, og det ligger et stort potensiale innenfor nye marine næringer, som eksempelvis nye arter, marine alger og høyproduktive havbruksområder i Salten og Nordland. Ved å styrke instituttsektoren inn mot marin bioøkonomi kan Nordland forsterke sin posisjon som Norges største havbruksfylke.

Da bruk av makroalger i stor grad er basert på høsting av naturlig voksende tang og tare i gruntvannsområdene langs kysten, og produktene fra denne virksomheten går videre inn i helsekost og som tilsetningsstoffer til matvarer (functional foods), er det viktig at NIBIO viderefører sin virksomhet i Bodø slik at forskningen kan skje der høstingen skjer. Det ligger også et stort potensial i å bruke fraksjoner til produksjon av biodrivstoff (bioetanol), biogass, og som energikilde i fôrproduksjon. Alger representerer i global målestokk en viktig forutsetning for å kunne produsere både mat og fôr i tilstrekkelig skala og på en mer bærekraftig måte enn dagens intensive havbruksvirksomhet, og dette vil ha et stort potensial for framtidig vekst. I Salten og Nordland finnes det flere kommersielle aktører innen dyrking av makroalger, herunder:

- Steigen Folla Alger AS
- Bodø Akvatik AS
- Eukaryo AS
- Salten Havbrukspark AS

Tlf.: 75 54 86 00 Fax: 75 54 86 01 Web: salten.no E-post: regionradet@salten.no
Besøksadresse: Prinsens gt. 113a, 8002 Bodø (Teamgården) Postadresse: Postboks 915, 8001 Bodø

- Gildeskål Forskningsstasjon AS
- Polaralge AS
- Lofoten Esca Verno AS
- Algenettverk Nord

I denne sårbare startfasen av en gryende næring innenfor lavtrofisk akvakultur er det ekstra viktig med tett samspill mellom kompetansemiljøer som kan samhandle med industrien. En sterk instituttsektor med komplementær kompetanse vil tilrettelegge og forløse dette regionale utviklingspotensialet, gjennom økt tverrfaglig samhandling mellom industri, forvaltning og kunnskapsmiljøer.

Salten Regionråd er på denne bakgrunn sterkt urolig over de konsekvensene en nedleggelse av NIBIOs avdeling i Bodø vil medføre, dersom regjeringens vedtak fra 2015 blir iverksatt. Både som Bioforsk og etter hvert som NIBIO, har det vært etablert mange regionale, nasjonale og internasjonale FoU-prosjekter, som har resultert i en høg kompetanse og praktisk gjennomføringsevne sammenlignet med landet for øvrig. Dette fortrinnet ønsker vi å ivareta og se videreutviklet.

Salten Regionråd ber om at NIBIOs avdeling i Bodø opprettholdes, videreutvikles og styrkes for å ta del i den framtidige utviklingen innenfor forskning på blant annet makroalger fremtiden. Det er etter vår vurdering uheldig å svekke NIBIOs nærhet til Nord universitet og de marine fagmiljøene i Nordland. Det motsatte vil sende et uheldig signal til de næringsaktører som nå etablerer seg, til de kompetansemiljøer som prøver å understøtte denne satsingen, og til de aktørene som har kanalisert en stor del offentlige ressurser for å bidra til å opprettholde og utvikle NIBIO sin virksomhet i Bodø og Salten.

Med vennlig hilsen

Salten Regionråd

Petter Jørgen Pedersen (sign.)
styreleder

Kjersti Bye Pedersen (sign.)
daglig leder

(Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger ikke signatur)

Kopi til :
Landbruks- og matdepartementet v/Landbruks- og matministeren
Nordland fylkeskommune v/fylkesråd for næring
Nord universitet
Algenettverk Nord
Næringsforeningene i Salten
Bodøregionens næringsforening (BRUS)
Kommunene i Salten
Media

Arkiv: AU/2018
Dokument: br181210 brev til styret i nibio

Fra: Kjersti Bye Pedersen <Kjersti.Bye.Pedersen@salten.no>
Sendt: mandag 10. desember 2018 12.04
Til: 'post@nibio.no'; 'nils.vagstad@nibio.no'
Kopi: 'postmottak@lmd.dep.no'; 'post@nfk.no'; ingelin.noresjo@nfk.no; Ketil Eiane; 'postmottak@nord.no'; bjorn.olsen@nord.no; 'Stig Erik Fossum'; Heidi Meland (heidi@kig.no); 'gunnar@skjellvik.no'; 'Mariann Meby'; 'aashild.movik@hotmail.com'; 'Liv Toril Pettersen'; 'erh@brus.bodo.no'; Beiarn kommune; Postmottak Bodø Kommune; Postmottak; Gildeskål kommune; Hamarøy kommune; Meløy kommune; Saltdal kommune; Steigen kommune; Sørfold kommune; 'postmottak@rodoy.kommune.no'; Avisa Nordland; 'redaksjonen@saltenposten.no'; Petter J. Pedersen; Ida Maria Pinnerød; Heidi Robertsen; Fauske Næringsforum (post@fauskenf.no)
Emne: Uttalelse fra Salten Regionråd vedrørende behandling av sak om videre drift av NIBIOs avdeling i Bodø
Vedlegg: Br181210 brev til styret i NIBIO.pdf

Viktighet: Høy

Til Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) v/styret

Kopi til:
Landbruks- og matdepartementet
Nordland fylkeskommune v/fylkesråd for næring
Nord universitet
Algenettverk Nord
Næringsforeningene i Salten
Bodøregionens næringsforening (BRUS)
Kommunene i Salten
Media

Vedlagt følger en uttalelse fra styret i Salten Regionråd vedrørende behandling av sak om videre drift av NIBIOs avdeling i Bodø i NIBIOs styremøte den 13. desember 2018.

Vi ber om at uttalelsen videreformidles til alle styremedlemmer i NIBIO, og at uttalelsen tas med i behandlingen av saken.

Uttalelsen sendes kun elektronisk.

Med vennlig hilsen
Salten Regionråd

Kjersti Bye Pedersen
daglig leder

Tlf: +47 75 54 86 00
Mobil: +47 936 15 198
Besøksadresse: Prinsens gt. 113a, 8002 Bodø
Postadresse: Postboks 915, 8001 Bodø

Kjersti.bye.pedersen@salten.no
www.salten.no

POLITIET
POLITIDIREKTORATET

Nordland politidistrikt
Berørte kommuner (iht liste)

NATIONAL POLICE DIRECTORATE

Deres referanse:	Vår referanse:	Sted, Dato
	201802421	Oslo, 1.2.2019

ENDRINGER I INNDELING I LENSMANNS- OG POLITISTASJONSDISTRIKTER I NORDLAND POLITIDISTRIKT

Det vises til brev fra politimesteren i Nordland politidistrikt av 15.1.2019 med tilrådning om endringer i politidistriktets lokale struktur, basert på forutgående lokale prosesser med involvering av kommuner og tjenestemannsorganisasjonene lokalt.

Skånland kommune vil ved sammenslåing med Tjeldsund kommune dekkes av Harstad politistasjonsdistrikt. Det geografiske ansvaret for Tjeldsund kommune er ved kongelig resolusjon av 15.6.2018 overført fra Nordland politidistrikt til Troms politidistrikt med virkning fra 1.1.2020. Nye Tjeldsund kommune dekkes av Troms politidistrikt. Det geografiske ansvaret for Nordland politidistrikt reduseres tilsvarende.

Narvik kommune vil ved sammenslåing av Ballangen kommune og de deler av Tysfjord kommune som ligger øst for Tysfjorden dekkes av Ofoten politistasjonsdistrikt med tjenestesteder i Narvik, Kjøpsvik og Evenes. Politistasjonsdistriktet vil også dekke Evenes og Gratangen kommuner.

De deler av Tysfjord kommune som ligger vest for Tysfjorden vil ved sammenslåing med Hamarøy kommune Hamarøy kommune dekkes av Indre Salten lensmannsdistrikt. Lensmannsdistriktet vil ha tjenestesteder på Fauske og Innhavet. Lensmannsdistriktet vil i tillegg dekke kommunene Fauske, Sørfold, Saltdal, Beiarn og Steigen.

Politidirektoratet har besluttet følgende endringer i inndelingen i lensmanns- og politistasjonsdistrikter i Nordland politidistrikt:

1) Ofoten politistasjonsdistrikt.

   Administrasjonssted vil være Narvik politistasjon. Tjenestesteder er Narvik politistasjon, Tysfjord lensmannskontor og Evenes lensmannskontor.

   Politistasjonsdistriktet vil dekke politimessige og sivilrettslige gjøremål for kommunene Narvik, Evenes og Gratangen.

2) Indre Salten lensmannsdistrikt.

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Fridtjof Nansens vei 14/16
Tlf: 23 36 41 00
Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no
Org. nr.: 982 531 950
Giro: 7694.05.02388
www.politi.no

Administrasjonssted vil være Fauske lensmannskontor. Tjenestesteder er Fauske lensmannskontor og Innhavet lensmannskontor.

Lensmannsdistriktet vil dekke politimessige og sivilrettslige gjøremål for kommunene Fauske, Sørfold, Hamarøy, Saltdal, Beiarn og Steigen.

Virkningstidspunktet settes til 1.1.2020.

Klageordning for kommuner som berøres av politidistriktets endringer i lensmanns-politistasjons- og/eller namsmannsdistrikter.
Politidirektoratets avgjørelser kan påklages til Justis- og beredskapsdepartementet i medhold av forskrift 2016-06-22-815. Klagen må fremsettes innen åtte uker fra det tidspunkt kommunen mottok underrettelse om avgjørelsen. Klagen skal sendes til Politidirektoratet.

Frist for klage på beslutningene ovenfor er 1. april 2019.

Klagen skal være skriftlig og begrunnet, og skal angi hvilke endringer i avgjørelsen som kommunen ønsker eller om kommunene ønsker avgjørelsen helt eller delvis opphevet på grunn av forhold ved saksbehandlingen.

Berørte kommuner anses opplyst om klageadgang og frist gjennom kopi av dette brevet.

Med hilsen

Håkon Skulstad
politidirektør

Berørte kommuner i Nordland politidistrikt:
Narvik
Evenes
Gratangen
Tjeldsund
Skånland
Fauske
Sørfold
Hamarøy
Saltdal
Beiarn
Steigen

Fra:	Christopher Carlsen <christopher.carlsen@politiet.no>
Sendt:	fredag 1. februar 2019 14.54
Til:	Postmottak
Emne:	VS: Beslutninger fra Politidirektoratet om endringer i lokal struktur for Nordland politidistrikt
Vedlegg:	Endring av organisering Nordland politidistrikt.pdf

Det vises til under nevnte brev med tilhørende vedlegg. Oversendes på ny til Fauske kommune, da tidligere oppgitte e-postadresse viste seg ikke å være korrekt.

Vennlig hilsen Christopher Carlsen // Seniorrådgiver – Strategistaben – Politidirektoratet // 468 42 682

Fra: Christopher Carlsen
Sendt: 1. februar 2019 14:49
Til: Postmottak Nordland politidistrikt; Tone Vangen; Kristian Hanssen; 'post@skanland.kommune.no'; 'postmottak@narvik.kommune.no'; 'postmottak@evenes.kommune.no'; 'post@tjeldsund.kommune.no'; 'postmottak@gratangen.kommune.no'; 'servicetorget@fauske.kommune.no'; 'post@sorfold.kommune.no'; 'postmottak@hamaroy.kommune.no'; 'postmottak@saltdal.kommune.no'; 'post@beiarn.kommune.no'; 'postmottak@steigen.kommune.no'
Kopi: Eva Sjøholt-Sandvik; Christin Røisland; Ståle Årdal; Christine Martol Hansen
Emne: Beslutninger fra Politidirektoratet om endringer i lokal struktur for Nordland politidistrikt

Til Nordland politidistrikt, fellesnemnder og berørte kommuner,

Politidirektoratet viser til brev av 15.1.2019 med tilrådning fra politimesteren i Nordland politidistrikt om endringer i lokal struktur som følge av kommunereformen.

Vedlagt følger brev med beslutninger fra Politidirektoratet om endringer i lokal struktur for Nordland politidistrikt.

Politidirektoratets avgjørelser kan påklages til Justis- og beredskapsdepartementet i medhold av forskrift 2016-06-22-815. Klagen må fremsettes innen åtte uker fra det tidspunkt kommunen mottok underrettelse om avgjørelsen. Klagen skal sendes til Politidirektoratet.

Frist for klage på beslutningene ovenfor er 1. april 2019.
Klagen skal være skriftlig og begrunnet, og skal angi hvilke endringer i avgjørelsen som kommunen ønsker eller om kommunene ønsker avgjørelsen helt eller delvis opphevet på grunn av forhold ved saksbehandlingen.

Berørte kommuner anses opplyst om klageadgang og frist gjennom kopi av vedlagte brev.

Vennlig hilsen

Christopher Carlsen
seniorrådgiver

Politidirektoratet
Strategistaben

Telefon: 468 42 682

E-post: christopher.carlsen@politiet.no
www.politi.no

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/2727 Arkiv sakID.: 19/486	Saksbehandler: Nils-Are Johnsplass

Sak nr.		Dato
003/19	Helse- og omsorgsutvalg	20.02.2019

Demensplan

Rådmannens forslag til vedtak:

*

Helse- og omsorgsutvalg 20.02.2019:

Behandling:

Følgende omforente forslag ble fremmet:

Mennesker med demens er en stadig større brukergruppe innenfor omsorgstjenesten, både innenfor åpen omsorg og institusjonsomsorgen. Behov for avlastning og aktiviteter er stort. Fauske kommune har pr. dags dato ingen spesifikk demensplan.

I Regjerningens demensplan 2020 heter det: «Regjeringens mål er å skape brukernes og pasienters helse- og omsorgstjeneste. Da må brukernes egendefinerte behov stå i fokus ved utvikling av tjenestene. Erfaringskunnskapen som mennesker med demens og kognetiv svikt sitter med, er nødvendig for å finner de gode løsningene.....»

I tillegg er utvikling av en god tjeneste en stor faglig utfordring. Også økonomisk er det mange utfordringer både til investeringer og drift.

Kommuneloven § 5 pålegger kommunene å utvikle relevante planer. Plan- og bygningslovens § 10-1 sier at kommunestyret det første året etter kommunevalget skal behandle ei sak om kommunens planstrategi, hvor det skal fremkomme hvilke planer kommunen skal utarbeide i perioden.

En demensplan er en viktig plan som skal sette kommunen i stand til å utvikle et forsvarlig tjenestetilbud til denne pasientgruppen.

Helse- og omsorgsutvalget ber om at kommunestyret i sak om kommunal planstrategi etter valget 2019, vedtar utarbeidelse av en egen Demensplan for Fauske kommune. Utvalget ber omsorgsadministrasjonen om å gjøre nødvendig kartlegging og forarbeid i påvente av kommunestyrets vedtak.

Det omforente forslaget ble enstemmig vedtatt.

HEOM- 003/19 Vedtak:

Vedtak:

Mennesker med demens er en stadig større brukergruppe innenfor omsorgstjenesten, både innenfor åpen omsorg og institusjonsomsorgen. Behov for avlastning og aktiviteter er stort. Fauske kommune har pr. dags dato ingen spesifikk demensplan.

I Regjerningens demensplan 2020 heter det: «Regjeringens mål er å skape brukernes og pasienters helse- og omsorgstjeneste. Da må brukernes egendefinerte behov stå i fokus ved utvikling av tjenestene. Erfaringskunnskapen som mennesker med demens og kognetiv svikt sitter med, er nødvendig for å finner de gode løsningene.....»

I tillegg er utvikling av en god tjeneste en stor faglig utfordring. Også økonomisk er det mange utfordringer både til investeringer og drift.

Kommuneloven § 5 pålegger kommunene å utvikle relevante planer. Plan- og bygningslovens § 10-1 sier at kommunestyret det første året etter kommunevalget skal behandle ei sak om kommunens planstrategi, hvor det skal fremkomme hvilke planer kommunen skal utarbeide i perioden.

En demensplan er en viktig plan som skal sette kommunen i stand til å utvikle et forsvarlig tjenestetilbud til denne pasientgruppen.

Helse- og omsorgsutvalget ber om at kommunestyret i sak om kommunal planstrategi etter valget 2019, vedtar utarbeidelse av en egen Demensplan for Fauske kommune. Utvalget ber omsorgsadministrasjonen om å gjøre nødvendig kartlegging og forarbeid i påvente av kommunestyrets vedtak.

Sammendrag:
Saken ble fremmet i møtet.

Geir Mikkelsen
rådmann

Skatteoppkrever

Organisering
Arbeidsgiverkontroll
Innfordring

Margin
Skatteinngang
Skatteregnskap

Årsrapport

Årsrapport for 2018

Skatteoppkreveren i Fauske kommune

1. Generelt om skatteoppkreverens virksomhet 3
1.1 Skatteoppkreverkontoret – organisering, ressurser og kompetanse 3
1.2 Internkontroll 3
1.3 Skatteutvalg 4
1.4 Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen 4
2. Skatteregnskapet 4
2.1 Avleggelse av skatteregnskapet 4
2.2 Vurdering av skatteinngangen 4
2.3 Margin 5
3. Innfordring av krav 5
3.1 Restanseutviklingen 5
3.2 Innfordringens effektivitet 6
3.3 Særnamskompetanse 7
4. Arbeidsgiverkontroll 7
4.1 Organisering av arbeidsgiverkontrollen 7
4.2 Planlagte og gjennomførte kontroller 7
4.3 Resultater fra kontrollene 8
4.4 Vurdering av kontrollaktiviteten 9
4.5 Samarbeid med andre kontrollaktører 9
4.6 Gjennomførte informasjons- og veiledningstiltak 9

1. Generelt om skatteoppkreverens virksomhet

Skatteoppkreverne skal i henhold til Skatteoppkreverinstruksen § 2-9 nr. 1 utarbeide en årsrapport i samsvar med retningslinjer gitt av Skattedirektoratet. I henhold til § 3-3 nr. 2 skal skatteoppkreveren også utarbeide et årsregnskap som vedlegges årsrapporten.

Årsrapporten skal omhandle hvordan oppgavene skatteregnskap, innkreving og arbeidsgiverkontroll er ivaretatt ved skatteoppkreverkontoret.

1.1 Skatteoppkreverkontoret – organisering, ressurser og kompetanse

Organisering

Skatteoppkreveren i Fauske kommune ligger under økonomiavdelingen som er en del av Rådmannens stabb. Fauske kommune er vertskommune for interkommunalt samarbeidet om utføringen av arbeidsgiverkontrollen. Øvrige deltager kommuner i 2018 var Beiarn, Gildeskål, Røst, Saltdal og Sørfold. Det er ansatt 2 arbeidsgiverkontrollører i 100% ved skatteoppkreverkontoret. Arbeidsgiveransvaret ligger til Fauske kommune, skatteoppkreveren har det faglige ansvaret.

I tillegg til arbeidsgiverkontrollørene består skatteoppkreverkontoret av skatteoppkreveren og en konsulent.

Ressurser

For 2018 er det 4 årsverk ved skatteoppkreverkontoret som benyttes til skatteoppkreverfunksjonen.

Tabellen viser ressursbruk ved skatteoppkreverkontoret, fordeling av årsverk per område

	Årsverk	**%-andel fordelt**
Skatteregnskap	0,8	20%
Innfordring	1,0	25%
Arbeidsgiverkontroll	2,1	53%
Administrative oppgaver	0,1	2%
SUM		**100 %**

Vurdering av ressurssituasjon og kompetanse

Ved ordinær drift skal det være tilstrekkelige ressurser til utføringen av oppgavene knyttet til skatteregnskapet, innfordring og de administrative oppgavene. Det har imidlertid i 2018 som i 2017 vært ett år med langtidssykefravær. Sykefraværet har medført at innfordringen ikke har blitt igangsatt så tidlig som den burde og en del tiltak ikke har latt seg utføre ennå. Administrative oppgaver har blitt utsatt og arbeidsoppgaver knyttet til skatteregnskapet har også blitt påvirket. Ressurssituasjonen knyttet til innfordringen, skatteregnskapet og administrative oppgaver har i 2018 ikke vært avhjulpet med bruk av vikarer eller med andre innleide ressurser.

I forhold til arbeidsgiverkontrollen er tilgjengelige ressurser knappe sett i henhold til krav om antall kontroller og krav til arbeidsprosessen ved utførelsen av den enkelte kontroll. Det ble f.o.m oktober 2018 og ut året innleid en arbeidsgiverkontrollør i 100% stilling fra kemneren i Bodø.

1.2 Internkontroll

Det jobbes fortsatt med utarbeidelse av intern rutiner for de ulike arbeidsprosessene som utføres ved skatteoppkreverkontoret, en del rutiner har blitt ferdigstilt men det gjenstår fortsatt en del arbeid. Intern rutine for gjennomføring av arbeidsgiverkontrollen og samhandling med deltagerkommune er ferdigstilt og revideres ved behov. Internkontroll av arbeidsgiverkontrollprosessen utføres iht. gjeldene retningslinje. Det arbeides for tiden med rutiner for tettere og bedre internkontroll av de øvrige arbeidsoppgavene ved skatteoppkreverkontoret.

1.3 Skatteutvalg

Det ble i 2018 oversendt en søknad om lempning til skatteutvalget. Søknaden er ennå ikke ferdig behandlet.

1.4 Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen

Skattekontoret har gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreveren i Fauske og dens utføring av arbeidsgiverkontrollfunksjonen i Gildeskål, Saltdal, Sørfold, Røst, Beiarn og Fauske, jf. rapport datert 16.11.2018.

Kontroll var en oppfølgingskontroll av pålegg gitt etter stedlig kontroll 23. og 24. august 2017, jf. rapport datert 09.10.2017.

Alle pålegg knyttet til skatteoppkreverfunksjonen i Fauske kommune etter stedlig tilsyn i 2017 ble ansett som etterlevd og lukket. Det ble ved stedlig kontroll ikke gitt nye pålegg.

Skatteoppkreveren i Fauske kommune har i 2018 ikke hatt stedlig tilsyn av arbeidet med innfordring, skatteregnskap og administrative oppgaver.

2. Skatteregnskapet

Skatteoppkreverens arbeid med skatteregnskapet innbefatter regnskapsføring, regnskapsavleggelse, behandling av inn- og utbetalinger, krav, periodisk oppgjør og fordeling til skattekreditorene.

2.1 Avleggelse av skatteregnskapet

Skatteoppkreveren bekrefter at skatteregnskapet for 2018 er ført, avstemt og avlagt i samsvar med gjeldende forskrifter og retningslinjer, jf. Instruks for skatteoppkrevere av 8.april 2014 § 3-3 nr. 2.

2.2 Vurdering av skatteinngangen

Det vedlagte årsregnskapet viser skatteinngangen for regnskapsåret 2018.

Total skatte- og avgiftsinngang i forhold til foregående regnskapsårs
Den totale skatte og avgiftsinngangen for skatteoppkreveren i Fauske var i 2018 kr 1,040 milliarder kr, en økning på 95 millioner kr fra 2017, tilsvarende en økning med 10,1%.

Det har vært en reduksjon inntekter fra arbeidsgiveravgiften på 8,7%. Den totale økning fra 2017 forklares i all hovedsak med økning i inntekter fra personlige skatteytere med 4,33%, upersonlige skatteytere med 49,82, som til sammen utgjør 88 millioner kr.

Kommunens andel av skatteinngangen i regnskapsåret
Kommunen sin andel av skatteinntektene i 2018 utgjorde 257 millioner kroner, en økning på 15 millioner kroner tilsvarende 6,20% økning fra 2017.

2.3 Margin

Ved hvert periodiske oppgjør i inntektsåret og de seks første månedene i året etter inntektsåret skal skatteoppkrever holde tilbake en bestemt prosent av innbetalt forskuddstrekk og forskuddsskatt som margin. Marginen skal brukes til oppgjør med skattytere som får til gode skatt ved avregning.

Tabellen under viser marginavsetning for inntektsårene 2017 og 2018.

	per 31.10.2018 (inntektsåret 2017)	per 31.12.2018 (inntektsåret 2018)
Innestående margin	10 206 846	71 267 361
For mye avsatt margin	10 206 846	
For lite avsatt margin	-	
Prosentsats	10%	10%

Kommentarer til marginavsetningen

Margin avsetningen for 2018 har vært tilstrekkelig. Størrelsen på marginavsetningen anses å være satt til riktig størrelse. Kommunestyret har ikke vedtatt endringer av marginavsetningen for 2019.

3. Innfordring av krav

I henhold til skatteoppkreverinstruksen § 4-3 skal innfordring iverksettes uten unødig opphold etter forfall, og gjennomføres etter en helhetlig vurdering. Ved vurdering av innfordringstiltak skal skatteoppkreveren legge avgjørende vekt på tiltak som enkeltvis eller samlet bidrar til at oppgjør kan skje hurtig og effektivt, samtidig som det overfor skyldner blir utvist den hensynsfullhet og varsomhet som forholdene tillater.

3.1 Restanseutviklingen

Totale restanser og berostilte krav

Tabellen viser totale restanser og berostilte krav for 2018 og 2017, samt endring fra i fjor for restanse og berostilte krav.

Skatteart	Restanse 31.12.2018	Herav berostilt 31.12.2018	Restanse 31.12.2017	Herav berostilt 31.12.2017	Endring i restanse	Endring i berostilt restanse
Sum restanse pr. skatteart	16 672 039	57 963	16 516 288	57 963	155 751	0
Arbeidsgiveravgift	203 229	0	420 172	0	-216 943	0
Artistskatt	0	0	0	0	0	0
Finnansskatt	0	0	0	0	0	0
Forsinkelsesrenter	2 651 184	0	2 421 562	0	229 622	0
Forskuddsskatt	2 456	0	11 070	0	-8 614	0
Forskuddsskatt person	2 212 922	0	2 712 447	0	-499 525	0
Forskuddstrekk	1 030 685	0	1 592 051	0	-561 366	0
Gebyr	0	0	0	0	0	0
Innfordringsinntekter	408 904	655	369 299	655	39 605	0
Inntekt av summarisk fellesoppgjør	0	0	0	0	0	0
Kildeskatt	0	0	0	0	0	0
Restskatt	964 707	0	508 404	0	456 303	0
Restskatt person	8 449 438	57 308	7 808 669	57 308	640 769	0

Tvangsmulkt	748 514	0	672 614	0	75 900	0
Sum restanse diverse krav	0	0	3 484	0	-3 484	0
Diverse krav	0	0	3 484	0	-3 484	0
Sum restanse per skatteart inkl. diverse krav	**16 672 039**	**57 963**	**16 519 772**	**57 963**	**152 267**	**0**

Kommentarer til restansesituasjonen og utviklingen i restanser

Totale restanse pr. 31.12.18 er 16,7 millioner kr, en reduksjon med 0,15 millioner kr. Reduksjon av restanser knyttet til forskuddsskatt person og forskuddstrekk utgjøt til sammen 1.06 millioner kroner, mens det har vært bort imot tilsvarende økning i restanser for skattartene restskatt upersonlige og restskatt personlige skatteytere.

Det er ingen restanser i 2018 som har blitt berostilt fra innfordringsprosessen.

Det har i løpet av 2018 vært avskrevet 30 restanser fordelt på 8 skatteytere, totalt utgjorde avskrivningene 175 812 kroner. Avskrivningene skyldes i all hovedsak konkurser i AS.

Det er ingen krav i 2018 som har blitt ettergitt som følge av søknad om lempning etter skattebetalingsloven § 15-1 og 15-2.

Restanser eldre år

Tabellen viser totale restanser eldre år og restansene på restskatt person for de samme årene.

Inntektsår	Sum restanse (debet)	Herav skatteart -"Restskatt – person"
2016	1 745 711	925 975
2015	1 039 545	683 654
2014	1 102 981	796 918
2013 – 1987	7 704 416	----------

Kommentarer til restanser og restanseoppfølgingen for eldre år

Antall krav som var foreldet pr. 31.12.2018: **2**
Samlet beløp på krav som var foreldet pr. 31.12.2018: **2 252**

Skatteoppkrever har gjennomgått rapporten *Restanseliste – forelda krav* dato t.o.m. 31.12.2018.

3.2 Innfordringens effektivitet

Kommunenr:	**1841 - Fauske**		
Styringsparameter Skatte-/avgiftsart.	**Resultat pr. 31.12.2018**	**Resultatkrav 31.12.2018**	**Differanse**
Restskatt person (2016)	95,94	96,80	-0,86
Forskuddsskatt person (2017)	98,00	98,80	-0,80
Forskuddstrekk (2017)	99,92	99,90	0,02
Arbeidsgiveravgift (2017)	99,90	99,90	0,00
Restskatt (2016) Upersonlige	99,69	99,00	0,69
Forskuddsskatt (2017) Upersonlige	100,00	99,90	0,10

Innfordret Restskatt Person, av sum krav til innfordring siste år (inntektsåret 2016)	55,47	62,00	-6,53

Vurdering av resultatet pr. 31.12.2018
For uten ett målparameter har skatteoppkreveren i Fauske kommune oppnådd alle styringskravene for innfordring i 2018. Kravet som ikke er oppnådd i 2018 er resultatkravet på 62,00% for innfordret restskatt Person, av sum krav til innfordring inntektsår 2016.

Vurdering av sammenheng mellom aktivitet og resultat
Hovedårsaken til manglende oppnåelse av kravet til innfordret Restskatt Person, er at innfordringsaktiviteten i 2018 har vært lavere som følge av høyt sykefravær, jf. pkt. 1.1.

Skatteoppkrevers eventuelle tiltak for å bedre effektiviteten i innfordringen
For at kravet til innfordring av restanser hos personlige skatteytere skal oppnås, er vi avhengig av å komme tidlig i gang med innfordringen, og ha en kontinuerlig oppfølging av restansene gjennom hele året.

Omtale av spesielle forhold
Viser her til pkt. 1.1

3.3 Særnamskompetanse
Særnamsmannkompetansen har i 2018 vært benyttet i 182 tilfeller i forbindelse med varsel om utleggstrekk og berammelse av utleggsforretninger.

Særnamsmannkompetansen anses som helt avgjørende for å kunne drive ett effektivt innfordringsarbeid.

4. Arbeidsgiverkontroll

4.1 Organisering av arbeidsgiverkontrollen
Fauske kommune var i 2018 vertskommune for det interkommunale samarbeidet om gjennomføring av arbeidsgiverkontroll (SIRK). Øvrige deltager kommuner pr. 31.12.18 var: Beiarn, Gildeskål, Saltdal, Sørfold og Røst.

Gjennomføringer av arbeidsgiverkontroller i henhold til den interkommunale samarbeidsavtalen utføres av to arbeidsgiverkontrollører tilsatt ved Fauske skatteoppkreverkontor, skatteoppkreveren er fagansvarlig og utfører oppgaver tillagt leder i arbeidsgiverkontrollprosessen.

4.2 Planlagte og gjennomførte kontroller

Antall planlagte kontroller for 2018 var 45. Dette utgjør 5% av totalt antall opplysningspliktige i kommunene skatteoppkreveren i Fauske forestår arbeidsgiverkontrollen for.

Antall gjennomførte kontroller i 2018 var 45. Dette utgjør 5% av totalt antall opplysningspliktige i kommunene skatteoppkreveren i Fauske forestår arbeidsgiverkontrollen for.

Antall gjennomførte kontroller i 2017 var 23.

4.3 Resultater fra kontrollene

Kommunenr:	Kommunenavn:		
1841	Fauske	#REF!	
Styringsparametre			
Antall og andel kontrollerte opplysningspliktige			
	Antall opplysningspliktige i kommunen	**892**	
1.3.6 b1	Antall opplysningspliktige i kommunen som har vært gjenstand for kontroll		
	- Antall formalkontroller	27	
	- Antall avdekkingskontroller	11	
	- Antall undersøkelseskontroller	5	
	- Antall oppfølgingskontroller	2	
	Sum arbeidsgiverkontroller	45	
	Andel kontrollerte opplysningspliktige	5,0 %	
1.3.8 c	Antall avdekkingskontroller med treff (beløp og andre forhold)	6	
	Antall avdekkingskontroller	11	
	Andel avdekkingskontroller med treff	55 %	
4.1.10	a) Antall fullførte kontroller innen 4 mnd (fra EK01-PÅ til EK01-FU)	37	
	Sum arbeidsgiverkontroller (fra 1.3.6 b1) + kontroller under arbeid eldre enn 4 mnd.	45	
	Andel ferdige kontroller innen 4 mnd	82 %	
	b) Antall fullførte kontroller innen 6 mnd (fra EK01-PÅ til EK01-FU) Inkl. antall fra a)	5	
	Sum arbeidsgiverkontroller (fra 1.3.6 b1) + kontroller under arbeid eldre enn 6 mnd.	**45**	
	Andel ferdige kontroller innen 6 mnd	11 %	
	c) Antall fullførte kontroller innen 1 år (fra EK01-PÅ til EK01-FU) Inkl. antall fra a) og b)	3	
	Sum arbeidsgiverkontroller (fra 1.3.6 b1) + kontroller under arbeid eldre enn 1 år mnd.	45	
	Andel ferdige kontroller innen 1 år	7 %	
Forklaringsvariabler			
1.3.8b Endringsforslag, se veiledningen s 7			
	1. Beløp egenrettet (inntekt og grunnlag aga) på selskapsnivå	46 623	
	2. Beløp fra fullførte rapporter i rapporteringsåret med endringsforslag, forslag oversendt SKE for vedtak	1 254 707	
Antall kontroller med	Antall formalkontroller med treff/avdekking	0	
	Antall kunnskapskontroller med treff/avdekking	0	
	Antall øvrige undersøkelseskontroller med treff/avdekking	0	
	Antall oppfølgingskontroller med treff/avdekking	0	
	Antall avdekkingskontroller med treff/avdekking	6	
	Sum antall kontroller med treff/avdekking	6	
Informasjon og veiledning			
	Antall nye opplysningspliktige som er gitt informasjon/veiledning om sine plikter (herunder tiltak gjennomført i samarbeid med andre aktører)	2	
	Antall nye opplysningspliktige i kommunen	108	
	Andel nye opplysningspliktige som er gitt info/veiledning	2 %	
	Antall informasjonstiltak rettet mot regnskapsførere/revisorer (herunder tiltak gjennomført i samarbeid med andre aktører, men ikke tiltak i regi av skattekontoret)	0	
Antall årsverk ved SKO		4,0	
2.2.9 Ressursbruk ved SKO, fordeling av årsverk			
	Skatteregnskap	0,8	
	Innfordring	1,0	
	Arbeidsgiverkontroll	2,1	
	Administrative oppgaver	0,1	
	Sum årsverk til skatteoppkreverfunksjonen	4,0	
Rapporter oversendt til skattekontoret til behandling, se veiledningen s 10			
	Antall rapporter oversendt til skattekontoret for mer enn ett år siden som ikke er ferdigbehandlet	0	
1.3.8d Tverretatlig samarbeid, se veiledningen s 11			
	Estimert antall dagsverk brukt i tverretatlig samarbeid	0	

4.4 Vurdering av kontrollaktiviteten

Resultatkravet for antall arbeidsgiver kontroller i 2018 ble oppnådd. Vi så etter 1. halv år at det ville bli vanskelig å oppnå kravet om 45 kontroller i samarbeidsområdet. I september ble det besluttet at det skulle leies inn en kontrollør fra kemnere i Bodø for å avhjelpe situasjonen. Kontrollaktiviteten har vært bra gjennom året, men på grunn av tid vise store og kompliserte kontroller, samt økte krav til gjennomføringen av arbeidsgiverkontrollprosessen ville resultatkravet ikke ha blitt oppnådd uten innleid arbeidskraft.

4.5 Samarbeid med andre kontrollaktører

Skatteoppkreveren i Fauske ved arbeidsgiverkontrollørene har i 2018 hatt samarbeid med skatteetaten om gjennomføring av 5 randomiserte kunnskapskontroller i det interkommunales amarbeidsområdet.

4.6 Gjennomførte informasjons- og veiledningstiltak

Det har i løpet av 2018 blitt gitt informasjon og veiledning til 2 nyetablerte virksomheter i Fauske kommune. Informasjonen og veiledningen har blitt gitt ved arbeidsgiverkontrollørene sine lokaler. Det har vært fokus på orientering om ansvar og plikter etter gjeldende regelverk samt råd og tips i forhold til bruk av offentlige kanaler

Sted/dato: Fauske 18.01.2019

Mathias Braute
Skatteoppkrever i Fauske kommune

Vedlegg: Årsregnskapet for 2018
Vedlegg til årsregnskapet

Vedlegg til årsregnskapet for 2018

Årsregnskapet er avlagt etter kontantprinsippet. Årsregnskapet viser skatter og avgifter mv som er innbetalt i løpet av regnskapsåret.

Innbetalte skatter og avgifter mv er fordelt til kommunen, fylkeskommunen, folketrygden og staten (skattekreditorene), etter gjeldende fordelingstall.

Sumlinjene i årsregnskapet:

- **Likvider**

Likvidene i skatteregnskapet består av bankbeholdning for skatt og eventuelt kontantbeholdning.

- **Skyldig skattekreditorene**

Fordelingsoppgjøret til skattekreditorene for desember, står som gjeld i balansen pr. 31.12. Skatteoppkreveren skal utbetale fordelingsoppgjøret til skattekreditorene senest 10. januar.

Dersom dette er et positivt beløp, har skatteoppkreveren en fordring på skattekreditorene. Skattekreditorene skal innbetale dette beløpet til skatteoppkreveren senest 20. januar.

- **Skyldig andre**

Dette beløpet består av uidentifiserte og uplasserte innbetalinger, som ikke er fordelt til skattekreditorene pga mangelfull informasjon fra den som innbetaler.

- **Innestående margin**

Ved hvert periodiske oppgjør i inntektsåret og de seks første månedene i året etter inntektsåret skal det holdes tilbake en bestemt prosent av innbetalt forskuddstrekk og forskuddsskatt som margin. Marginen skal nyttes til oppgjør med skattytere som får til gode skatt ved avregning.

- **Udisponert resultat**

Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrunding i skatteregnskapssystemet.

- **Innbetalte skatter og avgifter, Renter, Innfordring**

Dette beløpet er innbetalt arbeidsgiveravgift, finansskatt, forskuddstrekk fratrukket marginavsetning, forskuddsskatt for personlige og upersonlige skattytere, restskatt og overskytende forskudd for personlige og upersonlige skattytere, kildeskatt, tvangmulkt samt renter og gebyrer.

- **Fordelt til skattekreditorene**

Dette er innbetalte skatter og avgifter, renter og gebyrer som er fordelt til skattekreditorene i henhold til gjeldende fordelingstall.

- **Krav som er ufordelt**

Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrunding i skatteregnskapssystemet.

- **Videresending plassering mellom kommuner**

Dette gjelder innbetalinger i mellomregning med andre kommuners skatteregnskap.

Årsregnskap for Fauske kommune for regnskapsåret 2018. Avlagt etter kontantprinsippet.

Nivå 1	Valgt år	Forrige år
Likvider	72 306 020	71 398 704
Skyldig skattekreditorene	-987 466	-2 607 246
Skyldig andre	-51 197	-84 615
Innestående margin	-71 267 361	-68 706 848
Udisponert resultat	4	5
Sum	0	0
Arbeidsgiveravgift	-70 417 558	-77 082 589
Finansskatt lønn	-4 070	0
Kildeskatt mv - 100% stat	0	-37 323
Naturressursskatt	-14 720 199	0
Personlige skatteytere	-788 144 841	-755 456 127
Tvangsmulkt	-420 757	-300 531
Upersonlige skatteytere	-166 284 676	-110 987 854
Renter	-288 702	-986 579
Innfordring	235 786	87 988
Sum	-1 040 045 017	-944 763 015
Fordelt til Folketrygden - arbeidsgiveravgift	70 417 558	77 082 586
Fordelt til Folketrygden - medlemsavgift	240 903 435	234 079 699
Fordelt til Fylkeskommunen	55 388 196	52 039 116
Fordelt til Staten	407 507 309	339 272 013
Fordelt til kommunen	257 307 759	242 289 599
Krav som er ufordelt	0	3
Videresending plassering mellom kommuner	8 520 761	0
Sum	1 040 045 018	944 763 016
Sum totalt	1	

Årsregnskap -kommune - sammendrag

Fauske 18.01.19

Mathias Braute
Skatteoppkrever i Fauske kommun

Skatteetaten

Returadresse:
Skatteetaten, Postboks 9200 Grønland, 0134 OSLO

Vår dato
15.02.2019

Din dato

Saksbehandler
Elle Rávdná Guttorm

800 80 000
skatteetaten.no

Din referanse

Telefon
48447571

Org. nr:
974761076

Vår referanse
2019/5270611

Postadresse

Kommunestyret i Fauske kommune

Kontrollrapport 2018 vedrørende skatteoppkreveren for Fauske kommune

1. Generelt om faglig styring og kontroll av skatteoppkreveren

Skatteoppkreverens ansvar og myndighet følger av skattebetalingsloven og "Instruks for skatteoppkrevere" av 8. april 2014.

Skattekontoret har faglig ansvar og instruksjonsmyndighet overfor skatteoppkreverne. Det betyr at skattekontoret:

- plikter å yte veiledning og bistand i faglige spørsmål
- gjennom mål- og resultatstyring søker å legge til rette for best mulig resultater
- utfører kontroll av skatteoppkreveren

Grunnlaget for skattekontorets styring av skatteoppkreverne er "Instruks for skattekontorenes styring og oppfølging av skatteoppkreverne" av 1. januar 2014. Grunnlaget for skattekontorets kontroll av skatteoppkreverne er "Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverne" av 16. mai 2018.

Formålet med kontrollen er å avklare:

- om skatteoppkreveren har en tilfredsstillende intern kontroll for utførelsen av sine gjøremål
- om regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av årsrapport og årsregnskap er i samsvar med gjeldende regelverk
- om utførelsen av innkrevingsarbeidet og oppfølgingen av restansene er i samsvar med gjeldende regelverk
- om utførelsen av arbeidsgiverkontrollen er i samsvar med gjeldende regelverk

2. Om skatteoppkreveren

Sum årsverk i henhold til skatteoppkreverens årsrapporter:

Antall årsverk 2018	Antall årsverk 2017	Antall årsverk 2016
4,0	3,0	3,0

I årsrapporten for 2018 oppgir skatteoppkreveren at 2,1 årsverk er brukt på arbeidsgiverkontrollområdet. Fauske er vertskommune for kontrollordningen Salten interkommunale regnskapskontroll. Tilgjengelige ressurser til skatteregnskapsområdet og innfordringsområdet har vært noe redusert i 2018 grunnet fravær.

3. Måloppnåelse

Skatte- og avgiftsinngang
Skatteoppkreverens frist for avleggelse av årsregnskapet og årsrapporten er 20. januar 2019. Skattekontoret har mottatt det innen fastsatt frist.

Årsregnskapet for Fauske kommune viser per 31. desember 2018 en skatte- og avgiftsinngang[1] til fordeling mellom skattekreditorene (etter fradrag for avsetning til margin) og videresending plassering mellom kommuner, på kr. 1 040 045 018 og utestående restanser[2] på kr. 16 672 039, herav berostilte krav på kr. 57 963.

Innkrevingsresultater
Tabellen viser innkrevingsresultatene per 31. desember 2018 for Fauske kommune.

	Resultatkrav 2018 (i %)	Innbetalt av sum krav 2018 (i %)	Innbetalt av sum krav 2017 (i %)	Innbetalt av sum krav for regionen 2018 (i %)
Restskatt personlige skattytere 2016	96,80	95,94	97,46	96,44
Forskuddstrekk 2017	99,90	99,92	99,95	99,94
Forskuddsskatt personlige skattytere 2017	98,80	98,00	97,90	99,33
Forskuddsskatt upersonlige skattytere 2017	99,90	100,00	100,00	99,98
Restskatt upersonlige skattytere 2016	99,00	99,69	98,22	99,38
Arbeidsgiveravgift 2017	99,90	99,90	99,89	99,85

Skatteoppkreveren har gitt avviksforklaring for manglende måloppnåelse på skattearten restskatt personlige 2018.

Samlet vurderer skattekontoret at skatteoppkreveren har tilfredsstillende måloppnåelse for 2018.

Resultater for arbeidsgiverkontrollen
Skatteoppkreveren for Fauske kommune er tilsluttet den interkommunale kontrollordningen Salten interkommunale regnskapskontroll (SIRK) sammen med kommunene Sørfold, Beiarn, Gildeskål, Saltdal og Røst. For 2018 rapporteres det samlet for Fauske, Sørfold og Saltdal. De øvrige, Beiarn, Gildeskål og Røst rapporteres i resultatet for Bodø kemnerkontor som ivaretar skatteoppkreverfunksjonen for dem.

Resultatet for den interkommunale kontrollordningen per 31. desember 2018 viser følgende i henhold til skatteoppkreverens resultatrapportering:

Antall arbeidsgivere i kommunene*	Minstekrav antall kontroller (5 % av arbeidsgiverne)	Antall utførte kontroller i 2018	Utført kontroll 2018 (i %)	Utført kontroll 2017 (i %)	Utført kontroll 2018 region (i %)
664	33	33	5,0	4,0	4,1

*Fauske, Saltdal og Sørfold

Skattekontoret er tilfreds med at SIRK har nådd målkravet for arbeidsgiverkontrollen i 2018.

[1] Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorene
[2] Sum åpne (ubetalte) forfalte debetkrav

4. Skattekontorets kontroll av skatteoppkreveren

Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverne i regionen utføres i henhold til en årlig plan, hvor behovet for kontroll av områdene skatteregnskap, innkreving og arbeidsgiverkontroll vurderes overordnet for hver skatteoppkrever. Samtlige områder vil derfor nødvendigvis ikke bli kontrollert hvert år.

Skattekontoret har for 2018 utført kontorkontroller av skatteoppkreveren for området skatteregnskap.

Stedlig kontroll for området arbeidsgiverkontroll ble avholdt ved Salten interkommunale regnskapskontroll (SIRK) 30. oktober 2018. Rapport er sendt arbeidsgiverkontrollenheten 16. november 2018. Enheten har gitt tilbakemelding på rapporten 3. desember 2018.

Arbeidsgiverkontroll
Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at utførelsen av arbeidsgiverkontrollen i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

Skatteoppkrevers overordnede internkontroll
Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at skatteoppkreverens overordnede interne kontroll i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av årsregnskap
Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og gir et riktig uttrykk for skatteinngangen i regnskapsåret.

Med hilsen

Marita Ryeng
Skatteetaten

Elle Rávdná Guttorm

For ettertiden kan spørsmål til Skatteetaten om oppfølging av skatteoppkreverne rettes til:

- oppfolging-skatteoppkrever@skatteetaten.no for skatteregnskaps- og innkrevingsområdet
- SKOstyringAGK@skatteetaten.no for arbeidsgiverkontrollområdet

Kopi til: Skatteoppkreveren for Fauske kommune
Kontrollutvalget for Fauske kommune
Rådmann/administrasjonssjef for Fauske kommune
Riksrevisjonen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Fra:	Nordby, Espen <Espen.Nordby@skatteetaten.no>
Sendt:	mandag 18. februar 2019 10.46
Til:	Postmottak
Emne:	Kontrollrapport 2018 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Fauske kommune
Vedlegg:	Kontrollrapport 2018 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Fauske kommune.PDF

Hei!

Vi ber om at Kontrollrapport 2018 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen blir distribuert til kommunestyret med
kopi til kontrollutvalget, rådmann/administrasjonssjef og kommunens skatteoppkrever.

Med hilsen

Espen Nordby

seniorrådgiver

Skatteetaten
Innkreving,oppfølging av skatteoppkrevere
+47 918 64 577
espen.nordby@skatteetaten.no
skatteetaten.no

Denne e-posten og eventuelle vedlegg er beregnet utelukkende for den institusjon eller person den er rettet til og kan være belagt med lovbestemt taushetsplikt. Dersom e-posten er feilsendt, vennligst slett den og kontakt Skatteetaten.
The contents of this email message and any attachments are intended solely for the addressee(s) and may contain confidential information and may be legally protected from disclosure. If you are not the intended recipient of this message, please immediately delete the message and alert the Norwegian Tax Administration.

HÅLOGALAND LAGMANNSRETT

ÅRSMELDING 2018

Longyearbyen sett fra Platåfjellet *Foto: Bjørnar Eirik Stokkan*

Hålogaland lagmannsrett er Nord-Norges ankedomstol og en av seks lagmannsretter i Norge. Lagdømmet omfatter fylkene Nordland, Troms og Finnmark, og i tillegg Svalbard og Jan Mayen. Vårt hovedmål er å holde høyest mulig kvalitet på alle rettsavgjørelser og å legge til rette for mest mulig effektiv saksbehandling.

Lagmannsretten ledes av førstelagmannen, som sammen med lagmann og administrasjonssjef forestår den daglige drift. Domstolen har i tillegg 15 lagdommere, en jordskiftelagdommer, en jordskifteutreder og åtte saksbehandlere. Alle har kontorsted i Tinghuset i Tromsø. Lagmannsretten har knyttet til seg et antall ekstraordinære lagdommere, som er dommere som har gått av med pensjon. Lagmannsretten benytter også dommere fra tingretter eller andre lagmannsretter. Dette er dommere som tilkalles til den enkelte sak. I den enkelte sak kan aldri mer enn en ekstraordinær eller tilkalt dommer gjøre tjeneste. De kan heller ikke delta i straffesaker hvor skyldspørsmålet skal avgjøres.

Hålogaland lagmannsrett er ankeinstans for de 14 tingrettene i lagdømmet, og behandler både sivile saker og straffesaker. Lagmannsretten behandler også overskjønn, anke over avgjørelser fra jordskifterettene og saker som er behandlet i Trygderetten, som er et domstollignende forvaltningsorgan. Å anke betyr at en sak bringes inn til ny behandling eller overprøving for en høyere domstol.

Stabile verdier – endringer i arbeidsmåter og prosess

Hålogaland lagmannsrett skal treffe riktige avgjørelser til riktig tid, som møtes med respekt og tillit hos partene i sakene, aktørene som opptrer for lagmannsretten og allmennheten. Domstolenes ide- og verdigrunnlag – uavhengighet, rettssikkerhet og tillit – er styrende for virksomheten.

At domstolenes avgjørelser holder høy kvalitet, treffes innen rimelig tid og etter betryggende saksbehandling, er viktige elementer for å opprettholde den høye tilliten domstolene har i befolkningen. At vi viser åpenhet, er tilgjengelig og har evne til omstilling i takt med samfunnsutviklingen, skaper også tillit.

Prosjektet Digitale Domstoler, som gjennomføres av Domstoladministrasjonen sammen med domstolene, skal forenkle og forbedre rettsprosessen gjennom nye digitale arbeidsmåter. Målet er at vi skal arbeide digitalt i intern saksbehandling, i rettsmøtene og i kommunikasjonen med aktørene i saken, og at lagmannsrettene og de største tingrettene skal være papirløse innen 2023. En slik endring krever ny kompetanse, nye verktøy og evne og vilje til å endre våre arbeidsmåter, men innebærer samtidig økt kvalitet og effektivitet, og er ressursbesparende.

Lagdømmet – Hålogaland lagmannsrett

I 2018 ble det obligatorisk for advokater i de fleste sivile saker å benytte Aktørportalen i kommunikasjon med domstolene. Portalen er i stadig utvikling, med sikte på at aktører i alle saker for retten kan motta, sende og lese dokumenter på denne måten. Vi ser frem til at meddommere i løpet av 2019 skal få tilgang til dokumenter og digital signatur gjennom Aktørportalen.

I 2018 etablerte vi i tillegg digital behandling av alle straffesaker til ankeprøving og i anke over kjennelse og beslutning. Det er bare unntaksvis vi behandler saksdokumenter på papir. Digital behandling av sakene er langt mer tidseffektivt enn bruk av papirdokumenter, blant annet fordi både dommere og saksbehandlere raskt og enkelt kan skaffe seg full tilgang til saksdokumentene, også på reise.

Flere av våre rettssaler er i løpet av 2018 blitt ytterligere utstyrt for gjennomføring av digitale rettsmøter, både i straffesaker og i sivile saker. De aller fleste ankeforhandlingene, særlig i sivile saker, gjennomføres nå ved bruk av digitale dokumenter.

Lagmannsretten deltar sammen med Nord-Troms tingrett i prøveprosjektet «Opptak i retten» i regi av Domstoladministrasjonen. Det foretas lyd- og bildeopptak av forklaringer som gis for tingretten. Disse gjenbrukes ved avspilling under ankeforhandlingen for lagmannsretten i stedet for eller i tillegg til at vedkommende part eller vitne innkalles på nytt. Dette er en ny prosessordning for bevisførselen både i sivile saker og i straffesaker. Formålet med prosjektet er å skaffe til veie kvalifisert beslutningsgrunnlag for en fremtidig permanent ordning med opptak og gjenbruk av forklaringer, slik et lovutvalg foreslo i 2017 i utredning om ny straffeprosesslov. Lagmannsretten gjennomførte i desember 2018 de to første ankeforhandlingene i straffesaker hvor vi gjenbrukte opptak av forklaringer fra tingretten, og flere tilsvarende saker er berammet i 2019.

Parallelt med utprøving av ny prosessordning har vi gjennomført våre siste jurysaker i 2018. Den siste saken i Hålogaland lagmannsrett gikk over to uker i Bodø i oktober 2018, og satte sluttstrek for prosessordningen som i 130 år har dannet grunnlag for avgjørelsen av skyldspørsmålet i de alvorligste straffesakene. Juryordningen, hvor ti lekfolk alene avgjorde skyldspørsmålet uten å gi begrunnelse, var omdiskutert og kritisert i mange år før den ble vedtatt opphevet i 2017. Alle straffesakene hvor lagmannsretten skal ta stilling til bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet behandles nå av to fagdommere og fem meddommere, som sammen avgjør alle spørsmål i saken. 2018 ble et overgangsår hvor vi hadde både jurysaker, meddomsrett etter gammel ordning med tre fagdommere og fire meddommere og nyordningen med hhv. to og fem. Fra og med 1. januar 2019 går alle sakene etter den nye ordningen.

Lagmannsretten er fornøyd med at vi nå har fått en ordning hvor rettens sammensetning er lik for alle saker hvor lagmannsretten skal prøve skyldspørsmålet, uavhengig av strafferamme. Endringen vil etter vårt syn styrke rettssikkerheten for de tiltalte, og gi aktører og allmennheten økt innsyn i begrunnelsen for avgjørelsen av skyldspørsmålet, også i alvorlige saker. Norge er det landet i Europa som bruker flest meddommere i strafferettspleien. Det styrker aksept og tillit.

Domstolene skal i en tid med nye, digitale arbeidsmåter og endrede prosessordninger møte Stortingets krav til effektivitet. Reduserte driftsbudsjetter som følge av avbyråkratiseringsreformen, har gjort vår hverdag vanskeligere. Det er lite byråkrati i domstolen, og det er vanskelig å oppfylle kravene om besparelser i et allerede stramt budsjett. Hålogaland har det forholdsmessig laveste antallet saksbehandlere av alle lagmannsrettene, og ingen mulighet til å redusere bemanningen ytterligere. Etter flere år med reduserte driftsbevilgninger til domstolen, viser budsjettildelingen for 2019 ytterligere reduksjon. Dette gir oss utfordringer i den daglige driften, men også insentiv til å jobbe mer effektivt, samtidig som kvaliteten på våre avgjørelser og allmennhetens tillit til domstolen, skal opprettholdes.

Jordskiftesak på Træna *Foto: Amund Bie*

Ankedomstol for hele Nord-Norge

Hålogaland lagmannsretts geografiske område strekker seg fra Bindal kommune i sør til Svalbard i nord og fra Sør-Varanger kommune i øst til Jan Mayen i vest - mer enn en tredjedel av fastlands Norge – med Svalbard og Jan Mayen i tillegg.

Lagmannsretten har sitt hovedsete i Tromsø, men også faste rettssteder med egne lokaler i Mosjøen og i Bodø. De fleste saker fra Nordland behandles der, med mindre det av hensyn til befaring eller andre særlige grunner er behov for å sette rett andre steder i fylket. I Troms er det utenfor Tromsø særlig i Harstad det settes rett. Lagmannsretten mangler egnede lokaler for større saker i Vestfinnmark, noe som medfører at slike saker i stor grad behandles i Tromsø. Større saker fra Østfinnmark behandles til vanlig i fylkestingsalen i Vadsø. For andre typer saker fra Finnmark settes rett ved behov på ulike steder.

I 2018 ble 59 % av rettsmøtedagene brukt i Tinghuset i Tromsø, 41 % i resten av landsdelen. Sakene berammes med grunnlag i samfunnsøkonomiske betraktninger som blant annet tar hensyn til hvor mange personer som må reise som følge av valg av rettssted. Reduserte bevilgninger og økte reisekostnader krever tiltakende sentralisering. Alle dommerne og flere av saksbehandlerne deltar i reisevirksomheten. For dommerne medførte rettssaker utenfor Tromsø i 2018 gjennomsnittlig 30 reisedøgn med overnatting. I tillegg har dommerne annen reisevirksomhet i forbindelse med domstolrelaterte møter og kurs, slik at snittet var 40 reisedøgn.

Fra en sak kommer inn til lagmannsretten og inntil den avgjøres ved ankeforhandling eller etter skriftlig behandling, forberedes den og følges opp av en dommer og en saksbehandler. De fleste sakene avgjøres av tre fagdommere. I alle straffesaker hvor skyldspørsmål skal avgjøres, deltar to fagdommere og fem meddommere. Saksbehandlerne bruker mest av sin tid på straffesakene, både som protokollførere i de større sakene og ved deltakelse i saksforberedelse, kontakt med meddommere og vitner og ved avslutning av saken.

Nesten en tiendedel av landets befolkning bor i Nord-Norge. Hålogaland lagmannsrett har tilsvarende andel av antall saker og arbeidsbyrde som kommer inn til landets lagmannsretter. Til å behandle disse sakene har vi nesten en tiendedel av landets lagdommere, mens andel saksbehandlere er en del lavere. Vi er stolte av at Hålogaland gjennom hele 2000-tallet har vært landets mest tidseffektive lagmannsrett.

Befaring på Båtsfjordfjellet *Foto: Dag Nafstad*

Sivile saker

Domstolene er samfunnets siste linje problemløsere, men har også plikt til å forsøke å løse tvistene i minnelighet. Tvisteloven legger stor vekt på at tvister skal forsøkes forlikt, og partene er ofte best tjent med løsninger som de selv har herredømme over. Av de 204 ankene over sivile dommer som lagmannsretten mottok i 2018, endte 96 med dom. 26 saker ble forlikt, og de øvrige ble nektet fremmet, trukket eller bortfalt av andre årsaker. Antall sivile saker i 2017 var lavt, men er i 2018 kommet opp på et normalt nivå igjen. Omfanget av den enkelte sak synes å være økende de siste årene.

Sivile saker som ikke får ny full behandling
Hvis verdien av tvistegjenstanden er mindre enn 125 000 kroner, har partene ikke rett til ankebehandling i lagmannsretten. Det må da søkes om samtykke til behandling. Lagmannsretten mottok 17 slike søknader i 2018 og samtykket til behandling av en av disse, en ble avvist og resten nektet fremmet.

Men også i saker med høyere verdi og i saker som gjelder ideelle interesser, kan anker nektes fremmet til ny realitetsbehandling. Vilkåret for at lagmannsretten skal bruke denne adgangen, er at dommerne enstemmig finner det klart at en anke ikke vil føre fram. I disse tilfellene må nektelsen begrunnes i en skriftlig avgjørelse. Lagmannsretten nektet i 2018 å fremme 16 saker på dette grunnlag.

For å få behandlet en barnevernssak for lagmannsretten må partene ha lagmannsrettens samtykke. Utgangspunktet er at disse sakene er endelig avgjort etter behandling både i fylkesnemnda og tingretten, og ny sak kan startes i nemnda etter ett år. Lagmannsretten mottok 38 anker i 2018. Samtykke til overprøving ved ankeforhandling ble gitt i 4 av sakene, i tillegg ble det gitt delvis samtykke i en sak.

Sakstyper
Omlag 25 % av ankene vedrørte barn og foreldre. I tillegg til de 38 barnevernsakene gjaldt 22 av ankene tvist mellom foreldre om deres barns faste bosted, om samvær mv. Dette medfører nesten en halvering fra 2017 hvor det var 40 slike saker.

Lagmannsretten behandler mange saker vedrørende fast eiendom, kontraktsforhold/ entrepriser og erstatning. I tillegg behandles flere tvister i arbeidsforhold (oppsigelse/avskjed), arv og skifte, skatt, reindrift mv. Den mest omfattende saken i 2018 var tvist mellom staten og et spansk entreprenørselskap vedrørende heving av kontrakt ved byggingen av Sørkjosfjelltunnelen. Saken gikk over 26 rettsdager og ble tolket til spansk av tre tolker.

Tingrettene avholder skjønn for å fastsette erstatninger etter ekspropriasjon, odelstakster mv. Partene kan begjære overskjønn for lagmannsretten. Lagmannsretten fikk i 2018 inn 8 begjæringer om overskjønn.

Fra 1. januar 2016 er lagmannsretten ankeinstans for alle avgjørelser truffet etter jordskifteloven. I 2018 fikk lagmannsretten inn 3 anker som tidligere ville blitt behandlet i jordskifteoverretten. Jordskiftelagdommeren deltar som en av tre lagdommere i de fleste sakene som ankes fra jordskifterettene og i noen saker fra tingrettene som gjelder bruks- eller eiendomsrett til fast eiendom.

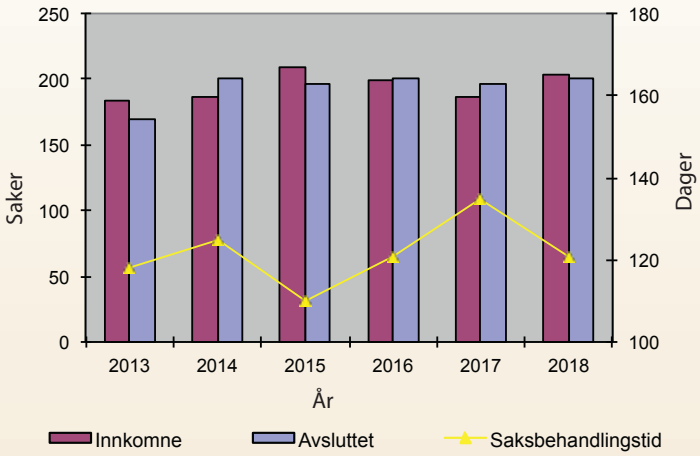
Lagmannsretten fikk i 2018 inn 7 stevninger i sak til overprøving av Trygderettens avgjørelser. Behandlingsformen er som for sivile ankesaker.

Saksgang
Dersom anken ikke krever samtykke fra retten eller ikke blir nektet fremmet, går saksforberedelsen videre ved at det gjennomføres et planleggingsmøte mellom partene og lagmannsrettens forberedende dommer. I dette møtet fastsettes også tid og sted for muntlig ankeforhandling. For lagmannsretten er det viktig med aktiv saksforberedelse for å gi hver sak nødvendig omfang, og kortest mulig tid fram mot ankeforhandling og endelig avgjørelse.

Hålogaland lagmannsrett hadde i 2018 en gjennomsnittlig saksbehandlingstid for de sivile ankene over dom på 121 dager. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for de øvrige lagmannsrettene var 198 dager. Stortinget har fastsatt en målsetting på 6 måneder (180 dager).

Kjennelser og beslutninger
Anke over tingrettenes kjennelser og beslutninger avgjøres vanligvis på grunnlag av skriftlig behandling av tre lagdommere. Det kom inn 152 slike anker i 2018. Saksbehandlingstiden var i gjennomsnitt 39 dager.

Sivile ankesaker

Straffesaker

Både de domfelte og påtalemyndigheten kan anke til lagmannsretten over straffedommer avsagt av tingretten. Anken kan rette seg mot bevisbedømmelsen, lovanvendelsen, saksbehandlingen og/eller straffutmålingen. Den som er fornærmet ved en straffbar handling kan ikke selv anke straffesaken dersom han eller hun er misfornøyd med tingrettens dom. Fornærmede kan imidlertid anke særskilt over erstatningskrav som er behandlet i tingretten. Slik anke følger reglene om anke over sivile dommer hvis ikke straffesaken også skal behandles på nytt.

I 2018 fikk lagmannsretten inn 274 anker over dommer i straffesaker. Dette er en fortsettelse av nedgangen i innkomne anker, som vi har registrert de siste årene. Samtidig økte antallet saker som gjelder alvorlig straffbare forhold og saker som ofte er arbeidskrevende, f.eks. tiltale for mishandling i nære relasjoner, sedelighetsforbrytelser, grove narkotikasaker med flere tiltalte og saker med internasjonal forankring. Dette medførte at antallet saker som ble behandlet i ankeforhandling lå i overkant av det som har vært vanlig tidligere år.

Den som i tingretten er domfelt for et forhold med strafferamme over 6 års fengsel, har normalt krav på å få sin anke behandlet i lagmannsretten. En anke fra påtalemyndigheten som ikke er til tiltaltes gunst og som gjelder en handling med strafferamme over 6 år, kan nektes fremmet for lagmannsretten dersom retten etter en skriftlig prøving av saken mener at anken gjelder spørsmål av mindre betydning eller det for øvrig ikke er grunn til å prøve anken.

Den største andelen straffesaker som ankes til lagmannsretten gjelder forhold hvor det er idømt fengselsstraff, men hvor strafferammen for handlingen ikke overstiger 6 års fengsel. For slike saker kan lagmannsretten, etter en skriftlig behandling av tre dommere, nekte å fremme anken til ankeforhandling dersom retten enstemmig finner det klart at anken ikke vil føre frem. For anker fra påtalemyndigheten som ikke er til domfeltes gunst, kan anken også nektes fremmet dersom den gjelder spørsmål av mindre betydning eller dommerne for øvrig mener at det ikke er grunn til å prøve anken. En beslutning om å nekte å fremme en anke må begrunnes skriftlig.

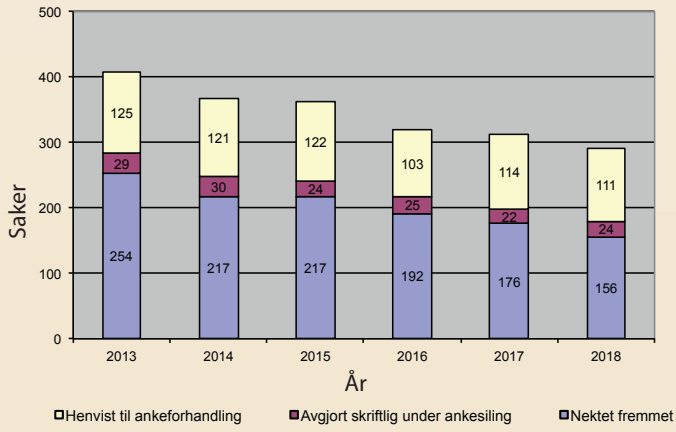

Siste jurysak i Hålogaland *Foto: Hilde Jorunn Hanssen*

Dersom tingrettens dom gjelder en eller flere handlinger hvor påtalemyndigheten ikke har påstått og tingretten heller ikke har idømt annen reaksjon enn bot, inndragning og/eller tap av førerett, kan anke bare fremmes for lagmannsretten dersom det foreligger særlige grunner til det. Også dette avgjøres etter en skriftlig behandling av tre dommere.

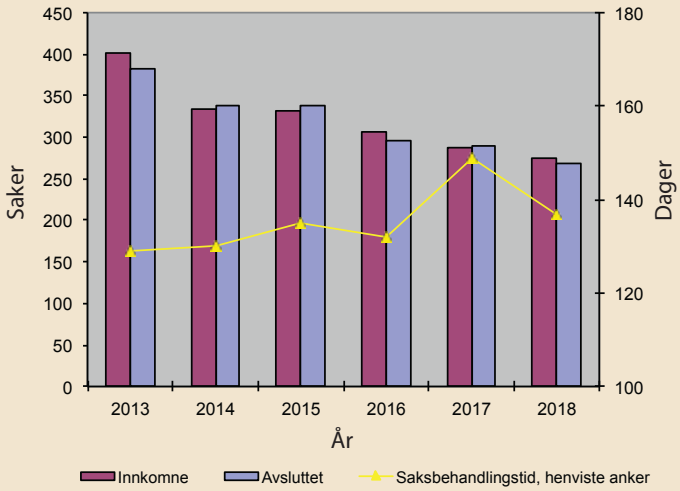
I 2018 ble 19,2 % av ankene i saker med strafferamme inntil 6 års fengsel og bøtesakene henvist til ankeforhandling. I tillegg kommer ankene i saker med strafferamme over 6 år, slik at totalt 41,4 % av ankene ble henvist til ankeforhandling.

Straffesaker behandlet – og andel henvist til ankeforhandling

Felles for alle sakskategorier er at lagmannsretten etter den skriftlige behandlingen av tre dommere i visse tilfeller kan avgjøre saken direkte i stedet for å henvise anken til ankeforhandling. Retten kan beslutte å avvise eller oppheve den påankede dom, å frifinne den siktede fordi det påtalte forhold ikke er straffbart eller er foreldet, eller endre tingrettens dom til siktedes gunst, dersom den enstemmig finner det klart at dette må bli resultatet. I 2018 ble 9 % av ankene avgjort på slik måte i stedet for å bli henvist til ankeforhandling.

Straffesaker

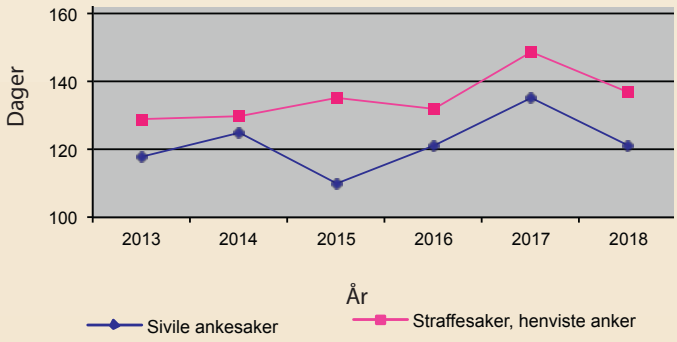
Totalt – av alle straffesaksankene som kom inn til lagmannsretten i 2018 – ble altså 50,4 % enten henvist eller avgjort på annen måte enn ved nektelse.

I løpet av 2018 behandlet lagmannsretten til sammen 123 straffesaker i ankeforhandling, hvorav 17 saker med lagrette. I tillegg behandlet vi 28 saker, som tidligere ville blitt behandlet med lagrette, med ny sammensetning av retten. Totalt 45 slike saker er en klar økning fra tidligere år.

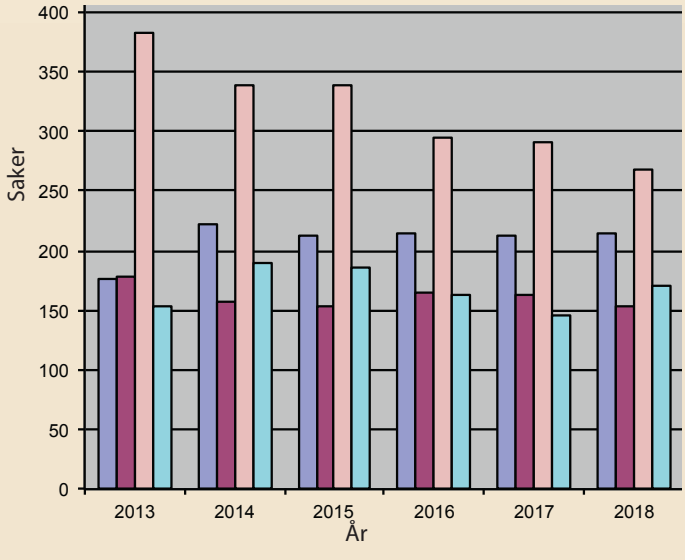
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for straffesaker behandlet i ankeforhandling var i 2018 137 dager. Dette er en gledelig reduksjon fra 2017. Ved overgangen fra lagrette til meddomsrett for de alvorligste sakene, håper vi å kunne redusere tidsbruken i ankeforhandling, og slik fortsatt redusere saksbehandlingstiden noe.

Lagmannsretten behandler også partenes anker over kjennelser og beslutninger fra tingretten, blant annet avgjørelser om førerkortbeslag, varetektsfengslinger og besøksforbud. Disse sakene behandles som regel skriftlig av tre dommere. I 2018 behandlet lagmannsretten 173 slike saker, hvorav 105 gjaldt varetektsfengsling. Antall anker over fengslingskjennelser var langt høyere i 2018 enn tidligere år.

Saksbehandlingstid

Avgjorte saker

Kompetansearbeid

Kvaliteten på lagmannsrettens arbeid er avhengig av felles innsats fra dyktige ansatte.

Lagmannsretten har interne kompetanseprogrammer for saksbehandlere og dommere. I tillegg til individuelle tiltak deltar alle på sentrale og regionale seminarer i regi av Domstoladministrasjonen. Hvert fjerde år har dommerne en måned studiepermisjon. I 2018 benyttet tre av våre dommere seg av dette.

Dommere fra lagmannsretten deltar i internasjonalt dommerarbeid, lovutvalg, Domstolkommisjonen, Domstoladministrasjonens og Dommerforeningens styre, Innstillingsrådet for dommere, Tilsynsutvalget for dommere og kurs og seminarer, som deltakere eller forelesere. Saksbehandlere og utreder deltar i forskjellige organisasjonsutvalg, fagkurs og modulbaserte samlinger.

Lagdommer Nils Asbjørn Engstad er mangeårig medlem og tidligere president for Europarådets rådgivende dommerkomité, tidligere leder for Den Norske Dommerforening og nå medlem av Domstolkommisjonen. I 2018 mottok han Juristforbundets Rettssikkerhetspris for sitt langvarige frivillige arbeid for domstolenes uavhengighet, både nasjonalt og internasjonalt.

Lagdommer Vidar Stensland ble i februar 2017 utnevnt til dommer i konstitusjonsdomstolen knyttet til krigsforbryterdomstolen for Kosovo i Haag, og er den eneste norske dommeren i en internasjonal konstitusjonsdomstol.

Lagmannsretten arrangerer hvert år en felles studiereise eller et internseminar hvor alle ansatte er med. Høsten 2018 gjennomførte vi en tre-dagers studiereise til Svalbard, med besøk hos blant annet Sysselmannen og lokalstyret. Vi hadde et godt faglig og sosialt utbytte av reisen til utkanten av vårt lagdømme.

Hålogaland lagmannsrett arrangerte i 2018 en to-dagers administrasjonssamling i Tromsø for administrative ledere og saksbehandlere i alle lagmannsrettene. Tema for møte var blant annet kommunikasjon, digitalisering og effektivisering.

I juni 2018 deltok flere av våre dommere på Nord-Nordisk juristmøte i Tromsø, med tema «Statens utøvelse til eierskap av landområder».

Administrasjonssamling i Tromsø *Foto: Monica Hansen Nylund*

I august 2018 deltok flere dommere på Nordisk prosessrettsseminar som ble arrangert av Juridisk fakultet ved Universitetet i Tromsø, med flere tema av sentral betydning for domstolene. Ved begge disse arrangementene hadde vi sammen med Nord-Troms tingrett glede av å invitere nordiske juristkolleger til mottakelse på Tinghuset.

Lagmannsrettens internutvikling skjer gjennom arbeidet med sakene. For å kunne dra nytte av de gevinster som ligger i den digitale utviklingen sørger vi samtidig for opplæring og praktisering av nye digitale arbeidsmåter. Å arbeide i lagmannsretten er å delta i et kontinuerlig kompetanseprosjekt.

Nord-Nordisk Juristmøte *Foto: Monica Hansen Nylund*

Kvalitet i samarbeid med andre aktører

Lagmannsretten er avhengig av samarbeid med mange aktører.

Meddommere som påtar seg det krevende samfunnsoppdraget det er å delta i avgjørelse av rettssaker, er helt sentrale i norsk rettspleie. 622 meddommere er valgt for å kunne delta i ankeforhandlinger i straffesaker i Hålogaland lagmannsrett. Meddommere og fagkyndige meddommere deltar også i enkelte ankeforhandlinger i sivile ankesaker, blant annet i ankeforhandling i saker etter barnevernloven. 2018 ble siste hele året hvor meddommere alene – som jurymedlemmer – avgjorde skyldspørsmålet i de alvorligste straffesakene.

I flere rettssaker er det behov for at godt kvalifiserte sakkyndige medvirker til å danne grunnlag for lagmannsrettens avgjørelse av saken. I 2018 ble det brukt til sammen 38 rettsoppnevnte sakkyndige i 33 ankesaker, hovedsakelig i straffesaker, barnevernssaker og foreldretvistsaker. Det ble brukt 13 fagkyndige meddommere i 11 ankesaker, de fleste i barnevernssaker, 2 i en entreprisesak og 2 i en oppsigelsessak.

Lagmannsretten har et godt samarbeid med advokatforeningene og statsadvokatembetene i lagdømmet. Lagmannsretten, påtalemyndigheten og faste forsvarere møtes jevnlig for å gjennomgå rutinene for gjennomføring av berammelser, saksforberedelse og ankeforhandling. I 2018 har det vært arrangert kurs om digitale arbeidsmåter i sivile saker for advokatene i Troms. Aktørportalen ble gjort obligatorisk høsten 2018, og lagmannsrettens saksbehandlere har løpende veiledet og bistått advokatene i bruk av portalen og utarbeidelse av digitale utdrag i sivile saker.

Høsten 2018 arrangerte lagmannsretten samarbeidsmøte med sorenskriverne i lagdømmet, med særlig fokus på lagmannsrettens veileder om saksforberedelse før oversendelse av sivile saker til ankedomstolen og hensiktsmessige rutiner for digital saksbehandling. Lagmannsretten vil med jevne mellomrom ta initiativ til slike møter.

I mange rettssaker er det behov for tolk. Høy kvalitet på tolkingen styrker rettssikkerheten til de involverte som ikke forstår eller kan gjøre seg forstått på norsk. Tolken må være godt kvalifisert og tolkeutstyret i rettssalene må være funksjonelt og ha god kapasitet. I 2018 ble brukt 56 tolker i 30 ankeforhandlinger. Det ble tolket på 22 språk. Engelsk og samisk var språkene som ble brukt i flest saker. Det ble brukt 3 tolker som tolket spansk i sak som gikk over 26 dager.

Det er opprettet vitnestøtteordninger ved flere domstoler i lagdømmet, i samarbeid med Røde Kors. Et trygt vitne er et godt vitne, og vitnestøtteprogrammet vil kunne lette belastningen for det enkelte vitne og styrke rettssikkerheten. Undersøkelser viser at ordningen vurderes som positiv. Vitnestøtteordningen i norske domstoler vant Crystal Scales of Justice Award 2017. Prisen ble delt ut av Europarådet gjennom European Commission for the Efficiency of Justice (CEPEJ). I 2018 var det i Tromsø 9 vitnestøtter som bisto 159 vitner. DA og Røde Kors arrangerte regional samling våren 2018, og lagmannsretten holdt vitnestøttekurs høsten 2018

Åpenhet og tilgjengelighet

Service og samhandling er satsingsområder i domstolene. Lagmannsretten tar rundt ti ganger i året imot skoleklasser som ønsker å besøke domstolene og følge ankeforhandlinger. Vi tar også imot andre besøksgrupper og kolleger fra andre land som ønsker å besøke domstolen og Tinghuset i Tromsø. Dommere fra to tingsretter i Sør-Sverige var på studiebesøk våren 2018 som ledd i et nordisk samarbeidsprogram.

Pressen spiller en viktig rolle ved kontroll med og formidling av domstolenes gjennomføring av sakene som behandles. Lagmannsretten forsøker å legge til rette for gjennomføring av pressens oppdrag, og praktiserer meroffentlighet i den grad det lar seg gjøre utfra de kryssende hensyn i den enkelte sak.

Lagmannsretten har egen hjemmeside på internett og egen facebook-profil, hvor det legges ut nyheter fra lagmannsretten og artikler og annet som berører domstolene.

Lagmannsretten og juridisk fakultet ved Universitetet i Tromsø samarbeider ved at dommere underviser, veileder og har sensur. I deler av 2018 har vi hatt to universitetsansatte konstituert som dommere. Lagmannsretten tar hver høst mot praksisstudenter som hospiterer i en måned. I 2018 var det tre studenter.

Studietur til Svalbard høsten 2018 *Foto: Bjørnar Eirik Stokkan*

Fra: Moe, Cathrine Friberg <Cathrine.Friberg.Moe@domstol.no> på vegne av Hålogaland lagmannsrett (postmottak) <halopost@domstol.no>
Sendt: mandag 25. februar 2019 13.02
Til: Moe, Cathrine Friberg
Emne: Årsmelding fra Hålogaland lagmannsrett
Vedlegg: Årsmelding 2018.pdf

Hei,

Vedlagt følger Hålogaland lagmannsretts årsmelding for 2018.

Ha en fin dag!

Vennlig hilsen

Cathrine Friberg Moe
Førstekonsulent
Hålogaland lagmannsrett
Telefon +47 77 60 35 28
Domstol.no

Følg oss på facebook

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/104 Arkiv sakID.: 18/3348	Saksbehandler: Ulf Flønes

Sak nr.		Dato
003/19	Kommunestyre	28.03.2019

Anmodning om bosetting av flyktninger 2019

Rådmannens forslag til vedtak:

Fauske kommune legger til rette for bosetting av 10 flyktninger i 2019, i tråd med IMDIs anmodning.

Fauske kommune vil i denne perioden ikke ta imot enslige mindreårige flyktninger for bosetting.

Vedlegg:

14.12.2018	Anmodning om bosetting av flyktninger i 2019 - Svarfrist 150219	1399530
19.03.2019	Presisering av bosettingskriterier	1406659

Sammendrag:
IMDIs anmodning om bosetting av flyktninger er blitt redusert sterkt i løpet av de siste årene. Fra 50 i 2016, 30 i 2017, og 15 i 2018. Dette er nå justert ned til 10 i 2019.

Anmodningen oppfordrer kommunene til å fatte presise vedtak for hvor mange flyktninger kommunen skal bosette, og at vedtaket derved ikke inkluderer familiegjenforente.

Saksopplysninger:
De nyeste prognosene viser at det er behov for å bosette om lag 5 350 flyktninger i Norge i 2019, inkludert 150 enslige mindreårige hvorav 40 under 15 år.

Utviklingen har vært at flere som har behov for bosetting er overføringsflyktninger som kommer direkte fra leir i utlandet, og ikke som tidligere fra mottak i Norge administrert av IMDI.
Dette medfører en del flere oppgaver for bosettingskommune, noe som mottakene vanligvis gjør.

Saksbehandlers vurdering:
Vi har et godt rustet tiltaksapparat for mottak av flyktninger. Det gjelder både skole, helse og flyktningetjeneste. Med bakgrunn i redusert tilstrømning bygges disse gradvis ned, men det er god kapasitet til mottak av 10 flyktninger. Vi er derimot ikke rustet til å motta mindreårige flyktninger, der det er andre krav som stilles til bemanning og oppfølging.

Geir Mikkelsen
rådmann

IMDi
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Fauske kommune
Postboks 93
8201 FAUSKE

Ber om at brevet distribueres til:
Ordfører
Rådmann

Deres ref: Vår ref:: 18-07730-1 Dato: 10.12.2018

Anmodning om bosetting av flyktninger i 2019

Bosetting er første steg i integreringsprosessen i kommunen. Norske kommuner, deriblant Fauske kommune, har de siste årene gjort en god innsats med bosetting og kvalifisering av flyktninger.

Kunnskapsdepartementet har fastsatt et sett med kriterier for anmodning av kommuner om bosetting for 2019. IMDi har, i samarbeid med KS, vurdert anmodningstallet til kommunene i lys av disse kriteriene.

På bakgrunn av dette, ber Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) om at Fauske kommune bosetter **10** flyktninger i 2019.

Behandling av anmodningen

Det må komme tydelig frem av vedtaket hvor mange flyktninger kommunen vedtar å bosette. Vi oppfordrer kommunen til å fatte vedtak i tråd med antallet i anmodningen. Dette vil bidra til at bosettingen går raskere og vil korte ned ventetiden for den enkelte flyktning. Vedtaket skal ikke inkludere familiegjenforente eller ha andre forbehold.

Svar på anmodningen

Frist for å svare på anmodningen er **15. februar 2019**.

Vi ber kommunen om å:

- sende sitt vedtak til post@imdi.no, med kopi til KS ved nina.gran@ks.no.
- registrere vedtakstallet i IMDis fagsystem for bosetting (Imdinett). For tilgang til IMDinett og mer informasjon, se https://www.imdi.no/planlegging-og-bosetting/.

Bakgrunn for tallene

De nyeste prognosene viser at det er behov for å bosette om lag 5 350 flyktninger i Norge i 2019, inkludert 150 enslige mindreårige hvorav 40 under 15 år.

Det estimerte bosettingsbehovet har bakgrunn i:

- prognoser over antall asylsøkere til Norge
- prognoser over antall innvilgede asylsøknader
- Stortingets vedtak om antall overføringsflyktninger
- andre internasjonale forpliktelser

Prognosene kan variere gjennom året. Det er derfor viktig at kapasiteten til å bosette flyktninger kan justeres i tråd med bosettingsbehovet. Personer som er søkt ut til kommunen i 2018 og registreres som bosatt over nyttår, vil telles på kommunens vedtak for 2019.

Flyktninger med oppfølgingsbehov

Noen flyktninger har et særskilt oppfølgingsbehov knyttet til sitt funksjonsnivå. Kommuner som bosetter flyktninger kan derfor regne med at enkelte personer som skal bosettes vil ha særskilte behov. IMDi har egen tilskuddsordning for å dekke eventuelle ekstraordinære utgifter kommunen har som følge av bosettingen. Les mer om dette på IMDis nettsider: https://www.imdi.no/tilskudd/tilskudd-funksjonshemminger-atferdsvansker/

Kontakt

Ta kontakt med IMDi Nord dersom dere har spørsmål om anmodningen. IMDi går gjerne i dialog med kommunen, også i samarbeid med andre aktuelle statlige aktører.

Med vennlig hilsen
for Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Dulo Dizdarevic
regiondirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk og trenger derfor ikke signatur.

IMDi
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Fauske kommune
Postboks 93
8201 FAUSKE

Deres ref: Vår ref:: 18-05721-13 Dato: 13.03.2019

Presisering av bosettingskriterier

681.21

681#3179:e2a62efb-27c6-4db3-8491-9030b16b87f5:3

Vi viser til anmodningsbrev om bosetting som vi sendte ut i desember 2018 og takker for positiv bosettingsvilje i kommunene. I dette brevet gir vi mer informasjon om anmodningskriteriene for 2019.

Kriteriene som ligger til grunn for bosettingsanmodninger til kommunene er følgende:

- Flyktninger skal bosettes i alle landsdeler – styrt og spredt bosetting.
- Resultater i introduksjonsprogrammet de siste tre årene samt muligheten for å få arbeid i regionen tillegges størst vekt.
- Kommunens kapasitet og kompetanse til å sikre godt integreringsarbeid skal også tas hensyn til ved anmodninger. Dette vurderes blant annet med utgangspunkt i kommunenes innbyggertall.
- Ingen kommune anmodes om færre enn 10 personer, med mindre det foreligger særskilte forhold som barn og unges behov for nærhet til familie og nettverk.
- Det tas hensyn til beredskap for opp- og nedbygging av bosettingskapasiteten, stabilitet i tjenestetilbudet og evne til rask omstilling.
- Det skal, som hovedregel, ikke bosettes flyktninger i områder med særskilt høy andel innvandrere.
- Kommuner med integreringsmottak inkludert randkommuner skal vurderes særskilt for anmodning om bosetting.
- Det skal i størst mulig grad sikres kontinuitet i bosettingsarbeidet.

Resultater i introduksjonsordningen og mulighet for arbeid er vektet med om lag 60 prosent. Resultatene baseres på overgang til arbeid fra introduksjonsprogrammet i kommunen de siste tre årene.

Kommunenes kapasitet og kompetanse er blant annet operasjonalisert gjennom innbyggertall og er vektet med om lag 40 prosent i vurderingen.

Særskilt høy innvandrerandel er vurdert å være en innvandrerbefolkning på om lag 30 prosent av det totale antallet innbyggere i et område (innvandrere og norskfødte med to innvandrerforeldre). Et område brukes her om en kommune eller bydel.

Hensikten med kriteriet om at det, som hovedregel, ikke skal bosettes flyktninger i områder med særskilt høy andel innvandrere, er å unngå at nyankomne flyktninger bosettes inn i områder med

dårlige levekår og integreringsutfordringer. Det må foreligge særskilte grunner for å avvike fra hovedregelen i enkelttilfeller. Følgende elementer kan utgjøre et slikt grunnlag:

- Lav innvandrerandel i en delbydel/område i en bydel/område i en kommune som ellers har høy andel innvandrerbefolkning.
- Lave levekårsutfordringer i dette området.
- Høy andel norskspråklige i nærliggende/lokale barnehager og skoler.
- Gode muligheter for arbeid.
- Familietilknytning.

Det er viktig at kommunene, i sin langsiktige planlegging, sørger for at flyktninger bosettes i områder der det er gode muligheter for å praktisere norsk i barnehage, skole og i nærmiljøet, og der det er god tilgang på arbeid og utdanning.

Med hilsen

Kristian Mellingen
Seksjonsleder

682#3180:e2a62efb-27c6-4db3-8491-9030b16b87f5:4

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/1084 Arkiv sakID.: 16/11729	Saksbehandler: Geir Mikkelsen

Sak nr.		Dato
005/19	Formannskap	29.01.2019
004/19	Kommunestyre	28.03.2019

Ordningen med lørdagsfri parkering

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 29.01.2019

Innstilling til kommunestyret:

1. Fauske kommune vedtar å prolongere ordningen med lørdagsfri parkering frem til 1. juli 2019.
2. Fauske kommune utreder og går i dialog og forhandling med handelsstanden i Fauske sentrum, om hvordan de kan bidra til å opprettholde ordningen. Rådmannen legger frem sak til kommunestyret før sommeren 2019.

Rådmannens forslag til innstilling:

1. Fauske kommune vedtar å prolongere ordningen med lørdagsfri parkering frem til 1. juli 2019.
2. Fauske kommune utreder og går i dialog og forhandling med handelsstanden i Fauske sentrum, om hvordan de kan bidra til å opprettholde ordningen. Rådmannen legger frem sak til kommunestyret før sommeren 2019.

Formannskap 29.01.2019:

Behandling:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 005/19 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

1. Fauske kommune vedtar å prolongere ordningen med lørdagsfri parkering frem til 1. juli 2019.
2. Fauske kommune utreder og går i dialog og forhandling med handelsstanden i Fauske sentrum, om hvordan de kan bidra til å opprettholde ordningen. Rådmannen legger frem sak til kommunestyret før sommeren 2019.

Bakgrunn og saksopplysninger:

Kommunestyret behandlet i sakene 179/16 og 105/17 spørsmålet om avgiftsfritak fra parkering på lørdagene. Kommunestyret har i begge sakene vedtatt å imøtekommet ønsket om lørdagsfri parkering.

Ordningen hadde virkning til 1.januar 2019, og det er derfor et behov å vurdere hva man gjør med ordningen videre. Denne saken burde strengt tatt vært behandlet i kommunestyrets møte i desember, men grunnet vedtaket og konsekvensen av avviklingen av Fauske Parkering AS, har det ikke vært naturlig å ta stilling til dette før vi hadde gjennomført et virksomhetsoverdragelse.

Fra 1.januar overtok altså Fauske kommune selv Forvaltningen av parkering er nå overført samhandslingsområdet, «Plan, eiendom og Samfunn». Dette gir Fauske kommune større fleksibilitet, og

mindre formelle utfordringer å innvilge avvik fra gjeldende prinsipper i parkeringsbestemmelsene.

Rådmannen har i forbindelse med begge nevnte sakene argumentert for å ikke innføre avgiftsfri parkering, grunnet den økonomiske situasjonen i selskapet, Fauske kommunes svake økonomi, eierstyringsprinsipper, og i forhold til regelverket knyttet til offentlig støtte til offentlige eide selskaper.

I prinsippet er rådmannen fortsatt innstilt at man avvikler ordningen med lørdagsfri parkering, da intensjonene om parkeringsavgift har vært å bidra til å vedlikeholde og utvikle sentrum. Dersom man skal møte en slik intensjon har parkeringsvirksomheten behov for de inntekter som virksomheten gir. Videre er det kritisk for å imøtekomme politikkens ønske om at vedlikehold og videre utvikling av sentrum skal finansieres av denne virksomheten.

Rådmannen tolker at begge de foregående årene har vært en prøveordning. Dersom man skal tenke å gjøre ordningen permanent mener rådmannen man må komme frem til en utgiftsfordelingsmodell, hvor handelsstanden bidrar i finansieringen av ordningen (vedlikehold, oppgradering, brøyting mv). Politisk og administrativ ledelse har i møte og gjennom dialog med handelsstanden signalisert at det er nødvendig at man ser hvordan handelsstanden i sentrum i fellesskap kan bidra i finansieringen for å opprettholde ordningen.

Både politisk og administrativ ledelse tolker at det er forståelse for at kommunen har utgifter som må dekkes gjennom parkeringsordningen. Rådmannen mener derfor at det er hensiktsmessig å se på ulike alternativer, og utrede behovet utgiftsdekning og gjennomføre en forhandling med handelsstanden i sentrum.

1. Fortsatt lørdagsfri parkering
2. To timer fri parkering alle dager før avgift inntreffer. Dette vil være en mer kostbar modell, men rådmannen tolker at det er ønskelig å se på en slik modell fra handelsstanden.
3. Andre modeller.

Rådmannen foreslår derfor at man bruker våren 2019 til å utrede saken, og gjennomfører forhandlinger og dialog med handelsstanden i denne perioden.

Med bakgrunn i dette foreslår rådmannen at allerede vedtatt ordning om lørdagsfri parkering prolongeres til 1. juli 2019, og at det legges frem en ny sak for politisk beslutning i juni 2019.

Geir Mikkelsen
rådmann

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/1947 Arkiv sakID.: 19/351	Saksbehandler: Trond Heimtun

Sak nr.		Dato
015/19	Formannskap	19.03.2019
005/19	Kommunestyre	28.03.2019

Informasjonssak bygninger Sandnes industriområde - Sulitjelma

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 19.03.2019
Innstilling til kommunestyret:

- Kommunestyret ber Rådmannen iverksette miljø- og tilstandsvurdering av transportveger og de mest kritiske bygningsdeler som beskrevet.
- Kommunestyret ber Rådmannen, basert på ovennevnte rapport, å komme med en prioritert liste med estimert kostnadsomfang for riving og sanering.
- Finansiering: Kostnader er estimert til 300 – 500.000,-. Kostnaden budsjettreguleres og tas med i Økonomimelding 1, 2019.

Rådmannens forslag til innstilling:

- Kommunestyret ber Rådmannen iverksette miljø- og tilstandsvurdering av transportveger og de mest kritiske bygningsdeler som beskrevet.
- Kommunestyret ber Rådmannen, basert på ovennevnte rapport, å komme med en prioritert liste med estimert kostnadsomfang for riving og sanering.
- Finansiering: Kostnader er estimert til 300 – 500.000,-. Kostnaden budsjettreguleres og tas med i Økonomimelding 1, 2019.

Formannskap 19.03.2019:

Behandling:
Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 015/19 Vedtak:
Innstilling til kommunestyret:

- Kommunestyret ber Rådmannen iverksette miljø- og tilstandsvurdering av transportveger og de mest kritiske bygningsdeler som beskrevet.
- Kommunestyret ber Rådmannen, basert på ovennevnte rapport, å komme med en prioritert liste med estimert kostnadsomfang for riving og sanering.
- Finansiering: Kostnader er estimert til 300 – 500.000,-. Kostnaden budsjettreguleres og tas med i Økonomimelding 1, 2019.

Sammendrag:

Fauske kommune har tidligere overtatt bygningene som var etter gruvedriften i Sulitjelma. Produksjonen ble som kjent nedlagt i 1991, og etter det er forfallet kommet til et punkt der det er tvingende nødvendig å i alle fall sikre at Fauske kommune ikke kommer i en situasjon ved at bygningsdeler/konstruksjoner kan falle ned over areal der det kan være både person- og biltrafikk.

Saksopplysninger:

Det er særlig noen av bygningen som utgjør fare for dette. Flotasjonsbygget med siloer, der utvendige bygningsdeler/rekkverk er råteskadd og begynner å ramle ned, deler løsner fra transportveger som går over fylkesveg og kommunal veg, samt et transportbånd som går fra Flotasjonen og til lokstallen. Disse transportvegene er innkledde der bygningsdeler begynner å falle av (plater osv), og inneholder transportbånd, der det også er avfall etter tidligere produksjon som ligger under båndene. Dette er masser som er spesialavfall ved fjerning. Vi vet ingenting om bæreevnen på disse overbygde konstruksjonene.

I tillegg er det deler av taket på Flotasjonen som stadig løsner i uvær, og faller ned rundt om på området.
Det er også klart at Fauske kommune stadig har vært, og er, utsatt for innbrudd i Flotasjonsbygget spesielt. Dette er jevnlig kontrollert og reparert, men likevel skjer innbrudd med jevne og ujevne mellomrom.
Disse byggene (Flotasjonen, Råmalmsiloer og Knuseriet) fremstår som veldig farlige å bevege seg i, her er ikke lys, og det er mye spisse gjenstander som ligger over alt som kan gi skader ved ferdsel. Det er også klart at bygningsdeler i stål (særlig trapper) fremstår som ekstremt utsatt for korrosjon.
Her snakker vi om delvis usikrede trapper i 7 til 8 etasjer, usikrede luker og hull mellom dekker, der høyder på 10 – 15 meter gjør at et fall vil være tragisk og sannsynlig med dødelig utfall.
Fauske kommune har sendt en henvendelse til Miljødirektoratet for å undersøke muligheter for støtte, samt hvilke andre tilskuddsmuligheter som kan foreligge fra andre aktører. Denne er ikke besvart i skrivende stund.

Saksbehandlers vurdering:

Det er ingen tvil om at byggene som i hovedsak har stått uten aktivitet siden 1991, nå er begynt å komme i en kritisk forfatning, og det er viktig å kunne få et klarere bilde av konkret tilstand. Det fremstår som en nødvendighet å kunne lage en plan for, og rive, de mest utsatte og usikre delene av disse byggene.

- For å kunne danne seg et bilde av tilstand på særlige transportvegene, anbefales det å få gjennomført en tilstandskontroll/miljøkartlegging, slik at det er mulig å få en oversikt over de mest nødvendige tiltakene som må gjøres rent sikkerhetsmessig for å hindre uønskede hendelser. Dette gjelder både sikring av byggene samt å kunne legge en plan for riving av disse.
- På bakgrunn av en rapport kunne lage en prioriteringsliste for hvordan tiltak kan gjøres, mulige saneringsmetoder, samt undersøke eventuelle tilskuddsmuligheter for saneringstiltak av denne kategori.

- Undersøke muligheter for å kunne inngå et samarbeid med Nye Sulitjelma Gruber i forhold til sikring av bygget for eventuell fremtidig drift.

Geir Mikkelsen
rådmann

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/816 Arkiv sakID.: 19/143	Saksbehandler: Frode Ramskjell

Sak nr.		Dato
006/19	Formannskap	29.01.2019
006/19	Kommunestyre	28.03.2019

Rassikring Bursiveien, Sulitjelma

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 29.01.2019

Innstilling til kommunestyret:

For å sikre fjellskjæringen på østre del av Bursiveien i Sulitjelma vedtar kommunestyret å bevilge kr. 2 mill. ekskl. mva. for å gjennomføre fjellsikring, bolting og eventuell netting av ustabile partier av fjellskjæringen i tillegg til Statens vegvesens bidrag på kr. 1 mill.

Prosjektet finansieres gjennom eget låneopptak.

Rådmannens forslag til innstilling:

For å sikre fjellskjæringen på østre del av Bursiveien i Sulitjelma vedtar kommunestyret å bevilge kr. 2 mill. ekskl. mva. for å gjennomføre fjellsikring, bolting og eventuell netting av ustabile partier av fjellskjæringen i tillegg til Statens vegvesens bidrag på kr. 1 mill.

Prosjektet finansieres gjennom eget låneopptak.

Formannskap 29.01.2019:

Behandling:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 006/19 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

For å sikre fjellskjæringen på østre del av Bursiveien i Sulitjelma vedtar kommunestyret å bevilge kr. 2 mill. ekskl. mva. for å gjennomføre fjellsikring, bolting og eventuell netting av ustabile partier av fjellskjæringen i tillegg til Statens vegvesens bidrag på kr. 1 mill.

Prosjektet finansieres gjennom eget låneopptak.

Vedlegg:

17.01.2019	Bursiveien - rapport etter steinsprang oktober 2018	1401739
18.01.2019	Bursiveien - møtereferat Statens vegvesen	1401904

Sammendrag:

Bakgrunn

Det har vært flere steinsprang/ steinras på østre del av Bursiveien i Sulitjelma de siste 10 årene. I mars

2009 gikk det et steinras hvor ca. 1 m3 stein raste ut fra fjellsiden. I april 2009 gikk det så et nytt steinras på ca. 2 m3 ca. 30 meter sørøst for det forrige. Hele fjellskjæringen ble sommeren 2009 spettrensket og boltet og det ble etablert en fangvoll (gabionmur) mellom Bursiveien og fjellskjæringen på en del av strekningen. Dette sikringsarbeidet kostet kr. 2,195 mill. I oktober 2015 og siste gang i oktober 2018 gikk det mindre steinsprang på denne strekningen.

Anbefalte tiltak

Firmaet Talus AS v/ geolog Harald Rostad har i alle disse tilfellene vært tilkalt og har bistått Fauske kommune med befaringer og tilhørende rapporter. Vedlagt er siste rapport datert 28/10-18 hvor det er beskrevet 3 alternative sikringsmetoder for å begrense årlige steinsprang/ steinsras som følger:

1. Fjellrensk, bolting og eventuell netting av ustabile partier
2. Oppsetting av rasfanggjerde på veiens overkant
3. Utlasting av deler av ura og etablering av fangvoll

Det er i rapporten satt opp et estimat for alternativ 1 som tilsier en antatt kostnad på 2,46 mill. med en usikkerhet på +/- 25 %.

For alternativ 2 er det estimert en kostnad på 3-5 mill. og for alternativ 3 er det estimert 10-15 mill.

Tilskudd fra Statens vegvesen

Tidligere ras/ steinsprang har også medført at større og mindre steiner har havnet ned på Fv 830. Fauske kommune innkalte derfor 12. desember 2018 Statens vegvesen til et avklaringsmøte. I møtet tilbyr Statens vegvesen seg å gi et tilskudd til fjellsikringstiltak på kr. 1 mill.

Geir Mikkelsen
rådmann

Notat

Rapport nr.:	Oppdrag nr.:	Dato:
01		28.10.18
Kunde:		
Fauske kommune		
Prosjekt:		
Veien til Bursi – rapport etter steinsprang		
Befarings rapport		

Bakgrunn

Torsdag 25 oktober 2018 gikk et mindre steinsprang på veien til Bursi og Fv 830 til Sulitjelma.

Figur 1 viser omtrentlig plassering av steinspranget.

Fig 1: Løsneområde og ca skredbane for steinsprang

Steinblokkene som traff henholdsvis Bursiveien og FV 830 var på mellom 50-150 kg. Noen større blokker ble liggende bak gabionmuren. 26. oktober ble det gjennomført en befaring på stedet sammen med Fauske Kommunes Frank Zahl.

Bilde 1 viser antatt løsneområde og skredbanene.

Bilde 1: Antatt løsneområde og skredbaner for blokker som kom ned til veien

Vurdering av årsak til steinspranget

Etter en periode med mye nedbør nå i høst var det de siste dagene frost og lett snø før steinspranget.

Figur 2 viser temperatur og nedbør i dagene før steinpranget (dog tatt fra Sisovatnet målestasjon høde 660 meter over havet ca 25 km fra Sulitjelma). Vi antar værforholdene er sammenlignbare.

Som det fremgår var det betydelig med nedbør i dagene før steinspranget før det ble frost ei kort uke før løsnetidspunkt.

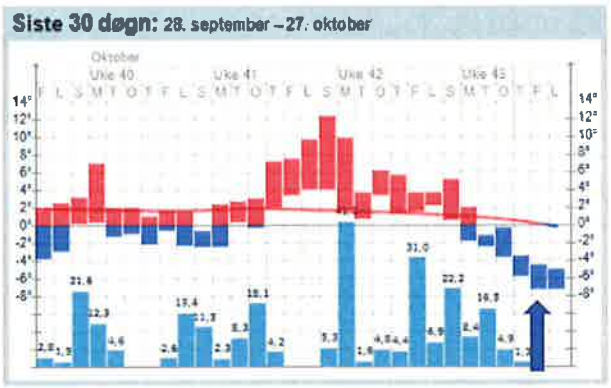

Fig 2: Været forut for steinsprang markert med blå pil

Vi tror at frysing av vann på sprekker med tilhørende utvidelse under isdannelsen var den direkte årsaken til steinspranget.

Den bakenforliggende årsaken er trolig åpning av sprekker og «utjekking» av blokka over år som følge av frysing og tining med vann i sprekkene rundt blokka over år.

Som bilde 2 viser er skiferen sterkt oppsprukket. Området ble rensket i 2009/10; et parti i området ble sprengt ned samt det ble satt bolter som vist til venstre i bildet. Den store blokka som ligger i toppen av ura kom ned som følge av nedsprenging av det ustabile partiet den gangen. Mulig at ei blokk har truffet denne og delt seg opp.

Gabionmuren fanget opp 4 blokker, men minst to hoppet over den.

Bilde 2: Fra løsneområdet og viser den oppsprukne skiferen

Stabilitet og fare for nye steinsprang

Siste det gikk steinsprang i området var 16. oktober 2015. Dette var omtrent i samme størrelsesorden, ref notat fra Talus As datert 18.10.2015. Siden området ble rensket og sikret i 2009/10 har vann og frost fått virket på de mange åpne sprekkene i berggrunnen og det er derfor grunn til å tro at frekvensen av steinsprang vil øke i tida fremover.

Det kan ikke utelukkes at det etter hvert vil gå årlige steinsprang i området. Størst fare for steinsprang er i perioder med mye nedbør i form av regn og i perioder med frysing og tining. Dette er de to siste steinsprangene i 2015 og nå i 2018 gode eksempler på.

Aktuelle sikringsmetoder

Det er tre aktuelle sikringsmetoder:

- Fjellrensk, bolting og eventuell netting av ustabile partier
- Oppsett as rasfanggjerde på veiens overkant
- Utlasting av deler av ura og etablering av fangvoll

Fjellrensk med bolting er vanskelig å forutsi kostnadene men et estimat er som følger:

Beskrivelse	Enhet	Antall	Enhetspris	Sum
Rigg	RS	1	223750	223 750
Rensk	timer	250	2250	562 500
Bolter	stk	250	2500	625 000
Nett	m2	500	1100	550 000
Leie stor mobilkran	timer	250	2000	500 000
Sum eks mva				2 461 250

Vi antar usikerheten er minimum 25% dvs en kostnad på mellom 2-3 MNOK eks mva. Forvented levetid på denne sikringen vil være ca 10 år før det må renskes igjen.

Et fanggjerde lang veien må dimensjoneres spesielt men med en treffenergi på antatt 3000kJ vil kosnaden ligge på mellom 15-25.000 kr pr meter som gir en kostnad for et ca 210 meter langt gjerde, se fig 3, på mellom 3-5 MNOK med en forvented levetid på ca 50 år. Når det går skred i nettet må det repareres om det blir skadd. Antatt repkostnad over 50 år 1-2 MNOK.

Fig 3: Ca plassering av et fanggjerde for steinsprang samt bilde av typisk gjerde

Utlasting av ura og etablering av fangvoll er også noe vanskelig å stipulere pris på. Vi har antatt at anslagvis 50.000 m3 urmasser må fjernes. Om de kan deponeres ved fyllinga over til Avilon vil kostnadene ligge i størrelsesorden 10-15 MNOK. Forvented levetid vil være 50 år pluss.

Rev.	**Dato**	**Revisjonen gjelder**	**Sign.**
Utarbeidet av: Harald Rostad			**Sign.:**
Kontrollert av: Stig Brunes			**Sign.:**
Oppdragsansvarlig: Harald Rostad			**Oppdragsleder:** Harald Rostad

FAUSKE KOMMUNE
Enhet veg, vann og avløp

REFERAT FRA AVKLARINGSMØTE ANGÅENDE BLOKKSLIPP BURSI

Tid: Onsdag 12. desember 2018, kl. 09:00 – 09:45
Sted: Enhet VVA Sjøgata 54
Til stede: Fra Statens Vegvesen: Roald Birkeli (SVV)
Fra Fauske kommune: Frank Zahl (FK)
Kopi til: Trond Heimtun

Innledning

- Møtet ble innledet med at FK viste til steinspranget som fant sted den 28.10.2018 ved innkjøringen Bursi. Steinspranget førte til at steinblokker traff den kommunale veien som går til Bursimarka samt FV 830. Umiddelbart etter steinspranget ble det fra kommunens side bestilt geolog for vurdere situasjonen mht. fare for gjentakelse.

  Videre ble det informert om at FK har mottatt bekymringsmeldinger fra bl.a. Sulitjelma Nærmiljøutvalg som ønsker tilbakemelding om det er tatt stilling til eventuelle tiltak som kan sikre trafikantene i området. Med bakgrunn i dette er det ønskelig fra FK side å avklare situasjonen med SVV mht. samarbeid om eventuelle sikringstiltak.

Tiltak

- Befaringsrapporten fra Talus AS viser til at det er sannsynlig at lignede steinsprang kan gjenta seg årlig. Basert på rapportens vurderinger er FK og SVV av den oppfatning at det er nødvendig å iverksette tiltak for å sikre området det steinspranget fant sted. Rapporten viser til tre sikringsmetoder som er som følger:

  - Fjellrensk, bolting og eventuell netting av ustabile partier. Estimert kostnad ca. kr. 2,5 mill.
  - Oppsett av rasfanggjerde på veiens overkant. Estimert kostnad ca. kr. 3 – 5 mill
  - Utlasting av deler av ura og etablering av fangvoll. Estimert kostnad ca. kr. 10 – 15 mill.

  FK og SVV har vurdert disse alternativene og anbefaler at alternativ en benyttes ved en eventuell sikring av fjellsiden.

Finansiering

- Med bakgrunn i at steinsprang også rammer FV 830 tilbyr SVV å bidra med å dele kostnadene til fjellsikringstiltak med kr. 1 mill.

Adresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
Torggata 21 8200 Fauske	Postboks 84 8201 Fauske	75 60 06 00	75 60 07 63

Ref. Frank Zahl

Adresse:	Postadresse:	Telefon:	Telefax:
Torggata 21 8200 Fauske	Postboks 84 8201 Fauske	75 60 06 00	75 60 07 63

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/2092 Arkiv sakID.: 18/1784	Saksbehandler: Jan Ivar Karlsen

Sak nr.		Dato
012/19	Plan- og utviklingsutvalg	19.02.2019
007/19	Kommunestyre	28.03.2019

Områderegulering for Sulitjelma opplevelsespark

Vedtak som innstilling fra Plan- og utviklingsutvalg - 19.02.2019

Innstilling til kommunestyret:

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12-12, godkjenner Fauske kommunestyre det fremlagte forslag til endring av områderegulering for Sulitjelma opplevelsespark.

Rådmannens forslag til innstilling:

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12-12, godkjenner Fauske kommunestyre det fremlagte forslag til endring av områderegulering for Sulitjelma opplevelsespark.

Plan- og utviklingsutvalg 19.02.2019:

Behandling:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

PLUT- 012/19 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12-12, godkjenner Fauske kommunestyre det fremlagte forslag til endring av områderegulering for Sulitjelma opplevelsespark.

Vedlegg:

08.02.2019	Plankart_Sulitjelma opplevelsespark_08.02.19	1403731
08.02.2019	reguleringsbestemmelser_08.02.19	1403732

Saksopplysninger:

Fauske kommune fremmer forslag til endring av områderegulering for Sulitjelma opplevelsespark 1841-2008008. I forbindelse med tenkt etablering av nye hyttetomter i området ser rådmannen det nødvendig å oppdatere bestemmelsene for å forenkle prosessen med fradeling av hyttetomter innenfor de områdene som er avsatt til fritidsbebyggelse. Dette innebærer blant annet en detaljering av plankartet i forhold til tillatt plassering av bygninger.

Saken har på grunn av tilpasninger i plankart og bestemmelser vært på utvidet offentlig ettersyn i perioden 23.11.18 – 07.01.19. Det er avsatt et område til etablering av skutergarasjer innenfor SAA.

Det er innkommet totalt 5 uttalelser til det reviderte planforslaget. Ingen uttalelse fra Nordland

fylkeskommune. Hver enkel merknad er innført i sin helhet. Deretter er det gjort en vurdering/anbefaling vedrørende problemstillingen slik den framstår.

Statens vegvesen, 20.12.18

Uttalelse - revidert forslag til endring av områdeplan for Sulitjelma opplevelsespark

Vi viser til brev, datert 23. november 2018, og vårt tidligere brev i saken, datert 2. juli 2018.

Saksopplysninger
Forslag til endret reguleringsplan for Sulitjelma opplevelsespark har ligget ute til offentlig ettersyn. Det er innkommet 7 uttalelser til planforslaget, bl.a. fra oss. Revidert planforslag legges ut på en ny offentlig høring.

Vår vurdering av planforslaget
I brev, datert 2. juli 2018, skrev vi bl.a. følgende:
«Vi har gått i gjennom planforslaget, og har følgende kommentar til det:

- *Parkeringsplassene langs fylkesvegen er ikke utformet i henhold til våre håndbøker.*
- *Det samme gjelder for utforming av krysset Stordalveien – Dajaveien.*
- *Siktlinje fra krysser i plankartet må tegnes inn, eller tas inn som krav i planbestemmelsene.*

På grunn av trafikksikkerhetsårsaker krever vi at kommunen til hensyn til våre synspunkter, og retter opp plankartet.»

I sakspapirene fra kommunen står bl.a. følgende:
«Det er i opprinnelig høringsendring ikke gjort noen endringer i forhold til kryss Stordalveien / Dajaveien. Parkering langs Stordalveien er ikke etablert etter håndboka. Det er i opprinnelig vedtatt plan utført en utvidelse av disse.
I revidert plankart er det utført justering av krysset Stordalveien/Dajaveien, samt at det er tegnet inn siktlinje. Vegtrasene har fått inntegnet senterlinje og kant kjørebane.»

Vi har gått i gjennom det reviderte planforslaget, og mener dessverre at kommunen ikke har tatt fullt hensyn til våre tidligere merknader i saken. Parkeringsplassene er ikke utformet i henhold til våre handbøker, og det samme gjelder for krysset Stordalveien/Dajaveien. Dette må rettes opp før planen blir vedtatt.

Konklusjon
På nåværende tidspunkt har vi ikke flere innspill eller kommentarer til planforslaget, men forbeholder oss retten til å komme med ytterligere innspill senere i prosessen.
Gjerne ta kontakt hvis noe et uklart.

Vurdering/anbefaling

Det har i etterkant av høringsperioden vært en dialog med Statens vegvesen. Plankartet har blitt oppdatert med tanke på utarbeidelse av parkeringsplasser, samt visning av siktlinjer/hensynsoner i tråd med håndbok N100. Oppdatert plankart er nå godkjent hos saksbehandler i Statens vegvesen.

Fylkesmannen i Nordland, 07.01.19

Fylkesmannen viser til høring datert 23.11.18 av endring i områdereguleringsplanen for Sulitjelma opplevelsespark.

Fylkesmannen har med virkning fra 01.01.18 blitt delegert myndighet til å samordne innsigelser fra regionale statsetater til kommunale arealplaner etter plan- og bygningsloven. Til denne plan foreligger det ingen innsigelser, og derfor intet samordningsbehov.

PLANFAGLIGE RÅD
Plankartet er foreslått oppdatert i henhold til dagens sosi-standard etter gjeldende plan- og bygningslov. Dette har vi ingen merknader til.

Når det gjelder endringen av parkeringsareal FP2 til kombinert parkering/næring (SAA) og samtidig utvidelse med seks daa, bemerker Fylkesmannen at avstanden fra dagens etablerte parkeringsplass til det østre elveløpet mellom Øvre og Nedre Daja bør opprettholdes. Dette for å sikre at det forekommer en sone med høytvoksende vegetasjon mellom område SAA og elva. Eksisterende kraftlinje vest for SAA gjør at vegetasjonen helt ned mot elveløpet holdes nede. Følgelig bør det bevares et skjermende vegetasjonsbelte mot det nå foreslåtte kombinerte formålsområdet.

Endringer i planbestemmelsene
Det er bl.a. for byggeområde for fritidsboliger (H1-H9) foreslått endringer i bestemmelsene om krav til bebyggelsesplan etter 85-loven til situasjonsplan. Loven eller kart- og planforskriften definerer ikke situasjonskart eller situasjonsplan brukt i byggesak. Situasjonsplan benyttes nok i dag som en mer eller mindre definert standardisering av informasjonsutveksling i byggesaksbehandlingen, men er til forskjell fra tidligere bebyggelsesplan ikke en juridisk bindende detaljplan underlagt saksbehandlingsregler og offentlig medvirkning. Hensikten med dagjeldende krav om bebyggelsesplan var å fastsette mer i detalj hvordan grunnen innenfor planens begrensningslinje skal nyttes eller vernes (dvs. fastlegge arealbruk og utforming av bygninger, anlegg og tilhørende utearealer), og danne rettsgrunnlag for gjennomføring av tiltak og utbygging, jf. dagjeldende pbl.85 § 28-2.

Departementet har uttrykt ved flere anledninger (herunder tolkningsuttalelse av 14.04.2016 og i spørsmål og svar om kap. 12 i pbl. på departementets egne sider) at der det i gamle reguleringsplaner er stilt krav om bebyggelsesplan, vil dette kravet i dag innebære at det må utarbeides detaljregulering etter plan- og bygningsloven av 2008.
Fylkesmannen har vanskeligheter med å se at det foreligger endrede forhold som skulle tilsi at kravet om detaljavklaring gjennom reguleringsplan (etter gjeldende rett detaljreguleringsplan) bør fravikes.

Vurdering/anbefaling

Elva er i dag tørrlagt men det er vurdert at man likevel må ta hensyn til at det kan forekomme flom. Det er tatt inn i bestemmelsene at overflate gulv på garasjene innenfor SAA ikke må ligge lavere enn kote 381,0 (NN1954). Dette for å sikre tilstrekkelig nivåforskjell mellom bebyggelse og elveløpet.

Planforslaget har høyere detaljnivå enn opprinnelig plan. Det er klare bestemmelser på grad av utnytting, mønehøyde, takvinkel osv. Det er i tillegg angitt byggegrense og felles plasser til parkering.

Rådmannen vurderer at føringer gitt i plankart og bestemmeler gir gode retningslinjene for fremtidig bebyggelse. Nødvendigheten av en detaljreguleringplan anses i dette tilfellet som mindre vesentlig.

Sulitjelma Fjellandsby AS, 07.01.19

Vi ser at spørsmålet vedrørende veien er foreslått tatt med på årets budsjett og håper dette fører frem.

Vi ser allerede nå at veien er for smal for møtende trafikk og med rundt 1000 gjester i fjellandsbyen nesten hver helg i sesongen er dette kritisk. I tillegg til gjester skal det også være plass til brøytebil og en god del folk som benytter veien mellom fjellandsbyen og turistsenteret til fots. Kommunen har allerede anerkjent dette problemet med redusert hastighet på veien og skilting av dette. Skiltene er satt på ca 3m høyde som illustrer forventet mengde snø i området. Vil også bemerke at broen ved vannrenseanlegget ligger lavere enn veien og er på et normalt snøår en potensiell trafikkfelle.

Statskog bemerket i sin kommentar til første forslag til endring av områdeplan at vi har en del løyper utenfor den opprinnelige traseen. Disse løypene har vært en viktig del i utviklingen av anlegget og bør integreres i eventuelle nye utbygginger i henhold til reguleringsplanen. Vedlagt ligger en grov skisse av disse traseene og et tenkt prosjekt fra IL Malm kalt «Malmbakken». Nye traseer og heiser er en forutsetning for en helhetlig utvikling av området. Med mere gjester og hytter i området presses kapasiteten på skiheisene og tilbudet må videreutvikles.
Vi ønsker imidlertid ikke at heistraseer skal «stjele» plass til utbygging av hyttefelt. Vi håper derfor at regulerte areal ikke forminskes av traseer, men heller utvides litt der det er naturlig slik at traseene kan være der de er og skape Ski in/Ski out muligheter.

Vedlagte tegning viser Malmbakken som vil påvirke 2 potensielle hyttetomter og en mulig flytting avdagens barnebakke til et område regulert til boligformål.
I tegningen er:
Røde strek traseer vi bruker i dag.
Gule strek traseer i malmbakken
Blå linjer er heis i malmbakken og aktuell flytting av dagens barneskitrekk

I reguleringsplanen §2.1 er det lagt inn en bestemmelse om at all bebyggelse skal ha saltak. Vi ønsker at denne begrensningen oppheves og at det åpnes for bebyggelse med pulttak der det ellers ikke er store avvik fra byggemønstret i området.

I reguleringsplanen er det regulert inn langrennsløype fra fjellandsbyen og ned til skytterbanen. Det er startet en prosess med opparbeidelse av standarden på denne, gjort av Sulitjelma Fjellandsby Velforening. Vi støtter dette arbeidet og ønsker at det legges til rette for at hele langrennsløypen kan opparbeides på sommertid. Dette vil gjøre løypen tilgjengelig for gående/syklende/rullestolbrukere på sommertid og for langrenn/skiskyting ved første snøfall.

Vurdering/anbefaling

Planforlaget har allerede vært på utvidet ettersyn og det er viktig og få vedtatt de endringene som allerede er foreslått. Eventuelle endringer av formålene til alpinanlegget er ikke klarert med planmyndighetene og må tas i en egen planprosess. Rådmannen ber om at slike innspill kommer inn tidligere i planprosessen.

Utvidelse til møteplasser langs Dajaveien ble foreslått til årets budsjett, men dette ble dessverre ikke tatt med i investeringsplanen for 2019.

Det er ønskelig å videreføre den arkitektoniske utformingen som allerede er etablert i området. Det kan oppstå store snømengder i Sulitjelma. Generelt tåler saltak mer belastning. Bestemmelsene om krav av

saltak for fritidsboliger opprettholdes.

Sulitjelma Fjellandsby Velforening, 07.01.19

Sulitjelma Fjellandsby Velforeningen har følgende merknader til planforslaget:
Vi som er eiere av leilighetene i Sulitjelma Fjellandsby, ber om at det i endring til områdeplanen tas innet punkt om utbedring av veien fra krysset inn til Sulitjelma Turistsenter AS og videre til kafeen på Sulitjelma Fjellandsby. I tillegg til oss ca 60 leilighetseiere, holder Saltdalshytta på å sette opp i første omgang 12 hytter, og hyttefeltet er regulert til 30 hytter totalt. Det er også klart for bygging på 4 – 6 tomter i løpet av sommeren. Dette vil bety en betydelig økning av trafikk i området.

Velforeningen har i samarbeid med Fjellandsbyen, begynt å anlegge en gang- og sykkelsti fra barnebakken og ned til gapahuken ved Dajavatnet. Vi har planer om å forlenge den til å gå rundt skytterbanen og tilbake til barnebakken. Dette gjør vi for å gi et friluftstilbud som alle kan benytte seg av, og som et ledd ifht et Folkehelseperspektiv. Dette vil også gjøre at aktiviteten til området vil tilta, og da er det viktig at infrastrukturen er på plass. Slik veien fremstår i dag, er den altfor smal og vi er bekymret for trafikksikkerheten. Samtlige eiere betaler kommunale avgifter og eiendomsskatt til kommunen, som tilsvarer ca kr 170 000,- pr år, og da burde man kunne forvente bl.a. en bredere og bedre standard på veien.

Vurdering/anbefaling

Rådmannen synes det er meget positivt at anlegges en gang- og sykkelsti fra barnebakken ned til gapahuken. Utvidelse til møteplasser langs Dajaveien ble foreslått til årets budsjett, men dette ble dessverre ikke tatt med i investeringsplanen for 2019.

Statskog, 06.12.18

Viser til brev av 06.12.18 med revidert forslag
Statskog SF er positive til de justeringer i bestemmelsene og plankart som nå er tatt inn. Det forhold at man justerer litt på arealutnyttelsen i byggeområdene for fritidsbebyggelse mener vi bidrar til en bedre arrondering av tomtene. I tillegg er det nå tatt inn i planen et større areal (SAA) til parkering/scootergarasjer. Det gjør oss mye bedre i stand til å videreutvikle tilbudet til brukerne av Sulisfjellene sammen med de eksisterende næringsaktørene der.

Vurdering/anbefaling

Tas til etterretning.

Geir Mikkelsen
rådmann

TEGNFORKLARING

Reguleringsplan-Bebyggelse og anlegg (PBL2008 §12-5 NR.1)
- Fritidsbebyggelse
- Tjenesteyting
- Fritid- og turistformål
- Bensinstasjon/vegserviceanlegg
- Idrett
- Skianlegg
- Skiløype
- Fjernvarmeanlegg
- Vann- og avløpsanlegg

Reguleringsplan-Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur (PBL2008 §12-5 NR.2)
- Veg
- Kjøreveg
- Annen veggrunn - tekniske anlegg
- Parkering
- Parkeringsplasser med bestemmelser
- Samferdselsanlegg og/eller teknisk infrastruktur/andre hovedformål

Reguleringsplan-Grønnstruktur (PBL2008 §12-5 NR.3)
- Turveg
- Friområde
- Kombinerte grønnstrukturformål

Reguleringsplan- Landbruks-, natur og friluftsområder samt reindrift (PBL2008 §12-5 NR.5)
- Skogbruk

Reguleringsplan- Bruk og vern av sjø og vassdrag (PBL2008 §12-5 NR.6)
- Friluftsområde i sjø og vassdrag

Reguleringsplan-Hensynsoner (PBL2008 §12-6)
- Faresone - Flomfare
- Faresone - Skytebane
- Faresone - Høyspenningsanlegg (ink høyspentkabler)
- Sikringsone - Frisikt

Reguleringsplan-Juridiske linjer og punkt PBL2008
- Sikringsonegrense

Reguleringsplan-Felles for PBL 1985 og 2008
- Planens begrensning
- Faresonegrense
- Formålsgrense
- Regulert tomtegrense
- Byggegrense
- Bebyggelse som inngår i planen
- Regulert senterlinje
- Frisiktslinje
- Regulert kant kjørebane
- Regulert kjørefelt
- Regulert parkeringsfelt
- Avkjørsel

Kartopplysninger

Koordinatsystem: UTM sone 33 / Euref89
Kartgrunnlag i M: 1:3 000
Plandata er digitalisert fra manuskart i M: 1: 3 000
Høydegrunnlag: NN 2000

Kilde for basiskart: FKB
Dato for basiskart: 01.11.2018
Ekvidistanse 2.5 m
Kartmålestokk 1:2500

0 25 50 75 100 m

N

Fauske kommune

REGULERINGSPLAN
Sulitjelma opplevelsespark Endring

MED TILHØRENDE REGULERINGSBESTEMMELSER

SAKSBEHANDLING IFLG. PLAN- OG BYGNINGSLOVEN	DATO	SIGN.
Revisjon	**08.02.19**	
Kommunestyrets vedtak:		
Kunngjøring av oppstart av planarbeidet	26.02.07	**JEJ**
1. gangs behandling i planutvalget	10.04.07	**JEJ**
Offentlig ettersyn i tidsrommet	24.04.07-25.05.07	**JEJ**
2. gangs behandling i planutvalget	21.06.07	**JEJ**
Vedtak kommunestyret	25.06.07	**JEJ**
Forslag til endring	21.06.18	**JIK**
Offentlig ettersyn i tidsrommet	26.06.18-13.08.18	**JIK**
Offentlig ettersyn rev. forslag	23.11.18-11.01.19	**JIK**

PLANEN ER REVIDERT AV FAUSKE KOMMUNE - JIK	PLANNR.	TEGNNR.	SAKSBEH.
	2008008		JIK

Plan-ID
18412008008
Plantype:
Områderegulering
Forslagsstiller:
Fauske kommune

Bestemmelser i tilknytning til

REGULERINGSPLAN FOR SULITJELMA OPPLEVELSESPARK/endringer i Fauske kommune

§ 1 GENERELT

Reguleringsbestemmelsene gjelder for det området som på plankartet er vist med reguleringsgrense. Området reguleres til følgende formål:

1. Byggeområder: Områder for fritidsbebyggelse, allmennyttig formål, turistsenter, bensinstasjon
2. Landbruksområder: Skogbruk
3. Offentlige trafikkområder: Fylkesveg.
4. Friområder: Idrettsanlegg, skiløype, lekeområder, park (nærmiljøanlegg)
5. Fareområder: Høyspenningsanlegg, skytebaner, flom/tilbakeslagsfare, frisiktsone.
6. Spesialområder:Vann- og avløpsanlegg, kraftforsyningsanlegg, friluftsområder i vassdrag.
7. Fellesområder: Felles adkomstveg/parkeringsplass
8. Kombinerte formål: Allmennyttig/skiløype

§ 2 BYGGEOMRÅDER H1-H9

2.1 Byggeområder for fritidsbebyggelse

Frittstående enkelthytter(med 1 boenhet) innenfor områdene H1-H9 kan ha maksimalt tillatt bruksareal T-BRA= 150 m2 inkl. ev. uthus/anneks. Ved utskillelse av egen tomt skal denne ikke overstige 1,2 daa, og %-BYA ikke overstige 20%.
Største tillatte raft høyde er 4 m, regnet i forhold til flatt terreng, og 5 m regnet i forhold til skrått terreng.

Konsentrert fritidsbebyggelse, herunder firmahytter, rekkehytter og leilighetshytter med flere boenheter kan ha maksimalt tillatt bruksareal T-BRA=500 m^2 inkl. ev uthus/anneks.
Der det utskilles tomter for enkeltbygninger eller husgrupper skal %-BYA ikke overstige 30%.

Største tillatte raft høyde er 6,85 m, regnet i forhold til gjennomsnittlig planert terreng.

Tak skal utføres som saltak med takvinkel mellom 20 og 35 grader.

Bebyggelsen skal ha god form og materialbehandling.
Tak må ikke være blankt eller ha lysreflekterende overflate. Uthus skal tilpasses tilhørende hytte med hensyn til materialvalg, form og farge.
Som grunnlag for kommunens vurdering av bebyggelsens tilpasning til terreng og omgivelser skal det utarbeides illustrasjonsplaner som gir et helhetlig bilde av bebyggelsen i forhold til omgivelsene.

Utbygging skal gjennomføres etappevis i henhold til godkjente detaljerte situasjonsplaner for naturlig avgrensede områder i målestokk 1:500.
Situasjonsplanene skal vise plassering av bygninger, veitraseer, parkeringsplasser og andre kommunaltekniske installasjoner, samt rammer for bygningers størrelse, utforming og materialbruk.

Ny avkjørsel fra fylkesveg 543 skal være opparbeidet før utbygging av områdene starter. Adkomstveger, vannforsynings- og avløpsanlegg skal være opparbeidet før bebyggelsen tas i bruk.

Veranda kan etableres i røstvegg på eksisterende boliger innenfor H1 og H2. Dette forutsettes at brannkrav/avstand til nabogrense/nabobygning er i tråd med teknisk forskrift. Maksimal dybde/utstikk skal være 2 m. Bredden avgrenses av hus kroppen, maksimalt 3,6 m.

2.2 Turistsenter Område, T1 - T2.

I område T 1 -T 2 kan nåværende bygninger opprettholdes i sin nåværende form og størrelse. Tiltak som tilbygg, påbygg og nye bygninger/anlegg kan, etter søknad, tillates av planutvalget i den grad tiltaket sammenfaller med formål "turistsenter". Prosent bebygd areal (%-BYA) skal ikke overstige 35%.

Campingvogner og bobiler kan kun oppstilles på anviste plasser. Påbudt minsteavstand (campingvogn, bobil, telt) er 3 meter. Dimensjon på fortelt/spikertelt tilknyttet campingvogner skal være maksimalt 2,5 m dypt og 5,0 m bredt og med flatt tak ikke høyere enn campingvogna. Teltet kan ikke være lenger enn vogna, selv om vogna er under 5,0 m. Ved spisstak må takvinkel ikke overstige 8 grader, og mønehøyden maksimalt 0,4m over vogna. Ved skråtak løsning kan taket maksimalt være 0,2 m over vogna. Farge og materialvalg skal være nøytralt og mest mulig likt campingvogna. Fortelt/spikertelt skal være uten ildsted og skal generelt demonteres når campingvogna flyttes. Ved kortvarig flytting kan det av sentereier gis et særskilt unntak fra plikten til demontering. Før planlegging/oppstart av nytt spikertelt skal det tas kontakt med sentereier for godkjenning.

Områdene skal forsynes med godkjente installasjoner for drikkevannsforsyning og avløp med servicerom i samsvar med godkjent situasjonsplan. Videre skal det etableres en godkjent renovasjonsordning.

2.3 Områder for allmennyttig formål

Område A1
I område A1 kan det oppføres servicebygg for alpinanlegget. Bygget kan bl.a. inneholde smørebu, varmestue, bevertningslokale, skiutleie, toaletter, lagerrom, vaktmesterrom og lignende. Maksimalt prosent bebygd areal (%-BYA) = 30%. Tak skal utføres som saltak med takvinkel mellom 20 og 40 grader. Største raft høyde 7 m over gjennomsnittlig planert terreng.

Adkomstveger, vannforsynings -og avløpsanlegg skal være opparbeidet før byggetillatelse gis.

Område A2
I område A2 kan eksisterende skytebaneanlegg m/bygninger opprettholdes og vedlikeholdes. Anlegget kan også utbygges etter behov med nødvendige sikkerhetssoner innenfor avsatt areal. I tillegg kan det anlegges en skytebane med nødvendig sikkerhetssone for skiskyting i tilknytning til de på plankartet viste skiløyper m/standplass.
Skytebaneanlegget skal drives etter de retningslinjer som gjelder for slike baner, jfr. Justis-departementets forskrifter av 1. juli 1988 om anlegg av, kontroll med og godkjennelse av sivile skytebaner. Området kan også en gang i vinterhalvåret benyttes til dragracing konkurranse.

Skytebaneanlegget kan kun brukes i henhold til instruks som er godkjent av politiet.

Område A2 kan nyttes som aktivitetsplass hvor permanent bygging av lavvo, gammer, danseplass, gapahuk, ildsted, klatrevegg og lignende er tillatt.

Området kan utbygges etter godkjent bebyggelsesplan/situasjonsplan

Området kan for øvrig drives i samsvar med jordlovens, skogbrukslovens og reindriftslovens bestemmelser, men på en slik måte at driften tilpasses de aktiviteter som planen beskriver.

Område A3
Område A3 kan nyttes som aktivitetsplass hvor bygging av ikke permanente innretninger som ishotell, lavvo, ildsted, o. l. er tillatt.

Området kan utbygges etter godkjent situasjonsplan og kan for øvrig drives i samsvar med jordlovens, skogbrukslovens og reindriftslovens bestemmelser, men på en slik måte at driften tilpasses de aktiviteter som planen beskriver.

Adkomst til A3 skal etableres med avstand på minimum 50 m fra FB9651 og FB9330.

2.4 Område for bensinstasjon, BS

På område BS kan det etableres inntil fem bensin/dieselpumper med tak og tilhørende trafikkareal for å betjene kjøretøyer inntil kjøretøytype buss. Prosent bebygd areal (%-BYA) skal ikke overstige 35 %.

2.5 Enkeltstående hyttetomter i skogbruksområder,

I skogbruksområdet kan eksisterende, lovlig oppførte bygninger benyttes som fritidsbolig (hytte) med tilhørende uthus. Nye hyttetomter fremgår av plankartet. Nye hytter kan oppføres i en etasje med maks raft høyde 3,0m og mønehøyden maks 5,5 m målt fra overkant grunnmur/pilar. Maks tillatt bruksareal (T.BRA) på hyttebebyggelsen er 100 m^2 inklusive uthus/anneks. Hyttene skal utformes slik at grunnmur/innvendig gulv trekkes så langt ned mot terreng som mulig. Bebyggelsen skal ha god form og materialbehandling. Tak skal ikke være blankt eller ha lysreflekterende overflate. Uthus/anneks skal tilpasses hytta med hensyn til materialvalg, form og farge. Terrasser skal totalt sett ikke utgjøre mer enn 25 % av hyttas grunnflate og kommer i tillegg til hyttas grunnflate.

Vann og avløp tillates ikke innlagt i hytte/uthus/anneks. Evt. anlagte brønner skal være forsvarlig sikret og merket for skiløpere ved vinterbruk. Innlagt strøm skal skje ved bruk av jordkabel.

Som toalett i nye hytter skal brukes bio-do e. lign. av godkjent type. Do bygges i tilknytning til uthus/anneks.

For alle hytter kan det utskilles tomt ved punktfeste. Plassering av hyttene skal være innenfor de sirkelflater som er vist på planen.

Frakt av byggematerialer m.m. til hyttetomtene med kjøretøy skal skje på frossen snødekt mark eller ved bruk av helikopter.

Nødvendige parkeringsplasser skal være opparbeidet før utbygging av områdene starter. Det er ikke tillatt å opparbeide bilveg eller benytte eldre kjørbare veger til motorisert ferdsel til nye eller eksisterende hytter.

For område S27 gjelder:

Hyttetomtene 1001-1004, F 33 og 9621 skal ha gangadkomst fra parkeringsplass PF6.

Hyttetomtene 1007-1010,1012-1018,1020-1022,1024 og 9783 skal ha gangadkomst fra parkeringsplass PF7.

Hyttetomtene 1023, 1025-1026, 1028-1032, F57, F322 og 9781 skal ha gangadkomst fra parkeringsplass PF8

§ 3 SKOGBRUKSOMRÅDER

Områdene regulert til skogbruk skal disponeres og drives i samsvar med jordlovens, skogbrukslovens og reindriftslovens bestemmelser, men på en slik måte at driften tilpasses de aktiviteter som planen beskriver.
Eksisterende og nye frittstående hytter innenfor området inngår som vist på plankartet.

§ 4 OFFENTLIGE TRAFIKKOMRÅDER

4.1 Areal til offentlig veg

Området regulert til offentlig veg opprettholdes som fylkesveg. Avkjørslene fra Fv.543 til parkeringsplassene og kryssene skal dimensjoneres og utformes i henhold til håndbok N100, med krav til frisikt etter standardklasse S2 og dimensjonerende fart 80km/t.

§5 FRIOMRÅDER

5.1 Nærmiljøanlegg F1

Områdene kan opprettholdes som naturområde eller gis en forsiktig parkmessig behandling for rasting og uhindret rekreasjon. Områdene kan forsynes med enkle bord og benker, gapahuker, bålplasser, fiskebrygger, båtplasser, turstier, lekeplasser o.l., alt tilpasset alle befolkningsgrupper.
Bygninger kan ikke oppføres i området hvis det ikke har direkte tilknytning til aktivitetene for området.
Områdene kan drives i samsvar med jordlovens, skogbrukslovens og reindriftslovens bestemmelser, men på en slik måte at driften tilpasses de aktiviteter som planen beskriver.

5.2 Område F2

Områdene er avsatt som nærmiljøanlegg for lekaktiviteter som skileik med barneskitrekk, aking og ballspill. Området kan opprettholdes som naturområde eller opparbeides og tilpasses de aktuelle aktiviteter tilpasset alle befolkningsgrupper. Motorisert ferdsel er kun tillatt for betjening/vedlikehold av lekeområdene. Bygninger kan ikke oppføres i områdene.

Nødvendige parkeringsplasser skal være opparbeidet før utbygging av de enkelte områder starter.

§ 6 IDRETTSOMRÅDER

6.1 Område I1

Området kan opparbeides som alpinanlegg, herunder skitrekk/heis i henhold til Norges skiforbunds regler, herunder varmestue og andre bygninger som har sammenheng med driften av alpinanlegget. Motorisert ferdsel er kun tillatt for betjening/vedlikehold av alpinanlegget.

I området kan det ryddes åpne traseer i skog. I traseene er motorisert ferdsel kun tillat for betjening /vedlikehold av alpinanlegget. Det skal ikke opparbeides veimessige anlegg utover rydding av skog og preparering på snø som skuter/skiløype.

6.2 Område I2

Området kan opparbeides og bebygges som langrennstadion i henhold til Norges skiforbunds regler, herunder bygninger som inneholder varmestue, smøreboder, tidtager bu, speaker bu og lignende. Bygninger skal om mulig være tilpasset alle befolkningsgrupper. Motorisert ferdsel utover snø preparering av skiløyper og stadionområde er ikke tillatt.

Nødvendige parkeringsplasser skal være opparbeidet før utbygging av de enkelte områder starter.

§ 7 SPESIALOMRÅDER

7.1 Friluftsområder i vassdrag, FL1 - FL7.

Ved evt. planlegging og gjennomføring/utbygging av gang-/turveger og andre anlegg for friluftsaktiviteter skal god tilgjengelighet sikres for så stor del av befolkningen som mulig. De tilgjengelige turveger skal forsøkes plassert slik i terrenget at større stigninger enn 1:20, evt. 1:15 over kortere strekninger, unngås.

7.2 Område FL1 -FL 7

Innenfor områdene regulert til friluftsområde i vassdrag tillates alminnelige friluftsaktiviteter.
I område FL 3 og FL 4 kan det opparbeides anlegg for vannsportsaktiviteter (roing/padling) etter en på forhånd godkjent plan. Det skal ikke legges til rette for vannsportsaktiviteter innenfor hensynsonene.

I det vassdragsnære området tillates ingen inngrep som forringer vassdragets verdi for friluftsliv, leveområde for vilt og fisk, kulturminner og kulturmiljø.

7.3 Areal til VA-anlegg Område K1 – K4

Området er avsatt til oppføring/anlegg av renseanlegg for kloakkavløp.
Eier/fester av anlegget skal ha ansvaret for, og kostnadene med å sette opp og vedlikeholde tilstrekkelig gjerde med avlåst port rundt området for å holde beitende dyr borte fra tomta/anlegget.

§ 8 FELLESAREALER

Veier og parkeringsplasser som vist på plankartet skal være felles for brukerne i området, og opparbeides og vedlikeholdes av grunneier og utbygger (etter avtale mellom disse).

Parkeringsplasser skal opparbeides i takt med utbyggingen. Alpinbakke med skitrekk, skistadion, løypetraseer utbygges i takt med utbyggingen av hytter/leiligheter. Felles parkeringsplasser skal være tilgjengelige for allmennheten i forbindelse med bruk av idrettsanlegg og friluftsliv i området, samt for eiere av frittstående hytter i skogbruksområdet.

§ 9 KOMBINERT AREAL FOR PARKERING/SKUTERGARASJER, SAA

Området er avsatt til parkering og etablering/utleie av skutergarasjer. Garasjene skal kun benyttes til parkering av tilhenger og snøskuter.
Det skal etableres garasjerekker med 4 - 12 enheter.
Garasjebyggene skal oppføres i 1 etasje.
Overflate gulv på garasjene skal ikke ligge lavere enn kote 381,0 (NN1954).

Bygningene skal ha pulttak eller saltak.Takformen skal være ensartet for hele området.

For konstruksjoner med saltak:
- Takvinkel skal være minimum 20 grader.
- Maksimal mønehøyde er 4 m.

For konstruksjoner med pulttak
- Takvinkel skal være minimum 15 grader.
- Maksimal gesimshøyde er 3,8 m

Det må i byggesaken for skutergarasjene utarbeides en detaljert situasjonsplan som viser trafikkavvikling innenfor området, plassering av garasjene og antall parkeringsplasser i tilknytning til garasjene. Det skal tas hensyn til eventuell skuterløype gjennom området. Situasjonsplanen skal utarbeides i sosiformat.

Materialbruk og fargesetting: Materialbruk og fargesetting skal bidra til god stedstilpasning. Byggene skal ha middels til mørke jordfarger.

§ 10 DIVERSE BESTEMMELSER

For drikkevannsforsyning kan det bores etter grunnvann innenfor planområdet. Eventuell egnet lokalisering skal avklares med særlovsmyndighetene.

§ 11 HENSYNSONER

11.1 Frisiktsone

Frisiktsone er en del av veiens sideterreng og sikkerhetssone. Vegetasjon i frisiktsonen skal ikke være høyere en 0.5 m.

Skulle det imidlertid under arbeid i marken komme frem gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes til Sametinget omgående, jfr. lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner, §8.

Mindre vesentlige unntak fra disse bestemmelsene kan, når særlige grunner taler for det, tillates av kommunens planutvalg innenfor rammen av bestemmelsene i plan- og bygningsloven og forskrifter og vedtekter fastsatt i medhold av denne.

°°°°°°°°°°°°°°°°

Planbestemmelsene utarbeidet den 14.01.2004 av
A/S Salten Kartdata på vegne av Statskog SF
Revidert 07.03.2005
Revidert 25.01.2006
Revidert 15/4-07
Revidert 21/2-08 på grunnlag av kommunestyrets vedtak av 25/6-07 sak 041/07
Revirdert 17.10.18, Fauske kommune

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/1203 Arkiv sakID.: 17/2510	Saksbehandler: Renée Normann

Sak nr.		Dato
013/19	Plan- og utviklingsutvalg	19.02.2019
008/19	Kommunestyre	28.03.2019

Sluttbehandling Energi- og klimaplan 2018-2030, samt forslag til handlingsplan til høring

Vedtak som innstilling fra Plan- og utviklingsutvalg - 19.02.2019

Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommune vedtar det fremlagte forslag til Energi- og klimaplan 2018-2030 med hjemmel i plan- og bygningsloven § 11-15, inkl. endringer foreslått av rådmannen etter høringsperioden.

Vedtak:

Plan og utviklingsutvalget vedtar å legge forslag til handlingsdelen på høring og offentlig ettersyn med frist på 6 uker. Vedtaket gjøres i henhold til plan og bygningsloven § 11-14.

Rådmannens forslag til innstilling/vedtak:

Fauske kommune vedtar det fremlagte forslag til Energi- og klimaplan 2018-2030 med hjemmel i plan- og bygningsloven § 11-15, inkl. endringer foreslått av rådmannen etter høringsperioden.

Plan og utviklingsutvalget vedtar å legge forslag til handlingsdelen på høring og offentlig ettersyn med frist på 6 uker. Vedtaket gjøres i henhold til plan og bygningsloven § 11-14.

Plan- og utviklingsutvalg 19.02.2019:

Behandling:

Rådmannens forslag til innstilling/vedtak ble enstemmig vedtatt.

PLUT- 013/19 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

Fauske kommune vedtar det fremlagte forslag til Energi- og klimaplan 2018-2030 med hjemmel i plan- og bygningsloven § 11-15, inkl. endringer foreslått av rådmannen etter høringsperioden.

Vedtak:

Plan og utviklingsutvalget vedtar å legge forslag til handlingsdelen på høring og offentlig ettersyn med frist på 6 uker. Vedtaket gjøres i henhold til plan og bygningsloven § 11-14.

Vedlegg:

22.01.2019	Planforslag revidert etter høringsfasen	1402361
08.02.2019	Handlingsplan 2019-2022	1403735

Saksopplysninger:

I slutten av 2017 foreslo rådmannen at energi- og klimaplan 2011-2014 skulle revideres, da planen var utgått og det viste seg at det var behov for nye tiltak for å møte de nasjonale og internasjonale mål. Dessuten var planen for lite integrert og forankret i kommunalt arbeid og dermed et «skuffedokument». En ny plan vil kunne gi visjon, strategier, mål, tidsramme, virkemidler og tiltak som bidrar til å redusere lokale utslipp av klimagasser og til å gjennomføre energieffektivisering og omlegging til miljøvennlige energiformer. Plan- og utviklingsutvalget vedtok at det skulle lages en ny plan. Planprogrammet med føringer for utarbeiding av planen ble vedtatt i kommunestyret den 27. februar 2018.

Den 24. oktober 2018 vedtok plan og utviklingsutvalget å legge ut planforslag til Energi- og klima 2018-2030 til høring og offentlig ettersyn. Handlingsplanen ble imidlertid ikke utarbeidet enda, da det var ønskelig med mere bakgrunn fra hoveddokumentet først. Handlingsplanen skulle være et levende dokument som kan revideres hvert år og inneholde konkrete prosjekter og tiltak som kommunen bør inkludere i sin økonomiplan.

Planforslaget til energi- og klima 2018-2030 har vært ute til høring, og det er kommet inn 3 innspill fra Statens vegvesen, Fylkeskommunen, og Fylkesmannen.

Statens vegvesen
Viser som i innspill til oppstart til sin klimapyramide, Rikspolitisk planretningslinje for bolig- areal og transportplanlegging og Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging. Til slutt anmerkes det at teksten bør bli ajourført under pkt 2, «lovverk, retningslinjer og føringer», vedrørende avsnittet «transport» under delpunktet «Nasjonale føringer» på side 4.

Innspill ansees ivaretatt i nytt forslag som nå foreligger som vedlegg.

Nordland Fylkeskommune
Fylkeskommunen mener at flere av kommunens målsettinger ikke er ambisiøse eller tydelige nok. For å sikre at planen kommuniserer sitt formål, at den blir gjennomført og benyttet ved annen kommunal planlegging bør målsettingene være mer konkrete og i tillegg målbare der mulig. Fylkeskommunen anbefaler at Fauske kommune tydeliggjør når dere planlegger å nå målene deres. Dessuten anbefaler fylkeskommunen å lage et tydeligere skille mellom mål og tiltak/virkemidler.

Nordland fylkeskommune forstår det slik at handlingsprogrammet skal utarbeides i etterkant av denne høringen. I forslaget som er på høring virker det som at målsettingene hører til handlingsprogrammet. Vi gjør oppmerksom på at handlingsprogrammet ikke skal brukes til å fastsette mål. Politiske mål utarbeidet gjennom en planprosess skal stå i selve plandelen, men kan gjerne refereres til i handlingsprogrammet. Handlingsprogrammet skal være et separat dokument, dette vil gjøre det mulig å rullere programmet årlig. Handlingsprogrammet bør også ha en tydelig ansvarsfordeling med tidsfrister. I tillegg så skal kommunen etter ny statlig planretningslinje også vurdere kostnadseffektiviteten av tiltak. Dette innebærer at tiltakets effekt (på reduksjon av klimagasser) i tillegg til kostnad må vurderes. (Hordaland fylkeskommune nevnes som eksempel med en kvantitativ løsning). Dersom kommunen ønsker å forplikte eksterne parter, innbyggere og næring gjennom handlingsprogrammet, må dette også på høring.

Innspill er tatt til følge i hoveddokumentet og handlingsplanen. Handlingsplanen som nå foreligger som vedlagt, foreslås lagt ut til høring.

Fylkesmannen i Nordland
Oppfølging av de statlige planretningslinjene innebærer at kunnskapsgrunnlaget og forslag til aktuelle tiltak som foreligger i dette planforslaget legges til grunn for arbeidet med samfunnsdelen, slik at hensynet til reduserte klimagassutslipp blir gjennomgående tema her. Dette vil være viktig for å bidra til en best mulig politisk forankring og forståelse for kommunens klima-ansvar og strategier for reduserte

klimautslipp, samt å sikre at de viktigste klimatiltakene blir prioritert og fulgt opp i handlingsdel og arealdel.

Samfunnsdelens arealstrategi bør også bygge på statlige planretningslinjer for samordna bolig-, areal- og transportplanlegging, slik at transportbehovet minimeres samtidig som det bl.a. tas hensyn til overordna grønnstruktur og forsvarlig overvannshåndtering. Av hensyn til utslipp av klimagasser vil det også være vesentlig at arealstrategien, i tillegg til å fremme utvikling av kompakte tettsteder, klargjør at omdisponering av myr bør unngås. Som det går fram av kapittel 9, om klimatilpasning, vil det blant annet også være viktig å unngå slik omdisponering for å redusere faren for flom. Kantsoner langs vassdrag og grøntstrukturer vil ha samme funksjon.

I og med at revisjon av samfunnsdelen med oppfølgende handlingsprogram ligger noe fram i tid, bør kommunen i første omgang fokusere på å finne tiltak som umiddelbart fremstår som gjennomførbare uten at dette vil medføre for store lokale konflikter. Vi kan i denne sammenhengen peke på at kommunen uansett skal følge opp bl.a. statlige planretningslinjer for samordna bolig-, areal- og transportplanlegging, og at det f.eks. kan presiseres i handlingsprogrammet at fortetting skal ha spesielt fokus i arealplanleggingen. Spesifisering av krav om f.eks. bruk av massiv-tre ved oppføring av kommunale bygg kan være et annet tiltak, samt også nærmere kartlegging av klimavennlige løsninger og gjennomføring av ulike forprosjekter for klimagassreduserende tiltak (som kan brukes til å videreutvikle kunnskapsgrunnlaget for samfunnsdelen). Rent konkret kan vi ellers vise til www.energiportalen.no. Dette betinger imidlertid at kommunen, eventuelt i samarbeid med nabokommuner, abonnerer på ordningen.

Vi ser det som svært positivt at kommunen har tatt ansvar for «Klimanettverk Salten». Som det går fram ovenfor kan dette være økonomisk lønnsomt, bl.a. ved felles bestillinger for å få oppdatert kunnskapsgrunnlaget.

Kommentar saksbehandler:
Innspill tas med i arbeidet med samfunnsdelen når dette arbeidet settes i gang. Omdisponering av myr er tatt inn som tema i handlingsplanen og tas inn i arealplanlegging fremover. Kommunen bør ha mer fokus på bevaring av myr og vassdrag, samt kantsoner og grønnstruktur, særlig i arbeidet med kommuneplanens areadel. Temaet anbefales vurdert i arbeidet med samfunnsdelen.

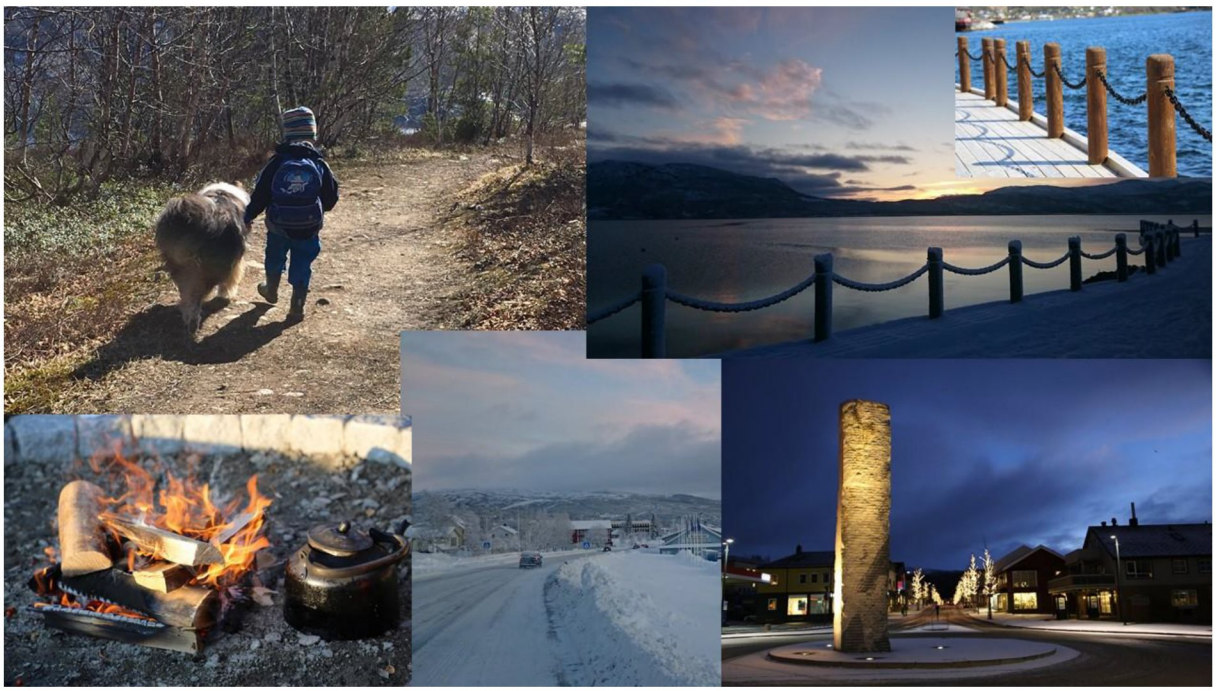
Handlingsplanen som nå foreligger viser konkrete tiltak som er vurdert som gjennomførbar i de 4 årene fremover. Arealplanlegging trenger en særskilt gjennomgang hvor klima står mer sentralt med egne bestemmelser og føringer. Abonnement på energiportalen er undersøkt og tatt inn som tiltak for 2019 i handlingsplanforslaget.

Saksbehandlers vurdering:
Planen viser mål og strategier for ulike tema som påvirker klima i kommunen. Det vil være et godt grunnlag for videre arbeid med reduksjon av klimagassutslipp gjennom handlingsplanen. Det er gjennomfør endringer i planforslaget, særlig på målsetninger, som gjør at planen gir et godt og målbar grunnlag for klimaarbeidet og evalueringen i fremtiden. På mange områder kan kommunen gjøre relativt lite for å oppnå store resultater. Alle kommuner i Norge skal bidra i klimaarbeidet og saksbehandler mener at planforslaget som nå foreligger vil hjelpe kommunen med arbeidet på ulike måter og i alle kommunale avdelinger.

Geir Mikkelsen
rådmann

Kommunedelplan
Energi- og klima 2018-2030

Fauske kommune

FAUSKE KOMMUNE
Folkehelsekommunen der alle trives

Innhold

1. Innledning ... 3
2. Lovverk, retningslinjer og føringer ... 4
   Internasjonale føringer ... 4
   Nasjonale føringer ... 4
   Regionale føringer ... 5
   Planstrategi og andre kommunale føringer ... 5
3. Gjeldende situasjon: energibruk og klimagassutslipp ... 7
4. Transport og veitrafikk ... 10
   Utfordringer ... 10
   Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014 ... 15
   Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap ... 16
   Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen) ... 17
5. Jord-/skogbruk ... 19
   Utfordringer ... 19
   Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014 ... 20
   Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap ... 20
   Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen) ... 21
6. Bygg og anlegg ... 23
   Utfordringer ... 23
   Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014 ... 23
   Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap ... 23
   Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen) ... 24
7. Avfall og forbruk ... 25
   Utfordringer ... 25
   Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014 ... 29
   Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap ... 30
   Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen) ... 32
8. Næringsliv, teknologi og det grønne skiftet ... 33
   Utfordringer ... 33
   Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014 ... 34
   Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap ... 35
   Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen) ... 35
9. Klimatilpasning ... 37
   Utfordringer ... 37
   Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014 ... 38
   Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap ... 38
   Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen) ... 39
10. Kommunalt energiforbruk (feie for egen dør) ... 40
   Utfordringer ... 40
   Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014 ... 41
   Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap ... 42
   Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen) ... 44
11. Holdninger – holdningsskapende arbeid ... 45
   Utfordringer ... 45
   Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014 ... 45
   Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap ... 46
   Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen) ... 46
12. Energiproduksjon ... 47
   Utfordringer ... 47
   Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014 ... 47
   Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap ... 47
   Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen) ... 48
13. De nye målene i handlingsplanen ... 49
14. Økonomiske vurderinger ... 49
15. Kilder ... 50

1. Innledning

Kommunen kan på ulike nivåer bidra til å redusere lokal utslipp av klimagasser, gjennomføre energieffektivisering og legge om til miljøvennlige energiformer. En oppdatert og velfungerende energi- og klimaplan kan være et grunnlag for kommunal planlegging og vil medføre reduksjon av klimagassutslipp.

Klimaplanen er delt opp i to deler, en teoretisk del og en handlingsplan:

- Den teoretiske delen gir et faktagrunnlag med utslippsmål for Fauske kommune i 2030 og langsiktige mål for 2050. Konkrete mål for klimafotavtrykket til kommunes egen virksomhet (feie for egen dør) har et eget kapittel. For å bedre knytte mål til handling er det også et kapittel for hver utslippskilde (transport, jordbruk, avfall, osv.) med:
    - En oversikt av utfordringer i Fauske
    - En vurdering av eksisterende samt mulige nye virkemidler. Det må avklares hvorvidt eksisterende virkemidler har bidratt til utslippsreduksjoner, i hvilken grad det kreves ytterlige virkemidler framover, og hvilke virkemidler/type virkemidler disse eventuelt kan være
    - En gjennomgang av nytt og eksisterende kunnskap, herunder forskning og teknologiske- og markedsutviklinger
    - En kort oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier som brukes i handlingsplanen
- Handlingsplanen bør revideres hvert år, og skal deles opp i to deler: Del 1 innebærer konkrete tiltak som gjennomgås av ansvarlig enhet. Del 2 har generelle føringer for andre planer og tiltak hvor det tas hensyn til klimaspørsmål. Siste del er også et grunnlag for klimarelaterte vurderinger i fremtidige saksfremlegg for alle nye planer og tiltak.

Med denne planen ønsker kommunen å ivareta formålet etter Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging, som er å:

1. sikre at kommunene går foran i arbeidet med å redusere klimagassutslipp.
2. sikre mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunene.
3. sikre at kommunene bruker et bredt spekter av sine roller og virkemidler i arbeidet med å redusere klimagassutslipp.

2. Lovverk, retningslinjer og føringer

Relevante lovverk for dette arbeidet er Plan- og bygningsloven og Naturmangfoldloven. Videre er det tatt hensyn til internasjonale, nasjonale, regionale og kommunale føringer.

Internasjonale føringer

På FNs klimakonferanse i København i 2009 ble det for første gang politisk enighet om at en økning på 2 grader i den globale middeltemperaturen bør være den øvre grensen for global oppvarming. På FNs klimakonferanse i Paris i 2015 kom det en tydelig beskjed om at utslippsreduksjoner må skje så raskt som mulig for å begrense global oppvarming til under 2 grader, og helst under 1,5 grad. Derfor foreslås det i den nye energi og klimaplanen et mellomlangsiktig mål om å redusere klimagassutslippene med 40 % innen 2030 i forhold til 1991.

EUs fornybardirektiv gir viktige føringer for Norges energipolitikk. Direktivet ble implementert i Norge i 2011. Direktivet har et mål om at 20 prosent av energibruken i EU skal være fornybar innen 2020. For at målet skal nås, har hvert enkelt land fått et eget fornybarmål. Målene er i hovedsak avhengig av landenes BNP, og rike land har fått langt høyere mål enn fattige land. Norge har et mål om at 67,5 prosent av vår energibruk skal være fornybar i 2020.

Nasjonale føringer

Det finnes på nasjonalt plan flere retningslinjer, stortingsmeldinger og andre dokumenter som legger føringer for energi- og klimaplanlegging i kommunene. Noen av de mest sentrale er nevnt nedenfor.

Nasjonale føringer når det gjelder prosess:

- Statlig planretningslinje for energi- og klimaplanlegging i kommunene, 4. september 2009 (ny utgave som inkluderer klimatilpasning forventes i 2018)
- Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, 26. september 2014
- T-1497 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2015

Nasjonal klimapolitikk:

- Meld. St. 13 (2014-2015) Ny utslippsforpliktelse for 2030 – en felles løsning med EU. Her er det foreslått utslippsmål for Norge i 2030, vedtatt i Stortinget 25.03.2015
- Meld. St. 21 (2011-2012) Norsk klimapolitikk
- Revidert klimaforlik på Stortinget juni 2012
- Meld. St. 25 Kraft til endring – Energipolitikken mot 2030
- Meld. St. 41 (2016-17) - Klimastrategi for 2030 - norsk omstilling i europeisk samarbeid
- Meld. St. 24 (2016-2017)
- Perpektivmeldingen 2017 (for norsk økonomi).

Energi:

- NOU 2012: 9 Energiutredningen – verdiskaping, forsyningssikkerhet og miljø
- Meld. St. 14 (2011-2012) Vi bygger Norge – om utbygging av strømnettet

Transport:

- Meld. St. 26 (2012-2013) Nasjonal transportplan 2018–2029
- Handlingsplan for elektrifisering av vegtransporten (2009)
- Nasjonal tverrsektoriell biogasstrategi (2014)

Klimatilpasning:

- Meld. St. 33 (2012-2013) Klimatilpasning i Norge

- NOU 2010:10 Tilpassing til eit klima i endring

Regionale føringer

Nordland fylkeskommune er i ferd med å revidere regional klimaplan. Den gjeldende Regional plan-Klimautfordringer i Nordland (2011-2020) inneholder tiltak til klimagassreduksjon og beskriver klimautfordringene sektorvis for Nordland. Det overordnede målet for fylkeskommunen er «å identifisere tiltak som samlet sett fører til at Nordland bidrar til å oppfylle nasjonale mål for reduksjon av klimagassutslipp knyttet til Kyotoprotokollen.»

Dette målet er konkretisert:

- De samlede utslippene i Nordland skal reduseres med 20 % i forhold til 1991 (dette innebærer 30 % reduksjon i forhold til 2008).
- Nordland fylkeskommune skal jobbe for å utnytte det potensialet som ligger i produksjon av ny fornybar energi og energieffektivisering.
- Nordland fylkeskommune skal bidra til å redusere kommunenes sårbarhet for klimaendringer og styrke deres tilpasningskapasitet/evne.

Fylkesmannen i Nordland forventningsbrev til kommunene om forvaltning av landbruket:

- Tiltak for økt binding av CO^2 i skog.
- Tiltak som gir økt bruk av tre som byggemateriale og energikilde.
- Tiltak som reduserer utslipp til luft fra husdyrgjødsel
- Tiltak som gir økt bruk av bioenergi
- Økt utnytting av utmarksbeiting og lokalt dyrket grovfor
- Reduksjon i foretakenes bruk av fossil energi.

I tillegg til regional plan for klimautfordringer er det utarbeidet en klimaprofil for Nordland av Norsk klimaservicesenter, som kan brukes i det videre arbeidet med kommunens Energi og klimaplan. Klimaprofilen gir et kortfattet sammendrag av klimaet, forventede klimaendringer og klimautfordringer i Nordland. Den er ment som kunnskapsgrunnlag og hjelpemiddel i overordnet planlegging, samt som supplement til Klimahjelperen. Klimaprofilen gir en oversikt over klimarelaterte problemstillinger og opplysninger om hvor en kan få mer detaljert informasjon om disse. Mye av informasjonen i klimaprofilen er hentet fra «Klima i Norge 2100», og har fokus på endringer frem mot slutten av århundret (2071- 2100) i forhold til 1971-2000.

Planstrategi og andre kommunale føringer

I kommunens planstrategi er det vedtatt at gjeldende plan (2011-2014) prolongeres. Imidlertid er det etter endringer i regional og nasjonal sammenheng behov for en revidert plan som inkluderer de nye kravene og gir klare føringer og målbare tiltak i en revidert handlingsplan.

Kommuneplanens samfunnsdel har i kapittel 6 eget avsnitt for miljø/energi, hvor det er innarbeidet mål fra klimaplanen med følgende hensikt:

> *«Å sette i gang handlinger som sikrer at kommunen går foran i arbeidet med reduserte klimagassutslipp, effektiv energibruk og energiomlegging, sikre at kommunen bruker et bredt spekter av sine roller og virkemidler i arbeidet med å redusere klimagassutslipp samt å utnytte positivt de etablerte nasjonalparker i kommunen/regionen. Sikre bærekraftig utvikling – handle lokalt, tenkte globalt.»*

Andre viktige føringer for kommunedelplan, energi og klima finnes i:

- Kommuneplanens arealdel 2015–2027
- Sykkelplan for Fauske kommune (under revidering)
- ROS (2009), revidering igangsatt

- Klimaplan for 2011-2014 hadde fokus på det som kan gjennomføres innenfor kommunes handlingsrom, særlig innenfor kommunal virksomhet. Det var spesielt fokus på 4 tema:
  - klimasårbarhet og klimatilpasning: kartlegging av hvilke områder som er utsatt for skred, flom og havnivåstigning. (gjennomføring av nødvendige tiltak for å møte utfordringene)
  - kommunalt energiforbruk: redusere energiforbruk i kommunale bygg og anlegg med 20% målt ut fra 2008-nivå
  - kommunalt utslipp av klimagasser: redusere kommunale utslipp av klimagasser med 30% målt ut fra 1990-nivå
  - holdningsskapende arbeid: stimulere innbyggerne og næringslivet til å redusere sine klimautslipp og energiforbruk.

3. Gjeldende situasjon: energibruk og klimagassutslipp

Gode utslippstall er svært viktig for å vurdere om det gjennomføres tilstrekkelige tiltak for å oppfylle vedtatte klimamål. De er også viktig for å kunne vurdere tiltak opp mot hverandre - inklusive kost/nytte. Fauske kommune har innhentet tallene og gjort en analyse som brukes til grunnlag for planen og dessuten kan brukes til prioritering av tiltak i handlingsdelen.

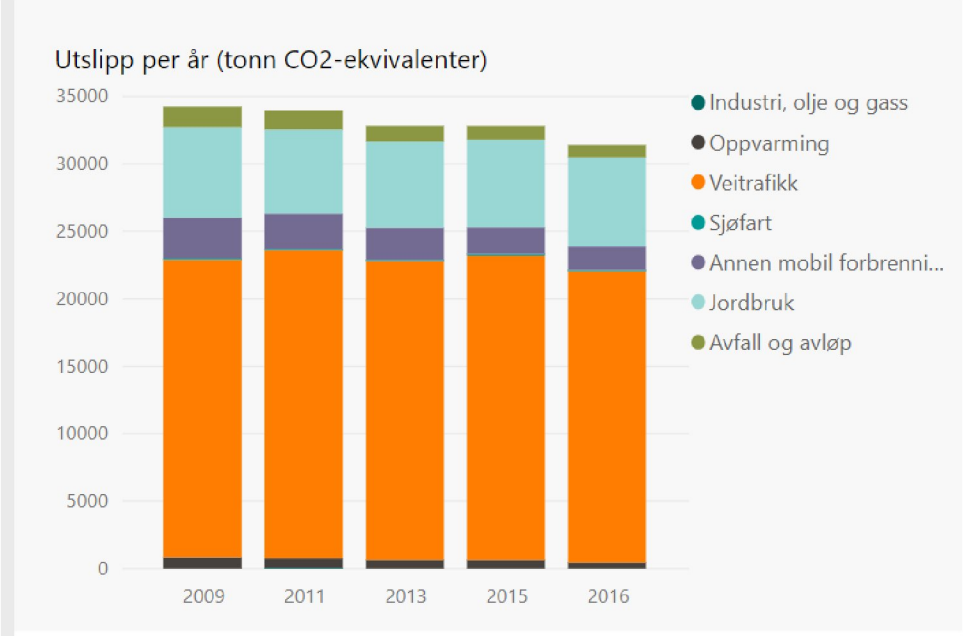
Om statistikkene

For årene fram til 2012 publiserte SSB statistikk over energibruk og klimagassutslipp fordelt på kommuner og fylker. På grunn av kvalitetsutfordringer knyttet til hvordan de nasjonale tallene ble fordelt på kommuner og fylker valgte man å ikke videreføre denne statistikken. Disse tallene blir derfor ikke tatt med i denne planen. Miljødirektoratet har tatt over statistikkoppgaven fram til i dag.

Statistikken som brukes nedenfor er utviklet av Miljødirektoratet i samarbeid med KS – Kommunesektorens organisasjon og SSB. Den nye statistikken er blant annet basert på beregninger fra SSB og rapportering til Miljødirektoratet. Dagens løsning er en betaversjon og Miljødirektoratet jobber for å videreutvikle løsningen. Indirekte utslipp som kommunen eller kommunens innbyggere er årsak til, utenfor kommunenes grenser, er ikke inkludert i statistikken. Videreutviklingen av statistikken fortsetter. Ved neste publisering skal, etter planen, en ny modell for beregning av klimagassutslipp fra veitrafikk tas i bruk og utslippsregnskap for skog, areal og arealbruksendringer skal presenteres for første gang. Endelig versjon av klimagasstatistikk skal etter planen være klar innen utgangen av 2018. Statistikken gir imidlertid en tilstrekkelig oversikt over hva Fauske skal jobbe med for å redusere klimagassutslipp fremover.

Ved kommunefordeling av tall for utslipp fra veitrafikk benyttes beregnet trafikkarbeid i SSB's trafikkmodell for kommunale veier. Dette trafikkarbeidet legges til beregnet trafikkarbeid på fylkes-, riks-, og europaveier hentet fra Vegdatabanken (NVDB) som driftes av Statens vegvesen/Vegdirektoratet. Den kommunale modellen utarbeides av seksjon for eiendom-, areal- og primærnæringsstatistikk i SSB og ble sist oppdatert i 2015 (Nordbeck & Langsund, 2015).

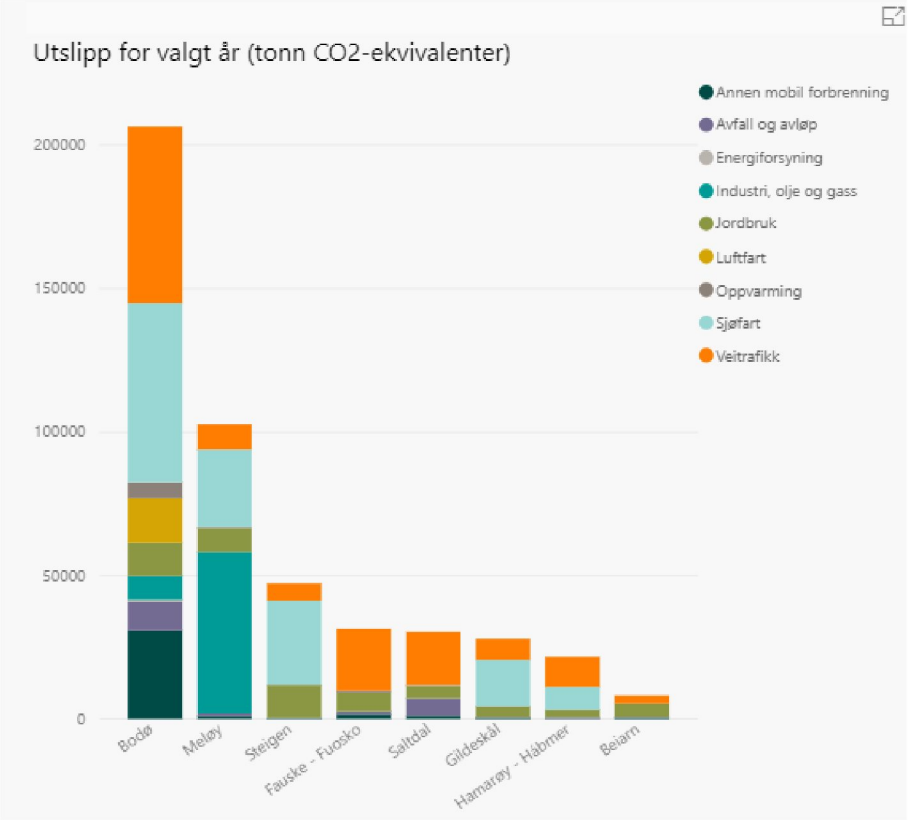
Klimagassutslipp i Fauske

Figur 1: Klimagassutslipp for Fauske kommune fra 2009-2016 Kilde: Miljøstatus.no

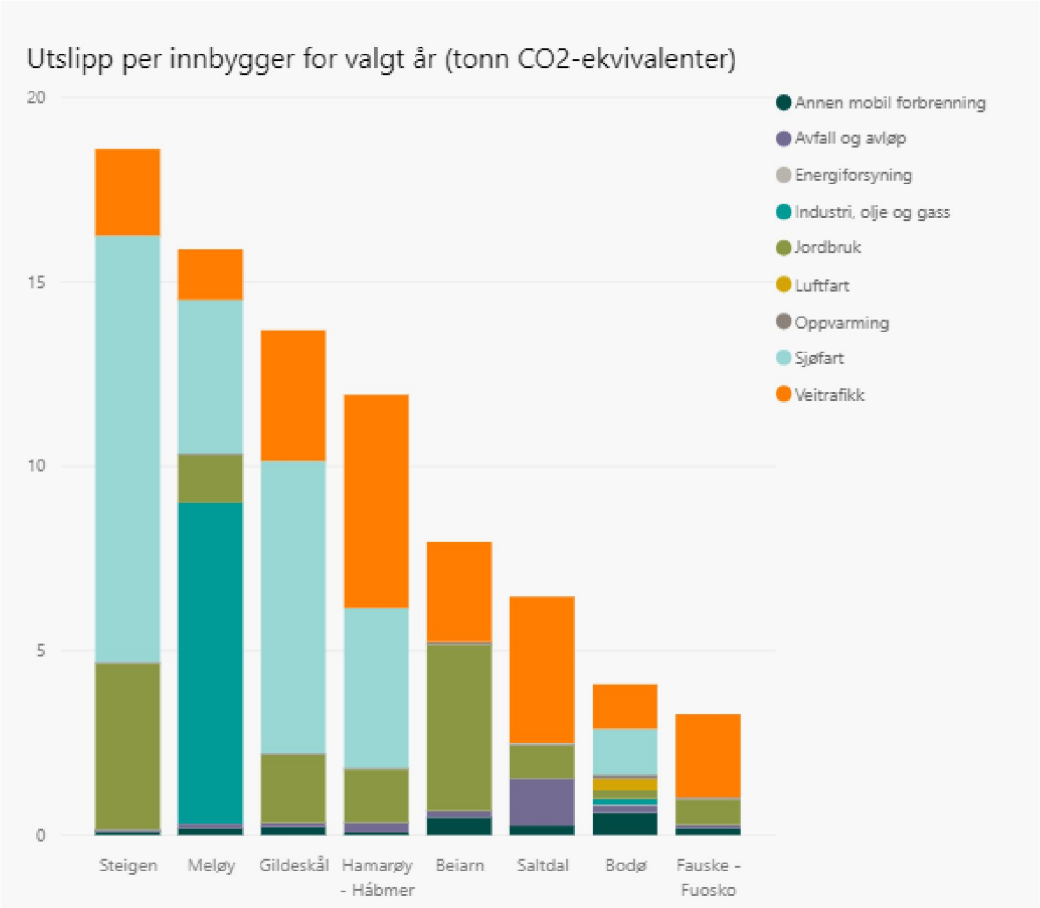
Det er per i dag ingenting som tyder på et trendgjennombrudd når det gjelder kommunens utslippskilder. Det er positivt at CO^2-utslipp går nedover, men det viser også at vi må endre en del før vi klarer å nå de nasjonale klimamålene. Figuren ovenfor viser utslipp fra 2009, 2011, 2013, 2015 og 2016. De to største bidragene til direkte utslipp er veitrafikk og jordbruk. Det bør derfor prioriteres å rette tiltak mot disse utslippskilder. Dersom det ikke gjennomføres nye tiltak i kommunen, forventes det at etterspørsel etter energi vil øke i tråd med økt velferd.

Når tallene for Fauske kommune sammenlignes med de ande kommuner i Salten (Sørfold er ikke med, da kommunen har før høye utslippsverdier pga. industri), vises det litt korrelasjon mellom kommunestørrelse og utslipp. Fauske kommune har nesten like mye utslipp som Saltdal kommune (med nesten halvparten antall innbyggere). Fauske er flinkere enn Saltdal kommune på avfall og avløp, men har imidlertid mer utslipp på jordbruk og veitrafikk.

Figur 2: Klimagassutslipp for Salten kommunene i 2016. Kilde: Miljødirektoratet.no

Når en ser nærmere på utslipp per innbygger (figur 3), har Fauske relativt sett svært lave utslippstall. Fauskes innbyggere, men også innbyggere fra flere andre kommuner har mye utslipp på veitrafikk i forhold til Bodø kommune. Årsaken kan være at innbyggere i Bodø ofte har fasiliteter i nærheten og dessuten mer og bedre tilgang til å benytte seg av kollektivtrafikk. Fauske kommunes innbyggere kan gjøre en stor forskjell hvis de lar bilen stå, men da må forholdene på f.eks. kollektivtrafikk utbedres, slik at innbyggere kan bruke alternative transportløsninger. Dette tas opp i kapittelet om transport og veitrafikk.

Figur 3: Klimagassutslipp per innbygger for Salten kommunene i 2016. Kilde: Miljødirektoratet.no

4. Transport og veitrafikk

Fauske er et kommunikasjonsknutepunkt i Indre Salten. Nordlandsbanens nordligste stasjon ligger på Fauske, med bussforbindelse videre nordover. E6 går gjennom Fauske sentrum og Rv80 videre til Bodø. På Finneid er det dypvannskai som gir muligheter for sjøtransport av gods. 6 mil unna ligger Bodø lufthavn, derfra er det 90 minutters flytid til Oslo. Det er gode buss og togforbindelser mellom Fauske og Bodø.

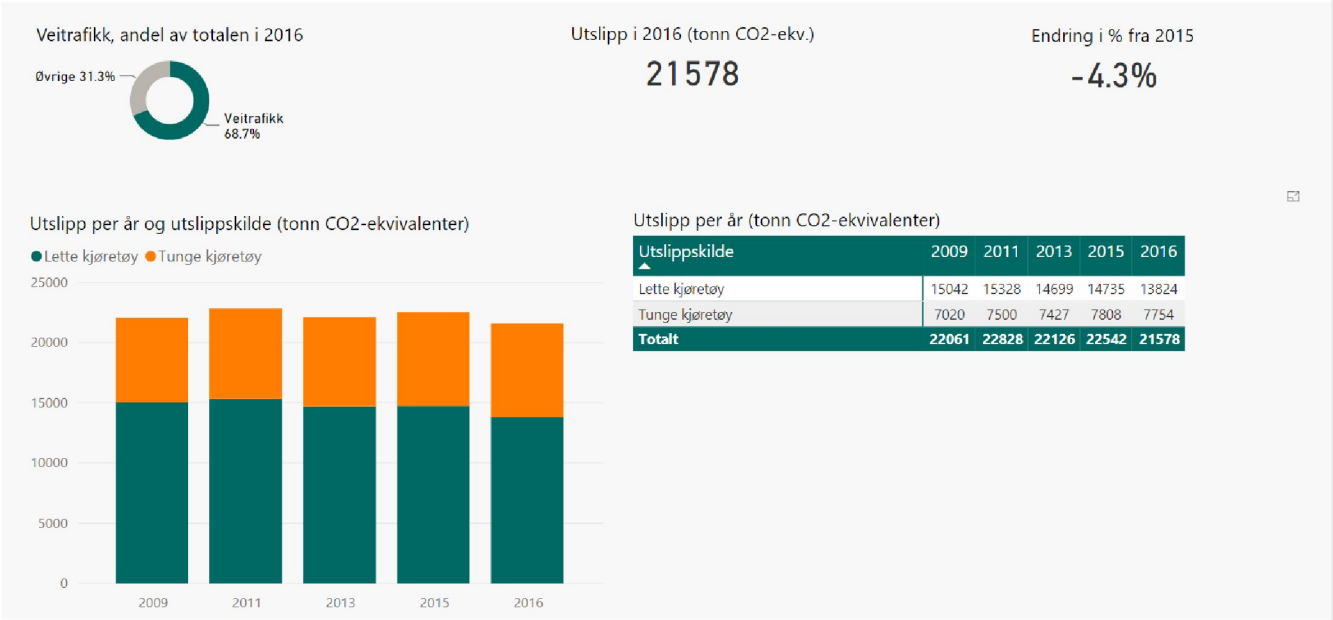
Transportsektoren omfatter fire hovedgrupper transportmidler eller transportformer; veitransport, banetransport, kysttransport og lufttransport. Lufttransport og kysttransport blir holdt utenfor, fordi de ikke viser til å bidra mye til klimagassutslipp i Fauske kommune. Innen banetransport går allerede det meste på elektrisitet, men ikke i Nordland. Dette kan kommunen dessverre ikke gjøre mye med gjennom energi- og klimaplanen, da dette er en statlig/regional avgjørelse. Hvis vi ønsker å nå målene fra Paris-avtalen med 40% mindre klimagassutslipp, må vi se nærmere på veitrafikk.

Utslipp fra veitrafikk er hentet fra klimagasstatistikk hos miljødirektoratet. Se også figurene i kap. 3. Utslippene fra veitrafikk beregnes av SSB. Nasjonale utslippstall for veitrafikk fordeles til kommuner ut fra trafikkarbeid innenfor kommunens grenser. Ved kommunefordeling av tall for utslipp fra veitrafikk benyttes beregnet trafikkarbeid i SSB's trafikkmodell for kommunale veier. Dette trafikkarbeidet legges til beregnet trafikkarbeid på fylkes-, riks-, og europaveier hentet fra Vegdatabanken (NVDB) som driftes av Statens vegvesen/Vegdirektoratet.

I beregningen av trafikktall på en spesifikk kommunal veistrekning benyttes informasjon om befolkningsstørrelse, sammensetning (alder, kjønn) og boligtype (enebolig, rekkehus, fritidsbolig etc.), næringslokaler, offentlige bygninger (skoler, sykehjem, kommuneadministrasjon etc.) og offentlig transport knyttet til veistrekningen. Om den kommunale veistrekningen har funksjon som gjennomfartsvei til fylkes-, riks- eller europavei, brukes variabler som inneholder informasjon om antall adressater som benytter veien som gjennomfartsåre, samt grunnareal av forskjellige typer næringslokaler og offentlige bygninger. Veiarbeid fra E6 og Rv80 er inkludert i utslippstallene for kommunen. Klimagasstatistikken for kommuner (se figurer i kapittel 3) viser utslipp innenfor kommunens geografiske område. Generelt kan man si at tallene er følsomme for hvor stor strekning av E6 som er innenfor kommunens grenser.

Utfordringer

Transport og veitrafikk er klart den største kilden til direkte utslipp av klimagasser i Fauske kommune, i likhet med de fleste norske byer. På nasjonal basis har utslipp fra veitrafikk gått opp 28% fra 1990-2016. Det finnes ingen egne tall for Fauske kommune, så må man gå ut ifra at veitrafikk har gått opp like mye siden 1990. Vi kan dele veitrafikken opp i to grupper; personbiler og godstransport (lastebiler og små godsbiler). Den største utslippskilden er personbiltransport/lette kjøretøy.

Utslippskilde	2009	2011	2013	2015	2016
Lette kjøretøy	15042	15328	14699	14735	13824
Tunge kjøretøy	7020	7500	7427	7808	7754
Totalt	**22061**	**22828**	**22126**	**22542**	**21578**

Figur 4: Klimagassutslipp veitrafikk for Fauske kommune fra 2009-2016 Kilde: Miljøstatus.no

Godstransport

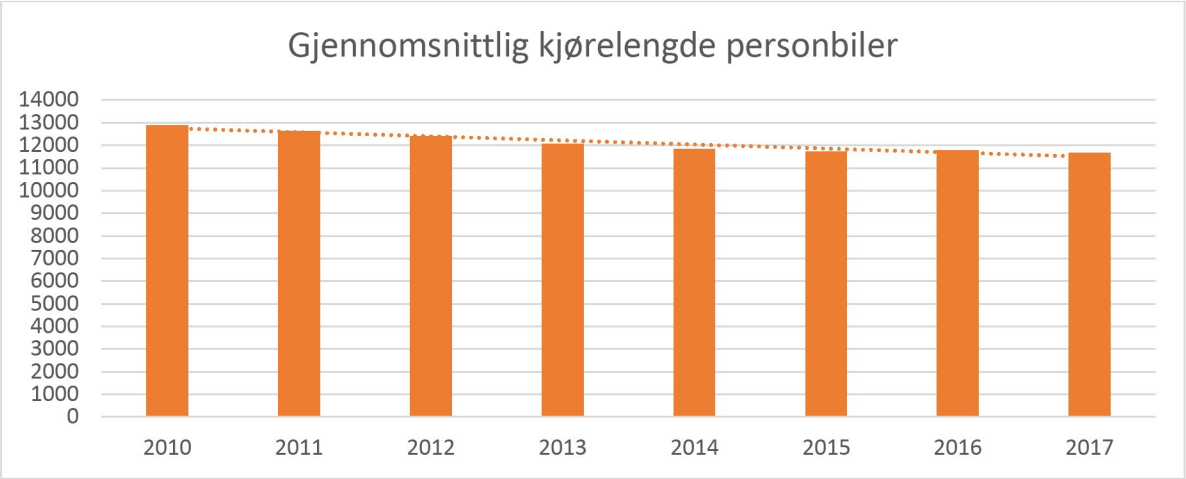
Den største andelen av transportarbeidet foregår på tvers av kommune- og fylkesgrenser. Tallene fra SSB viser at antall kilometer kjørelengde i transport med små godsbiler i Nordland fylke har økt fra 250,5 til 251,6 million mellom 2010 og 2017. Imidlertid har gjennomsnittlig kjørelengde per godsbil gått ned med 1000 km/år (fra 15.559 til 14.278). Antall turer har økt fra 4,8 til 5,6 million. Dette betyr at antall godsbiler har økt, men de har kjørt kortere turer. Det bør sees nærmere på om en kan redusere antall godsbiler per virksomhet ved å finne på løsninger som f.eks. samkjøring i egen virksomhet, samarbeid mellom flere virksomheter, eller omstilling til alternative transportmidler.

Tall for kjøretøykilometer for lastebiler i Nordland fylke har gått opp betraktelig mellom 2010 og 2011, men deretter gått ned igjen til nesten samme situasjon som i 2010. Dette er svært positivt. En forutsetning for å kunne redusere transportbehovet er et godt samspill på regionalt nivå.

Personbiler

Når man ser på tall fra Nordland fylke (SSB), kommer mesteparten av CO^2-utslipp fra personbiler. Hvor godsbiler og lastebiler tar litt over 14% av kjørelengder i Nordland, har personbiler 84%. Lastebiler, busser og små godsbiler har gått ned eller blitt stabilt siden 2010, men personbiler har gått opp med 55 million kilometer i året. Det er da inklusiv el-biler, men imidlertid viser dette at Nordlands befolkning ikke har redusert bilkjøringen. Er det på grunn av dårlig kollektiv trafikk, vansker med å endre gamle vaner, eller er det andre årsaker? Tallene må uansett tas på alvor og tiltak som har vært gjennomført så langt er ikke nok.

Statistikk for kjørelengder i Fauske kommune viser at gjennomsnittlig kjørelengde per kjøretøy har gått ned de siste årene (se figur 5). Det er langt unna landsgjennomsnittet og et godt tegn. Imidlertid viser tabell 1 at total kjørelengde for alle biler i Fauske har gått opp fra 82 til 83 mill. km og personbiler fra 68 til 72 mill. km. Økning av antall kjøretøy, flere sysselsatte som pendler ut, samt økning av befolkning Fauske er mest sannsynlig årsaken. Tiltak for redusert bruk av personbiler bør være førsteprioritet i planperioden. (NB! Personbilene fordeles på kommuner basert på eiers bostedskommune, og forteller derfor ikke noe om hvor langt det kjøres i den enkelte kommune.)

Figur 5: gjennomsnittlig kjørelengde per person i Fauske kommune fra 2010-2017

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kjøretøy i alt	81,9	81,6	81,2	81,2	80,5	81,7	83,0	83,2
Personbiler i alt	68,3	68,9	69,1	68,8	68,3	69,8	71,8	72,1

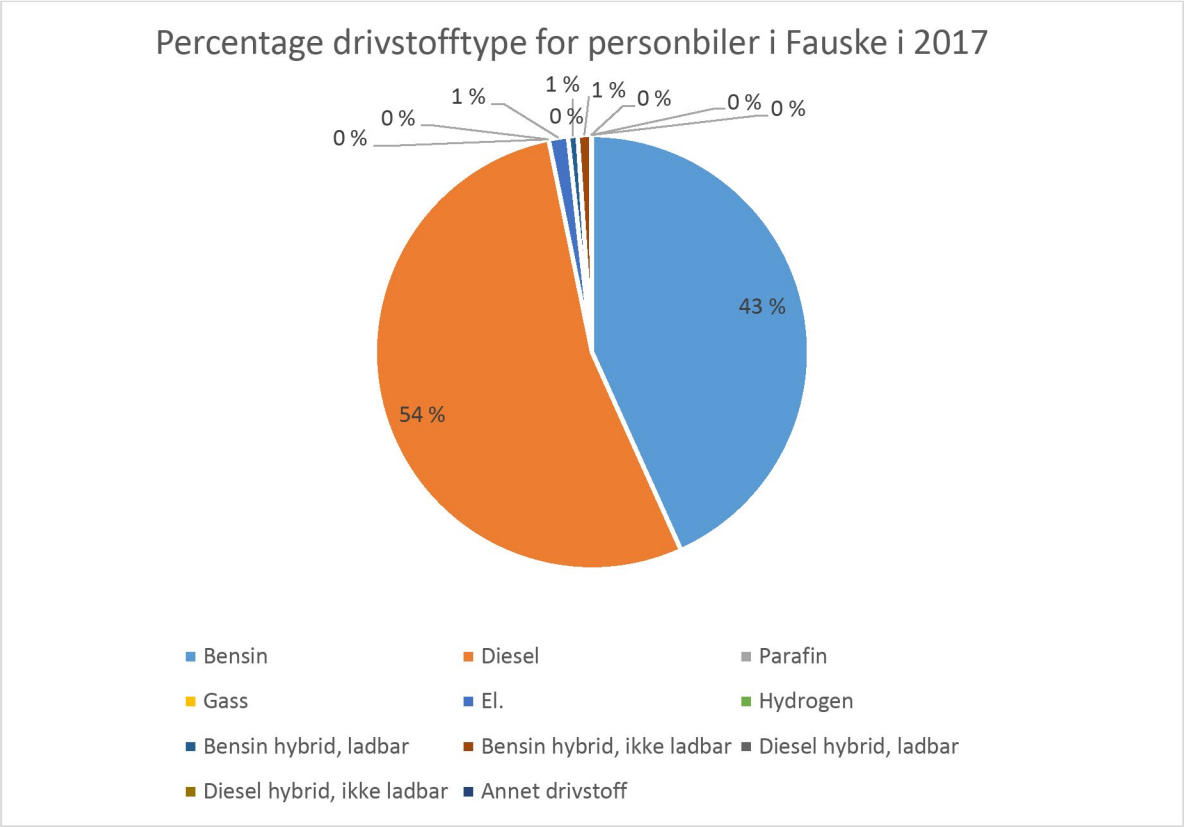
Tabell 1: Total kjørelengde for kjøretøy i Fauske kommune. Kilde: SSB

Det finnes ingen tall for (gjennomsnittlige) kjørelengder i Fauske i 1991. Dette gjør det vanskelig å lage en oversikt av hvor mye personbiltrafikken har økt siden 1991 og hvor mye som trengs for å nå de nasjonale klimamålene i Fauske kommune. Vi vil derfor bruke den nasjonale økningen på 28% klimagassutslipp fra veitrafikk som utgangspunkt for Fauske kommune.

Hvis vi ignorerer at CO^2-utslipp per bil har redusert siden 1991 kan vi på en enkel måte bruke tall på registrerte biler i kommunen for å nå klimamålene på veitrafikk. Klimamålene i denne planen skal uansett være mer ambisiøst i forhold til de nasjonale målene. Statistikk hos SSB viser at det var 3770 biler i 1991 og 5774 i 2017. For å nå klimamålet på 40% klimagassreduksjon (ift 1990), må vi gå ned til 2262 fossildrevne personbiler. Antall personbiler bør da gå ned med 3512 personbiler innen 2030 (eller erstattes med f.eks. elbil). En reduksjon på 3512 personbiler med årlig kjørelengde på 14.278 km, vil gi en antatt reduksjonseffekt på ca. 7032 tonn CO^2-ekv. i klimagasser.

Det er hovedsakelig to typer tiltak som kan redusere klimagassutslippene fra personbiltransport. Tiltakene handler om å:

1. Redusere (bruk av) antall biler ved å øke overgang til transportformer med lavere utslipp, for eksempel å sykle i stedet for å kjøre bil:
    - For å redusere antall fossildrevne personbiler bør man se nærmere på bruk av alternativer som kollektiv trafikk, gå eller sykle på godt etablerte gang- sykkelveier og samkjøring/deling av bil. Kommunen bør undersøke hvordan det kan tilrettelegges mer for ulike løsninger som motiverer folk til å la bilen stå.
2. Gjennomføre tekniske tiltak som gir mindre utslipp per transportmiddel (for eksempel kjøre elbil/ladbar hybrid i stedet for bil med dieselmotor)
    - Statistikk fra SSB viser at det i Fauske kommune finnes kun 1% El-biler eller ladbare hybrider (se figur 6). På grunn av beliggenhet er det forståelig at man velger en bil som er tilpasset til forhold i nord, men med dagens utvikling av el-biler vil man kunne takle de vanskelige situasjoner også i nord. El-biler, samt biodrivstoffdrevne biler er bare starten av den nye teknologien som kommer med stadig nye og bedre løsninger.

Figur 6: Oversikt av fordeling ulike drivstofftyper for personbiler i Fauske kommune, 2017.

Pendling

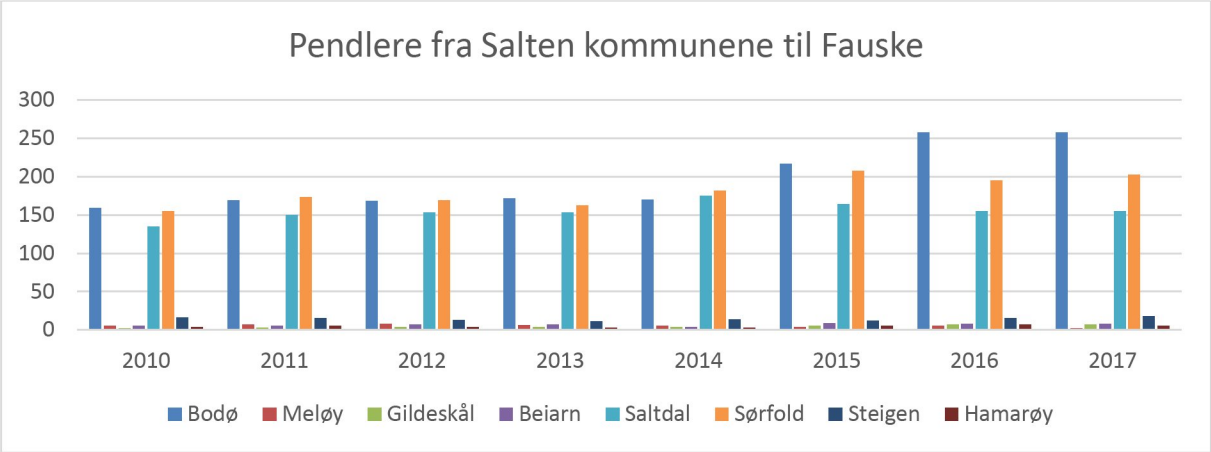
Pendling viser visse utfordringer med hensyn til klimagassutslipp. I 2017 hadde Fauske 4764 (registerbaserte) sysselsatte, hvorav 712 bor utenfor kommunen. De fleste er fra Saltenkommunene Bodø (257), Sørfold (202) og Saltdal (155). Siden 2014 har det vært en sterk økning av antall sysselsatte som bor utafor kommunen. Når vi ser nærmere på fordeling av lønnstakere per næringsgruppe er det 3 hovedgrupper med mest antall sysselsatte: 1) helse- og sosialtjenester, 2) varehandel/reparasjon av motorvogner og 3) bygge- og anleggsvirksomhet.

I oversikten av antall virksomheter i Fauske (se tabell nederst) kommer det frem at det er flest antall virksomheten innen bygge- og anleggsvirksomhet, varehandel, omsetning og drift av fast eiendom og helse- og sosialtjenester. Det er også mange virksomheter innen skogbruk og jordbruk, men disse er sjeldent med mer enn 4 ansatte. Nye (bolig)byggeprosjekter medfører økt jobbtilbud og dermed økt pendling fra Bodø og Sørfold kommune. Det er ikke registrert noen økning eller endring i tilbud på sosial og helse i Fauske kommune, men det er sannsynlig at mangel på (høyt utdannede) arbeidstakere har økt rekruttering av ansatte utenfor Fauske kommune. Dette øker også pendleraktiviteten.

	Ingen ansatte	1-4 ansatte	5-9 ansatte	10-19 ansatte	20-49 ansatte	50-99 ansatte	100 - 249 ansatte	Total antall virksomheter
Jordbruk, skogbruk og fiske	75	18	2	2	-	-	-	97
Bergverksdrift og utvinning	2	1	1	-	-	-	-	4
Industri	11	6	4	4	2	-	-	27
Kraftforsyning	5	2	1	3	3	-	-	14
Vannforsyning, avløp og renovasjon	4	-	1	1	1	-	-	7

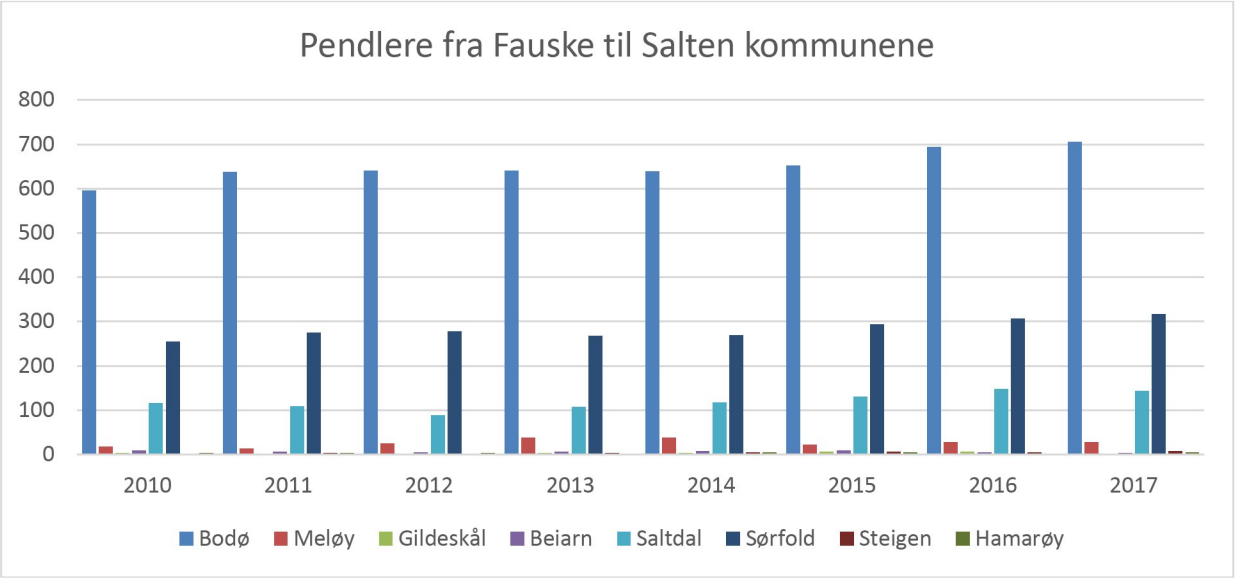
Bygge- og anleggsvirksomhet	49	13	10	8	3	2	-	85
Varehandel, reparasjon av motorvogner	46	32	35	15	6	-	-	134
Transport og lagring	13	8	5	4	3	2	-	35
Overnattings- og serveringsvirksomhet	4	5	4	3	-	1	-	17
Informasjon og kommunikasjon	16	4	1	2	-	-	-	23
Finansiering og forsikring	2	3	1	-	-	-	-	6
Omsetning og drift av fast eiendom	76	6	3	-	-	-	-	85
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	31	17	5	2	1	-	-	56
Forretningsmessig tjenesteyting	19	7	2	2	2	-	-	32
Offentlig administrasjon og forsvar, trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning	-	3	4	5	2	2	-	16
Undervisning	10	4	2	7	1	-	2	26
Helse- og sosialtjenester	43	14	12	11	12	4	3	99
Kultur, underholdning og fritid i alt	30	4	3	1	1	-	-	39
Personlig tjenesteyting	20	8	3	2	-	-	-	33
Lønnet arbeid i private husholdninger	-	-	-	-	-	-	-	0
Internasjonale organer	-	-	-	-	-	-	-	0

Tabell 2: Antall virksomheter etter antall ansatte og næring i Fauske kommune for 2018. Kilde: SSB.

Figur 7: pendlere fra Salten kommunene til Fauske. Kilde: SSB.

Pendlere fra Fauske til andre kommuner er høyere. De fleste pendler til Bodø (706), Sørfold (316) og Saltdal (143). Det er ca. 3220 arbeidstakere som jobber/pendler innenfor Fauske kommune og det viser en liten nedgang med 124 personer siden 2010. Statistikken på kollektivtrafikken viser det at det er svært lite økning i bruk av kollektiv trafikk, da verken antall passasjerer eller vognkilometer innenfor kommunen har endret mye siden 2005. Det er ukjent hvor mange personer det er som bruker kollektivtrafikk fra andre kommuner inn til Fauske.

Figur 8: Pendlere fra Fauske til Salten kommunene. Kilde: SSB.

Det er viktig at kollektivtilbudet spiller mer inn på pendlerbehovet og at buss, avgangstider til tog og fly er tilpasset til hverandre. Tog og bussruter er en del av arbeidet med en ny plan for Salten. Hovedmålet er at Kollektivtransport skal gjøres til førstevalget ved reiser i byer og regioner. Tiltak som det bør jobbes videre med er:

- Fauske stasjon oppgraderes til hovedstasjon for all kollektivtrafikk i indre Salten og trafikken nordover.
- Etablere en fast holdeplass for buss i Fauske sentrum
- Oppgradering av kollektivtraséer, holdeplasser og materiell
- Universell utforming av holdeplasser, busser og atkomster til holdeplassen
- Trinnvis utvikling av busstilbudet fram til fordobling av ruteproduksjonen og med fordobling av antall busspassasjerer innen ti år
- Utvikling av et regionalt tilbud med ekspressbusser med fast timestrafikk mellom Bodø og Fauske og samordnet trafikk på strekningen sørover til Saltstraumen og Tuv
- Brukervennlig og funksjonelt billettsystem, priser og reiseprodukter
- Økt innsats innen informasjon og markedsføring

Handlingsplanen kan eventuelt brukes når tiltakene nevnt over ikke tas med i den endelige planen for kollektiv transport.

Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014

Tabellen viser hvorvidt eksisterende virkemidler har bidratt til utslippsreduksjoner, i hvilken grad det kreves ytterlige virkemidler framover, og evt. hvilke virkemidler/type virkemidler disse kan være.

Tiltak	Beskrivelse	Gjennomført? Har de bidratt til redusert klimagassutslipp?
Kompakt tettsteds og sentrumsutvikling	Utbyggingsmønsteret skal planlegges med sikte på korte avstander mellom boliger og handel/publikumsrettede servicetilbud. Areal, bolig og transportplanlegging.	Gjennomført ved rullering av arealplan. Er fremdeles aktuelt i alle arealplaner fremover. Vanskelig å måle om de har bidratt til klimagassutslipp. Har imidlertid redusert parkeringsplasser og avstand mellom bolig-butikk

		betydelig, og dermed CO^2-utslipp i sentrum.
Oversikt over kollektivtrafikken/ Bedre kollektivtilbud	Kartlegge eksisterende tilbud. Mulighet for bedre tilrettelegging av kollektivtilbudet skal vurderes. Arbeide for bedre flybusstilbud. Ansvar: Enhet plan/utvikling i samarbeid med Fauna KF og FNF	Tiltak er gjennomført, men det er behov for bedre tilbud, bør tas med i kollektivtransportplan, bypakke Bodø, Fylkeskommune.
Kart over gang- og sykkelstier (sentrumsnært)	Øke tilgjengeligheten til eksisterende gang og sykkelsti-nett	Er gjort gjennom sykkelplanen.
Bygging av gang og sykkelveier langs kommunale veistrekninger.	Bygge flere gang- og sykkelveier samt tilstrebe å øke det sammenhengende sykkel- og gangveinettet for å øke bruk av sykkel og ferdsel til fots til erstatning for privatbilen. Innarbeides i kommuneplanens arealdel, samt nye reguleringsplaner.	Det er utarbeidet en sykkelplan som omfatter dette. Ansvar liger hos kommunal enhet Plan/utvikling i samarbeid med enhet VVA og Statens vegvesen.
Miljøvennlige tjenestebiler i kommunal virksomhet	Sette krav til maksimal utslipp og eller alternative drivstoffer ved fornyelse av kommunal kjøretøypark.	Ikke gjennomført, men må vurderes når det skaffes nye biler. El-biler beste alternativ. Så langt ingen bidrag til reduksjon klimagassutslipp.
Ladestasjon el-biler	Ved eksisterende parkeringsplasser i Fauske sentrum skal det etableres ladestasjon for el-bil.	Delvis gjennomført ved bensinstasjon. Tas med i ny handlingsplan.

Arealplanlegging er avgjørende for transportetterspørsel i byer og tettsteder, både når det gjelder å redusere lengde på reiser og restriktive/stimulerende tiltak for å reise mer miljøvennlig. I klimaplanen for periode 2011-2014 har det vært fokus på tettsteds- og sentrumsutvikling, gang-sykkelveier, kollektivtrafikk og miljøvennlige tjenestebiler, samt ladestasjoner for el-biler. Det er gjennomført mange gode tiltak og vi kan jobbe videre med dette. Imidlertid skal man være klar over at kun arealplaner ikke fører til gjennomføring av tiltak. Det må avsettes penger i økonomiplanen for klimaplanens handlingsplan som også revideres hvert år, slik at tiltak gjennomføres umiddelbart med nok ressurser.

Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap

Siden forrige planen ble vedtatt er det utarbeidet statlige retningslinjer for Samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (2014). Retningslinjene innebærer at bygninger og infrastruktur legges slik at transportbehovet i kommunen reduseres. Arealplanlegging er langsiktige prosesser siden infrastruktur som veier og bygninger har lang levetid. Det er dermed utfordrende å kvantifisere effekten av kompakt arealplanlegging, sammenlignet med mer tradisjonell arealplanlegging.

Redusert veitrafikk er en av hovedgevinstene av kompakt arealplanlegging. Dagens tilstand kan derfor vurderes ut fra hvor langt kommunens innbyggere kjører. SSBs statistikk over kjørelengder gir informasjon om gjennomsnittlig kjørelengde per personbil fordelt på kommuner. For tiltak knyttet til kompakt arealplanlegging vil denne statistikken gi en god indikasjon på både tilstand og utvikling for kommunens innbyggere, og effekten av arealplanlegging vil over tid være synlig i statistikken. I områder der en stor andel av veitrafikken går over kommunegrensene kan utviklingen vurderes for et større område bestående av flere kommuner, snarere enn oppsplittet på den enkelte kommune.

Dette gjelder kanskje mest for Fauske som viktig knutepunkt for trafikk langs E6 og Rv80 fra Bodø. Tiltak som nevnes etter retningslinjene og som kan brukes som grunnlag for klimamål:

- samlokalisere funksjoner som arbeid, bolig, handel og kollektivknutepunkter
- legge til rette for økt kollektivsatsing, sykkel og gange
- innføre restriksjoner på bilbruken
- benytte kjøretøy med lave eller ingen utslipp

Meld. St. 26 (2016-2017) Nasjonal transportplan 2018-2029

Nasjonal transportplan (NTP) presenterer regjeringens transportpolitikk. Viktige mål er effektiv bruk av virkemidler og styrket samspill mellom transportformene. Det er ikke nevnt at det settes av penger til konkrete tiltak i Nordland som berører Fauske direkte. Imidlertid er det avsatt penger til veiforbedring i 12-årsperioden som vil utbedre opp til 1/3 del av alle nasjonale og fylkesveier. Bedre veier betyr indirekte mindre utslipp. I årene fremover bør det sees nærmere på hvordan Fauske kan bli mer involvert i prosjekter som kan redusere transportutslipp fra kommunens fylkesveier og E6. Det er ikke noe i denne meldingen som kan brukes som grunnlag for kommunale klimamål.

Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen)

Det bør sees nærmere på om kommunen kan påvirke reduksjon av antall godsbiler per virksomhet ved å finne på, og tilrettelegge for, løsninger som f.eks. samkjøring i egen virksomhet, samarbeid mellom flere virksomheter, eller omstilling til alternative transportmidler.

Det er hovedsakelig to typer tiltak som kan redusere klimagassutslippene fra personbiltransport. Tiltakene handler om å redusere (bruk av) antall biler og gjennomføre tekniske tiltak som gir mindre utslipp per transportmiddel.

I forhold til pendling jobbes det med egen plan, men målene kan tas inn i tabellen likevel.

Mål/prosjekt	**Forslag av tiltak eller virkemiddel**
Antall fossildrevne personbiler reduseres med 40 % i forhold til 1991til maks 2262 innen 2030.	Lage en strategi med bl.a. tiltak som: - Utbedrer kollektiv trafikk og kommunikasjon mellom buss, tog og fly. - Tilrettelegger for økt bruk av EL-biler - Øker antal bomveier - Tilrettelegger for bruk av sykkel - Øker bruk av alternative kjøretøy
Kommunen skal ha økt fokus på bærekraftig areal og transportplanlegging gjennom reguleringsplaner.	- Planlegging etter retningslinjer for BATP (bolig areal og transportplanlegging) - investeringer i kollektiv-, gang- og sykkelinfrastruktur - flere styrkede og styrende plangrep på kommunale bygninger og tettstedsutvikling. - mer fokus på klimatiltak og klimatilpasning - Omlegging av E6 for å få redusert transport gjennom sentrum - Parkeringsstrategier
Kommunen skal være eksempelkommune på tilrettelegging for gang- sykkelveier innen 2030 og ferdigstille prioriterte traseer etter sykkelplanen som er vedtatt og gjelder for kommuneplanperioden 2018-2030.	Arbeide aktivt for å utbedre og bygge nye gang- sykkelveier. Det er laget flere ulike sykkelplaner som omfatter både Fauske, Sulitjelma og Valnesfjord. Disse vil bli retningsgivende for alle nye tiltak. VVA har også laget en veiplan som bør gjennomgås og følges opp gjennom handlingsplan og økonomiplanen.

Fauske kommune skal ha 50% mindre fossidrevne godsbiler innen 2030.	Undersøkelse: hvilke virkemidler vil motivere best for å redusere antall godsbiler og omstilling til alternative transportmidler i næringen. Det bør sees nærmere på om en kan redusere antall godsbiler per virksomhet ved å finne på løsninger som f.eks. samkjøring i egen virksomhet og samarbeid mellom flere virksomheter eller om det kan byttes til alternative transportmidler. En god virkemiddel kan være bevisstgjøring og oppfordring til miljøfyrtårnsertifisering. Påvirke både næring og private til å kjøpe inn klimavennlige kjøretøy og et system for private leiebiler i borettslag/tettsteder.
Fauske kommune skal ha et kontinuerlig aktivt samarbeid met regional areal- og transportplanlegging på politisk plattform innen 2020.	Å påvirke regionale og statlige aktører vil muligens gi kommunen bedre kollektiv transport, veier og andre tiltak som medfører redusert bilbruk og transport. Klimaplanen er under revidering i Nordland fylkeskommune, og Fauske kan gi innspill i høringsrunden. Dette gjelder også andre lignende prosjekter som igangsettes hos offentlige etater såfremt de påvirker Fauske kommune direkte eller indirekte.

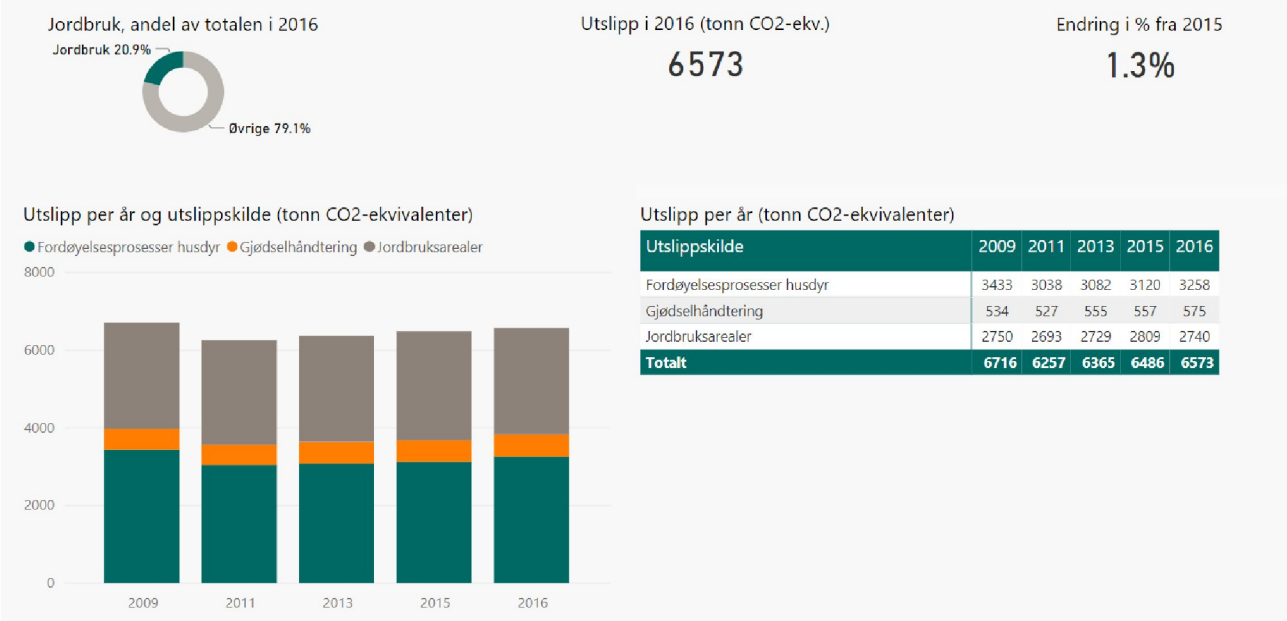
5. Jord-/skogbruk

Jordbruks- og skogsnæringer har en viktig rolle i klimaarbeidet. Direkte utslipp fra jordbruk er ikke ubetydelig, særlig sett fra et regionalt perspektiv, samtidig at restprodukter både fra jord- og skogsbruk kan brukes til energiproduksjon. Fordøyelsesprosesser fra husdyr, gjødselhåndtering og jordbruksarealer er registrert som viktigste utslippskilder. Jordbruks- og skogsnæringer kan imidlertid ha en viktig rolle i klimaarbeidet gjennom produksjon av biodrivstoff og binding av karbon.

Potensialet for å redusere klimagassutslipp og energibruk, samt å øke karbonopptaket i skog, avhenger av hvor stor og produktiv jordbruks- og skogarealer er i kommunen.

Utfordringer

Klimagassutslipp i Fauske kommune er fordelt i tre utslippskilder, se figur nede:

Utslippskilde	2009	2011	2013	2015	2016
Fordøyelsesprosesser husdyr	3433	3038	3082	3120	3258
Gjødselhåndtering	534	527	555	557	575
Jordbruksarealer	2750	2693	2729	2809	2740
Totalt	**6716**	**6257**	**6365**	**6486**	**6573**

Figur 9: Klimagassutslipp jordbruk for Fauske kommune fra 2009-2016 Kilde: Miljøstatus.no

Mesteparten av metanutslippene i jordbruket kommer fra husdyrhold, mens lystgassutslippene kommer fra lagring og spredning av husdyrgjødsel og bruk av mineralgjødsel. I tillegg til utslipp fra primærproduksjonen i jordbruket, kommer utslipp fra oppvarming av bygninger og fra drivstoff til landbruksmaskiner. I det nasjonale utslippsregnskapet regnes dette inn under energibruk i henholdsvis bygg- og transportsektorene. Det er også utslipp av CO^2 fra jordbruksarealer. Åkerbruk med korn og grønnsaker innebærer ofte årlig jordarbeiding som kan tære på jordas karboninnhold og næringsreserver.

Det finnes også fordeler med landbruk; sektoren 'skog og andre landarealer' holder i dag et stort og voksende karbonlager de fleste steder i landet. Økt karbonopptak i skog som følge av tilvekst og økte skogsarealer er derfor viktig for Norges samlede klimafotavtrykk.

Kommunen bør sette seg et eget sektormål for å bevare eller øke karbonlagrene i skogen og for å redusere CO^2-utslippene fra arealbruksendringer som avskoging og nydyrking av myr. Dette sektormålet bør holdes utenfor kommunens mål for reduksjon av direkte utslipp av klimagasser. Årsaken til det er at opptak av CO^2 i skog ikke skal komme til erstatning for, men i tillegg til tiltak for å redusere direkte klimagassutslipp fra andre sektorer innen kommunen.

Innenfor landbruk (både jordbruk og skogsbruk) er det mulig å jobbe med klima- og energitiltak på følgende måter:

1. redusere utslipp fra jordbruket, samt karbonlagring
2. øke karbonopptak i skog og redusere utslipp fra andre arealkategorier
3. energiproduksjon, -effektivisering og –bruk (dette tas opp i kapittelet om energiproduksjon)

Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014

En evaluering av tiltak i dagens plan viser at det ikke er satt andre mål for tiltak eller virkemidler enn kartlegging av potensialet for energiprosjekter på gårdsbruk. Metangassanlegg i driftsbygninger er beskrevet, men det er lite konkret utover dette. Uansett bør dette videre utarbeides i de årene fremover. Gjennom handlingsplanen kan en se nærmere på hvordan tiltaket skal utføres.

Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap

Det bør undersøkes hvorvidt kommunen kan bruke nye virkemidler som bidrar til utslippsreduksjoner og i hvilken grad det er gjennomførbar gjennom handlingsplanen. Dette må gjøres ved å ta en gjennomgang av ny kunnskap, herunder forskning og teknologiske- og markedsutviklinger. Resultatene kan bidra til å planlegge tiltak, mål og strategier som brukes til handlingsplanen.

Kommunene fikk ansvaret for nærings- og miljøvikemidlene i landbruket (SMIL OG NMSK) med virkning fra 1.1.2004. Kommunen må utarbeide flerårige tiltaksstrategier som skal danne grunnlaget for fylkesmannens fordeling av midler til kommunene. Fauske kommune har utarbeidet 4-års strategier for periodene 2005 – 2008, 2009 – 2012 og perioden 2013 – 2016. Strategiene er i stor grad videreføring av strategiene fra forrige periode. Til grunn for de lokale prioriteringene ligger følgende:

- Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket
- Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i skogbruket
- Forskrift om tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer
- Miljøprogram for landbruket i Nordland
- Møte med fagorganisasjonene i Fauske kommune 25 april 2017

Fauske kommune disponerte i 2017 kr. 150.000,- til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL-midler) SMIL – midlene skal gå til tiltak utover det som omfattes av vanlig jordbruksdrift. Kommunen har vedtatt strategier for bruk av midlene.

Satsing på jordbruk

Størstedelen av kommunens areal er dekket av berggrunn. Av det totale landarealet på i overkant av 1,2 millioner dekar er bare 2 % jordbruksareal. Ca. 14 % av arealet er produktiv skog. Husdyrhold basert på fôrproduksjon, og reindrift, er mest robuste mot variasjoner i klima fra år til år. Husdyrholdet danner ryggraden i kommunens jordbruk. Satsingsområdene for SMIL-midlene er:

1. motvirke gjengroing
2. tilretteleggingstiltak for allmennhetens ferdsel i kulturlandskap
3. kultuminner og kulturmiljøer, inkl verneverdige bygninger
4. forurensningstiltak for å redusere risikoen for erosjon og utslipp på jordbruksarealer og vannløp.

Satsing på skogbruk

Siden den samlede mengden av skogsdrift i Fauske fortsatt er forholdsvis beskjeden og skogsdriften i tillegg i stor grad er fordelt på mange ganske små skogsdrifter, forårsaker skogsdrift liten konflikt med miljøvern- og friluftsinteressene. Ved forvaltningen av vernskogbestemmelsene har kommunen

og skoglovens miljøbestemmelser i de senere år medført at det ved flere skogsdrifter tas mer hensyn til skogsmiljøet. Det synes nå derfor ikke spesielt påkrevet i vårt område å bruke så mye tilskuddsmidler til særskilte miljøtiltak i tilknytning til skogbruket.

Skogreising medfører at lauvskog med forholdsvis lite stående volum og liten tilvekst pr. år og arealenhet blir erstattet med barskog, hovedsakelig gran som får betydelig større volum og tilvekst. Dette vil mangedoble verdien av skogarealet og samtidig medføre en vesentlig større CO^2-binding i skogen. Slik skogreising må også anses som et viktig tiltak i skogbruket. I Fauske kommune er det en god del areal som egner seg til dette.

Det nevnes følgende satsingsområder:

1. Rydding og avstandsregulering i skogreisingsfelt
2. Skogreising
3. Suppleringsplanting
4. Motormanuell 1. gangs-tynning

Ingen av tiltakene i jordbruk (SMIL-midler) prioriterer klima og energi. Det bør sees nærmere på dette ved utarbeiding av nye strategier. Det er viktig at det ved revidering av strategiene fremover tas hensyn til klimatiltak som reduserer klimagassutslipp og samtidig forebygger skade som følge av ekstremvær/klimaendringer. Innen skogbruk er det nevnt gode tiltak som er svært bra for klima og binding av CO^2.

Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen)

Det er penger å hente til spesielle tiltak i jordbrukssammenheng som nevnt øverst. I tillegg finnes det ulike måter å oppfordre til både miljøvennlige og klimavennlige tiltak som f.eks:

- Utbedring og supplering av hydrotekniske anlegg
- Miljøplantinger
- Økologiske rensetiltak
- Omlegging til mer miljøvennlig drift på erosjonsutsatte areal
- Særskilte bygningsmessige miljøtiltak
- Biogassoppsamling/-bruk

<u>Redusere utslipp fra jordbruk</u>

Kommunene er førsteinstans for produksjonstilskudd i jordbruket. Dette omfatter blant annet stedlig kontroll hos landbruksforetakene og etterprøving av oppgitte tall for dyrket areal. Disse arealene legges til grunn ved tildeling av produksjonstilskudd. Ved å påse at arealer med vassjuk jord trekkes fra når det er grunnlag for det, kan kommunene skape insentiver for drenering. Riktig drenering vil gi reduserte utslipp av klimagasser (lystgass). Redusert jordarbeiding, grøfting, kalking og tilførsel av organisk materiale kan forbedre jordstrukturen og redusere CO^2-utslippene fra åkerbruk med korn og grønnsaker. Det bør lages en prosedyre som inkluderer fornuftige retningslinjer som kan brukes ved jordbruksrelaterte søknader.

<u>Øke karbonopptak i skog og redusere utslipp fra andre arealkategorier</u>

På samme tid som det i levende biomasse i vekstfase tas opp karbon gjennom fotosyntesen, slippes det ut karbon ved nedbryting av biomasse og organisk jord på alle arealer, og særlig når arealer endres fra et bruksområde til et annet, eksempelvis fra skog til bebyggelse eller fra skog til dyrket mark.

Skogen er et stort og voksende karbonlager. Tiltak som stimulerer tilvekst på lang sikt vil øke lagerets størrelse gjennom uttak av karbon fra atmosfæren («negative utslipp»). Biobrensel og materialer kan også redusere utslippene dersom de erstatter fossile brensler og råvarer. Det er imidlertid viktig å

være oppmerksom på at biobrensler ikke er klimanøytrale dersom den langsiktige skogmassen reduseres.

Norges myrområder er store karbonlagre. Myrer grøftes og dreneres i dag med formål å etablere ny dyrket mark (gras/korn) eller for å ta ut torv som kan benyttes til jordforbedring i for eksempel parker, hagebruk eller drivhus. Myrjord har et svært høyt innhold av karbon, og når myren dreneres og dyrkes opp, tilføres det luft til jorda som gjør at det starter en nedbryting og mineralisering av dette karbonlageret som gir utslipp av CO^2 og lystgass.

Restaurering av allerede drenerte myrarealer (ved å tette tidligere grøftede myrer og øke vannstanden), vil kunne begrense utslippet av CO^2 og lystgass, men kan føre til en liten naturlig økning av metangassutslipp. Dette avhenger av at restaureringen blir utført før all organisk jord har blitt mineralisert. Nettoeffekten av restaurering av myr er på lang sikt ventet å være positiv, da arealet vil starte å bygge CO^2-lageret igjen over en lang tidsperiode.

Mål/prosjekt	**Tiltak eller virkemiddel**
Fauske kommune skal redusere utslipp fra jordbruket med 50% innen 2030.	- SMIL-midlene kan brukes for å redusere utslippene gjennom god drenering av jordbruksareal. Nydyrking av myr tillates ikke. - Klimamål skal tas inn ved utarbeiding av nye strategier for SMIL og NMSK for jordbruk. SMIL-ordningen omfatter også tilskudd til drenering av dyrka mark. Tilskuddene gis i hovedsak til engangstiltak etter en årlig prioritering mellom søknader. Gjødselplaner er ofte en forutsetning for kommunenes behandling av søknader om produksjonstilskudd. - Unngå å tilføre mer næringsstoffer i jordbruk. Kommunen fatter vedtak om tilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel, jamfør forskrift. - Hindre utslipp til luft og jord ved tilstrekkelig tett lagring av husdyrgjødsel. - Biogassoppsamling/karbonlagring undersøkes nærmere for sektor landbruk. - Det lages en prosedyre som inkluderer fornuftige retningslinjer som kan brukes ved jordbruksrelaterte søknader, som for eksempel produksjonstilskudd.
Kommunen skal ha en tiltaksplan for økt karbonopptak i skog innen 2030.	Planen skal bl.a. vurdere følgende delmål: - Redusere avskoging. - Bevisstgjøre skogeier og andre skogaktører for å sikre god foryngelse i skogene. Kommunen vil følge opp med mer tilsyn og kontroll med skogplanting. - Økt uttak av heltrehogst (GROT) (se nærmere på prosduksjon av bioenergi) - Planting av skog på nye arealer - Redusere hogst av ungskog - Vedta og iverksette forvaltningsplaner sammen med andre grunneiere - Vedta og iverksette forvaltningsplan for egne skogseiendommer - Økt plantetetthet Gjødsling

6. Bygg og anlegg

Utfordringer

Byggsektoren i Norge står for nesten 40 prosent av energibruken i Norge, og 2,8 prosent av norske klimagassutslipp. Energieffektiviseringstiltak og materialvalg i bygg og eiendom er svært aktuelt å vurdere for kommuner og fylkeskommuner. Både oppføring og bruk av en bygning eller en annen form for teknisk infrastruktur medfører et ikke ubetydelig klimafotavtrykk. For eksempel vil valg av betong i stedet for tre som byggemateriale i et byggeprosjekt ha større klimakonsekvenser.

De siste årene er viser statistikk hos SSB.no gjennomsnittlig 2,3 prosent CO^2-utslipp fra oppvarming av næringer og husholdninger i Fauske kommune. Dårlig isolerte bygningsmasser og gammeldagse oppvarmings-/energikilder er kjente klimasyndere. Det er i ikke bare hvor mye energi som forbrukes, men også hvordan energi forbrukes, som påvirker CO^2-belastningen ved ulike energikilder.

Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014

I dagens klimaplan er det ikke satt opp klimatiltak vedrørende bygg og anlegg på privat- eller næringseiendom. Det bør lages rutiner for klimavurdering i byggesaksbehandling.

Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap

Kommunen kan påvirke omstilling i energibruk og klimagassutslipp i bygg og eiendom utenfor egen virksomhet gjennom blant annet arealplanlegging, holdningsskapende arbeid og samarbeid med næringsliv. Samarbeid med næringsliv tas opp i kapittel 7.

Det finnes tilgjengelig tilbud – som energiportalen.no – som vil kunne bidra til at flere boligeiere oppgraderer husene sine. Noe som vil kunne føre til betydelig reduksjon i energiforbruk i kommunen.

Den overordnede arealplanleggingen er viktig for å styre utviklingen av byer, tettsteder, bolig- og næringsområder i en retning av effektiv og miljøvennlig energiforsyning og redusert transportbehov. Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12-7 kan kommunen fastsette reguleringsbestemmelser og vilkår på en rekke områder. Kommunen kan ikke pålegge krav til selve bygningskroppen som går utover kravene i gjeldende TEK, men har vide muligheter til å stille andre funksjons- og kvalitetskrav til bygninger, anlegg og utearealer, herunder krav for å sikre hensynet til helse, miljø og sikkerhet. Merk også kommunens myndighet til å vedta tilknytningsplikt til fjernvarme.
Lover og føringer som gjelder i denne sammenhengen er:

- Teknisk forskrift - TEK17
- Plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter stiller grunnleggende krav til helse, miljø og sikkerhet i byggverk [pbl, 2008].

Når det gjelder bygg og anlegg er energi-effektivisering og rehabilitering viktige områder som man i arealplanlegging og byggesaksbehandling kan påvirke. Enova gir gjennom programmet `energieffektive nybygg` støtte til kommuner som realiserer forbildeprosjekter for energieffektive nybygg. Prosjektene skal inneholde energirelatert teknologi eller løsninger som innebærer en nyvinning for den norske byggebransjen. Støtte tildeles kun prosjekter som bruker innovative løsninger og reduserer energibruken vesentlig. Videre skal programmet bidra til kostnadsreduksjon og markedsspredning av ambisiøse energiløsninger. Det finnes mange ulike prosjekter med eksempler på hvordan energieffektivisering kan gjennomføres i bygg og byområder, som kan brukes til inspirasjon.

Klima- og miljødepartementet (KLD) og Olje- og energidepartementet (OED) har fastsatt en ny forskrift som forbyr fyring med mineralolje (fossil olje) til oppvarming av bygninger fra 1.1.2020.

Forskriften ble fastsatt 28. juni 2018, og er å finne på Lovdata på denne lenken: https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2018-06-28-1060

Forskriften er hjemlet i forurensningsloven og energiloven. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er myndighet for de bestemmelsene som skal sikre forsyningssikkerheten, herunder §§ 5, 6 og 7 første og andre ledd. Kommunen er ansvarlig for å følge opp etterlevelse av de øvrige bestemmelsene i forskriften.

Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen)

Mål	**Tiltak eller virkemiddel**
Kommunen skal ha slutt på fyringsolje (unntatt biodrivstoffdreven) og 90% reduksjon av andre fossile brensler i private husstander innen 2030.	Fra 1.1.2020 blir det forbudt å bruke fyringsolje og parafin til oppvarming i privatboliger, offentlige bygg og næringsbygg. Forbudet vil også omfatte driftsbygninger i landbruket fra 2025, og av midlertidige bygninger fra 2020. Den nye forskriften er hjemlet i forurensingsloven og energiloven. Kommunen er ansvarlig for å følge opp de bestemmelsene i forskriften (unntatt bestemmelsene om forsyningssikkerhet). Andre fossile brensler kan reduseres gjennom en kampanje hvor innbyggere blir motovert til å isolere boliger og innstallere alternative oppvarmingssystemer som varmepumpe og vannbåren varme. Det skal også henvises til støtteordninger for energireduserende tiltak i eksisterende bygninger.
Innbyggere skal ha 90% redusert energiforbruk i nye og bygninger innen 2030.	Bestemmelser i arealplan, samt holdningsskapende arbeid i byggefasen.
90% av byggematerialer i nye bygninger skal være klimavennlige og redusere klimagassutslipp innen 2030	Reguleringsplanbestemmelser og oppfordring til energieffektive løsninger i nybygg og tilhørende anlegg og infrastruktur. Avdeling plan og utvikling skal se nærmere på rutiner og veiledning gjennom søknadsprosessen. En sjekkliste kan lages for å se om klima er ivaretatt (skal også vurderes/brukes i saksfremlegg). Utslipp over materialenes livsløp kan vektlegges ved planlegging og innkjøp.

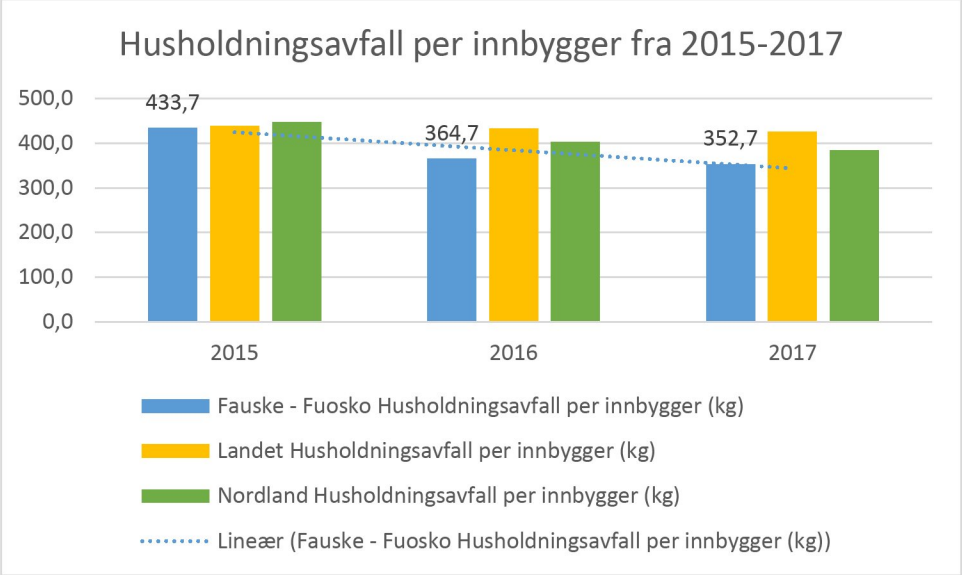
7. Avfall og forbruk

Avfall er en konsekvens av forbruk, der alle varer og produkter har et klimafotavtrykk som stammer fra deres produksjon og transport. Klimagassutslipp fra avfallsdeponi i Fauske kommune er synkende. Det må likevel sørges for at utredninger og tiltaksvurderinger er tatt inn i planarbeidet for å fortsette redusert utslipp.

Kommunene skal sørge for innsamling av avfall fra husholdningene. Næringslivet har ansvar for sitt eget avfall. For enkelte typer kasserte produkter finnes det egne produsentansvarsordninger, for eksempel for elektrisk- og elektronisk avfall og batterier. Dette er ordninger hvor produsenter og importører på ulike måter bidrar til at avfall samles inn og får en forsvarlig behandling. Myndighetene kontrollerer at næringslivet følger regelverket.

Utfordringer

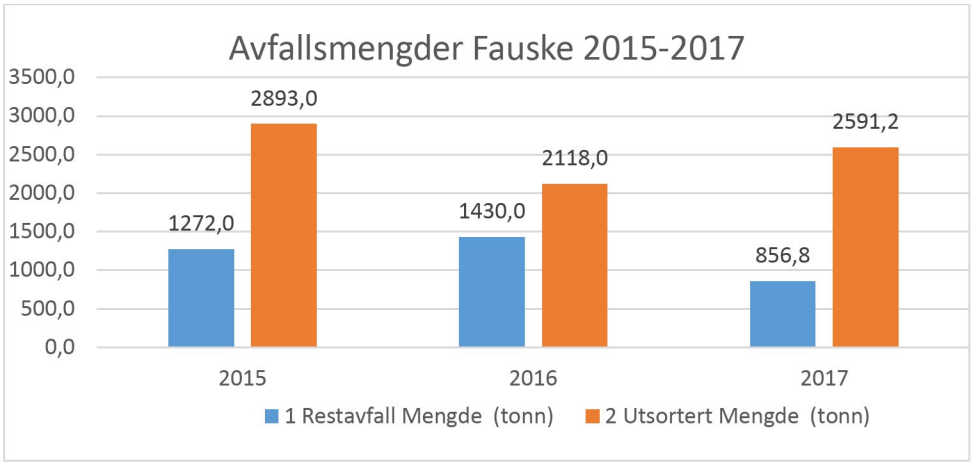
Forbrenning av avfall, deponier, miljøgifter og befolkningsvekst er eksempler som påvirker klima. Marin forsøpling og spredning av mikroplast er et økende globalt miljøproblem og en trussel mot både dyreliv langs kyst og i hav, mot sjømatressursene og menneskes bruk av kyst- og havområdet. SSB sine tall for fauske kommune viser imidlertid at husholdningsavfall og renovasjon har gått ned de siste årene, og er lavere enn fylkes- og landsgjennomsnittet. Det er imidlertid et nasjonalt mål om at veksten i den totale avfallsmengden skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten (veksten i BNP målt i faste priser). Det vil bestandig være behov for å redusere avfallsmengde i husholdninger og næringsvirksomheter. Dersom man klarer å fortsette avfallsreduksjon i samme eksponentielle trend som de 3 siste årene, vil vi ha ca. 250 kg per innbygger. Dette er mindre enn det vi hadde i år 2000 (287 kg/innbygger), men i forhold til de nye systemer og regler som gjør at emballasje reduseres og kampanjer som øker bevisstheten, vil det ambisiøse målet ikke være umulig å nå. Dette er en utfordring som bør sees på nærmere gjennom handlingsplanen og i samarbeid med næring, renovasjonsvirksomhet og andre kommuner og statlige virksomheter.

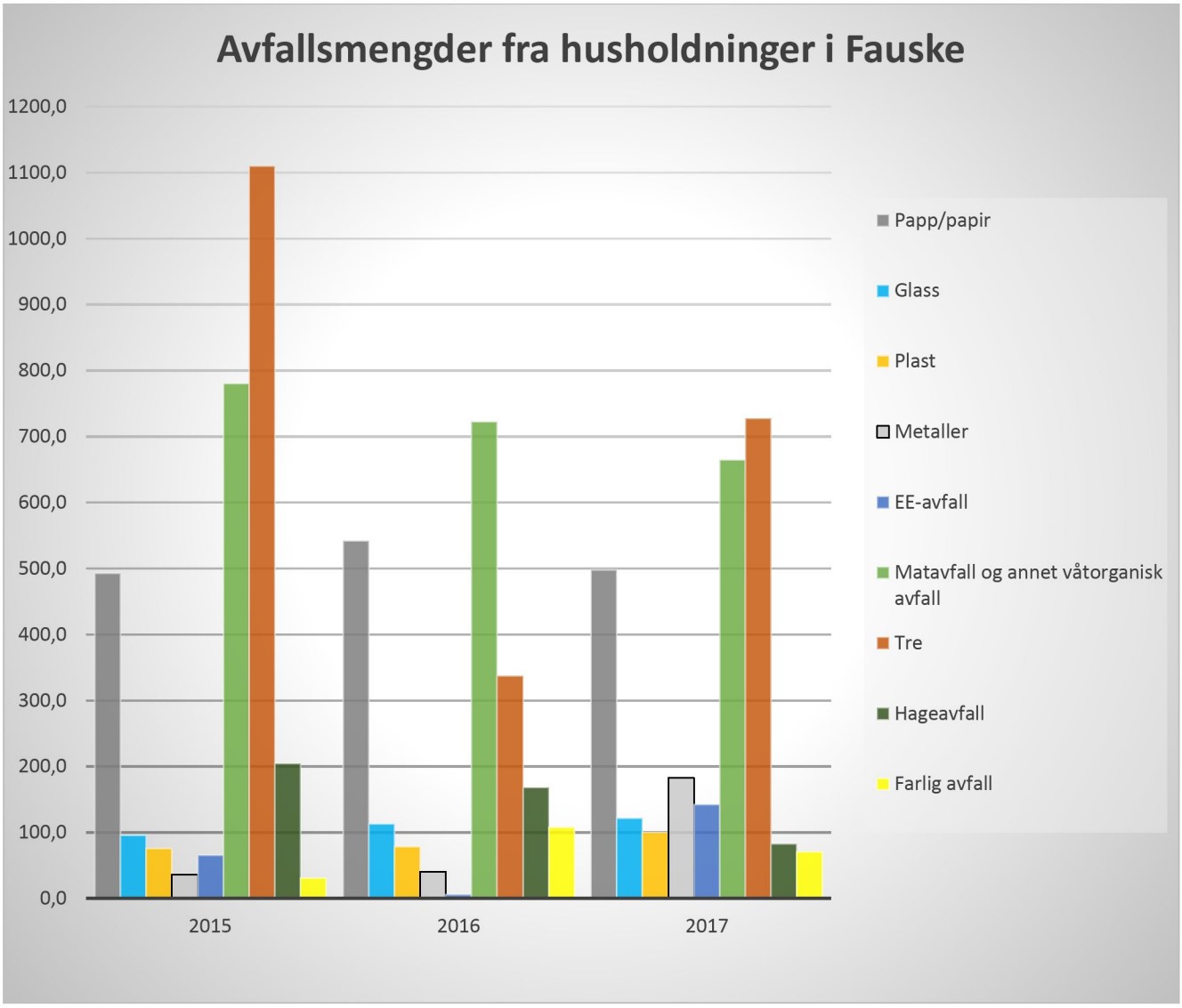

Figur 10: Husholdningsavfall per innbygger i Fauske kommune, Nordland fylke og hele Norge. Kilde: SSB

Når man ser nærmere på avfallsmengder i fauske de siste tre år, vises det at sortering har redusert mengden restavfall med ca. 40% fra 2016 til 2017. Det som er sortert viser at innbyggere kaster mest papp/papir, trevirke og matavfall. Matavfall er noe som bør reduseres betraktelig og tiltak rettet mot matsvinn bør tas inn i handlingsplanen.

Imidlertid kan matavfall brukes til biologisk behandling enten i biogassanlegg eller i kompostering. De senere årene har det blitt bygget flere biogassanlegg. Anleggene kan ta imot både våtorganisk avfall, avløpsslam og gjødsel. Kommunen bør vurdere eget biogassanlegg som produserer biogass som brukes til drivstoff i kjøretøy, oppvarming og/eller elektrisitet.

Figur 11: Avfallsmengder i Fauske kommune (restavfall og utsortert) fra 2015-2017, kilde SSB

Figur 12: Husholdningsavfall 2015-2017 for Fauske kommune, kilde SSB. Tabellen viser mengder husholdningsavfall justert for innblanding av næringsavfall og grovavfall. Næringsavfall er ikke definert som husholdningsavfall, og trekkes derfor fra avfallsmengdene som er oppgitt. Avfall fra husholdningene som er levert direkte til gjenvinningsstasjon (grovavfall) blir lagt til avfallsmengdene.

Papp/papir:
Alt blandet papir, drikkekartonger og papp presses og sendes til sentrale anlegg i Norge og Sverige for sortering. Her blir papir og papp brukt som råstoff i ny papp og nytt papir. Figur 10 viser at mengdene i gjennomsnitt ikke har endret seg vesentlig mye i de siste årene.

Glass:
All glass- og metallemballasje sendes til gjenvinning hos Syklus sitt anlegg ved Fredrikstad. Syklus er et nasjonalt selskap som ivaretar produsentansvaret på vegne av produsentene og forhandlere av glass og metallemballasje. Glasset gjenvinnes til nytt glass og glasspor. Mengdene har økt fra 96 til 121 tonn.

Plast:
Å få plasten ut av restavfallet og over i en egen fraksjon er viktig. Enda mer viktig er det å få plasten ut av fraksjonen mat, papp og papir og glassemballasje og hermetikk og dermed så reine fraksjoner

som mulig. Avfallet er råvarer til nye produkter. Husholdningsplast leveres til Grønt Punkt Norge som videreformidler dette til anlegg i Finland og Tyskland. Mengden har økt fra 76 tonn i 2015 til 100 tonn i 2017.

Metall:
2017 er første hele driftsår med mottak av jern og metall på eget anlegg på Vikan. IRIS Salten har hatt ett økt fokus på innhenting av metaller de siste årene. I tillegg har det vært og er det en del store byggeprosjekter som generer mye metall. Dette kan forklare den vesentlige økningen i metallmengden fra 36 tonn i 2015 til 182 tonn i 2017.

EE-avfall:
Etter innhenting av informasjon hos IRIS Salten kom det frem at tallene på EE-avfall ikke stemmer: EE-avfall har økt fra 1457 tonn i 2016 til 1606 tonn i 2017. Helt eksakt hvorfor mengdene øker kan IRIS ikke svare på, men de ser en trend tilbake i tid at volumene øker fra år til år. Dette kan ha sammenheng med det forbrukersamfunnet vi lever i, tv-er etc. skiftes ut hyppigere enn tidligere. I tillegg er det ett økt fokus på gjenvinning, samt at IRIS har økt sin tilgjengelighet på sine miljøtorg de siste årene.

Det er ulik håndtering av ulike type elektronikk, men det er svært høy gjenvinningsgrad på det som samles inn. Metall er den største fraksjonen som tas ut til gjenvinning.

Mat og hageavfall:
I Salten kan innbyggerne levere små mengder med hageavfall i matavfallet. Det kan være avfall fra plenklipping, små mengder kvist og greiner. Dette innslaget i matavfallet gjør at Fauske ligger over landsgjennomsnittet.

Iris skriver følgende om hageavfall: *«Hageavfall veies ikke inn på anlegget, men det veies når det legges til kompost. Pr 31/7-'18 har vi tatt inn 197 tonn hageavfall i komposten.»* Det viser at tallene for 2018 kommer til å bli adskillig høyere enn det som SSB har målt i årene 2015-2017.

Tre:
Økningen i antall tonn avfall mottatt på miljøtorget i Fauske i 2017 skyldes uttransport av trevirke som lå på lager fra 2016. Tidligere ble trevirke transportert rett til Sverige, mens det fra 2017 ble kjørt til Vikan. Det medfører at det ikke lengre er trevirke på lager på Miljøtorget.

Farlig avfall:
Figuren viser en variasjon i mengde farlig avfall som ble levert fra 2015 til 2017. Tallene fra Iris Salten viser derimot en økning av levert farlig avfall. Dette er imidlertid tall hvor næringsavfall er inkludert (i motsetning til SSB), og kan forklare forskjellen. I 2016 kan det være at avfall har ligget på lager og dermed ikke kom med i tabellen fra Iris Salten. I 2017 kan det være at næringsavfall har økt totalen betydelig, som gjør at tallet er lavere i figuren fra SSB.

År	2015	2016	2017
Levert i kilo	59 254	92 070	107 283

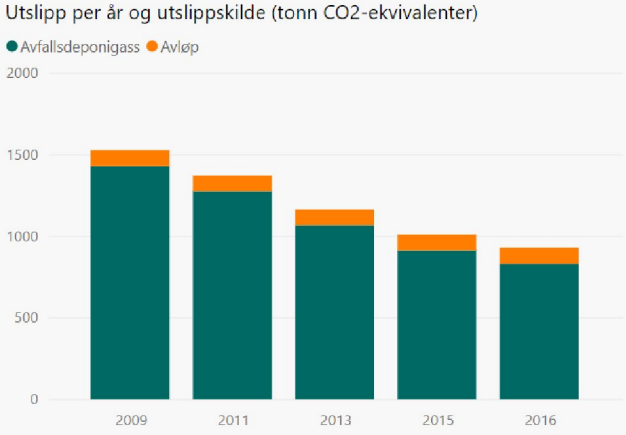
Noe av variasjonene i mengde per år er et resultat av at dette avfallet kun registreres i kilo ved videresending, og ikke ved mottak. Avfall som ligger på lager er derfor ikke registrert her.

Tekstiler:
Det er ingen tall på tekstiler for Fauske kommune, men det finnes tall for Salten generelt:

År	2015	2016	2017
Tekstiler levert til UFF (i tonn)	306	261,5	282

Iris Salten skriver følgende om tallene:
« I 2017 har vi som tidligere år, samarbeidet med UFF (U-landshjelp fra folk til folk) om håndtering av tekstiler som kommer inn til våre anlegg. Ordningen med mottak av tekstiler ble utvidet på slutten av 2013 til også gjelder alt av husholdningstekstiler og bagger, vesker ol. Det som leveres til oss trenger ikke lenger være helt, men må være rent og tørt. Tekstilene som samles inn, blir sendt til sorteringshaller i Estland og Litauen. Gjennom samarbeidet med UFF bidrar folk i Salten til arbeidsplasser i de baltiske landene, CO^2-reduksjon og penger til bistandsprosjekter i Afrika.»

Redusere metanutslipp fra deponier
Organisk materiale i deponert avfall som brytes ned uten tilgang på oksygen fører til dannelse av den sterke klimagassen metan. I 2014 kom 2,3 prosent av Norges klimagassutslipp fra avfallsdeponier. I Norge har det vært forbudt å deponere biologisk nedbrytbart avfall siden 2009. Dette forbudet, sammen med strengere krav til oppsamling og behandling av deponigass, har ført til at klimagassutslippene gradvis reduseres, også i Fauske kommune, se figur 7. Forbudet mot deponering av biologisk nedbrytbart avfall og krav til oppsamling og behandling av deponigass er hjemlet i avfallsforskriften. Særlig det siste er noe Fauske kommune og renovasjonsvirksomheten bør fokusere på.

Utslipp per år (tonn CO2-ekvivalenter)

Utslippskilde	2009	2011	2013	2015	2016
Avfallsdeponigass	1432	1277	1068	915	832
Avløp	97	96	96	96	97
Totalt	**1529**	**1373**	**1164**	**1011**	**929**

Figur 13: Klimagassutslipp avfallsdeponigass og avløp for Fauske kommune fra 2009-2016 Kilde: Miljøstatus.no

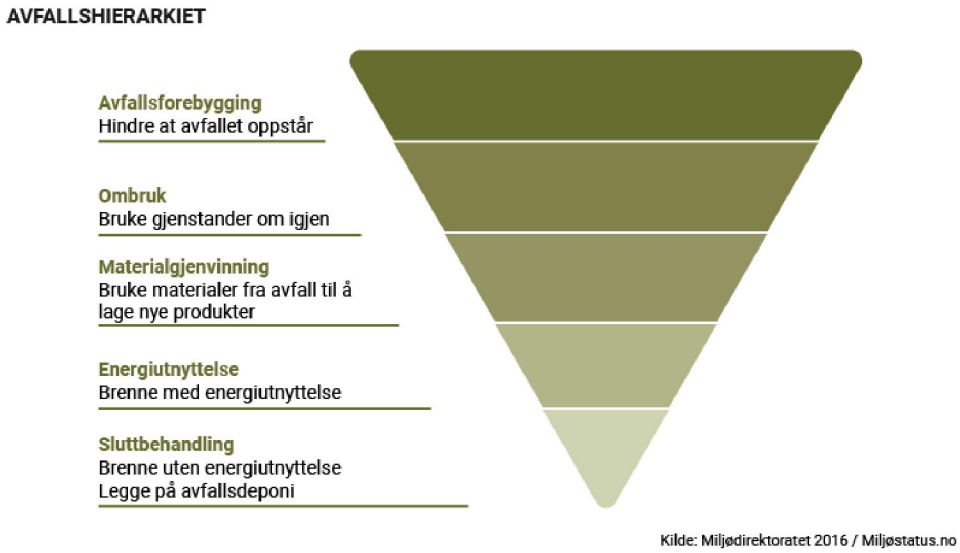
Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014

En vurdering av eksisterende samt mulige nye virkemidler. Tabellen viser hvorvidt eksisterende virkemidler har bidratt til utslippsreduksjoner, i hvilken grad det kreves ytterlige virkemidler framover, og evt. hvilke virkemidler/type virkemidler disse kan være.

Tiltak	Beskrivelse	Gjennomført? Har tiltaket bidratt til redusert klimagassutslipp?
Holdningsskapende arbeid: "Den store søppelryddedagen"	Det avvikles en årlig "søppelryddedag" der skoler, barnehager, private og kommunale virksomheter samt frivillige lag og foreninger oppfordres til å delta.	Bra i startfasen, men ikke gjennomført hvert år. Avdelingsleder for kultur og idrett har hatt ansvar for dette. Det bør diskuteres nærmere om årsaken til at det ikke ble gjennomført.

Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap

Miljødirektoratet har laget en avfallshierarki som viser en prioriter rekkefølge for avfallshåndtering:

Afvallsforebygging

Å hindre at avfall oppstår har høyeste prioritet i avfallspyramiden. Ved å redusere forbruket kan en bidra til et generelt lavere ressursforbruk, herunder forbruket av fossile ressurser. Dette kan redusere energiforbruk og utslipp av klimagasser ved produksjon og transport av varer, og vil bidra til redusert energiforbruk og mindre utslipp av klimagasser ved transport og sluttbehandling av avfall.

Avfallsmengdene har økt i takt med den økonomiske utviklingen, og SSB anslår at mengden vil øke betraktelig fram mot 2020, som følge av befolkningsveksten. Holdningsskapende arbeid, bevisstgjøring og samarbeid med næringsliv kan bidra til reduksjon i mengden avfall, og tilrettelegging for økt gjenbruk eller materialgjenvinning. Det er i tillegg 5 generelle områder som kommunen kan arbeide med for å redusere forbruk og avfall:

- Miljøledelse og miljøsertifisering av kommunale og private virksomheter
- Klimavennlig innkjøp: Utslipp av forbruksvarer og tjenester kjøpt inn til virksomheten bør reduseres mest mulig.
- Legge til rette for at innbyggerne kan leve mer miljøvennlig
- Avfallsreduksjon, ombruk og miljøeffekt av avfall
- Undervisningsopplegg om forbruksrelaterte tema

Ombruk og materialgjenvinning

Matavfall kan lages til biogjødsel, biogass til transport. Plastemballasje kan gjenvinnes og brukes til andre produkter, samtidig sparer vi 2 kilo olje ved å gjenvinne 1 kilo plast. Elektriske artikler som smarttelefoner inneholder sjeldne metaller som bidrar til å sikre videre produksjon av lignende produkter. Fretex og UFF tar imot alt av klær, fottøy og tekstiler som kan gjenbrukes, eller gjenvinnes til for eksempel filler eller isolasjon. Glass og metallemballasje kan enkelt gjenvinnes til nye produkter og særlig gjenvinning av metaller fører til en høy energibesparelse. Dessuten begynner noen metaller å bli et sjeldent ressurs i naturen. Gjenvinning av papp, papir og drikkekartong (PPD) åpner for at skogproduksjon kan brukes til andre formål som energi og produksjon av drivstoff.

De største avfallsmengdene kommer fra industrien, tett fulgt av husholdningene og bygg- og anleggsnæringen. Så mye som minst 1/3 av det totale byggeavfall kommer fra mindre bygge-, rive- og rehabiliteringsprosjekter. Det vil si rive- og rehabiliteringsprosjekter opp til 100 kvm (bruksareal) og nybygg og påbygg opp til 300 kvm. Godt over halvparten av dette avfallet leveres inn til kommunale og interkommunale avfallsselskaper. Sortering av avfall vil øke mulighetene for ombruk og materialgjenvinning. I Fauske kommune er det tilrettelagt for gjenvinning og private husholdninger gjennom renovasjonsgebyr. Private skal kun betale for restavfall, trevirke over en kubikk (eller over 180 kg) og vinduer som ikke inneholder PCB eller klorparafin. Dette gjør at de fleste velger å sortere sin byggeavfall før det leveres til avfallsmottaket.

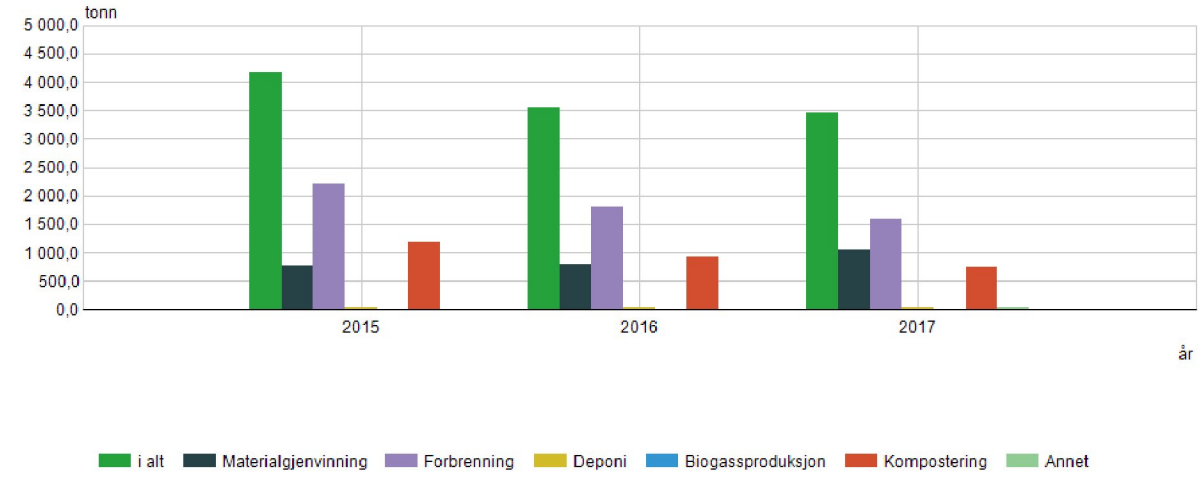
Energiutnyttelse

Klimagassutslippene fra avfallsforbrenning har økt som følge av økte mengder avfall til forbrenning. Det er bare klimagassutslipp fra forbrenning av fossilt materiale (i hovedsak plast) som regnes med, samt et lite bidrag av lystgass og metan fra forbrenning av biologisk nedbrytbart materiale. CO^2-utslipp fra forbrenning av biologisk nedbrytbart materiale regnes som klimanøytralt. Økt utsortering av fossile deler av avfallet vil redusere klimagassutslippene fra avfallsforbrenning. Der energien fra forbrenning av avfall utnyttes og kommer til erstatning for fossil energi, vil det gi reduserte klimagassutslipp i sektoren det anvendes i. Avfallsforbrenning er den viktigste energikilden for fjernvarme i Norge. Enova tilbyr støtteordninger knyttet til etablering av ny infrastruktur for fornybar energiproduksjon og fjernvarme. Fjernvarmeselskap oppfordres til å benytte seg av hele Enovas programtilbud og fremme prosjekter som innebærer innovasjoner og som tar ned både elektrisk og termisk topplast gjennom tiltak i nettet og/eller hos sluttbruker.

Sluttbehandling

Kommunen bør se nærmere på muligheter for biogassproduksjon som en av de nye alternative energiressurser. Det er imidlertid positivt å se at den totale avfallsmengden, samt forbrenning har gått ned og materialgjenvinning gått opp i de siste årene. Biogassproduksjon er tatt opp i kapittelet om veitrafikk.

Mengder husholdningsavfall, etter behandling, statistikkvariabel og år. Fauske - Fuosko, I alt.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen)

Mål	**Tiltak eller virkemiddel**
Antall miljøfyrtårnsertifiserte virksomheter skal økes med 2 nye hvert år.	Miljøledelse og miljøsertifisering av kommunale og private virksomheter som kommunens sertifisør har ansvar for.
Fauske kommune skal ha 50% mindre utslipp av forbruksvarer og tjenester kjøpt inn til virksomheten innen 2025	Klimavennlig innkjøp: SIIS rutiner skal gjennomgås og evt. endres for å øke miljøbevisst innkjøp.
Restavfall i husholdninger reduseres til 10% innen 2030	- Ombruk og miljøeffekt av avfall står sentralt. Kommunen oppfordrer i tillegg til sortering og mindre forbruk. - Private og næringsvirksomheter skal ha større deltakelse i søppelrydding. Det avvikles en årlig "søppelryddedag" der skoler, barnehager, private og kommunale virksomheter samt frivillige lag og foreninger oppfordres til å delta. - Økt utsortering av fossile deler av avfallet (særlig plast) for å redusere klimagassutslippene fra avfallsforbrenning. - Gjennomføring og årlig oppfølging av «den store søppelryddedagen»
Fauske kommune skal ha utarbeidet og gjennomført en strategi for økt energiutnytting av avfall gjennom biogassproduksjon og fjernvarme innen 2025.	Det skal utarbeides en strategi for målene i kapittel 5. Avfall skal inkluderes her.

8. Næringsliv, teknologi og det grønne skiftet

Fauske kommune legger vekt på å tilby et bredt spekter av næringstomter og næringsarealer. Kommunen ønsker også å legge til rette for mineralindustrien og etablering av ny mineralrelatert virksomhet. Fauske ligger sentralt langs E6 og god veiforbindelse til Bodø over RV 80, har jernbaneforbindelse sørover mot Trondheim og Oslo og en velfungerende intermodal godsterminal for omlasting mellom tog og bil. Posten Norge/Bring har også en pakkesorteringsterminal på Fauske. På Finneid har kommunen en dypvannskai og det er sjøverts-forbindelse via Saltstraumen til resten av landet, Europa og verden. Det er kort vei (ca. 55 km) fra Fauske til Bodø lufthavn.

I Fauske står det registrert 838 virksomheter hos SSB. Disse virksomheter er av ulik størrelse og fordelt over 21 næringsgrupper. Det er 6 næringsgrupper som har mer enn 45 virksomheter:

- Jordbruk og tjenester tilknyttet jordbruk, jakt og viltstell (79)
- Bygge- og anleggsvirksomhet (85)
- Varehandel, reparasjon av motorvogner (134)
- Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting (fordelt over mange ulike virksomhetsgrupper) (56)
- Omsetning og drift av fast eiendom (85)
- Helse- og sosialtjenester (99)

Kun omsetning og drift av fast eiendom og helsetjenester har hatt en økning av antall virksomheter siden 2010. Fast eiendom har nesten en fordobling av antall virksomheter, men 76 av disse har ingen ansatte registrert.

Utfordringer

Næring som jordbruk, industri, råstoffutvinning og byggebransjen har stor verdi, men byr på på utfordringer i forhold til utslipp, avfall og økt transport.

Et økt engasjement fra næringslivet kan føre til reduserte utslipp, samtidig at det finnes et reelt potensial for grønn verdiskaping. Det er viktig å ha fokus på 1) viktige aktører, 2) offentlig innkjøp og 3) nasjonale og lokale føringer, retningslinjer og teknologi.

<u>FAUNA (Fauske kommunes nærings- og utviklingsselskap)</u>

FAUNA er et selskap som er etablert for å tilrettelegge for vekst og økt sysselsetting i eksisterende og nye virksomheter ved aktiv stimulering og næringsvennlig tilrettelegging. Fauna jobber for tiden med flere prosjekter som vil være et positivt bidrag til reduksjon av klimagasser.

- Oppstart av ny gruvedrift i Sulitjelma med uttak av kobber og sink. Lokalt vil ikke gruvedrift i Fauske kommune bidra positivt til reduksjon av klimagasser, men for landet vil produksjon av «kortreist» kobber redusere klimagasser fra transport. Europa bruker 20 % av verdens kobberproduksjon, men produserer kun 3 %. Spesielt med innføring av det grønne skiftet, vil forbruk av kobber øke. «For å nå klimamålet trenger vi å utvinne mer mineraler», sier NHO-sjef Kristin Skogen Lund. NHO har gitt ut rapporten «Mineraler for det grønne skiftet» som viser at enkelte metaller og mineraler har stor betydning for gjennomføring av det grønne skiftet. NHO direktør i Nordland Ole Hjartøy uttaler til Avisa Nordland at av 29 mulige steder i Nordland for gruvedrift ligger 18 i Saltenregionen. Det er ventet at såkalte grønne mineraler, for eksempel kobber som det er planer om drift på i Sulitjelma, vil få høy en svært høy etterspørsel.
- Industriareal: Fauna har jobbet med tilrettelegging av arealer i Fauske til industriformål. Først og fremst å legge til rette for datalagring. Sammen med et lokalt firma er en egnet lokasjon

funnet. Datalagring trenger tilgang på mye kraft, noe som indre Salten har overskudd av. Bruk av fornybar energi lokalt vil være bidrag til det grønne skiftet. Fauna har også sett på mulig tilgang på steinmasser til etablering av industritomter. Store veiutbygginger er i gang lokalt og er planlagt i nær framtid. Vegutbygginger fører ofte til overskudd av masser som det er viktig å få utnyttet lokalt. Fauna har lagt til rette for at Fauske kommune skal få overta overskuddsmassene fra bruprosjektet på Finneid.

- Turisme: En av satsningsområdene til Fauna er å styrke reiselivsnæringen i kommunen, og da spesielt reiselivet knyttet til Sulitjelma. Sulitjelma har enestående natur og svært mange friluftsmuligheter, med sin beliggenhet i det nordnorske fjellheimen og som inngangsport til Nord-Europas største villmarksområde, med fem nasjonalparker innen rekkevidde. Stedet tiltrekker seg blant annet ski- og turinteresserte som ønsker å benytte seg av områdets nærmest uberørte natur. Reiselivsbedriftene Fauna jobber med vektlegger ivaretagelse av stedets særegenhet i form av uberørt natur.
- Landbruk og kortreist mat: Blant bedriftene Fauna jobber opp mot, er også landbruksbedrifter og matprodusenter i kommunen. Av disse kan nevnes bedrifter som Han Sylte, Lundal, Salten Laks og Kvitblikk.

Fauske næringsforum

Fauske Næringsforum (FN) er en medlems- og interesseorganisasjon for næringslivet i Fauske og omegn. FN samarbeider i Fauske og på tvers av kommunegrensene for en positiv utvikling i regionen. De ønsker å være en kanal for næringslivet og gjennom jevnlige møter skape en arena som en naturlig sosial møteplass. FN er høringsinstans i viktige saker som berører næringslivet i regionen. Dette gjelder infrastruktur, gode skoletilbud i videregående skole, rekruttering og kompetanseutvikling med mer, samt være en pådriver i næringsutviklingen i Fauske.

FN kom med ulike utfordringer som kommunen kan ta tak i:

- E6 gjennom sentrum med tilhørende luftforurensing påvirker servicenæringen negativt både ved å gjøre sentrum mindre attraktivt og lite egnet for utstilling av varer. Det gjør det lite attraktivt for nyetablering og medfører desentralisering. Dette medfører igjen at lokalbefolkningen tar bilen til andre steder lengre unna for å få tak i varene. Det er viktig at kommunen jobber med å få E6 ut fra sentrum så snart som mulig.
- Det er etablert et fjernvarmesystem som ikke er i bruk. Kommunen bør jobbe aktivt med igangsetting av systemet, slik at både servicenæringen i sentrum blir mer attraktiv/tilgjengelig, samt at det reduserer energiforbruk totalt sett.
- I løpet av 2019 bør kommunen ha et møte med servicenæringa der man får diskutere hva som kan gjøres for å redusere klimagassutslipp. Her kan man for eksempel ta opp emner som gang/sykle til jobb, bytte ut varebil til el-bil/ladbar hybrid og andre tiltak som næringen selv kan ta opp med kommunen.
- Åpningstider hos Iris er ikke gode nok for håndverkere som ønsker å tømme arbeidsavfall før arbeidsdagen starter. Kommunen bør ta opp med IRIS om det finnes alternative løsninger, eller om åpningstider kan endres, slik at næringa kan øke søppelsortering og dermed redusere klimagassutslipp.

Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014

Tabellen viser hvorvidt eksisterende virkemidler har bidratt til utslippsreduksjoner, i hvilken grad det kreves ytterlige virkemidler framover, og evt. hvilke virkemidler/type virkemidler disse kan være.

Tiltak	Beskrivelse	Gjennomført? Har tiltaket redusert klimagassutslipp?
Miljøfyrtårn i næringslivet og kommunale virksomheter	Miljøfyrtårn er en nasjonal sertifiseringsordning som skal hjelpe private og offentlige virksomheter å skape en miljøvennlig drift. Starte med administrasjonsbygget og en skole	Administrasjonsbygg er sertifisert. Andre bygg tas med i ny handlingsplan.

Som det vises i tabellen over, er det kun ett tiltak direkte rettet mot å påvirke virksomheter i kommunen. Administrasjonsbygget er nå sertifisert, og kommunen bør planlegge å få flere kommunale virksomheter sertifisert. Miljøfyrtårnsertifiseringen i næringslivet i Fauske har vært et pågående prosess, som sertifisør i kommunen fortsetter med i tiden fremover. Gjennom innkjøpsavtaler kan kommunen påvirke økning av antall virksomheter som blir sertifisert.

Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap

Sirkulær økonomi og marin plastforsøpling

Meld. St. 45 (2016-2017) Avfall som ressurs – avfallspolitikk og sirkulær økonomi har som mål å legge til rette for høy utnyttelse av ressursene i avfallet og trygg håndtering av farlig avfall. Det overordnede nasjonale målet er at avfall skal gjøre minst mulig skade på mennesker og naturmiljø. Det er også et mål at veksten i mengden avfall skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten i landet, målt i BNP. Det er videre et mål om at 80 prosent av avfallet skal sikres god ressursutnyttelse gjennom materialgjenvinning og energiutnyttelse.

Kommunen bør tilrettelegge for resirkulering, gjenvinning og gjenbruk av materialer i næringslivet. FAUNA kan påvirke virksomheter som har etablert seg og som skal etablere seg i fauske kommune.

Innovasjonsstrategi for Nordland

Innovasjonsstrategien skal følge opp visjonen definert i Fylkesplan for Nordland, samt mål definert i FoU-strategi for Nordland og flere sektorstrategier vedtatt av Fylkestinget. Dette er særlig strategi for reiseliv, fylkestingsaker om sjømat, industristrategi for Nordland og FoU-strategi for Nordland. Innovasjonsstrategien er en strategi for et nyskapende næringsliv i Nordland. Den omfatter ikke målgruppen offentlig sektor direkte.

Strategi for havbruksnæringen

Som en del av det treårige Byregionprosjektet Fase 2 for Salten, er det levert et forslag til en strategiplan for havbruk i Salten.. Målet med planen er at I strategien for havbruksnæringen pekes det på at næringen er ung, bare 40 år. Den står overfor mange fortsatt uløste teknologiske, biologiske og politiske utfordringer. Luseproblematikken og utslipp er store utfordringer, men blir dette løst, vil næringen kunne gjøre et kvantesprang i utvikling.

Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen)

Mål	Tiltak eller virkemiddel
Fauske kommune skal kontinuerlig bidra aktivt til grønn og innovativ næringsutvikling i byen og regionen.	- Kommunen skal utvide kapasitet til samarbeid med næringslivsaktører og FoU institusjoner for å fremme grønn næringsutvikling og oppfylle lokale energi og klimamål. - Planlegging og investeringer i næringsliv skal som hovedregel ta utgangspunkt i målet om å være nullutslippsvirksomhet (innkjøpsrutiner).

	- Økt engasjement og bevissthet hos næringslivet for kommunens, regionens og statens klimamål med holdningsskapende arbeid gjennom Fauna og egne prosjekter. -
Afvall i næringslivet skal reduseres med 50% og sorteres 90% innen 2030.	- Tilrettelegge for resirkulering, gjenvinning og gjenbruk av materialer i næringslivet. Åpningstider skal i samarbeid med renovasjonsvirksomhet revurderes. Se også på miljøfyrtårnarbeidet. - Flere miljøfyrtårnsertifiserte virksomheter i Fauske kommune -
Fauske skal innen 2020 ha et samarbeidsnettverk med servicenæringa, som arbeider med reduksjon av klimagassutslipp og bærekraftig utvikling i sektoren.	- Årlig møte med servicenæringa der man får diskutere hva som kan gjøres for å redusere klimagassutslipp. Her kan man for eksempel ta opp emner som gang/sykle til jobb, bytte ut varebil til el-bil/ladbar hybrid og andre tiltak som næringen selv kan ta opp med kommunen.

9. Klimatilpasning

Utfordringer

Klimaendringene vil påvirke Fauske på mange måter. Økt nedbør, stormflo, vind, skred og flom kan gjøre skader på bolighus, næringsbygg og infrastruktur. Klimaendringene kan medføre endra rammevilkår for reindrift, jordbruk, skogbruk og fiske. Befolkningens helse kan påvirkes direkte og indirekte av temperaturendringer. Økte temperaturer kan føre til endringer i naturen ved økt innvandring av svartlistede arter, og ved at arter beveger seg fra lavereliggende til høyereliggende områder. Klimaendringer medfører at klimatilpasning er nødvendig. Det er behov for mål og strategier som gjør kommunen mer robust mot de klimaendringene som kommer. Skred og rasfare er stort godt kartlagt i Fauske kommune. Utbygging tillates ikke innenfor fare-/aktsomhetsområder, med mindre det er utarbeidet geoteknisk rapport/vurdering av skredfare. Havnivåstigning, bølgepåvirkning og kvikkleirefare er også godt ivaretatt gjennom kommuneplanens arealdel. Vindobservasjoner viser ingen trend til endring av vindstyrken. Generelt er vindobservasjoner forbundet med usikkerhet da endring i utstyr over tid og endring i plassering av målestasjoner virker sterkere inn på resultater. I et varmere klima kan en forvente at vindstyrke og stormaktivitet øker. Dette må tas hensyn til i byggesaksbehandling.

Kvikkleirefare

Forekomstene av kvikkleire er en utfordring i og omkring Fauske sentrum. Det er angitt faresoner på plankartet for kommunedelplan Fauske sentrum og i kommuneplankartet. I Fauske sentrum arbeides det med en mere nøyaktig kvikkleirekartlegging. Prosjektet har som mål å avgrense soner basert på tilgjengelige rapporter, utarbeidelse av boreplan og beskrivelse av hvilke vurderinger/analyser som er påkrevd. Til slutt skal det utlyses konkurranse som baserer seg på de oppgavene som kommer frem i første fasen.

Videre kartlegging av kvikkleire i kommunen er kun aktuelt når det skal gjennomføres nye byggetiltak. Det er derfor tatt inn faresoner i kommuneplanens arealdel med bestemmelser at bygging i potensielt farlige områder pålegges geoteknisk vurdering. Det er for nå ikke behov for flere tiltak/mål i klima- og energiplanen.

Flomutsatte områder

Det er ikke kartlagt flomsoner i Fauske kommune. Imidlertid viser aktsomhetskart at man bør undersøke nærmere på evt. flomfare når det planlegges nye tiltak. Alle store og mindre vassdrag utgjør i utgangspunkt en fare for utbygging, da økt nedbør medfører økt flomfare. Det er viktig at en gjennom arealplanlegging og byggesaksbehandling sjekker aktsomhetskart før det tillates nye tiltak. Nye tiltak må vurderes opp mot skadegrad, både på individer, samfunnet og materiell. NVE sine retningslinjer skal brukes i vurderingene.

Overvann

Ved store nedbørsmengder over kort tid eller is-/snøsmelting vil det kunne oppstå problemer med å få vannet unna. Særlig på tettsteder er det viktig å se nærmere på problematikken og nødvendige tiltak. Det er behov for et mer detaljert oversikt på overvannsproblematikken på visse områder i Fauske. Det må undersøkes og analyseres hvordan kapasiteten på rør er i sentrumsområder. Kan de ta unna store mengder med nedbør? Har det f.eks. vært overvannsskader i kjellere/boliger og hvordan kan vi forebygge overvannsproblemer? Det er allerede etablert avlastningsrør eller nye rør med større dimensjoner på ulike områder i kommunen, men det er fremdeles mange områder hvor det ikke er mulig å gjennomføre slike tiltak uten at området må graves opp igjen.

Det har vist seg allerede flere ganger at kulverter og rør ikke har kapasitet nok til å ta unna vannet med uvær eller is-/snøsmelting og skader som oppstår kan påføre private og kommunen store

utgifter i fremtiden. Problemet med klimaendringer og ekstremvær vil bare øke og det er svært viktig at kommunen har fokus på dette området for å forebygge skade. Arealplanlegging og renoveringsarbeid med overvannsrør er viktige virkemidler.

Klimatilpasning i plan

Fauske kommune har begynt å integrere hensyn til klimatilpasning i planleggingsarbeid og saksbehandling. Kommuneplanens arealdel inneholder retningslinjer og bestemmelser om overvannshåndtering, ras, kvikkleire, flomveier og havnivåstigning. Som en integrert del av samfunns-/arealplanleggingen bør kommunen:

- Kartlegge sin egen klimasårbarhet innenfor bestemte områder
- Planlegge fremtidsrettet for å møte klimaendringene
- Iverksette og gjennomføre tiltak for å møte utfordringene

Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014

Tabellen viser hvorvidt eksisterende virkemidler har oppnådd målet, i hvilken grad det kreves ytterlige virkemidler framover, og evt. hvilke virkemidler/type virkemidler disse kan være.

Tiltak	Beskrivelse	Gjennomført? Kreves det ytterlige tiltak?
Kartlegging av skredutsatte områder	Områder hvor eksisterende og planlagt bebyggelse kan være utsatt for skred skal kartlegges i detalj. Første del av slik kartlegging er igangsatt i Sulitjelma i 2010	Ja, ingen ytterlige tiltak i denne planperioden.
Kartlegging av flomutsatte områder	Vann, elver og bekker hvor det kan oppstå flom som truer bebyggelse, veier og annen infrastruktur skal kartlegges.	Kun generelle kart NVE. I forhold til flomfare bør det undersøkes hvordan kapasiteten på rør er i sentrum. Kan de ta unna store mengder med nedbør? Har det f.eks. vært overvannsskader i kjellere/boliger og hvordan kan vi forebygge overvannsproblemer? Overvannsnettet i Storgaten/Sjøgata v/Fridahls møbelhus har ikke kapasitet til å håndtere ekstrem nedbør som varte en svært kort periode i uke 31, 2018. Dette problemet vil over tid kunne løses ved at flere områder i Fauske sentrum separerer avløp/overvann.
Kartlegging av områder utsatt for havnivåstigning	Se på konsekvenser av forventet landheving, havnivåstigning og stormflo	Ja, ingen ytterlige tiltak i denne planperioden.
Innarbeide klimasårbarhet i kommuneplanens arealdel	På bakgrunn av kartleggingstiltakene ovenfor innarbeides sårbare/utsatte områder som hensynssoner i kommuneplanens arealdel ved rullering.	Ja, ingen ytterlige tiltak i denne planperioden.

Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap

- Meld. St. 33 (2012-2013) Klimatilpasning i Norge
- NOU 2010:10 Tilpassing til eit klima i endring
- Klimaprofil Nordland

Det er kontinuerlig ny informasjon om klimatiltak. Det er mye som publiseres av staten og forskningsinstitutter. Kommunen bør holde seg oppdatert gjennom konferanser og ved å lese om nye funn i publikasjoner og via Fylkesmannen som veileder.

Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen)

Mål	**Tiltak eller virkemiddel**
Kommunen skal ha et bærekraftig forvaltning av geoteknisk tilstand, overvann og vassdrag.	- Ordne egen database med geotekniske rapporter som kan brukes til fremtidig planlegging og kartlegging av utsatte områder. - Prosjektstilling/konsulent som lager en analyse av overvannsproblematikk, dimensjonering av rør og prioriteringsområder, samt kostnadsberegning av nye tiltak og forslag til evt. større prosjekter. - Se nærmere på problematiske områder/flaskehals/områder med størst risiko for skader - Lage rutiner overvannshåndtering for arealplanleggere - Separeringsprosjekt for overvann/avløp - Utarbeide/forbedre rutiner for overvåking av eksisterende bekkeinntak.

10. Kommunalt energiforbruk (feie for egen dør)

Kommunen eier eller driver omfattende bygningsmasse; rådhus, skoler, barnehager, omsorgsbygg, idrettsanlegg, vannverk, renseanlegg med mer. Kommunen har fortsatt noe lønnsomt potensiale for energieffektivisering i egen bygningsmasse. Det er bygd og det bygges flere større bygg med god energiklasse. De eldre byggene oppgraderes i forbindelse med ombyggingsprosjekter.

Eksempel på nybygg/rehab:

- Vestmyra Skole (ferdig 2016) gamle skolebygg er revet.
- Valnesfjord skole (straks ferdig) gamle bygg skal rives.
- Blålysbygg (planlegges med ferdigstillelse i 2020)
- Familiens Hus (rehabilitering)
- Buen Sykehjem (ferdig 2019)
- Helsetunet . Flere rehab.prosjekt gjennomført, nytt prosjekt i 2018

Utfordringer

Vi har for lite tilgjengelige vedlikeholdsmidler som følge av den økonomiske situasjon i kommunen. Lov om offentlige anskaffelser pålegger offentlige oppdragsgivere å ta hensyn til livssykluskostnader og miljømessige konsekvenser i sine anskaffelsesprosesser. Kommunen bør ha som mål å jobbe aktivt for å redusere sitt klimafotavtrykk via innkjøpsreglementet. Kommunen bør også være en synlig pådriver i offentlig sektor for å sikre mest mulig bærekraftige anskaffelser, og bidra til å påvirke leverandør- og produktutvikling i en klimariktig retning.

Fauske kommune ønsker å bidra til å gjøre lokalt næringsliv konkurransedyktige, og tilpasse sine anskaffelser til lokale leverandører innenfor de rammer regelverket tillater det. Fauske kommune er en del av Samordnet innkjøp i Nordland (SIIN), og er gjennom dette samarbeidet med i en rekke felles rammeavtaler. Samarbeidet bestod tidligere av flere Salten-kommuner (SIIS), men er etter hvert utvidet til å gjelde kommuner både i Helgeland, Vesterålen og Lofoten. Kommunene i innkjøpssamarbeidet kan ha særegne regler for anskaffelser. Disse kommer i så fall til anvendelse i tillegg til bestemmelsene i lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

<u>Miljøkrav gjennom Samordna innkjøp i Nordland (SIIN)</u>
Samordna innkjøp i Salten miljøkrav baseres på krav i ISO 14001. Innkjøpsvirksomheten skal være miljøeffektiv og bidra til omdømmebygging for Samordna innkjøp i Salten som en organisasjon som tar ansvar for miljø og bærekraft.

Samordna innkjøp i Salten skal være en synlig pådriver i offentlig sektor for å sikre bærekraftige anskaffelser. Innkjøpssamarbeidet skal bidra til å påvirke leverandør- og produktutvikling i en miljøriktig retning. Anskaffelsens art og innkjøpende enhets miljømål er førende for hvilke miljøkrav som stilles.

1) Ved planlegging av den enkelte anskaffelse skal det tas hensyn til anskaffelsens livssykluskostnader og miljømessige konsekvenser.
   a) i alle anskaffelser, skal det stilles miljøbaserte kvalifikasjonskrav (leverandørens tekniske og faglige kvalifikasjoner). Dette kan dokumenteres i form av et 3. partsgodkjent miljøstyringssystem eller at tilbyder besvarer en miljøerklæring
   b) miljøhensyn skal, der det er mulig og relevant for anskaffelsen, der det er praktisk mulig og ikke medfører åpenbare ulemper, inngå som et tildelingskriterium. Miljøkriteriet bør vektes med minimum 30 % av total vekting. *Jf. Lov om offentlige anskaffelser - § 5: statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter og offentligrettslige organer skal innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning, og fremme*

klimavennlige løsninger der dette er relevant. Dette skal bl.a. skje ved at oppdragsgiveren tar hensyn til livssykluskostnader.

c) Miljøkrav skal, der det er relevant for anskaffelsen, innarbeides i kravspesifikasjoner, normer og beskrivelser. Produkter med positiv miljømerking, miljøvaredeklarasjoner eller lignende skal beskrives der det er relevant.

2) Miljøkrav skal være leverandørutviklende og gi tydelige signaler til markedet om at miljøtilpassing er et kundekrav
   a) Samordna innkjøp i Salten stiller krav til leverandørenes miljøkvalifikasjoner og prestasjoner.
   b) miljøkrav skal tilpasses den aktuelle bransje, og bransjen gis anledning til å uttale seg
3) Samordna innkjøp i Salten skal tilstrebe kostnads- og miljøeffektive anskaffelser. Det vil si anskaffelser som gir høy grad av behovstilfredsstillelse og samtidig lav miljøbelastning gjennom hele livsløpet. I tilfeller hvor miljøhensyn ikke innarbeides på grunn av budsjettmessige forhold, skal dette begrunnes og konsekvenser for enhetens oppfyllelse av egne miljømål skal beskrives.
4) Planlegging og investeringer skal som hovedregel ta utgangspunkt i målet om å være nullutslipps by.

Kravene som er stilt her er fullstendig og viser at kommunen allerede har etablert gode retningslinjer for innkjøp. Imidlertid kan mål nr. 4 brukes videre i energi- og klimaplanen som retningslinje for vurdering av nye tiltak i alle kommunale tiltak.

Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014

Tabellen viser hvorvidt eksisterende virkemidler har oppnådd målet, i hvilken grad det kreves ytterlige virkemidler framover, og evt. hvilke virkemidler/type virkemidler disse kan være.

Tiltak	Beskrivelse	Gjennomført?
Forprosjekt energieffektivisering /energiomlegging i kommunale bygg	Søke om midler fra Enova for å engasjere konsulent for kartlegging av potensialet for energiøkonomisering i kommunale bygg (forprosjekt)	Dette er utført sist i 2011
Gjennomføre investeringsprogram for energieffektivisering og energiomlegging	I henhold til plan som utarbeides med basis i forprosjektet.	Dette arbeidet går i takt med øvrig oppgradering av bygg.
Krav om tilrettelegging for fjernvarme i nye kommunale bygg	Gjøre nybygg klar til bruk av alternative energikilder.	Tatt inn i kommuneplanens arealdel (bestemmelser) Dette gjennomføres for alle nybygg.
Energimerking av kommunale bygg (øke bevisstheten om energibruk og løsninger som kan gjøre bygninger mer energieffektiv)	Er i dag pålagt ved salg og utleie. Bør utvides til å gjelde alle kommunale bygg.	Energimerking utføres når vi har fått kjørt inn alle de nye byggene.
Ansvarliggjøre brukere av kommunale bygg	Utrede bruk av internfakturering	Ikke aktuelt nå.
Energiledelse	Kommunen skal systematisere og formalisere arbeidet med energiledelse som styringsverktøy for å sikre et kontinuerlig forbedringsarbeid innen energiproduksjon.	Energiledelse gjennomføres er del del av vår virksomhet.

Påvirke innkjøpssamarbeidet i Salten til å stille strenge miljøkrav ved kommunale innkjøp.	Stille krav til lavt energiforbruk og lave utslipp. Oppfordre til å redusere bruk av emballasje. Redusert ressurs- og energiforbruk. Redusert avfallsmengde.	Del av miljøfyrtårnarbeidet. Delvis gjennomført, men behov for ny gjennomgang.
Bruk av telefon- og videokonferanser som alternativ til reise.	Tilrettelegge et møterom og gi opplæring.	Tas med i ny plan. Holdningsskapende arbeid. Må også tilrettelegges for godt utstyr og motivere til at det tas i bruk.

Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap

Tross at kommunens økonomi ikke tillater store utgifter til klimatiltak, kan Fauske kommune spare 3.40 GWh til en verdi av 2.38 mill. kr. hvert år med muligens mindre store/kostbare tiltak. Enova har i dialog med hver enkelt kommune laget en oversikt over forbruk og areal i egne formålsbygg for året 2010. I perioden 2010 til 2015 har Enova sett nærmere på hvilken energireduksjon den enkelte kommune har oppnådd gjennom sine omsøkte Enovaprosjekter. Til slutt har Enova sett på resultatene som er oppnådd i EPC prosjekter, og brukt dette for å vurdere hva som er økonomisk lønnsomt for den enkelte kommune. Den enkelte kommunes gjenværende potensial for energireduksjon er differansen mellom det som er lønnsomt for den enkelte kommune og de energireduksjons-prosjekter de allerede har gjennomført.

Opprinnelsesgaranti

Miljødirektoratet anbefaler at kommuner og kommunale virksomheter først og fremst fokuserer på å redusere egne utslipp av klimagasser og redusere sin energibruk så mye som mulig. Dersom kommunen i tillegg ønsker å ha dokumentasjon på at brukt elektrisitet er fra fornybare kilder, kan den kjøpe strøm med opprinnelsesgaranti.

Klimavennlige bygg

Både oppføring av en bygning eller en annen form for teknisk infrastruktur vil medføre et ikke ubetydelig klimafotavtrykk. For eksempel vil valg av materialer i et byggeprosjekt ha klimakonsekvenser. Kommunen kan bygge flere klimavennlige bygg hvor klimagassutslippene og energiforbruk gjennom hele byggets levetid er systematisk redusert. Kommunen kan anbefale at det bygges passivhus når en søker om etablering av nye boliger eller yrkesbygninger. Passivhus er et begrep som har fått stor utbredelse og suksess i en rekke europeiske land. Strenge krav til prosjektering og utførelse har ført til at passivhus anerkjennes som moderne miljøvennlige bygninger med meget høy kvalitet, godt inneklima og ekstremt lavt energibehov. Det stilles i stor grad samme type krav til et hus bygget etter dagens byggtekniske forskrift og til et passivhus, men kravene er litt strengere.

Klima- og miljøkrav gjennom saksbehandling og anskaffelse

Mange kommuner ønsker å stille strengere og mer omfattende klima - og miljøkrav enn det som reguleres av TEK17. Med passivhusnivå som minimumskrav i byggteknisk forskrift fra 2016 er energibruken til oppvarming av nye bygninger blitt kraftig redusert. Det er da mindre å hente på å stille strengere energikrav enn forskriftskravet. Samtidig, med lavere energibehov til drift, vil produksjon og transport av byggevarer, energibruk på selve byggeplassen og framtidig avhendingsfase utgjøre en større andel av den totale miljøbelastningen gjennom boligens livsløp. Ut fra et livsløpsperspektiv kan det være fornuftig for kommunen å stille krav knyttet til disse andre fasene. Kommunen kan stille miljøkrav til produksjonsfasen ved anskaffelse av kommunale boliger. I tillegg kan kommunen gjennom saksbehandling ta en vurdering om klimamålene som stilles gjennom denne planen oppnås. Det må lages en rutine for denne vurderingen og rutinen, samt

standardtekst i saksfremlegg må integreres hos alle avdelinger som jobber med saker som kan påvirke kommunens klimamål.

Teknisk infrastruktur og anlegg

Et annet område når det gjelder Fauske kommunes egen virksomhet er teknisk infrastruktur og anlegg som både bidrar til energiforbruk og klimafotavtrykk. For eksempel er det et betydelig energiforbruk knyttet til vann- og avløpshåndtering.

Avfallshåndtering

Kommunen kan bespare mye gjennom reduksjon av restavfall i sine virksomheter. Gjennom miljøfyrtårnsertifisering på administrasjonsbygget har kommunen for eksempel satt i gang et system for søppelsortering av 26000 kilo restavfall i gjennomsnitt, med et estimert kostnadsreduksjon på 50.000 kroner per år.

For å se nærmere på kostnadsbesparing i en enkel regnesum: Kommunen har ca. 40 bygninger med ulike mengder avfall. Gjennomsnittet for restavfall er ca. 9000 kilo per bygning per år (med 2017 tatt som utgangspunkt). Det betyr at vi muligens kan bespare 17.361 kr per bygning i gjennomsnitt, altså 694.444 kroner per år. Hvis dette gjelder for alle kommunale bygg, vil vi få en betydelig besparing og et stort miljø-/klimagevinst! Det er imidlertid viktig å huske at dette ikke er en eksakt regnestykke og i praksis kan tallene vise andre resultater. Det kan være en mulighet å innføre sorteringstiltak på de kommunale bygg med mest antall kilo avfall per år.

Lov om offentlige anskaffelser - Miljøkrav	Difi har utviklet veileder med anbefalte miljøkrav og -kriterier for offentlige anskaffelser. Kravene er primært beregnet på større offentlige anskaffelser (> 40 millioner kroner). Kravene er ikke like godt egnet for mindre småhusprosjekter med oppføring av et begrenset antall kommunale boliger.
Teknisk forskrift - TEK17	Forskriften skal sikre at tiltak planlegges, prosjekteres og utføres ut fra hensyn til god visuell kvalitet, universell utforming og slik at tiltaket oppfyller tekniske krav til sikkerhet, miljø, helse og energi. Kapittel 7 omfatter krav om sikkerhet mot naturpåkjenninger, herunder sikkerhet mot flom, stormflo og skred. Reglene angir hvilke sikkerhetsnivå som skal legges til grunn ved regulering og bygging i fareområder. Kapittel 14 stiller energikrav til oppføring av bygninger.
Plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter [pbl, 2008]	Plan- og bygningsloven stiller grunnleggende krav til helse, miljø og sikkerhet i byggverk. Kapittel 3, § 3-1 gir oppgaver og hensyn i planlegging etter loven. Særlig klimarelatert er bokstav g: *ta klimahensyn, herunder gjennom løsninger for energiforsyning og areal og transport.*
Norsk passivhusstandard NS 37001 for yrkesbygninger	NS 3701 Kriterier for passivhus og lavenergibygninger - Yrkesbygninger stiller krav til yrkesbygninger som kan defineres som passivhus og lavenergibygninger i norsk klima. Standarden bygger på energibehovsberegninger etter NS 3031 med standardiserte inndata.
Norsk passivhusstandard NS 3700 for boliger	NS 3700 inneholder kriterier for passivhus og lavenergihus. Standarden er til praktisk nytte ved

	planlegging, bygging og evaluering av boliger med lavt energibehov og bruk av fornybare energikilder. - Ny og revidert versjon fra mai 2013.

Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen)

Som i kapittelet om bygg og anlegg gjelder det også her at det i første omgang er viktig å jobbe videre med at gjenværende bruk av fyringsolje og andre fossile brensler fases ut. Innkjøpsavtale SIIN har fullstendige krav og det viser at kommunen allerede har etablert gode grunnlag for innkjøp og offentlige anskaffelser. Dette betyr at det ikke stilles ytterlige krav i energi- og klimaplanens handlingsdel. Dette kan eventuelt revideres når kravene endres i SIIN-avtalen.

Mål	**Tiltak eller virkemiddel**
Kommunen skal ha redusert energiforbruket i eksisterende kommunale bygg med 40% innen 2025, og 60% innen 2030.	- Etablering av energioppfølgings- eller ledelsessystem, tiltak i bygningskroppen som etterisolering i tak og vegger og skifte av vindu, samt andre tekniske tiltak som ventilasjon og belysning. - Undersøkelse for hver enkelt bygning hva som kan gjøres innenfor rimelige grenser og hva effekten vil bli.
Kommunen skal ha redusert klimagassutslipp ned til 10% innen 2030.	- Bytte ut kommunale fossile biler med elbiler - Kravspesifikasjon i nye bygninger med utlippsfrie tiltak/byggematerialer
Alle kommunale bygninger skal innen 2030 ha et afvallssystem der sortering og reduksjon står sentralt	Igangsette avfallsorteringsprosjekt i samarbeid med Retura/IRIS på kommunale bygninger.
Kommunale virksomheter skal innen 2021 ha et bærekraftig forvaltning gjennom rutiner og vurderinger i kommunal saksbehandling.	Det må lages en rutine og standardtekst i saksfremlegg må ha en klimavurdering hos alle avdelinger som jobber med saker som kan påvirke kommunens klimamål.

11. Holdninger – holdningsskapende arbeid

Utfordringer

En del holdningsskapende arbeid er allerede nevnt i andre kapitler. Det er også gjennomført en del arrangementer gjennom forrige klimaplan, men ikke alle er fremdeles aktuelt, eller mangler jevnlig oppfølging. Utfordringer ligger ofte i oppfølgingen. Dessuten er resultatene på tiltakene særlig målbare. Det betyr ikke at de ikke skal gjennomføres eller gjenopptas i denne planen.

Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014

Tabellen viser hvorvidt eksisterende virkemidler har oppnådd målet, i hvilken grad det kreves ytterlige virkemidler framover, og evt. hvilke virkemidler/type virkemidler disse kan være.

Tiltak	Beskrivelse	Gjennomført?
Miljøfyrtårn i næringslivet og kommunale virksomheter	Miljøfyrtårn er en nasjonal sertifiseringsordning som skal hjelpe private og offentlige virksomheter å skape en miljøvennlig drift. Starte med administrasjonsbygget og en skole	I startfasen med administrasjonsbygget. Tas med i ny handlingsplan.
Undervisning om klima og miljø i skoler og barnehager	Klima og miljø skal være sentrale tema i kommunens skoler og barnehager.	For lite konkret, tas ut.
Klimaprosjekt i skoler og barnehager	Delta i ordningen Grønt Flagg. Etablere regnmakerskole og regnmakerbarnehage eller delta i andre tilrettelagte miljøprosjekter.	Det ikke gjennomført noe prosjekt på en av disse emner. Skoler og barnehager er imidlertid bestandig aktiv i opplæring og formidling av klima og holdninger.
Miljø og klimavurdering i kommunal saksbehandling	Ved all kommunal saksbehandling skal klima- og energispørsmål vurderes.	Ikke særlig, det skal lages rutiner for dette. Tas med i ny handlingsplan.
Oppfordre private til å gjennomføre energimerking	Energimerking er en energiattest som viser hvor energieffektiv boligen er. Skal øke bevisstheten om energibruk og løsninger som kan gjøre boligen eller bygningen merenergieffektiv.	Ikke gjort, men tas ikke med i ny klimaplan.
Oppfordre til bruk av kundeweb for å følge med eget forbruk	Kundeweb er en informasjonsservice som strømleverandørene tilbyr sine kunder	Ikke gjort, men tas ikke med i ny klimaplan, da dette er lite aktuelt i dag.
Lage et område på hjemmesida med klima som tema	• Kommunens klimaplan • Klimatips • Link til Enova og andre aktuelle sider	Bør vurderes utbedret
Gå- og sykle til jobben- aksjoner	Alle kommunalt ansatte skal motta informasjon om "sykle til jobben" kampanjen og oppfordres til å delta. Private bedrifter oppfordres til å gjøre det samme.	Folkehelserådgiver bør ta dette inn. Tas med til ny handlingsplan.

Tilrettelagt skolevei	Det er innledet et samarbeid mellom Fauske kommune og Trygg trafikk om trygg og aktiv skolevei	Tas inn i trafikksikkerhetsplan.

Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap

Bygg og anlegg

Som samfunnsutvikler kan kommunen ta initiativ til holdningsskapende arbeid og samarbeid med næringsliv som fremmer energieffektive og miljøvennlige nybygg med klimavennlige energiforsyning, for eksempel gjennom avtaler med lokale næringslivsaktører. I tillegg kan kommunen direkte påvirke privatpersoner og næringsliv sin energibruk og tilhørende klimagassutslipp gjennom tiltak i sin arealplanlegging, herunder:

- tilrettelegge for klimavennlig og ressurseffektiv energiforsyning, jf. egen veiledning på hjemmesiden
- begrense boligstørrelse og/eller stille andre krav til arealbruk og bygningers utforming, kvalitet og funksjon som reduserer og styrer energibehov og materialforbruk og -valg i nye utbyggingsområder
- konsentrert arealutnyttelse og lokalisering av arbeidsplasser og servicefunksjoner ved kollektivknutepunkter reduserer transportbehov, og dermed bruk av fossil energi

Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen)

Mål	**Tiltak eller virkemiddel**
80% av alle kommunale ansatte skal gå, sykle eller ta kollektiv transport til jobb innen 2030. Bruk av fossildrevne biler reduseres til 1% innen 2050.	Motivere kommunale ansatte til å redusere bilbruk. Ved å sette i gang med gå- og sykle aksjon: Alle kommunalt ansatte skal motta informasjon om "sykle til jobben" kampanjen og oppfordres til å delta. Private bedrifter skal oppfordres til å gjøre det samme.
90% av kommunens innbyggere har gjennomført energimerking eller energianalyse innen 2030.	- Energimerking er en energiattest som viser hvor energieffektiv boligen er. Skal øke bevisstheten om energibruk og løsninger som kan gjøre boligen eller bygningen merenergieffektiv. Analyse er en gjennomgang via et digitalt skjema som kommunen kan tilrettelegge for. - Utbedre hjemmesiden med klima som tema. Her kan kommunen også legge inn tips til redusert energiforbruk og midler til tiltak

12. Energiproduksjon

Alternative energikilder står i fokus i dette kapitlet. Bruk av alternative ressurser til oppvarming kan frigjøre høyverdig elektrisk energi til andre formål, som transport, industri eller for eksport til andre land i Europa. Dette er et eksempel på hvor viktig det er å se lokal energi i en større sammenheng.

Det har skjedd en betydelig teknologisk utvikling siden den forrige planen (2011-2014) ble utarbeidet når det gjelder lokal produksjon, lagring og utveksling av energi – tilsammen såkalt "distribuert energi". Solcelleteknologi er et godt eksempel, med betydelige effektforbedringer og langt lavere investeringskostnader enn bare for få år siden.

Utfordringer

- NOU 2012: 9 Energiutredningen – verdiskaping, forsyningssikkerhet og miljø
- Meld. St. 14 (2011-2012) Vi bygger Norge – om utbygging av strømnettet

Evaluering av tiltak klimaplan 2011-2014

En evaluering av tiltak i dagens plan viser at det ikke er satt mål på energiproduksjon og tiltak.

Gjennomgang av eksisterende og ny kunnskap

Det bør undersøkes hvorvidt kommunen kan bruke nye virkemidler som bidrar til utslippsreduksjoner og i hvilken grad det er gjennomførbar gjennomhandlingsplanen framover. Dette må gjøres ved å ta en gjennomgang av ny kunnskap, herunder forskning og teknologiske- og markedsutviklinger. Resultatene kan bidra til å planlegge tiltak, mål og strategier som brukes til handlingsplanen.

Nasjonal tverrsektoriell biogasstrategi (2014)

Bruk av biogass løser flere miljøproblemer samtidig. Den reduserer klimagassutslippene i Norge, den bidrar til å redusere utslipp av lokal luftforurensning, og den kan redusere støyplager fra tunge kjøretøy. Målet med denne strategien er å foreslå konkrete virkemidler som kan øke produksjon og bruk av biogass. Ved å samle biogasser fra husdyrgjødsel, avløpsslam, husholdningsavfall og næringsavfall, kan man produsere drivstoff til bl.a. transport og oppvarming.

Vestvågøy har fått tildelt tilskudd fra Miljødirektoratet på kr 250.000 til forstudie for etablering av biogassanlegg. De henter inn opplysninger om forventede kostnader for ulike typer anlegg for produksjon av biogass, transport, lagring og anvendelse. Videre hvilken muligheter et anlegg har både i form av alternativkostnad og salgsinntekt. Fauske kommune kan vurdere å gjøre det samme som Vestvågøy, og muligens tilby biogass til andre næringsaktører og for eksempel Nordlandsbanen. Kommunen er en betydelig landbrukskommune og har tilgang til ulike andre biogassressurser. Norsk Gassforum gjennomførte i 2015 en forstudie for å finne ut om gass er et aktuelt drivstoff for jernbane i Norge. Rapporten konkluderte med at en omlegging av jernbanedrift til biogass vil være et sterkt bidrag til fornybarsamfunnet og anbefalte en videreføring av studien med en dypere vurdering av bruk av biogass.

Etter bruk av beregningstabellen for biogassproduksjon som miljødirektoratet har skaffet, er det biogasspotensial på 138245 kg når husdyrgjødsel og matavfall brukes i sambehandlingsanlegg (anlegg som kan produsere biogass av alle råstofftypene).

Beregnet effekt av å sende råstoffene til biogassproduksjon sammenlignet med konvensjonell behandling (gjødsellagring, kompostering og forbrenning)

	Klimagasser i alt	CO_2	CH_4	N_2O	
Utslipp uten tiltaket	576,86	-	576,82	0,03	tonn CO_2-ekv.
Utslipp dersom tiltaket gjennomføres	433,63	-	433,63	-	tonn CO_2-ekv.
Tiltakets effekt, reduksjon av utslipp	143,23	-	143,20	0,03	tonn CO_2-ekv.

Merknad: dersom *positivt* tall vil tiltaket medføre en utslippsreduksjon.
Negativt tall betyr økning i utslipp

! CO2-utslipp fra organisk avfall har biogen opprinnelse og er derfor ikke inkludert i beregningene.

Kommentar til regnskapet:
Beregningene over anslår utslipp og mulige utslippsreduksjoner for ett år. Et tiltak vil ofte ha effekt på utslippene i mange år, og det bør gjøres en vurdering av hvordan utviklingen vil være over tid. Dersom kommunen har satt kvantifiserte mål for utslippsreduksjoner, for eksempel for 2030, må det vurderes hvordan tiltaket vil påvirke utslippene i målåret.

Relevante spørsmål er:

- Hvor lenge vil tiltaket vare (tiltakets levetid)?
- Hva skjer etter at tiltaket er ferdig? (Er det en varig endring, eller må tiltaket iverksettes på nytt for å få samme klimaeffekt over tid?)
- Gir tiltaket like stor utslippsreduksjon hvert år?
- Kjenner du til planlagte endringer i kommunen (utenom tiltaket) som vil påvirke effekten av tiltaket? Se beskrivelse om framskrivinger i veilederen for klima- og energiplanlegging: http://www.miljokommune.no/Temaoversikt/Klima/Klima--og-energiplanlegging/Bruk-av-statistikk-og-andre-tall/Framskrivninger-og-beskrivelse-av-trender/

Oppsummering av planlagt innsats, mål og strategier (brukes til handlingsplanen)

Mål innen energiomlegging kan enten integreres i målene om reduksjon av klimagassutslipp og energibruk, eller være relativt spesifikke. Hovedprinsippet bør være en omlegging fra fossile energibærere til fornybare eller klimanøytrale. Samtidig skal kommunen ta hensyn til lokal luftkvalitet, naturmangfold og andre miljø- og samfunnsinteresser. God miljøvennlig energiomlegging kan i en del tilfeller innebære økt bruk av elektrisitet. Eksempler på dette kan være å erstatte bensin- og dieselbiler med elbiler, eller legge om fra oppvarming med fossil olje til varmepumpe.

Fauske kommune satse på biogassoppsamling, lagring og anlegg.	Hente inn opplysninger om forventede kostnader for ulike typer anlegg for produksjon av biogass, transport, lagring og anvendelse. Videre hvilken muligheter et anlegg har både i form av alternativkostnad og salgsinntekt. Fauske kommune kan vurdere å gjøre det samme som Vestvågøy og søke om tilskudd til undersøkelser. Muligens kan kommunen få inntekter ved å tilby biogass til andre næringsaktører og for eksempel Nordlandsbanen. Det kan brukes til fjernvarmesystemet som kommunen har i samarbeid med ISE i sentrum.
Kommunen skal ha et velfungerende fjernvarmesystem i sentrum og på nye kommunale bygg, samt tilrettelegge for kommunale innbyggere å koble seg på systemet innen 2050.	Fjernvarme kan lages av avfall, pellets, jordbruk og skogbruk. Det skal gjøres en vurdering av muligheter i sammenheng med biogassanlegg.

13. De nye målene i handlingsplanen

FN foreslår at det i den nye energi og klimaplanen er et mellomlangsiktig mål om å redusere klimagassutslippene med 40 % innen 2030 i forhold til 1991. Planretningslinjen slår fast at kommunene og fylkeskommunene bør sette seg ambisiøse mål for:

- utslippsreduksjoner
- mer effektiv energibruk
- miljøvennlig energiomlegging i kommunal bygningsmasse og kommunen for øvrig

Energi- og Klimaplanen som nå foreligger er et godt utgangspunkt for å oppnå målet. Målene som er nevnt under hver kapittel i denne energi- og klimaplanen vurderes å være konkret nok til videre bruk og det satses på mer konkretisering gjennom handlingsplanen.

14. Økonomiske vurderinger

Økonomiske faktorer er tatt inn i betraktning på alle ledd i planarbeidet. Dette har med andre ord vært et overgripende tema i alle de fokusområdene beskrevet ovenfor. For det første er dagens situasjon når det gjelder virkemidler kartlagt (herunder eventuell mangel på disse) i kapitlene ovenfor. Videre er mulige nye virkemidler vurdert. Det som står igjen er en vurdering av hvordan tiltak som har en kostnad kan finansieres. I tillegg skal det gjennomføres en kost-nytte tilnærming som bidrag til tiltaksprioritering. Dette kan gjøres når handlingsplanen lages og revideres etter hvert.

Politisk forankring og vedtak av kommunens mål er viktig for oppfølging og finansiering av tiltak i handlingsprogrammet. Mange mål kan bare nås dersom tiltak følges opp gjennom vedtak i arealplan og andre planprosesser eller enkeltvedtak. Ikke alle, men mange av klima- og energitiltakene vil kreve bevilgninger til investeringer eller dekning av andre utgifter for å kunne gjennomføres. Det er i kommunens økonomiplan og budsjett at klima- og energitiltakene i handlingsprogrammet blir tildelt ressurser for gjennomføring. En politisk forankring av mål og handlingsprogram vil tidlig kunne vise om foreslåtte tiltak, virkemidler og finansiering egner seg og kan gjennomføres, og om foreslåtte tiltak er tilstrekkelige til å nå målene som settes i planen.

15. Kilder

1. Klima og energiplanlegging (veiledning): http://www.miljokommune.no/Temaoversikt/Klima/Klima--og-energiplanlegging/
2. Klimagass-statistikk miljødirektoratet: www.miljodirektoratet.no/no/Nyheter/Nyheter/2018/April-2018/Ny-statistikk-over-klimagassutslipp-i-kommunene/#
3. Statistikk klimagassutslipp per kommune: http://www.miljostatus.no/tema/klima/norske-klimagassutslipp/klimagassutslipp-kommuner/
4. Statistikk SSB: https://www.ssb.no/
5. Klimatilpasning veiledning: http://www.klimatilpasning.no/
6. Klimatilpasning regjeringen: https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/klima/innsiktsartikler-klima/klimatilpasning/id2344803/
7. FN's klimapanel (IPCC) og klimarapport: http://www.miljodirektoratet.no/no/Tema/klima/FNs_klimapanel_IPCC/
8. Meld. St. 33 (2012-2013) Klimatilpasning i Norge: https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-33-20122013/id725930/
9. Statistikk avfall/renovasjon i Fauske kommune: www.iris-salten.no + direkte kontakt via mail med daglig leder IRIS og salgskonsulent hos Retura (www.returairis.no)
10. Nærmere info om statistikk miljødirektoratet er innhentet via epost: klimakommune.miljodir.no
11. Informasjon om tilskudd til ulike klimarelaterte prosjekter: https://www.enova.no/

Handlingsplan 2019-2022

Energi- og klimaplan 2018-2030

FAUSKE KOMMUNE

Folkehelsekommunen der alle trives

Innhold

Generelt om tilskudd 3
Klimagassutslipp i Fauske 4
Veitransport 6
Jordbruk/skogbruk 8
Bygg og anlegg 11
Avfall 12
Næringsliv, teknologi og det grønne skiftet 13
Klimatilpasning 14
Kommunalt energiforbruk 16
Holdningsskapende arbeid 17
Energiproduksjon 18

Generelt om tilskudd

Det kan søkes om tilskudd til klimasats og klimatilpasning. Dessuten er det andre instanser som gir tilskudd til klimarelaterte saker som f.eks. NVE og Fylkeskommunen. Det bør være et samarbeid med ulike avdelinger i kommunen for å lykkes i gjennomføringen av handlingsplanen. Det er grunnen til at det nå også tas inn en kolonne med hvilke andre planer som blir berørt/inkluderer tiltakene. Enova har mange tilskuddsordninger til private og byggeiere, men det er ulike krav og frister avhengig av tiltaket.
Det kan søkes tilskudd på ulike nivå og i sammenheng med for eksempel folkehelsetiltak. Herunder nevnes noen eksempler av instanser hvor en kan søke tilskudd for tiltak i 2019:

- Regjeringen har foreslått å sette av 151,8 millioner kroner til ordningen i statsbudsjettet for 2019. Pengene skal gå til konkrete prosjekter som gir utslippsreduksjon og omstilling til lavutslippssamfunnet i norske kommuner. Deler av midlene kan gå til planlegging og utredning av tiltak, og til nettverk og erfaringsdeling. Neste søknadsfrist er 15. februar 2019. Søknad fylles ut og sendes i Elektronisk søknadssenter.
  http://www.miljokommune.no/Temaoversikt/Klima/Klimasats---stotte-til-klimasatsing-i-kommunene/
  NB! Kommunens egeninnsats kan godskrives med inntil kr 600 per time. Satsen er økt fra kr 500 per time. Ny sats kan også legges til grunn for arbeid kommunen utfører i 2019 i prosjekter som ble innvilget støtte tidligere år. Kommunen skal dokumentere denne arbeidsinnsatsen med antall timer og timesats som legges til grunn i regnskapet i forbindelse med rapportering. Som grunnlag må kommunen ha timelister for de involverte, men selve timelistene skal ikke sendes inn.

- Kommuner og fylkeskommuner kan søke om midler til kunnskapsoppbygging og utredninger om konkrete klimatilpasningstiltak. Det er for 2019 satt av 6,4. mill. kroner i statsbudsjettet til ordningen. Søknadsfrist er 15. februar 2019. http://www.miljodirektoratet.no/no/Tema/For-offentlig-sektor/Tilskuddsordninger/Tilskudd-til-klimatilpasning/

- Kommuner kan søke NVE om økonomisk støtte til å kartlegge kritiske punkt i bekker og bratte vassdrag. Kritiske punkt kan være tekniske inngrep eller naturgitte forhold som kan føre til oversvømmelse. Oversikt over kritiske punkt kan bidra til at nødvendige tiltak blir iverksatt, og at risikoen for skader blir redusert. Det er ingen fast søknadsfrist for tilskuddsordningen. Kommunene velger om de selv vil utføre kartleggingen, eller om de vil engasjere en konsulent til jobben. https://www.nve.no/flaum-og-skred/kartlegging/flaum/tilskudd-til-kartlegging-av-kritiske-punkt-i-bekker-og-bratte-vassdrag/

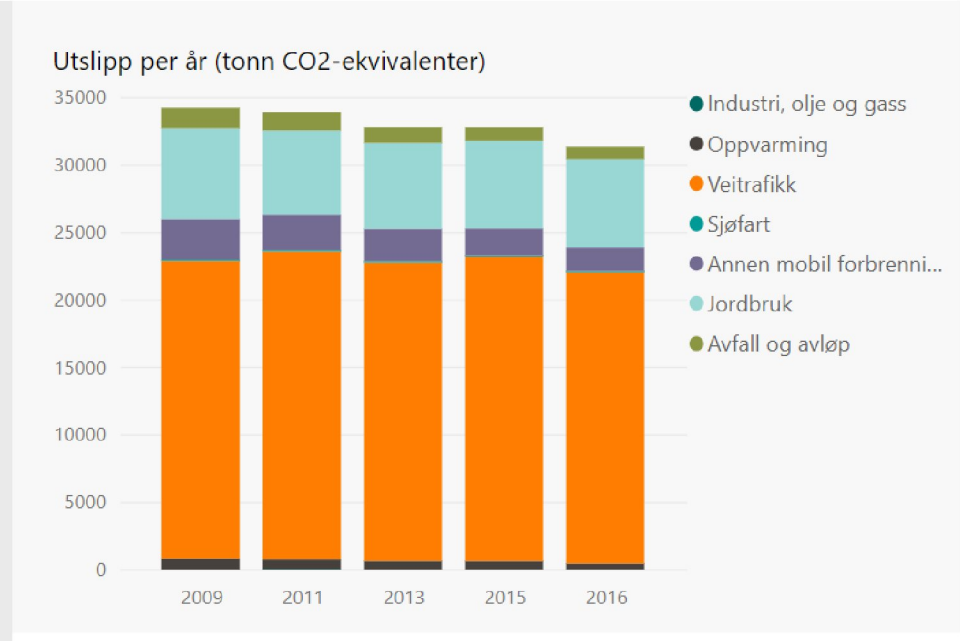
- Skogen i Norge og skogbruket har en sentral rolle i klimasammenheng. Skogene våre binder hvert år en CO2-mengde som tilsvarer halvparten av Norges samlede klimagassutslipp. Stortinget har bedt regjeringen å følge opp klimaforliket gjennom å intensivere skogproduksjonen. Dette er blant annet gjort ved å iverksette nye tilskuddsordninger. Søknad om tilskudd registreres digitalt via 'Skogfond på nett', som alle skogeiere har tilgang til via Landbruksdirektoratets hjemmeside. https://www.landbruksdirektoratet.no/no/eiendom-og-skog/skog-og-klima/om-skog-og-klima#nye-tilskuddsordninger-for-oekt-co2-opptak-i-skog

Transporttiltak som søttes av andre ordninger enn Klimasats

- Støtte til hydrogenstasjoner og offentlig tilgjengelig hurtiglading søkes hos Enova.
- Normallading på plasser med vilkårsparkering støttes ikke fordi dette dekkes av nye krav i parkeringsforskriften fra 1.1.2018
- Sykkelveier kan støttes gjennom Statens vegvesen, og vil vanligvis ikke få støtte fra Klimasats.
- Store kjøretøy eller flåter av kjøretøy der utskiftning til nullutslippskjøretøy erstatter mer enn 10 000 liter diesel/år kan søke støtte fra Enovas program for landtransport
- Store kjøretøy som bruker biogass og fyllestasjoner for biogass er fra og med oktober 2017 en del av Enovas program for landtransport. Enova gir imidlertid ikke støtte til (fylkes)kommuner som ønsker å stille krav om biogass i innkjøp. Avklar med Enova før eventuelle søknader til Klimasats om biogasskjøretøy.

Klimagassutslipp i Fauske

Gode utslippstall er svært viktig for å vurdere om det gjennomføres tilstrekkelige tiltak for å oppfylle vedtatte klimamål. De er også viktig for å kunne vurdere tiltak opp mot hverandre - inklusive kost/nytte. Fauske kommune har innhentet tallene og gjort en analyse som brukes til grunnlag for planen og dessuten kan brukes til prioritering av tiltak i handlingsdelen.

Figur 1: Klimagassutslipp for Fauske kommune fra 2009-2016 Kilde: Miljøstatus.no

Figuren viser at Fauske bør prioritere tiltak mot veitrafikk og Jordbruk (landbruk og skogbruk) i de nærmeste årene. På veitrafikk er det svært mange muligheter og ofte enkle løsninger som kommunen kan jobbe med. Det bør avsettes nok midler til konkrete tiltak som nevnes i kapitlene nedenfor.

Tiltak per utslippskilde

Se i energi- og klimaplan for mål knyttet til utslippskildene. Rød farge er store eller utfordrende oppgaver, gul er middels gjennomførbar, grønn farge er enkelt eller rask gjennomførbare oppgaver.

Veitransport

2019	2020	2021	2022	Ansvarlig enhet	Kostnad	Andre planer knyttet til tiltak
	Lage strategi for fossilfritt kjøring med tiltak: Se på strategier opp mot pendlere, økt bruk av kollektivtrafikk og kommunikasjon mellom buss, tog og fly. Ta også inn en undersøkelse på alternative kjøretøy. Bruk resultater fra rapport Kollektiv transport Bodø-Fauske/Saltdal hos NFK.	Fortsettelse strategi: Muligheter for bruk av sykkel (leiesykkel med stasjoner gjennom hele Fauske, tilskudd til kjøp av el-sykkel, sykkelparkering). Vurdere parkeringsplasser ved busstopp på knutepunkter i distriktet.	Forts.	Plan- og utvikling + Folkehelse-koordinator + Bygg og eiendom +NFK	Arbeidstimer	Folkehelseplan
Kartlegge muligheter for mer klimavennlig reguleringsplan med nye maler hvor det samles konkrete bestemmelser som blir standard i kommunen				Plan og utvikling	Arbeidstimer	Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel
Søke tilskudd til forprosjekt for etablering bysykkelordning, med 10 el-sykler som plasseres på Togstasjon, sentrum (Amfi)	Søke tilskudd for etablering bysykkelordning, med 10 el-sykler som plasseres på Togstasjon, sentrum (Amfi)	Evaluering av by-sykkelordningen	Se nærmere på nye el-sykler ved fremtidens kulturhus	Bygg og eiendom, samt folkehelserådgiver.	Arbeidstimer	Folkehelseplan
Opparbeiding av gang- sykkelveier etter sykkelplaner som omfatter både Fauske, Sulitjelma og Valnesfjord. Se trafikksikkerhetsplan *	Forts.	Forts.	Forts.	VVA + Plan og utvikling	Ukjent	Trafikksikkerhetsplan, folkehelseplan, temaplan sykkel

Oppfølging av veiplanen VVA	Forts.	Forts.	Forts.	VVA	Arbeidstimer	Veiplan VVA, trafikksikkerhet splan
Undersøkelse: hvilke virkemidler vil motivere best for å redusere antall godsbiler og omstilling til alternative transportmidler i næringen.	Forts.	Gjennomføring tiltak (innarbeides i ny handlingsplan klima)	Forts.	Fauna + Plan og utvikling	Arbeidstimer + evt. kostnader konsulent	
	Legge ut konkrete forslag til klimavennlig transport og sider med leiebilløsninger for private og næring på kommunens hjemmeside.			Plan og utvikling	Arbeidstimer	
Gjennomføre nøyaktig analyse av plassering/behov og effekt av ladepunkter til el-biler, samt kostnadsberegning.	Etablere ladepunkter i hele Fauske kommune etter analysen.	Forts.	Forts.	Plan og utvikling + bygg og eiendom	Arbeidstimer	
	Gjennomføre undersøkelse av parkeringstiltak. Samarbeid med SVV (se også rapport prosjekt Småby Nord)			Bygg og eiendom + SVV	Arbeidstimer	Rapport Småby nord med SVV
Skrive innspill til regional klimaplan Nordland Fylkeskommune	Følge aktivt med på hendelser på politisk nivå, og gi innspill hvor mulig.	Forts.	Forts.	Plan og utvikling	Arbeidstimer	Regional klimaplan NFK
Igangsette med reguleringsplan og forprosjekt for Sjøgata hvor bussholdeplass blir tatt inn som alternativ for bussterminal ved Shell-stasjon.	Forts.	Ferdigstille reguleringsplan for Sjøgata, samt søke om midler til klimavennlige tiltak som kommer frem i forprosjekt.	Forts.	Plan og utvikling	Arbeidstimer	
Være med i Europeisk mobilitetsuke 2019.						

*Trafikksikkerhetsplan har prioritert Strømsnes-Helskog, Valnesfjord kirke –Stemlandssvingen, Fauske Camping – Leivsethøgda og etablering av regulert rundkjøring og fortau på E6. I tillegg prioriteres fortau på Erikstadveien, forlengelse av fortau og utbedring av vei på Hegreveien og etablering av g/s-vei ved Farvikveien. Hovedformålet er trafikksikkerhet, men dette kan også sees på som et viktig klimatiltak. Uprioriterte tiltak er planlegging av fortau langs Nyveien mellom RV80 og Kirkeveien, og planlegging av g/s-vei fra indre Salten Energi til samlevei på Hjemås.

Jordbruk/skogbruk

Se også på https://www.nibio.no/nyheter/fem-rimelige-eller-lnnsomme-klimatiltak-i-jordbruket. NIBIO kontaktes for veiledning og støtte i årene fremover.

2019	2020	2021	2022	Ansvarlig enhet	Kostnad
Tidligst mulig (rett etter 15. mai, jordbruksforhandlinger) gjennomføres et møte med viktige aktører innen jordbruk (landbruksrådgivningen og Fylkesmannen) for å kartlegge gjennomførbare tiltak i Fauske kommune. Bondelaget bes om info ang. klimasmart landbruk prosjekt. Eksempler: - Utbedring og supplering av hydrotekniske anlegg - Miljøplantinger - Økologiske rensetiltak - Omlegging til mer miljøvennlig drift på erosjonsutsatte areal - Særskilte bygningsmessige miljøtiltak - Biogassoppsamling/-bruk - muligheter for investeringsstøtte, kompetansetiltak og rådgivning	Gjennomføring av tiltakene etter kartlegging.	Forts.	Forts.	Plan og utvikling, avd. landbruk	Arbeidstimer
Klimamål skal tas inn ved utarbeiding av nye strategier for SMIL og NMSK for jordbruk. Bør samordnes på fylkesplan, evt. nasjonalt plan. SMIL-ordningen omfatter også tilskudd til drenering av dyrka mark. Tilskuddene gis i hovedsak til engangstiltak etter en årlig prioritering mellom søknader. Gjødselplaner er ofte en forutsetning for kommunenes behandling av søknader om produksjonstilskudd.				Plan og utvikling, avd. landbruk	Arbeidstimer
	Tre tiltak sees nærmere på når det gjelder husdyrgjødsel: (1) lukkede lagre, (2) biogass og (3) endring i spredningspraksis (utover kravene i gjødselforskriften). Vurdere en veiledningstjeneste om mer klimavennlig gjødselhåndtering og evt. utredning av tilgang til			Plan og utvikling, avd. landbruk	Arbeidstimer

	investeringsmidler for gjødsellagre. Lurt å lage en betenkning rundt de tre tiltakene generelt. Kommunen fatter evt. vedtak om tilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel, jamfør forskrift.				
		Igangsettelse av undersøkelse om hvordan flere i jordbruksnæringen kan hindre utslipp til luft og jord ved tilstrekkelig tett lagring av husdyrgjødsel.		Plan og utvikling, avd. landbruk	Arbeidstimer
	Biogassoppsamling/karbonlagring undersøkes nærmere for sektor landbruk i sammenheng med satsing på biogassoppsamling og produksjon. Det kommer muligens et biogassanlegg i Salten-regionen, Bodø har kanskje utredet det. Kommer det biogassanlegg vil det komme tilskudd til transport, kanskje også til bygging av lagre.			Plan og utvikling, avd. landbruk	Arbeidstimer
Det lages en prosedyre som inkluderer fornuftige retningslinjer som kan brukes ved jordbruksrelaterte søknader, som for eksempel produksjonstilskudd.				Plan og utvikling, avd. landbruk	Arbeidstimer
	Viktigste tiltakene for klimaregnskapet på skog i Fauske; plantetetthet, nyplanting (økt skogareal), ungskogpleie og gjødsling kan antagelig ha ganske rask effekt på biomassetilveksten. NIBIO kontaktes for mer info og veiledning.	Igangsetting med utarbeidelse av kommunal tiltaksplan som bl.a. skal vurdere følgende delmål: - Redusere avskoging. - Bevisstgjøre skogeier og andre skogaktører for å sikre god foryngelse i skogene. Kommunen vil følge opp med mer tilsyn og kontroll med skogplanting.		Plan og utvikling, avd. landbruk	Arbeidstimer

		- Økt uttak av heltrehogst (GROT) (se nærmere på prosduksjon av bioenergi) - Planting av skog på nye arealer - Redusere hogst av ungskog - Vedta og iverksette forvaltningsplaner sammen med andre grunneiere - Vedta og iverksette forvaltningsplan for egne skogseiendommer - Økt plantetetthet Gjødsling			

Bygg og anlegg

2019	2020	2021	2022	Ansvarlig enhet	Kostnad	Andre planer knyttet til tiltak
Informere befolkningen om utfasing bruk av fyringsolje og andre fossile brensler.	Forts.			Lovlig pålagt fra 2020. Plan og utvikling, ved byggesak.	Arbeidstimer	Nasjonale vedtak
Redusere energiforbruk i nye og eksisterende bygninger gjennom Tek17 og anmodning i byggsak til passiv-/plusshus.	Forts.	Forts.	Forts.	Byggesaksbehandler på avd. plan og utvikling	Arbeidstimer	Kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner
Oppfordre til bruk av klimavennlige materialer og energieffektive løsninger i nybygg og tilhørende anlegg og infrastruktur.	Forts.	Forts.	Forts.	Byggesaksbehandler på avd. plan og utvikling, samt samarbeid med næringslivet.	Arbeidstimer	Kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner
	Utredning av mulighet for mest mulig utslippsfrie byggeplasser, og hva kommunen kan bidra med. Miljøkommune har en kokebok til dette.			Avdeling plan og utvikling i samarbeid med næringslivet.	Arbeidstimer	Kommuneplanens samfunnsdel og SIIN

Avfall

2019	2020	2021	2022	Ansvarlig enhet	Kostnad	Andre planer knyttet til tiltak
SIIS rutiner skal gjennomgås og evt. endres for å øke miljøbevisst innkjøp.				Plan og utvikling + innkjøpsansvarlig	Arbeidstimer	SIIN
Gjennomgang med Iris/Retura angående avfallsreduksjon og effektive tiltak				Plan og utvikling	Arbeidstimer	
	Oppsett av side på kommunens hjemmeside med info om miljøtiltak, herunder holdningsskapende arbeid reduksjon og bedre sortering av avfall i private husholdninger			Plan og utvikling	Arbeidstimer	
Søppelryddedag mai	Forts.	Forts.	Forts.	Plan og utvikling + HMS-ansvarlige	Arbeidstimer	Folkehelseplan

Næringsliv, teknologi og det grønne skiftet

2019	2020	2021	2022	Ansvarlig enhet	Kostnad	Andre planer knyttet til tiltak
Revurder innkjøpsrutiner, og se nærmere på info rundt nullutslippsvirksomheter i Saltenområdet. Gjennomfør endringer der dette trengs.	Planlegging og investeringer i næringsliv skal som hovedregel ta utgangspunkt i målet om å være nullutslippsvirksomhet.			Plan og utvikling + innkjøpsansvarlig	Arbeidstimer	SIIN
Møte med næringslivet i Fauske kommune i samarbeid med Forum for næringsliv og Fauna. Følgende emner diskuteres: - Forbedringer i avfallshåndtering + ønsker om endringer hos Iris - Miljøfyrtårninteresse - Gang- sykle til jobb og prioriteringer - Fjernvarme og samarbeid biogass - Bil og transport i næring - Bytte ut varebil til el-bil/ladbar hybrid				Plan og utvikling	Arbeidstimer + evt. møteutgifter	Folkehelseplan
		Bidra til grønn og innovativ næringsutvikling i byen og regionen gjennom samarbeid med næringslivsaktører og FoU institusjoner.		Plan og utvikling + Fauna	Arbeidstimer + møteutgifter	
Bedre avfallshåndtering og -redusering i næringslivet gjennom tilrettelegging for resirkulering, gjenvinning og gjenbruk av materialer i næringslivet. Se også på miljøfyrtårnarbeidet.				IRIS Salten	Arbeidstimer	
	Gjennomføring av endring åpningstider IRIS til fordel for servicenæringa			IRIS Salten	Arbeidstimer	

Klimatilpasning

2019	2020	2021	2022	Ansvarlig enhet	Kostnad	Andre planer knyttet til tiltak
Igangsette arbeid med egen database med geotekniske rapporter som kan brukes til fremtidig planlegging og kartlegging av utsatte områder. Systemet skal være tilgjengelig for alle (både private og kommuneansatte) i fremtiden.				Byggsak og arealplanlegging	Arbeidstimer	
Lage overvannsplan/kartlegging: Prosjektstilling/konsulent som lager en analyse av overvannsproblematikk, kritiske punkter og prioriteringsområder, samt kostnadsberegning av nye tiltak og forslag til evt. større prosjekter.	Forts.			Plan og utvikling og VVA i samarbeid med konsulent	Ukjent, tas inn i budsjett når det er avklart	
		Se nærmere på overvannshåndtering Krokdalsmyra ved utbygging av området. Eksempel på tiltak kan være å øke dimensjonering av eksisterende kulverter/overvannsledninger eller etablere større avlastningsrør.		VVA	Ukjent, tas inn i budsjett når det er avklart	
Lage rutiner overvannshåndtering for arealplanleggere, herunder å unngå ytterlig utbygging på myrareal og våtmark gjennom arealplanlegging, og bestemmelser for åpne bekker med god nok kapasitet, samt evt. kulverter med stor nok dimensjonering.				Plan og utvikling	Arbeidstimer	
	Separering overvann/avløp: I bebyggelsen rundt Fauske			Plan og utvikling + VVA	Ukjent, tas inn i budsjett	

	sentrum ble de fleste hus inntil midt på 1970-tallet tilkoblet kommunalt avløpsnett som har felles avløp og overvannsledning. Under store nedbørsperioder medfører dette at avløpsnettet blir hardt belastet med overvann. For å redusere risikoen for store skader er det nødvendig på sikt å anlegge separate overvannsledninger i disse områdene.				når det er avklart	

Kommunalt energiforbruk

2019	2020	2021	2022	Ansvarlig enhet	Kostnad
	Undersøkelse for hver enkelt kommunal bygning hva som kan gjøres innenfor rimelige grenser og hva effekten vil bli. Det foretas en energiteknisk gjennomgang med sikte på å kartlegge strakstiltak (de som gir gevinst med minimale kostnader)			Bygg og eiendom	Arbeidstimer
		Kravspesifikasjon i nye bygninger med utslippsfrie tiltak/byggematerialer		Bygg og eiendom	Arbeidstimer
Bytte ut kommunale fossile biler med elbiler	Forts.	Forts.	Forts.	Innkjøpsansvarlig	Arbeidstimer
	Kjøpe inn et web-basert energioppfølgingsverktøy som e-save (eller tilsvarende) esave.no			Bygg og eiendom	Ukjent
Lyspærer byttes ut med led-pærer når de er ødelagt/når som helst mulig	Forts.	Forts.	Forts.	Bygg og eiendom	Arbeidstimer
Få på plass bedre videoutstyr for skype-samtaler på alle/viktigste møterommene. Deretter gjøre ansatte oppmerksom på dette for å oppfordre til økt bruk. Opplæring årlig.	Forts.	Forts.	Forts.	IKT-avdeling + enhetsledere.	Ukjent, men selvkost.
Oppfordre til miljøfyrtårnsertifisering på flere bygg.	Forts.	Forts.	Forts.	Plan og utvikling + samtlige enhetsledere	? Avhengig av bygning
Igangsette avfallsorteringsprosjekt i samarbeid med Retura/IRIS på kommunale bygninger.				Enhver enhet i kommunen + HMS-ansvarlig + bygg og eiendom	Arbeidstimer
	Utarbeidelse av rutine og standardtekst i saksfremlegg må ha en klimavurdering hos alle avdelinger som jobber med saker som kan påvirke kommunens klimamål. Vurder også egen logo/symbol på saksfremlegg som omhandler klimatiltak.			Plan og utvikling	Arbeidstimer

Holdningsskapende arbeid

2019	2020	2021	2022	Ansvarlig enhet	Kostnad	Andre planer knyttet til tiltak
Sykkelstativ (med eller uten tak) ved minst 15% av kommunale bygg	Sykkelstativ (med eller uten tak) ved minst 30% av kommunale bygg	Sykkelstativ (med eller uten tak) ved minst 50% av kommunale bygg	Sykkelstativ (med eller uten tak) ved minst 65% av kommunale bygg	Bygg og eiendom	Ukjent	Folkehelseplan
	Undersøkelse på hva folk flest vet om rutetider kollektiv transport og hvorfor de ikke tar buss/tog/sykkel. Lage lokal kollektivplan. Gjøres i samarbeid med NFK.	Sette i gang tiltak basert på undersøkelsen.	Evaluere og evt. videre igangsetting av tiltak basert på de andre år.	Plan og utvikling	Ukjent	Folkehelseplan
Øke bevisstheten om energibruk og løsninger som kan gjøre boligen eller bygningen merenergieffektiv. Avtale utredes med Energiportalen.no	Forts.	Forts.	Forts.	Plan og utvikling	Dersom Salten kommunene samarbeider 30% rabatt på abonnement. kr 16716,- årlig.	
Igangsettelse av «sykle til jobben» kampanje. Alle kommunalt ansatte skal motta informasjon og oppfordres til å delta. Private bedrifter skal oppfordres til å gjøre det samme.	Forts.	Forts.	Forts.	Plan og utvikling	Ukjent, tas inn i budsjett når det er avklart.	Folkehelseplan
Utbedre hjemmesiden med klima som tema. Her kan kommunen også legge inn tips til redusert energiforbruk og midler til tiltak. Følgende tema kan tas inn: •Kommunens klimaplan •Klimatips •Link til Enova og andre aktuelle sider •Samarbeidsavtale og lenke energiportalen.no	Forts.	Forts.	Forts.	Plan og utvikling	Arbeidstimer	
	Tiltak i forbindelse med helsefremmende barnehage (som f eks tomgang bil tillates ikke)					

Energiproduksjon

2019	2020	2021	2022	Ansvar	Kostnader
Hente inn opplysninger om forventede kostnader for ulike typer anlegg for produksjon av biogass, transport, lagring og anvendelse.	Evt. utarbeiding av mulighetene i Fauske kommune. Dersom noe av mulighetene er gjennomførbar, igangsettelse av biogassproduksjon. Settes av i budsjett for 2021.			Plan og utvikling, i samarbeid med konsulent.	Det skal søkes om tilskudd til prosjektet. Ukjent pris på forprosjekt eller gjennomføring.

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 18/16099 Arkiv sakID.: 18/3031	Saksbehandler: Frode Ramskjell

Sak nr.		Dato
015/19	Plan- og utviklingsutvalg	19.02.2019
009/19	Kommunestyre	28.03.2019

Søknad om kommunal overtakelse av den private Bjørkmoveien

Vedtak som innstilling fra Plan- og utviklingsutvalg - 19.02.2019

Innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar alternativ 1 og avslår en kommunal overtakelse av Bjørkmoveien på Indre Fauske.

Rådmannens forslag til innstilling:

Kommunestyret vedtar alternativ 1 og avslår en kommunal overtakelse av Bjørkmoveien på Indre Fauske.

Plan- og utviklingsutvalg 19.02.2019:

Behandling:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

PLUT- 015/19 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar alternativ 1 og avslår en kommunal overtakelse av Bjørkmoveien på Indre Fauske.

Vedlegg:

30.10.2018	Søknad om kommunal overtakelse av Bjørkmoveien	1395230
30.10.2018	Brev om status Bjørkmoveien fra ordfører i 2015	1395231
30.10.2018	Reguleringsplan Bjørkmoveien på Indre Fauske	1395232

Sammendrag:

Fauske kommune mottok i e-post 10. mai 2018 fra en av beboerne langs Bjørkmoveien på Indre Fauske en søknad om kommunal overtakelse av den private Bjørkmoveien på Indre Fauske.
Begrunnelsen fra søker er at deler av vegen er på kommunal grunn og vegen var tidligere oppført som kommunal veg i den nasjonale veidatabasen. Videre står det i søknaden at det er 12 husstander som er avhengig av vegen og at den deler av året ikke er kjørbar.

Rådmannen foreslår å ta opp saken politisk med 2 alternative løsninger.

Alternativ 1:
Det vises til vedlagte brev av 6/5-15 fra daværende ordfører. Rådmannen kan ikke se at det er kommet nye momenter inn i denne saken og søknaden avslås derfor.

Alternativ 2:
Fauske kommune overtar Bjørkmoveien når følgende tiltak er gjennomført:

- Det må sendes inn en ny søknad og den må være undertegnet av samtlige grunneiere.
- Det må framgå av søknaden at alle grunneiere avstår veggrunn vederlagsfritt til Fauske kommune. Veggrunnen er iht. gjeldende reguleringsplan 8 meters bred, se vedlagte utsnitt fra reguleringsplanen. Et grunnerverv vil kun være aktuelt fram til adkomsten til gnr. 102/19.
- Det må framgå av søknaden at alle grunneiere før en overtakelse er villig til å ruste opp vegen til normal grusveistandard. Herunder må veglinja justeres slik at den samsvarer med gjeldende reguleringsplan for området, se vedlegg.
- Det må framgå av søknaden at grunneierne selv vil sørge for og bekoste all nødvendig oppmåling og tinglysing.

Fauske kommune overtar ikke den private Bjørkmoveien før samtlige punkter ovenfor er gjennomført.

Før en eventuell oppstart av opprustingsarbeider må standard avklares med Fauske kommune.

Geir Mikkelsen
rådmann

Fra:	Arne . Bilskadesenteret Fauske <arne@bilskade.no>
Sendt:	torsdag 10. mai 2018 09.50
Til:	Postmottak
Emne:	Søknad om oppgradering fra privat vei til kommunal vei, Bjørkmoveien 8200 Fauske
Vedlegg:	20140430_174716.jpg

Søknad om oppgradering fra privat vei til kommunal vei, Bjørkmoveien 9. 8200 Fauske
Deler av veien er på kommunal grund, og var tidligere oppført som kommunal vei i den nasjonale veidatabanken.
Det er 12 husstander som er avhengig av veien.
Deler av året er den ikke kjørbar.

Mvh
Arne A Hjemaas
Bjørkmoveien 9
8200 Fauske

Mob: 97 11 26 22

FAUSKE KOMMUNE
Vei/vann/avløp

Arne A. Hjemaas
Bjørkmoveien 9
8200 FAUSKE

Saksbehandler: Frode Ramskjell - Telefon: 75 60 40 76 - Telefaks: 75 64 60 33

Deres ref.: ***Vår ref.:*** *15/7070/FRA* ***Dato:*** *06.05.2015*

STATUS BJØRKMOVEIEN PÅ INDRE FAUSKE

Viser til dine henvendelser vedr. Bjørkmoveien på Indre Fauske.

Det er nå undersøkt bakgrunnen til at Bjørkmoveien er oppført med feil betegnelse i Nasjonal vegdatabank.

Fauske kommune sendte på slutten av 80-tallet eller begynnelsen av 90-tallet en liste over samtlige veger i Fauske kommune til Statens kartverk i forbindelse med registrering av gatenavn og gatekoder. Denne lista blir årvisst komplettert med nye veger som anlegges evt. faller bort. Denne lista inkluderer blant annet E6 Follaveien, RV80 Bodøveien og E6 Storgata og var utarbeidet med bakgrunn i adressering av eiendommer i kommunen.

På nasjonalt nivå er denne lista sannsynligvis hentet til Nasjonal vegdatabank som i 1997, i følge Statens vegvesen, startet et prosjekt med registrering av veger. Dataene i Nasjonal vegdatabank er derved blitt feilført i databanken som kommunal veg.

Videre er det kjent at Fauske kommune overtok 25 private veger i 1988 i et vedtak i Formannskapet. Bjørkmoveien var ikke blant disse.

Fauske kommune, enhet VVA har gjennom historien alltid regnet Bjørkmoveien som en privat veg og har ikke utført noen form for systematisk vedlikehold av denne vegen. Brøyting/ strøing av vegen utføres på bakgrunn av den såkalte «5 hus-regelen» som innebærer at Fauske kommune utfører vintervedlikehold på private veger med mer enn 5 boliger etter visse regler.

Det er ikke kjent at Bjørkmoveien på noe tidspunkt har vært søkt omklassifisert fra privat til kommunal veg. Dette måtte i så fall vært politisk behandlet.

Til slutt må det legges til at veggrunnen i Bjørkmoveien er i privat eie.

Med hilsen

Siv Anita Johnsen Brekke
Ordfører

Kopi:
Rådmann Even Ediassen
Kommunalsjef Frank Bernhardsen
Enhetsleder Frank Zahl
Enhetsleder Gudrun Hagalinsdottir

park
3.5 daa

Lek
1.4 daa

B1
bolig
5.8 daa

FR7
LEK
0.5 daa

B9
bolig
11.5 daa

FR1
LEK
3.3 daa

B3
bolig
1.3 daa

B2
bolig
0.8 daa

B2
bolig
8.3 daa
BYA=20%

FR 2
park
1.5 daa

B 14
bolig
2.5 daa

B 3
bolig
5.2 daa
BYA=20%

B 4
bolig
10.5 daa
BYA=20%

B 5
bolig
26.0 daa

FR8
Plantebelte

I 2
Industri/lager
4.5 daa

FR13
Plantebelte
2.1 daa

FR 3
Plantebelte

Kartutsnitt Vassryggen
18.05.2018
Målestokk 1:1000
Fauske kommune

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/1855 Arkiv sakID.: 18/2899	Saksbehandler: Inger-Lise Evenstrøm

Sak nr.		Dato
008/19	Oppvekst- og kulturutvalg	26.03.2019
001/19	Partssammensatt utvalg	26.03.2019
010/19	Kommunestyre	28.03.2019
004/19	Arbeidsmiljøutvalg	21.03.2019

Endring av skolestruktur i Fauske kommune og innføring av kretsgrenser

Rådmannens forslag til innstilling:

Fra skoleåret 2019-2020 legges Hauan skole og Erikstad skole ned og elever flyttes fra Erikstad skole til Vestmyra skole og elever fra Hauan skole flyttes til Finneid skole.

Fra skoleåret 2019-2020 innføres det skolekretser i Fauske kommune j.fr. forslag til forskrift om skolekretser.

Vedlegg:

13.03.2019	Høringsbrev endring av skolestruktur i Fauske kommune og innføring av skolekretser	1406286
13.03.2019	Udir-2-2012 Behandlingen av saker om skolenedleggelser og kretsgrenser	1406287
13.03.2019	Utdrag KOSTRA analyse grunnskole 2018	1406288
13.03.2019	En vurdering av skolestruktur i Fauske kommune 2019 pr 15.01.2019	1406289
13.03.2019	SU Hauan skole høring ifm skolestruktur mars 2019	1406290
13.03.2019	FAU Finneid skole Innspill til høring av skolestruktur	1406291
13.03.2019	Utdanningsforbundet Fauske høring skolestruktur inkludert kubbuttalelsene	1406292
13.03.2019	FAU Valnefjord skole Høringsuttalelse	1406293
13.03.2019	FAU Hauan skole Uttalelse ifm skolestruktur mars 2019	1406294
13.03.2019	Hovedverneombudets høringsuttalelse til endring av skolestruktur i Fauske kommune	1406295
13.03.2019	Fagforbundet Fauske Høringsuttalelse av skolestruktur	1406296
13.03.2019	Sulitjelma barnehage Høring skolestruktur	1406297
13.03.2019	SU Finneid skole Høring endring av skolestruktur i Fauske kommune og innføring av skolekretsgrenser og elevråd Finneid skole	1406298
13.03.2019	DHK Høringsinnspill knyttet til opprettelse av skolekretser i Fauske kommune	1406299
13.03.2019	KFUF Høringsuttalelse kommunalt FAU	1406300
13.03.2019	FAU Vestmyra skole Høringsuttalelse	1406301
13.03.2019	SU Erikstad skole Høringsuttalelse SU- Endring av skolestruktur	1406302
13.03.2019	FAU Erikstad skole Høringsuttalelser vedr. endring av skolestruktur og innføring av skolekretser i Fauske Kommune	1406303
13.03.2019	Fauske ungdomsråd Høring endring av skolestruktur i Fauske kommune og innføring av skolekretser	1406304
13.03.2019	SU Vestmyra barnehage høringsuttalelse vedrørende skolestruktur i Fauske kommune og innføring av skolekretser	1406305
13.03.2019	SU Hauan barnehage høring skolestruktur	1406306
13.03.2019	Klubben fagforbundet Hauan barnehage Høringsuttalelse skolestruktur	1406307
13.03.2019	SU Valnesfjord skole Høringsuttalelse skolestruktur	1406308
13.03.2019	SU Erikstad barnehage Høringsuttalelse vedrørende endring av skolestruktur i Fauske Kommune og innføring av kretsgrenser	1406309

13.03.2019	SU - SMU Vestmyra skole Høringssvar skolestruktur	1406310
13.03.2019	Forskrift om kretsgrenser - Fauske kommune	1406312
15.10.2018	Vedlegg 2) Fremskrevet elevtallsutvikling ved sentrumsskolene i Fauske kommune ut fra registrerte barnetall Fauske familiesenter	1393661

Sammendrag:

De siste 18 årene har det vært en nedgang i antall elever i grunnskolen i Fauske fra 1261 elever skoleåret 2000/01 til dagens elevtall på 1042 elever skoleåret 2018/19. I den samme perioden har det vært gjennomført tre strukturelle endringer for å tilpasse skolestrukturen til nedgang i elevtall, nedleggelse av Fauskeeidet og Kosmo skole og flytting av elever i sentrum fra 5.-7.trinn til Vestmyra skole. Utredning skolestruktur er i denne omgang knyttet til de 4 sentrumsskolene i Fauske.

Utdanningsdirektoratet har i rundskriv 2-2012 av 15. mars 2012 konstatert at avgjørelse knyttet til skolestruktur ligger i kjerneområdet av den kommunale handlefrihet. En beslutning om skolestruktur bygger på kommunestyrets økonomiske, politiske og samfunnsmessige prioriteringer. Utdanningsdirektoratet fremholder at siden skolestruktur og kretsgrenser i stor grad berører foreldre og nærmiljø, bør skolens samarbeidsutvalg, alternativt foreldrerådet, få uttale seg før vedtak om kretsgrenser fattes. Også andre som elevrådet, fagforeninger til de som arbeider ved skolene, leietakere og andre som kan ha interesse i saken bør få uttale seg.

Rådmannen har i flere sammenhenger belyst kommunes alvorlige økonomiske situasjon. Det vises her til K-sak 57/18, Framtidas Fauske, som beskriver en krevende økonomi og mangel på økonomisk bærekraft med dagens drift. Dagens utgiftsnivå, etter de siste års investeringer og økte lånekostnader, er for høyt til å opprettholde dagens aktivitetsnivå. Skolens rammetilskudd er i samme periode redusert med ca. 30 millioner, og det er etter rådmannens oppfatning derfor helt nødvendig med nedtrekk og strukturendringer for å harmonere tjenestetilbudet innenfor kommunens økonomiske rammer.

Det er rådmannens vurdering at det er mulig å effektivisere og omorganisere driften av skolene i Fauske kommune, uten at det går på bekostning av den faglige kvaliteten. Derimot er rådmannen klar på at en ytterligere effektivisering/innskrenking uten en omorganisering vil få følger for det faglige innholdet i skolen. Rådmannen ser behovet for å gjøre strukturelle endringer innenfor skolesektoren der målet er økonomisk stabilitet og bærekraft også for kommende generasjoner i Fauske.

Saksopplysninger:
Bakgrunnen for skolestruktursaken er knyttet til 3 hovedområder.

1. Elevtallet i kommunen som har gått gradvis nedover, og er redusert fra 1353 skoleåret 2007/08 til dagens elevtall på 1042 (GSI tall pr 01.10.2018). En reduksjon på i overkant av 300 elever på ca. 10 år.
2. Økonomien i Fauske kommune er krevende. Økte renter og avdrag, reduserte inntekter bl.a. gjennom kraftinntekter, reduserte rammeoverføringer knyttet til synkende elevtall i kommunen og økning i pålagte oppgaver fra staten.
3. Fagfornyelsen og endringer i kompetansekrav for ansatte i skolen samt større krav til utvikling av profesjonelle læringsfellesskap.

I vedtak 57/18, Fremtidas Fauske, ba kommunestyret rådmann utrede og fremlegge forslag til ulike produktivitets og effektiviseringstiltak i alle kommunens enheter og i administrasjon gjennom blant annet vurdering av struktur og nivå. I vedtaket ble Rådmann også bedt om å komme med anbefaling om

hvordan kommunens struktur og tjenesteproduksjon bør være for at kommunens skal ha en sunn og bærekraftig økonomi i fremtiden.

Prosess

Det har vært en arbeidsgruppe bestående av:

- Hovedtillitsvalgt Utdanningsforbundet
- Hovedtillitsvalgt Fagforbundet
- Rådmannen (delegasjon)
- Rektorer ved sentrumsskolene i Fauske kommune

Arbeidsgruppens oppgave har vært å følge opp vedtaket i K-sak 99/18 knyttet til mulig nedleggelse av Hauan og Erikstad skole og opprettelse av skolekretsgrenser, samt å se på hvordan man kan ha en bærekraftig skolesektor etter at den totale reduksjon på 15 millioner er effektuert. Hovedtillitsvalgte har deltatt i arbeidsgruppen for å sikre del B § 3-1 c) i hovedavtalen.
KFUF, kommunalt foreldreutvalg i Fauske kommune, har fått informasjon om prosess i møter 28. november 2018 og 16. januar 2019.
Ansatte i skolene har vært informert tjenestevei gjennom egen leder.

Ressursfordeling grunnskole

Arbeidsgruppen har sett på hvordan man kan ha en bærekraftig skolesektor etter en reduksjon på 15 millioner med utgangspunkt i vedtatte ressursfordelingsmodell.
Det er foretatt nedtrekk i ressursene fordelt på 6 skoler eller 4 skoler ut fra enten videreføring av dagens struktur, eller en ny struktur der man reduserer med 2 skoler i sentrum.

Dersom dagens struktur videreføres er det foretatt et flatt kutt i ressursene fordelt på de 6 skolene i kommunen. For å synlig konsekvensene av nedtrekket på den enkelte skole er fordeling av ressursene til skole fremstilt i følgende tabell (SFO ressursen er holdt utenfor tabellene):

Sum årsverk ressurser grunnskole (administrasjon, undervisning, assistent, ressurser til annet enn undervisning)	2018-19 GSI tall	2019-20 Ny ressurs	*Endring årsverk*
Erikstad	10,9	6,9	*-4,0*
Vestmyra	95,8	87,4	*-8,4*
Hauan	11,1	7,2	*-3,9*
Finneid	9,5	7,5	*-2,0*
Sulitjelma	13,7	9,8	*-3,9*
Valnesfjord	27,3	24,4	*-2,9*

Selv om det er benyttet flatt kutt så er det lagt en del førende prinsipper til grunn for fordelingen mellom skolene. Dette gjelder sikring av ressurser nedfelt i lov og avtaleverk til den enkelte skole basert på elevtall, samt ivaretakelse av gjennomsnittlig gruppestørrelse 2. Disse prinsippene er gjort gjeldende både for 4 og 6 skoler. For å komme i mål med reduksjon ved opprettholdelse av 6 skoler i kommunen, finner rådmannen det nødvendig å gi ressurser til klasser ut fra en fådelt modell, der sammenslåing av 2 klasser blir færre enn 25 elever. Dette vil i så fall berøre skolene Erikstad, Hauan, Finneid og Sulitjelma.

Dersom dagens struktur endres til 4 skoler vil fordelingen av ressurser bli som følger:

Sum årsverk ressurser grunnskole (administrasjon, undervisning, assistent, ressurser til annet enn undervisning)	2018-19 GSI tall	2019-20 Ny ressurs	*Reduksjon/ økning årsverk*
Vestmyra	95,8	94,6	*-1,2*
Finneid	9,5	14,0	*4,5*
Sulitjelma	13,7	10,7	*-3,0*
Valnesfjord	27,3	26,5	*-0,8*

Som oversikten viser får en videreføring av dagens struktur konsekvenser for alle skolene etter at nedtrekket på 15 millioner er fordelt. Alle skolene vil få færre ressurser kommende skoleår enn det de har hatt til fordeling inneværende år.

Ved å endre strukturen skånes i større grad ressursene til de skolene som ikke er direkte berørt av en strukturendring og Finneid får økning av ressurser som følge av sammenslåing med Hauan.

Risiko og sårbarhetsanalyse

Skolene har gjennomført en risiko og sårbarhetsanalyse knyttet til nedtrekk på 15 millioner. Hovedpoengene i denne analysen fremkommer i matrisen under:

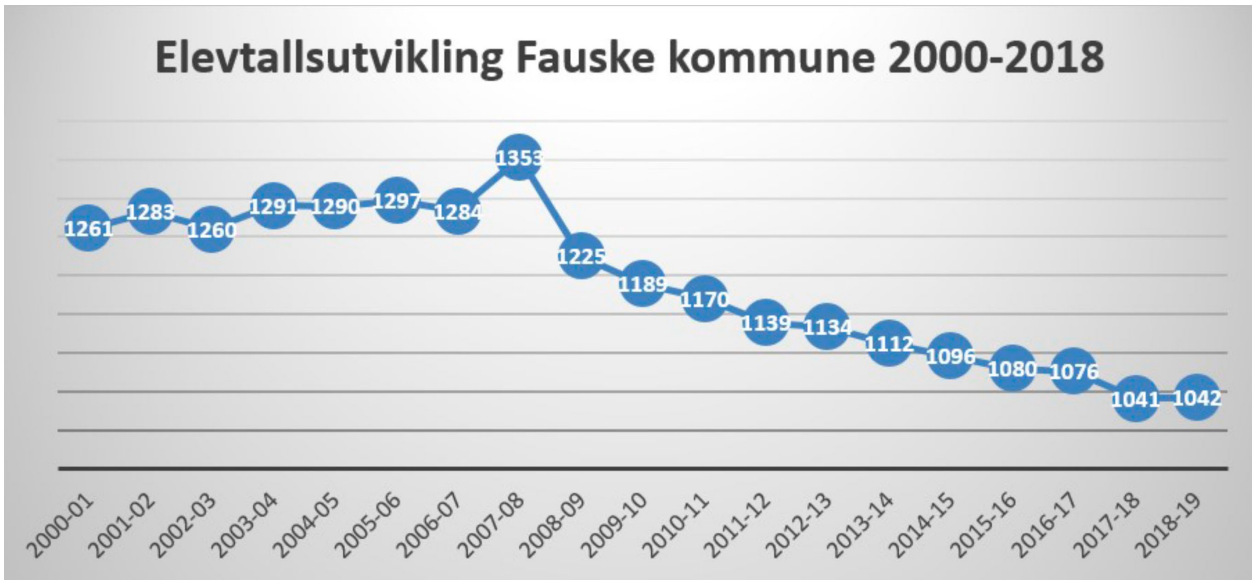
Skole	
Erikstad	· Mulig omkamp dersom struktur beholdes · Færre ansatte og økt sårbarhet i ressursene til skolen · Svekket fagmiljø · Usikkerhet i personalet ved nedtrekk og omorganisering · Større elevgrupper ved endring av struktur
Hauan	· Færre ressurser gir mindre mulighet for å dekke opp fravær · Økt sykefravær pga. økt arbeidspress · Færre voksne på SFO gir et mindre variert tilbud og er sårbart · Kutt i administrasjon gir mindre tid til oppfølging, skoleutvikling, arbeidsoppgaver mv · Møter med eksterne aktører må legges utenom undervisningstid
Finneid	· Færre ansatte og økt arbeidsbelastning på de som er igjen · Mindre pedagogressurs i klassene og sammenslåtte klasser · Ansatte opplever skolen som liten i dag, ved reduksjon i ressurser dersom det ikke blir sammenslåing med Hauan, så blir fagmiljøet enda mindre og arbeidstakere har signalisert at de vil søke seg bort (og vi mister kvalifisert arbeidskraft) · Reduksjon i merkantil ressurs går ut over oppgaver som skal løses · Reduksjon i rektorressurs går ut over skoleutvikling og kan gi lite stabilitet i undervisningen · Fådelt ressurs med over 20 elever i gruppen sees på som utfordrende i forhold til tilpasset opplæring
Vestmyra	· Færre ressurser går ut over sårbare barn og helserelatert hjelp i skole · Større klasser kan føre til mindre mulighet for tilrettelegging

	· Økt sykefravær som følge av økt arbeidspress · Usikkerhet i personalet ved nedtrekk og omorganisering · Færre ressurser til valgfag og tilvalgsfag · Kutt i administrasjon gir mindre tid til oppfølging, skoleutvikling, arbeidsoppgaver mv
Sulitjelma	· Færre ressurser gir større arbeidsmengde på ansatte. · Kutt i administrasjon, gir mindre tid til oppfølging, skoleutvikling, arbeidsoppgaver mv · Usikkerhet i personalet ved nedtrekk og omorganiseringer · Sykemeldinger og vikarstopp
Valnesfjord	· Færre ressurser kan føre til at vi ikke ivaretar lovpålagte oppgaver, og ivaretakelse av helserelaterte oppgaver knyttet til elevene · Mindre mulighet til delingstimer gir redusert mulighet til individuell oppfølging av elevene · Vanskeligere å oppfylle tidlig innsats · Økt arbeidsbelastning på de som er igjen · Reduksjon i ressurser gir mindre mulighet til oppfølging av elever mht atferd og mindre voksentid til sårbare elever

Alle skolene er tydelig i analysen på at reduksjon i ressurser vil gå ut over innholdet i skolen. Dersom dagens skolestruktur bevares vises det til store konsekvenser for skolenes mulighet til tilpasset opplæring, oppfølging av enkelt elever, helserelaterte oppgaver i skole, mindre tid til ledelse og skoleutvikling mv. Dette gjelder også skolene Erikstad og Hauan.

Elevtallsutvikling og demografi

Fauske kommune har opplevd en gradvis nedgang i antall grunnskoleelever over år. Figur 1, «Elevtallsutvikling Fauske kommune» fra år 2000 og frem til i dag viser denne utviklingen.

Figur 1 Elevtallsutvikling Fauske kommune fra år 2000 og frem til i dag, Kilde GSI

Ser vi på fremskrevet prognose for elevtallsutviklingen i kommunen fra statistisk sentralbyrå, SSB (*Prognose elevtallsutvikling Fauske kommune*), så viser prognosen en

ytterligere nedgang de kommende årene før elevtallet stabiliser seg på rundt 970 elever. Dette vil i så fall føre til en ytterligere reduksjon i rammetilskuddet til skole på ca 7 millioner.

Figur 2Prognose elevtallsutvikling Fauske kommune Kilde SSB

Elevtallsutviklingen i Fauske sentrum for 1.-4.trinn de kommende årene ligger vedlagt saken. Oversikten viser noe kullvariasjon fra år til år, på samme tid som årskullene stabiliserer seg rundt 80 elever i sentrum.

En opprettholdelse av dagens struktur vil kreve videreføring av 19 (18) klasser pr år på 1.-4.trinn fordelt på de 4 sentrumsskolene, der Vestmyra har 2 paralleller på de fleste årstrinn.

Antall klasser	2019/20	2020/21	2021/22	2023/24	2024/25
1.trinn	5	5	4	5	4
2.trinn	5	5	5	4	5
3.trinn	4	5	5	5	4
4.trinn	5	4	5	5	5
Totalt	**19**	**19**	**19**	**19**	**18**

Ved sammenslåing av Erikstad og Vestmyra skole og Hauan og Finneid skole kan antallet klasser reduseres til 13 pr år.

Antall klasser	2019/20	2020/21	2021/22	2023/24	2024/25
1.trinn	4	3	3	3	4
2.trinn	3	4	3	3	3
3.trinn	3	3	4	3	3
4.trinn	3	3	3	4	3
Totalt	**13**	**13**	**13**	**13**	**13**

Det er lagt til grunn gruppestørrelser opp mot 28 elever, som var opprinnelig delingstall for 1.-4.klasse. Ut fra kjente barnetall pr i dag, vil klassestørrelsen variere fra 15 elever pr klasse opp til 28 elever pr klasse, men med et gjennomsnitt på 23 elever på Vestmyra og 19 elever på Finneid (på 1.-4.trinn).

<u>Kompetansekrav i skolen</u>

Det er to typer kompetansekrav for de som skal undervise i skolen, kompetansekrav for å bli tilsatt i undervisningsstilling, samt kompetansekrav for å undervise i fag. Nye kompetansekrav gjelder for fast

ansatte lærere som er utdannet etter 1. januar 2014. Ansatte utdannet før 1. januar 2014, som ble tilsatt etter dagjeldende tilsettingskrav, har dispensasjon frem til 1. august 2025 for å kvalifisere seg etter det nye lovverket.
Det stilles krav til skoleeier om å sikre formkravene, både i forhold til tilsetting og disponering av lærerpersonell til undervisning. Den enkelte skole rapporterer årlig gjennom GSI, grunnskolenes informasjonssystem, på hvilke lærere som oppfyller kompetansekravene, og hvor mange som ikke gjør det. Det vises til K-sak 99/18 for ytterligere informasjon om kompetansekravene i skole.

Fauske kommune har en større andel undervisningspersonell uten godkjent utdanning enn sammenlignbare kommuner i kostra-gruppe 12 og landet for øvrig. Det er spesielt andelen ansatte på 1.-4. trinn som utmerker seg i negativ retning, selv om kommunen også har en høyere andel på 5.-10. trinn.

Skoleåret 2018/19	**Fauske**	**Kostra-gruppe 12**	**Landet**
Andel uten godkjent utdannelse 1-4. trinn	19,2 %	8,0 %	5,2 %
Andel uten godkjent utdannelse 5-7. trinn	10,1 %	5,5 %	4,7 %
Andel uten godkjent utdannelse 8-10. trinn	7,0 %	5,0 %	3,6 %

Profesjonelle læringsfelleskap
Høsten 2020 innføres nye fagplaner for grunnskoleopplæringen i Norge. Læreplanverket består av overordnet del, fag- og timefordeling, og læreplan for fag. Dette er forskrifter til opplæringsloven og skal styre innholdet i opplæringen.

Overordnet del av fagfornyelsen er allerede vedtatt, hvor det er presisert og vedtatt at skolen skal bestå av et profesjonsfaglig fellesskap der lærere, ledere og andre ansatte reflekterer over felles verdier, og vurderer og videreutvikler sin praksis. Skoleeiere, skoleledere og lærere har ut fra sine ulike roller et felles ansvar for å legge til rette for god utvikling i skolen. De må sammen sørge for at skolens praksis er i samsvar med hele læreplanverket.

Fagfornyelsen legger opp til at lærere og ledere utvikler faglig, pedagogisk, didaktisk og fagdidaktisk dømmekraft i dialog og samhandling med kolleger. Lærere som i fellesskap reflekterer over og vurderer planlegging og gjennomføring av undervisningen, utvikler en rikere forståelse av god pedagogisk praksis. Alle ansatte i skolen må ta aktivt del i det profesjonelle læringsfellesskapet for å videreutvikle skolen. Det innebærer at fellesskapet reflekterer over verdivalg og utviklingsbehov, og bruker forskning, erfaringsbasert kunnskap og etiske vurderinger som grunnlag for målrettede tiltak. Det kreves velutviklede strukturer for samarbeid, støtte og veiledning mellom kolleger og på tvers av skoler som

fremmer en delings- og læringskultur.

Kommunestyrets vedtak på nedtrekk på 15 millioner i skoleenheten får betydning for antall ansatte på alle skolene. Jo mindre kollegiet ved en skole blir jo mer vil skolen utfordres på utviklingen av et profesjonelt læringsfellesskap. Færre voksne som ser de samme barna, gir færre muligheter for observasjoner og refleksjoner rundt utviklingen av det pedagogiske innholdet. Muligheten for å sette inn hjelp og støtte i en klasse/gruppe reduseres, dersom ressurser benyttes til opprettholdelse av klasser. Fordeling av ressurser viser at endring av struktur gir et større faglig kollegium på de gjenværende skolene enn ved opprettholdelse av nåværende struktur, og det blir større rom for ressurser til tidlig innsats og styrking i fagene, som kommer alle elever til gode.

Kretsgrenser

I Fauske kommune har vi ikke definerte skolekretser. Tolkingsuttalelse fra utdanningsdirektoratet datert 12.12.2014 viser til at kommunen kan avgjøre hva som er en elevs nærskole i en forskrift om skolekretsgrenser.

Opplæringsloven § 8-1 første ledd, første og annet punktum lyder slik:

§ 8-1. Skolen
Grunnskoleelevane har rett til å gå på den skolen som ligg nærast eller ved den skolen i nærmiljøet som dei soknar til. Kommunen kan gi forskrifter om kva for skole de i ulike områda i kommunen soknar til.

Innføring av skolekretsgrenser i Fauske kommune angir hvilke områder i kommunen som sokner til de ulike skolene. Det kan ikke legges vekt på hensyn som vil være i strid med nærskoleprinsippet eller opplæringslovens formål, for eksempel «lik belastning» på kommunens skoler, opprettholdelse av skoler med svakt elevgrunnlag, spredning av faglig sterke og svake elever, samling av spesialundervisningselever osv. Kommunale forskrifter må således holde seg innenfor rammene som loven stiller opp. En forskrift vil være klarest der den legger vekt på objektive forhold som geografi og topografi. Det er utarbeidet forslag til forskrift om skolekretser i Fauske som ligger vedlagt saken. Når det fattes vedtak om skoleplass tas det utgangspunkt i objektive kriterier som den adressen eleven står oppført med i Folkeregisteret. Kretsgrenser har til hensikt å bidra til forutsigbare oppvekst- og læringsmiljøer. Dette igjen vil medvirke til å skape forutsigbarhet, trygghet og gode nettverk for både elever og lærere. I forskriften er det også åpnet for å legge vekt på subjektive forhold, der spørsmål om nærskoleprinsippet da må avgjøres i den konkrete sak.

Kretsgrensene i Fauske følger naturlig skillelinjene for grunnkretsene i kommunen med noen få unntak. Hvordan deling av grunnkretsene er tenkt fremkommer i forslaget til forskrift.

Økonomi

Kommunens skolestruktur og gruppestørrelser har betydning for kommunens utgiftsnivå. Kostra-analyse Håvard Moe 2018 tilsier at få elever pr skole vil gjøre det vanskelig å få et rasjonelt elevtall pr årstrinn/gruppe, og kostra analyser viser at små skoler er dyrere å drifte pr elev enn store skoler.

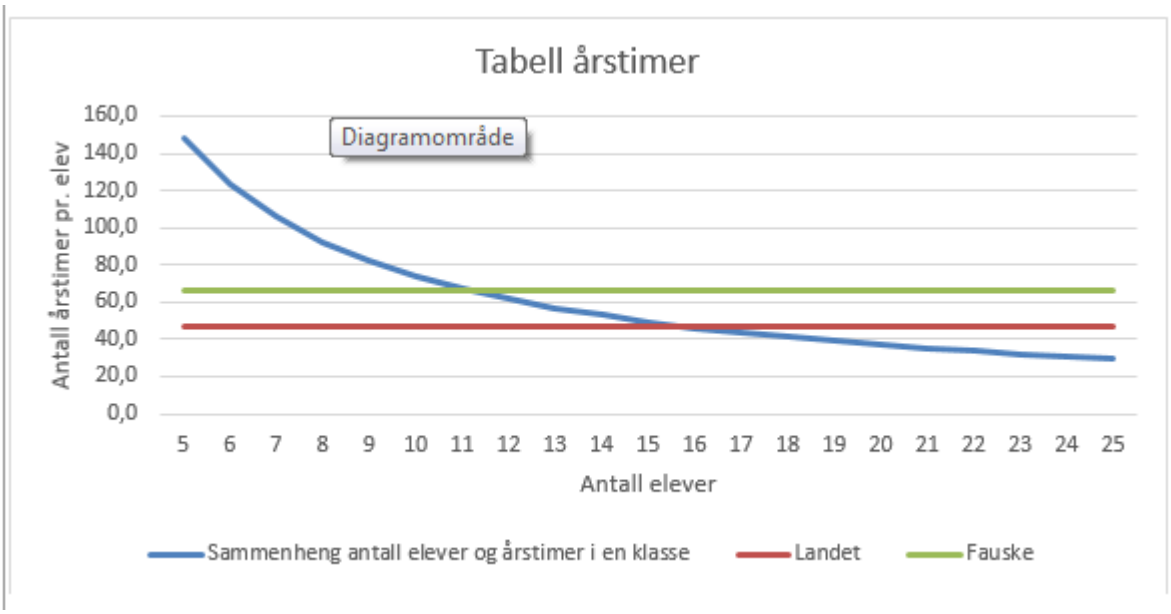
Kostra-analysen gjennomført i 2018 av Fauske kommune viser at utgiftene til skole, og da spesielt antall årsverk, er høyere enn for sammenlignbare kommuner. En gjennomgang av hvor kostnaddriverne er viser at Fauske kommune bruker flere ordinære undervisningstimer pr elev, og også flere assistenttimer pr elev enn sammenlignbare kommuner. Antall årstimer henger tett sammen med antallet klasser i kommunen og antall elever i klassen.

	Ordinære årstimer pr. elev, totalt 2018-19	**Ordinære årstimer pr. elev, 1-4 trinn 2018-19**

Hele landet	46,4	46,8
Nordland	54,8	54,7
Fauske	65,9	76,6

Navn	Assistenttimer pr. elev, totalt 2018-19
Hele landet	26,1
Nordland	34,4
Fauske	34,7

Oversikten viser at årstimer som benyttes på 1.-4. trinn ligger rundt 30 timer mer pr elev enn landssnittet, og i overkant av 20 timer mer enn snittet i Nordland skoleåret 2018-2019.

Tabellen er et eksempel på hva som skjer med antall årstimer pr elever ved endring av antall elever i klassen. Klassestørrelser på mellom 10 og 15 elever gir et kraftig utslag på antallet årstimer pr elev. Der klassestørrelsen overstiger 15 elever flater kurven mer ut.

Elevtallet i kommunen har direkte innvirkning på kommunens økonomiske rammer. Jo færre barn, jo lavere rammeoverføringer, og færre elever å fordele kostnadene på. Fauske kommune har ikke redusert utgiftene til skole i takt med elevnedgangen. Dette er synliggjort i Kostra-rapporten for 2018. Elevtallet forventes ytterligere redusert i årene fremover, hvilket indikerer ytterligere nedgang i rammeoverføringene.

<u>Økonomiske synergier</u>
Vedtaket knyttet til innsparing på 15 millioner er koblet til drift av skole. En endring i skolestruktur kan og vil gi flere økonomiske synergier som er av betydning for kommunens totale økonomiske handlingsrom. Dersom Erikstad skole og Hauan skole flyttes til hhv Vestmyra og Finneid gir det ledige lokaler som kan være hensiktsmessig å bruke til annet kommunalt tjenestetilbud.

Barnehage:
Det foreligger pr i dag vedtak om utbygging av Vestmyra rød barnehage (estimert til 15 millioner) for å ivareta behovet for fremtidige barnehageplasser i kommunen, på samme tid som man har erkjent at dagens drift av barnehage i Vestmyra hvit ikke er hensiktsmessig, spesielt med tanke på funksjonalitet og miljø.
Frigitte lokaler på Erikstad gir rom for utbygging av barnehage i en større del av bygget, noe som også vil være hensiktsmessig med tanke på den allerede pågående ombyggingen til barnehage i deler av bygget. Ombyggingskostnader til barnehage av eksisterende bygningsmasse er erfaringsmessig lavere pr m2 enn nybyggskostnader og det forventes behov for lavere investeringskostnader enn de vedtatte 15 millioner hvis en slik løsningen velges. Med tanke på kommunens økonomi pr i dag bør alle muligheter for mer kostnadseffektive løsninger vurderes i både vedtatte endringer og nye forslag.

Voksenopplæringen:
Det foreligger pr i dag vedtak knyttet til utredning ombygging av Vestmyra hvit til voksenopplæring når dette bygget frigis fra barnehagedrift. Vedtaket er estimert til 11 millioner. Som beskrevet i saken er Vestmyra hvit vurdert som uhensiktsmessig for barnehagedrift og det må påregnes en total-renovering og ombygging av bygget dersom det skal tas i bruk til ordinær skoledrift.

Ved frigjøring av skolelokaler i Hauan vil voksenopplæringen kunne flytte direkte fra leide lokaler på Søbbesva til et tilpasset skolebygg i Hauan, uten at det kreves store ombyggingskostnader av lokalene. Det vil kun være snakk om mindre justeringer knyttet til voksne brukere av bygget. Voksenopplæringen har i dag elevgrunnlag til 4 grupper, en grunnskoleklasse, en ALFA gruppe og 2 nivådelte klasser. Hauan skole har 5 klasserom, med flere tilhørende grupperom. Skolen egner seg derfor godt til det behov voksenopplæringen har ut fra dagens dimensjonering.

Flytting av voksenopplæringen til Hauan gir økonomiske synergier først og fremst knyttet til innsparing av ekstern husleie og driftskostnader knyttet til leien. De årlige innsparingene beløper seg til ca. 1 million i året, i tillegg kommer frigjøring av investeringsmidler, som følge av at man ikke trenger å bygge om Vestmyra hvit.

En slik løsning vil medføre at kommunen i utgangspunktet ikke lengre har bruk for bygningsmassen til Vestmyra hvit. Bygget kan vurderes knyttet til alternativ arena for grunnskoletilbud (j.fr. kommunestyrevedtak 116/18) , eller avhendes når barnehage flytter ut av lokalene. Estimerte salgsinntekter er tidligere beregnet til i overkant av 4 millioner for bygget.

En reduksjon i antallet grunnskoler i kommunen vil også føre til færre administrative årsverk knyttet til skole. Årsverk som igjen kan benyttes i direkte elevrettet arbeid og bidra til å opprettholde noe av voksentettheten i skolene.
Kostnader til drift av skolelokaler vil også reduseres når antall m2 som benyttes til grunnskoletilbud innskrenkes.

Fauske kommune har de senere år økt antallet kvadrat med eid areal, stikk i strid med tidligere målsetning om å redusere arealet for å få ned FDVU kostnader knyttet til bygg. Dersom man gjennomfører strukturendring i skole, så vil man kunne redusere eid areal totalt sett i kommunen ved å ikke gjennomføre utbygging av Vestmyra rød og avhending av Vestmyra hvit barnehage, samt at man får reduserte utgifter til leie ved å flytte voksenopplæringen til Hauan. Samlet sett vil dette årlig beløpe seg til flere millioner kroner både i forhold til drift og reduserte investeringer. Størrelsen av effekten vil være avhengig av fremtidige politiske vedtak.

<u>Høringsuttalelser</u>
Høring knyttet til skolestruktur og innføring av kretsgrenser har vært sendt til FAU, KFAUF, SU ved den enkelte skole og barnehage, elevrådet ved skolene, ungdomsrådet, ansatte, organisasjonene,

vernetjenesten og eier av Hauan grendehus. Andre som har ønsket å uttale seg har også vært velkommen å gi innspill. Høringen ble lagt ut 16.januar 2019 med høringsfrist 12.mars 1019.

Ved høringsfristens utløp var det kommet inn 23 høringsinnspill. Høringsinnspillene følger saken, på samme tid er innspillene oppsummert i matrisen under:

Høringsinnspill fra	Hovedpunkter i innspillene
Fauske ungdomsråd	· Ønsker endring av struktur til 2 skoler i sentrum
Sulitjelma barnehage	· Ønsker endring av struktur til 2 skoler i sentrum · Ingen formening om skolekretser i Fauske sentrum
FAU Vestmyra skole	· Ønsker endring i skolestruktur til 2 skoler i sentrum · Støtter innføring av skolekretser, med noen forutsetninger
FAU Valnesfjord skole	· Ønsker endring av struktur til 2 skoler i sentrum · Støtter innføring av kretsgrenser
FAU Erikstad skole	· Ønsker opprettholdelse av dagens struktur · Støtter innføring av kretsgrenser, med noen forutsetninger
SU Vestmyra skole	· Ønsker endring av struktur til 2 skoler i sentrum · Støtter innføring av kretsgrenser
SU Hauan skole	· Ønsker opprettholdelse av dagens struktur · Støtter innføring av kretsgrenser
SU Finneid skole	· Ønsker endring av struktur til 2 skoler i sentrum · Støtter innføring av kretsgrenser
SU Hauan barnehage	· Ønsker opprettholdelse av dagens struktur · Støtter innføring av kretsgrenser
SU Vestmyra barnehage	· Ønsker endring av struktur til 2 skoler i sentrum · Støtter innføring av kretsgrenser
KFUF (Kommunalt foreldreutvalg Fauske)	· Har overlatt til den enkeltes skole FAU å kommentere struktur · Støtter innføring av kretsgrenser
Dan Håkon Kjerpeseth	· Ønsker endring av struktur til 2 skoler i sentrum · Belyser manglende busslommer for påstigning for barn på vei til skolen fra nedre Hauan til Finneid
Utdanningsforbundet Fauske	· Ønsker endring av struktur til 2 skoler i sentrum · Støtter innføring av kretsgrenser
Klubben Finneid skole	· Ønsker endring av struktur til 2 skoler i sentrum

	· Støtter innføring av kretsgrenser
Klubben ved Erikstad skole	· Ønsker opprettholdelse av dagens struktur · Støtter innføring av kretsgrenser
Klubben ved Hauan barnehage/skole	· Ønsker opprettholdelse av dagens struktur · Støtter innføring av kretsgrenser med noen merknader
Klubben Sulitjelma skole/SFO	· Ønsker endring av struktur til 2 skoler i sentrum · Støtter innføring av kretsgrenser, på samme tid ønskes det at eventuelle fremtidige elever bosatt på Sjønstå har Sulitjelma som nær skole og ikke Finneid
Klubben Valnesfjord skole/SFO	· Ønsker endring av struktur til 2 skoler i sentrum · Støtter innføring av kretsgrenser
Klubben Vestmyra skole	· Ønsker endring av struktur til 2 skoler i sentrum · Støtter innføring av kretsgrenser
Fagforbundet Fauske	· Ønsker endring av struktur til 2 skoler i sentrum · Støtter innføring av kretsgrenser
Klubben fagforbundet Hauan skole og barnehage	· Ønsker opprettholdelse av dagens struktur
Elevrådet ved Hauan skole og Finneid skole	· Har gitt tilbakemeldinger på positive og negative konsekvenser ved 2 eller 4 skoler
Hovedverneombud Fauske kommune	· Ønsker endring av struktur til 2 skoler i sentrum

Høringsinnspillene viser at ansatte og foreldre knyttet til Erikstad skole og Hauan skole/barnehage ønsker videreføring av dagens struktur. Alle øvrige høringsuttalelser støtter omlegging av struktur til 2 skoler i sentrum.
De av høringsinnspillene som har kommentert innføring av kretsgrenser er alle positive.

<u>Skolevei og trafikksikkerhet</u>
Det vises til K-sak 119/18 og vedtatte trafikksikkerhetsplan for 2019-2023 i Fauske kommune.
Det er etablert 3 lysregulerte gangfelt, 2 langs RV80 og 1 på E6. Dette for å skape trygg skolevei for elevene som må krysse disse veiene for å komme til skolen. Lysregulert kryssing på E6 ble etablert i påvente av eventuelt kulverten. Trafikksikkerhetsarbeidet har vært preget av et godt planarbeid med tverrfaglig samarbeid mellom etatene i kommunen som har ført til en helhetlig tenkning rundt skoleveg, men også i forhold til at Fauske kommune har tatt mål av seg for å være en «folkehelsekommune».

Det vises også til nasjonal transportplan 2018-2029 der regjeringen ønsker at elever skal gå eller sykle til skolen. Alle prioriterte tiltak i trafikksikkerhetsplan har til hensikt og ytterligere legge til rette for trygge skoleveier for alle elever i Fauske kommune.

Ved endring av skolestruktur vil enkelte elever som tidligere har gått på Erikstad og Hauan skole, få noe

lengre skolevei, andre igjen kan oppleve kortere gåavstand til skolen. Retten til skoleskyss er fortsatt 2 km for elever på 1. trinn og 4 km for elever fra 2. trinn og oppover. Denne retten er uavhengig av hvilken struktur som velges.

Saksbehandlers vurdering:

Faglige vurderinger

Rådmann vurderer flatt kutt i skolene som uheldig. Det vil kunne gi de ønskede innsparingene økonomisk sett, på samme tid så er det faglige aspektet skadelidende ved et slikt kutt. Mindre kollegium, færre ansatte som ser de samme barna fordelt på flere enheter og klasser, vil føre til utfordringer i å kanalisere ressursene der det er mest hensiktsmessig og nødvendig.

Kommunen som skoleeier vil utfordres i å oppfylle nye krav knyttet til utvikling av profesjonelle læringsfellesskap og målsetting om tidlig innsats. Skoleeier vil utfordres i å oppfylle kompetansekravene som er gjeldende for skole. På en skole med få ansatte må flere av disse ha formell kompetanse i flere fag, for at skolen skal oppfylle kravene til lovverket. Det betyr igjen at jo færre klasser en kommune har, jo enklere er det for skoleeier å disponere ressursene slik at kompetansekravene oppfylles.

En videreføring av dagens struktur fører til opprettholdelse av samme antall klasser med få barn i enkelte klasser på 1.-4. trinn, noe som ikke gir mulighet til å hente ut en effekt av klassereduksjoner. Modell for endring av struktur viser en mulig nedgang på inntil 6 klasser på 1.-4. trinn i sentrum. Det gir skoleeier mulighet for å komme i mål med reduksjon på 15 millioner uten at voksentettheten i kommunens resterende klasser endres i for stor grad.

For å komme i mål med enhetens totale reduksjon på 15 millioner ved opprettholdelse av 6 skoler i kommunen, har man vært nødt til å tildele ressurser ut fra en fådelt modell. Dette gjennomføres ved sammenslåing av klasser når elevtallet kommer under 25 elever. På samme tid blir det færre voksne tilgjengelig i den enkelte klasse, noe som gjør at lærerne i større grad er alene med sin klasse/gruppe. Voksentettheten i alle klasser i kommunen vil bli betydelig redusert gjennom et flatt kutt.

Reduksjon i rammene til skole på 15 millioner får store konsekvenser også for skolene som ikke ligger i sentrum. Videre drift av grendeskolene Hauan og Erikstad får direkte konsekvenser for ressurstilgangen på de øvrige skolene i kommunen. Dersom drift av 6 skoler videreføres får Valnesfjord skole reduserte rammer på 2,9 årsverk til skoledrift, kontra 0,8 ved strukturendring. Vestmyra vil også få reduserte rammer på 8,4 årsverk ved opprettholdelse av struktur, kontra en reduksjon på 1,3 årsverk ved endring av struktur. Endring av struktur gir innsparing i administrative ressurser, færre skoler krever færre rektorer, merkantil støtte og ledelse til drift av SFO.

En bekymring som er meldt tilbake i utredningen er klassestørrelsen på 1.-4. trinn ved endring av struktur. Dagens barnetall gir klassestørrelser fra 15 elever i de minste klassene opp til 28 elever i de største klassene ved strukturendring. Det vil være noe kullvariasjoner, på samme tid ser man at det jevnt over vil være klassestørrelse på 23-25 elever på Vestmyra og 19-26 på Finneid. Sammenligner vi med landet for øvrig og kostragruppe 12 er ikke dette store klasser på 1.-4.trinn.

En endring av struktur vil gi bedre mulighet for samhandling med øvrige tjenester i kommunen. Det samarbeides godt allerede i dag, på samme tid så ønskes det blant annet at PPT skal være mer tilstede i klasserommene og i veiledning både på individ, gruppe og systemnivå. Dagens organisering utfordrer støttetjenestene i å bistå i større grad på disse områdene, da tiden fordeles på flere enheter. Rådmannen ser klare muligheter og fordeler som kan åpne seg ved at støttetjenestene får færre enheter å forholde seg til.

Kravene og forventningene til rektor har økt i takt med dokumentasjonskravene og reformprosessene i skole. Rektor har det overordnede ansvaret for sin skole, på samme tid kan ikke skoleeier fraskrive seg sitt ansvar både formelt og reelt, for å sørge for at skolen alltid har tilstrekkelig god ledelse. Et flatt kutt for å komme i mål med et nedtrekk på 15 millioner gir også kutt i ledelsesressursen ved skolene. Rådmann finner dette uheldig, spesielt med tanke på de krav og forventninger som ligger til rektorrollen. Fauske kommune som skoleeier ønsker sterke lederteam i skolene i Fauske, som er med å utvikle innholdet i Fauskeskolen. Kutt i ledelsesressursen vil gå på bekostning av skoleutvikling, oppfølging av ansatte og samarbeid med hjemmene.

En videreføring av dagens struktur vil over tid føre til utarming av fagmiljøene på den enkelte skole, noe som igjen kan påvirke ansattes trivsel. Ansatte vil oppleve økt arbeidsmengde og i risikoanalysen fremkommer det også bekymring for ikke å få sett elevene og satt inn de riktige tiltakene som følge av færre ressurser.

Økonomiske synergier

De økonomiske synergiene av en strukturendring må ikke undervurderes. Endring av skolestruktur åpner for flere mulige innsparinger både på kort og lang sikt for andre avdelinger og enheter i kommunen. Den største effekten som kan hentes ut umiddelbart er innsparing knyttet til ekstern husleie og drift av lokaler til voksenopplæringen på 1 million årlig. Andre mer langsiktige synergier er blant annet knyttet til innsparing av deler av investeringsutgifter ved utbygging av Vestmyra rød barnehage, samt inntekter ved salg av Vestmyra hvit og reduserte investeringsutgifter knyttet til ombygging av Vestmyra hvit.

Kartlegging og risikovurdering

Som nevnt i saksutredningen gis det tilbakemelding på svært uheldige konsekvenser i skolene ved gjennomføring av flatt kutt som følge av videreføring av dagens struktur. Det vil gå ut over kvaliteten på opplæringen ved den enkelte skole. Færre ressurser og opprettholdelse av dagens antall klasser fører til mindre muligheter til styrking i timene, og lærerne vil i større grad enn tidligere oppleve å være alene med sin gruppe/klasse. Reduksjoner i ledelsesressursen vil få konsekvenser for administrative arbeidsoppgaver, oppfølging av ansatte og mulighet til å drive skoleutvikling.

Kretsgrenser

Innføring av kretsgrenser i Fauske kommune gir en mer forutsigbar fordeling av elevene mellom skolene i sentrum. Skolekretsene er foreslått opprettet innenfor de områder der elevene opprinnelig har tilhørt de ulike skolene. Tildeling av skoleplass ut fra kretsgrenser vil gjelde alle nye tildelinger om skoleplass i kommunen gjeldende fra skoleåret 2019-2020.
Høringsuttalelser som er kommet inn støtter innføring og kretsgrenser og rådmann mener dette vil være et riktig grep for å sikre forutsigbarhet i årene fremover.

Skolevei og trafikksikkerhet

Rådmannen mener at de tiltak som er knyttet til skolevei og trafikksikkerhet ivaretar trafikksikkerheten til elevene. På samme tid må videreutvikling av gang- og sykkelveier være områder som har prioritet, da fortrinnsvis å vurdere muligheten for å anlegge fortau eller gang-sykkelveier der fartsgrensen overstiger 30 km/t j.fr. trafikksikkerhetsplan.

Det er kommet inn høringsinnspill knyttet til manglende busslomme i nedre Hauan for 1. klasse elever som kommer inn under skyssgrensen på 2 km. Det går pr i dag ikke ordinær skolebuss fra Hauan til Finneid. Rett til gratis skoleskyss for elever på 1.trinn bosatt utenfor 2 km grensen vil i første omgang kunne løses gjennom taxiordning der det ikke finnes ordinært rutetilbud. Dersom behovet blir stort, bør det jobbes frem et ordinært rutetilbud mellom nedre Hauan og Finneid skole.

Vurdering høringsinnspill

Det store flertallet av høringsinnspill som er innkommet støtter en strukturendring. Det samme gjelder

høringene som er kommet fra Utdanningsforbundet og Fagforbundet Fauske. Det fremholdes i flere av uttalelsene en anmodning om at saken må finne sitt vedtak i mars og ikke utsettes. Uttalelsene som støtter strukturendring begrunner dette med at utarming av ressurser i alle klasser ikke er veien å gå, for å løse kommunens økonomiske utfordringer. Det må gjøres strukturelle grep som er bærekraftig også for fremtidig skoledrift. Høringsuttalelsene fra Valnesfjord, Vestmyra og Sulitjelma viser hvilke konsekvenser en videreføring av dagens struktur får for ressurstilgangen på egne skoler, og de er oppriktig bekymret for hva dette vil føre til for dem.

Barns beste
Argumenter som barns beste er brukt, og i denne sammenhengen må det ikke kun tenkes barn hjemmehørende på Erikstad og i Hauan, men alle barn i Fauskeskolen. Reduserte ressurser vil gå ut over tjenestetilbudet som gis til alle elevene, når kutt gjøres i alle skolene. Det gis et sterkt uttrykk for en bekymring der ressursene i skolene må reduseres ytterligere som følge av bevaring av grendeskolene. Muligheten for å se det enkelte barn på alle skolene reduseres ved at ressursene forsvinner. En endring av struktur til to skoler i sentrum vil gi en styrket faglig kompetanse på skolene og derav en bedre skolehverdag for barna.

Ungdomsrådet har i sin uttalelse vist til egne erfaringer fra skolehverdagen, og drar frem at større klasser har vært en styrke for klassemiljøet, sosialisering og et bedre psykososialt miljø. Elevene opplever å ha flere venner å velge mellom, og det er enklere å finne noen som har samme interesser når mangfoldet av elever blir bredere. De viser også til ulikheter i faglig tilnærming ved skolene i sentrum. Færre klasser gir mulighet for flere pedagoger og større tetthet av assistenter/fagarbeidere for oppfølging av § 1-4 i opplæringsloven.

Utdanningsforbundet og Fagforbundet Fauske støtter behovet for å gjøre strukturelle endringer der målet er økonomisk stabilitet og bærekraft også for kommende generasjoner i Fauske. Ressursene til skole må fordeles og kanaliseres til de som har størst behov for dette, og det gjøres ikke ved opprettholdelse av 6 skoler i kommunen. Skolene må ha en strategisk ressursbruk og sørge for at tid, penger og menneskelige ressurser gjenspeiler prioriterte mål. Betydningen av profesjonelle læringsfellesskap for å utvikle skoleorganisasjon og fremme økt måloppnåelse dras også frem av organisasjonene.

De høringsinnspill som ønsker en videreføring av dagens struktur kommer fra Hauan skole og barnehage og Erikstad skole. Videreføring av dagens struktur begrunnes i nærmiljøprinsippet, samt trygge, oversiktlige oppvekstsvilkår for elevene ved skolene. Begge skolene har attraktiv uteområder, med gode muligheter for uteskole, og bruk av nærmiljøet i undervisning. Selv om skolene får reduserte rammer gis det tilbakemelding på at det vil være mulig å gi et godt skoletilbud. Barns beste er også brukt for å argumentere for videreføring av skoletilbudet ved Erikstad og Hauan.

<u>Vurdering høringsinnspill skolekretser</u>
Høringsinnspillene som er knyttet til innføring av skolekretser er alle udelt positive. I enkelte av uttalelsene blir det stilt spørsmål ved om kretsgrenser kan endres og tilpasses en eventuell befolkningsvekst i sentrumsområdene.

<u>Oppsummering</u>
Hverken opplæringsloven eller annet regelverk har innholdsmessige regler for endring av skolestruktur, det vil si regler for når det er lovlig eller ulovlig å legge ned eller opprette en skole. Avgjørelsen knyttet til skolestruktur ligger i kjerneområdet av den kommunale handlefriheten, og avgjørelsen må bygge på kommunestyrets økonomiske, politiske og samfunnsmessige prioriteringer.

Fauske kommune bruker flere årstimer enn sammenlignbare kommuner til både lærerårsverk og assistentårsverk i skolen, noe som henger tett sammen med få elever i enkelte klasser på 1.-4.trinn. Ut

fra kommunens økonomiske situasjon, og sett i sammenheng med lavere elevtall over år, så er det nødvendig med reduksjon i rammen for drift av skole. Det er allerede vedtatt reduksjon på 15 millioner. Selv om kuttet er mulig å ta innenfor eksisterende struktur, så må det ikke være tvil om at kutt i denne størrelsesorden går ut over innholdet og den faglige kvaliteten i skole. Flere klasser gir færre lærere og assistenttimer i den enkelte klasse. Muligheten for tidlig innsats og styrking av antallet pedagoger går på bekostning av opprettholdelse av klasser og struktur. Selv om rammene til skole reduseres med 15 millioner, brukes det fortsatt mer ressurser til skole enn landssnittet for øvrig.

Kommunens økonomi kommer til å være utfordrende også i kommende år, og det forventes at skolene vil rammes av ytterligere kutt i årene som kommer, både som følge av ytterligere nedgang i elevtallet, men også for å få økt kontroll over Fauske kommunes økonomi.

Dersom man ikke tar de grep som er nødvendig i dag, for å endre strukturen i Fauskeskolen, så vil man måtte gjennomføre prosessen på nytt om få år, for å tilpasse skoledriften til en ytterligere nedgang i rammen. Slitasjen i organisasjon knyttet til strukturutredninger må ikke undervurderes. Det kreves tid, energi, og arbeidstimer fra alle nivå i organisasjon for å sikre gode prosesser. Ansatte opplever utmattelse og usikkerhet for hvordan fremtiden skal organiseres, og dette går på bekostning av det faglige innholdet i skolen. Rådmann mener derfor at tiden er inne for å gjøre de strukturelle endringene som er nødvendig for å skape ro i organisasjon. Det vil gi kommunen en større mulighet til å få kontroll over økonomien, og ansatte i skolene vil kunne benytte tiden til utvikling av innholdet i skolen, i tråd med vedtatte føringer innenfor fagfornyelsen og fremtidige kompetansekrav.

Geir Mikkelsen
rådmann

FAUSKE KOMMUNE

Enhet Skole

Dato: 16.01.2019
Vår ref.: 19/518
Deres ref.:
Saksb.: Inger-Lise Evenstrøm

Høring endring av skolestruktur i Fauske kommune og innføring av skolekretser

Høringsinstanser:
FAU
KFUF
SU ved den enkelte skole
SU ved den enkelte barnehage
Elevråd ved den enkelte skole
Ungdomsrådet
Ansatte
Utdanningsforbundet
Fagforbundet
Vernetjenesten
Hauan grendehus
Andre som ønsker å uttale seg

Rådmann har lagt frem flere saker knyttet til Fauske kommunes alvorlige økonomiske forhold de siste årene. Det vises her til K-sak 57/18 Framtidas Fauske som beskriver den krevende økonomisk situasjonen, og mangel på økonomisk bærekraft med dagens drift. Kommunens inntekter er for lave til å opprettholde dagens aktivitetsnivå og det er etter rådmannens oppfatning helt nødvendig med kutt i aktivitetsnivået.

Det er rådmannens vurdering at det er mulig å effektivisere og omorganisere driften av Fauske kommune, uten at det går på bekostning av den faglige kvaliteten. Derimot er rådmannen klar på at en effektivisering/innskrenking uten en omorganisering vil få følger for det faglige innholdet i skolen. Det er behov for å gjøre strukturelle endringer der målet er økonomisk stabilitet og bærekraft også for kommende generasjoner i Fauske.

K-sak 99/18 presiserer vedtaket i K-sak 57/18 med tanke på utredning av skolestruktur i Fauske sentrum og mulig nedleggelse av Erikstad og Hauan skole.

I årsbudsjett for 2019, K-sak 116/18 er det vedtatt en reduksjon på 15 millioner i helårseffekt knyttet til skoledrift i Fauske kommune uavhengig av strukturendring.

Det har vært en arbeidsgruppe bestående av:

- Hovedtillitsvalgt Utdanningsforbundet
- Hovedtillitsvalgt Fagforbundet
- Rådmannen (delegasjon)
- Rektorer ved sentrumsskolene i Fauske kommune

Arbeidsgruppens oppgave har vært å følge opp vedtaket i K-sak 99/18 knyttet til mulig nedleggelse av Hauan og Erikstad skole og opprettelse av skolekretsgrenser, samt å se på hvordan man kan ha en bærekraftig skolesektor etter at reduksjon på 15 millioner er effektuert. Hovedtillitsvalgte har deltatt i arbeidsgruppen for å sikre del B § 3-1 c) i hovedavtalen.

Et annet moment som er av betydning for fremtidig skolestruktur i Fauske er nye kompetansekrav for ansatte i skolen og fagfornyelsen av innholdet i skolen, og det må vurderes hvordan dette kan ivaretas på en best mulig måte.

Utdanningsdirektoratet har gjennom rundskriv 2-2012 av 15. mars 2012 presisert at avgjørelse knyttet til skolestruktur ligger i kjerneområdet av den kommunale handlefriheten. En avgjørelse om skolestruktur bygger på kommunestyrets økonomiske, politiske og samfunnsmessige prioriteringer.
Utdanningsdirektoratet har presisert at siden skolestruktur og kretsgrenser i stor grad berører foreldre og nærmiljø, bør skolens samarbeidsutvalg, alternativt foreldrerådet, få uttale seg før vedtak om kretsgrenser fattes. Også andre som elevrådet, fagforeninger til de som arbeider ved skolen, leietakere og andre som kan ha interesse i saken bør få uttale seg.

Skolekretsgrenser i Fauske kommune vil angi hvilke områder i kommunen som sokner til de ulike skolene. Når det fattes vedtak om skoleplass tas det utgangspunkt i den adressen eleven står oppført med i Folkeregisteret. Kretsgrenser har til hensikt å bidra til forutsigbare oppvekst- og læringsmiljøer. Dette igjen vil medvirke til å skape forutsigbarhet, trygghet og gode nettverk for både elever og lærere.

Sak knyttet til endring av skolestruktur og opprettelse av skolekretser i Fauske skal behandles i kommunestyret 28.mars 2019.

<u>Det bes om innspill på følgende 4 punkter:</u>

1) Hva er mest ønskelig:
    a. Beholde dagens struktur med 4 skoler i Fauske sentrum
    b. Endring av skolestruktur til 2 skoler i Fauske sentrum
2) Hvilke vurderinger er vektlagt i vurderingen ut fra grunnlagsmaterialet (kapittel 6 i vedlegget)
3) En videreføring av dagens struktur gir betydelige reduksjoner i lærer/voksentetthet i hver enkelt skoleklasse i hele kommunen, samt innføring av fådelte klasser der sammenslått elevtall av 2 klassetrinn er lavere enn 25 elever. Har dette betydning for valg av alternativ, og hvorfor?
4) Innspill knyttet til opprettelse av skolekretser i Fauske kommune

Det er av betydning at alles stemme blir hørt, ved uenighet rundt spørsmålene kan det også fremkomme forholdstall i svaret fra den enkelte part.

For ytterligere informasjon vises det til vedlegg 1) En vurdering av skolestruktur i Fauske kommune 2019.

Høringsfrist: 12. mars 2019

Høringsinnspill sendes Fauske kommune postmottak@fauske.kommune.no

Også andre enn de som står som høringsinstanser er velkomne til å uttale seg i høringen.

Med vennlig hilsen

Inger-Lise Evenstrøm
Enhetsleder Skole

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Mottakere:

Fagforbundet Fauske v/Sølvi Torset			
Fauske idrettsbarnehage AS	Tareveien 7	8206	FAUSKE
Hanne Lise Storjord	Konstituert rektor		Sulitjelma skole
Hauan grendehus AS v/ leder Børge Imingen	Kantlyngveien 2	8209	FAUSKE
Hilde Kristensen Moen	Styrer		Hauan barnehage
Hovedverneombud v/ Vibeke Furnes Hansen	Hovedverneombud		Fauske kommune
Jan-Åke Storjord	Rektor		Erikstad skole
Karen Ro	Styrer		Erikstad barnehage
Karl-Inge Borgen	Rektor		Vestmyra skole
KFUF v/ leder Bjørn Thomas Hansen			
Kvitre Barnehage	Kvitblikveien 2	8218	FAUSKE
Laila Olsen Finvik	Styrer		Valnesfjord barnehage
Lyngheia Barnehage AS	Lyngveien 4	8209	FAUSKE
Marianne Skogstad	Rektor		Hauan skole
Medås Gårdsbarnehage AS	Medåsveien 3	8218	FAUSKE
Nye PPT Indre Salten	Postboks 166	8201	FAUSKE
Randi Myrbakk	Rektor		Valnesfjord skole
Rita Kristin Hagerup	Rektor		Voksenpedagogisk senter
Sissel Alver	Styrer		Vestmyra barnehage
Siv L. Johansen	Styrer		Sulitjelma barnehage
Stemland Gårdsbarnehage AS	Stemlandsveien 14	8215	VALNESFJORD
Trond Hagen	Rektor		Finneid skole
Ungdomsrådet Fauske v/ leder			
Utdanningsforbundet Fauske v/ Jan Frode Setså			

Vedlegg:
vedlegg 1) En vurdering av skolestruktur i Fauske kommune 2019 pr 15.01.2019
Vedlegg 2) Forskrift om kretsgrenser Fauske kommune - forslag v 2
Vedlegg 3) Utdrag KOSTRA analyse grunnskole 2018
Vedlegg 4) Udir-2-2012 Behandlingen av saker om skolenedleggelser og kretsgrenser

Kopi til

Geir Mikkelsen	Rådmann	
Terje Valla	Kommunalsjef	Samhandlingsområdet oppvekst og kultur

Utdanningsdirektoratet

Behandlingen av saker om skolenedleggelser og kretsgrenser Udir-2-2012

Dette rundskrivet informerer om hvilke saksbehandlingsregler som gjelder for endring av skolestrukturen, herunder ved nedleggelse av grunnskoler.

RUNDSKRIV | SIST ENDRET: 15.03.2012

1 Innledning og bakgrunn

Dette rundskrivet informerer om hvilke saksbehandlingsregler som gjelder for endring av skolestrukturen, herunder ved nedleggelse av grunnskoler. Rundskrivet gir - innenfor den kommunale handlefriheten - anvisning på valg mellom alternative saksbehandlingsregler i saker om skolenedleggelser. Bakgrunnen for å utarbeide nytt rundskriv på området er blant annet henvendelse fra Sivilombudsmannen som påpeker at regelverket om skolenedleggelser praktiseres ulikt. Rundskrivet skal bidra til ensartet og korrekt regelverksetterlevelse.

Rundskrivet erstatter rundskriv F-15-99 fra daværende Kirke- og undervisningsdepartementet.

2 Regelverk

Opplæringsloven § 8-1 første ledd første og annet punktum lyder slik:

> *§ 8-1. Skolen*
> *Grunnskoleelevane har rett til å gå på den skolen som ligg nærast eller ved den skolen i nærmiljøet som dei soknar til. Kommunen kan gi forskrifter om kva for skole dei ulike områda i kommunen soknar til.*

Første punktum fastslår det såkalte nærskoleprinsippet. Det betyr at grunnskoleelever skal ha rett til å gå på den skolen som ligger nærmest eller den skolen i nærmiljøet som de sogner til. Annet punktum gjelder for saksbehandlingen, og åpner for at den enkelte kommunen kan gi kommunale forskrifter om hvilke skoler de ulike områdene i en kommune skal sogne til. Slike forskrifter angir såkalte kommunale skolekretsgrenser. Også disse må ivareta nærskoleprinsippet.

Skolekretsgrenser gir oversikt over hvilke områder i kommunen som sogner til hvilke skoler. Dette gir forutberegnelighet for kommunens innbyggere. For foreldre og elever anses dette å være særlig viktig. Loven gir altså kommunen rett til å velge om den vil benytte sin lovbestemte adgang til å utarbeide forskrifter om skolekretsgrenser. Noen kommuner har valgt ikke å gi forskrifter om skolekretsgrenser (se pkt. III nedenfor). Andre derimot har valgt å gi forskrifter om skolekretsgrenser (se pkt. IV nedenfor).

Hverken opplæringsloven eller annet regelverk har innholdsmessige regler for endring av skolestruktur, det vil si regler for når det er lovlig eller ulovlig å legge ned eller opprette en skole. Avgjørelser knyttet til skolestruktur ligger i kjerneområdet av den kommunale handlefriheten. En avgjørelse må bygge på et kommunestyres økonomiske, politiske og samfunnsmessige prioriteringer.

Kommunale vedtak om endring av skolestrukturen, for eksempel om nedleggelse av en skole, er ikke enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Det er ikke et vedtak som gjelder rettigheter eller plikter for en eller flere bestemte personer. Plassering av den enkelte elev ved en skole vil derimot være et enkeltvedtak.

Barnekonvensjonen er tatt inn i norsk rett ved menneskerettsloven i 2003, og forplikter kommunene til å legge vekt på barnets beste, blant annet i saker om skolestruktur. Artikkel 3 nr. 1 peker på at barnets beste er et viktig hensyn i saker som gjelder barn. Barnekonvensjonens artikkel 3 nr. 1 lyder:

> *"Ved alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn."*

Dette betyr at kommunen i saker om skolestruktur også må vurdere barnets beste.

3 Saksbehandlingen i kommuner som ikke har gitt forskrifter om skolekretsgrenser

Det er et ulovfestet forvaltningsrettslig prinsipp at forvaltningen skal treffe vedtak etter at saken har vært behandlet på forsvarlig måte. Forsvarlig saksbehandling krever at en sak er tilstrekkelig opplyst før det blir gjort vedtak.

Siden avgjørelsen om å legge ned en skole ikke er et enkeltvedtak, kommer ikke reglene i forvaltningslovens kap. IV (om saksforberedelse ved enkeltvedtak), V (om vedtaket) og VI (om klage og omgjøring) direkte til anvendelse. Det er likevel et generelt forvaltningsrettslig prinsipp at en sak skal være

forsvarlig klarlagt før avgjørelse blir tatt. I en sak om skolenedleggelse betyr dette at kommunestyret skal ha rimelig kjennskap til synspunktene til de som berøres av nedleggelsen før et vedtak treffes.

Spørsmål om skolestruktur og eventuelle kretsgrenser for skoler vil i stor grad berøre foreldre og nærmiljø. Skolens *samarbeidsutvalg*, alternativt *foreldrerådet*, bør derfor få anledning til å uttale seg når det gjelder vedtak om skolestruktur.

Andre som bør få anledning til å uttale seg i slike saker kan være:

- fagforeningene for de ansatte ved skolen, grendelag og andre grupper og organisasjoner som kan ha interesse i saken
- andre brukere av skolen som vil bli påvirket av en nedleggelse
- andre brukerorganer ved skolene, for eksempel skolemiljøutvalg og elevråd
- samarbeidsutvalg eller foreldreråd ved andre skoler som berøres

Øvrig avtale- og lovverk om medbestemmelse avtalt mellom partene forutsettes fulgt opp. Hvis endring av skolestruktur medfører endringer i skyssbehov, bør også *fylkeskommunen* få anledning til å uttale seg i saken.

Det finnes ikke lov- og forskriftsbestemte regler for hvor lang fristen for å uttale seg skal være i saker om skolestruktur. Den enkelte som skal uttale seg må imidlertid få tilstrekkelig tid til å forberede sin uttalelse. Justis- og beredskapsdepartementet har utarbeidet retningslinjer for forskriftsarbeid i kommunene. Retningslinjene er av 30. januar 2002 og ligger på Justis- og beredskapsdepartementets nettside. Kommunene anbefales her å benytte to måneders høringsfrist. Utdanningsdirektoratet anbefaler at det sees hen til disse retningslinjene også når lokale forslag om endring av skolestruktur skal utarbeides.

Allmennhetens *innsyn* i offentlige dokumenter er viktige forutsetninger for at en sak skal bli tilstrekkelig opplyst. Innsyn legger til rette for samfunnsdebatt om saker som er viktige for innbyggerne. Retten til innsyn virker også kontrollerende på forvaltningen og bidrar til å sikre tilliten til uhildede avgjørelser. Det følger av offentlighetsloven § 3 at kommunens saksdokumenter er åpne for innsyn. Et eventuelt unntak fra retten til innsyn må kunne hjemles etter særskilte unntaksregler i lov. Innsynsretten gjelder for alle, altså ikke bare dem som kunne ha vært regnet som parter eller andre som skal uttale seg.

4 Saksbehandlingen i kommuner som har gitt forskrifter om skolekretsgrenser

For kommuner som har gitt forskrifter om skolekretsgrenser må det i tillegg til vedtak om nedleggelse også skje en etterfølgende endring av forskriften om skolekretsgrensene. Områdene som sogner til skolen som nedlegges må etter nedleggelsen sogne til en eller flere andre skoler i kommunen. Dette gjør en forskriftsendring nødvendig.

Forvaltningslovens kap. VII om forskrifter kommer derfor til anvendelse for endringen av forskriften om skolekretsgrenser. Det betyr at berørte institusjoner og organisasjoner må få uttale seg før forskriften

vedtas, endres eller oppheves, bl.a. foreldrerådet eller samarbeidsutvalget ved de enkelte skolene i kommunen. Det kan også gjelde andre dersom det er nødvendig for å få saken allsidig opplyst.

Kommunen kan velge mellom to fremgangsmåter:

A) Nedleggelse og forskriftsendring som to separate saker:

Nedleggelsen og forskriftsendringen kan etter kommunens eget valg behandles som to separate saker, først et vedtak om nedleggelse, dernest en forskriftsendring som følge av nedleggelsen. Hvis denne fremgangsmåten velges, vil *avgjørelsen om selve nedleggelsen* måtte følge ulovfestede forvaltningsrettslige prinsipper, se pkt. 3 ovenfor. Den *etterfølgende forskriftsendringen* derimot vil måtte behandles etter de saksbehandlingsreglene som er angitt i forvaltningslovens kap. VII om forskrifter. Det vises også til ovennevnte retningslinjer fra JD om forskriftsarbeid i kommunene.

B) Nedleggelse og forskriftsendring som èn og samme sak:

Noen kommuner velger å behandle de to sakene*, vedtaket om nedleggelse og forskriftsendringen, som en og samme sak* og sender den samlet på høring. Fordi saken inkluderer en forskriftsendring må hele saken, også den delen av saken som gjelder selve vedtaket om skolenedleggelse, behandles etter reglene om endring av forskrifter i forvaltningslovens kap. VII. Det vises også her til ovennevnte retningslinjer fra JD om forskriftsarbeid i kommunene.

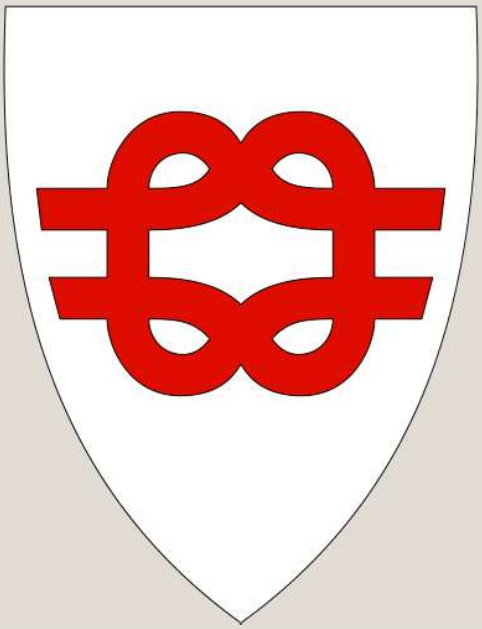
Utdanningsdirektoratet vil understreke betydningen av at kommunene følger saksbehandlingsreglene i behandling av saker om skolestruktur og -nedleggelser.

KS KONSULENT

KOSTRA-analyse

Fauske kommune

KOSTRA-publisering pr 15. mars 2018

Innholdsfortegnelse

1 Innledning 5

Bakgrunn 5

Valg av sammenligningskommuner 5

KOSTRA 9

Om denne rapporten 10

Tekniske forutsetninger for analysen 11

2 Finansielle nøkkeltall 12

Netto driftsutgifter pr formål 12

Kommunaløkonomisk bærekraft 14

3 Administrasjon 23

4 Pleie og omsorg 27

Befolkningsprognose for innbyggere 67+ frem til 2040 27

Pleie- og omsorgstjenesten samlet 28

Institusjonstjenester 38

Hjemmebaserte tjenester 43

5 Helsetjenester 49

6 Sosialtjenesten 54

7 Barnevern 60

8 Grunnskole 64

Befolkningsprognose for unge frem til 2040 64

Grunnskoleopplæring 66

Skolelokaler 70

Produktivitet i sektoren 71

Spesialundervisning 83

Skoleskyss 87

Skolefritidsordning - SFO 88

Voksenopplæring 93

9 Barnehage 95

10 Kultur og kirke 103

Kultur 103

Kirke 108

11 Plan, kulturminne, natur og nærmiljø 110

12 Brann- og ulykkesvern 115

13 VAR (Vann, Avløp, Renovasjon) 117

8 Grunnskole

Kapitlet omfatter følgende funksjoner:
202 Grunnskole
213 Voksenopplæring
215 Skolefritidstilbud
222 Skolelokaler
223 Skoleskyss

Befolkningsprognose for unge frem til 2040

Når man skal planlegge for ressursbruken i skole, er det viktig at man også har et blikk på fremtiden. Vi starter derfor med å se på hva prognosen sier om utviklingen i folketallet for innbygger 6-15 år i Fauske kommune, i henhold til middelsalternativet (MMMM) fra SSBs befolkningsprognose fra 2017:

Fra 2018 og frem til 2027 vil barnetallet reduseres med ca 120 innbygger i alderen 6-15 år, før det vil vokse litt og etter hvert stabilisere seg i underkant av ca 1 000 innbyggere i denne aldersgruppen. Tallen viser estimert gjennomsnittlig reduksjon og vekst for *hele* kommunen, og sier ikke noe om hvor i kommunen denne veksten kommer eller om det er demografiske endringer internt i kommunen.

Kommunen må være klar over at dette vil få en direkte følge for rammetilskuddet fra staten som vil bli redusert med anslagsvis 7 millioner som en direkte følge av dette i kommende økonomiplanperiode.

Hvis vi ser på delkostnadsnøkkelen for grunnskole finner vi følgende informasjon:

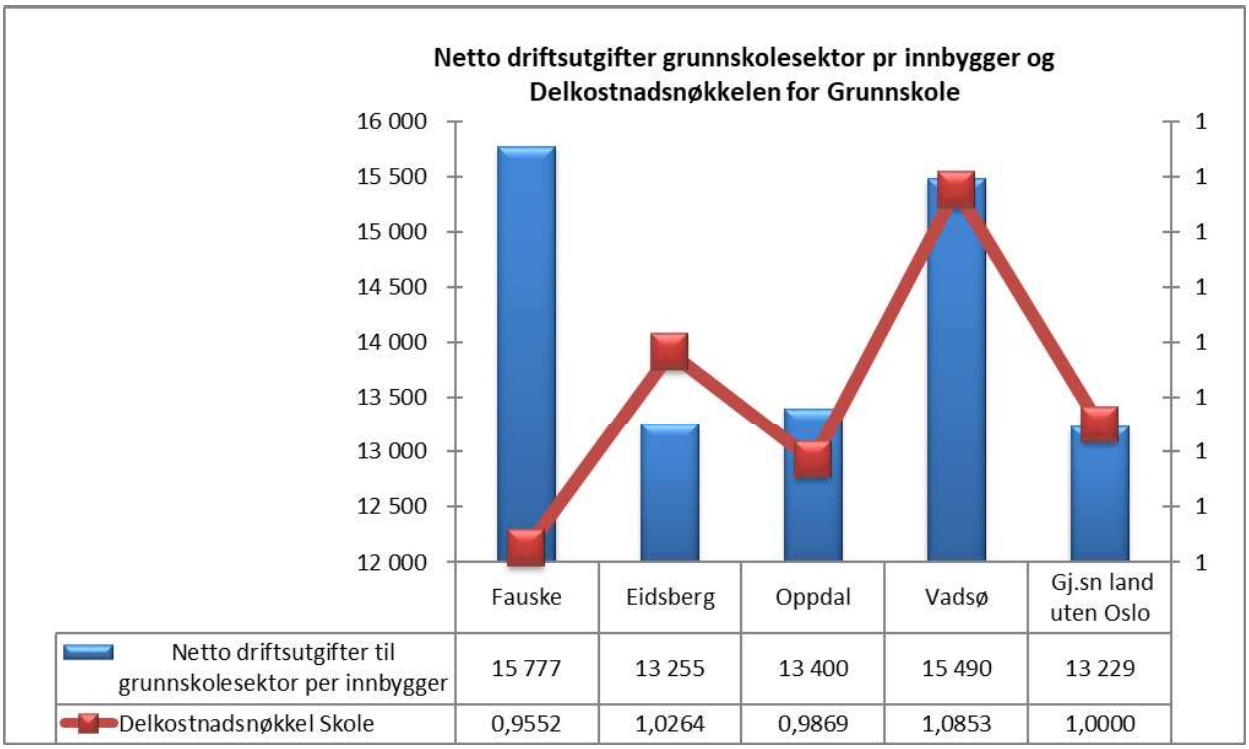
	Fauske	Eidsberg	Oppdal	Vadsø
Delkostnadsnøkkel Skole	0,9231	1,0113	0,9821	1,0336

Landsgjennomsnittet er 1,000, mens Fauske har en delkostnadsnøkkel for grunnskole på 0,9231. Dette betyr at Fauske objektivt sett har et behov i grunnskoledriften som er 7,7 % *mindre* kostnadskrevende å drive enn landsgjennomsnittet og man får dermed et kraftig trekk (16,5 mill) i rammeoverføringene fra staten på dette kriteriet. I Eidsberg er den 1,1% over, mens den er 1,2 % under i Oppdal og 3,3 % over i Vadsø. Dette er den samlede delkostnadsnøkkelen for grunnskoledrift. Denne er satt sammen av følgende kostnadsnøkler:

							INDEKS
Knr	Kommune		Basis	Sone	Nabo	Innvandr	UTGIFTSBEHOV
		Innb 6-15				6-15 år ekskl Skand	
125	EIDSBERG	1,00424	0,81561	1,01706	0,94184	1,39557	**1,0113**
1841	FAUSKE	0,90729	1,03269	1,87901	0,92013	0,74067	**0,9231**
2003	VADSØ	0,98920	1,57331	0,94151	0,60390	2,57046	**1,0336**
5021	OPPDAL	0,97141	1,40214	1,03961	1,31607	0,84028	**0,9821**

Vi ser her at Fauske skiller seg ut ved å ha vesentlig færre barn i alder 6-15 år enn øvrige kommuner i utvalget, og ved ha høyere vekt på sonekriteriet (spredt bosetting i kommunen).

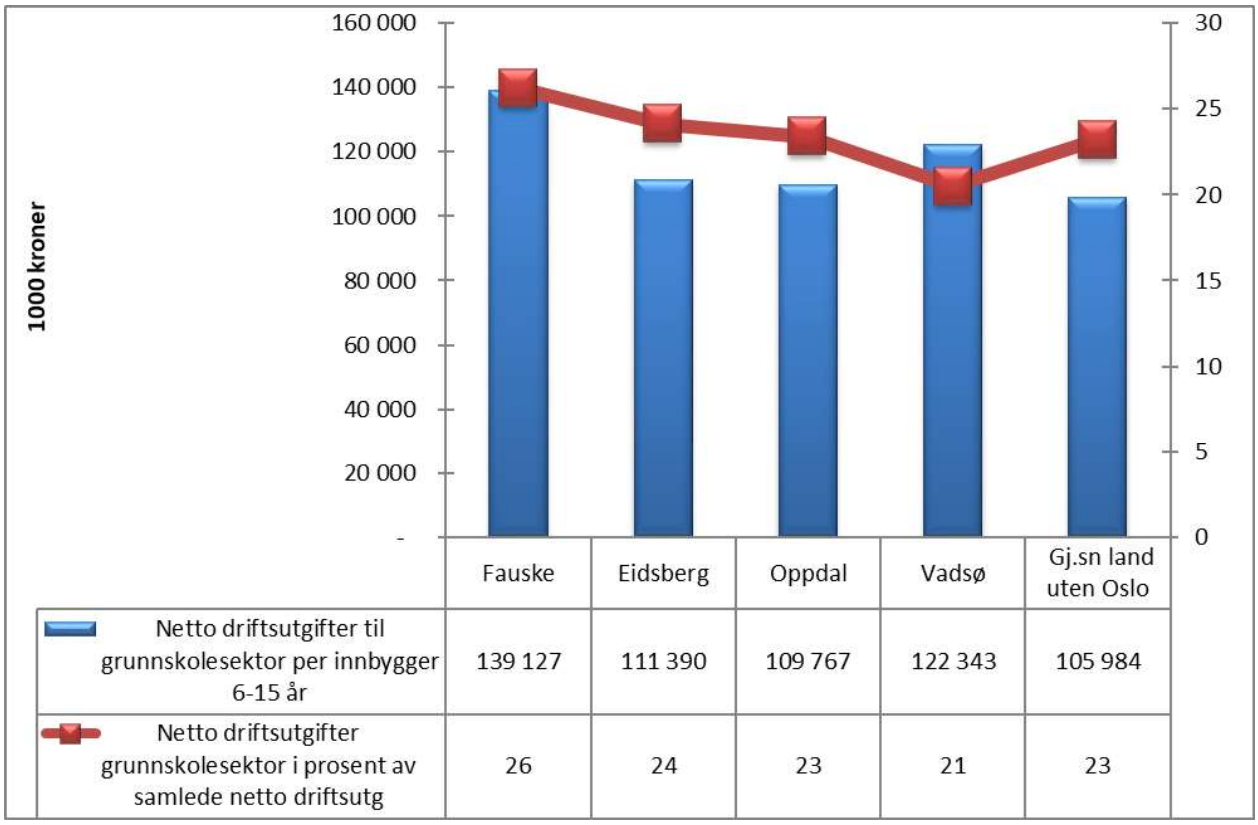
Hvis vi ser på forholdet mellom delkostnadsnøkkelen (som beskriver «behovet») og netto driftsutgifter til grunnskolesektoren pr innbygger (som beskriver ressursbruken), ser vi at Fauske er den kommunen som prioriterer skole suverent høyest av kommunene i utvalget i forhold til det objektive behovet:

Det er *avstanden i mellom* den blå søylen og den røde linjen som er av betydning. Landsgjennomsnittet viser søyle og linje på samme punkt. I Fauske krysser søylen linjen med god margin og Fauske prioriterer dermed skole vesentlig høyere enn det beregnede utgiftsbehovet og klart høyest av kommunene i utvalget. I Eidsberg er søylen vesentlig lavere under linjen og de prioriterer dermed skole lavere enn det beregnede utgiftsbehovet og lavest av kommunene i utvalget.

Grunnskoleopplæring

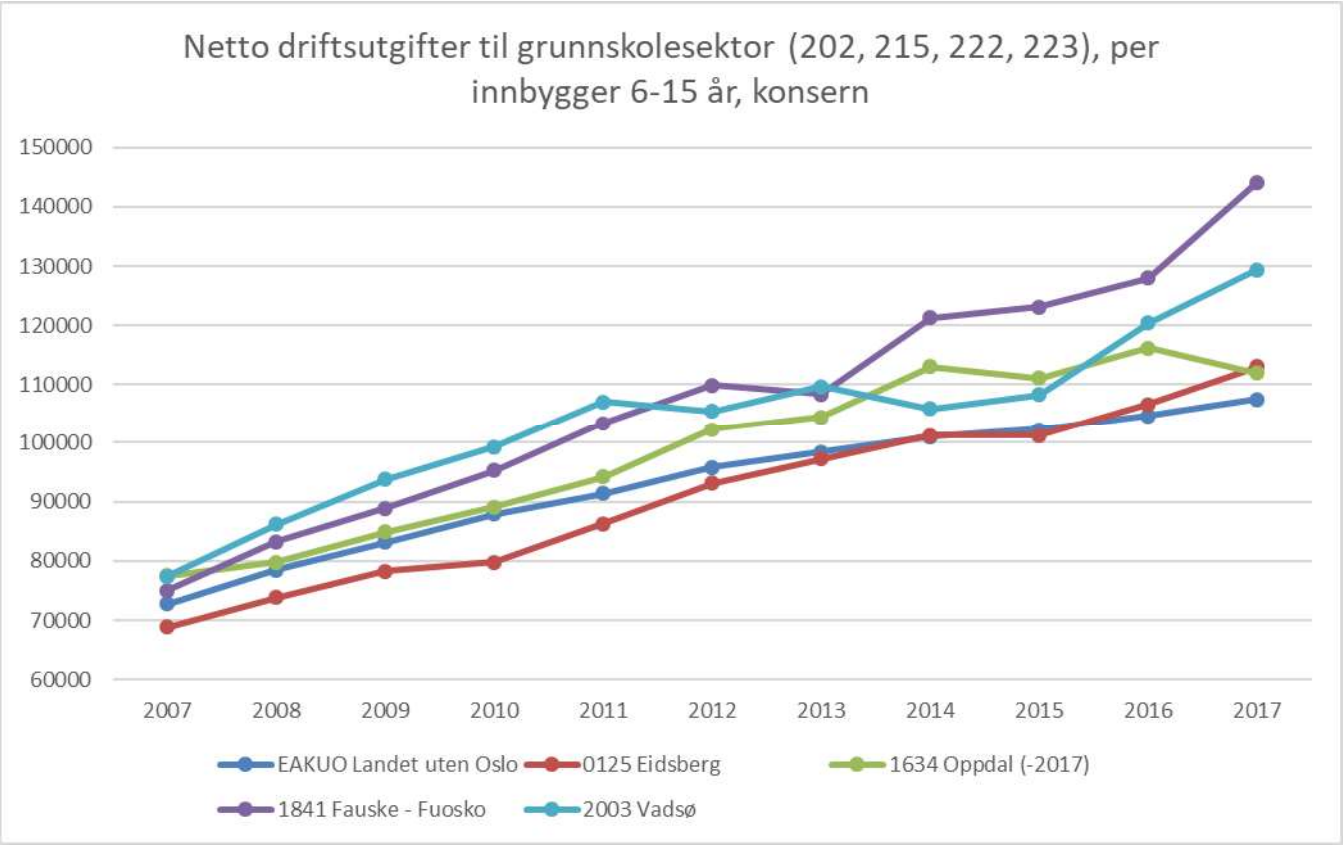
Vi vil starte med å se på netto driftsutgifter pr innbygger 6 – 15 år illustrert ved de blå søylene, og hvor stor andel av netto driftsutgifter til grunnskolesektor (funksjonene 202, 222 og 223) utgjør av kommunes samlede netto driftsutgifter, illustrert av den røde linja:

Her ser vi at for netto driftsutgifter pr innbygger i målgruppa (ekskl SFO) ligger Fauske høyest i utvalget på kr 139 127. Lavest ligger Eidsberg med kr 111 390 pr innbygger 6-15 år. Landsgjennomsnittet er på kr 105 984. Skulle Fauske hatt samme ressursinnsats pr innbygger 6-15 år som Eidsberg, så måtte man kuttet skolebudsjettet med 29,7 millioner i 2017.

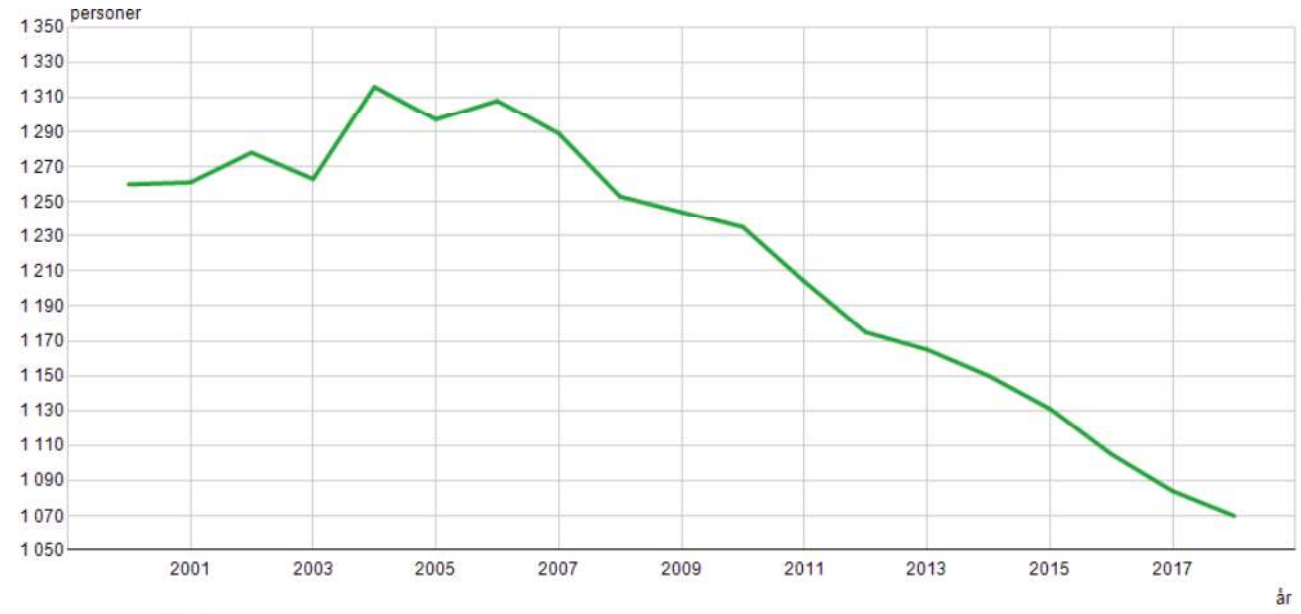
Ser vi på hva denne sektorens budsjett utgjør av kommunens totalbudsjett, ligger dette på 26 % i Fauske, mens landsgjennomsnittet er 23 %.

Kostnadsutviklingen for tjenesten over tid (inklusiv kostnader til SFO) har vært slik:

Her ser vi at netto driftsutgifter pr innbygger 6-15 år i Fauske har vokst vesentlig mer enn landsgjennomsnittet fra 2007 og frem til 2017. I 2007 brukte Fauske 2,9 millioner mer enn landsgjennomsnittet på skole. I 2017 brukte man 39,1 millioner mer. Det er en produktivitetsforverring på 36,2 millioner i perioden (29,1 millioner indeksregulert til 2007-tall). Forklaringen på denne produktivitetsforverringen er at barnetallet i Fauske er kraftig redusert de siste 15 årene:

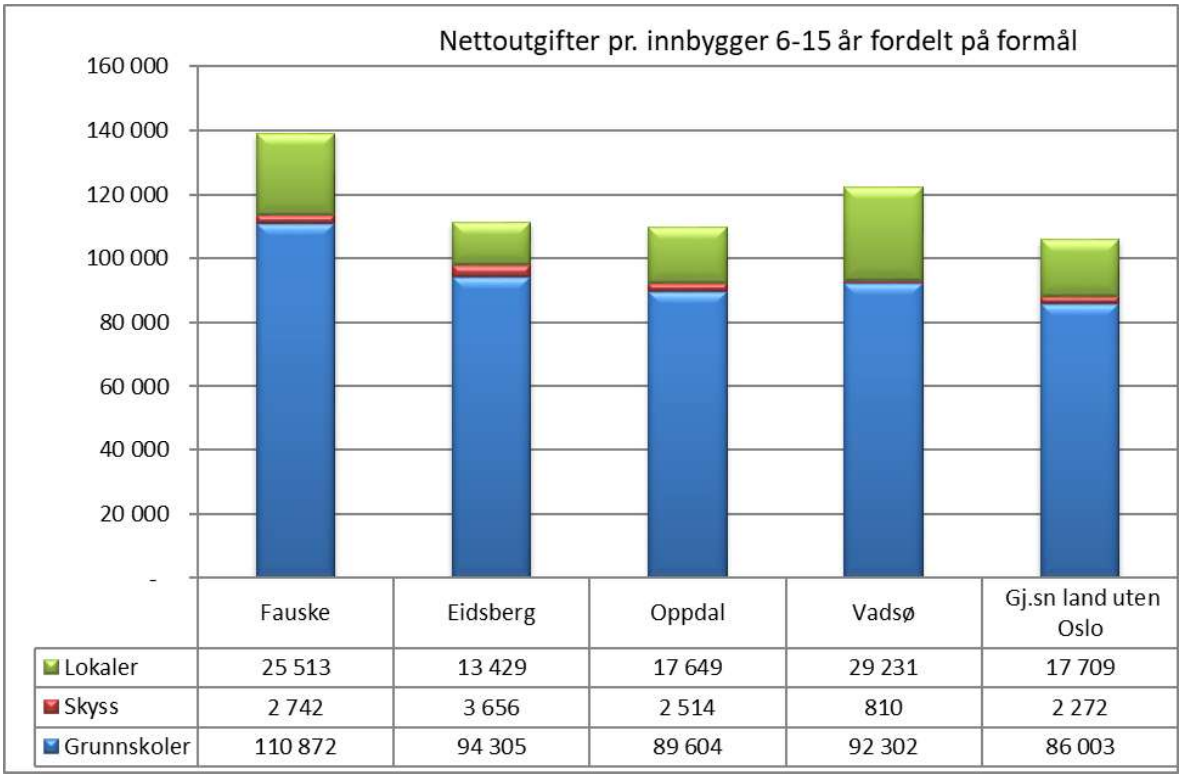
Folkemengde 1. januar, etter år og statistikkvariabel. Fauske - Fuosko, 6-15 år.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

I 2006 var det 1 310 innbyggere i aldersgruppen 6-15 år i Fauske. I 2018 er det tallet 1 070. Når det barnetallet reduseres 240 barn i skolen, uten at det reduseres tilsvarende i ressursbruk, så øker enhetskostnadene kraftig. På inntektssiden betyr det også et tapt rammetilskudd på 26,6 mill i 2017 i forhold til 2006 (2017-kroner). Som vis over er det prognostisert at det vil reduseres med ytterligere 120 innbyggere i aldersgruppen de neste årene.

I diagrammet nedenfor er nettoutgiftene pr innbygger 6 – 15 år tatt med for de ulike funksjonene:

	Fauske	Eidsberg	Oppdal	Vadsø	Gj.sn land uten Oslo
Lokaler	25 513	13 429	17 649	29 231	17 709
Skyss	2 742	3 656	2 514	810	2 272
Grunnskoler	110 872	94 305	89 604	92 302	86 003

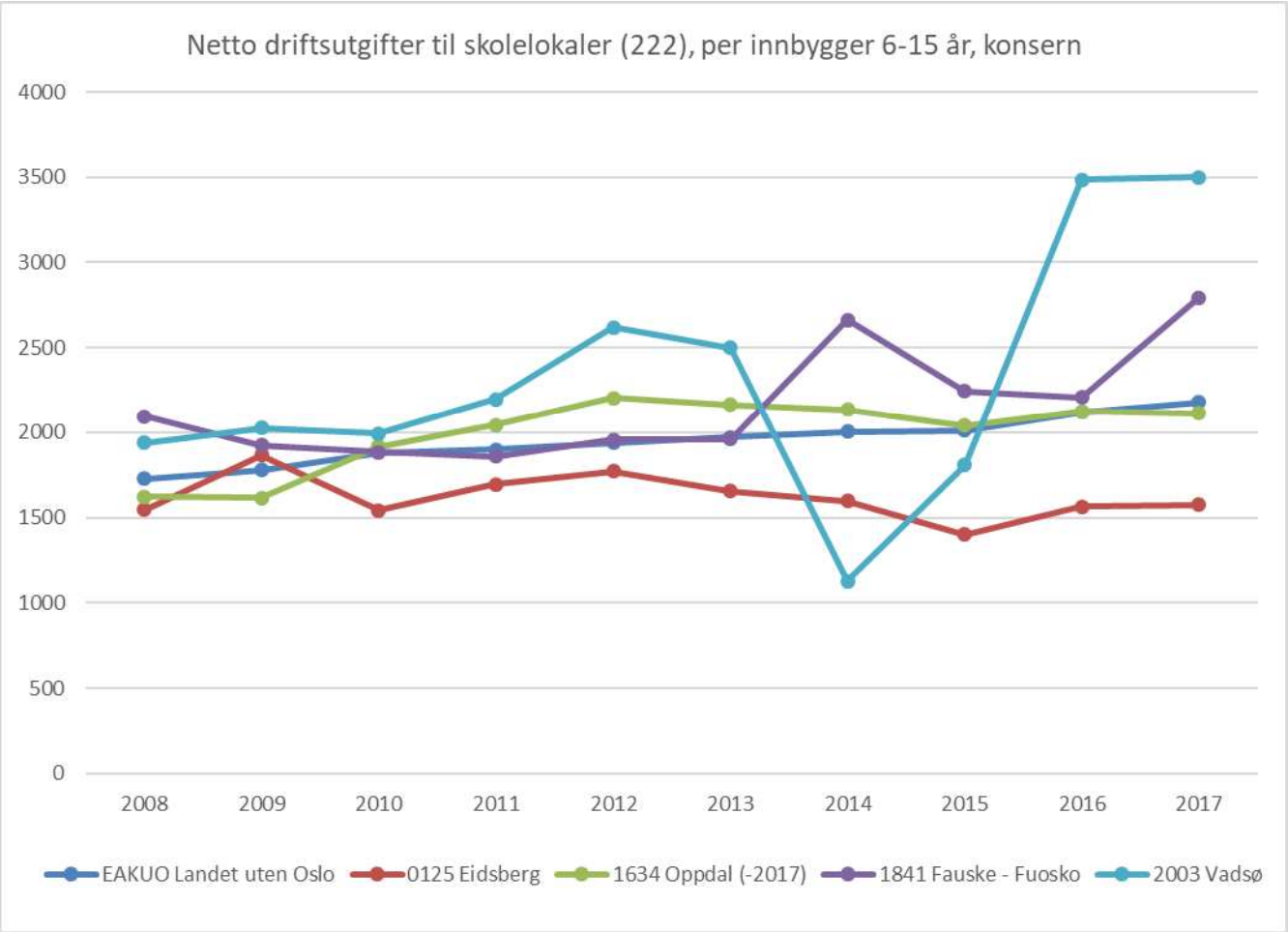
Fauske kommune ligger altså samlet sett høyest i utvalget mht nettoutgifter pr innbygger i aldersgruppe 6 – 15 år i sammenligningsgruppa. Det er særlig på grunnskoledrift (lønn og øvrige driftsutgifter) at man skiller seg ut med høye kostnader. Men også lokalkostnadene er svært høye i Fauske. Oppdal (og Eidsberg) ligger samlet sett lavest.

Nettoutgiften til grunnskole vil normalt være avhengig av følgende elementer:

- Skolestruktur/antall skoler/gjennomsnittlig skolestørrelse
- Gruppestørrelse/antall elever i gruppene, lærertetthet pr elev
- Lærenes ansiennitet, dvs lønnsnivå og utdanningsnivå
- Andel elever som mottar spesialundervisning
- Forbruksmateriell og inventar / utstyr

Skolelokaler

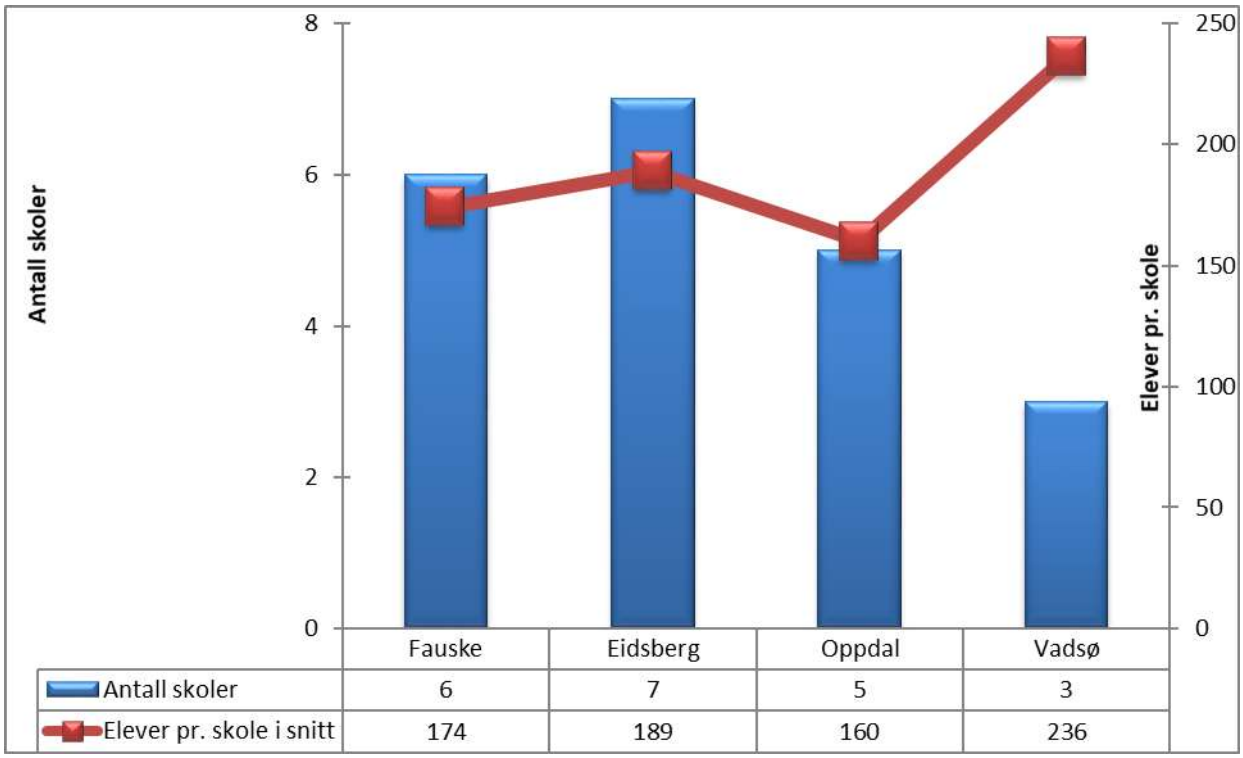
Ser vi på den historiske utviklingen for kostnader til skolelokaler pr innbygger 6-15 år så har man hatt en relativt kraftig økning de siste årene i Fauske:

Produktivitet i sektoren

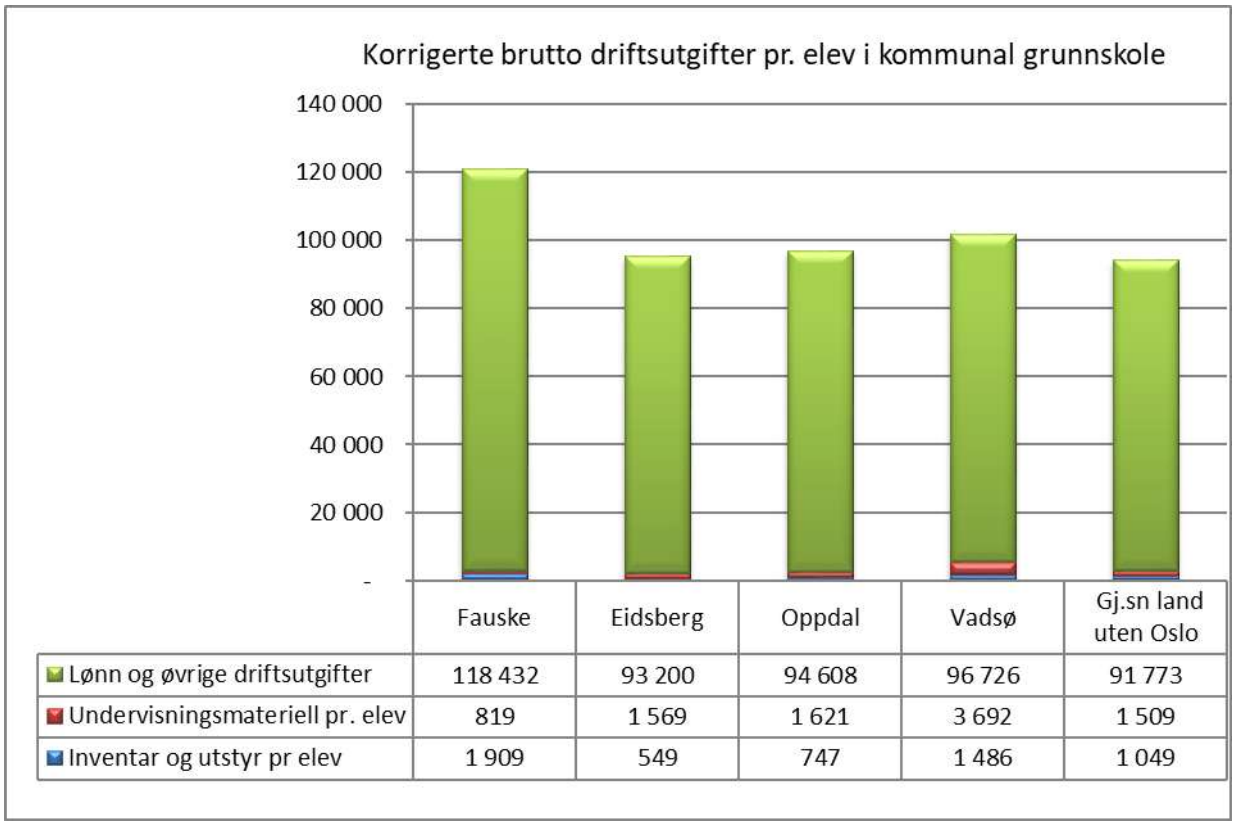
Som nevnt over påvirker kommunens skolestruktur og gruppestørrelser utgiftsnivået. Og normalt er det en nær sammenheng mellom ressursinnsats pr elev og antall elever pr skole. Erfaringsmessig vil få elever pr skole gjøre det vanskelig å få et rasjonelt elevtall pr årstrinn/gruppe. Våre erfaringer fra tidligere evalueringer viser derfor at små skoler (i all hovedsak) er dyrere å drive enn store skoler, nettopp som følge av begrensningen i å kunne få til rasjonelle/kostnadseffektive inndelinger av elevene i undervisningsgrupper og slik en optimal bruk av lærerressursene (i et økonomisk perspektiv).

Vi starter med å se på skolestrukturen som er en av de vesentlige kostnadsdriverne:

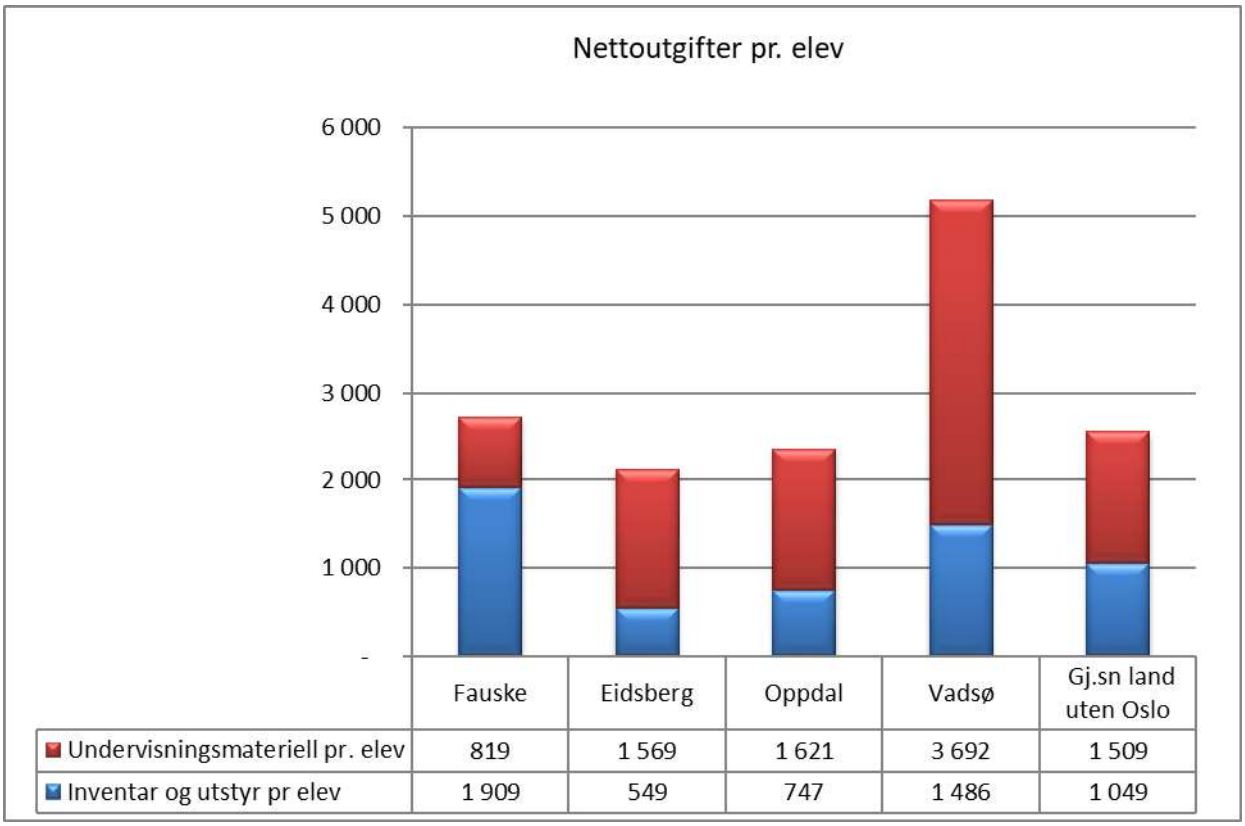

Fauske hadde ifølge tallene som fremgår av KOSTRA 6 kommunale skoler i 2017. På skolen i Fauske går det 174 elever i snitt, noe som er middels i utvalget. Høyest ligger Vadsø med 236 elever, men de hadde bare tre skoler. Tallene viser dog bare *gjennomsnittlig antall elever* og ikke om Fauske for eksempel har tre store og tre små skoler.

Produktivitet (eller enhetskostnaden) måles i KOSTRA med korrigerte brutto driftsutgiftene pr elev i vanlig grunnskole. For våre kommuner får vi følgende bilde:

	Fauske	Eidsberg	Oppdal	Vadsø	Gj.sn land uten Oslo
Lønn og øvrige driftsutgifter	118 432	93 200	94 608	96 726	91 773
Undervisningsmateriell pr. elev	819	1 569	1 621	3 692	1 509
Inventar og utstyr pr elev	1 909	549	747	1 486	1 049

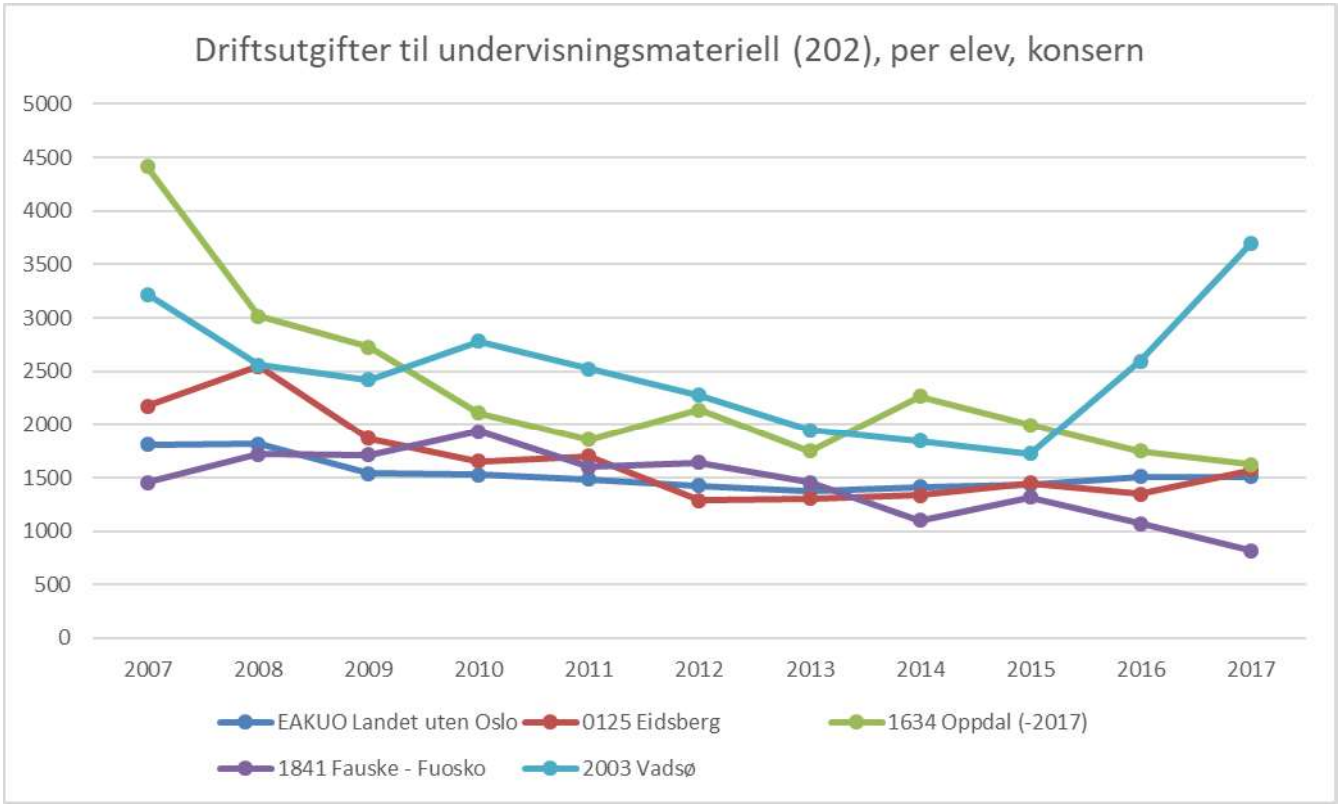
Driftsutgiftene til grunnskole pr elev i kommunale grunnskoler fordeles i KOSTRA på områdene ”lønn og øvrige driftsutgifter”, ”undervisningsmateriell” og ”inventar og utstyr”. Fauske ligger samlet sett klart høyest i utvalget når det gjelder brutto driftsutgifter pr elev, og dermed med lavest produktivitet av kommunene. Vi skal i det påfølgende gå inni hver av disse tre faktorene og vi begynner med kostnader til forbruksmateriell og inventar/utstyr:

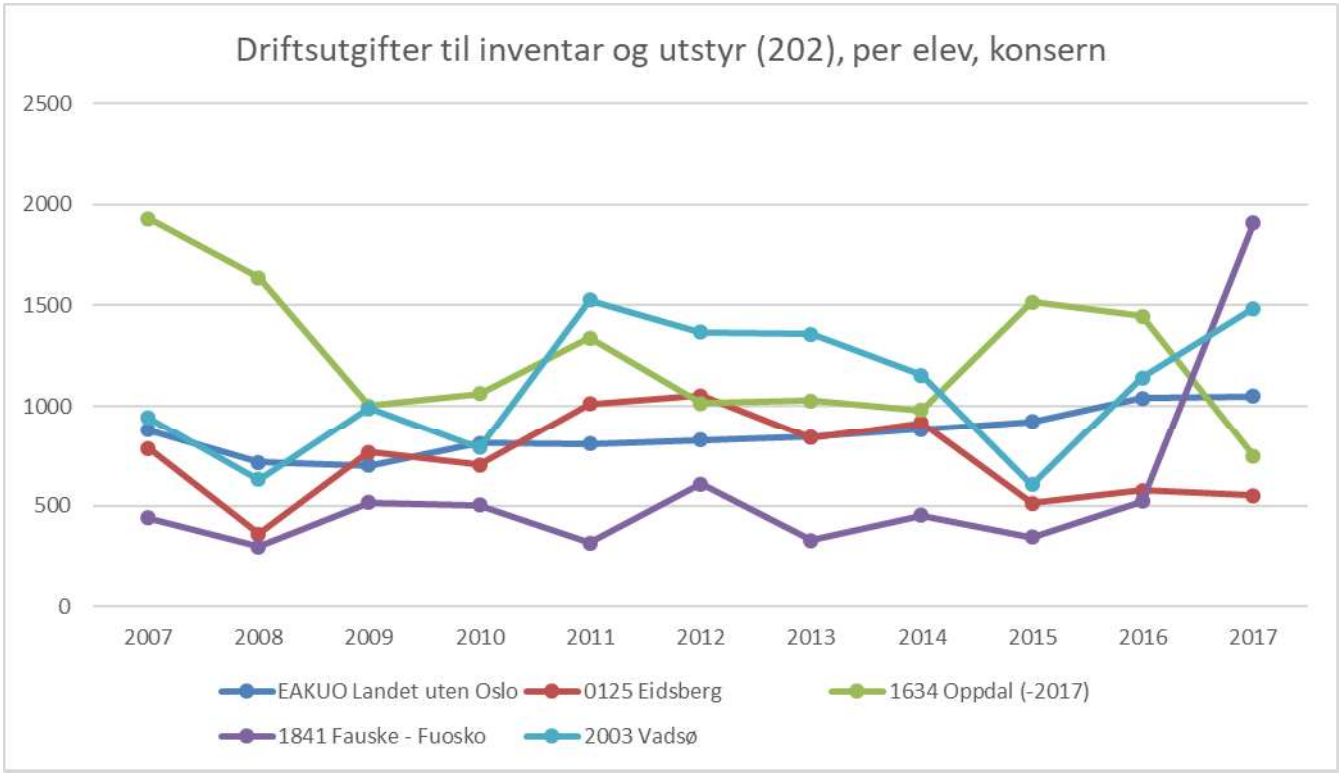

	Fauske	Eidsberg	Oppdal	Vadsø	Gj.sn land uten Oslo
Undervisningsmateriell pr. elev	819	1 569	1 621	3 692	1 509
Inventar og utstyr pr elev	1 909	549	747	1 486	1 049

I diagrammet over har vi sammenstilt kommunenes kostnader til inventar og utstyr og undervisningsmateriell pr elev. Hvis vi først ser på undervisningsmateriell ser vi at Fauske ligger lavest i utvalget mht utgifter pr elev på kr 819. Ser vi på inventar og utstyr ligger Fauske høyest i gruppa med kr 1 909 pr elev. Samlet for disse to ligger Fauske nest høyest i utvalget med kr 2 728 pr elev.

Av diagrammet nedenfor ser vi at Fauske har tradisjon for å ligge lavt på driftsutgifter til undervisningsmateriell (202):

Ser vi på driftsutgifter til inventar og utstyr, så ligger Fauske stort sett lavest i utvalget, men med en stor kostnad i 2017:

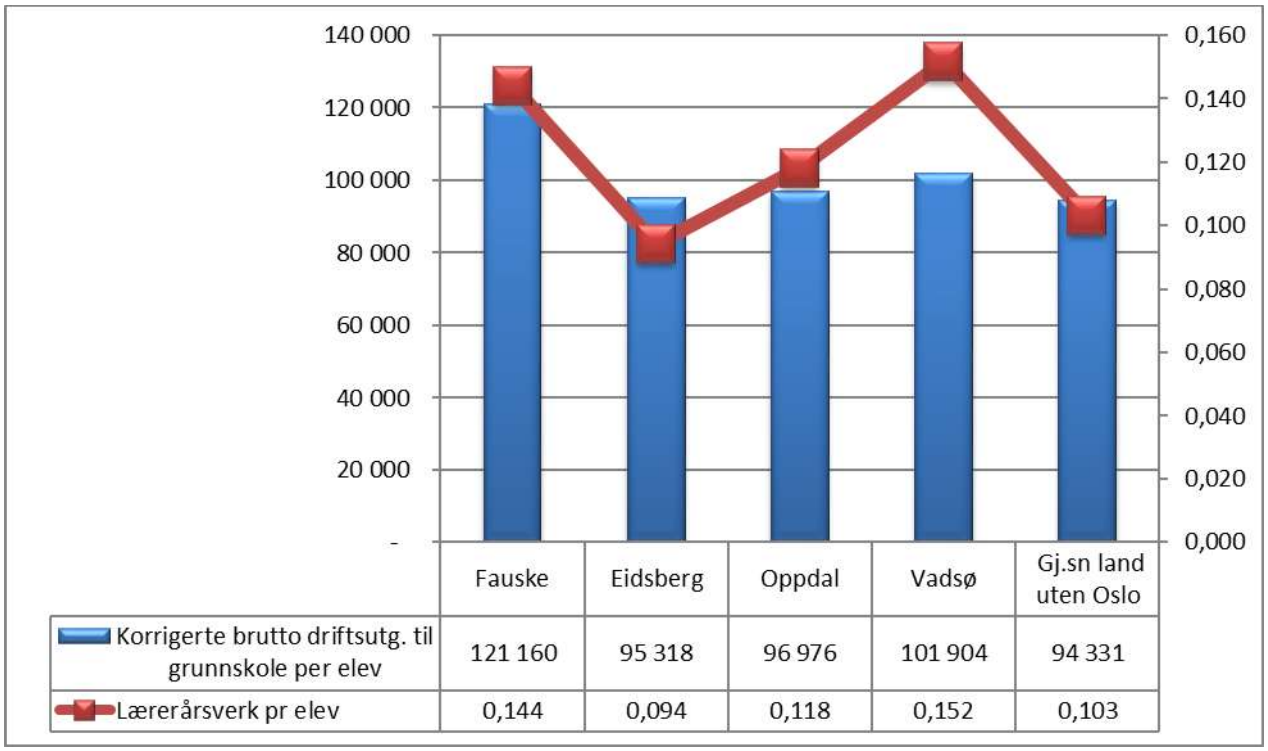
Samlet betyr dette altså at det ikke er inventar og utstyr som driver kostnadene opp i Fauske. Da må det være lønnskostnadene. Ser vi på utgiftene knyttet til «lønn og øvrige driftsutgifter pr elev» (diagram side 76) som utgjør den klart største andelen av utgiftene, ligger Fauske også her nest høyest i utvalget med kr 118 432 pr elev. Lavest ligger Eidsberg med kr 93 200.

Som vist over går i underkant av 90 % av driftskostnaden i grunnskolen til lønn og øvrige driftsutgifter. Størrelsen på kostnadene i skole knyttes i stor grad enten til:

- lønnsnivå (lærere har et lønnssystem som gir høy uttelling til lærere med høy ansiennitet og høy utdanning)
- lærertetthet

Eller en kombinasjon av disse faktorene.

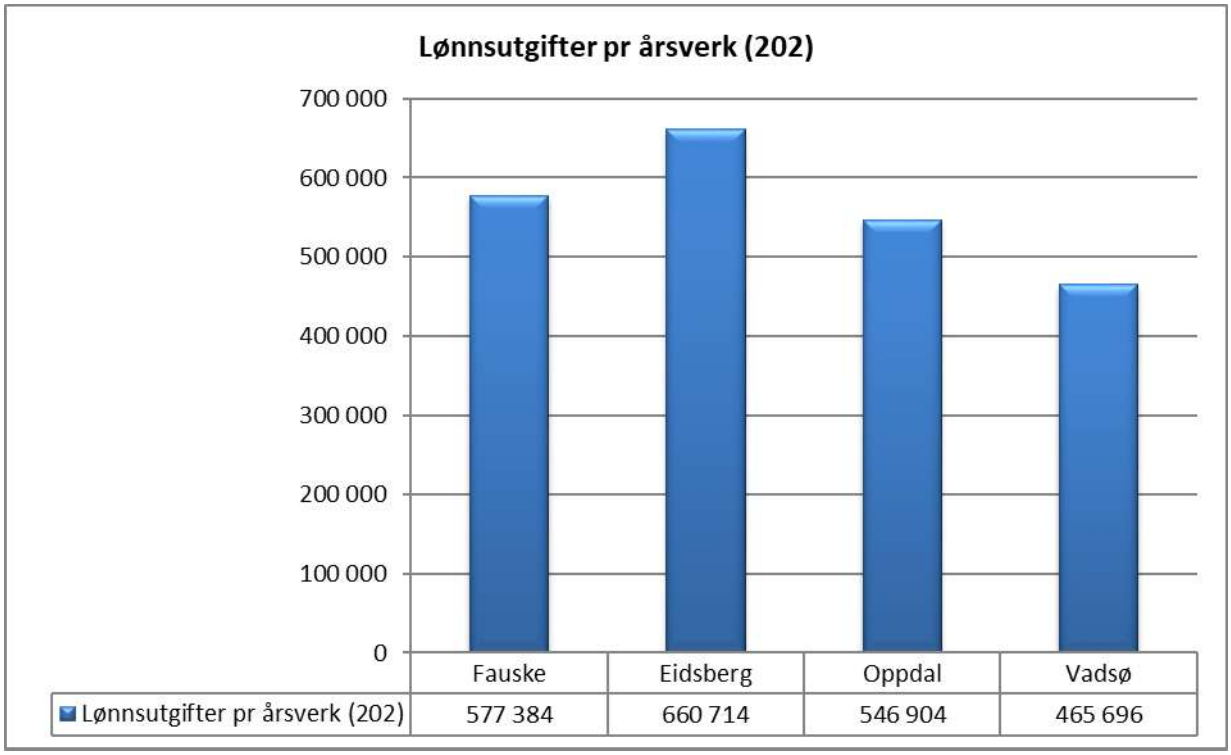
Ser vi på sammenhengen mellom produktivitet (funksjon 202) og årsverk får vi følgende:

	Fauske	Eidsberg	Oppdal	Vadsø	Gj.sn land uten Oslo
Korrigerte brutto driftsutg. til grunnskole per elev	121 160	95 318	96 976	101 904	94 331
Lærerårsverk pr elev	0,144	0,094	0,118	0,152	0,103

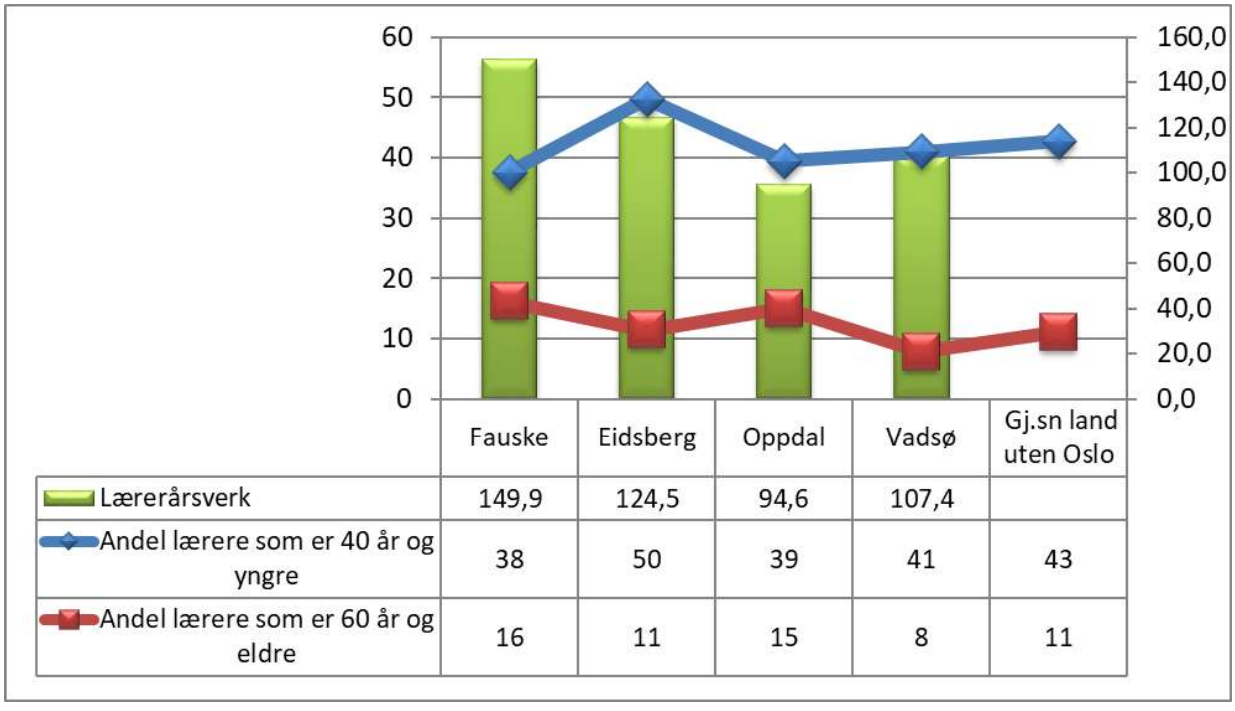
Fauske ligger i 2017 klart høyest i utvalget på korrigerte brutto driftsutgifter (eksklusive SFO) pr elev, og har nest høyest nivå blant kommunene på andel lærerårsverk pr elev med en faktor på 0,144 (dvs 6,9 elev pr pedagog). Eidsberg ligger lavest med en andel lærerårsverk pr elev med en faktor på 0,116 (dvs 10,6 elev pr pedagog).

Når det gjelder lønnsutgifter pr årsverk, så er bildet slik:

	Fauske	Eidsberg	Oppdal	Vadsø
Lønnsutgifter pr årsverk (202)	577 384	660 714	546 904	465 696

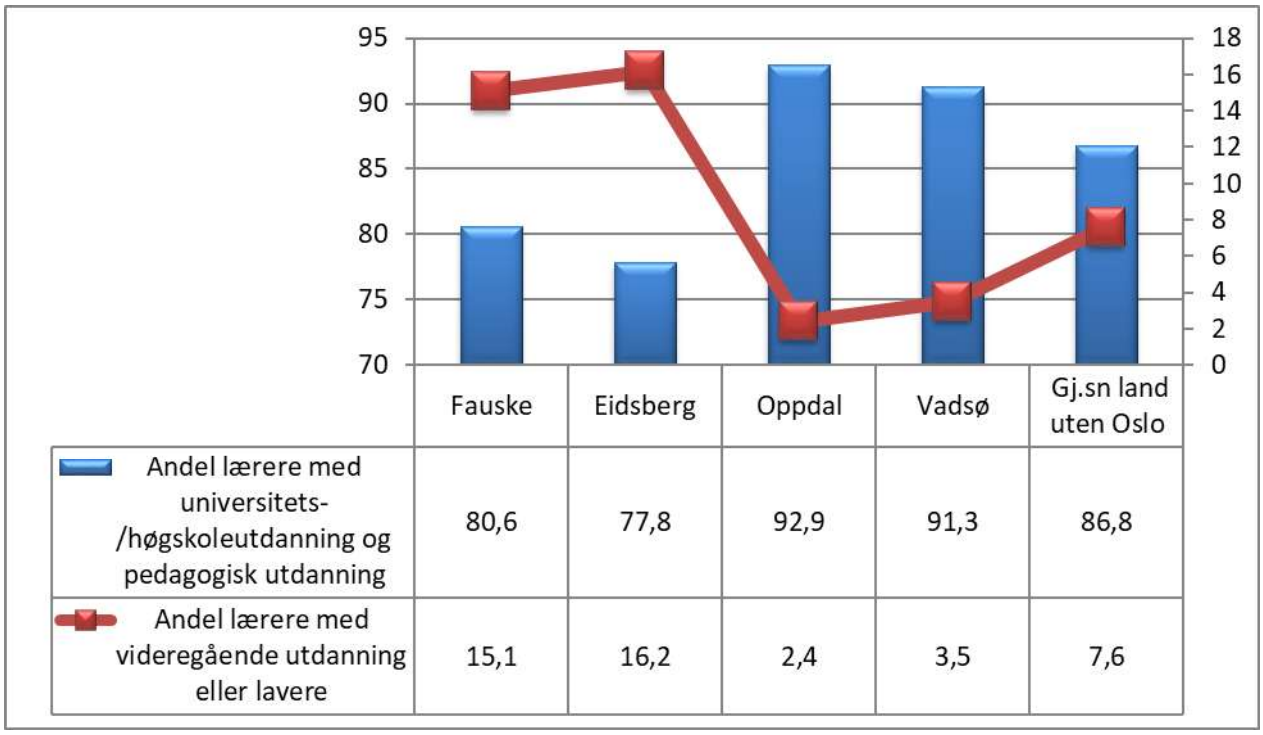
Vi ser her at Fauske har nest høyest årsverkskostnader i utvalget på kr 577 384 (inkl sosiale utgifter og pensjon). Dette er høyere enn Oppdal og Vadsø, men vesentlig lavere enn Eidsberg som har høyest årsverkskostnad på kr 660 714. Hva er årsaken til dette?

	Fauske	Eidsberg	Oppdal	Vadsø	Gj.sn land uten Oslo
Lærerårsverk	149,9	124,5	94,6	107,4	
Andel lærere som er 40 år og yngre	38	50	39	41	43
Andel lærere som er 60 år og eldre	16	11	15	8	11

I diagrammet ovenfor har vi sammenstilt andel lærerårsverk som er over 60 år og andel som er yngre enn 40 år. Her ser vi at Fauske har høyest andel av lærere over 60 år, der 16 % av lærerårsverkene holdes av personer i denne gruppa. I Vadsø er tallet 8 %, noe som forklarer de lave årsverkskostnadene i Vadsø. Som nevnt over har lærere har et lønnssystem der alder på grunn av redusert undervisningsplikt, og ansiennitet har stor innvirkning på årsverkskostnadene. Landsgjennomsnittet er 11%.

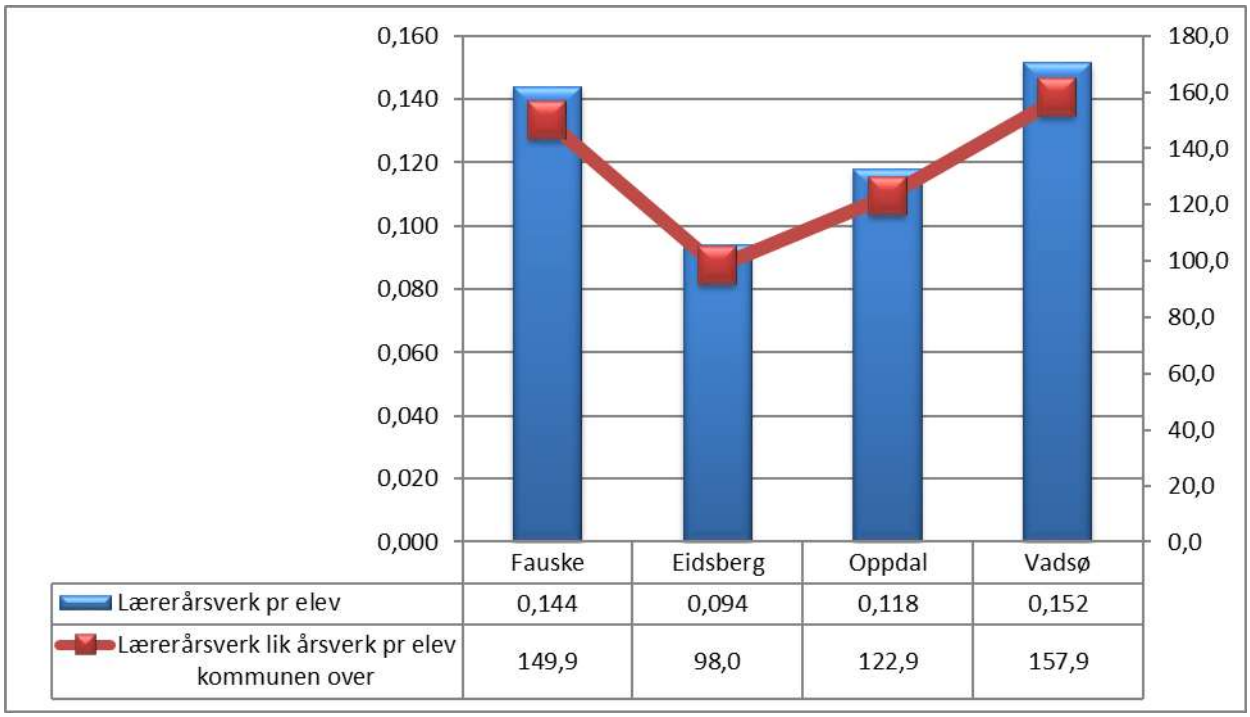
Hvis vi ser på utdanningsnivå, finner vi følgende:

	Fauske	Eidsberg	Oppdal	Vadsø	Gj.sn land uten Oslo
Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning og pedagogisk utdanning	80,6	77,8	92,9	91,3	86,8
Andel lærere med videregående utdanning eller lavere	15,1	16,2	2,4	3,5	7,6

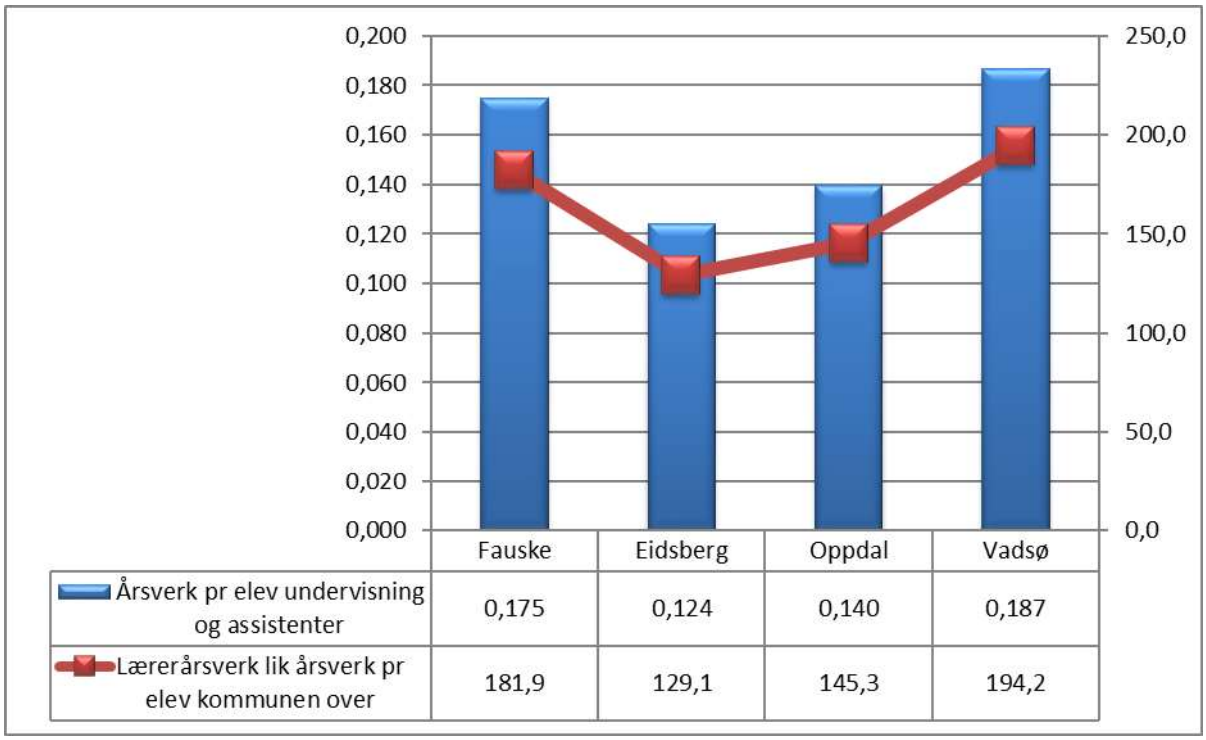
Vi ser her at Fauske sammen med Eidsberg, har lavest andel lærere med universitetets/høyskoleutdanning og nest høyest andel med bare videregående opplæring eller lavere.

Som vi så over var årsverksinnsatsen pr elev høy i Fauske kommune. Vi ser nå på lærerårsverkene i de ulike kommunene, og hva det vil bety for Fauske dersom skolene i Fauske måtte justere sitt nivå lik nivået i de øvrige kommunene:

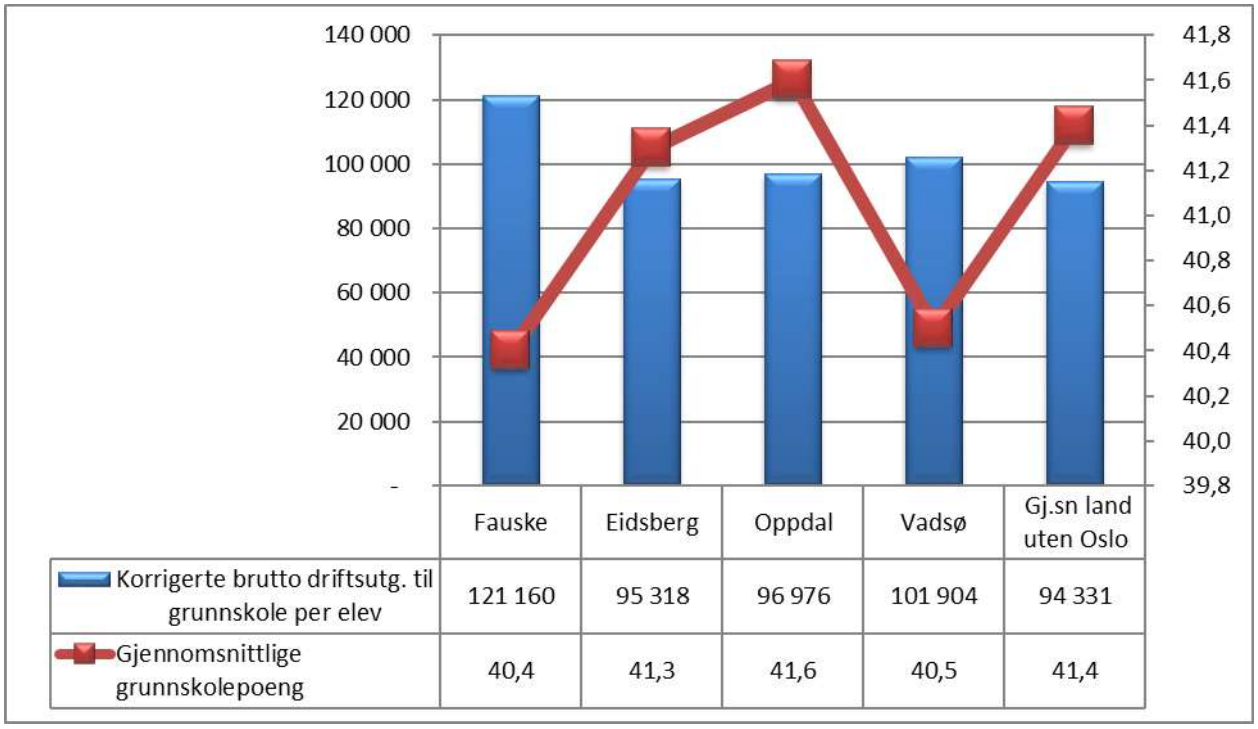

Fauske har ifølge rapporteringen 149,9 lærerårsverk (pedagogisk personell). Dersom skolen i Fauske skulle hatt samme nivå/dekningsgrad som Eidsberg (som ligger lavest) måtte man redusert med 51,9 årsverk pedagogisk personell til 98 årsverk.

Dersom vi gjør samme øvelsen men nå ser på både lærer *og assistentårsverk* får vi følgende oppstilling:

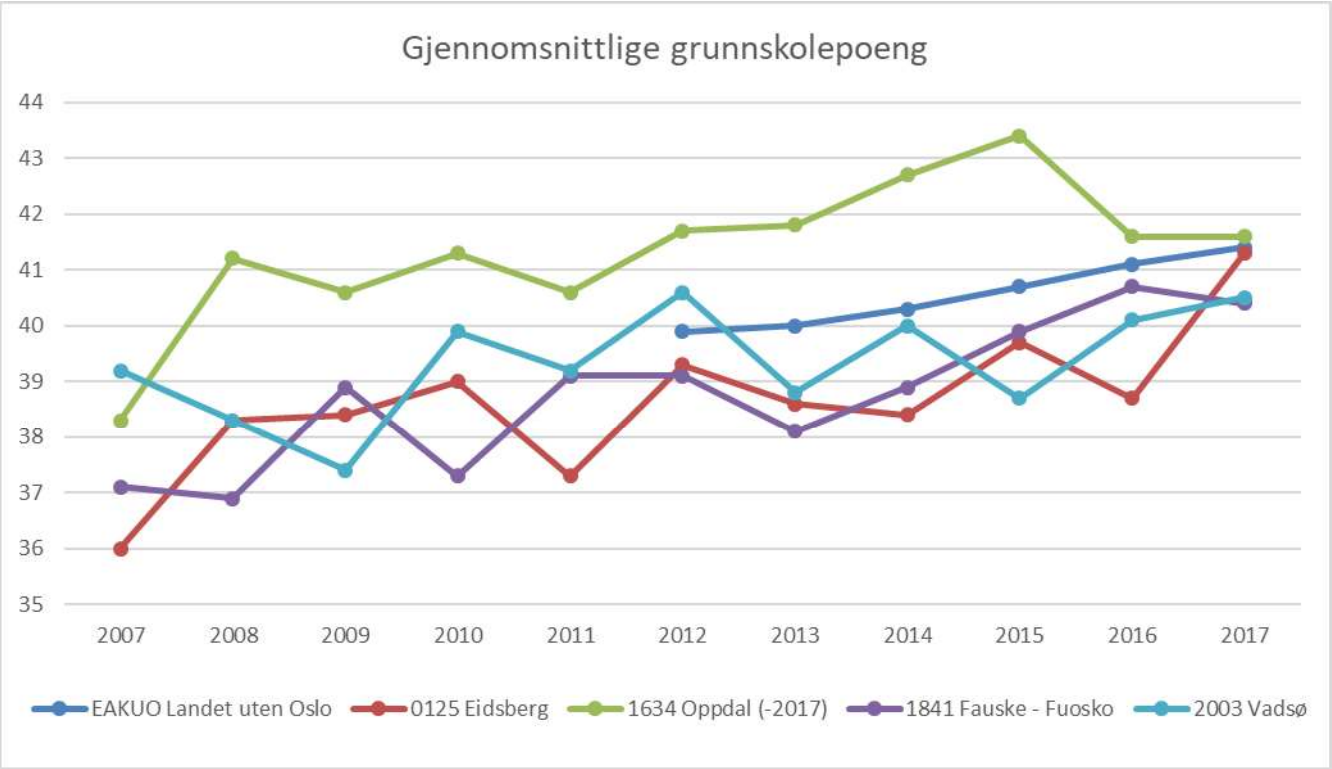
Her ser vi at årsverkstallen endrer seg noe for alle kommunene, men at avstanden mellom kommunene endres lite. Dersom Fauske nå skal legge seg på nivået til Eidsberg måtte de redusere med 52,8 årsverk. I forhold til Oppdal ville man hatt 36,6 færre årsverk. Skulle man hatt som Vadsø måtte man øke med 12,3 årsverk.

Hvordan påvirker denne høye ressursinnsatsen resultatene?:

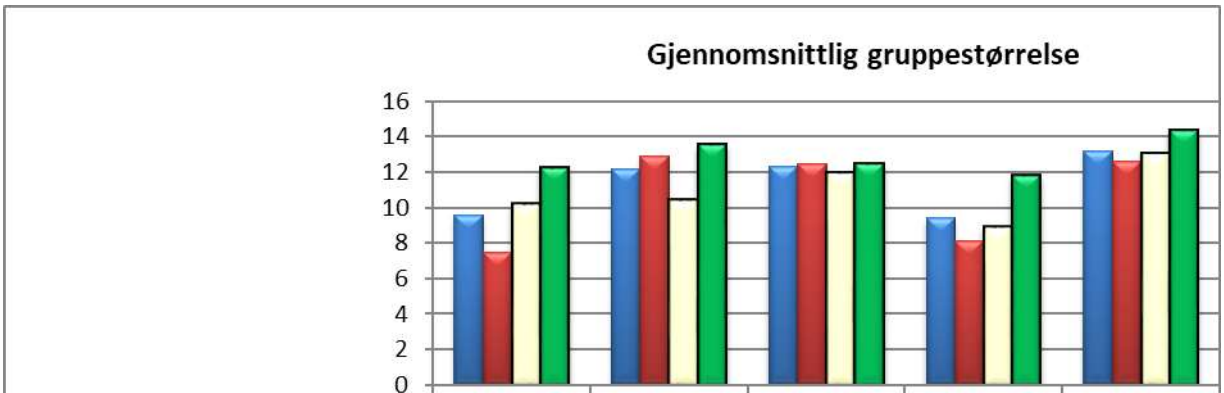

	Fauske	Eidsberg	Oppdal	Vadsø	Gj.sn land uten Oslo
Korrigerte brutto driftsutg. til grunnskole per elev	121 160	95 318	96 976	101 904	94 331
Gjennomsnittlige grunnskolepoeng	40,4	41,3	41,6	40,5	41,4

Nå er det mange måte å vurdere samt måle resultater i skolen. SSB opererer med Grunnskolepoeng. Grunnskolepoeng beregnes ved å legge sammen alle avsluttende karakterer på vitnemålet – standpunkt og eksamen – og dele på antall karakterer. Deretter multipliseres gjennomsnittet med 10. Elever som mangler karakter i mer enn halvparten av fagene, er ikke med i beregningene. Vi ser av diagrammet over at Fauske i 2017 har desidert høyest ressursinnsats og samtidig lavest grunnskolepoeng. Eidsberg og Oppdal har lavest ressursinnsats og høyest grunnskolepoeng. Av diagrammet under ser vi at dog at det har vært noe variasjoner over tid, men at Fauske stort sett alltid middels skoleresultater (med unntak av 2017 hvor man lå lavest):

Fra og med 2003 rapporterer ikke KOSTRA på klassestørrelse, men på gruppestørrelser. KS-Konsulent vil understreke at tallene for gruppestørrelser i KOSTRA er beregnede gjennomsnittsverdier. Gruppestørrelser i KOSTRA gir ikke et riktig bilde av de virkelige gruppestørrelsene i elevenes opplæringssituasjon. Tallene for gruppestørrelser i KOSTRA er et uttrykk for gjennomsnittlig voksentetthet, og kun egnet til å sammenligne kommuner imellom eller å synliggjøre endringer i voksentetthet over tid i en og samme kommune.

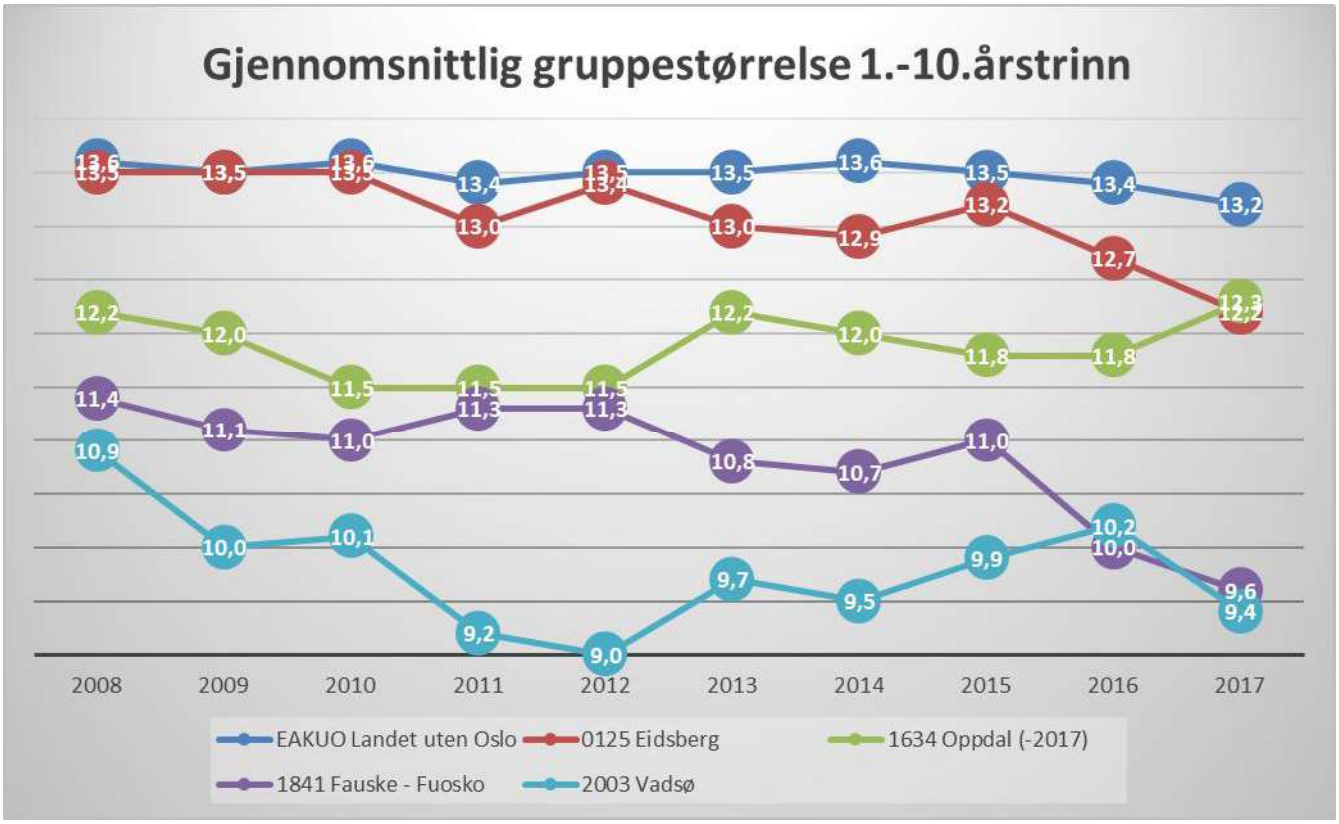
Indikatoren nedenfor viser beregnet gjennomsnittlig gruppestørrelse ved å se på forholdet mellom elevtimer og lærertimer (eks elevtimer på barnetrinn/lærertimer minus morsmål på barnetrinn, også kalt gruppestørrelse 1):

	Fauske	Eidsberg	Oppdal	Vadsø	Gj.sn land uten Oslo
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn	9,6	12,2	12,3	9,4	13,2
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-4.årstrinn	7,5	12,9	12,5	8,1	12,6
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 5.-7.årstrinn	10,2	10,4	11,9	8,9	13
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.-10.årstrinn	12,2	13,5	12,4	11,8	14,3

For barne- og ungdomstrinnet samlet viser denne indikatoren at Fauske har et gjennomsnitt på 9,6 elever pr gruppe, noe som er nest lavest i utvalget. Høyest er Oppdal med 12,3 elever pr gruppe. I aldersgruppen 1.- 4. trinn ligger Fauske lavest med 7,5 elever pr gruppe. I aldersgruppen 5.- 7. trinn er gjennomsnittlig gruppestørrelse 10,2 elever noe som er middels, mens den på 8.- 10. trinn er på 12,2 elever pr gruppe, noe som også er middels. Det er igjen viktig å understreke at dette er *gjennomsnittstall*. De faktiske tallene pr skole/gruppe kan variere svært mye fra dette.

Diagrammet nedenfor viser utviklingen for gjennomsnittlig gruppestørrelse fra 2008 - 2017:

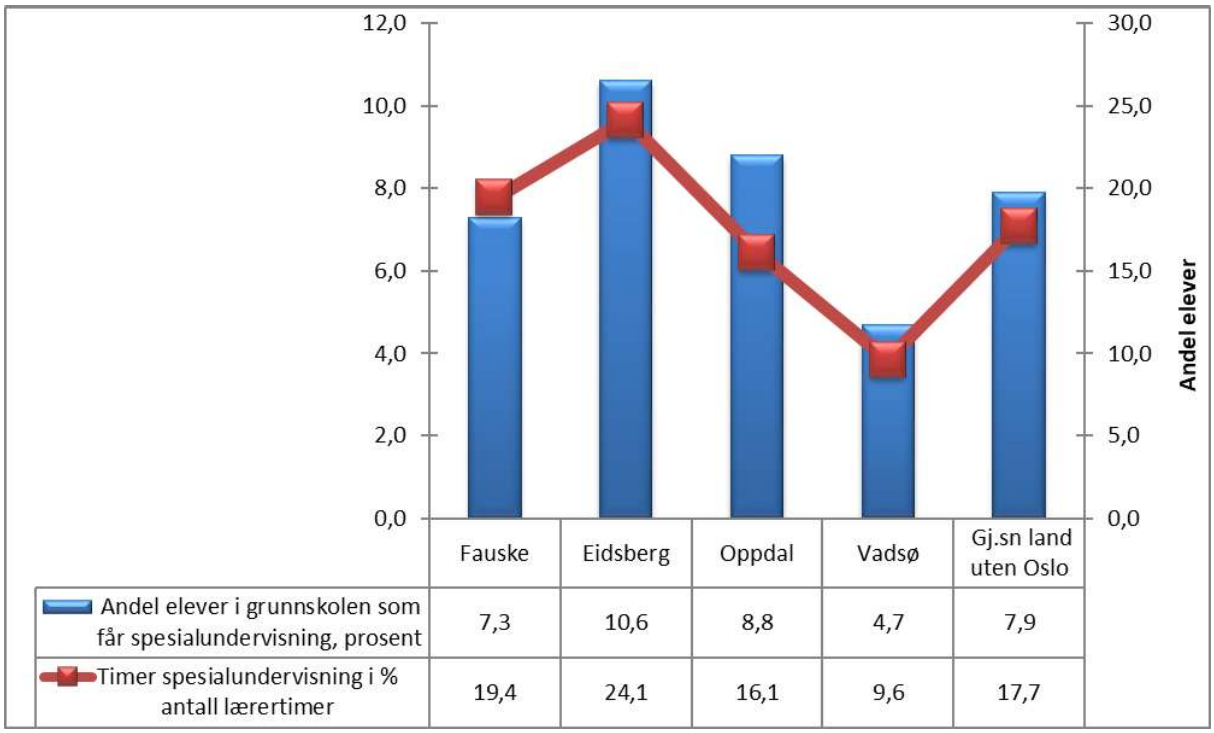

Vi ser av diagrammet gjennomsnittlig gruppestørrelse har blitt kraftig redusert i Fauske de siste fem årene.

Spesialundervisning

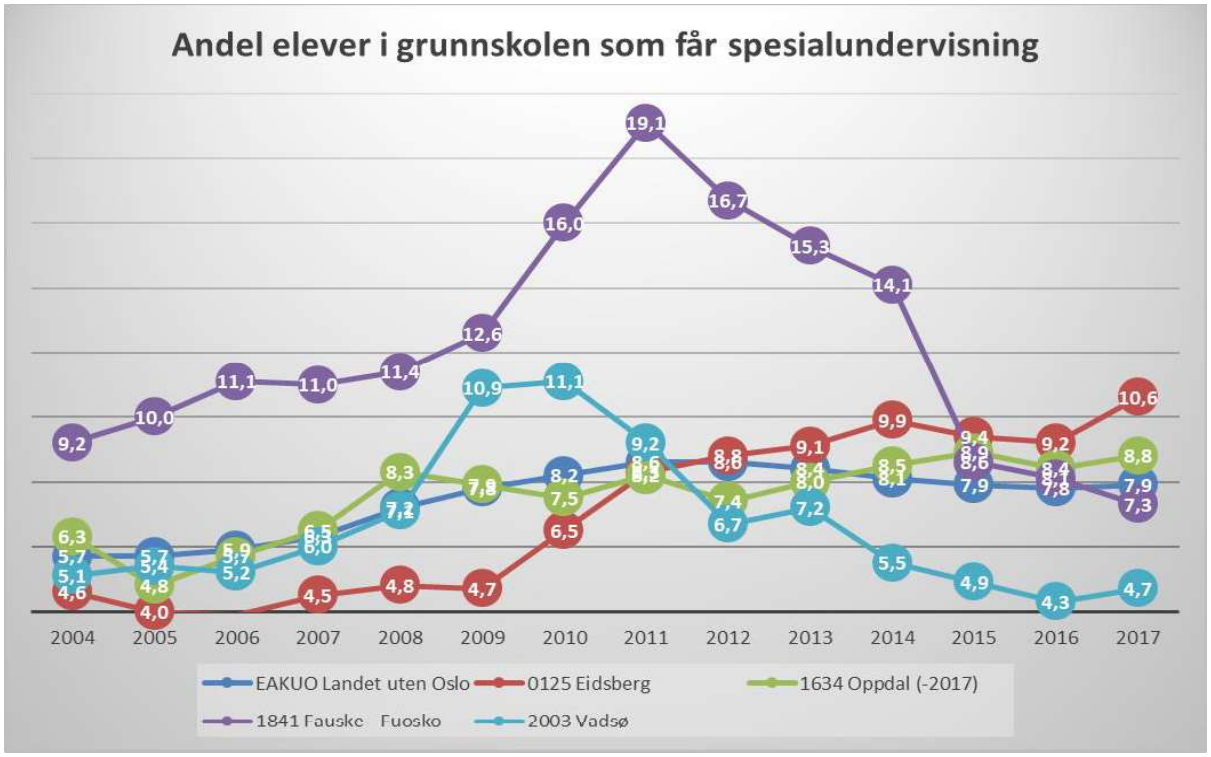
Omfanget av spesialundervisning er en kostnadsdriver i skolesammenheng, spesielt i de tilfeller hvor man benytter stor grad av 1:1-relasjon i tilretteleggingen av spesialundervisningen. De mest relevante indikatorene på dette feltet er andelen barn som mottar spesialundervisning, timer spesialundervisning i % av antall lærertimer og antall årstimer spesialundervisning pr elev som får spesialundervisning.

I diagrammet nedenfor er andelen elever med spesialundervisning illustrert med søylene, mens timer spesialundervisning i % av antall lærertimer er illustrert av den røde linjen:

	Fauske	Eidsberg	Oppdal	Vadsø	Gj.sn land uten Oslo
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, prosent	7,3	10,6	8,8	4,7	7,9
Timer spesialundervisning i % antall lærertimer	19,4	24,1	16,1	9,6	17,7

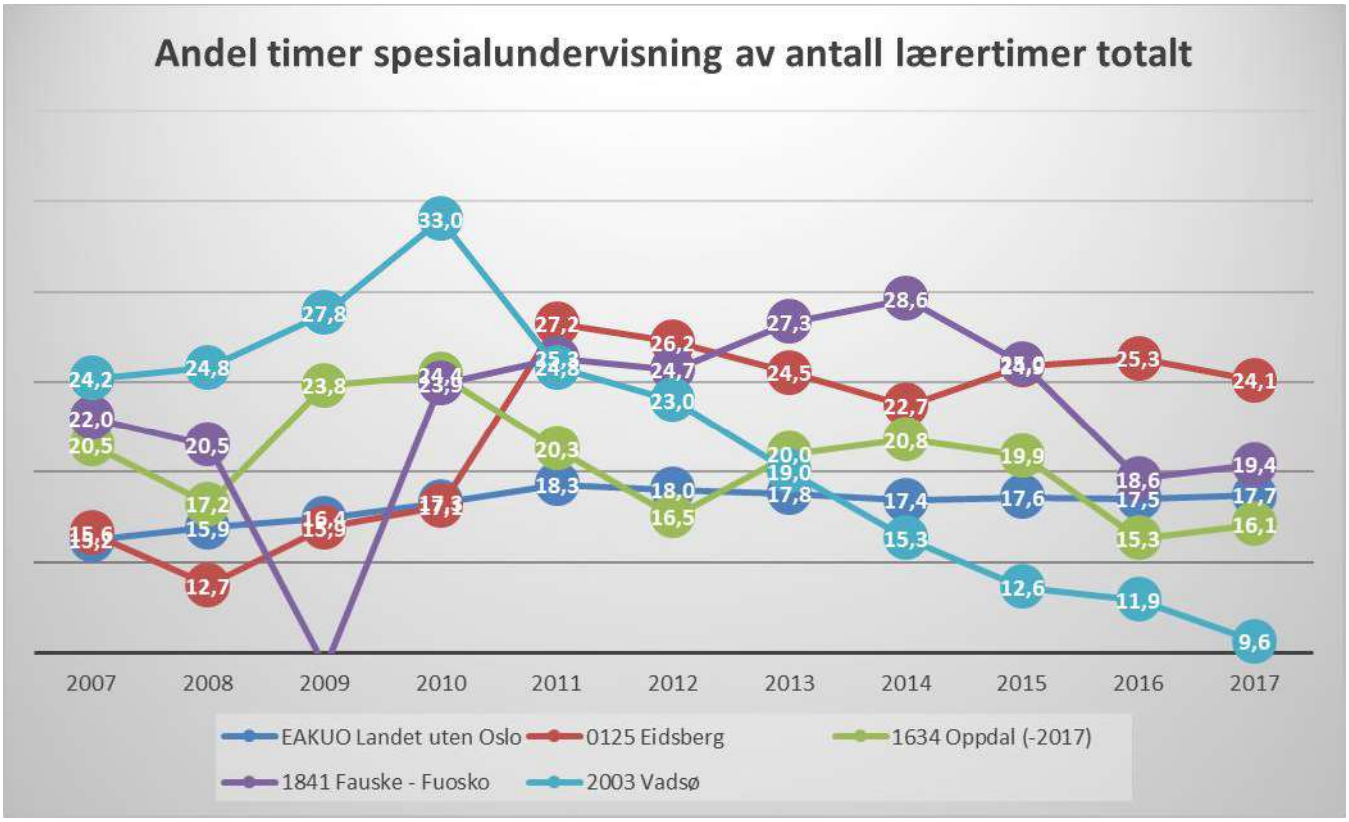
Andel elever som får spesialundervisning i Fauske utgjør 7,3 %, noe som er middels i utvalget, og litt under landsgjennomsnittet som er på 7,9 %. Hvordan har så denne utviklingen vært over tid?

Vi ser at det har vært svingninger igjennom hele perioden, men med en kraftig reduksjon fra 2011 til 2017. Om dette skyldes et endret behov eller endret praksis fremkommer ikke av KOSTRA.

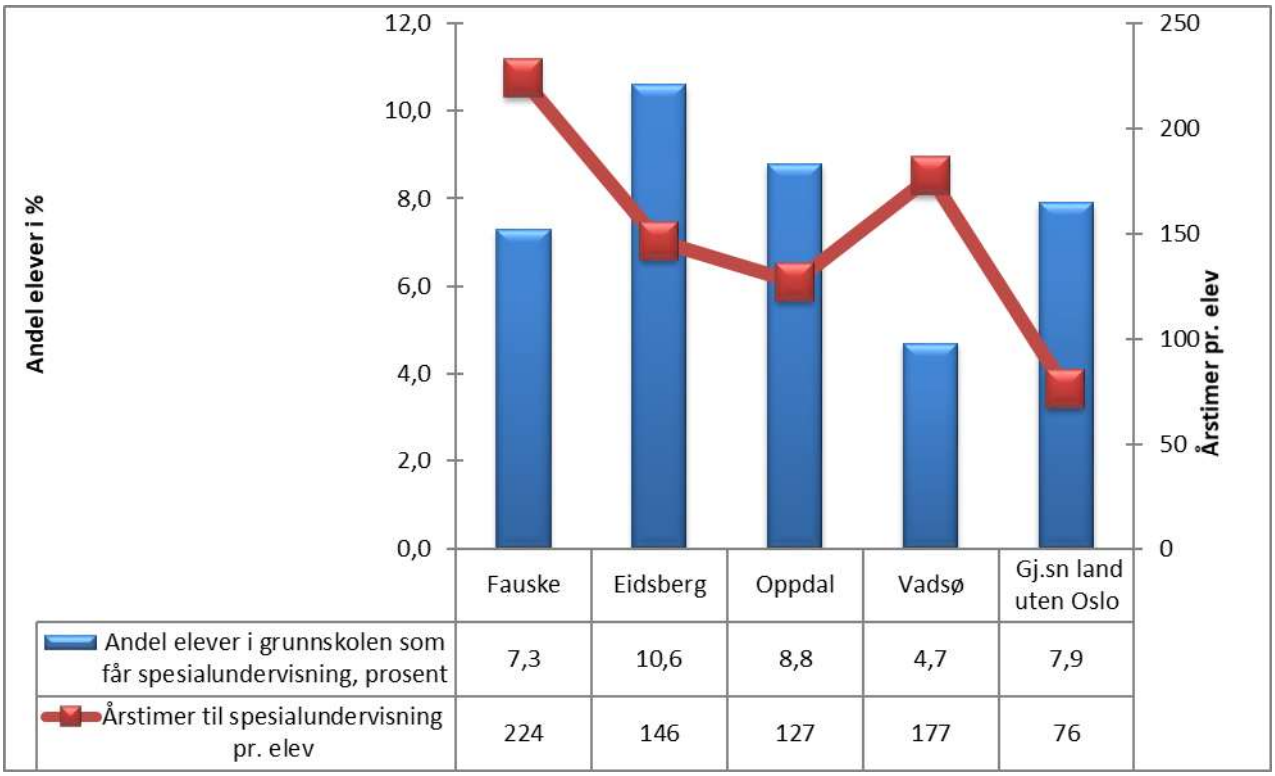
Ser vi på andel lærertimer som går med til spesialundervisning (diagram på forrige side) utgjør dette hele 19,4 % i Fauske, noe som er nest høyest i utvalget. I 2017 gikk dermed 1 av 5 timer man hadde tilgjengelig med pedagog til spesialundervisning.

Hvis vi ser på den historiske utviklingen for andel lærertimer (i prosent) som har gått til spesialundervisning, finner vi følgende:

Som vi ser av diagrammet har Fauske redusert andelen noe de siste fem årene når det gjelder andel lærertimer som har gått til spesialundervisning. Det fremkommer ikke av KOSTRA hva som er årsaken til disse endringene. Er det endret behov eller endret praksis? Det har kommet mye forskning de siste årene som sår tvil om den pedagogiske effekten av spesialundervisning slik den i all hovedsak gjennomføres i dag. I mars 2018 la et ekspertutvalg - nedsatt av Kunnskapsdepartementet - ledet av professor Thomas Nordahl på høyskolen i Hedmark, frem en anbefaling om å legge ned/om hele systemet med lovfestet rett til spesialundervisning, da de finner svært lite forskningsmessig belegg for at det har noe pedagogisk effekt.

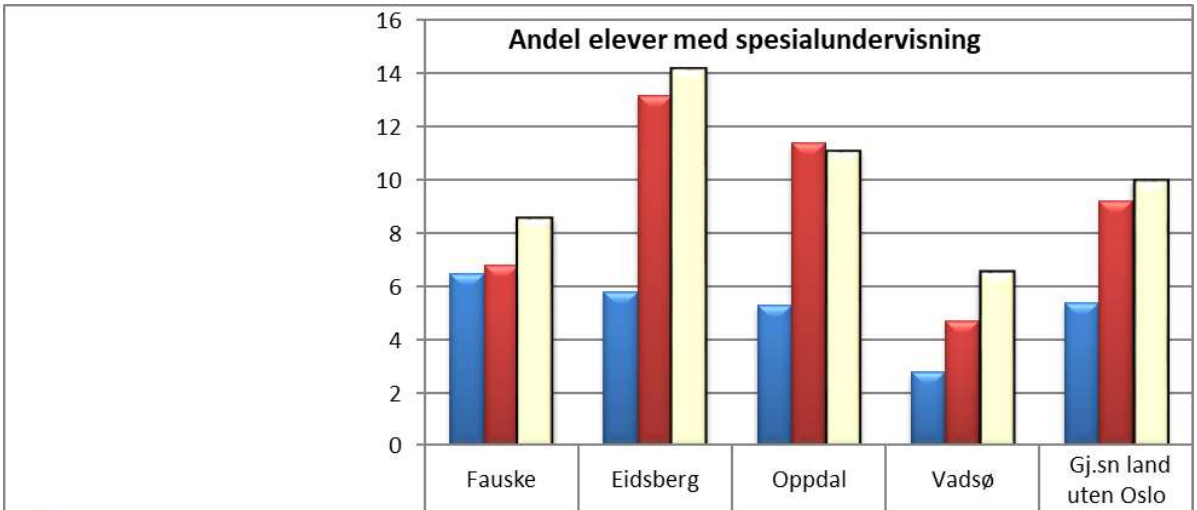
Hvordan er så profilen på spesialundervisningen?

	Fauske	Eidsberg	Oppdal	Vadsø	Gj.sn land uten Oslo
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, prosent	7,3	10,6	8,8	4,7	7,9
Årstimer til spesialundervisning pr. elev	224	146	127	177	76

Her ser vi at elevene som mottar spesialundervisning i Fauske i gjennomsnitt får 224 timer hver. Dette er klart høyest i utvalget. Oppdal ligger lavest og der gis det 127 årstimer til spesialundervisning pr elev. Landsgjennomsnittet er på 76 årstimer pr elev.

Ser vi så på fordelingen av spesialundervisning i mellom trinnene finner vi følgende:

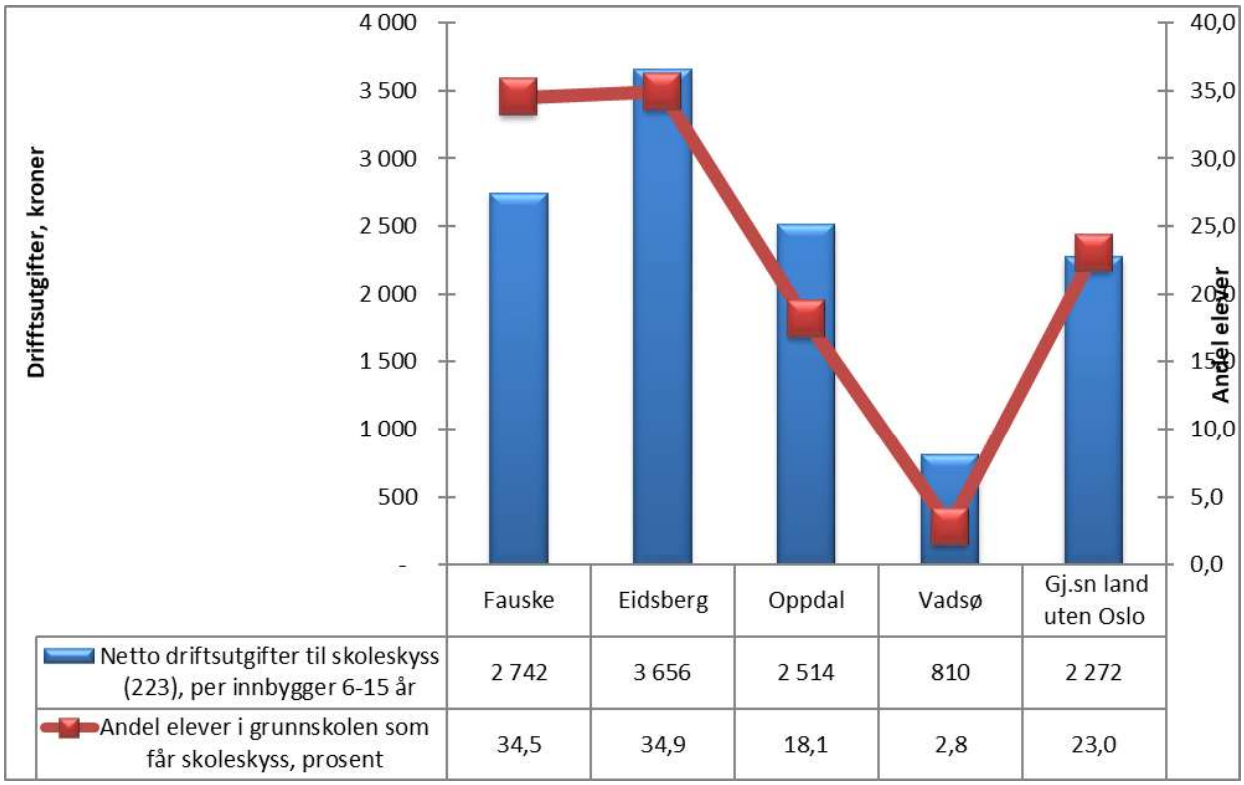

	Fauske	Eidsberg	Oppdal	Vadsø	Gj.sn land uten Oslo
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 1.-4. trinn	6,5	5,8	5,3	2,8	5,4
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 5.-7. trinn	6,8	13,2	11,4	4,7	9,2
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 8.-10. trinn	8,6	14,2	11,1	6,6	10

Når det gjelder 1.- 4. trinn så er det Fauske som ligger høyest med en andel der 6,5% av elevene i får spesialundervisning. Når det gjelder mellomtrinnet er det Eidsberg som ligger høyest med 13,2 %, mens Fauske gir til 6,8 % av elevene. Når man ser på ungdomstrinnet så ligger Fauske med nest lavest andel der 8,6 % av alle elevene i 8.-10. trinn er rapportert om å få spesialundervisning i Fauske, mens tilsvarende tall for Vadsø er 8,62 %. Høyest ligger Eidsberg med 14,2 %.

Skoleskyss

Utgifter til skoleskyss påvirker også kommunens utgifter til grunnskolesektoren. Ser vi så på enhetskostnaden og hvor stor andel av elevene som mottar tilbud om skoleskyss får vi følgende bilde:

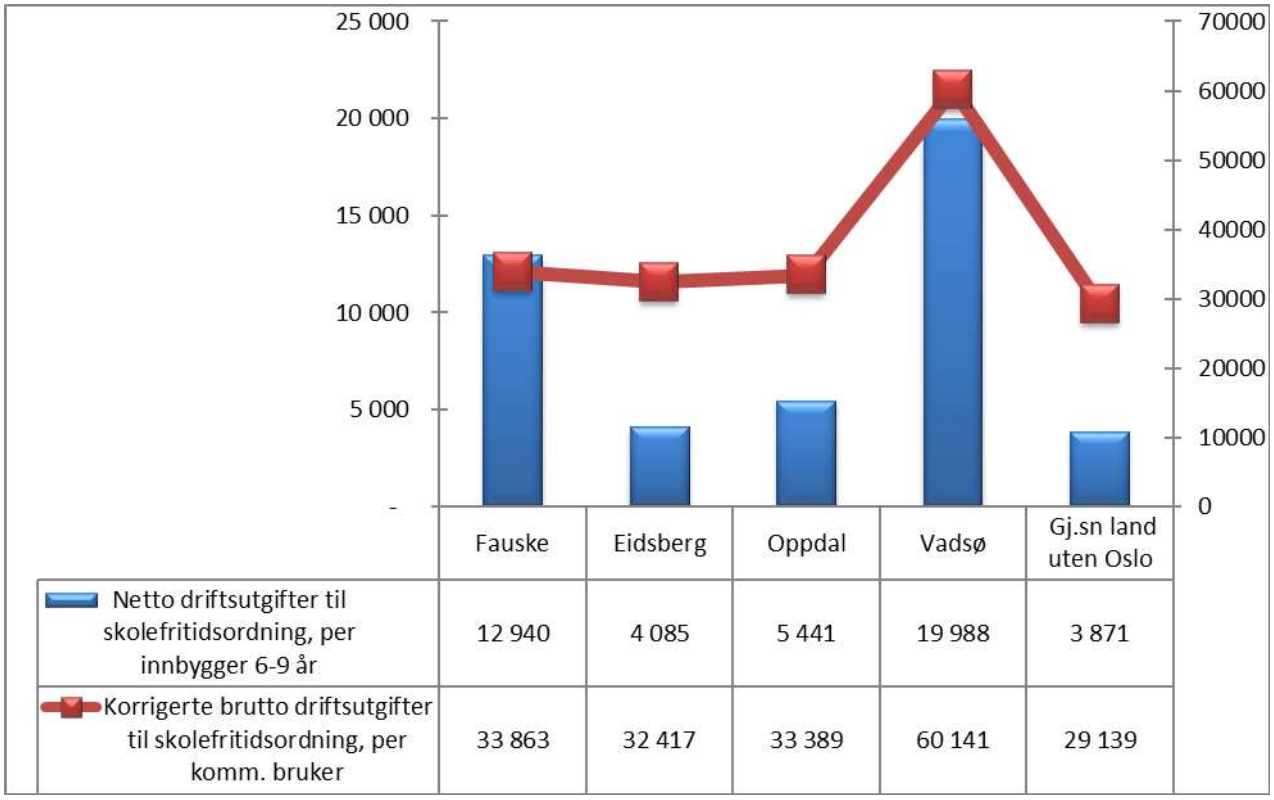

	Fauske	Eidsberg	Oppdal	Vadsø	Gj.sn land uten Oslo
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger 6-15 år	2 742	3 656	2 514	810	2 272
Andel elever i grunnskolen som får skoleskyss, prosent	34,5	34,9	18,1	2,8	23,0

Driftsutgifter til skoleskyss pr elev illustreres av søylene som viser at Fauske har middels høy andel netto driftsutgifter til skoleskyss (dvs etter at refusjonen fra fylkeskommunen og andre er trukket fra) med kr 2 742 pr innbygger 6-15 år, og at man har nest høyest andel barn som får skoleskyss med 34,5 %. Om det er tilbud eller behov som speiler disse kostnadene gir ikke KOSTRA svar på.

Skolefritidsordning - SFO

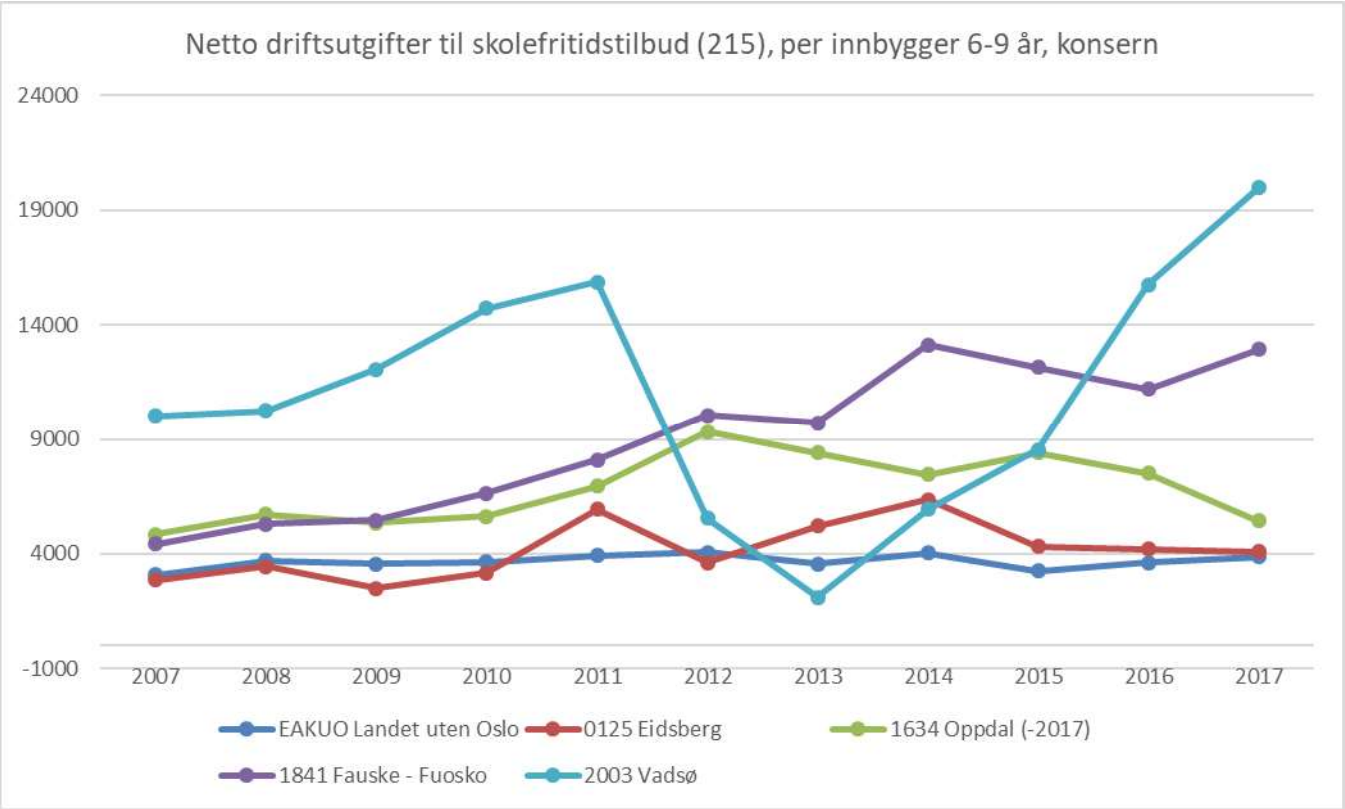
Også her kan vi starte med å se på netto driftsutgifter til SFO pr innbygger 6 – 9 år, illustrert med søylene, og på korrigerte brutto driftsutgifter til SFO pr bruker, illustrert av linja:

	Fauske	Eidsberg	Oppdal	Vadsø	Gj.sn land uten Oslo
Netto driftsutgifter til skolefritidsordning, per innbygger 6-9 år	12 940	4 085	5 441	19 988	3 871
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolefritidsordning, per komm. bruker	33 863	32 417	33 389	60 141	29 139

I Fauske kommune hadde man en netto kostnad i 2017 på kr 12 940 pr innbygger i aldersgruppa 6-9 år på SFO. Dette er nest dårligst produktivitet i utvalget. Men bruttokostanden (som er kostnaden før foreldrebetalingen og andre inntekter er trukket fra) er middels i Fauske og på nivå med Eidsberg og Oppdal med kr 33 863. Forskjellen her skyldes - som vi skal se nedenfor – størrelsen på brukerbetalingene.

Utviklingene over tid for netto driftsutgifter for SFO pr innbygger 6-9 år har vært som følger:

Som vi ser av diagrammet over har nettokostnaden til SFO i Fauske vokst mer enn landsgjennomsnittet i hele perioden. I 2007 brukte man 0,5 mill mer enn landsgjennomsnittet på SFO. I 2017 bruker man 3,7 mill mer.

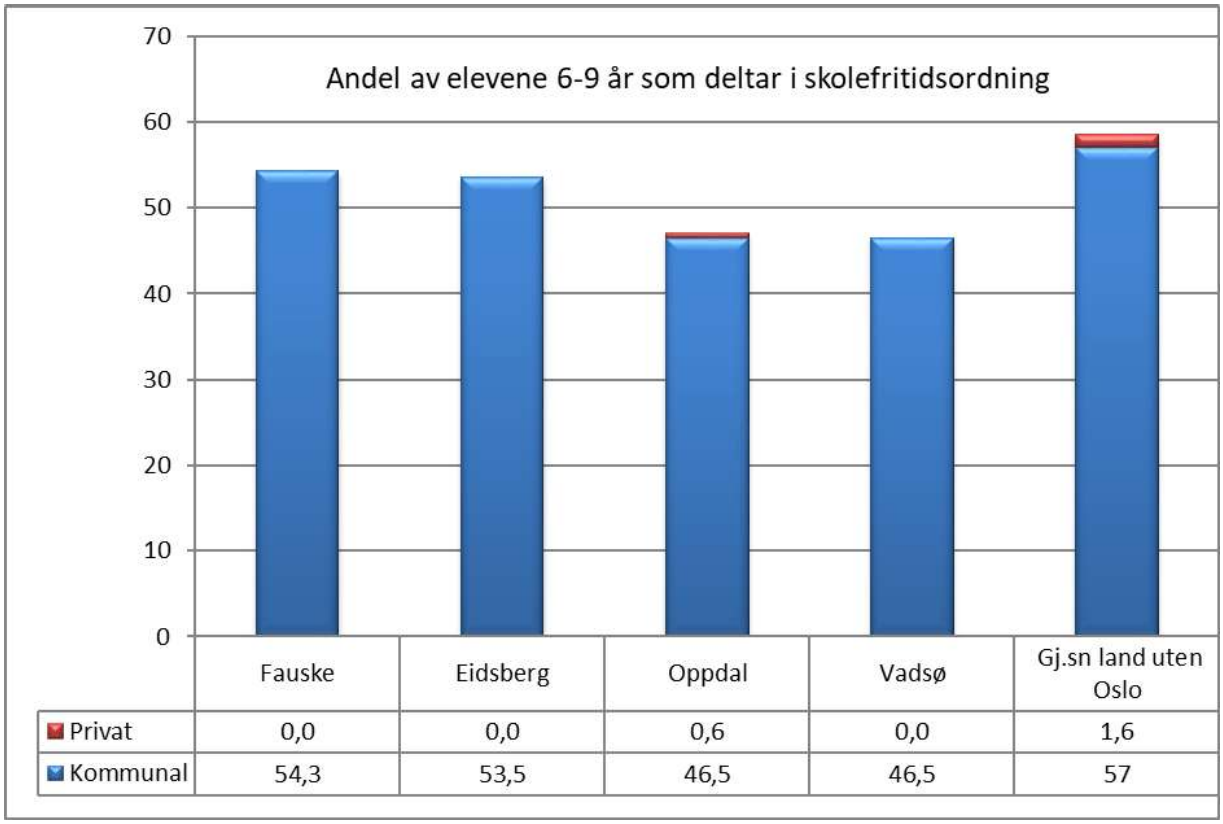
Netto driftsutgifter pr innbygger 6 – 9 år vil normalt variere med følgende:

- Antall skoler med SFO (som henger sammen med skolestruktur)
- Andel barn som deltar, dvs volum
- Oppholdstid pr uke
- Bemanningstetthet (barn pr voksen)
- Prisen foreldrene betaler
- Åpningstid ut over skoleruta

Produktiviteten/ressursbruk pr kommunal bruker målt som korrigerte brutto driftsutgifter vil normal variere med:

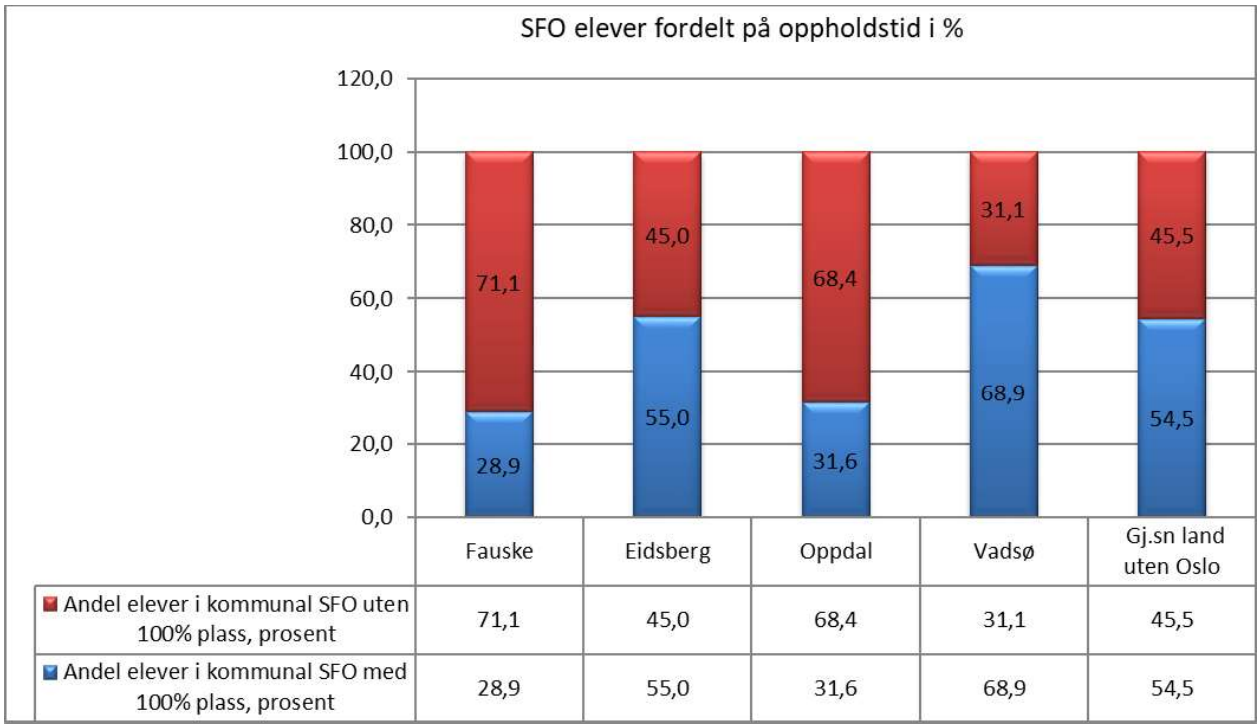
- Struktur, dvs antall steder som tilbyr SFO
- Bemanningstetthet pr barn
- Oppholdstid i gjennomsnitt pr barn

Diagrammet nedenfor viser at 54,3 % av 6 – 9 åringene i Fauske går i kommunal SFO og ingen i et privat tilbud. Dette er høyest i utvalget, og omtrent som landsgjennomsnittet som er på 58,6 % (inklusiv private tilbud):

	Fauske	Eidsberg	Oppdal	Vadsø	Gj.sn land uten Oslo
Privat	0,0	0,0	0,6	0,0	1,6
Kommunal	54,3	53,5	46,5	46,5	57

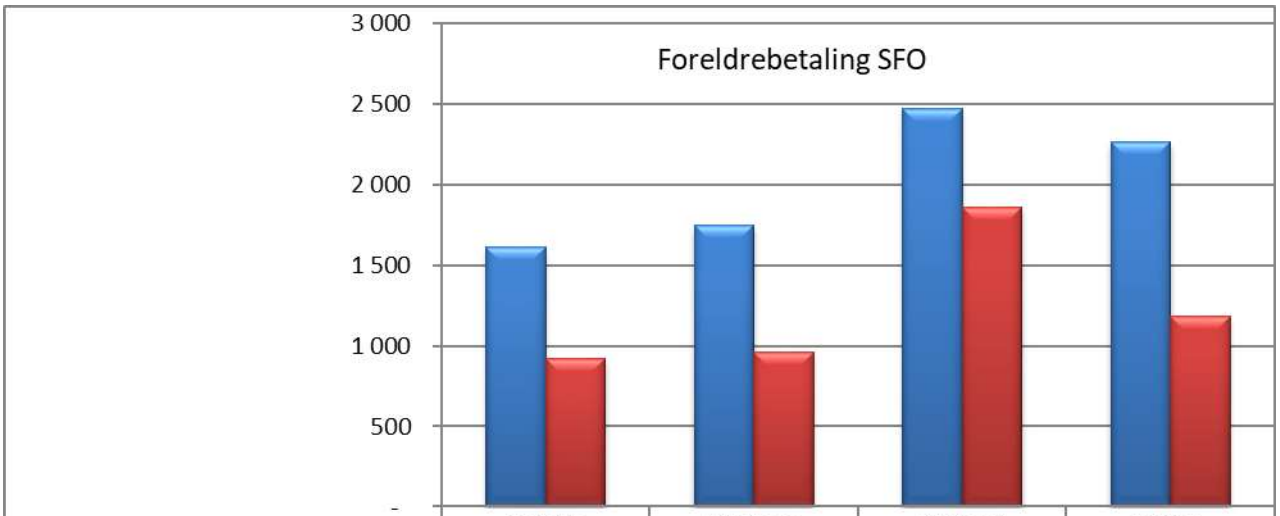
Dersom vi ser på oppholdstiden finner vi følgende:

	Fauske	Eidsberg	Oppdal	Vadsø	Gj.sn land uten Oslo
Andel elever i kommunal SFO uten 100% plass, prosent	71,1	45,0	68,4	31,1	45,5
Andel elever i kommunal SFO med 100% plass, prosent	28,9	55,0	31,6	68,9	54,5

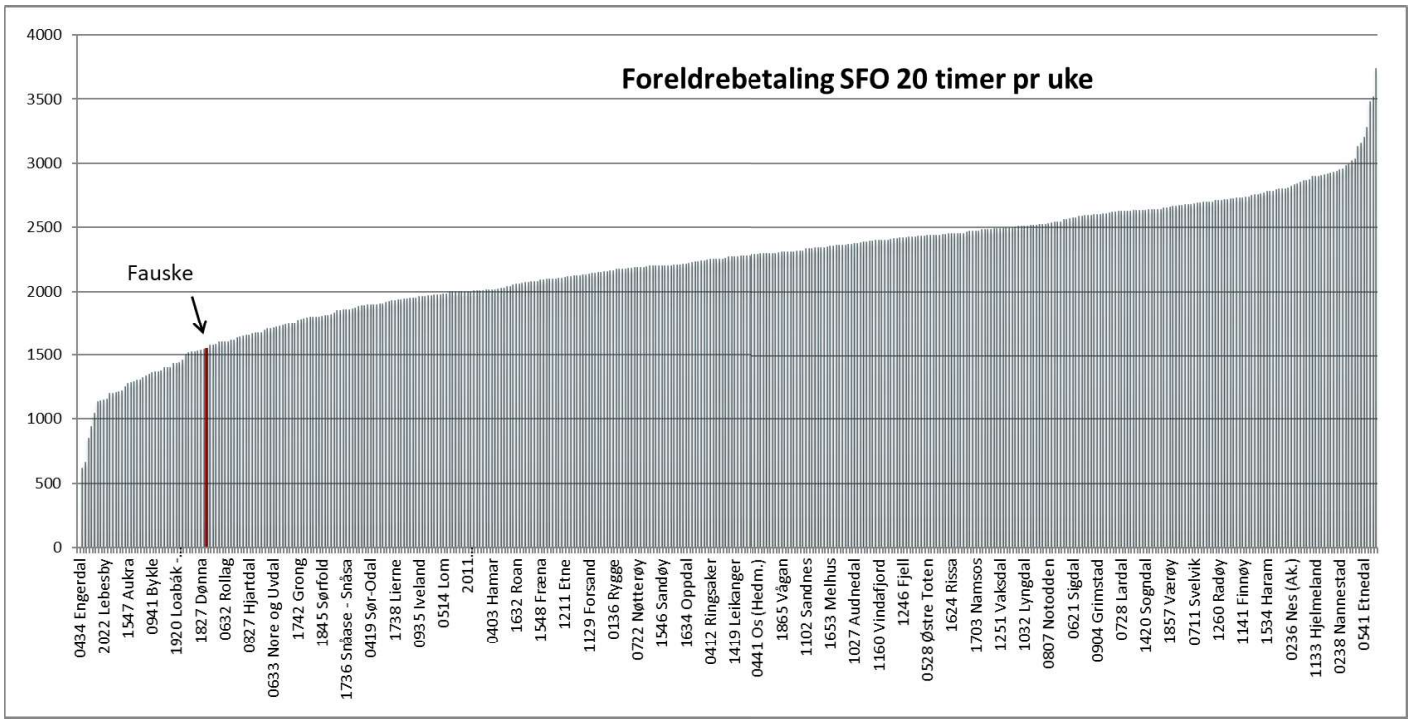
Her ser vi at fordelingen mellom full- og deltidsplass varierer mye mellom kommunene. I Fauske har bare 28,9 % av barna fulltidsplass (blå søyle), mens tilsvarende tall i Vadsø er 68,9 %. Landsgjennomsnittet er 54,5 %.

Hvordan ser så finansieringsbildet ut:

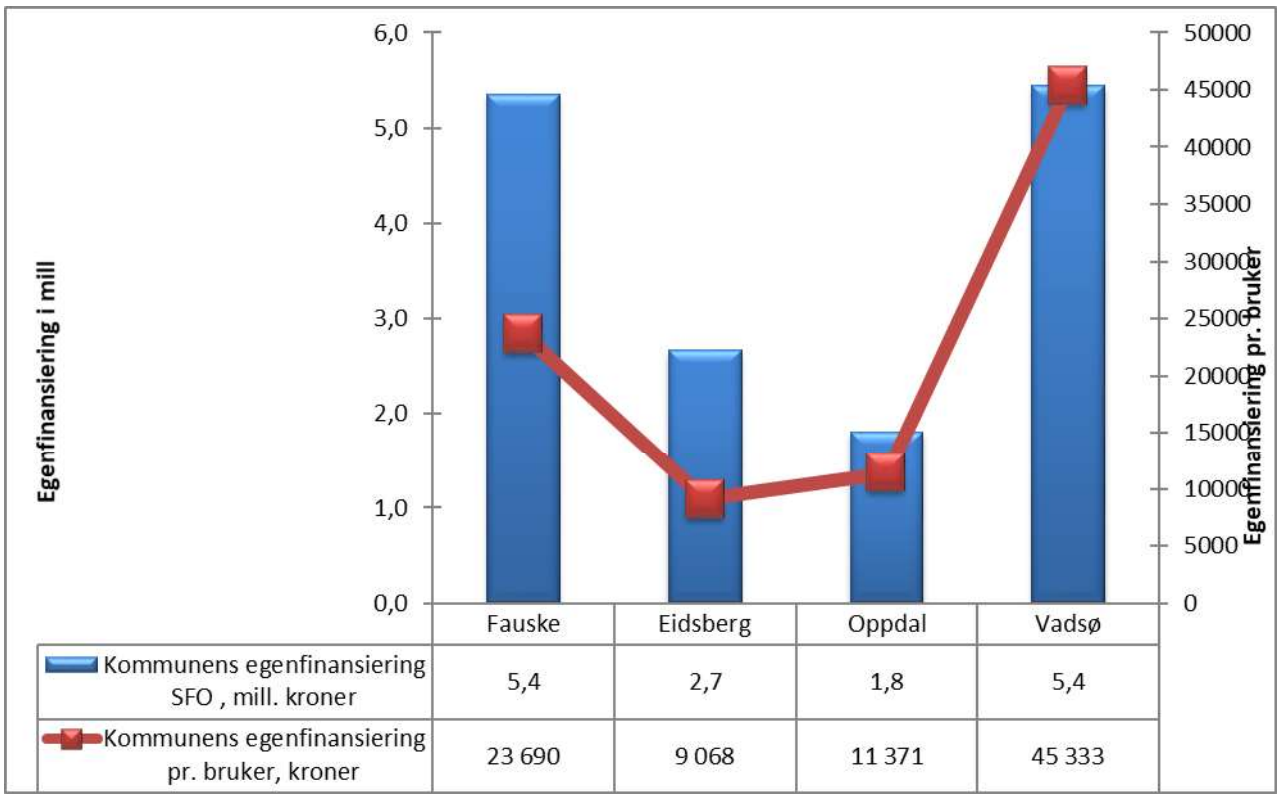

	Fauske	Eidsberg	Oppdal	Vadsø
Foreldrebetaling SFO: ukentlig oppholdstid 20 timer, i kroner per måned	1 608	1 744	2 469	2 260
Foreldrebetaling SFO: ukentlig oppholdstid 10 timer, i kroner per måned	924	959	1 860	1 185

Når vi ser på foreldrebetalingen pr måned for SFO ligger Fauske lavest i utvalget for de med oppholdstid lik 10 timer pr måned (rød søyle) med kr 924. Høyest ligger Oppdal med kr 1 860. Ser vi på månedssatsen for ukentlig oppholdstid tilsvarende 20 timer, koster det kr 1 608 i Fauske noe som også er lavest i utvalget. Høyest er Oppdal med kr 2 469. Brukerbetalingene var med andre ord svært lave i Fauske i 2017. Det var bare 43 kommuner som hadde lavere brukerbetalinger for 20 timer pr uke:

Dette - sammen med at relativt sett svært få har fulltidsplass - gjøre at kommunens egenfinansiering av SFO, blir høy:

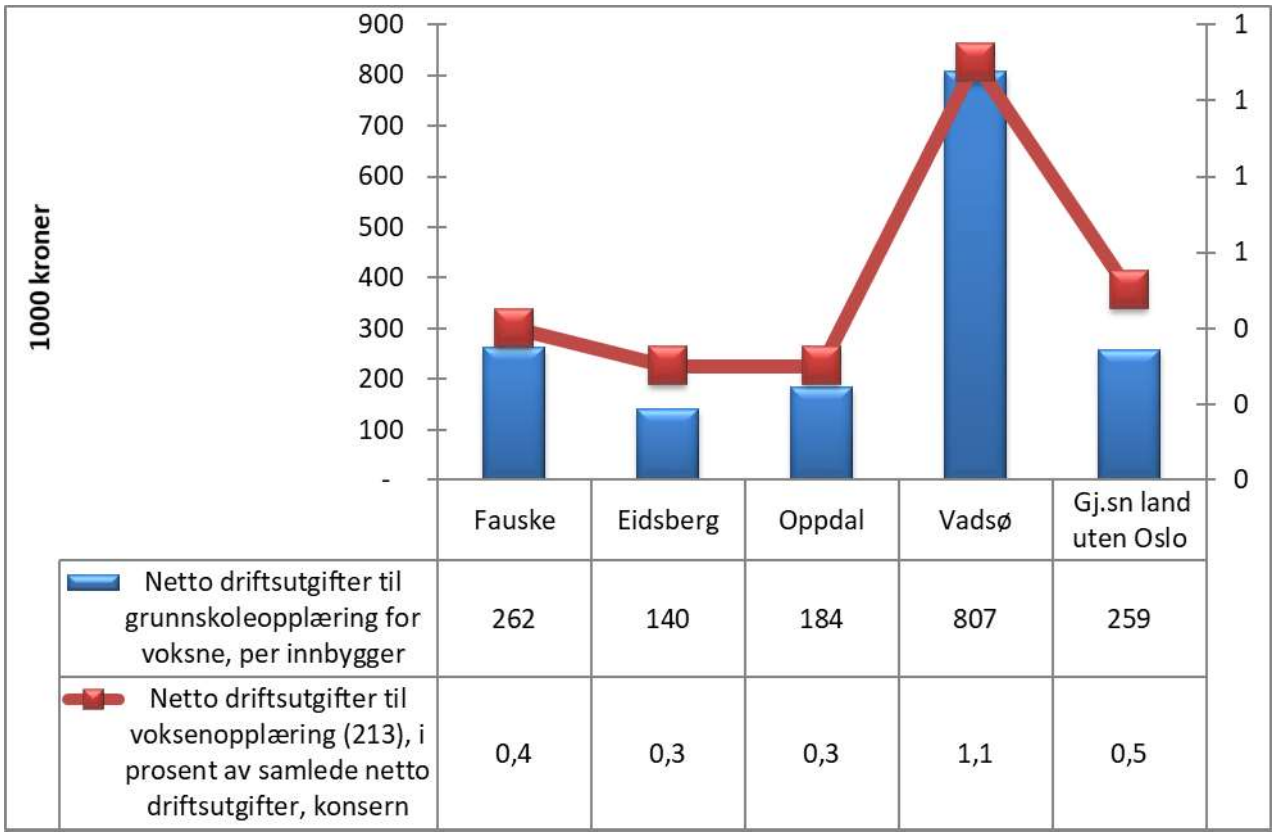

	Fauske	Eidsberg	Oppdal	Vadsø
Kommunens egenfinansiering SFO , mill. kroner	5,4	2,7	1,8	5,4
Kommunens egenfinansiering pr. bruker, kroner	23 690	9 068	11 371	45 333

Fauske kommunes egenfinansiering av SFO ble gjort opp med en kostnad på kr 23 690 pr bruker eller 5,4 millioner i 2017. I Eidsberg er det en kostnad på kr 9 068 pr

bruker pr år eller totalt 2,7 mill pr år. SFO er ikke et område som ligger innenfor inntektssystemets beregninger (dvs at kommunen ikke mottar penger fra staten gjennom rammetilskuddet for dette). Det er ca 30 kommuner som klarte å få dette til å gå rundt til selvkost i 2017.

Voksenopplæring

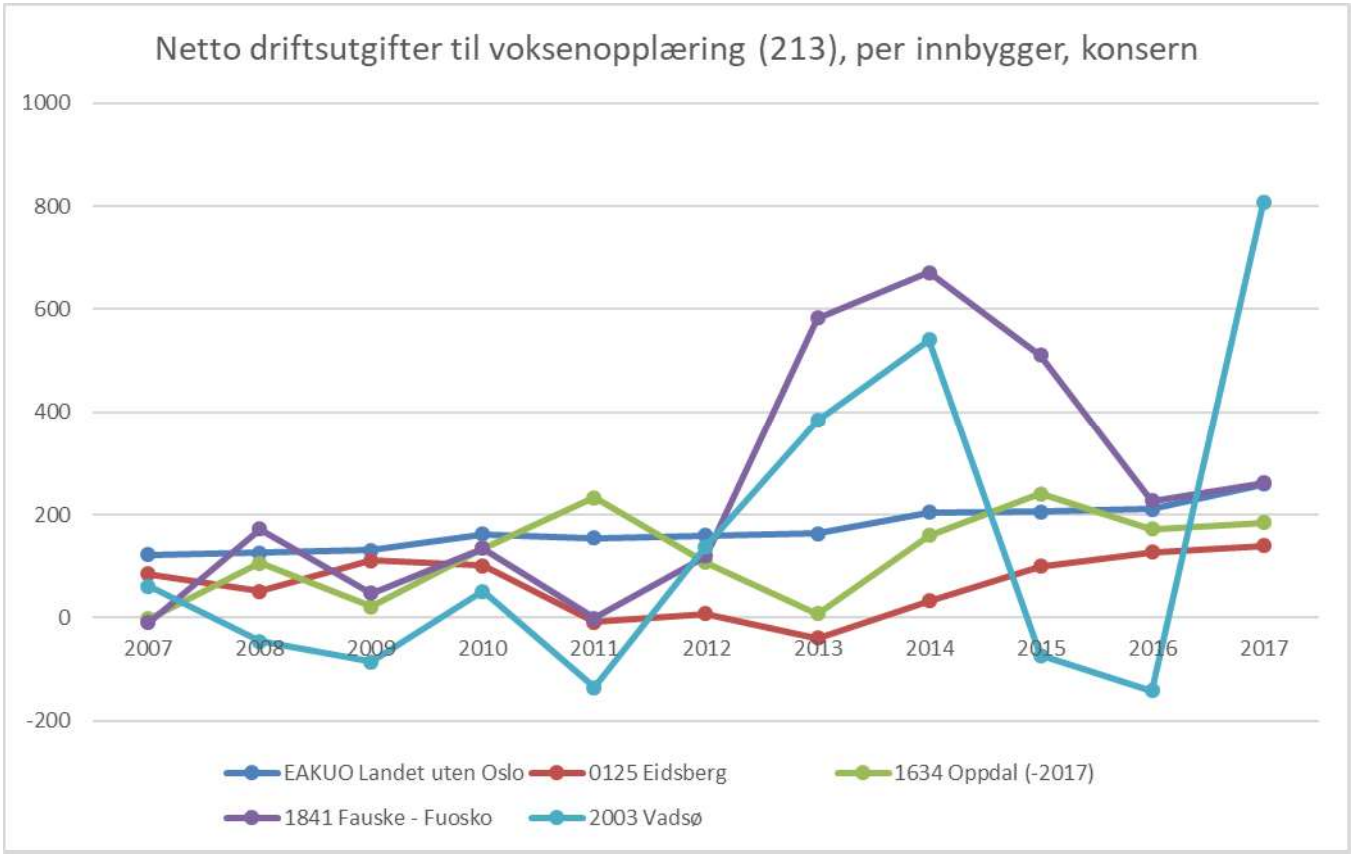
Det er svært begrenset hva vi finner av informasjon om voksenopplæringen i KOSTRA. I diagrammet nedenfor ser vi kommunens netto driftsutgifter pr innbygger til voksenopplæring:

	Fauske	Eidsberg	Oppdal	Vadsø	Gj.sn land uten Oslo
Netto driftsutgifter til grunnskoleopplæring for voksne, per innbygger	262	140	184	807	259
Netto driftsutgifter til voksenopplæring (213), i prosent av samlede netto driftsutgifter, konsern	0,4	0,3	0,3	1,1	0,5

Som vi ser har Fauske kommune middels kostnader til voksenopplæring. Fauske brukte kr 262 pr innbygger, og 0,4 % av kommunens budsjett gikk til dette området.

Historisk har utviklingen vært slik:

Vi ser her at kostnadene i har variert litt i perioden for Fauske, men at man nå ligger på nivå med landsgjennomsnittet.

18 Avslutning

Vi har i denne analysen gått gjennom ressursbruken til Fauske kommune og sammenlignet de ulike tjenesteområdene med tilsvarende områder i Eidsberg, Oppdal, Vadsø og landsgjennomsnittet basert på de foreløpige KOSTRA-tallene for 2017.

Analysen viser at Fauske har en svært presset kommuneøkonomi og at kommunen på de fleste tjenesteområdene bruker (til dels vesentlig) mer enn det man får tildelt gjennom det objektive utgiftsbehovet. Det er særlig skole som har en svært høy ressursbruk. Men også pleie og omsorgstjenesten, helsetjenesten og sosialtjenesten har over tid hatt en kostnadsutvikling som er vesentlig høyere enn kostnadsutviklingen for landet.

En vurdering av skolestruktur i Fauske kommune

2019

FAUSKE KOMMUNE

Folkehelsekommunen der alle trives

1. Forord

Dette dokumentet inngår som en del av arbeidet for å vurdere muligheter og konsekvenser ved å beholde Erikstad og Hauan som 1.- 4. skoler. Dokumentet bygger på tidligere utredning av skolestruktur i Fauske.

Utdanningsdirektoratet har gjennom rundskriv 2-2012 av 15. mars 2012 presisert at avgjørelse knyttet til skolestruktur ligger i kjerneområdet av den kommunale handlefriheten. En avgjørelse om skolestruktur bygger på kommunestyrets økonomiske, politiske og samfunnsmessige prioriteringer.

Utdanningsdirektoratet har kommentert at siden skolestruktur og kretsgrenser i stor grad berører foreldre og nærmiljø, bør skolens samarbeidsutvalg, alternativt foreldrerådet, få uttale seg før vedtak om kretsgrenser fattes. Også andre som elevrådet, fagforeninger til de som arbeider ved skolen, leietakere og andre som kan ha interesse i saken bør få uttale seg.

Skolekretsgrenser i Fauske kommune vil angi hvilke områder i kommunen som sokner til de ulike skolene. Når det fattes vedtak om skoleplass tas det utgangspunkt i den adressen eleven står oppført med i folkeregisteret. Kretsgrenser har til hensikt å bidra til forutsigbare oppvekst- og læringsmiljøer. Dette igjen vil medvirke til å skape forutsigbarhet, trygghet og gode nettverk for både elever og lærere.

Arbeidsgruppen har bestått av:

- Rådmannen (ved delegasjon)
- Rektor ved samtlige sentrumsskoler i Fauske kommune
- Hovedtillitsvalgt Utdanningsforbundet
- Hovedtillitsvalgt Fagforbundet

Innholdsfortegnelse

1. Forord 2
2. Bakgrunn og tidligere vedtak 4
2.1 Tidslinje 5
3. Mål for arbeidet med framtidig skolestruktur 6
4. Fremtidig skolestruktur i Fauske 6
4.1 Økonomi, demografi og ressurstildeling 7
4.2 Gruppestørrelse 2 8
4.3 Assistentressurs og spesialundervisning 9
4.4 Nedleggelse av Hauan og Erikstad skole 10
4.5 Opprettholdelse av Hauan og Erikstad skole 11
4.6 Skolebygg 12
5. Opprettelse av kretsgrenser 12
6. Vurderinger 13
6.1 Nærskole i et samfunnsperspektiv 14
6.1.1 Kommunens tettsteder 14
6.1.2 Understøtte bostedsutvikling 15
6.1.3 Miks mellom offentlige og private løsninger 16
6.1.4 Miljø og helse i skolen 16
6.1.5 Integrering og flerkulturelt samfunn 17
6.2 Brukerne 17
6.2.1 Barnas beste 17
6.2.2 Elever med spesielle behov 18
6.2.3 Skolevei og trafikksikkerhet 18
6.3 Organisasjon og ansatte 19
6.3.1 Fremtidig kompetansekrav i skolen og robuste fagmiljø 19
6.3.2 Koblinger av tjenester 20
6.3.3 Tjenestekrav og tjenestekvalitet 20
6.3.4 Faglige satsninger 26
6.4 Andre synergier 27
7. Oppsummering 28
8. Kilde 28

2. Bakgrunn og tidligere vedtak

Rådmann har lagt frem flere saker knyttet til Fauske kommunes alvorlige økonomiske forhold de siste årene. Det vises her til K-sak 57/18 Framtidas Fauske som beskriver den krevende økonomisk situasjonen og mangel på økonomisk bærekraft med dagens drift. Skal Fauske kommune få en bærekraftig økonomi, så må driftsresultatet løftes betydelig. Fauske kommunes inntekter er for lave til å opprettholde dagens aktivitetsnivå. Hvis Fauske kommune skal unngå store underskudd i regnskapene i årene som kommer, er det etter rådmannens oppfatning helt nødvendig med kutt i aktivitetsnivået.

Det er rådmannens vurdering at det er mulig å effektivisere og omorganisere driften av Fauske kommune, uten at det går på bekostning av den faglige kvaliteten. Derimot er rådmannen klar på at en effektivisering/innskrenking uten en omorganisering vil få konsekvenser for det faglige innholdet i skolen. For å gjøre innsparinger i den størrelsesorden som er nødvendig for å få en sunn økonomi i Fauske kommune, så vil det være behov for å gjøre strukturelle endringer. Omstillingen av Fauske kommune må bygge på befolkningsutviklingen og optimalisering av utgifts-driverne for kommunal tjenesteproduksjon (økt effektivitet/produktivitet, endret struktur og/eller endret nivå/terskel for tildeling av tjenester). Målet er økonomisk stabilitet og bærekraft også for kommende generasjoner i Fauske.

Kommunestyret har i budsjett 2018 vedtatt å etablere prosjektet «Framtidas Fauske». Erfaringene fra 2017 og regnskapet for 2018 forteller om et kritisk behov for effektivisering og omstilling i kommunen.

Følgende ble vedtatt i K-sak 57/18:
1.
Kommunestyret ber rådmannen utrede og fremlegge forslag til ulike produktivitets og effektiviseringstiltak i alle kommunens enheter og i administrasjonen. I dette ligger også vurderinger av struktur og nivå.
2.
Basert på resultatene fra disse ulike utredningene bes rådmannen komme med en anbefaling til kommunestyret om hvordan Fauske kommunes struktur og tjenesteproduksjon bør være for at kommunen skal ha en sunn og bærekraftig økonomi i fremtiden.

Rådmann ba i K-sak 99/18 om presisering av dette vedtaket, med tanke på utredning av skolestruktur i Fauske sentrum og mulig nedleggelse av Erikstad og Hauan skole. Det ble fattet følgende vedtak:

K-sak 99/18:
1.
Rådmannen iverksetter utredning av ny skolestruktur i Fauske sentrum knyttet til mulig nedleggelse av Hauan og Erikstad skole.
2.
Opprettelse av skolekretsgrenser i Fauske sentrum skal være en del av utredningen.
3.
Utredningen fremlegges endelig behandling i kommunestyret mai 2019.

I budsjettvedtak for 2019, K-sak 116/18, er det vedtatt en reduksjon på 15 millioner i helårseffekt knyttet til skoledrift i Fauske kommune.
Det har vært en arbeidsgruppe bestående av:

- Hovedtillitsvalgt Utdanningsforbundet
- Hovedtillitsvalgt Fagforbundet
- Rådmannen (delegasjon)
- Rektorer ved sentrumsskolene i Fauske kommune

Arbeidsgruppens oppgave har vært å følge opp vedtaket i K-sak 99/18 knyttet til mulig nedleggelse av Hauan og Erikstad skole og opprettelse av skolekretsgrenser, samt å se på hvordan man kan ha en bærekraftig skolesektor etter at reduksjon på 15 millioner er effektuert. Arbeidsgruppen følger også opp kommunens prosessplan for omorganisering og nedbemanning. Hovedtillitsvalgte har deltatt i arbeidsgruppen for å sikre del B § 3-1 c) i hovedavtalen.

Et annet moment som er av betydning for fremtidig skolestruktur i Fauske er nye kompetansekrav for ansatte i skolen, og det må vurderes hvordan dette kan ivaretas på en best mulig måte.

Det har i oppfølging av både budsjettvedtaket for 2019 og K-sak 99/18 kommet reaksjoner fra arbeidstakerorganisasjonene som har ytret bekymring for at avklaring knyttet til eventuell endring i struktur og konsekvenser av nedtrekk på 15 millioner ikke kunne skje før mai 2019. Rådmannen har dermed i samråd med ordfører besluttet at prosessen skal være ferdig utredet og klar til behandling i kommunestyremøte 28.mars 2019. Informasjon om dette gikk ut til organisasjon 20.desember 2018.

2.1 Tidslinje

I perioden fra vedtak 57/18 ble fattet og frem til høringsdokumentet sendes ut er det avholdt interne arbeidsmøter, drøftinger og avklaringer mellom rådmann (ved delegasjon), hovedtillitsvalgte og ledere. Det er videre vært tett dialog og informasjon på den enkelte skole ut til ansatte, tillitsvalgte og vernetjeneste i organisasjon. De viktigste datoene er tatt med i tidslinjen under.

Dato	**Politisk behandling**	**Hva**
21.juni 2018	K-vedtak 57/18	Fremtidas Fauske
3.oktober 2018		KFUF informeres om skolenes økonomiske situasjon
8.november 2018	K-vedtak 99/18	Presisering av K-vedtak
28.november 2018		KFUF informeres om vedtak 99/18, foreslått nedtrekk skole og forberedelse på ny runde med skolestruktur
29.november 2018		Første møte arbeidsgruppe skolestruktur
13.desember 2018	K-vedtak 116/18	Årsbudsjett 2019 vedtas, med nedtrekk på 15 millioner for skole i helårseffekt
16.januar 2019		Møte KFUF- informasjon om høring skolestruktur Høringsdokumenter sendes ut og legges ut offentlig

16.januar -12.mars 2019		Høringsperiode fremtidig skolestruktur Fauske kommune
25.03.2019	AMU	Behandling AMU
26.03.2019	O&K og PART	Behandling oppvekst og kultur og part
28.03.2019	Kommunestyret	Behandling kommunestyret
29.03.2019 ->		Effektuering av vedtak

3. Mål for arbeidet med framtidig skolestruktur

Kommuneøkonomien er direkte koblet til demografiske endringer og sentrale politiske prioriteringer som deltar til å gjøre det utfordrende for Fauske kommune å balansere innbyggernes forventninger til kommunale tjenester og samtidig sikre en økonomisk tilfredsstillende drift av tjenestene.

Rådmannen har som hovedmål å utvikle skolene i Fauske til beste for elevene innenfor de økonomiske rammer som til enhver tid er til rådighet. De økonomiske rammene må sees opp mot den økonomiske utviklingen, befolkningsframskriving og alderssammensetning. Tjenesteproduksjon skal være med å sikre tilfredsstillende kvalitet og service på kommunale tjenester, sikre kostnadseffektiv tjenesteproduksjon og sikre stedsutvikling i Sulitjelma, Valnesfjord og Fauske sentrum.

Hovedmål for bygg og eiendommer er å sikre hensiktsmessige bygg for kommunal tjenesteyting, sikre ivaretagelse av fellesskapets verdier (bygg og eiendommer), samt sikre kostnadseffektiv forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av formålsbyggene.

Det vil være forskjellige oppfatninger om hvordan kommunens utfordringer bør håndteres på best mulig måte. Hovedmålene har vært retningsgivende for rådmannens arbeid.

Vurderingene om nedlegging av skoler gjøres ifølge Solstad (2009) ut fra to hovedgrunner; økonomi (det er dyrere å drifte små enn større skoler) og sviktende elevtall. Slike vurderinger fører ofte med seg en lokal mobilisering. I følge Solstads studie (2009) tar mobiliseringen hensyn til skolens viktige rolle for hele lokalsamfunnet, i tillegg til at foreldre og bygdefolk ser på den lokale skolen som et trygt og godt læringsmiljø for elevene. I tillegg til dette må også fremtidige kompetansebehov, og oppbygging av robuste kompetansemiljø være med i vurderingen av skolestruktur i Fauske.

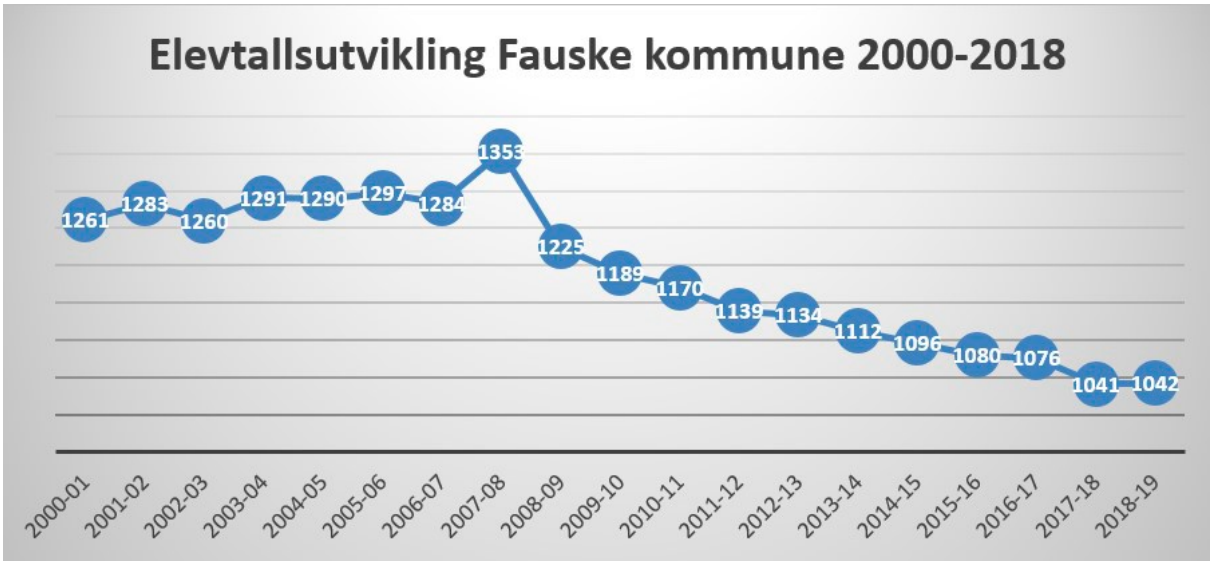
4. Fremtidig skolestruktur i Fauske

Som påpekt i innledningen er Fauske kommune i en alvorlig økonomisk situasjon, og en av konsekvensene er budsjettvedtaket for 2019, hvor skolesektoren skal redusere driftsutgiftene med 15 millioner i helårseffekt. Et nedtrekk i denne størrelsesorden henger sammen med kostnadsnivået i dagens skoleorganisering, som bidrar til at skolene i Fauske kommune er mer kostnadskrevene enn landssnittet og sammenlignbare kommuner forøvrig. Det er 2 alternativer

som belyses videre, begge alternativene er nødt til å ta hensyn til det allerede vedtatte nedtrekket. De to alternativene er videreføring av dagenes 4 sentrumsskoler sett opp mot nedleggelse av grendeskolene Erikstad og Hauan.
Ved vurdering av alternativene er det tatt hensyn til den vedtatte lærer-normen for gruppestørrelse 2.

4.1 Økonomi, demografi og ressurstildeling

Elevtallsutviklingen i Fauske kommune viser en markant nedgang i elevgrunnlaget de siste 20 årene.

Figur 1Elevtallsutvikling Fauske kommune fra år 2000 og frem til i dag, Kilde GSI

Rammeoverføringene fra staten, til Fauske kommune, henger direkte sammen med befolkningsgrunnlaget i ulike aldersgrupper i kommunen.

For innbyggere i aldersgruppen 6-15 år var enhetsbeløpet i rammetilskudd kr 110 642,- i 2017. En forenklet sammenligning for overføring skoleåret 2007/08 med skoleåret 17/18 for nevnte aldersgruppe, tilsier at kommunen fikk ca. 149,7 millioner i 07/08 mot 115,3 millioner i rammeoverføringer i 2017 basert på rammetilskuddet for 2017. Noe som tilsvarer i overkant av 34 millioner i reduserte inntekter.

På samme tid som elevgrunnlaget har gått ned, og dermed rammeoverføringene, så har man ikke klart å redusere driften tilsvarende for å harmonere overføringsinntektene med kostnadsnivået. Fauske kommune brukte ca. 2,8 millioner mer enn landsgjennomsnittet på skole i 2007 sammenlignet med 2017 hvor vi brukte 39,1 millioner mer enn landsgjennomsnittet. (KOSTRA tall)

Statistisk sentralbyrå utarbeider befolkningsprognoser ut fra gitte kriterier for landets kommuner. Prognosen for barnetallsutviklingen i Fauske i aldersgruppen 6-15 år viser en ytterligere nedgang frem mot år 2030, før det stabiliserer seg, noe som igjen vil påvirke

rammeoverføringen til kommunen for befolkningsgrunnlaget i denne aldersgruppen med en negativ vekst på ca. 8-10 millioner.

Figur 2 Prognose elevtallsutvikling Fauske kommune Kilde SSB

Ressurstildelingen til skole har de siste årene vært gitt ut i fra en faktor pr klasse. Dette har medført at klasser med få elever har fått en uforholdsmessig større ressurs pr elev, enn klasser med mange elever. Dette kan bidra til å forklare noe av bakgrunnen for at kommunen ikke har klart å harmonere utgiftene med inntektene. Selv om elevtallet har gått ned, har det vært vanskelig å ta ut synergier siden antallet klasser og ressurser pr klasse har vært tilnærmet stabilt.

Uavhengig av skolestruktur er det utarbeidet ny modell for ressurstildeling, som i større grad tar inn over seg variasjon i klassestørrelse ved tildeling av ressurser. Ny ressurstildeling for skolene er gjeldende fra høsten 2019. I modellen er det tatt høyde for muligheten til styrking i fag, basert på gjennomsnittlige elevtall, og ut fra valgte prioriteringer/faktorer. Ut fra hvilken struktur som velges må modellen justeres for å ta inn over seg et nedtrekk på 15 millioner. Hvilke konsekvenser dette får for de ulike alternativene belyses i punkt 4.4 og 4.5.

4.2 Gruppestørrelse 2

Det er vedtatt en gjennomsnittsberegning av lærertetthet/lærernorm i grunnskolene i Norge. Gruppestørrelse er et mål på lærertetthet i skolen, det vil si forholdet mellom elevtimer og lærertimer. Den vedtatte normen blir fullstendig innført skoleåret 2019-20 og målet er at høsten 2019 skal gruppestørrelse 2 [1]være 15 elever på 1.-4. trinn og 20 på 5.-7. trinn og 8.-10. trinn. Dette er en indikasjon på elever per lærer i ordinær undervisning.

Gruppestørrelsen regnes i snitt pr trinn 1.-4., 5.-7. og 8.-10, noe som betyr at det i enkelte timer og undervisningssituasjoner kan være større grupper med elever, så lenge gjennomsnittet er innenfor normen.

[1] Gruppestørrelse 2 er definert som forholdet mellom elevtimer minus timer til spesialundervisning og særskilt norskopplæring, og ordinære undervisningstimer pluss oppdeling til samiske språkalternativer.

Ser vi på antallet årstimer for undervisning pr elev, så ligger Fauske kommune over gjennomsnittet i landet for øvrig. Lave klassestørrelser påvirker oversikten slik at det totalt sett ser ut som gode rammebetingelser i skolene.

Navn	Totalt årstimer for undervisning pr. elev, totalt				
	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
Hele landet	58,4	58,43	58,78	59,58	60,45
Fauske	74,49	71,86	80,15	84,14	84,1

Tabell 1 Kilde GSI

Navn	Gruppestørrelse 2, 1.-10. trinn		
	2016-17	2017-18	2018-19
Hele landet	16,8	16,6	16,3
Fauske	12,5	12,6	11,5
Erikstad skole	9,6	8,8	7,5
Finneid skole	13,5	11,4	12,0
Hauan skole	8,8	7,3	7,7
Sulitjelma skole	5,4	7,7	4,3
Valnesfjord skole	16,5	15,6	14,4
Vestmyra skole	14,0	13,8	13,2

4.3 Assistentressurs og spesialundervisning

Fauske kommune har hatt en markant nedgang de siste årene på elever som får spesialundervisning sammenlignet med tidligere og vi har de siste årene fulgt landsgjennomsnittet.

Navn	Andel elever med enkeltvedtak, totalt	
	2017-18	2018-19
Hele landet	7,9	7,8
Fauske	7,3	8,0

Tabell 2 Kilde GSI

Når vi ser på landet for øvrig så ligger vi ikke uforholdsmessig høyt på andel lærertimer til spesialundervisning pr hovedtrinn. Vi ligger noe høyere på andel lærertimer på 1.-4.trinn og noe lavere på 5.-7.trinn.

Navn	Lærertimer til spes.underv. av totalt, 1.-4. trinn		Lærertimer til spes.underv. av totalt, 5.-7. trinn		Lærertimer til spes.underv. av totalt, 8.-10. trinn	
	2017-18	2018-19	2017-18	2018-19	2017-18	2018-19
Hele landet	13,80	13,44	19,89	20,01	20,68	20,88
Fauske	15,74	18,70	21,06	13,58	23,38	21,47

Tabell 3 Kilde GSI

Når det gjelder assistentressurs i skole, så ligger Fauske kommune med en større ressurs enn snittet i landet for øvrig.

	Assistenttimer pr. elev, totalt	
	2017-18	**2018-19**
Hele landet	25,03	26,12
Fauske	40,37	34,65

Tabell 4Kilde GSI

4.4 Nedleggelse av Hauan og Erikstad skole

Fauske kommune brukte ca. 125 millioner netto på skole i 2018.
Det er stilt spørsmål rundt hva innsparingen er ved å legge ned Hauan og Erikstad skole? Det er vanskelig å gi et eksakt svar på dette. Skoleenheten skal redusere netto utgifter med 15 millioner i helårseffekt j.fr. budsjettvedtak for 2019 uavhengig av strukturendring. Det som derfor belyses er konsekvensen for skolene ut fra alternativene nedleggelse av Hauan og Erikstad sett opp mot opprettholdelse av 4 skoler i sentrum.

En del funksjoner og kostnader vil bremses eller bortfalle ved en omorganisering, det nevnes blant annet:

- Husleie grendehus Hauan
- Reduksjon merkantil ressurs
- Reduksjon ledelsesressurs
- Reduksjon antall klasser
- Reduksjon FDVU kostnader knyttet til drift av skolebygg

Dersom Hauan og Erikstad skole legges ned vil kostnadene knyttet til disse områdene være viktige faktorer for å nå nedtrekket på 15 millioner uten at det går på bekostning av lærer/voksentettheten og det faglige innholdet i skolen.

Antall klasser [2]på 1.-4.trinn totalt på Vestmyra og Finneid ved nedleggelse av Hauan og Erikstad skole:

Antall klasser	2019/20	2020/21	2021/22	2023/24	2024/25
1.trinn	4	3	3	3	4
2.trinn	3	4	3	3	3
3.trinn	3	3	4	3	3
4.trinn	3	3	3	4	3
Totalt	**13**	**13**	**13**	**13**	**13**

Figur 3 Antall klasser ved Vestmyra og Finneid ved nedleggelse av Erikstad og Hauan skole

[2] Antall klasser er beregnet ut fra kjente barnetall i Fauske ut fra bosted pr oktober 2018. Barnetallet er hentet ut fra Fauske familiesenter sin oversikt over barn bosatt i Fauske.

Antall klasser totalt ved videreføring av dagens struktur med 4 skoler i sentrum:

Antall klasser	2019/20	2020/21	2021/22	2023/24	2024/25
1.trinn	5	5	4	5	4
2.trinn	5	5	5	4	5
3.trinn	4	5	5	5	4
4.trinn	5	4	5	5	5
Totalt	**19**	**19**	**19**	**19**	**18**

Figur 4 antall klasser ved opprettholdelse av dagens struktur

En nedleggelse av Hauan og Erikstad skole vil lede til at antallet klasser reduseres med 6 (5) klasser pr år. Dette fører til at grunnressursen for å opprettholde antall klasser innskrenkes (grunnressursen = 1 lærer pr klasse pr time uavhengig av klassestørrelsen).

En nedleggelse av grendeskolene Hauan og Erikstad fører til at pedagogressursen kan økes totalt sett som styrking i de 13 klassene som opprettholdes. Det bety at man får flere pedagoger i basisfagene matematikk, engelsk og norsk for alle klassene, slik at det kan settes inn økte ressurser for å ivareta individuelle tilpasninger i klassen.
En nedleggelse av de 2 skolene vil også sikre opprettholdelse av en større assistent/fagarbeiderressurs i skolene, som en synergi av færre enheter å drifte. Det samme gjelder sikring av en større pedagog og voksentetthet på 5.-.10.trinn.

En endring av struktur i Fauske sentrum vil gi klassestørrelser på 1.-4. trinn fra 15 til 28 elever i klassen ut fra dagens elevtall og demografi.

4.5 Opprettholdelse av Hauan og Erikstad skole

Innsparingen på 15 millioner i helårseffekt er gjeldende uansett utfall av struktur. Som Figur 4 antall klasser ved opprettholdelse av dagens struktur viser, vil grunnressursen (grunnressursen = 1 lærer pr klasse pr time uavhengig av klassestørrelsen) for å opprettholde 19 (18) klasser øke. Denne økningen vil gå på bekostning av muligheten for styrking i fagene og antall assistenter/fagarbeidere i skolen. En konsekvens av dette blir at det vil være en lærer pr undervisningstime pr klasse, uten mulighet for å sette inn ekstra pedagogressurser i klassene. Muligheten for å kunne ivareta individuelle behov og tilpasninger reduseres til det lærer kan tilpasse innenfor gruppen.

For å komme i mål med reduksjon på 15 millioner må klasser med få elever sammenslås, j.fr. fådelt prinsippet der sammenslåtte klasser som ikke overstiger 24 elever slås sammen til en gruppe med en lærer. I de tilfeller der klassen overstiger 22 (18) [3]elever er det fortsatt rom for å legge inn noe styrking i basisfagene. Dersom dagens struktur opprettholdes vil vi ha

[3] Der klassestørrelsen blir mer enn 18 elever er det lagt 80 % styrking, der klasser på over 22 elever får 100 % styrking.

klassestørrelser fra 9 – 22 elever i klassen på de 4 sentrumsskolene skoleåret 2019/2020, ut fra dagens demografi og kjente barnetall.

I tillegg til kutt i pedagogressurser er det også nødvendig å redusere øvrige ressurser i skole. De øvrige ressursene er kuttet med et tentativt prosentvis kutt. Et slikt ostehøvelkutt har noen klare svakheter. Den tar ikke hensyn til at det kan være tjenesteområder som driftes svært kostnadseffektivt, mens andre områder har et betydelig større potensiale for effektivisering uten at det går ut over omfang, kvalitet og service på tjenestene. Ostehøvelprinsippet fører til prosentvise reduksjoner over hele tjenestelinjen, der ledelsesressurs (rektor, inspektør, SFO leder), merkantil ressurs og assistent/fagarbeider ressurser reduseres ytterligere.

En bevaring av skolestrukturen i sentrum av Fauske vil gå på bekostning av rammene som tildeles de øvrige 2 skolene, Valnesfjord og Sulitjelma, også. For å kunne opprettholde flere klasser, berøres også disse 2 skolene og elever på alle trinn fra 5.-10. klasse av et «ostehøvel» kutt. Dette er nødvendig for å nå den vedtatte reduksjon på 15 millioner.

4.6 Skolebygg

Forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av kommunens bygningsportefølje er en stor og viktig post i både drifts- og investeringsbudsjettet. For kommunene utgjør de om lag 15-20 % av kommunens totale kostnadene. Areal til nødvendig tjenesteproduksjon koster penger jfr. Fauske Eiendoms KFs rapport Eiendomsforvaltning i Fauske kommune – FDVU kostnader (2012).
Fauske kommune besitter en eiendomsmasse på mer enn 60 000 m^2 som fordeler seg på barnehager, skoler, eldresentre, sykehjem, rådhus og andre administrasjonslokaler, idrettshaller, samfunnshus, leiebygg og boliger.

Flere studier har påvist helsemessige konsekvenser for ansatte som følge av manglende eller for lite vedlikehold av bygninger se for eksempel Fauske Eiendom KFs rapport Bygg og helse – Det påvirker oss alle (2013).

Den økonomiske situasjon i kommunen krever at man må kombinere bygg og tjenesteproduksjon for å optimalisere driften på alle områder. Disse mulighetene lar seg ikke realisere ved bruk av ostehøvelprinsippet. Det må stilles spørsmål med hvordan kommunens bygg og tjenesteportefølje kan optimaliseres for å balansere innbyggernes behov og kommunens økonomiske rammer?

Det vil være ulike oppfatninger om hvilke løsninger som best egnet både innen administrasjonen, innbyggerne og politikerne.

5. Opprettelse av kretsgrenser

Fauske kommune har ikke kretsgrenser knyttet til skolene i sentrum. Det har i prinsippet betydd fritt skolevalg, der foresatte selv har fått velge skole så fremt endring av skole ikke har utløst krav om skoleskyss. Etter at Vestmyra skole stod ferdig, og elever fra 5.-7.trinn ble flyttet over til nye Vestmyra skole, så har vi siden 2016 sett at flere foresatte fra områdene Erikstad

og Hauan har søkt sine barn inn på Vestmyra ved skolestart. Det har også vært enkelttilfeller der elever med Vestmyra som nærskole er blitt søkt over til Erikstad eller Hauan.

Rådmannen ser at dette har vært en uheldig utvikling, og det har også utfordret ressursplanleggingen på skolene. Uavhengig av valg av fremtidig skolestruktur er det derfor behov for innføring av 2 skolekretser i Fauske.

De 2 skolekretsene inndeles i hovedsak etter de forhåndsdefinerte grunnkretsene[4] i kommunen. Hvor den ene kretsen vil ivareta elever knyttet til Vestmyra og Erikstad, og den andre kretsen ivaretar elever knyttet til Hauan og Finneid. Det er vanlig at en skolekrets har flere skoler innenfor sitt geografiske område. Grunnkrets nr 18410301 som dekker indre del av Fauske og Kleiva må deles med Rabbenveien[5], siden kretsen ligger slik til at den i dag både har elever som naturlig tilhører Vestmyra skole og Finneid skole. Det samme gjelder grunnkrets 18410311, som berører deler av Hauan, og videre nordover mot Holtan, denne kretsen deles ved Lillesjåheia. I Grunnkrets 18410316 vil elever bosatt i Tørresvika fortsatt ha Valnesfjord som sin nærskole j.fr. dagens praksis.

Tildeling av skoleplass innenfor en skolekrets, skjer som hovedregel etter nærskoleprinsippet, der den skolen som ligger nærmest folkeregistret adresse defineres som nærskole. Foresatte kan fortsatt søk om annen skole enn nærskolen, j.fr. § 4 i forslag til forskrift om kretsgrenser. Slike søknader vil bli behandlet individuelt ved skolekontoret.

Det er utarbeidet forslag til forskrift om kretsgrenser i Fauske kommune som følger saken.

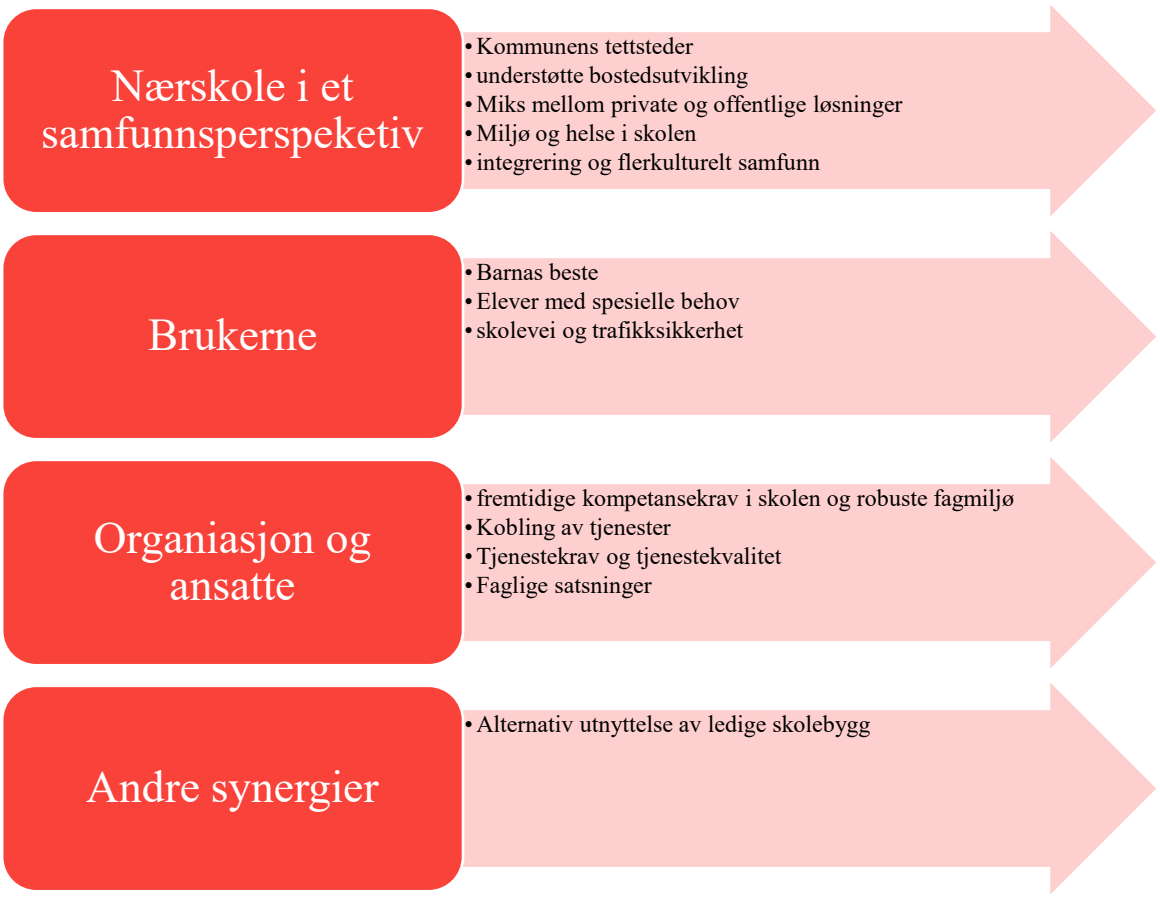
6. Vurderinger

Hvilket av de 2 alternativene gir den beste løsningen for kommunen og dens innbyggere? Problemstillingen er kompleks og omfatter mange forskjellige aspekter.
Endringer i skolestruktur vil påvirke kommunens økonomiske handlefrihet. Det gir igjen muligheter til å kanalisere mer ressurser til områder som er viktige for å øke elevenes læringsresultater. Blant annet gjennom mulighet for styrking av pedagogressurs i basisfagene og øke lærertettheten i utvalgte deler av undervisningen. Det gir også rom for mer systematisk og omfattende videreutdanning av lærerne.

Endringer av skolestruktur kan ha negative effekter knyttet til nærmiljø og stedsutvikling. Det må avveies om det er riktig å anvende kommunens begrensede økonomiske midler til å opprettholde skolestruktur som avviker fra den bedriftsøkonomisk beste løsningen og som vil gå på bekostning av økt lærertetthet? Med i vurderingen må man også ta hensyn til om det er andre områder i kommunen som har et større behov for å bli styrket økonomisk.

Det er gjort vurderinger innenfor følgende områder

[4] Grunnkretser er en findeling av hver kommune. Norge er delt inn i ca.. 14.000 grunnkretser. Hver grunnkrets har et nummer, som består av åtte tall. De fire første tallene er kommunenummeret, og de fire siste er grunnkretsnummeret.
[5] Elever bosatt i Rabbenveien vil ha Vestmyra som sin nærskole

6.1 Nærskole i et samfunnsperspektiv

6.1.1 Kommunens tettsteder

Fauske kommune har en utfordrende økonomisk situasjon. Kommunens politikere må balansere stramme økonomiske rammer med innbyggernes behov for gode kommunale tjenester. Dette er også tilfellet innenfor skolesektoren.

Fauske kommune har i dag en desentralisert skolestruktur med 6 skoler. Innenfor hvert av kommunens tre geografiske tettsteder, Sulitjelma, Valnesfjord og Fauske sentrum er det skoler med undervisning for alle trinnene på grunnskolen (1-10 trinn). Det er et stort spenn fra den minste skolen, Sulitjelma skole med sine ca. 40 elever, til Vestmyra skole med ca. 640 elever.

Bosettingsmønsteret og fordelingen av alderssammensetningen i de ulike områdene i Fauske har betydning for oppbygningen av oppvekststrukturen i kommunen. Elevtallet i kommunen er synkende. Sett i lys av de store utfordringene som er innen helse og omsorgssektoren legger rådmannen til grunn at løsningen med to ekstra skoler i Fauske sentrum vil være under et betydelig politisk press for å balansere kommunens tjenesteomfang og økonomiske rammer over tid. Opprettholdelse av 4 skoler i sentrum utfordrer den langsiktige satsingen på Sulitjelma, Valnesfjord og Fauske sentrum som kommunens viktigste tettsteder.

Sammenlignet med andre kommuner har Fauske sentrum flere skoler innenfor et begrenset geografisk område, og avstandene mellom skolene defineres som små/korte.

6.1.2 Understøtte bostedsutvikling

Begrepet lokalsamfunn er i stadig forandring. Dette skyldes at samfunnsbegrepet langt på vei tar opp i seg mellommenneskelig kommunikasjon. Når kommunikasjonen både tar nye former og formene endrer omfang, vil det ha betydning for lokalsamfunnets utstrekning og innhold. Mens lokalsamfunnets «grenser» mange steder var sammenfallende med skolekretsens grenser, vil man nå heller si at skolen og skolekretsen er en av flere faktorer som definerer lokalsamfunnet.

Endret kommunikasjon medfører at det ikke lenger alltid er slik at man bor og jobber eller tar utdanning samme sted. Lokalsamfunnet er dermed ikke nødvendigvis det stedet du sover. Det kan like gjerne være det stedet hvor du oppholder deg mest. Dette bidrar til å viske ut tradisjonelle grenser for lokalsamfunn.

En grunnlagsrapport for mulige skolenedleggelser i Steinkjer kommune fra 2012, trekker fram følgende funksjoner for skolen i lokalsamfunnet:

1. Foreldre blir kjent med hverandre/ etablerer samhold innad i foreldregruppa
2. Inkludering av tilflyttere
3. Fritidsaktiviteter for barn og ungdom
4. Kultur- og idrettsaktiviteter for ulike aldersgrupper
5. Uorganisert møteplass for barn, unge og voksne
6. Møtelokaler og arkiv/lager for lag og foreninger
7. Arrangementslokale

Det er lite forskning på konsekvensene av endret skolestruktur, men disse konsekvensene kan være avhengig av i hvor stor grad det finnes alternativer til skolen når det gjelder funksjonene nevnt over. Fra politisk hold blir det ofte hevdet at dersom skolen legges ned, så dør bygda. Det er ikke funnet støtte for dette i forskningslitteraturen.
Det ser derimot ut til at skolenedleggelser er en konsekvens av at bygda allerede er uttynnet. Enkelte ganger vil en skolenedleggelse gjerne være en konsekvens av at ei bygd over tid har hatt nedgang i folketall og endring i alderssammensetningen som gjør at elevtallet er lavt og at grunnlaget for å opprettholde en skole ikke lenger er tilstede.

Lokalsamfunn som opplever at skolen legges ned vil kunne erfare forandringer i boligmarkedet, arbeidsmarkedet, velferdstilbud, kulturtilbud og kommunikasjonsforhold. Nordlandsforskning, arbeidsnotat nr. 1029/08 «Sentraliseringens pris- eller gevinst» peker på disse forholdene, men uttaler samtidig: «Opplevelse av tap av sosiale nettverk, av naboer, av venner, skoletilbud og fritidstilbud kan være negativt, men folk finner ofte løsninger og tilpasser seg den nye situasjonen.»

Det er korte avstander mellom skolene i sentrum, og rådmannen vurderer virkningene for bostedsutvikling i Fauske sentrum å være meget begrenset ved en nedleggelse av Erikstad og Hauan skole.

6.1.3 Miks mellom offentlige og private løsninger

Rådmannen er av den oppfatning at ingen av alternativene vil bidra til å forsterke en utvikling i retning av etablering av private skoler i kommunen. Endring i framtidig miks avhenger primært av utviklingen i kvalitet og omdømme til kommunens egne skoler.

Rådmannen har videre lagt til grunn at spørsmålet om endring av miksen mellom offentlige og private skoler er et politisk spørsmål.

6.1.4 Miljø og helse i skolen

Før klassebegrepet og bestemmelsene som regulerte klassestørrelse i loven ble tatt bort (endring i opplæringsloven 02.07.03), var kapasitetsbegrepet gjerne knyttet opp mot at hver klasse skulle ha et eget klasserom etter da tidens klassedelingskriterier.

Helsedirektoratets faglige veileder «Miljø og helse i skole» er det viktigste utgangspunktet for å angi hvor stor elevkapasiteten er. Fra veilederen fremgår følgende

Inneareal (læringsareal)
Normen legger til grunn at når en klasse/elevgruppe disponerer tilleggsarealer (grupperom, formidlingsrom eller andre rom) i nærheten av klasserommet/hovedrommet, bør klasserommet/ hovedrommet planlegges etter en arealnorm på minimum 2 m^2 per. elev. Når en klasse/elevgruppe ikke disponerer tilleggsarealer i nærhet til klasserommet/hovedrommet, bør arealet være større, helst opp mot 2,5 m^2 per elev.

Areal for ansatte kommer i tillegg til denne arealnormen.

Det er stilt spørsmål ved om det er plass til elever fra Erikstad ved Vestmyra skole? Svaret på dette er ja, under forutsetning av at kretsgrenser innføres. Dersom elever med Hauan og Finneid som definerte nærskoler fortsatt søkes over til Vestmyra, vil det utfordre kapasiteten ved skolens 1.-4.trinn. Vestmyra er dimensjonert for 2 parallelle klasser på 1.-4.trinn. Det er ulike størrelser på klasserommene knyttet til 1.-4.trinn på Vestmyra, og planlegging av hvilke klasser som skal benytte hvilke klasserom må gjøres ut klassestørrelsene.

Uteareal
Fra samme veileder framgår generelle anbefalinger om minimum nettoareal pr. elev på 50 m^2 justert etter skolestørrelse og beliggenhet (IS-1130 helsedirektoratet).

For nye skoler er anbefalingen (ref. rapport fra IS-1130/ 2003):

- Færre enn 100 elever samlet minimumsareal ca.. 5000 m^2.
- Mellom 100 og 300 elever samlet minimumsareal ca.. 10 000 m^2.
- Flere enn 300 elever samlet minimumsareal ca.. 15 000 m^2 med tillegg på 25 m^2 for hver elev over 300.

Tilleggsareal i rimelig nærhet, som f.eks. idrettsanlegg, skog og utmark, som skolen disponerer i skoletiden, vil normalt kunne regnes med i arealet. Areal i seg selv er ikke nok til å ha et tilfredsstillende uteområde. Variert tilrettelegging og organisering av bruken av arealene er

minst like viktig. På skoler med mindre areal enn anbefalt norm vil dette være spesielt viktig.

Planlegging og lokalisering av skoler skal basere seg på prinsipper om universell utforming. Utearealer skal være tilpasset barnas behov for lek og utfoldelse.

Rådmannen vurderer at miljø og helse er ivaretatt gjennom krav til tomteplassering, størrelse og egnethet på ute- og inne-arealer, bygningsmessige løsninger, idrettsanlegg i nærheten, tilgang til friarealer, vei og gangstier for alle skolene i sentrum.

Alle alternativene for skolestruktur vil ivareta og fremme helse, trivsel og gode sosiale og miljømessige forhold.

6.1.5 Integrering og flerkulturelt samfunn

Rådmannen vurderer det slik at begge alternativene for skolestruktur ikke begrenser integrering og utvikling av et flerkulturelt samfunn i Fauske.

6.2 Brukerne

6.2.1 Barnas beste

Det er viktig at “Barns beste” blir ivaretatt av en kommune i omstilling. Barneombudet sier følgende om barns beste:
«I henhold til barnekonvensjonen artikkel 3 skal kommunen, i alle saker som berører barn, ta hensyn til hva som er barnets beste. I saksframlegget skal kommunen dokumentere hvordan en overføring til andre skoler vil gi en like god, eller bedre ivaretakelse av barna.»

Momenter av betydning kan være tilhørighet, nærhet, pedagogisk miljø, skolemiljø (psykologisk og fysisk, jfr. Opplæringsloven kapittel 9a), trafikksikkerhet, sikkerhet på skolebuss, klasse/basestørrelser, ivaretakelse av barn med spesielle behov, opprettholdelse av kulturell identitet osv. I vurderingen av de økonomiske konsekvenser bør et samfunnsøkonomisk aspekt vektlegges.

Det er kommunenes ansvar å gi elevene et grunnskoletilbud som gir hver enkelt en rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring, jfr. opplæringslovens § 9a-1. Barnekonvensjonen artikkel 3 pålegger kommunen å vektlegge det som er barnas beste.

Tilbudet elevene får, fasilitetene de bys og skoletransporten, vil være momenter av betydning. Selv om Opplæringsloven ikke nødvendigvis gjelder under transport til og fra skolen, er det hevet over tvil at elever som er avhengig av langvarig transport for å kunne ivareta sin skolerett, blir påført ubehag også i skoletiden som ikke er i overensstemmelse med intensjonene i kapittel 9a.

Barneombudet oppfordrer kommunene til å synliggjøre i saksfremlegget hvordan vedtaket vil være til "barnas beste", jfr. barnekonvensjonen artikkel 3. I den forbindelse bør det også framgå hvordan en vil ivareta sikkerheten på skoleveg og skoleskyss.

Barneombudet mener at i tillegg til å se på reisetiden må det også sees på hvilket skyssmiddel som brukes. Jo lengre reisevei, jo viktigere er det at hver elev sikres rett til sitteplass med setebelte, og at bussen er moderne og i god stand og kan tilby fasiliteter som for eksempel toalett.

Rådmannen er av den oppfatning at begge alternativene for framtidig skolestruktur ivaretar intensjonene til Barneombudet på en tilfredsstillende måte.

Det er av betydning å tilstrebe at barn fra samme nærmiljø også skal gå på samme skole. På den måten ivaretas tilhørighet og vennskap. Barna som blir tilbudt skoleplass på nye skoler vil få tilgang til byens mest moderne skoleanlegg hvor mulighet for tilrettelegging for den enkelte elev er godt ivaretatt.

Klassestørrelsene i de involverte skolene vil kunne øke noe, men da Fauske i landsmålestokk ikke har store klassestørrelser fra før vil det ikke ha nevneverdige negative konsekvenser.

Etter all sannsynlighet vil barn som berøres av de strukturelle forandringene oppleve en hverdag med større kulturelt mangfold, bedre tilgang på spesial- og hjelpetjenester og mer spesialiserte pedagogiske tjenester.

6.2.2 Elever med spesielle behov

Rådmannen har lagt til grunn at det fattes enkeltvedtak for elever med spesielle behov. Valg av skolestruktur er uavhengig av antall og omfang av enkeltvedtak. Det betyr at valg av skolestruktur i utgangspunktet ikke påvirker elever med spesielle behov i negativ eller positiv retning.
En endring av skolestrukturen vil i større grad gi mulighet for oppfølging av opplæringslovens § 1-4 *Tidleg innsats på 1. til 4. trinn.* Selv om klassestørrelsen øker noe, så gir ny struktur mulighet for flere pedagoger i basisfagene, som igjen gir større rom til å følge opp intensjon i § 1-4. Den gir også en større tetthet av fagarbeidere/assistenter på 1.-4.trinn. En videreføring av dagens struktur gir mindre klasser, på samme tid er det ikke rom for å sette inn flere pedagoger og assistenter/fagarbeidere i basisfagene innenfor de økonomiske rammene til skole.

6.2.3 Skolevei og trafikksikkerhet

Endring av skolestruktur vil føre til at elever som tidligere definerte Erikstad som sin nærskole nå vil få Vestmyra som sin nærskole. For elever ved Hauan skole er det Finneid skole som vil bli nærskole.

Ny skolestruktur vil føre til at noen elever får litt lengre skolevei. Retten til skoleskyss vil gjelde i forhold til nasjonale føringer og lokale forhold.

Ved forrige runde knyttet til bygging av nye Vestmyra skole og utbygging av Finneid skole ble det foretatt en gjennomgang av hvilke tiltak som må være på plass for å ivareta trafikksikkerheten for elevene. Disse tiltakene er effektuert og rådmannen er av den oppfatning at trafikksikkerheten for elevene er ivaretatt ved endring av struktur.

6.3 Organisasjon og ansatte

6.3.1 Fremtidig kompetansekrav i skolen og robuste fagmiljø

I 2015 ble forskrift til opplæringsloven § 10–2 endret. I tillegg til ordinære kompetansekrav for tilsetting, ble det innført krav om et visst antall studiepoeng i en del av fagene lærerne underviser i. For lærere som underviser i norsk, matematikk, engelsk, samisk og norsk tegnspråk, ble det innført et kompetansekrav på minimum 30 studiepoeng på barnetrinnet og 60 på ungdomstrinnet. I tillegg ble det innført krav om 30 studiepoeng for lærer på ungdomstrinn i øvrige fag. Det ble samtidig gitt en 10 års dispensasjon, slik at allmennlærerne kunne skaffe seg tilstrekkelig tilleggskompetanse i basisfagene norsk, engelsk og matematikk. Kommunene har dermed til år 2025 med å kvalifisere dagens lærere til fremtidens krav.

Bakgrunnen for denne endringen var blant annet internasjonale sammenligninger som viste at Norge bruker mye ressurser på skolen, der innsatsen ikke gjenspeiles i læringsresultater. Norge har bl.a. for mange elever på de laveste nivåene og få elever i toppsjiktet i matematikk.

Det er store variasjoner i elevenes resultater på nasjonale prøver mellom skoler, kommuner og fylker. Resultatene på nasjonale prøver varierer også med sosial bakgrunn, norskferdigheter og kjønn. For lærere som underviser i norsk, matematikk, engelsk, samisk og norsk tegnspråk, ble det dermed innført et kompetansekrav på 30 studiepoeng på barnetrinnet og 60 på ungdomstrinnet. Dette kompetansekravet vil i særlig grad utfordre små ungdomsskoler og mindre 1-10 skoler.

Opplæringsloven inneholder to typer kompetansekrav for lærere: Kompetansekrav for å bli ansatt i undervisningsstilling (§ 10-1) og krav til relevant kompetanse i undervisningsfagene (§ 10-2). **Kompetansekravene for tilsetting** knytter seg til en fullført lærerutdanning, for eksempel allmennlærerutdanning eller grunnskolelærerutdanning. **Kompetansekrav for undervisning** innebærer at lærerne må ha et visst antall studiepoeng som er relevant for faget de skal undervise i. Utdanningsløpet til lærerne har historisk sett vært som følger:

1. I 1973 ble det innført 3-årig allmennlærerutdanning i Norge. Allmennlæreren hadde undervisningskompetanse i de fleste fagene i grunnskolen på 1-10.trinn.
2. I 1992 ble allmennlærerutdanningen gjort 4-årig.
3. I 2010 ble det innført en 4-årig grunnskolelærerutdanning der studentene måtte velge utdanning for 1-7.trinn, eller 5-10. trinn. I tillegg ble utdanningen mer spesialisert, slik at studentene fikk kompetanse til å undervise i færre fag. (3-5 fag)
4. I 2015 ble allmennlæreren «avskiltet». Det ble samtidig gitt en10 års dispensasjon, slik at allmennlærerne kan skaffe seg tilstrekkelig tilleggskompetanse i basisfagene norsk, engelsk og matematikk. 60 stp. for undervisning på u-trinnet og 30 stp. for å undervise på mellom og barnetrinnet.
5. I 2017 ble det innført en ny 5-årig masterutdanning for grunnskolelærer 1-7 og 5-10. Det er i utdanningen obligatorisk med 60 studiepoeng pedagogikk og elevkunnskap. Til sammen skal utdanningen omfatte 3-4 undervisningsfag for grunnskolelærer 1-7 og 2-3 undervisningsfag for grunnskolelærer 5-10. Masterfordypningen kan være i et av

studentens undervisningsfag eller i profesjonsretta pedagogikk eller spesial-pedagogikk.

6.3.2 Koblinger av tjenester

Rådmannen har lagt til grunn at formålsbyggene skal være mest mulig optimalt utformet for å ivareta behovene for den aktuelle tjenesteproduksjonen. Det betyr at skolebygg primært skal tilrettelegges og utformes slik at disse tjenestene kan ytes på en mest mulig hensiktsmessig måte. Et av de langsiktige tiltakene innen skolesektoren er å få bygg som er best mulig tilpasset opplæring av elever i både barnetrinnet, mellomtrinnet og ungdomstrinnet.

Skolebyggene i Fauske er på dagtid søkt å være mest mulig innrettet mot opplæringsformål og ikke til andre målgrupper og tjenester. Media har de siste årene dokumentert flere svært alvorlige hendelser knyttet til skoler. Hendelsene har ført til nye krav og større fokus på sikkerhet og beredskap ved undervisningsbyggene i Norge.

6.3.3 Tjenestekrav og tjenestekvalitet

Samfunnsutviklingen blir mer kunnskapsbasert og arbeidslivet ytterligere spesialisert. Kommunen må ta konsekvensen av dette ved å tilpasse skolestrukturen til nye krav.

Det er ikke mulig å forutse eksakt hva slags kompetanse landet trenger for å møte framtidens behov i arbeidslivet, men noen utviklingstrekk er relativt sikre. I St.meld. nr. 44 (2008 – 2009) Utdanningslinja peker regjeringen blant annet på at arbeidslivet blir stadig mer kunnskapsbasert og kunnskapsintensivt. St.meld. 13 (2011–2012) ”Utdanning for velferd”.

Samfunnsutviklingen går mot et mer kunnskapsbasert og spesialisert arbeidsliv. Innføringer av nye pedagogiske retninger og ideer endrer seg raskere enn skoleanleggene. Et skoleanlegg har en betydelig lengre levetid enn læreplanene. Fremtidens oppvekststruktur og anlegg må være fleksible og bærekraftige for å sikre gode læringsresultater.

Skolene med sine anlegg skal også være et naturlig samlingspunkt for barn og unge etter skoletid. Anleggene skal stimulere til aktivitet i organisert og uorganisert regi.

En skolestruktur gjenspeiler ofte tendenser i tankegodset rundt pedagogiske retninger og ideer. I skolestrukturdebatten må en derfor jobbe ut fra det som allerede er kjent (historikk) mot det ukjente.

Det pågår for tiden et stort arbeid med å fornye innholdet i skolen. Fagfornyelsen slår fortsatt fast at grunnleggende ferdigheter som lesing, skriving og regning skal prioriteres. Det elevene og lærlingene lærer skal være relevant. Samfunnet og arbeidslivet endrer seg med ny teknologi, ny kunnskap og nye utfordringer. Vi trenger barn og unge som reflekterer, er kritiske, utforskende og kreative. Elevene skal få mer tid til dybdelæring. Mange av dagens læreplanene har vært for omfattende. For å legge gode rammer for dybdelæring, skal det ikke bare fylles på med nytt innhold, det må gjøres tydelige prioriteringer. Det innføres tre tverrfaglige tema som skal være en rød tråd i opplæringen; Demokrati og medborgerskap, bærekraftig utvikling og folkehelse og livsmestring.

De tverrfaglige temaene må sammen med tidlig innsats, tilpasset opplæring, grunnleggende ferdigheter og dybdelæring være til stede for at Fauske elevene skal kunne nå nasjonale krav.

Målsettingen for Fauskeskolen er at den skal være helsefremmende og ivareta hele mennesket i et livslangt læringsperspektiv. Fauskeskolen skal være en kunnskapsskole hvor fokuset skal være på trygghet og trivsel for slik å fremme kunnskap og læring. Fauskeskolen skal ivareta lærelysten og legge til rette for tilpasset undervisning ut fra den enkeltes behov og muligheter. Fauskeskolen er en lærende organisasjon som prioriterer skoleutvikling og kompetansebygging. Skolehverdagen skal være preget av klare og tydelig rammer av hva som forventes av den enkelte elev.

Forut for gode læringsresultater har det vært en prosess som krever et inkluderende læringsmiljø ut fra den enkelte elevs forutsetninger. For at denne prosessen skal inneha morgendagens forventninger om kvalitet er det viktig at vi har gode lærere som sikrer læringsmiljøet og ivaretar hele mennesket. Dette krever ressurser som vil være tilstede i større kompetansemiljøer.

I sluttrapporten fra FOU-prosjekt for KS «Kom nærmere» fra 2010 vises det til at positive læringsmiljø med akademisk orientering er viktig. I St.meld. nr.30 ”Kultur for læring” (2003-2004) heter det: «Utstrakt bruk av samarbeid er et viktig virkemiddel for at kompetanse og kompetanseutvikling ikke skal privatiseres, men kan deles og videreutvikles i arbeidsfellesskap.»

Forskrift til ny læreplan «overordnet del – verdier og prinsipper» understreker at skolen skal være et profesjonsfaglig fellesskap der lærere, ledere og andre ansatte reflekterer over felles verdier, og vurderer og videreutvikler sin praksis. Profesjonen og den enkelte lærer forvalter et ansvar for å utøve skjønn i komplekse spørsmål. Lærere og ledere utvikler faglig, pedagogisk, didaktisk og fagdidaktisk dømmekraft i dialog og samhandling med kolleger. Utøvelse og utvikling av det profesjonelle skjønnet skjer både individuelt og sammen med andre. Faglig dømmekraft forutsetter også jevnlig oppdatering. Lærerprofesjonen må derfor vurdere sin pedagogiske praksis for å møte enkeltelever og elevgrupper best mulig. Lærere som i fellesskap reflekterer over og vurderer planlegging og gjennomføring av undervisningen, utvikler en rikere forståelse av god pedagogisk praksis.

Det profesjonelle samarbeidet ved skolene forutsetter god ledelse. God skoleledelse forutsetter igjen ledelsesfaglig legitimitet og god forståelse av pedagogiske og andre utfordringer lærerne og andre ansatte står overfor. God ledelse prioriterer utvikling av samarbeid og relasjoner for å bygge tillit i organisasjonen. Skolens ledelse skal gi retning for og tilrettelegge for elevenes og lærernes læring og utvikling. Skoleledelsen skal lede det pedagogiske og faglige samarbeidet mellom lærerne og bidra til å utvikle et stabilt og positivt miljø der alle har lyst til å yte sitt beste. Det er skoleledelsens oppgave å lede slik at alle får brukt sine sterke sider, opplever mestring og utvikler seg. En videreføring av dagens skolestruktur vil medføre at tiden til ledelse ved skolene må reduseres, dette vil måtte gå på bekostning av oppfølging knyttet til skoleutvikling og de utfordringer som skolen står overfor. I et mindre kollegialt felleskap vil det også være mindre rom for å imøtekomme de ansattes behov for tilrettelegging og sikre at de får brukt sine sterke sider. Rådmann er av den oppfatning at det er å gå i feil retning, da skolelederskapet er viktig for å lykkes med utvikling

av skolen både innenfor økt resultatoppnåelse og oppfølging av elevenes og lærernes/ansattes trivsel.

Endring av skolestruktur gir fordelen med større kompetansemiljøer. På denne måten kan en oppnå Fauskekolens mål og visjon om en lærende organisasjon som prioriterer skoleutvikling hvor læringsresultater er fokusert og mer spesialiserte lærere.

Hvis kommunen skal nå ambisjonene om at lærerne skal ha et arbeidsfellesskap for å utvikle en akademisk orientert undervisning er det viktig med større skoleenheter. Lærerne får flere kollegaer innen samme fagfelt som sammen kan gi et godt faglig miljø. Hver lærer vil også kunne spesialisere sin undervisning i større grad og dermed bli en bedre faglærer. Det vil si at vi får større spesialisering i lærerstaben som allmennutdanningen også sikter mot. Elevene vil oppleve større skolemiljø hvor ressursene i større grad kan kanaliseres der hvor utfordringene ligger.

Fordelen med mindre skoler finner vi i mindre og mer oversiktlige klasser. På små skoler har en ofte ikke spesialundervisning nettopp fordi det ikke er så mange elever per klasse slik at læreren kan gi hver elev den hjelp som trengs. Miljøet er trygt da det ofte er et oversiktlig antall elever. Det er viktig å peke på at miljøet på små skoler ofte kan virke tryggere på elevene enn større miljøer. Spesialiseringen i det pedagogiske miljøet uteblir da læreren nødvendigvis må kunne undervise i mange fag og fagfelleskapet blir mindre. Dagens ressurssituasjon tilsier at fagfellesskapet innskrenkes betraktelig ved videreføring av dagens struktur, det er lite og ingen rom for styrking i fagene, og det kollegiale fellesskapet blir innsnevret.

Lokalsamfunn som opplever at skolen legges ned vil kunne oppleve forandringer i boligmarkedet, arbeidsmarkedet, velferdstilbud, kulturtilbud og kommunikasjonsforhold. Nordlandsforskning, arbeidsnotat nr. 1029/08 ” Sentraliseringens pris-eller gevinst” peker på disse forholdene, men uttaler samtidig: ”Opplevelse av tap av sosiale nettverk, av naboer, av venner, skoletilbud og fritidstilbud kan være negativt, men folk finner ofte løsninger og tilpasser seg den nye situasjonen”.

Utviklingstrekk hvor arbeidslivet blir mer kunnskapsbasert og kunnskapsintensivert skaper utfordringer for Fauskesamfunnet. Mange elever og lokalsamfunn vil bli berørt av at elevtallet er synkende. Svaret på disse utfordringene kan ligge i større enheter som har nødvendige miljømessige, kunnskapsmessige og ressursmessige muligheter for å nå målene for Fauskeskolen og Fauskesamfunnet.

Telemarksforskning rapport nr. 338 2014 drøfter kvalitet og forskningsresultater innen grunnskolen. Deres vurderinger og konklusjoner knyttet til kvalitet gjengis her (s.67-69):

“Kvalitet i skolen er et omdiskutert begrep. Et forsøk på en avklaring ligger i NOU 2002: 10, Førsteklasses fra første klasse. Læringsutbyttet i vid forstand står sentralt i kvalitetsvurderingen. Betegnelsen man bruker på dette er resultatkvalitet som i prinsippet skal omfatte både kunnskaper, ferdigheter og holdninger. Mest oppmerksomhet har knyttet seg til de nasjonale prøvene i lesing engelsk og regning, men i stadig større grad har man lagt vekt på gjennomføringsgraden for videregående opplæring.

Prosesskvalitet er en betegnelse for kjennetegn ved arbeidet i skolen, innholdet i opplæringen, undervisningsmetoder, bruk av lærernes kompetanse og selve læringsmiljøet. I noen grad blir dette målt gjennom sentralt organiserte brukerundersøkelser (elever, foreldre og lærere).

De ytre rammer for skolens virksomhet gis samlebegrepet struktur. Strukturkvaliteten tar for seg de formelle rammene knyttet til lover, forskrifter og planer, men også økonomi, personaltetthet, lærernes kompetanse, klassenes størrelse og sammensetning og fysiske rammer som bygninger og utstyr.

<u>Kvalitet i små og store skoler</u>
Når man ønsker å vurdere om små skoler har bedre eller dårligere kvalitet enn de store, vil man ha betydelige metodiske problemer. Viktigst er kanskje at:

- *små skoler vanligvis ligger i et annet miljø enn de store skolene*
- *små skoler har langt færre elever per lærerårsverk enn de store*

Miljøet omfatter både næringsgrunnlaget i området og foreldrenes bakgrunn. Næringslivet og arbeidslivet for øvrig vil påvirke hvilken type utdannelse man trenger i lokalsamfunnet og dermed motivasjonen for læring. Foreldrenes sosioøkonomiske status er en viktig indikator for de individuelle læringsresultatene blant elevene.

Det gjøres få sammenlignende studier av små og store skoler. Det kan være flere grunner til det, bl. a. at skolene rekrutterer fra ulike miljø og at man i Norge har en ressursfordelingsnøkkel som gir større innsats per elev ved små enn ved store skoler.

I Norge har vi ingen forsøk med å redusere lærertettheten i små, gjerne fådelte, skoler til det som er vanlig i de store skolene. Ville de små skolene ha like gode læringsresultater med de samme kostnadene per elev som i de store skolene? Noen forsøk på sammenligninger er imidlertid gjort både i Norge og i andre land. Disse tyder på at skolens størrelse ikke er avgjørende for resultatkvaliteten.

Det er gjort noen sammenfatninger av forskning på kvaliteten i små og store skoler. En slik er gjort av Tone H. Sollien i Asplan Viak (Sollien: 2008). I artikkelen som baserer seg på norsk og internasjonal forskning, finner Sollien få holdepunkter for at det generelt er kvalitetsforskjeller mht. læringsresultater eller sosialt miljø. Hennes oppsummering tok med seg faglig utbytte, sosial kompetanse, motivasjon, elevmedvirkning, tilpasset opplæring, samarbeid med hjemmene og samarbeid med lokalsamfunnet. Vi gjengir oppsummeringen:

<u>Elevenes faglige utbytte</u>
Forskningen viser at det er noe forskningsmessig belegg for å si at det faglige utbyttet øker med skolestørrelse. Det er imidlertid ikke grunnlag for å si at størrelse i seg selv og alene skaper økt faglig utbytte for elevene.

<u>Elevenes sosiale kompetanse (mobbing, trivsel etc.)</u>
Det finnes ikke forskningsmessig belegg av betydning for å si at skolestørrelse har betydning for læringsmiljø og elevenes sosiale kompetanse.

<u>Elevenes motivasjon for læring</u>

Det finnes ikke forskningsmessig belegg for å si at skolestørrelse har betydning for elevenes motivasjon for læring.

Elevmedvirkning
Det finnes ikke forskningsmessig belegg for å si at skolestørrelse har betydning for mulighetene for elevmedvirkning i skolen.

Tilpasset opplæring og like muligheter
Forskningen gir noe støtte for at mindre skoler kan være bedre for visse elevgrupper. Igjen er det viktig å huske på at "mindre skoler" i internasjonal forskning er atskillig større enn hva man i Norge definerer som mindre skoler.

Det er lite eller ingen forskning på tilpasset opplæring og skolestørrelse, med unntak av forskning som ser på muligheten for å bruke lokalsamfunnet som læringsarena (se nedenunder). Denne forskningen er særlig opptatt av den positive rollen de små bygdeskolene (ofte skoler med under 50 elever) kan spille i bygdesamfunn samt muligheten elevene får til sosial læring gjennom bruk av aldersblandede grupper i fådelte skoler.

Samarbeid med hjemmene
Det finnes ingen forskning eller tilgjengelige nasjonale data som sier noe om sammenhengen mellom skolestørrelse og samarbeid skole-hjem.

Samarbeid med lokalsamfunnet
Det finnes noe forskningsmessig belegg for å si at små bygdeskoler gir noe bedre muligheter for godt samspill mellom skole og lokalsamfunn og for å integrere lokalsamfunnet i skolens læringsaktiviteter. Den norske forskningen på dette området har imidlertid i stor grad omhandlet skoler under 50 elever.

Ut fra dette konkluderer Sollien med at andre faktorer i skolens rammebetingelser og skolens virksomhet har større betydning for kvaliteten i skolen enn størrelsen på skolene. Uavhengig av valgt skolestørrelse er kvalitet og kvalitetsutvikling i skolen avhengig av at man arbeider med forhold som man fra forskningen vet har betydning for kvaliteten i skolen.

En senere statistisk undersøkelse (Leuven og Rønning 2011) tar utgangspunkt i standpunktkarakterene og eksamenskarakterene for ungdomsskoleelevene som avsluttet grunnskolen i 2002 og 2003. Resultatene fra skoler med to eller tre trinn i klassen (små skoler) sammenlignes med fulldelte, noe større, skoler. I materialet kan Leuven og Rønning finne en positiv effekt av å gå i klasse med eldre elever, men også at denne effekten i noen grad reduseres av en negativ effekt ved å gå i klasse med yngre elever. Samlet sett er likevel resultatet positivt. Først og fremst gjelder dette for jentene.

Undersøkelser i andre land er ofte lite relevante for norske forhold. Det skyldes både at ressurstildelingen er svært forskjellig fra land til land, og at tilgangen på kvalifiserte lærere er forskjellig. Vi kan likevel ha noe å lære ved å se nærmere på land i Europa som har skoler som ligner mest på de norske. Dette gjelder først og fremst Norden og de britiske øyene. Høgskolen i Nesna ga i 2005 ut en artikkelserie i samarbeid med Interskola, en organisasjon som gjennom årlige konferanser utveksler kunnskap om arbeidet i små skoler, i første rekke i

Europa. (Sigsworth og Solstad (red): 2005). Vi referer kort fra den delen av artiklene som omtalte læringsutbytte.

Ingrid Sørlin, Sverige, refererer til en undersøkelse gjort av Skolverket i Sverige. Denne undersøkelsen konkluderer med at skolestørrelsen ikke har noen betydning for elevresultatene. Heller ikke når det gjaldt mobbing og holdning til skolen, ble det funnet store forskjeller.

Ca.therin Mulryan-Kyne, Irland, refererer til et par mindre undersøkelser i Irland mht. til læringsresultater i engelsk, irsk og matematikk. Det ble ikke funnet signifikante forskjeller mellom elever i fådelte og fulldelte skoler.

Uljas Syväniemi, Finland, viser ikke til noen spesiell undersøkelse når hun sier at læringsutbyttet er like godt i små som i store skoler, mens de små skolene kan være bedre enn de store når det gjelder sosial læring.

Tony Rule, England, sier at det ikke er funnet bevis for antakelsen om at store skoler har et bedre læringsutbytte enn de små. Han nevner eksempler på små skoler som har fått utmerkelser for sin kvalitet.

Karl Jan Solstad, Norge, refererer til undersøkelser i Norge fra 70-tallet fram til nyere tid. Ingen av undersøkelsene fant noen systematisk sammenheng mellom skolestørrelse og resultater. Når det gjelder sosial læring er det resultater som tyder på fordeler med fådelte skoler.

Runar Sigthorsson og Thora Bjørk Jonsdottir, Island, sier at det ikke finnes undersøkelser som viser forskjell på utbytte i små og store skoler på Island.

Ut fra de refererte undersøkelsene synes ikke skolestørrelsen å være av vesentlig betydning for hvilket læringsutbytte elevene får.

<u>Kvalitet i små og store klasser</u>
Små skoler har ofte små klasser, men man kan også velge å bruke små klasser i store skoler. På Utdanningsdirektoratets hjemmeside ble det den 24. juni 2013 lagt ut en artikkel under overskriften "Sprikende funn i forskning på lærertetthet".

Det innledes med å si at eksisterende forskning på redusert klassestørrelse gir blandede resultater, og at effekten ofte er liten. Man har ikke funnet at lærertettheten påvirker resultatet på de nasjonale prøvene. Det er imidlertid grunn til å tro at redusert klassestørrelse, eller økt lærertetthet, kan være gunstig for enkelte elevgrupper. Positive funn av samsvar mellom redusert klassestørrelse og resultater sies å være betinget av «trekk ved elevene», delvis også betinget av lærerne. Det refereres til at ulike internasjonale studier har funnet at effekten av redusert klassestørrelse er betinget av:

- *at elevene i utgangspunktet er skolesvake*
- *at elevene har lav sosioøkonomisk bakgrunn*
- *at elevenes foreldre har høy inntekt*
- *elevenes etniske bakgrunn*

Det refereres i artikkelen også til at en større oppsummerende studie (Hattie: 2009) fant at lærertetthet har liten effekt sammenlignet med andre faktorer som påvirker elevers skoleresultater.

Men små klasser kan ha andre positive følger. Lærerne står friere i organiseringen av opplæringen og får dessuten bedre arbeidsforhold. Hvis dette utvidede handlingsrommet ikke brukes til å legge om undervisningen, vil ikke elevenes læringsutbytte bedres.

Andre forhold
Det fremgår av faglitteraturen at forskjeller mellom ulike skoler når det gjelder mobbefrekvens blant elevene ikke kan forklares i skolestørrelse, klassestørrelse eller andre demografiske forhold. Problemene ligger nok mer i forskjeller i måten skolene blir ledet på, og samarbeidet mellom lærerne, særlig dersom lærerstaben har problemer med å opptre konsekvent og samstemte overfor elevene (KUF og BFD 2000).

Når det gjelder utformingen av en skoles fysiske miljø, finner en belegg for at dette har betydning for unges trivsel og adferd. En nedslitt skole og skolegård vil kunne invitere til hærverk og mobbing (Kværnes 1997). Olweusgruppen (Olweus antimobbeprogram) påpeker blant annet at kjedsomhet i skolegården kan øke forekomsten av mobbing. Attraktive utemiljø (skolegårder) vil kunne bidra både til å redusere mobbing og hærverk (Helland og Øya 2000).

Lærerens kompetanse
Det er allment akseptert at lærernes faglige og praktiske kompetanse er en viktig faktor for gode læringsresultater i skolen. Det blir ofte referert til SØF-rapport nr. 01/08 (Falch og Naper: 2008). Forskerne hadde ikke data som ga direkte kobling mellom den enkelte læreren og eleven, slik at man på den enkelte skolen kunne se at godt utdannede lærere førte til gode resultater hos elevene. I stedet måtte man ty til andelen av lærerne med lektorkompetanse eller «adjunkt med opprykk» i den enkelte skolen. Dette gir naturligvis ikke samme direkte informasjon om det kunnskapsnivået som elevene møter, siden ikke alle de andre lærerne på skolene hadde tilsvarende utdanningsnivå.

Likevel ga undersøkelsen resultater som viser sammenheng mellom personalets utdanningsnivå og elevenes læringsresultater.

6.3.4 Faglige satsninger

Fauske kommune har vedtatt strategiplan for Fauskeskolen gjeldende fra 2018-2022 med hovedsatsning på lesing, digital kompetanse og klasseledelse og relasjoner. Det er satt sammen ulike nettverksgrupper for å følge opp utviklingen og kvalitetshevingen knytte til innholdet i skolen. På samme tid er det stort fokus på videreutdanning av lærere for å oppfylle fremtidens krav til lærerkompetanse.
Fauske kommune deltar også i desentralisert kompetanseutvikling i samarbeid med øvrige RKK kommuner og Bodø kommune. Målsettingen er beskrevet i stortingsmelding 21 – lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen. En *desentralisert ordning*, som skal bidra til at alle kommuner gjennomfører tiltak for kompetanseutvikling, gjennom at statlige midler kanaliseres

til kommunene. Innenfor overordnede nasjonale mål definerer og prioriterer kommunene selv hva de trenger, i samarbeid med universiteter og høyskoler.
I perioden 2018 – 2020 har også Fauske kommune oppfølging fra veilederkorpset initiert av utdanningsdirektoratet. Veilederkorpset bidrar med å hjelpe skolene til å holde fokus på skoleutviklingen. Veilederkorpset har gitt tilbakemelding på at dagens organisering med fire sentrumsskoler, ikke nødvendigvis er den beste for elevene, ut fra de observasjoner som er gjort så langt.

6.4 Andre synergier

Det har tidligere vært fremmet saker koblet til omorganisering for å i størst mulig grad gå fra leid til eid sett opp mot kommunens bygningsportefølje. En endring av skolestrukturen vil frigi areal som kan benyttes av andre kommunale tjenester. Dersom skolestrukturen endres vil kommunen få ledige skolebygg i knyttet til Hauan og Erikstad.

Fauske kommune har behov for fleksibilitet og elastisitet i forhold til tilbud om barnehageplasser. Det er allerede vedtatt at Vestmyra barnehage Rød skal bygges ut for å ivareta noe av dette behovet. Ved ledig areal på Erikstad, vil det være mulig å på nytt vurdere om det er mer hensiktsmessig og økonomisk lønnsomt å klargjøre Erikstad til en større barnehage for slik å redusere utbyggingskostnadene av Vestmyra Rød.
Arealmessig vil en større barnehage på Erikstad kunne ivareta den fleksibilitet og elastisitet som er nødvendig for å imøtekomme fremtidige behov i større grad enn en utbygging av Vestmyra barnehage vil gjøre.

Ledig areal i Hauan vil kunne benyttes til voksenopplæring. I dag er det 4 klasser og rundt 60 elever ved skolen, og Hauan vil med lave kostnader kunne tilpasses undervisning av voksne elever. I dag har Fauske kommune leie og driftskostnader knyttet til leie av bygg for voksenopplæringen i størrelsesorden 1 million årlig, utgifter som vil gi en direkte innsparing for kommunen, dersom vi flytter tjenesten inn i eid bygg som allerede i dag har FDVU kostnader knyttet til seg.
Det er tidligere vurdert om voksenopplæringen skulle flyttes til Vestmyra barnehage Hvit, når dette bygget frigis fra barnehage. Det er fortsatt aktuelt å vurdere dette alternativet, på samme tid må man være klar over at det må påregnes store ombyggingskostnader. Disse er tidligere estimert til 11 000,- pr m^2. Endring i markedet tilsier at et estimat på kr. 25 000,- pr m^2 for å bygge en tidligere barnehage om til undervisningsformål er mer korrekt. Alternativet er å selge Vestmyra hvit for slik å redusere eid areal og få ned kommunens FDVU kostnader knyttet til bygget.

Tatt i betraktning kommunens økonomisk situasjon er det viktig å finne synergier som gir de mest optimale løsningene også bedriftsøkonomisk. Frigjøring av skolebygg kan redusere behovet for nye investeringer dersom Erikstad skole i større grad utnyttes til barnehagedrift og Hauan skole utnyttes til voksenopplæring.

7. Oppsummering

Hvilke vurderinger blir viktig å legge til grunn for valg av fremtidig skolestruktur? Rådmann er av den oppfatning at følgende vurderinger er av stor betydning for de beslutningene som må tas:
Mindre ressurser til skolene vil føre til lavere voksentetthet. Rådmann mener at skolen må organiseres slik at de ressursene skolen har til rådighet fordeles og kanalisere til de som har størst behov for det. En videreføring av dagens struktur, vil måtte gå på bekostning av tidlig innsats og økt pedagog/voksentetthet. Kommune må tilnærme seg en strategisk ressursbruk, og sørge for at tid, penger og menneskelige ressurser gjenspeiler prioriterte mål. Det må legges til grunn gjennomtenkte og velinformerte beslutninger om hva slags organisering og personal- og undervisningsressurser som mest sannsynlig vil fremme økt måloppnåelse.

Rammeoverføringene til kommunen for aldersgruppen 6-15 år vil bli ytterligere redusert i tak med nedgang i elevtallet. Dersom man ikke endrer struktur i dag, vil det uansett være et grep som er tvingende nødvendig i fremtiden. En ytterligere utsettelse av strukturendringen vil gjøre det vanskelig for skolesektoren å nå målet på 15 millioner i nedtrekk, noe som igjen vil påvirke kommunens totale økonomiske situasjon i ytterligere negativ retning.

Skolene i Fauske er avhengig av robuste fagmiljø for å møte fremtidige kompetansekrav. En utarming av ressursene til grendeskolene, vil føre til mindre et kollegialt miljø, færre å samhandle med og færre voksne som ser de samme barna. I et større fagmiljø vil det være en styrke å kunne utnytte hverandres sterke sider, og utfylle hverandre i forhold de de oppgaver som skal løses. Tilrettelegging av profesjonelle læringsfellesskap har betydning for å utvikle skoleorganisasjon og fremmer økt måloppnåelse.

Rådmann er av den oppfatning at en endring i dagens skolestruktur er nødvendig for å møte morgendagens økonomiske og faglige utfordringer.

8. Kilde

K-sak 24/16 med vedlegg

K-Sak 57/18

K-sak 99/18

Telemarksforskning rapport 338 2014

GSI – Grunnskolens informasjonssystem

Fauske, 25.02.2019

Uttalelse fra SU ved Hauan skole ang. høringen ifm. skolekretser og skolestruktur.

Høringsfrist 12. mars 2019.

SU ved Hauan skole ønsker å komme med en uttalelse ift. høringen om skolestruktur og skolekretser, og tar utgangspunkt i de spørsmålene det bes om innspill på.

1) Vi ønsker alternativ a) med å beholde dagens struktur med 4 skoler i Fauske sentrum.

2) Først og fremst så er det poenget med at Fauske kommune sparer like mye enten det blir alternativ a) eller b). Dermed er ikke økonomi et argument å bruke for å legge ned Hauan og Erikstad skole. Vi har vektlagt følgende vurderinger ut i fra grunnlagsmaterialet:
    a. 6.1.2 Understøtte bostedutvikling. Det ble nylig lagt ut på Fauske kommune sine hjemmesider, en plan for detaljregulering for Sjåheia. Der står det bl.a. følgende; *Hensikten med planarbeidet er å legge til rette for oppføring av boliger og leiligheter, lekeplass, friområde, tursti, barnehage, forretning, veg, gang- og sykkelveg og parkering.* Dette sier noe om at Hauan er den delen av Fauske som virkelig er i sterk vekst, noe som igjen kan føre til øking av barn i skolealder i dette området i årene fremover. Det igjen kan tilsi at det er behov for både Hauan og Finneid skole.
    b. 6.1.4 Miljø og helse i skolen. Hauan skole har god plass til sine elever, og de har mulighet til å dele opp i mindre grupper ved behov. Ift. læringssituasjoner, organiseres det mye stasjonsarbeid i klassene ila. en uke. Da er det en stor fordel at man har tilgang til en del rom, noe som kan komme til å være en større utfordring på en skole med flere elever.
    c. 6.2.1 Barnas beste. Det er bred enighet både i FAU, blant lærere, foreldre, elever og i SU at dersom Hauan skole opprettholdes, kommer elevene til å ha det godt. Vi er også av den oppfatning at det er flott at elevene får vokse opp med å gå på ei lita skole, da vi har utelukkende positive opplevelser med det – gjennom mange år!
    d. 6.2.3 Skolevei og trafikksikkerhet. SU ved Hauan skole oppfatter ikke Rognveien som trafikksikker for de minste elevene. Det er ikke noe fysisk skille mellom bilvei og gangfelt, og det er mange stikkveier som kommer inn. I tillegg blir gangveien ofte ikke brøytet for seint på dag. Vi tenker også at fartsdumper (løse?) kan være et fint alternativ for få ned farten i veien, og muligens en endring til at Rognveien blir forkjørsvei? Videre fra gamle Bunnpris anser vi skoleveien som trafikksikker.
    e. 6.3.2 Koblinger av tjenester. Hauan skole henger sammen med Hauan barnehage, og det er en flott kobling ift. opplæring og utnyttelse av hverandre. Barn fra Hauan barnehage opplever det som veldig trygt og godt når de går fra barnehagen til skolen. Det er også et godt skolestartsamarbeid mellom skole og bhg.
    f. 6.3.3 Tjenestekrav og tjenestekvalitet. Vi er opptatt av at alle elevene blir sett og hørt hver eneste dag de er på Hauan skole. Vi mener at det for elevenes del vil være bedre å være en av 14, enn en av 28. Det vil være dobbelt så mange som trenger de voksne sin oppmerksomhet, selv om man tidvis kommer til å være to pedagoger. Det

er også viktig å poengtere at jo flere personer som er i et rom, jo mere støy blir det. Et annet poeng vi i SU ønsker å trekke frem, er at det oppleves som lettere å få til et godt foreldresamarbeid når klassene er små. Hauan har gjennom alle tider hatt et meget godt foreldre – hjem samarbeid. Det ønsker vi å beholde.

3) Ift. reduksjon i voksentetthet ser vi at Fauske skolene i dag ligger over hva andre kommuner gjør, og tenker at det ikke trenger å bli en dårlig skole selv med nedskjæringer. Slik tallene ser ut for Hauan skole per nå, mener vi at det fortsatt vil være en flott skole å ha som læringsarena. «28 elever er 28 elever – uansett hvor mange voksne du pakker innimellom!» (sitat fra tidligere lærer ved Hauan skole). Vi ser at kan være mange muligheter med små elevgrupper, med å slå sammen klasser / aldersblanding under temaundervisning, kroppsøving o.l. Vi mener derfor at å beholde dagens struktur med 4 skoler i Fauske sentrum hvor både lærere / voksne og elever er fordelt utover, vil være den beste løsningen for alle parter. **SU ønsker å være meget tydelige på at uavhengig av pedagogisk personale, mener vi det vil være best for elever, foreldre og lokalmiljø å opprettholde Hauan skole.**

4) SU ved Hauan skole synes det er veldig positivt med opprettelse av skolekretser i Fauske kommune, og har ingen innvendinger mot forslaget om hvor kretsene skal gå. Det vi i midlertid ønsker å poengtere, er muligheten for å la Finneid få tilbake mellomtrinnet (5-7). Med det tenker vi at Hauan elevene går på Hauan skole ut 4. klasse, for så å flytte over til Finneid skole på 5-7 trinn. Det vil være en god utnyttelse av de nye flotte, lokalene på Finneid, samtidig som det vil gi bedre rom på Vestmyra

Dette er en uttalelse gjort av SU ved Hauan skole i felleskap.

Innspill til høring av skolestruktur

1. Vi her på Finneid FAU ønsker en sammenslåing av skolene, med endring av skolestrukturen og 2 skoler.

2. Vi ser at elevtallet blir mindre på Finnid og klassene blir halvfull. Vi syns at med den sparingen som skal skje er det bedre med sammenslåing. Her på Finneid har vi plass til alle ungene fra Hauan.
   Vi har ett fantastisk nytt uteområde, og flere tomme nye lokaler.
   Vi tror at elevene og lærere får ett bedre faglig og sosialt læringsmiljø ved sammenslåing.
   Flere lærere på 2 skole vil utvide det faglige og sosiale miljøet enn få lærere med 4 skoler. De vil ha flere å diskutere med.
   Individuell tilrettelegging for elever blir vanskeligere å få til på med fådelt skole. Da de har barn i forskjellige klassetrinn.

3. Voksentettheten/ lærerene og fådelt skole har en stor betydning for vårt valg.
   Vi ønsker ikke fådelt skole da vi ikke tror det vil gi det samme faglige som enkeltklasse.
   Vi tror det blir vanskeligere for å se hvert enkelt barns behov da de er i forskjellige aldre.
4. Vi støtter opp om det som er lagt fram i forhold til skolekretser.

Mvh FAU- Finneid
v/leder Kristina Stendal

Høringsuttalelse skolestruktur Fauske kommune

Utdanningsforbundet er klar over de økonomiske utfordringene kommunen har, utfordringen er å gjøre riktige og kloke valg for fremtidens Fauske. Utdanningsforbundet har tidligere frarådet bruk av ostehøvelprinsippet. Dette vil føre til en utarming av Fauskeskolen, og vil ikke være forsvarlig hverken pedagogisk, økonomisk eller personalpolitisk.

Utdanningsforbundet Fauske har bedt klubbene i lokallaget og medlemmer uten klubbtilhørighet om å komme med høringsuttalelser i skolestruktursaken. Medlemmene er delt i sine synspunkt. Vi mener det det er viktig å få frem medlemmenes synspunkter. Her er en kort oppsummering:

Skole:	**Ant. medlemmer:**	**Innstilling:**
Erikstad:	10	4 skoler i sentrum
Finneid:	13	2 skoler i sentrum
Hauan (skole + barnehage)	13	4 skoler i sentrum
Sulitjelma:	13	2 skoler i sentrum
Valnesfjord:	23	2 skoler i sentrum
Vestmyra:	77	2 skoler i sentrum

Klubbenes høringsuttalelser fremkommer i sin helhet i vedlegg 1 – 6.

Samtlige klubber mener innføring av kretsgrenser er nødvendig uavhengig av resultat av skolestrukturdebatten.

Medlemmer som er for å redusere antall skoler i kommunen utgjør 85 % av stemmene, mens 15 % av stemmene ønsker å beholde dagens struktur.

Skolestruktursaken er en komplisert og vanskelig sak. Dette gjør at vi velger å legge ved alle høringsuttalene i sin helhet og ønsker at politikerne kommer frem til en løsning slik at skolene kan få ro og de ansatte kan fokusere på den videre pedagogiske utviklingen.

Styret i Utdanningsforbundet støtter, på grunn av kommunens økonomiske situasjon, rådmannens vurdering av skolestruktur i Fauske kommune hvor det blant annet vises til:

- Behov for å gjøre strukturelle endringer der målet er økonomisk stabilitet og bærekraft også for kommende generasjoner i Fauske.
- Organisering slik at de ressursene skolen har til rådighet fordeles og kanalisere til de som har størst behov for det.
- En strategisk ressursbruk og sørge for at tid, penger og menneskelige ressurser gjenspeiler prioriterte mål.
- Betydningen av profesjonelle læringsfellesskap for å utvikle skoleorganisasjon og fremme økt måloppnåelse.

Økonomisk stabilitet, organisering og strategisk bruk av ressurser og et profesjonelt fellesskap skal, slik det fremstår i dokumentet nevnt ovenfor, bidra til et nødvendig handlingsrom for Fauskeskolen i fremtiden. For å utvikle Fauskeskolen er det behov for stabile og robuste fagmiljøer der kompetansen bygges og utnyttes. Barnets beste skal alltid stå sterkt både når det gjelder den ordinære opplæringen og for de elever som har behov for spesialundervisning. Politiske vedtak må sørge for at dette er mulig.

Konsekvensen av tidligere vedtak om å kutte 15 millioner i skole får alvorlige konsekvenser uansett struktur. Ved å beholde fire skoler i sentrum frykter styret at det vil føre til en enda større utarming i skolene.

Styret Utdanningsforbundet ser derfor ingen annen utvei enn å støtte flertallet av medlemmenes synspunkt om å redusere antall skoler i Fauske sentrum.

Styret Utdanningsforbundet Fauske

<u>Vedlegg 1</u> **Erikstad skole/SFO**

Uttalelsene fra Utdanningsforbundet/klubben ved Erikstad skole vedrørende skolestruktur i Fauske/sentrumsområdet.

I disse dager fullføres første del av ombyggingen av Erikstad skole. Det betyr at administrasjon, lærere, SFO-leder og assistenter flytter alle sine aktiviteter ned i første etasje, og ombyggingen av 2. etasje til barnehage kan starte.

Naturlig nok er vi spente på hvor lenge vi får lov til å arbeide i «nye» lokaler. Vårt håp er at det vil være noe lenger enn ca. 4 måneder.

La oss starte med at vi forstår og aksepterer det økonomiske utgangspunktet. Kommunen må spare. Derfor forstår vi også at vi blir færre, men samtidig vil vi argumentere for hvorfor vi mener vi har «livets» rett. I den sammenheng vil vi også kommentere punkter i dokumentet: En vurdering av skolestruktur i Fauske kommune/rådmannens høringsnotat.

Hvorfor bør så Erikstad skole bestå:

1. Vi har en klar og innarbeidet pedagogisk kultur, hvor aldersblanding er et sentralt virkemiddel. Det gjør at vi også mener oss i stand til å handtere en tilværelse med noe mer sammenslåtte klasser.
2. Vi har et stort og naturlig uteområde med rike muligheter for variert lek.
3. Vi tilbyr elevene et trygt og oversiktlig elevmiljø både ute og inne.
4. Vi har et relativt nytt og godt vedlikeholdt bygg som vil stå seg i mange år fremover.
5. Vi tilbyr en trygg nærmiljøskole.
6. En opprettholdelse av drift ved Erikstad skole vil gi elevene på 1-4 trinn god plass både på Vestmyra og Erikstad. Vi mener det er ganske godt belegg for å si at selv om det formelt sett er plass for Erikstad-elevene på Vestmyra, vil det bli trangt. De største klassene (i antall elever) vil være avhengig av å disponere de største klasserommene. Det kan bety at klasser på samme trinn ikke nødvendigvis får en optimal plassering i forhold til hver andre . Tilflytting av elever vil også kunne bli et tema.
7. Erikstad skole kan være et alternativ for elever som av ulike årsaker ikke finner seg til rette på Vestmyra. Det kan eksempelvis handle om atferd og/eller elever som trenger et mer oversiktlig miljø.
8. Erikstad skole kan bestå dersom man er villig til å bruke samme argumentasjon for kretsgrenser mellom Erikstad og Vestmyra, som mellom Vestmyra og Finneid.

Så til dokumentet: En vurdering av skolestruktur i Fauske kommune 2019./Rådmannens høringsdokument.

Her velger vi å kommentere de enkeltpunkter i teksten vi er; uenige med/har en annen vurdering/stiller spørsmål ved.

Punkt 4.4 Nedleggelse av Hauan og Erikstad skole.

Rådmannen skriver: Nedleggelse av Hauan og Erikstad skole vil medføre økt lærertetthet på andre skoler/i andre klasser.

Vårt spørsmål er:

Vil man ikke uansett forholde seg til lærernormen vedtatt innført for fullt fra skoleåret 2019-2020. Planlegger i så fall Fauske kommune å tilføre ressurser ut over dette, for eksempel i basisfagene?

Punkt 6.1.4. Miljø og helse i skolen.

Rådmannen skriver: Det er plass for elevene fra Erikstad på Vestmyra dersom kretsgrenser innføres og de største klassene får de største rommene.

Vår kommentar: Dette fremstår ikke som optimalt miljømessig, særlig dersom naturlig samarbeidende klasser kommer uhensiktsmessig langt fra hverandre. Samtidig er trangboddhet neppe en plussfaktor når man skal arbeide for et godt elevmiljø. (Ei heller for de voksne.)

Punkt 6.1.5. Integrering og flerkulturelt samfunn.

Erikstad skole har nettopp fått tilført elever med flerkulturell bakgrunn fra Vestmyra. I begrunnelsen for ønske om flytting lå det blant annet et ønske om større språkstimulering i norsk, særlig knyttet til omgang med andre elever, herunder for eksempel i friminutt.

Punkt 6.2.1. Barnas beste.

Rådmannen skriver: Barna som blir tilbudt skoleplass på nye skoler vil få tilgang på byens beste skoleanlegg, hvor mulighet for tilrettelegging for den enkelte elev er godt ivaretatt.

Vår kommentar: Med såpass ny skole som vi har på Erikstad kombinert med de areal vi har tilgjengelig, mener vi å ligge minst på høyde med Vestmyra når det gjelder mulighet for tilrettelegging for den enkelte elev. Trangboddhet er nå engang trangboddhet, enten bygget er nytt eller ikke. Slik sett oppfatter vi dette mer som et argument for å opprettholde Erikstad enn det motsatte.

Rådmannen skriver: Etter all sannsynlighet vil barna som berøres av de strukturelle forandringene oppleve en hverdag med større kulturelt mangfold, bedre tilgang på spesial og hjelpetjenester og mer spesialpedagogiske tjenester.

Vår kommentar: Dette oppfatter vi mer som en påstand enn fakta. Dessuten er det vel opp til kommunen å fordele de ulike tjenester i forholdsmessige størrelser, slik at alle elever som skal ha/trenger, får det det de har krav på.

Punkt 6.2.2. Elever med spesielle behov.

Rådmannen skriver: En endring av skolestrukturen vil i større grad gi mulighet for oppfølging av opplæringslovens paragraf 1-4. Tidlig innsats på 1-4 trinn. Selv om klassestørrelsen øker noe, så gir ny struktur mulighet for flere pedagoger i basisfagene, noe som igjen gir større rom til å følge opp intensjonene i opplæringslovens paragraf 1-4.

Vår kommentar: Mulighet for flere pedagoger er ikke det samme som at det blir flere pedagoger. Vil man i så fall tilføre pedagoger ut over det som ligger i lærernormen ?

Punkt 6.3.3. Tjenestekrav og tjenestekvalitet.

Rådmannen skriver: Henviser her til hele avsnitt 3/s. 21. (Startord: Forut – Sluttord: kompetansemiljøer)

Vår kommentar: Alt dette mener vi å kunne levere på Erikstad.

Rådmannen skriver: Henviser til hele avsnitt 5/s. 21. (Startord: Forskrift – Sluttord: praksis.)

Vår kommentar: Vi oppfatter det slik at kollegiet på Erikstad jobber etter modellen beskrevet i teksten.

Rådmannen skriver: En videreføring av dagens skolestruktur vil medføre at tiden til ledelse ved skolene må reduseres, dette vil måtte gå på bekostning av oppfølging av skoleutvikling og de utfordringer som skolen står over for.

Vår kommentar: I stedet for vil gå på bekostning vil vi skrive kan gå på bekostning dersom man ikke er oppmerksom. (Hvor ble det forresten av begrepet: Effektivisering?)

Rådmannen skriver: I et mindre kollegialt fellesskap vil det også være mindre rom for å imøtekomme de ansattes behov for tilrettelegging, og sikre at de får brukt sine sterke sider.

Vår kommentar: Vi på Erikstad ser at vi kan stå over for større faglige utfordringer enn i et større kollegium, men enn så lenge er de fleste av oss allmennlærere.

Rådmannen skriver: Hvis kommunen skal nå ambisjonen om at lærerne skal ha et arbeidsfellesskap for å utvikle en akademisk orientert undervisning er det viktig med større skoleenheter.

Vår kommentar: Vi tør vel å påstå at undervisning gitt ved Erikstad skole i både nå og fremtid vil være like akademisk orientert som den gitt ved Vestmyra.

Generelt side 24-25

Vår kommentar: Det er godt å lese at noe taler for vår eksistensberettigelse.

Rådmannen skriver: Om mobbing: Problemene ligger nok mer i måten skolene blir ledet på, og samarbeidet mellom lærerne, særlig dersom lærerstaben har problemer med å opptre konsekvent og samstemte overfor elevene.

Attraktive utemiljø (skolegårder) vil kunne bidra til å redusere mobbing og hærverk.

Vår kommentar: Hos oss er vi samstemte. Vi jobber som et team hvor SFO er inkludert. Vi mener i tillegg å ha et særdeles attraktivt utemiljø.

Igjen: Disse punktene taler mer for å opprettholde Erikstad enn det motsatte.

Punkt 6.3.4. Faglige satsinger.

Rådmannen skriver: Veilederkorpset har gitt tilbakemelding på at dagens organisering med fire sentrumsskoler, ikke nødvendigvis er den beste for elevene, ut fra de observasjoner som er gjort så langt.

Vår kommentar: Vi vil gjerne ha dokumentert disse uttalelsene, gjerne med begrunnelse. Slik vi oppfattet kommentarene fra veilederkorpset under deres besøk på vår skole, er Erikstad skoles eksistens ikke en hemsko for elevene, snarere det motsatte.

Punkt 7. Oppsummering.

Rådmannen skriver: En videreføring av dagens struktur, vil måtte gå på bekostning og økt pedagog/voksentetthet.

Vår kommentar (Gjelder antall pedagoger.): Ja men bare dersom kommunen tilfører pedagogisk personale ut over den nasjonalt vedtatte lærernormen, hvor nettopp tidlig innsats er et hovedmoment.

På vegne av Utdanningsforbundets medlemmer ved Erikstad skole

Roger Nicolaysen

Arbeidsplasstillitsvalgt

<u>Vedlegg 2</u> **Finneid skole/SFO**

Uttalelsene fra Utdanningsforbundet/klubben ved Finneid skole vedrørende skolestruktur i Fauske/sentrumsområdet

1) Hva er mest ønskelig:

a. Beholde dagens struktur med 4 skoler i Fauske sentrum

b. Endring av skolestruktur til 2 skoler i Fauske sentrum

- Vårt forslag er å endre dagens skolestruktur til 2 skoler i sentrum.

2) Hvilke vurderinger er vektlagt i vurderingen ut fra grunnlagsmaterialet

- Dersom vi blir 4 skoler kommer det til å bli få pedagoger igjen på skolene, men arbeidsoppgavene kommer til å bli de samme. Derfor kommer arbeidsbelastningen til å bli større.
- Dersom det blir 2 skoler blir det flere elever i klassene og de har da flere medelever å velge mellom. Ikke så sårbart dersom noen er borte.
- Dersom det blir 2 skoler blir det flere kontaktlærere i klassen. Det er da lettere å gi spesialundervisning.
- Dersom det blir 2 skoler blir det enklere å dekke opp for hverandre dersom det er sykdom. Det blir enklere å dekke opp for hverandre når det er flere lærere inne i klassene.
    - Vil da trenge færre vikarer

3) En videreføring av dagens struktur gir betydelige reduksjoner i lærer/voksentetthet i hver enkelt skoleklasse i hele kommunen, samt innføring av fådelte klasser der sammenslått elevtall av 2 klassetrinn er lavere enn 25 elever. Har dette betydning for valg av alternativ, og hvorfor?

- Det har stor betydning for vårt valg. Vi på Finneid har to små klasser som da kommer til å bli slått sammen til neste år. Disse klassene er små, men vi mener de er for store for å bli slått sammen.

4) Innspill knyttet til opprettelse av skolekretser i Fauske kommune

- Vi ser positivt på innføring av skolekretsgrenser, dette vil føre til bedre forutsigbarhet for kommende år.

På vegne av Utdanningsforbundets medlemmer ved Finneid skole

Anita Helgesen

Arbeidsplasstillitsvalgt

<u>Vedlegg 3</u> **Hauan barnehage og Hauan skole/SFO**

UTTALELSE ANGÅENDE SKOLESTRUKTUR HAUAN BARNEHAGE

Det er kun meg som er medlem i Utdanningsforbundet og derfor gir jeg tilbakemelding på hva jeg mener.

Del 1 går ut på å endre skolekrets. Jeg er fornøyd med forslaget på inndeling slik det er fremstilt i dokumentet. To skole kretser Hauan og Finneid – Vestmyra og Erikstad. Dette vil ikke berøre elever som allerede har begynt på skolen men for fremtidige elver. Det er en fornuftig deling av skolekretsen.

Del 2 går ut på endring av skolestruktur, med et forslag om nedleggelse av Erikstad og Hauan skole. Elevtallet har sunket de 10 siste årene med om lag 300 elever. Det er gitt en reduksjon på nesten 35 mil kroner. Skolene i Fauske har ikke fått reduksjon i overførte midler til tross for nedgangen i elevtallet. Dette sammen med andre faktorer har gjort at de har brukt for mye penger til driften av skolene. Dette betyr at det må store innstramminger og store kutt for å få skole økonomien på rett kurs.

Uansett struktur, skal skolesektoren kutte med 15 mill., effektuert fra 01.01.2020. og halvparten fra 2019. Det vil uansett bli store konsekvenser uansett om vi beholder dagens struktur med 4 sentrumsskoler, eller om det blir nedleggelse av to skoler. Det jeg forstår er at uansett hvilken struktur vi velger vil skolene merke den innsparingen som trer i kraft.

Det betyr ikke at Hauan blir noe dårlig skole. Selv med kutt i lærer, assistent, fagarbeider, SFO, merkantil og rektor stillinger. Jeg har stor tro på at Hauan skole vil være en skole i særklasse som fortsatt vil gi elever et utmerket tilbud, med stor trivsel, tilhørighet, trygghet og kvalitet.

For barnehagen har det også hatt stor betydning å kunne samarbeide med skolen i et oppvekstperspektiv. Barn har begynt i barnehagen som ettåring og fortsatt i skolen til de ble 11 år, så flyttet ned på Vestmyra skole. Sterke nettverk hos barn har blitt bygget med gode relasjoner til hverandre, foreldre og lærere. I et samfunn med mye skiftninger og endringer i familiesammensetninger har den trygge starten vært med på å gi barna en plattform som har gjort dem til trygge individer i det videre skolemiljøet som ungdomsskole og videregående skole.

Slik jeg opplever driften av bygget i dag er at den ikke har store alvorlige driftsutfordringer. Selve lokaliseringen av barnehage/skole har vært idel. Svært gode lysforhold, klima, natur inn til skolen og nærhet til Fauske sentrum.

Ved sammenslåing av klasser og mindre bruk av klasserom og Grendehus vil det være mulighet for utvidelse av barnehageplasser.

Ser at Fauske kommune er i ferd med å legge ut nye tomter i nærmiljøet til skolen. I tillegg er unge familier i ferd med å kjøpe opp hus i veiene rundt skolen da de som bygde husene på 70-tallet velger mindre boenheter pga. alder. Det vil kanskje gi en vekst i tilknytning til Hauan skole.

Med vennlig hilsen

Hilde Kristensen Moen

Klubb Hauan skole/SFO går for følgende:

1) a. Beholde dagens struktur med 4 skoler i Fauske sentrum.

2) Vurderinger som er vektlagt:

- Miljø og helse i skolen: Gode klasserom, god tilgang på grupperom, gymsal. God plass på uteområde som er tilpasset lek og utfoldelse. Sosialt: alle kjenner alle – trygghet og trivsel går hånd i hånd med læring. Mindre konflikter. Bra at elevene får vokse opp med å gå på ei lita skole.

- Barnas beste: Tilhørighet, nærhet, skolemiljø, trafikksikkerhet. Klassestørrelser: I en klasse med 15 elever, har du kun de å bruke tiden din på. I en klasse på 30 elever er det dobbelt så mange som trenger oppmerksomhet, selv om man tidvis kommer til å være to pedagoger. Jo flere personer i et rom, jo mere støy. Lettere med godt foreldresamarbeid når klassene er små. For elevenes del: bedre å være en av 14 enn å være en av 28.

- Fremtidig kompetansekrav: Kollektiv utvikling: vi har gode muligheter til treffpunkter for utviklingsarbeid. Godt kvalifiserte ansatte her per i dag.

- Tjenestekvalitet: Mulighetene er mange med små elevgrupper: slå sammen klasser/ aldersblanding under temaundervisning, kroppsøving o.l. jf. Dybdelæring.

- Understøtte bostedsutvikling: Området rundt Hauan er i stadig utbygging. Nylig er det lagt ut nye tomter øverst i Hauan.

3) Klubben mener at det vil være bedre for elevene å gå på sin nærskole. De kan gå til skolen selv, og blir kjent med barn i nærområdet. De danner vennskap på tvers av klasser. Elevene har større sjanse for å bli sett dersom de er en av 14 fremfor en av 28. Jo flere personer (også pedagoger) i et rom, jo mer støy. Både ansatte og elever kjenner hverandre på tvers av klasser. Miljøet blir trygt og gjennomsiktig. Konflikter oppfattes raskt, og blir tatt tak i med en gang. Lav terskel for å ta kontakt med hjemmet, da lærer blir kjent med foreldrene.

4) Innspill knyttet til opprettelse av skolekretsgrenser:

Klubben er for innføring av skolekretsgrenser. Litt under halvparten av medlemmene presiserer at dette bør innføres først og fremst dersom småskolene opprettholdes. Dersom det ender opp med to skoler i sentrum mener disse medlemmene at foresatte bør kunne velge skole, da nærskoleprinsippet ikke helt kommer til sin rett for alle elever. Det vil for eksempel bli lettere og kortere for elever som bor nederst i Hauan å gå selv til Vestmyra, fremfor til Finneid.

På vegne av Utdanningsforbundets medlemmer ved Hauan skole

Una Lehn Berg

Arbeidsplasstillitsvalgt

Vedlegg 4 Sulitjelma skole/SFO

Skolestruktur Fauske kommune

– uttalelse fra medlemmene ved Sulitjelma skole

Vi er bedt om å komme med innspill på følgende 4 punkter:

1) Hva er mest ønskelig:

a. Beholde dagens struktur med 4 skoler i Fauske sentrum

b. Endring av skolestruktur til 2 skoler i Fauske sentrum

Forelagte ressurstildeling til alle skolene i kommunen tilsier at skolene tvinges til å velge alternativ b. «Endring av skolestruktur til 2 skoler i Fauske sentrum». Ved å «velge» dette alternativet kommer alle skolene best mulig ut av ressurstildelingen. Alle medlemmene er enige i dette.

2) Hvilke vurderinger er vektlagt i vurderingen ut fra grunnlagsmaterialet (kapittel 6 i vedlegget)

Den foreslåtte ressurstildelingen for skoleåret 2019/2020 ligger til grunn i vurderingen. Grunnlagsmaterialet er lite saksnøytralt og virker tilpasset argumentasjon for alternativ b.

3) En videreføring av dagens struktur gir betydelige reduksjoner i lærer/voksentetthet i hver enkelt skoleklasse i hele kommunen, samt innføring av fådelte klasser der sammenslått elevtall av 2 klassetrinn er lavere enn 25 elever. Har dette betydning for valg av alternativ, og hvorfor?

Valg av alternativ presses frem ut fra ressurstildelingen. Punkt 3) får betydning i forhold til mulig organisering og gjennomføring av opplæring. Ansatte ved Sulitjelma skole har flere års erfaring med arbeid i fådelt skole og har opparbeidet gode rutiner, planer og god oppfølging på tvers av årstrinn. Det uttrykkes forståelse for at lærere som har ingen eller liten erfaring med arbeid i fådelt skole ser utfordringer ved denne organiseringen.

4) Innspill knyttet til opprettelse av skolekretser i Fauske kommune

Medlemmenes innspill til opprettelse av skolekretser: For å opprettholde skoler og elevtall i utkanten av kommunen bør elever som bosettes fra Sjønstå og videre oppover dalen mot Sulitjelma i utgangspunktet sokne til Sulitjelma skole.

Medlemmene ved Sulitjelma skole stiller seg spørrende til fremgangsmåten og saksdokumenter tilknyttet omstruktureringsprosessen. Vi vedkjenner på ingen måte fremgangsmåten i denne prosessen hvor det legges opp til at skolene som «må» legges ned, og skolene rundt, presses til å velge det beste alternativet for alle. Sakspapirene er ikke nøytrale, de er formulert til fordel for alternativ b. (nedleggelse av to skoler i sentrum). Her fremtvinges at ansatte ved de ulike skolene må velge at to skoler skal legges ned.

Medlemmene har forståelse for nedskjæringer, det har vi kjent på kroppen i alle år, men metoden som brukes ved at ansatte må ta konsekvensene av «eget valg» når det egentlig ikke er lagt opp til et reelt valg, er svært lite real og fronter liten tiltro til både prosess og fremtid.

På vegne av Utdanningsforbundets medlemmer ved Sulitjelma skole

Hilde Hansen

Arbeidsplasstillitsvalgt

Vedlegg 5 Valnesfjord skole/SFO

Klubben ved Valnesfjord skole ønsker alternativ B, endring av skolestruktur til to skoler i Fauske sentrum. Klubben var enstemmig enig i at dette var det beste alternativet for oss.

Det er selvsagt vanskelig å ønske skoler nedlagt, men i denne omgangen påvirker det oss i stor grad. Økonomien i Fauske kommune er slik at vi ikke ser det hensiktsmessig å drive fire skoler i sentrum.

Klubben ønsker å unngå fådelte klasser, men ved veldig små klasser ser vi at det kan være et behov.

Når det gjelder innføring av skolegrenser i kommunen er klubben positiv til dette.

På vegne av Utdanningsforbundets medlemmer ved Valnesfjord skole

Kamilla Svartsund

Arbeidsplasstillitsvalgt

Vedlegg 6 Vestmyra skole

Ved Vestmyra skole er det 95% av medlemmene som går for 2 skoler i sentrum.

Hovedargumentene fra Vestmyra er:

1) Med hensyn til den allerede vedtatte skolestrukturen, som er bestemt av politikerne.

Avgjørelsen ble tatt da Vestmyra ble bygget, dette gjør at vi har ikke lenger har det handlingsrommet vi hadde før og må tilpasse driften i samsvar med økonomien for å kunne gi et forsvarlig tilbud til brukerne.

2) Den økonomiske situasjonen:

Den største grunnen til at vi stemmer for to skoler, som følge at punkt 1.

3) Vi tenker på brukernes beste:

Dersom strukturen bevares vil det føre til enorme kutt som vil gå utover brukerne.

4) Hensyn til organisasjon og ansatte:

Lærergjerningen i dag er tuftet på profesjonelle felleskap og læreren som underviser alene bak en stengt dør er forbi. Fremtidens skole krever større fagfelleskap med faglig bredde og kompetanse. Allmennlæreren som kan undervise i de fleste fag er på tur ut og Fauskeskolen må møte fremtiden med de endringer som er bestemt fra statlig hold.

Klubben ved Vestmyra har innsett de økonomiske realiteter og hvilke grep kommunen er nødt til å gjøre for å komme i balanse. Videre mener klubben at prosessen er gått for langt og at det ikke er mulig å gjøre om. Klubben i Utdanningsforbundet Vestmyra er, som følge av den politikk som har vært ført og de valg som allerede er tatt, bekymret for hvilken rasering opprettholdelse av 4 skoler i sentrum vil ha å si for skoletilbudet i hele kommunen.

Klubben uttrykker også bekymring for at det kan bli fådelte klasser dersom dagens skolestruktur opprettholdes.

Klubben mener innføring av kretsgrenser er nødvendig uansett løsning. Klubbens synspunkter på kretsgrenser hadde samme avstemmingsresultat som tidligere nevnt.

På vegne av Utdanningsforbundets medlemmer ved Vestmyra skole

Lena Wangen

Arbeidsplasstillitsvalgt

FAU ved Valnesfjord skole

v/Margrete Torseter

margretetorseter@me.com

Til Fauske kommune

postmottak@fauske.kommune.no

25. februar 2019

HØRINGSUTTALELSE - ENDRING AV SKOLESTRUKTUR OG INNFØRING AV SKOLEKRETSER

FAU ved Valnesfjord skole er fornøyd med at Fauske kommune prioriterer skole høyere enn sammenlignbare kommuner, men aksepterer at nedgangen i elevtall må gi seg utslag i at det kuttes i driftutgiftene til skole.

Vi legger ut fra kommunestyrets tidligere vedtak og rådmannens vurdering av skolestruktur i Fauske til grunn at utgiftene til skoledrift må reduseres. Videre legger vi til grunn at også Valnesfjord skole vil bli berørt av kuttene, uavhengig av hvilken skolestruktur en ender opp med. For oss er det derfor viktig at det ikke bare er innbyggere med tilknytning til Erikstad skole eller Hauan skole som blir hensyntatt. Dette er en sak som i høyeste grad også gjelder fremtiden for skoleelever i Valnesfjord.

Det er i høringsbrevet bedt om innspill på fire punkter, og vi deler denne uttalelsen inn i de samme punktene.

1) Hva er mest ønskelig:

a. Beholde dagens struktur med 4 skoler i Fauske sentrum

b. Endring av skolestruktur til 2 skoler i Fauske sentrum

Valnesfjord FAU mener at det er nødvendig å redusere antall skoler i Fauske sentrum til to.

2) Hvilke vurderinger er vektlagt i vurderingen ut fra grunnlagsmaterialet (kapittel 6 i vedlegget)

Kommunens administrasjon har etter vår oppfatning foretatt en grundig vurdering av alle områder knyttet til endring i skolestruktur. Vi ser at det nok kan være ulike oppfatninger når det gjelder enkelte av forutsetningene og konklusjonene, men velger å legge vurderingene til grunn.

Avgjørende for vår vurdering er vårt ønske om at barna i Valnesfjord skal være sikret kvalitet i sin skolehverdag, og ha best mulig forutsetninger for å tilegne seg den kunnskapen som kreves. Da må antall lærere og andre voksenpersoner i skolen i alle fall ikke reduseres mer enn høyst nødvendig. En reduksjon i tiden til skoleledelse er heller ikke ønskelig, da utviklingsoppgaver er viktige å ivareta.

Fauske kommune står overfor utfordringer i form av fortsatt nedgang i elevtall og økte kompetansekrav for lærere. Dette må etter vår oppfatning bety at antall skoleklasser må reduseres og at lærerkollegiene bør bli større og mer robuste.

Vi har selvsagt også lagt vekt på at det fra rådmannen er vurdert slik at miljø og helse, trafikksikkerhet og så videre for alle elever er ivaretatt.

Når det gjelder vurderingen av barnets beste, vil vi påpeke at plikten til å ta hensyn til barnets beste må gjelde alle barn i kommunen. Vi mener at dette gjøres ved å redusere antall skoler i Fauske sentrum til to, i alle fall over tid.

3) En videreføring av dagens struktur gir betydelige reduksjoner i lærer/voksentetthet i hver enkelt skoleklasse i hele kommunen, samt innføring av fådelte klasser der sammenslått elevtall av 2 klassetrinn er lavere enn 25 elever. Har dette betydning for valg av alternativ, og hvorfor?

Dette har stor betydning for vår oppfatning om at antall skoler i Fauske sentrum må reduseres til to. Vi ønsker ikke at våre barn skal få en større reduksjon i lærer-/voksentetthet enn høyst nødvendig. Fådelte skoler på et sted med så mange innbyggere som Fauske sentrum virker for øvrig ikke som noen god løsning.

4) Innspill knyttet til opprettelse av skolekretser i Fauske kommune

Vi har forståelse for behovet for mer forutsigbarhet når det gjelder elevtall ved de enkelte skolene i kommunen, og støtter forslaget om å innføre skolekretser. Ingen elever bør bli nødt til å bytte skole på bakgrunn av at skolekretser innføres. Vi vurderer det som positivt at elever bosatt i Tørresvika fortsatt skal ha Valnesfjord som sin nærskole.

Avslutning

Vi mener at Valnesfjord gjennom nedleggelsen av Kosmo skole har tatt sin del av belastningen for å redusere kommunens driftsutgifter til skole. Valnesfjord skole er den skolen i Fauske kommune med lavest voksentetthet, og det er ikke akseptabelt at denne skal reduseres fordi skolestrukturen i Fauske sentrum skal opprettholdes også i denne omgang.

Rådmannen er klar på at en effektivisering/innskrenking uten en omorganisering vil få konsekvenser for det faglige innholdet i skolen. En videreføring av dagens struktur vil gå på bekostning av tidlig innsats og økt pedagog/voksentetthet. Dette må unngås. Vi er opptatt av at skoledriften må være forsvarlig og lovlig. Færre voksne per elev vil også innebære utfordringer når det gjelder skolemiljø, der Fylkesmannens tilsynsrapport tilsier at Valnesfjord skole allerede har utfordringer.

Vi forutsetter at politikerne nå tenker helhet og hva som blir best for samtlige skolebarn i kommunen, nå og i fremtiden.

For FAU ved Valnesfjord skole

Margrete Torseter

Fauske, 04.02.2019

Uttalelse fra Hauan FAU ang. høringen ifm. skolekretser og skolestruktur.

Høringsfrist 12. mars 2019.

Hauan FAU ønsker å komme med en uttalelse ift. høringen om skolestruktur og skolekretser, og tar utgangspunkt i de spørsmålene det bes om innspill på.

1) Vi ønsker alternativ a) med å beholde dagens struktur med 4 skoler i Fauske sentrum.

2) Først og fremst så er det poenget med at Fauske kommune sparer like mye enten det blir alternativ a) eller b). Dermed er ikke økonomi et argument å bruke for å legge ned Hauan og Erikstad skole. Vi har vektlagt følgende vurderinger ut i fra grunnlagsmaterialet:
    a. 6.1.2 Understøtte bostedutvikling. Bydelen Hauan består av mange engasjerte innbyggere, som har valgt å bosette seg nettopp her pga. nærhet til alt (les; skole, barnehage, lysløype, friluftsområde, butikk, sentrum, lekeområder, skøytebane, grendehus, for å nevne noe). Hauan er også et område hvor det foregår et generasjonsskifte, hvor mange av de som bygde på 1970-tallet nå flytter ut, og unge småbarnsfamilier flytter inn. Nærhet til skole og barnehage er viktige momenter ift. hvor man velger å bosette seg.
    b. 6.1.4 Miljø og helse i skolen. Hauan skole har god plass til sine elever, og de har mulighet til å dele opp i mindre grupper ved behov. Det oppleves også som et stort pluss at SFO har egne lokaler. Utearealet er storartet, og når man tenker på folkehelseperspektivet appellerer skog og uorganiserte lekeplasser til langt flere enn flotte lekeapparater gjør. Videre har Hauan skole nær tilknytning til lysløypa, som benyttes flittig både i og utenfor skoletid. Mange elever har også deler av lysløypa som skolevei. ALLE elever ved Hauan skole har per i dag en trygg og god skolevei, og mange elever både går, sykler og sparker til skolen året rundt. Ingen elever ved Hauan skole har behov for / krav om skoleskyss per i dag.
    c. 6.2.1 Barnas beste. Elevene ved Hauan skole har tydelig gitt utrykk for at de trives meget godt på Hauan skole, og at de svært gjerne ønsker å beholde skolen sin. De poengterer videre i elevrådet at de føler seg sett hver dag av de voksne, det er trygt og godt da de kjenner alle, de voksne er flinke å ta tak i småkonflikter som dukker opp så det ikke blir noen store saker, og alle har noen å leke med.
    d. 6.2.3 Skolevei og trafikksikkerhet. Hauan FAU oppfatter ikke Rognveien som trafikksikker for de minste elevene. Det er ikke noe fysisk skille mellom bilvei og gangfelt, og det er mange stikkveier som kommer inn. I tillegg blir gangveien ofte ikke brøytet for seint på dag. Vi tenker også at fartsdumper (løse?) kan være et fint alternativ for få ned farten i veien, og muligens en endring til at Rognveien blir forkjørsvei? Videre fra gamle Bunnpris anser vi skoleveien som trafikksikker.
    e. 6.3.2 Koblinger av tjenester. Hauan skole henger sammen med Hauan barnehage, og det er en flott kobling ift. opplæring og utnyttelse av hverandre. Barn fra Hauan

barnehage opplever det som veldig trygt og godt når de går fra barnehagen til skolen. Det er også et godt skolestartsamarbeid mellom skole og bhg.

f. 6.3.3 Tjenestekrav og tjenestekvalitet. Vi er opptatt av at alle elevene blir sett og hørt hver eneste dag de er på Hauan skole. Videre er skolen så liten og oversiktlig at voksenpersonene klarer å fange opp uoverensstemmelser raskt og hjelper elevene med å rydde opp i det. Vi som foreldre opplever Hauan skole som trygg, og elevene som går der gir tydelig uttrykk for god trivsel og læring.

3) Ift. reduksjon i voksentetthet ser vi at Fauske skolene i dag ligger over hva andre kommuner gjør, og tenker at det ikke trenger å bli en dårlig skole selv med nedskjæringer. Slik tallene ser ut for Hauan skole per nå, mener vi at det fortsatt vil være en flott skole å ha som læringsarena. «28 elever er 28 elever – uansett hvor mange voksne du pakker innimellom!» (sitat fra tidligere lærer ved Hauan skole). Vi mener derfor at å beholde dagens struktur med 4 skoler i Fauske sentrum hvor både lærere / voksne og elever er fordelt utover, vil være den beste løsningen for alle parter.

4) Hauan FAU synes det er veldig positivt med opprettelse av skolekretser i Fauske kommune, og har ingen innvendinger mot forslaget om hvor kretsene skal gå. Det vi i midlertid ønsker å poengtere, er muligheten for å la Finneid få tilbake mellomtrinnet (5-7). Med det tenker vi at Hauan elevene går på Hauan skole ut 4. klasse, for så å flytte over til Finneid skole på 5-7 trinn. Det vil være en god utnyttelse av de nye flotte, lokalene på Finneid, samtidig som det vil gi bedre rom på Vestmyra

Vi vil ellers berømme Fauske kommune for å ha opptrådt ryddig og redelig i denne prosessen, og vi opplever at vi har blitt tatt med og informert hele veien.

Dette er en uttalelse gjort av Hauan FAU i felleskap.

Mvh

Hauan FAU

v/leder Carine Romness Sollund

HOVEDVERNEOMBUDET

Til Fauske kommune v/Rådmann.

Høringsuttalelse til endring av skolestruktur i Fauske kommune og innføring av skolekretser.

Som Hovedverneombud er jeg informert om den økonomiske situasjon som Fauske kommune er kommet i, og at det må gjøres endringer.
At vi får stadig færre barn, og bli flere eldre de senere år, vil kreve at vi fordeler midler på riktig måte.

Kommunestyret har vedtatt en ny ressursmodell som sier hvordan ressursene skal fordeles, der vedtaket blant annet innebærer reduksjon i voksentettheten i skolene. Fordelen er vel tenkt at det blir flere voksne fordelt på færre skoler, da også elevtallet viser nedgang de nærmeste årene.
Selv om elevtallet går ned, er det store utfordringer for ansatte i våre skoler. Det viser flere elever med ulike behov, og flere med utagerende adferd. Da er det viktig med god tilstedeværelse, og nok voksne til å håndtere disse.

Fauske kommune eier mange bygninger hvor det har vært foretatt lite vedlikehold på mange av dem gjennom flere år. Ved færre bygninger vil kanskje vedlikeholdet bli bedre, og at vi får ansatte inn i eide lokaler, i stedet for å leie hos andre.

Fauske den 12.03.2019

Vibeke Furnes Hansen

Hovedverneombud
FAUSKE KOMMUNE

Kopi: Kommunalsjef Nils Are Johnsplass
Kommunalsjef Terje Valla
Kommunalsjef Trond Heimtun

FAGFORBUNDET

Til Fauske kommune

Høringsuttalelse til endring av skolestruktur i Fauske kommune og innføring av skolekretser.

Fagforbundet er bekymret for den økonomiske situasjon som Fauske kommune er i og ser at det må foretas også strukturelle endringer.

En del av våre medlemmer som har deltatt i høringsprosessen vil bevare Hauan - og Erikstad skole. Flertall i Fagforbundet går imidlertid for alternativet med 2 skoler i sentrum. Styret i Fagforbundet støtter de faglige vurderingene som ligger i høringsdokumentet i hht. budsjett 2019. Dette på grunn av økonomi og at det da vil gå minst mulig ut over våre medlemmer i form av oppsigelse.

Fagforbundet er også bekymret for at reduksjonene av fagarbeider-/assistent stillinger vil gå utover barn med spesielle behov som trenger dem gjennom skoledagen og på SFO.

I Fauskeskolene er det blitt færre elever de siste årene uten at det er gjort reduksjon av voksentettheten. Kommunestyre har vedtatt en ny ressursmodell som sier hvordan ressursene skal fordeles. Vedtaket innebærer blant annet reduksjon i voksentettheten i skolene. Denne reduksjonen går ut over alle skolene i Fauske, uansett struktur. Voksentettheten vil bli større ved færre skoler. I tillegg kommer reduksjon av stillinger da enhet skole må spare 15 mill. (helårseffekt) i 2020 og ca. 7 mill. (5/12 effekt) i 2019. Denne innsparingen vil gi flere oppsigelser ved å beholde dagens struktur.

Endringen i skolestrukturen vil gi synergieffekt. Alternativet med 2 skoler i sentrum blir det andre stillinger som reduseres f.eks. antall rektorer/merkantil. Dette gir mindre reduksjon i fagarbeider-/assistent stillinger.

Skolebyggene kan brukes til avdelinger som er i leide bygg dermed reduksjon på leiekostnader.

Fagforbundet ser at det er blitt færre barn og flere eldre de senere årene i kommunen, og at pengene må flyttes fra oppvekst til helse og omsorg.

Fagforbundet går for å innføre skolekretser uansett struktur. Kretsgrenser kan gi besparelse på skoleskyss.

Sølvi Torset

Hovedtillitsvalgt Fagforbundet

HØRINGSUTTALELSE FRA SULITJELMA BARNEHAGE

Sak 02/19 HØRING ENDRING AV SKOLESTRUKTUR

INNSTILLING
Det fremmes ingen innstilling

VEDATK:

1) *Hva er mest ønskelig?*
   Endring av skolestruktur til 2 skoler i Fauske sentrum

2) *Hvilke vurderinger er vektlagt i vurderingen ut fra grunnlagsmaterialet (kap6 i vedlegget)*

   I positiv retning vektlegges økonomi og lærertetthet
   I negativ retning ser vi klassestørrelse og økt behov for spesialundervisning, da med tanke på at elever med særskilte behov lettere kan falle utenfor i større grupper.

3) *En videreføring av dagens struktur gir betydelige reduksjoner i lærer/voksentetthet i hver enkelt skoleklasse i hele kommunen, samt innføring av fådelte klasser der sammenslått elevtall av 2 klassetrinn er lavere enn 25 elever.*
   Har dette betydning for valg av alternativ og hvorfor?

   Reduksjon i lærer/voksentetthet i hele kommunen er avgjørende for vårt valg, men fådelte klasser der sammenslått elevtall av 2 klassetrinn er lavere enn 25 elever ser vi ikke som noe negativt

4) Innspill knyttet til opprettelse av skolekretser i Fauske kommune
   Vi ønsker ikke å ha noen formening om skolekretser da dette ikke angår Sulitjelma

Siv Lillian Johansen
sekr

FAUSKE KOMMUNE

Finneid skole

Dato: 01.03.2019
Vår ref.: 19/3467
Deres ref.:
Saksb.: Trond Hagen

Postmottak Fauske kommune

Høring endring av skolestruktur i Fauske kommune og innføring av skolekretsgrenser
SU ved Finneid skole

Høring endring av skolestruktur i Fauske kommune og innføring av skolekretser.

1. SU Finneid skole ønsker to skoler i sentrum
2. Vurderinger vektlagt
    a. Ønsker ikke fådelt skole
    b. Læringsmiljøet i dag oppleves som for lite, vil bli enda mindre ved opprettholdelse av fire skoler
    c. Ved Opprettholdesle av fire skoler vil det bli for lite ansatte til å ivareta den daglige driften av skolen og det vil bli for krevende å arrangere juleforestillinger og andre arrangement
3. SU ved Finneid skole går inn for opprettelse av skolekretser i Fauske kommune.

Elevråd ved Finneid skole har med følgende uttalelser:

2 skoler i sentrum

Positivt

- Vi får treffe mange andre elever
- Gøy med mange elever
- Større klasser
- Flere gutter
- Kjenner mange av elevene som går på Hauan
- Blir mer sosialt
- Bra med flere 1. klassinger

Negativt

- Litt rart med nye elever
- Mer stress for lærerne
- Mere krangling

4 skoler i sentrum

Positivt

- Bra for de som er på Hauan
- Artig
- Finneid slipper å dele uteområdet med flere
- Mindre krangling

Negativt

- Kommer ikke flere venner
- Blir dårlig
- Sparer ikke så mye penger
- Færre å leke med

Med vennlig hilsen

Trond Hagen
Rektor Finneid skole

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Kopi til
Anita Helgesen
Aud Solfrid Wassmo
Beate Grønås
Ella Kathrin Evjen Dalos
Fillip Kjærran
Gry Janne Rugås
Kristina Stendal
Marthe Kathrin Tande

Fra:	Postmottak
Sendt:	tirsdag 12. mars 2019 13:34
Til:	Torill Jensen
Emne:	VS: Høringsinnspill knyttet til opprettelse av skolekretser i Fauske kommune

Fra: Dan Håkon Kjerpeseth <dan.innboks@gmail.com>
Sendt: mandag 11. mars 2019 23.30
Til: Postmottak <postmottak@fauske.kommune.no>
Emne: Høringsinnspill knyttet til opprettelse av skolekretser i Fauske kommune

Hei

Ifm opprettelse av skolekretser i Fauske kommune er det foreslått at grunnkrets 0303 skal tilhøre Finneid skole.

Nedre Hauan tilhører grunnkrets 0303, og for barn bosatt i dette området vil avstanden til Finneid skole være opp mot 2,7 km.

Dette utløser krav om gratis skoleskyss for 1.klassinger, da grensen er 2 km.

I dag finnes det ikke noe rutetilbud for skolebarn på denne strekningen, og et slikt tilbud må derfor opprettes, om foreslått skolekrets vedtas.

Skal det opprettes et rutetilbud med buss for barna i dette området, er det også en forutsetning at det etableres trygge og sikre områder for på og avstigning.

I Nedre Hauan er det er allerede en trygg og sikker busslomme for barn som stiger av bussen på vei hjem fra skolen.

Det mangler derimot busslommer for påstigning for barn på vei til skolen.
Det finnes ingen bussstopp på strekningen fra Hauan bru til Finneid skole for påstigende på vei til Finneid skolen.

Ny busslomme på rett siden av veien, med merket og belyst overgang bør opprettes i Nedre Hauan hvis skolekrets innføres.

Jeg setter forøvrig spørsmål ved nødvendigheten av å innføre skolekrets hvis ny skolestruktur gjennomføres.
Finneid skole er bygd for 1-7.klasse og bør driftes deretter.
Dette vil føre til at antall elever på Vestmyra reduseres slik man ønsker, og man unngår et skolekrets system som skal administreres og tilpasses.

Et skolekrets-system vil alltid føre til skuffelser og utfordringer for enkelte barn som kanskje havner på "feil" side av grensen i forhold til venner/naboer.

Er ellers positiv til innføring av ny skolestruktur med to skoler i sentrum.

Mvh

Dan Håkon Kjerpeseth
Nedre Hauanvei 7a
8209 Fauske

Høringsuttalelse vedrørende forslag om endring av skolestruktur. Fauske kommunale FAU. (KFUF) 11.mars 2019

Kommunalt FAU har gitt i oppgave til skolene å lage egne uttalelser i denne saken.

Vi i kommunalt FAU setter stor misnøye til den økonomiske kutten i skoleverket, samtidig som vi ser at det brukes unødvendige midler som kunne vært innspart i stedet for de ressurser som skal brukes til kommunens barn. Men uansett, ser vi nødvendigheten av å sette i gang sparetiltak, og håper rådmannens stab har grundig gjennomgått denne saken før den tas opp til vedtak i kommunestyret. Det er allerede gjort store kutt i skolesektoren, og vi er redd for at ytterligere kutt vil komme på sterk bekostning av elevenes hverdag. Allerede nå ser vi at det har stor innvirkning i skolehverdagen, og vi etterspør derfor om det er tatt de rette beslutninger når det skal kuttes så drastisk i drift av skoler.

Når dette nå skal gjøres, ser vi nødvendigheten av å fastsette skolegrenser i sentrum, men vi velger å være nøytral i uttalelsen om nedleggelse av skoler.

Vi ser at det er forskjellige meninger om dette blant skolene, og det er jo forståelig. Derfor vil vi ikke uttale oss om dette, men håper rådmannen tar de rette beslutninger, og at kommunestyret også har satt seg godt inn i saken før den skal opp i møtet i mars.

Kommunalt FAU vil også understreke at vi ser at en slik prosess som dette ikke er tilfredsstillende når det gjelder de ansatte i skolen. Vi merker at flere er usikre på om de i det hele tatt har jobb når høsten kommer, og allerede søker seg inn i andre jobber. Dette gjør at vi mister mye god og sårt trengt arbeidskraft i skolene våre, og det er langt fra greit når vi ser framover i tid. Kvalifiserte lærere vokser ikke på trær, og vi er redde for at en prosess som dette vil gjøre det enda vanskeligere for skolene å følge opp de krav som settes. Derfor vil vi og understreke at vi ikke godtar en utsettelse av denne saken, om slikt forslag skulle komme fra politisk hold.

For kommunalt FAU,

Bjørn Thomas Hansen, leder

Uttalelse fra Vestmyra skoles FAU ang. høring om skolekretser og skolestruktur, med høringsfrist 12.mars 2019.

Foreldregruppa ved Vestmyra skole har gitt ut informasjon til sine medlemmer, der de har fått anledning til å lese høringsdokumenter, og komme med tilbakemeldinger.

Vi understreker at vi ikke er imot noen andre skoler i kommunen, men basert på kommunens økonomiske situasjon, har gruppa et overveiende flertall for å gå for rådmannens forslag om å legge ned Erikstad og Hauan skoler. Vi ser viktigheten i styrking av ressurser og lærertetthet, og er bekymret for den utvikling vi har i dag, der det kuttes sterkt i bemanningen på skolene. Hvis alternativet blir å beholde alle sentrumsskoler, og det skal kuttes gitte antall årsverk ved vår skole, er vi redde for at vi ikke bare vil få en økning i sykefravær blant personalet på skolen, men også vil få en type drift av skolen der det vil gå ut over elevenes hverdag, og vi vil få oppleve gjentatte brudd på opplæringsloven.

Ut fra dette, velger vi å tro at alternativet med å legge ned skoler, vil gi to sentrumsskoler med en styrket faglig kompetanse som igjen vil gi våre barn en bedre skolehverdag.

Vi vil også understreke at vi ikke vil godta en utsettelse av denne saken, men forventer en avgjørelse i kommunestyremøtet i mars. Dette fordi det er eneste måte vi kan få til en ryddig prosess der det kan tas hensyn til elever og personale på beste måte.

Når det gjelder innføring av skolekretser, ser vi dette som en nødvendighet, men ønsker også at det sees framover, slik at dette kan tilpasses en eventuell befolkningsvekst i sentrumsområdene. Generasjonsskiftet kommer før eller senere både i Hauan og på Vestmyra, og det må tas hensyn til dette, slik at det kan endres ved framtidig behov.

Vi synes prosessen fram til nå har foregått ryddig, og informasjon er blitt gitt underveis.
Vi regner derfor med at rådmannen i sin innstilling, har tatt de rette beregninger og betraktninger i sitt arbeide. Ut fra det høringen ønsker svar på, velger vi ikke å uttale oss om andre alternativer for skoledrift eller spørsmål om trafikksikkerhet o.l. Vår organisasjon er til for å styrke barnas beste i skolehverdagen, og vil fortsette å jobbe med det framover. Derfor vil vi igjen påpeke vår bekymring hvis kommunen skal fortsette sin økonomiske snuoperasjon med å fortsette å kutte i ressursene til skoledrift. Vi stoler på at de rette avgjørelser tas nå, slik at alle barn i kommunen får best mulig skolehverdag.

Med hilsen,

FAU Vestmyra skole.

SU ved Erikstad Skole

Fauske, 11.03.2019

Fauske kommune
postmottak@fauske.kommune.no

Uttalelse fra Erikstad SU vedrørende høringen om endring av skolestruktur og innføring av skolekretser i Fauske Kommune.

SU ved Erikstad skole tilslutter seg uttalelsen til Erikstad FAU

For SU Erikstad Skole

V/Eva Skog

FAU ved Erikstad Skole

v/Eva Skog

Fauske, 25.02.2019

Fauske kommune
postmottak@fauske.kommune.no

Uttalelse fra Erikstad FAU vedrørende høringen om endring av skolestruktur og innføring av skolekretser i Fauske Kommune.

FAU ved Erikstad skole ønsker å meddele følgende innspill knyttet til de punktene det bes svar på i høringen

1. Erikstad FAU er helt klar på at vi ønsker å beholde dagens struktur med 4 skoler i sentrum

2. Erikstad FAU har vektlagt følgende vurderinger:

- Vi er innforstått med det økonomiske utgangspunktet og at kommunen må spare. Dog stiller oss svært kritiske til at det ikke legges frem tall på besparelser de foreslåtte nedleggelsene medfører. Vi får opplyst at kommunen skal spare 15 millioner i skolesektoren, men ikke noe om hvor mye spares ved mindre husleie, redusert merkantil ressurs, reduksjon ledelsesressurs eller drift av skolebygg som følge av reduksjon til to skoler i sentrum. Småskolene i sentrum kommunen drives i dag i balanse. Det gjør ikke Vestmyra Skole. Med knappere ressurser, økt elevtall og dårlig arealplass til elevene ligger **ikke** forholdene til rette for at trenden vil endre seg kommende år. Vi frykter økt vikarbruk og et større behov for tilrettelagt/spesial undervisning som konsekvens ved overflytting av Erikstad til Vestmyra.

- En uendret skolestruktur vil medføre betydelige færre ressurser, men vi mener likevel det er gode muligheter til å drive en bra og fornuftig skole på Erikstad. Når ressursene blir færre ønsker vi å vektlegge at det er til barnas beste å starte skolegangen i klasser som ikke er for store. Klassestørrelse har stor betydning for elevenes læringsutbytte, spesielt de yngste og svakeste. Forskning viser at elever som har gått i klasser med lavere elevtall de første skoleårene har økt læringsutbytte og beholder forspranget når de kommer over i større klasser. Dette fordi mindre klasser gir større muligheter for individuelt tilpasset opplæring med variert undervisningsopplegg, bedre klassekontroll og mer tid for læreren til å vurdere elevens læringsarbeid. Vi ønsker å påpeke viktigheten med tett samspill mellom lærer og elev. Kravet om økt tidlig innsats på 1.-4.trinn ble ytterligere forsterket gjennom endring i opplæringsloven nye §1-4 som trådte i kraft 1.august 2018. Kommunen vil i større grad sikre dette på en bedre måte ved opprettholdelse av Erikstad, enn ved sammenslåing og etablering av store klasser.

- I dokumentet "En vurdering av skolestruktur i Fauske Kommune" vises det til at det er plass til elevene fra Erikstad skole på Vestmyra **forutsatt** innføring av kretsgrenser. Dette bevitner at marginene er små og at det blir kritisk dersom elevtallet skulle endre seg innenfor det antatte kretsene (ved f.eks tilflytting). Det er videre oppført at det ulike størrelser på klasserommene knyttet til 1.-4. trinn på Vestmyra, og at tildeling av klasserom må gjøres ut fra klassestørrelsene. Dette vil ikke i alle tilfeller være en optimal løsning. En opprettholdelse av Erikstad skole vil medføre et langt romsligere areal for elevene. Mulighetene for arbeid i grupper og på tvers av klasser, eller ved behov for særskilt undervisning, er store med rik tilgang til ledige rom. Erikstad har et unikt uteareal som benyttes både i undervisningssammenheng og i fritid. Nærheten til turområde gjør det lettere for skolen å benytte naturen som læringssted, dette i tråd med folkehelseperspektivet.

- Elevene ved Erikstad har i dag en trygg og sikker skolevei. Ved nedleggelse vil utfallet bli det motsatte. Vi anser det som svært problematisk at elevene i aldersgruppen 6-10 år skal krysse RV 80 (Nordlands mest trafikkerte vei) via lysregulert fotgjengerfelt. Flere av tilførselsveiene, særlig fra området mot Lund er av en slik standard at mange av foreldrene vil kjøre barna sine til skolen av trafikksikkerhetshensyn. Dette vil uten tvil ytterligere utfordre de allerede meget kaotiske trafikkforholdene som er ved Vestmyra skole.

- Erikstad FAU mener det påløper stor risiko med å øke elevtallet på Vestmyra ytterligere. Sprengt kapasitet med færre lærerressurser, økt elevtall og liten fysisk plass innbyder ikke til bedre vilkår for de som ikke finner seg til rette i store klasser, eller som av ulike årsaker faller utenfor. Vi ønsker å påpeke at ved opprettholdelse vil Erikstad kunne fungere som en "buffer" for Vestmyra og bidra til å løse vanskelige elevsaker. Kommunen vil med dette ha et mulig tilbud til elever som ikke trives eller fungerer i større grupper.

- Ombygging av Erikstad er nylig vedtatt av kommunestyret. Tilpasning av lokalene for å gi plass til barnehage i 2. etasje og skole i 1.etasje er godt i gang. FAU forventer at disse vedtakene følges opp. Vi mener det er positivt med skole og barnehage i samme hus og ser mange mulige synergieffekter både tanke på kvalitet og økonomi.

3. Slik vi ser det vil ikke en videreføring av dagens struktur vil gi våre barn betydeligere reduksjoner i lærer/voksentetthet, sett i forhold til om det blir kun to skoler i sentrum. Dette mener vi med bakgrunn i den tentative fordeling av årsverk hvor forskjellen på antall årsverk ikke er i samsvar med økt elevtall ved Vestmyra ved eventuell nedleggelse. Ser man dette i sammenheng med at det vil bli etablert store klasser, det er begrenset areal ved Vestmyra skole og en langt mer utrygg skolevei, taler det ikke for en nedlegging av Erikstad.

   Faktum at reduserte ressurser vil kunne medføre sammenslåing av elever fra flere trinn anser vi ikke som problematisk. Erikstad har i lang tid benyttet seg av aldersblanding og ønsker å bygge videre på disse erfaringene. Elevene har også uttrykt godt læringsutbytte av aldersblandet undervisning.

4. Erikstad FAU sin innstilling til innføring av skolekretser i kommunen avhenger av om skolestrukturen endres. Ved eventuell nedleggelse ønsker vi helt klart at kretsgrenser

ikke innføres som følge av at det vil ikke gi noe alternativ for de som av ulike årsaker ikke finner seg til rette på Vestmyra. Dersom Erikstad driftes videre er vi positiv til innføring av skolekretser, da dette vil kunne lette på «trykket» til Vestmyra, samt være med på å sikre på opprettholdelse av elevtall til Erikstad. Vi mener at fritt skolevalg har medført at elevtallet ved Erikstad er kunstig lavt.

Erikstad FAU ønsker at endring av skolestruktur til 3 skoler i sentrum vurderes. Ikke med bakgrunn i å fremheve Erikstad foran Hauan, men for å unngå den sprengte kapasiteten som det vil bli på Vestmyra dersom Erikstad skole legges ned.

For FAU Erikstad skole

v/Eva Skog

Uttalelse fra Fauske Ungdomsråd om skolestrukturen i Fauske Kommune

Fauske Ungdomsråd ønsker å uttale seg om endringsforslagene i skolestrukturen. De to forslagene er å enten legge ned Erikstad skole og Hauan skole, eller å redusere antall lærere i kommunen. En nedleggelse av Erikstad skole og Hauan skole vil føre til at elever i 1 – 4. trinn ved disse skolene vil overføres til henholdsvis Vestmyra og Finneid skole. Reduseringen av antall lærere vil føre til at klasser blir slått sammen, og klasser på inntil 24 elever vil ha én kontaktlærer. Fauske Ungdomsråd mener at Hauan skole og Erikstad skole bør legges ned.

Vi mener at å opprettholde lærertettheten ved skolene er viktig. Ved kutt i lærertetthet frykter vi at elever ikke vil få tett nok oppfølging i skolegangen. Én lærer har ikke nok kapasitet til å følge opp 24 elever alene, dette vil påvirke skolegangen på en negativ måte. Ikke bare i forhold til elevene vil det være problematisk, men lærerne kan også påvirkes av for stor arbeidsmengde. Ungdomsrådet vet det har vært et problem tidligere at det har vært stor forskjell på opplæringen ved barneskolene. Når elevene har startet på ungdomsskolen har det vært stor forskjell i hvor stor grad elevene har klart å henge med i pensum på bakgrunn av hvilken barneskole de har gått på. Flere av medlemmene i ungdomsrådet husker hvordan medelever klagde på at opplæringen hadde vært dårlig ved flere skoler. Vi tror at ved å samle elevene på samme skole, vil man oppnå at opplæringen i større grad blir lik for alle elevene. For eksempel vil det bli lettere for lærerne å samkjøre opplæringen og å samarbeide.

Klassemiljøet vil bli bedre når man har større og flere klasser på samme skole. Mangfoldet av personligheter og bakgrunner blir større. Det blir lettere å finne seg venner, fordi sjansen er større for at man går i klasse med noen som har like interesser. Et større mangfold vil altså tilsvare et bedre psykososialt miljø. I små klasser vil grupperinger gjøre seg ekstra tydelig, fordi det ikke er flere å støtte seg på hvis man faller utenfor.

Sosialiseringen blir lettere i større grupper med flere typer personligheter. Man blir vant til at folk er forskjellige, og lærer seg å omgås ulike typer mennesker. Ved at man fra tidlig alder må forholde seg til et større antall individer daglig, blir det lettere senere i livet å være trygg i nye situasjoner og i å skape relasjoner til andre. Vi kan også tilføye at de av medlemmene i ungdomsrådet som har gått i både mindre og større klasser, har hatt bedre trivsel i de større klassene.

Et sterkt argument mot å legge ned Hauan skole og Erikstad skole, har vært at elevene med spesielle behov vil få dårligere oppfølging ved en stor skole som på Vestmyra. Vår mening er at det motsatte vil være tilfelle. Vi viser til *En vurdering av skolestruktur i Fauske kommune*. Punkt 6.2.2 omhandler elever med spesielle behov. Her utrykkes det at oppfølging av § 1 – 4 i opplæringsloven om *Tidleg innsats på 1 til 4. trinn* vil i større grad bli mulig ved endring i skolestrukturen. Grunnen til dette er at selv om klassestørrelsen øker, vil strukturendringen gi mulighet for flere pedagoger og større tetthet av assistenter/fagarbeidere ved 1 – 4. trinn.

Hvis man beholder dagens struktur vil man ha mindre klasser, men på grunn av de økonomiske rammene til skole vil det ikke være mulig å sette inn flere pedagoger og assistenter/fagarbeidere i basisfagene. Denne sparingen sikrer nærliggende skolebygg, men det hjelper lite å ha et nærliggende skolebygg når man ikke har nok lærere til å gi god oppfølging av elevene. Dermed vil oppfølgingen av elever med spesielle behov bli bedre ved en eventuell strukturendring.

En bekymring for mange er at elevene vil få lengre skolevei, og at det er mer praktisk å ha en skole i nærmiljøet. Dette skal i utgangspunktet ikke være noe problem. Elevene som bor langt nok unna skolen til å ha krav på buss, vil få skolebuss til skolen. Vi viser til at rådmannen har uttalt i *En vurdering av skolestruktur i Fauske kommune* at ”trafikksikkerheten for elevene er ivaretatt ved endring av struktur”. Dermed skal ikke dette være et problem.

Konklusjon: Fauske Ungdomsråd mener at en strukturendring vil være å foretrekke. Vi viser til argumentene ovenfor og at klassemiljøet, sosialisering, lærertetthet og oppfølging av elevene vil få positiv effekt av strukturendringen.

Vennlig hilsen
Fauske Ungdomsråd

FAUSKE KOMMUNE

Vestmyra barnehage

Dato: 11.03.2019
Vår ref.: 19/3671
Deres ref.:
Saksb.: Sissel Alver

Politisk sekretariat
Postboks 93
Torggt. 21
8201 FAUSKE

Høringsuttalelse vedrørende skolestruktur i Fauske kommune og innføring av skolekretser

Samarbeidsutvalget ved Vestmyra barnehage har i møte 18.02.19 behandlet Rådmannens forslag til skolestruktur i Fauske kommune og innføring av kretsgrenser.

SU har følgende innspill i saken:

1. Vestmyra barnehages SU går enstemmig inn for en endring av dagens skolestruktur til 2 skoler i Fauske sentrum og innføring av skolekretser i Fauske kommune.

2. SU's hovedargument er kommunens økonomiske situasjon. Store innsparinger tvinger seg nå fram, og SU mener at en nedleggelse av Hauan og Erikstad skoler totalt sett vil gi færrest negative utslag for innbyggerne.

3. At en videreføring av dagens struktur vil gi betydelige reduksjoner i lærer/voksentetthet i hele kommunen, samt innføring av fådelte klasser har helt klart hatt betydning for SU's valg. SU finner det naturlig at en store innsparingen som nå uansett må gjøres, vil gi færre negative utslag med to skoler i sentrum enn med fire.

4. Vestmyra barnehages SU har ingen spesielle innspill knyttet til forslaget om innføring av skolekretser i Fauske kommune, ut over det som er nevnt i punkt 1.

Med vennlig hilsen

Torgeir Leikanger
Leder av Samarbeidsutvalget

Sissel Alver
Styrer

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Kopi til
Su's medlemmer
Tom Erik Holteng Enhetsleder Enhet Barne- og familieenheten

Fauske 3. mars 2019

Uttalelse fra SU ang. høringen ifm. skolekretser og skolestruktur.

Høringsfrist 12. mars 2019.

Hauan SU ønsker å komme med en uttalelse ift. høringen om skolestruktur og skolekretser, og tar utgangspunkt i de spørsmålene det bes om innspill på.

1: Hauan SU vil si seg enige med tilbakemeldingen til Hauan FAU og ønsker å beholde dagens skolestruktur med 4 skoler. Etter vår informasjon blir går ikke drift av Hauan skole med underskudd og derfor ses det ikke nødvendig å legge ned skolen. Mange, både foreldre, barn og lærere, trives bedre med litt mindre skolemiljøer der barna blir sett. Det er også ønskelig å beholde heller mindre klasser med 15 elever og 1 lærer, ift større klasser med 30 barn og 2 lærere. Vi har forstått at miljøet på Storskolen Vestmyra blir noe trangt og uoversiktlig og derfor har ikke lærere mulighet å gi de enkelte barna den oppfølgingen de trenger. Ift til dette anbefales det at 5-7. klasse blir flyttet tilbake til Finneid skole der det er bygd flotte nye lokaler som ikke blir utnyttet, og det vil gi mer rom på Vestmyra skole.

Vi har også forstått at det er planlagt nye tomter i Hauan. Pr dags dato er dette et området der det flytter mange unge barnefamilier. Disse flytter dit med ønske om nær og trygg skolevei for ungene. Dette er også et argument for å beholde Hauan skole.

2: med henhold til skolekretser ønsker vi å ha 2 skolekretser: Hauan og Finneid, og Vestmyra og Erikstad

Mvh SU Hauan barnehage

Fauske 07.03.2019

Uttalelse fra Fagforbundet avd. Hauan barnehage ang. høringen ifbm. skolekretser og skolestruktur.

Fagforbundet avd. Hauan barnehage ønsker å komme med en høringsuttalelse om skolekretser og skolestruktur, og tar utgangspunkt i de spørsmålene det bes om innspill på.

1. Vi ønsker alternativ a), beholde dagens struktur med 4 skoler i Fauske sentrum. Vi har valgt å vektlegge følgende grunnlagsvurderinger på bakgrunn av grunnlagsmaterialet:

2. a) 6.1.2 Understøtte bostedsutvikling.

Bydelen Hauan er i kraftig vekst med tanke på utbygging av nye boligfelt. En stor andel av de som velger å etablere seg her, er barnefamilier som blant annet verdsetter nærhet til skole, barnehage og fine turområder. Det er stor søknad til barnehagene i området Hauan, og dette mener vi gir et signal på behovet for også å beholde skolen i nærmiljøet.

b) 6.1.4 Miljø og helse i skolen.

Hauan skole har et attraktivt og populært uteområde, som gir gode muligheter for fysisk utfoldelse som er i tråd med at Fauske kommune er en folkehelsekommune og derfor skal vektlegge gode muligheter for fysisk aktivitet. Engasjementet i forbindelse med å opprettholde lysløypa, er et klart signal fra innbyggerne i området Hauan om at nærheten til slike tilbud er viktig også i skolehverdagen.

c) 6.2.1 Barnas beste.

Barneombudet sier følgende om barns beste: ”*I henhold til barnekonvensjonen artikkel 3 skal kommunen, i alle saker som berører barn, ta hensyn til hva som er barnets beste. I saksfremlegget skal kommunen dokumentere hvordan en overføring til andre skoler vil gi en like god, eller bedre ivaretakelse av barna*.”

Elevene ved Hauan skole har allerede uttalt seg om en mulig nedleggelse av skolen, og dette er ikke noe de ønsker. Godt skolemiljø i trygge rammer er viktig for å opprettholde en god faglig utvikling.

d) 6.2.3 Skolevei og trafikksikkerhet.

Ved å opprettholde skolene Hauan og Finneid, vil det bidra til at elevene får en trygg skolevei. Det vil være en stor fordel å kunne holde de yngste elevene unna sentrumskjernen der trafikktettheten er vesentlig høyere enn i utkanten av sentrum. I rundskrivet "En vurdering av skolestrukturen i Fauske kommune", står det blant annet at det ble foretatt en gjennomgang av hvilke tiltak som måtte være på plass for å ivareta sikkerheten for elevene knyttet til bygging av nye Vestmyra skole og utbygging av Finneid skole. Det står videre at tiltakene er effektuert og rådmannen mener trafikksikkerheten for elevene er ivaretatt ved endring av struktur. Er det nå gjort en ny vurdering? Hva er evt. lagt til grunn for å endre vurderingen?

e) 6.3.2 Koblinger av tjenester.

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. Barna skal få bli kjent med hva som skjer i skolen og skolefritidsordningen. (Rammeplan for barnehagen, 2017, s. 33-34)

Vi har i dag et godt samarbeid mellom Hauan barnehage og Hauan skole for å forberede de eldste barna på overgangen frem mot skolestart. De eldste barna i barnehagen er på ukentlige besøk på skolen for å bli trygge på nye voksne og for å bli kjent med omgivelsene både ute og inne. Dette skal være med på å gjøre skolestarten til en trygg opplevelse for barna. Ved å legge ned Hauan skole, vil dette tilbudet bli sterkt redusert på grunn av avstand.

3. Vi viser til høringsuttalelsen fra FAU Hauan skole, og sier oss enig i denne uttalelsen.

4. Vi viser til høringsuttalelsen fra FAU Hauan skole, og sier oss enig i denne uttalelsen.

Mvh.
Fagforbundet avd. Hauan barnehage
v/ tillitsvalgt
Hilde Ekeberg

FAU ved Valnesfjord skole

v/Margrete Torseter

margretetorseter@me.com

Til Fauske kommune

postmottak@fauske.kommune.no

25. februar 2019

HØRINGSUTTALELSE - ENDRING AV SKOLESTRUKTUR OG INNFØRING AV SKOLEKRETSER

FAU ved Valnesfjord skole er fornøyd med at Fauske kommune prioriterer skole høyere enn sammenlignbare kommuner, men aksepterer at nedgangen i elevtall må gi seg utslag i at det kuttes i driftutgiftene til skole.

Vi legger ut fra kommunestyrets tidligere vedtak og rådmannens vurdering av skolestruktur i Fauske til grunn at utgiftene til skoledrift må reduseres. Videre legger vi til grunn at også Valnesfjord skole vil bli berørt av kuttene, uavhengig av hvilken skolestruktur en ender opp med. For oss er det derfor viktig at det ikke bare er innbyggere med tilknytning til Erikstad skole eller Hauan skole som blir hensyntatt. Dette er en sak som i høyeste grad også gjelder fremtiden for skoleelever i Valnesfjord.

Det er i høringsbrevet bedt om innspill på fire punkter, og vi deler denne uttalelsen inn i de samme punktene.

1) Hva er mest ønskelig:

a. Beholde dagens struktur med 4 skoler i Fauske sentrum

b. Endring av skolestruktur til 2 skoler i Fauske sentrum

Valnesfjord FAU mener at det er nødvendig å redusere antall skoler i Fauske sentrum til to.

2) Hvilke vurderinger er vektlagt i vurderingen ut fra grunnlagsmaterialet (kapittel 6 i vedlegget)

Kommunens administrasjon har etter vår oppfatning foretatt en grundig vurdering av alle områder knyttet til endring i skolestruktur. Vi ser at det nok kan være ulike oppfatninger når det gjelder enkelte av forutsetningene og konklusjonene, men velger å legge vurderingene til grunn.

Avgjørende for vår vurdering er vårt ønske om at barna i Valnesfjord skal være sikret kvalitet i sin skolehverdag, og ha best mulig forutsetninger for å tilegne seg den kunnskapen som kreves. Da må antall lærere og andre voksenpersoner i skolen i alle fall ikke reduseres mer enn høyst nødvendig. En reduksjon i tiden til skoleledelse er heller ikke ønskelig, da utviklingsoppgaver er viktige å ivareta.

Fauske kommune står overfor utfordringer i form av fortsatt nedgang i elevtall og økte kompetansekrav for lærere. Dette må etter vår oppfatning bety at antall skoleklasser må reduseres og at lærerkollegiene bør bli større og mer robuste.

Vi har selvsagt også lagt vekt på at det fra rådmannen er vurdert slik at miljø og helse, trafikksikkerhet og så videre for alle elever er ivaretatt.

Når det gjelder vurderingen av barnets beste, vil vi påpeke at plikten til å ta hensyn til barnets beste må gjelde alle barn i kommunen. Vi mener at dette gjøres ved å redusere antall skoler i Fauske sentrum til to, i alle fall over tid.

3) En videreføring av dagens struktur gir betydelige reduksjoner i lærer/voksentetthet i hver enkelt skoleklasse i hele kommunen, samt innføring av fådelte klasser der sammenslått elevtall av 2 klassetrinn er lavere enn 25 elever. Har dette betydning for valg av alternativ, og hvorfor?

Dette har stor betydning for vår oppfatning om at antall skoler i Fauske sentrum må reduseres til to. Vi ønsker ikke at våre barn skal få en større reduksjon i lærer-/voksentetthet enn høyst nødvendig. Fådelte skoler på et sted med så mange innbyggere som Fauske sentrum virker for øvrig ikke som noen god løsning.

4) Innspill knyttet til opprettelse av skolekretser i Fauske kommune

Vi har forståelse for behovet for mer forutsigbarhet når det gjelder elevtall ved de enkelte skolene i kommunen, og støtter forslaget om å innføre skolekretser. Ingen elever bør bli nødt til å bytte skole på bakgrunn av at skolekretser innføres. Vi vurderer det som positivt at elever bosatt i Tørresvika fortsatt skal ha Valnesfjord som sin nærskole.

Avslutning

Vi mener at Valnesfjord gjennom nedleggelsen av Kosmo skole har tatt sin del av belastningen for å redusere kommunens driftsutgifter til skole. Valnesfjord skole er den skolen i Fauske kommune med lavest voksentetthet, og det er ikke akseptabelt at denne skal reduseres fordi skolestrukturen i Fauske sentrum skal opprettholdes også i denne omgang.

Rådmannen er klar på at en effektivisering/innskrenking uten en omorganisering vil få konsekvenser for det faglige innholdet i skolen. En videreføring av dagens struktur vil gå på bekostning av tidlig innsats og økt pedagog/voksentetthet. Dette må unngås. Vi er opptatt av at skoledriften må være forsvarlig og lovlig. Færre voksne per elev vil også innebære utfordringer når det gjelder skolemiljø, der Fylkesmannens tilsynsrapport tilsier at Valnesfjord skole allerede har utfordringer.

Vi forutsetter at politikerne nå tenker helhet og hva som blir best for samtlige skolebarn i kommunen, nå og i fremtiden.

For FAU ved Valnesfjord skole

Margrete Torseter

FAUSKE KOMMUNE

Erikstad barnehage

Dato: 06.03.2019
Vår ref.: 19/3693
Deres ref.:
Saksb.: Karen Ro

Politisk sekretariat
Postboks 93
Torggt. 21
8201 FAUSKE

Høringsuttalelse vedrørende endring av skolestruktur i Fauske Kommune og innføring av skolekretser.

Samarbeidsutvalget i Erikstad barnehage har i møte 28. februar 2019 Sak 1/19 behandlet høring endring av skolestruktur i Fauske kommune og innføring av skolekretser. Samarbeidsutvalget har gjort følgende vedtak:

Sak 1/19 Høring endring av skolestruktur i Fauske Kommune og innføring av skolekretser.

> Samarbeidsutvalget har diskutert saken, og kommet fram til at det mest ønskelige er alternativ 1) b. Endring av skolestruktur til 2 skoler i Fauske sentrum.

Med vennlig hilsen

Vegard Bakken
Leder Samarbeidsutvalget

Karen Ro
Styrer

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Kopi til
Tom Erik Holteng — Enhetsleder — Enhet Barne- og familieenheten

Fra: Postmottak
Sendt: onsdag 6. mars 2019 10:53
Til: Torill Jensen
Emne: VS: Høringssvar skolestruktur SU/SMU 25.02.19 - Særutskrift fra møtereferat

Fra: Inger Lise Evenstrøm <Inger.Lise.Evenstrom@fauske.kommune.no>
Sendt: fredag 1. mars 2019 10.43
Til: Postmottak <postmottak@fauske.kommune.no>
Emne: Fwd: Høringssvar skolestruktur SU/SMU 25.02.19 - Særutskrift fra møtereferat

Får dere lagt denne i fokus?

// Vennlig hilsen Inger-Lise Evenstrøm
Enhetsleder skole, FAUSKE KOMMUNE

+47 75 60 40 26
http://www.fauske.kommune.no

Videresendt melding:

> **Fra:** Karl-Inge Borgen <karl-inge.borgen@fauske.kommune.no>
> **Dato:** 1. mars 2019 kl. 10:41:55 CET
> **Til:** Inger Lise Evenstrøm <Inger.Lise.Evenstrom@fauske.kommune.no>
> **Kopi:** Ann Ranveig Breivik <ann.breivik@fauske.kommune.no>
> **Emne: Høringssvar skolestruktur SU/SMU 25.02.19 - Særutskrift fra møtereferat**
>
> **SU / SMU 08. 18/19: Høring – skolestruktur og opprettelse av kretsgrenser**
>
> Sak knyttet til endring av skolestruktur og opprettelse av skolekretser i Fauske skal behandles i kommunestyret 28.mars 2019.
> Rådmannen har bedt om høringsinnspill på saken innen 12. mars.
> SU ber om at følgende uttalelse fra SU/SMU ved Vestmyra oversendes rådmannen innen fristen.
>
> **Høringssvar:**
>
> **SU/SMU ved Vestmyra skole støtter rådmannens innstilling om at det skal være to skoler i sentrum fra 01.08.19**
>
> **Argumenter for to skoler i sentrum:**
>
> **Den økonomiske situasjonen i Fauske kommune.**
> Hvis Fauske kommune velger å beholde fire skoler i sentrum, vil det likevel bli store kutt.21, 5 årsverk skal bort uansett framtidig skolestruktur. Dette vil gå kraftig ut over kvaliteten og tilbudet i alle skolene i Fauske.

Vestmyra skole må ned med ytterligere 8 stillinger om vi velger å beholde 4 skoler. De andre skolene i sentrum vil bli fådeltskoler.

Skoleåret 2018/2019 ble Vestmyra skole tatt ned med 10 årsverk. Hvis Vestmyra må ned med ytterligere 8 årsverk i 2019/2020, vil det oppstå meget store utfordringer med å drifte skolen innenfor rammen av opplæringsloven. Det er neppe mulig med de utfordringene skolen har.

Framtidige kompetansekrav (2025).

Store skoler vil være best rustet til å møte kompetansekravene i 2025.

Vi vil få fådelte skoler hvis vi velger å beholder fire skoler. Har dette betydning for valget vårt?

Tilbudet og kvaliteten på opplæringen vil bli dårligere til elevene ved de framtidige fådeltskolene.

Innspill knyttet til opprettelse av skolekretser i Fauske kommune:

- Uansett valg av struktur, må det innføres skolekretser i Fauske sentrum.
- Det gis ingen dispensasjon
- Ved to skoler i sentrum, er det en forutsetning at det innføres skolekretser. Hvis ikke, er det ikke plass til elvene fra Erikstad ved Vestmyra skole

SU/SMU vil likevel understreke at fremtidige skolekretser må kunne endres i takt med den demografiske utviklingen i Fauske sentrum.

Annet:

For SU/SMU er det også svært viktig at avgjørelsen tas i kommunestyremøtet i mars og ikke utsettes til møtet i mai. Dette for å få tid til en mest mulig saklig og ryddig prosess fram mot ny skolestruktur.

Uttalelsen er enstemmig.

Ann R. Breivik - Leder

Vennlig hilsen
Karl-Inge Borgen
Rektor Vestmyra skole, FAUSKE KOMMUNE
+47 75 60 46 02 // +47 90597105
karl-inge.borgen@fauske.kommune.no

FORSKRIFT OM KRETSGRENSER

- Fauske kommune

Hjemmel:

Fastsatt av kommunestyret Fauske kommune xx.xx.2019 med hjemmel i lov av 17.juni 1988 nr 61 om grunnskolen og den videregående opplæringa § 8 – 1 (opplæringslova)

Kap 1. Formål og virkeområde

§ 1-1 Formål

Forskriften skal bidra til rask, forutsigbar og likeverdig behandling ved tildeling av skoleplass.

§ 1-2 Virkeområde

Forskriften omfatter alle barn som er bosatt i Fauske kommune som har rett og plikt til grunnskoleopplæring etter opplæringslovens § 2 -1

Kap 2 Skolekretsgrenser og nærskolerett

§ 2-1 – Definisjoner m.v

Opplæringslovas § 8-1 første ledd første og annet punktum lyder*:*

«Grunnskoleelevane har rett til å gå på den skolen som ligg nærast eller ved den skolen i nærmiljøet som dei soknar til. Kommunen kan gi forskrifter om kva for skole dei ulike områda i kommunen soknar til»

Hensikten med inndeling i skolekretser i forskriften er å definere hva som regnes som nærskole for eleven i tråd med opplæringslovas § 8-1 første ledd første og annet punktum.

Skolekretser gir oversikt over hvilke områder i kommunen som sogner til hvilke skoler.

Grunnkretser er definert av Statistisk sentralbyrå og beskriver en geografisk ensartet enhet.

Barnets bosted defineres som barnets folkeregistrerte bostedsadresse, og angir hvilken grunnkrets og skolekrets barnet tilhører.

§ 2 -2 Skolekretsene for grunnskoler i Fauske kommune

<u>Vestmyra og Erikstad skolekrets:</u>

Grunnkrets 0304 til 0310, 0312 til 0317. Elever bosatt i Tørresvika, grunnkrets 0316, tilhører Valnesfjord skolekrets.

Grunnkrets 0311 fra og med Lilleskjåheia og nordover

Grunnkrets 0301 Rabbenveien og nord for Rabbenveien

Hauan og Finneid skolekrets:

Grunnkrets 0109, 0201 til 0205, 0302, 0303.

Grunnrets 0301 sør for Rabbenveien

Grunnkrets 0311 veiene Gryttingveien, Sjåheiveien og Tistleveien

Valnesfjord skolekrets:

Grunnkrets 0401 – 0409

Elever bosatt i Tørresvika, grunnkrets 0316, tilhører Valnesfjord skolekrets.

Sulitjelma skolekrets:

Grunnkrets 0101 til 0108

Kap 3 Tildeling av skoleplass

§ 3 - 1 Tildeling av skoleplass for nye 1. klassinger

Inntak til skole gjøres i henhold til opplysninger fra folkeregisteret om barnets bostedsadresse, som avgjør hvilken skolekrets barnet tilhører, jfr. § 2-1 og § 2-2 i denne forskrift.

§ 3 - 2 Overgang til 5. trinn

Inntak til 5.trinn gjøres i henhold til opplysninger fra folkeregisteret om barnets bostedsadresse, som avgjør hvilken skolekrets barnet tilhører, jfr. § 2-2 og § 2-3 i denne forskrift.

§ 3 - 3 Elever som flytter underveis i skoleløpet

Elevens foresatte plikter å melde fra om flytting som fører til at eleven må bytte skolekrets. Slik melding gis til rektor ved skolen det flyttes fra. Rektor som mottar slik melding plikter å informere rektor i elevens nye skolekrets om flyttingen.

Kap 4 Søknad om opptak til skole i annen skolekrets

§ 4 -1 Søknad

Etter særskilt søknad kan rett til skolegang ved annen skole enn den skolen som eleven etter kommunens kretsinndeling tilhører innvilges. Formålet med innvilgelse av annet skolested enn nærskole er å sikre barnets rett til opplæring, jfr. opplæringslovas § 2-1 første ledd, og et godt fysisk og psykososialt miljø, jfr. opplæringslovas § 9a.

Slik søknad skal sendes enhetsleder skole i Fauske kommune.

§ 4-2 Skoleskyss i forbindelse med vedtak om skolebytte

Elever som får innvilget skolegang ved skole utenfor egen skolekrets, har i utgangspunktet ikke rett til gratis skoleskyss.

Når søknad om skolebytte er begrunnet i pedagogiske eller sosiale forhold som er nødvendig for å sikre rett til opplæring, jfr. opplæringslovens § 2-1 og § 9a-1, kan gratis skoleskyss likevel innvilges.

Kap 5 Saksbehandling og klage

§ 5-1 Saksbehandling

Rektor ved den enkelte skole treffer vedtak i saker som gjelder opptak av elever med bostedsadresse innen egen skolekrets, jfr. denne forskriftens kap. 3.

Enhetsleder skole treffer vedtak i saker der det foreligger søknad om å gå på skole utenfor opprinnelig skolekrets, jfr. denne forskrifts kap. 4, herunder også om det skal innvilges fri skoleskyss i forbindelse med vedtak om skolebytte.

§ 5-2 Klage

Avgjørelse om tildeling av skoleplass og avgjørelse om gratis skoleskyss i forbindelse med vedtak om skolebytte, er enkeltvedtak jf. forvaltningslovens § 2 første ledd bokstav b), og kan påklages til fylkesmannen i Nordland, jfr. opplæringslovas § 15-2.

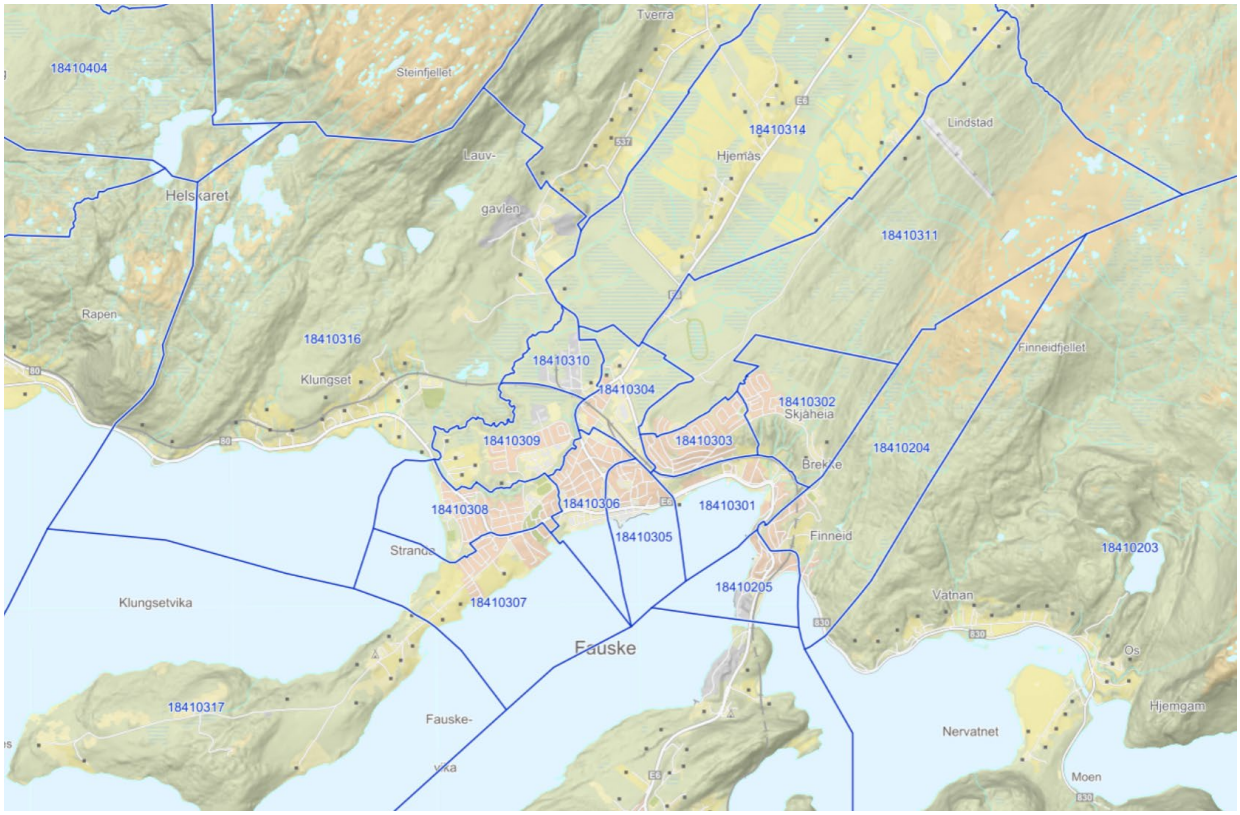
Klagefrist er 3 uker fra mottak av underretning om vedtaket, jf. forvaltningslovens § 29 første ledd. Klagen skal sendes til den instans som i første omgang har fattet vedtaket, jf. forvaltningslovens § 33.

§ 5-3 Ikrafttredelse

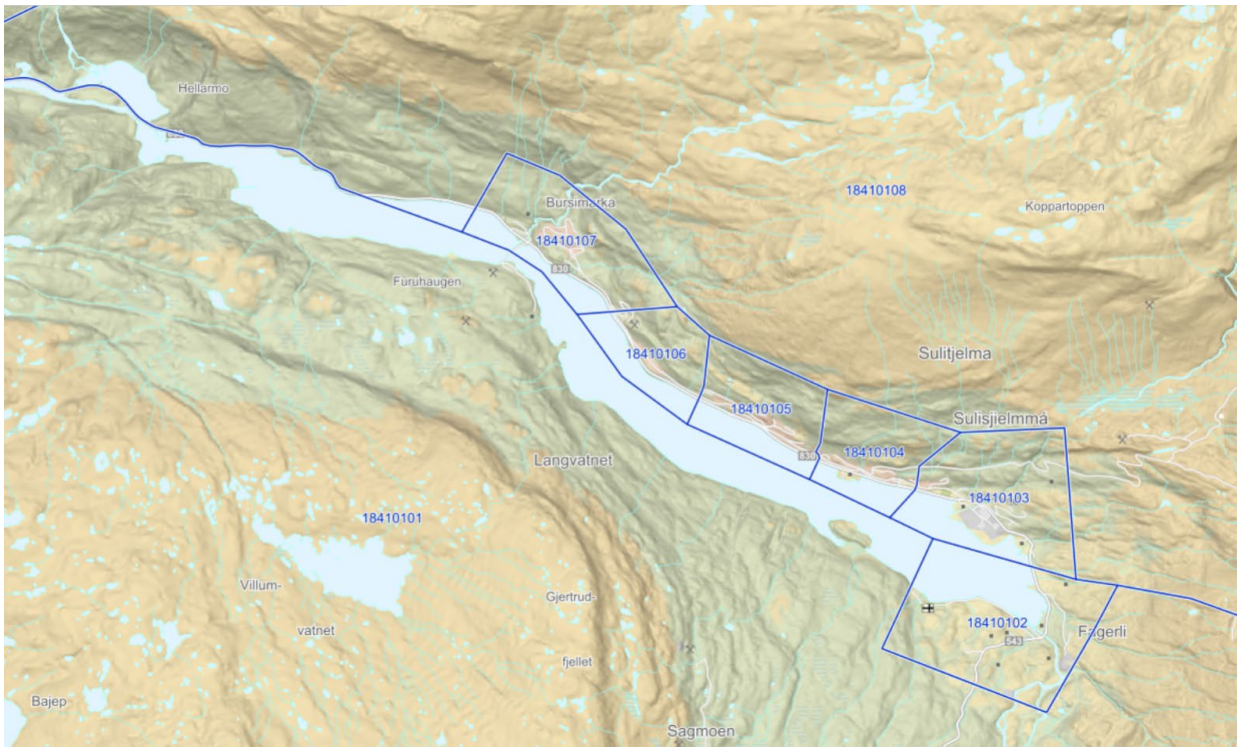
Forskriften trer i kraft fra og med elevinntak som gjelder for skoleåret 2019/20.

https://kartiskolen.no/?topic=generelt&lang=nb&bgLayer=vanlig_grunnkart&X=7460468.72&Y=518476.22&zoom=14&layers=grunnkretser

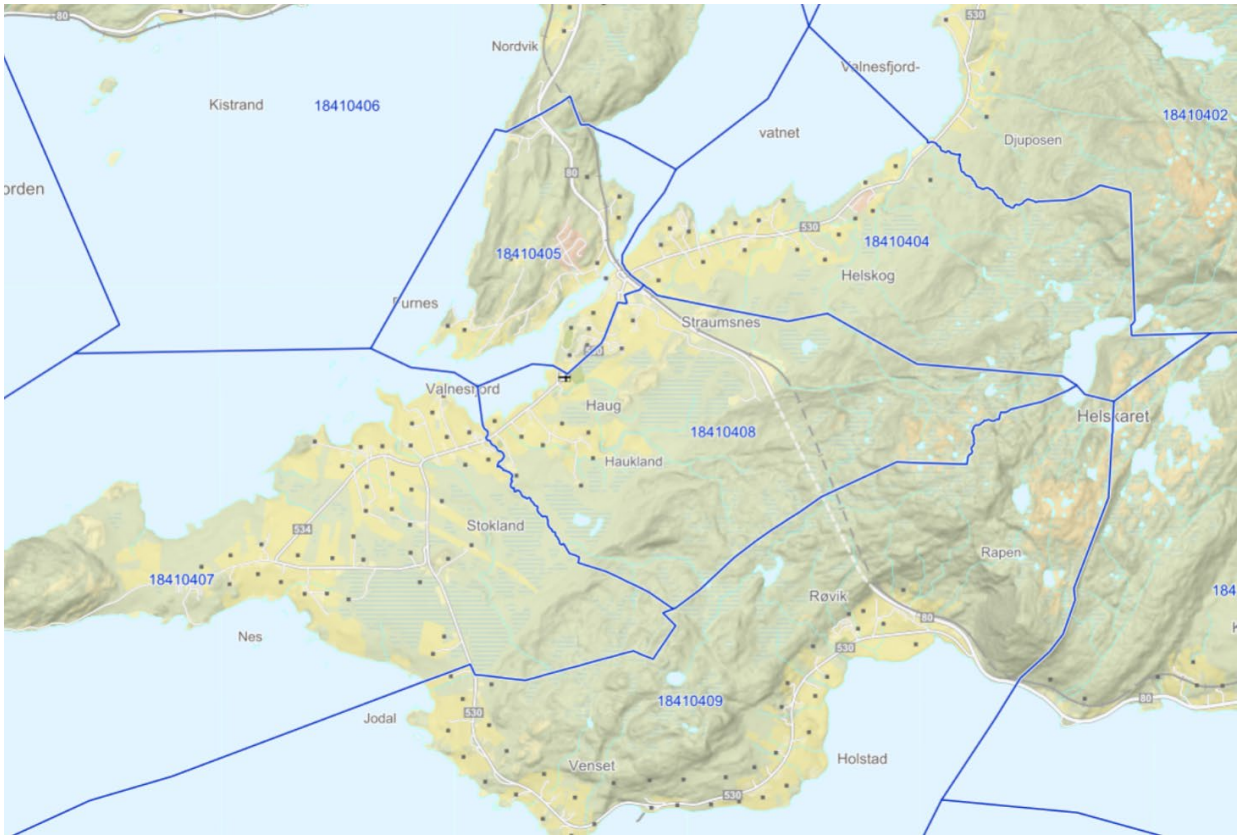
Grunnkretser er en findeling av hver kommune. Norge er delt inn i ca.. 14.000 grunnkretser. Hver grunnkrets har et nummer, som består av åtte tall. De fire første tallene er kommunenummeret, og de fire siste er grunnkretsnummeret.

Figur 1Grunnkretser i Fauske sentrum

Figur 2 Grunnkretser i Sulitjelma

Figur 3 Grunnkretser i Valnesfjord

Fremskrevet elevtallsutvikling ved sentrumsskolene i Fauske kommune ut fra registrerte barnetall Fauske familiesenter pr 25.09.2018

Barn regisrert på familiesenteret pr. 25.09.18

Postnr	8200	8206	8207	8208	8209	8210	8211	8214	8218	8219	8215	8230	ALLE	Sentrum
År 2013	12	13	7	6	18	3	10	3	5	3	19	4	103	80
År 2014	12	16	10	3	12	4	3	2	4	0	12	5	83	66
År 2015	14	15	6	4	13	3	5	0	2	2	12	3	79	64
År 2016	16	13	10	1	14	3	7	3	5	5	16	4	97	77
År 2017	15	18	4	4	18	9	7	0	2	3	15	2	97	80

Fremskrevet elevtallsutvikling ved skolene j.fr. dagens struktur

Erikstad	2019/20	2020/21	2021/22	2023/24	2024/25
1.trinn	13	16	15	13	18
2.trinn	9	13	16	15	13
3.trinn	12	9	13	16	15
4.trinn	13	12	9	13	16
Totalt	**47**	**50**	**53**	**57**	**62**

Hauan	2019/20	2020/21	2021/22	2023/24	2024/25
1.trinn	18	12	13	14	18
2.trinn	11	18	12	13	14
3.trinn	15	11	18	12	13
4.trinn	11	15	11	18	12
Totalt	**55**	**56**	**54**	**57**	**57**

Finneid	2019/20	2020/21	2021/22	2023/24	2024/25
1.trinn	13	7	8	10	16
2.trinn	10	13	7	8	10
3.trinn	11	10	13	7	8
4.trinn	15	11	10	13	7
Totalt	**49**	**41**	**38**	**38**	**41**

Vestmyra	2019/20	2020/21	2021/22	2023/24	2024/25
1.trinn	36	31	28	40	28
2.trinn	38	36	31	28	40
3.trinn	18	38	36	31	28
4.trinn	42	18	38	36	31
Totalt	**134**	**123**	**133**	**135**	**127**

Skraverte ruter viser klasser med flere paralleller.

Totalt gir dette følgende antall klasser fordelt på årstrinn:

Antall klasser	2019/20	2020/21	2021/22	2023/24	2024/25
1.trinn	5	5	4	5	4
2.trinn	5	5	5	4	5
3.trinn	4	5	5	5	4
4.trinn	5	4	5	5	5
Totalt	**19**	**19**	**19**	**19**	**18**

Fremskrevet elevtallsutvikling ved skolene v/ eventuell ny struktur					
Nye Vestmyra	**2019/20**	**2020/21**	**2021/22**	**2023/24**	**2024/25**
1.trinn	49	47	43	53	46
2.trinn	47	49	47	43	53
3.trinn	30	47	49	47	43
4.trinn	55	30	47	49	47
Totalt	**181**	**173**	**186**	**192**	**189**
Nye Finneid	**2019/20**	**2020/21**	**2021/22**	**2023/24**	**2024/25**
1.trinn	31	19	21	24	34
2.trinn	21	31	19	21	24
3.trinn	26	21	31	19	21
4.trinn	26	26	21	31	19
Totalt	**104**	**97**	**92**	**95**	**98**

Skraverte ruter viser klasser med flere paralleller.

Totalt gir dette følgende antall klasser fordelt på årstrinn

Antall klasser	**2019/20**	**2020/21**	**2021/22**	**2023/24**	**2024/25**
1.trinn	4	3	3	3	4
2.trinn	3	4	3	3	3
3.trinn	3	3	4	3	3
4.trinn	3	3	3	4	3
Totalt	**13**	**13**	**13**	**13**	**13**

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/3996 Arkiv sakID.: 19/108	Saksbehandler: Nils-Are Johnsplass

Sak nr.		Dato
005/19	Helse- og omsorgsutvalg	21.03.2019
011/19	Kommunestyre	28.03.2019

Oppfølging budsjettvedtak 2019 - alternativ driftsform ved Sagatun

Rådmannens forslag til innstilling:

Dagens drift ved Sagatun avvikles i løpet av 2019. Bygningsmassen avhendes til egnet formål.

Sammendrag:
Kommuenstyret ba rådmannen i sak 116/18, Årsbudsjett 2019 og økonomiplan 2019-2022 å utrede å fremlegge alternativ drift ved Sagatun. Rådmannen har avholdt møter med ISSBL og Sulitjelma boligstiftelse om drift ved Sagatun. ISBBL og SBF ønsker ikke å inngå i et noen form for drift og eller ombygging av Sagatun. Andre alternativer belyses også i saken.

Saksopplysninger:
Kommunestyret vedtok i sak 116/18, Årsbudsjett 2019 og økonomiplan 2019-2022: «*Driften ved Sagatun videreføres i 2019. Kommunestyret ber rådmannen utrede og fremlegge en sak hvor Sagatun gjøres til et botilbud for selvhjulpne eldre som søker trygghet og felleskap med andre mennesker i samme situasjon. Det er også et ledd i å forebygge ensomhet. For å finne en best mulig bærekraftig løsning bes det om at Sulitjelma boligfond og Indre Salten boligbyggelag ses på som samarbeidspartnere i denne prosess.*»

Det har i vært avholdt møter mellom Fauske kommune og Sulitjelma boligfond, samt mellom Fauske kommune og Indre Saleten boligbyggelag. Det er mottatt skriftlig svar fra Sulitjelma boligfond, fra ISBBL er det kun mottatt et foreløpig svar. I begge svarene ligger det at er ingen interesse fra Sulitjelma boligfond og ISBBL for å overta bygningsmasse og tomt ved Sagatun for å utvikle et tilbud slik som skissert i budsjettvedtaket. Rådmannen anser det som ikke mulig å gjennomføre kommunestyrets vedtak slik det er sitert ovenfor.

Rådmannen har i tillegg gjort en forundersøkelse for å finne andre alternative driftsformer ved Sagatun. Driften ved Sagatun er svært sårbar, kostnads og administrativt krevende. Nedleggelsen av driften ved Sagatun er en viktig brikke for å bringe kostnadsnivået innen for pleie og omsorgssektoren innenfor de rammer som er gitt av kommunestyret. Det er også problematisk å finne egnede beboere som kan nyttiggjøre seg tilbudet slik det er planlagt og bemannet for over tid.

Følgende alternative driftsformer er vurdert i denne forundersøkelsen:

- Ordinære langtidsplasser
- Demens langtidsplasser
- Avlastningsplasser
- Korttidsplasser

- Selvstendige omsorgsboliger
- Fellesskapsboliger

Alternativer som ikke er vurdert er:

- Barnebolig
- Forsterket lindrende behandling/palliasjon
- Forsterkede plasser psykisk helse/atferd

Rådmannen har ikke vurdert disse kategoriene da disse tilbudene er svært krevende å bemanne både i forhold til bemanning av selve tilbudet, men også tilgang på viktige støttetjenester som spesialisthelsetjenesten, lege, fysioterapeut, psykolog/psykiater, spesialister innenfor smertebehandling m.v.

Fauske kommune ønsker å gi et så godt tilbud som mulig til sine innbyggere også innenfor helse og omsorgsfeltet. Det er mange kriterier som må vurderes for å kunne avgjøre om et tilbud er tilstrekkelig godt og faglig forsvarlig. Det er særlig to forhold som er avgjørende for en forvarlighets og kvalitetsvurdering.

1. Tilstrekkelig tilgang til kompetent personell over tid.
2. Bygningsmassens beskaffenhet og kvaliteter. Bygningsmassens kvalitetere vil vurderes ut fra Arbeidstilsynets og Husbankens krav til utforming, størrelse o.l.

I tillegg må en gjøre kost nytte betraktninger og ta hensyn til økonomiske forhold.

<u>Dimensjoneringsgrunnlag</u>
Husbankens dimensjoneringsgrunnlag er utarbeidet i samarbeid med Arbeidstilsynet. Det angir Husbankens minimumsmål for omsorgsboliger og sykehjem. Minimumskravene må oppfylles for å få bygningsmassen godkjent av arbeidstilsynet. Det kreves (ny) godkjenning av arbeidstilsynet om en gjør vesentlige endringer/modifiseringer/restaurering eller bygger ny bygningsmasse. Beskrivelsene under angir dagens krav. Ved mindre endringer eller mindre oppussing kreves det ikke ny godkjennelse av arbeidstilsynet. Da er det tidligere krav som gjelder.
Omsorgsboliger og sykehjemsplasser er boformer hvor beboerne har behov for mye hjelp og omsorg. De må derfor utformes slik at de gir mulighet for bruk av utstyr og hjelpemidler.
Dimensjoneringsgrunnlaget for ordinære boliger med livsløpsstandard er ikke lagt til grunn i denne forundersøkelsen, da dette i utgangspunktet skulle ivaretas av ISSBL eller SBF.

<u>Omsorgsboliger</u>
Omsorgsboliger er ikke en lovregulert boform. Boligen er beboerens private hjem. Boligen kan eies av beboer selv, borettslag, sameier, kommunen eller andre utleieaktører. Tjenestene er lovregulert og gis etter behov. Beboerne betaler for kost, boutgifter og egenandeler på tjenestene som mottas. Beboere i omsorgsboliger kan få bostøtte og kan tildeles individuelle hjelpemidler fra hjelpemiddelsentralen. Tjenster kan gis av fast tilknyttet personale eller med besøk fra hjemmetjenestene. Beboere i omsorgsboliger må ha kommunalt vedtak om omsorgs og helsetjenester. Vedtakene gis etter vurdereringer av den enkeltes behov for lov eller forskriftsregulerte tjenester. Tilbudet er til personer som på grunn av alder, helse, funksjonshemming mv har et behov for en tilrettelagt bolig med hjemmebaserte helse og omsorgstjenester i eller i nær tilknytning til boligen og som er avhengig av praktisk eller personlig hjelp for å greie dagliglivets gjøremål. Graden av hjelpebehov er styrende for valg av de ulike boformene.

<u>Selvstendige omsorgsboliger:</u>

Selvstendige omsorgsboliger er boliger som er utformet slik at alle boligfunksjoner er oppfylt inne i boligen. De består av kjøkken/stue, soverom, bad og areal til oppbevaring. De kan bygges spredte, integrerte i ordinær boligmasse eller som samlokaliserte boliger.

Designprinsipper:

- bolig tilrettelagt for plass og bruk av hjelpemidler
- privat boenhet på minimum ca. 55 m2
- atskilt soverom
- parsengsrom anbefales
- plass til nødvendige møbler, plass for hjelpere og plass for betjening av bofunksjoner
- bad med plass for hjelpere ved alle bad funksjoner, samt plass for plass for seng i pleiestilling enten i soverom eller i stua
- private utearealer
- areal tilrettelagt for lagring og lading av hjelpemidler
-

Fellesskapsboliger

Fellesskapboliger er grupper av boenheter der den private boenheten ikke inneholder alle boligens funksjoner. Her er fellesareal nødvendig for å kompensere for dette. Vi bruker betegnelsen bogruppe om den klyngen av boenheter som deler et fellesareal. Boenhet er betegnelsen på det som kan betraktes som beboerens private arena. Dette må minimum være et soverom/oppholdsrom og bad.

Bofellesskap

Med bofellesskap forstås en gruppe boliger hvor privatenheten har de nødvendige boligfunksjoner for egen husholdning, men som i tillegg har fellesareal. Dette gir beboeren valgfrihet om man vil delta i fellesskapet eller ikke.

Designprinsipper:

- Antallet boenheter i bogruppe 6 –10, avhengig av brukergruppen.
- Fellesareal for samvær og aktiviteter. Felles kjøkken anbefales.
- Felles utearealer i direkte tilknytning til felles oppholdsrom enten på bakken eller på terrasse.
- Lett adkomst til utearealer som kan være private og/eller felles.
- Boenhet tilrettelagt for bruk av hjelpemidler.
- Privat boenhet på minimum ca. 40 m2 med plass til kjøkken.
- Atskilt soverom anbefales.
- Noen enheter planlagt for parsengssoverom bør vurderes.
- Plass for seng i pleiestilling enten i soverom eller i stua.
- Plass til nødvendige møbler, plass for hjelpere og plass for betjening av bofunksjoner.
- Bad med plass for hjelpere ved alle bad funksjoner – se kapittel 5 Dimensjoneringsgrunnlag.
- For enkelte bogrupper er det også viktig med privat uteoppholdsareal/ balkong.
- Felles vaskerom der ikke er planlagt for private vaskemaskiner.
- Privat bod enten i boenheten eller i fellesområde.
- Areal tilrettelagt for lagring og lading av hjelpemidler.

Bokollektiv (omsorgsboliger eller institusjoner)

Med bokollektiv forstås en gruppe boliger som er organisert med tanke på stor grad av fellesskap med for eksempel felles matlaging og måltider. Privat boenhet består av soverom/oppholdsrom samt bad. Bokollektiv er et tett fellesskap og anbefales bare til personer som trenger mye omsorg og tilsyn. Der man også planlegger for fast tilknyttet personale.

Designprinsipper:

- Fasiliteter som kontor, skyllerom, medisinrom og felles lager tilpasses driftsform.
- Antallet boenheter i bogruppe 4 –10, avhengig av brukergruppen.
- Fellesarealer som kjøkken og oppholdsrom tilpasset antall beboere.
- Fellesareal med sentral plassering i forhold til de private boenhetene.
- Rom for aktiviteter.
- Felleskjøkken med spiseplass dimensjoner for alle beboere og minimum 2 ansatte. Det må tas hensyn til at minst halvparten av beboerne kan være rullestolbrukere. Størrelsen på fellesarealer bør være omlag 7- 10 m2 per beboer.
- Privat boenhet på minst 28 m2 (for korttidsplasser kan aksepteres minimum 25 m2).
- Enkelte boenheter bør være større, eller det bør være mulighet for å slås sammen to enheter, for at ektefeller/samboere eller andre som ønsker å bo sammen kan bo sammen på institusjon.
- Felles utearealer i direkte tilknytning til felles oppholdsrom enten på bakken eller på terrasse.
- Areal for uteopphold møbleres med spisebord for alle beboere og minimum 2 ansatte, og gjerne være delvis takoverbygd. Det må tas hensyn til at en del beboerne kan være rullestolbrukere. Det anbefales mulighet for å trille ut en seng for personer som er sengeliggende i tilfeller der dette er aktuelt.
- Soverom/oppholdsrom må minimum ha plass for seng i pleiestilling og sittegruppe, skap og hyller til personlige ting.
- Bad med plass for hjelpere ved alle bad funksjoner – se kapittel 5 Dimensjoneringsgrunnlag.
- Bod kan være enten private boder og/eller felles boder. Privat bod kan ligge enten i boenheten eller i fellesområde.
- Areal tilrettelagt for lagring og lading av hjelpemidler.

<u>Bemanning</u>

Kombinasjonen av tjenesteomafang og boform er førende for hvor mye personell som bør og må knyttes til boenhetene. Den minst personellintenisve boformen er selvstendige omsorgsboliger sett i forhold til personell knyttet til boenheten. Tjenestene leveres i denne boformen basert på behovet til den enkelte . Mest personellintensiv er spesialiserte institusjonsplasser der det er kompetanse og kapasitetskrav knyttet til boformen. Tjenesteleveransen er i sterkere grad knyttet til boenheten.

Ulike former for institusjonsdrift og bemanning/ årsverksbehov er normert i et samarbeid mellom KS og NSF. Dette er normtall som angir det som vanligvis oppfattes som forsvarlig bemanning. Ved små og selvstendige institusjoner som ligger for seg selv over en viss avstand til andre helsetjenester vil behovet for årsverk økes betydelig. Det vil vanligvis innvolvere et høyt antall ansatte i små stillinger.

Type plasser	Pleiefaktor	Antall plasser	Teoretisk årsverksbehov
Ordinære somatikk Korttid	1 1,13	10 10	10 11,3
Demens	1,07	10	10,7
Rehabilitering Avlastning	1,44 1,11	10 10	14,4 11,1

Tilgangen på helsepersonell er generelt liten i Norge per dags dato. Samhandlingsområder har vanskeligheter med å rekruttere nytt personell til store deler av tjenestene. Våre erfaringer både fra tidligere drift ved Sagatun og driften de siste 2 årene er at det er svært vanskelig å rekruttere personell

til Sagatun. Særlig gjelder dette sykepleiere og andre yrkesgrupper med 3 årig høyskole/universitetsutdanning.

Avlastning i denne forbindelsen er et tilbud utenfor hjemmet og er lovregulert som avlastningsopphold på sykehjem. Det stilles derfor samme krav til kompetanse som ved ordinær sykehjemsdrift.Tilbudet gis til pårørende til personer med særlig tyngende omsorgsbehov.

Saksbehandlers vurdering:

Dagens utforming av Sagatun og beboerrom fyller ikke designprinsippene for å kunne brukes som selvstendige omsorgsboliger uten ombygging. Alle arealer, kjøkken, bad, soverom og oppholdsrom i privat husdel tilfredsstiller ikke de ønskede kravene. Rådmannen har ikke vurdert kostnadene ved å gjøre Sagatun om til selvstendige omsorgsboliger. Ett «omsorg+» tilbud er en mellomløsning mellom selvstendige boliger og fellesskapsboliger. Boformen er tilrettelagt for personer som bor i dårlig tilrettelagte hjem og som av den grunn blir isolert og psykisk dårlige. Omsorg+ tilbudet krever selvstendige boliger med muligheter for aktiviteter i bygget, men ikke inne i bogruppen. Sagatun er heller ikke egnet for en slik driftsform uten store ombygginger av bygningsmassen. Videre fyller ikke Sagatun dagens krav til bofellesskap uten store ombygginger.

Bygningsmessig er Sagatun, slik bygget fremstår i dag, mest lik kravene vi stiller til utforming av institusjonsbygg. Kravene tilfredsstilles ikke fullt ut iht krav til ønskede kvaliteter i bygningsmassen i dag. Etableres det institusjondrift ved Sagatun vil en kunne påregne krav om ombygginger i et femårsperspektiv. Særlig vil dette gjelde bad og elektrisk anlegg.

Bemanning av Sagatun har vist seg som svært vanskelig. Dette gjelder alle typer helsepersonell, inklusiv innleie fra vikarbyrå. For to år siden hadde kommunen ingen sykepleiere som søkte stilling ved Sagatun. Det er svært sannsynlig at en vil møte samme type problematikk i dagens arbeidsmarked som for to år siden. Det å drifte Sagatun som institusjon krever sykepleierkompetanse. Kompetansekravet er lovregulert. Dagens drift er avhengig av dispensasjoner fra arbeidstidsbestemmelsene gitt i Arbeidsmiljøloven. Skulle vi ikke få dispensasjon videre vil Fauske kommune ha store problemer med å opprettholde driften.

Samhandlingsområdet Helse og omsorg er pålagt vesentlige innsparinger, effektivisering av driften samt å heve kvalitet og produktitiveten i tjenestene. Det viktigste grepet er å minke antall avdelinger, større turnuser og høste stordriftsfordeler der dette er mulig og ønskelig. Videreføring eller økning av driften ved Sagatun vil forrykke og hindre omstillingsprosessen i vestentlig grad og sektoren vil ikke kunne tilfredsstille kommunestyrets krav til effektiv og kvalitativt god drift. Lykkes en ikke i omstillingsarbeidet vil ikke samhandlingsområdet være i stand til å oppfylle kommunestyrets krav til innsparing og nedtrekk i driften økonomisk. Det er anslått at et mislykket omstillingsarbeid vil påføre Fauske kommune merkostnader på minimum 35 millioner kroner (merforbruk 2018 pluss krav om nedtrekk 2019). Institusjonsdrift ved Sagatun vil koste mer enn hva det bidrar med av nytte innenfor sektoren.

Driften av Sagatun er relativt liten. Små turnuser med bemanning på helg krever relativt mange ansatte i små stillinger. Samhandlingsområdet vil ikke være i stand til å nå kommunestyrets målsettinger om en gjennomsnittlig stillingsstørrelse på minimum 80%. Små løsninger vil være vesentlig dyrere per beboer. Den direkte pasientrettede tiden til andre yrkesgrupper som må knyttes til et tilbud ved Sagatun vil minke produktiviten i sektoren.

Begge private aktører som er invitert inn i prosessen for å være samarbeidspartnere ønsker ikke å være med videre av ulike grunner. Rådmannen finner heller ikke at det er grunnlag, innenfor en forsvarlig risikohåndering og behovsvurdering, å bygge Sagatun om til ordinære boliger forbeholdt eldre.

Geir Mikkelsen
rådmann

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 18/18320 Arkiv sakID.: 18/3426	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen

Sak nr.		Dato
010/19	Formannskap	29.01.2019
012/19	Kommunestyre	28.03.2019

Revidering av delegeringsreglement

Vedtak som innstilling fra Formannskap - 29.01.2019

Innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret endrer delegeringsreglementet i samsvar med rådmannens vurderinger i saksutredningen.

Rådmannens forslag til innstilling:

Kommunestyret endrer delegeringsreglementet i samsvar med rådmannens vurderinger i saksutredningen.

Formannskap 29.01.2019:

Behandling:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

FOR- 010/19 Vedtak:

Innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret endrer delegeringsreglementet i samsvar med rådmannens vurderinger i saksutredningen.

Sammendrag:

I kommunelovens § 39 står følgende:

Kommunestyret fastsetter selv ved reglement nærmere regler for saksbehandlingen i folkevalgte organer.

Kommunestyret skal selv vedta reglement for delegasjon av avgjørelsesmyndighet og for innstillingsrett innen 31. desember året etter at kommunestyret og fylkestinget ble konstituert.

Kommunestyret delegerer enten til et politisk utvalg eller til rådmannen. Det som blir delegert til rådmannen, kan rådmannen delegere videre.

Fauske kommune abonnerer på Kommuneforlagets KF-infoserie og KF Delegeringsreglement. Vi får informasjon om nye lover og endringer i lover med utgangspunkt i delegeringsmuligheter og delegeringsforbud. Delegeringsreglementet er elektronisk tilgjengelig på kommunens hjemmeside.

Her er endringer utarbeidet av kommuneforlaget etter delegeringsreglementet ble revidert i K-sak 109/18 med rådmannens vurderinger:

Det har blitt publisert et nytt lovsett som trer i kraft 05.10.2018:

1. oktober kom nye bestemmelser som gir lov til å innhente taushetsbelagte opplysninger fra folkeregisteret.

Lov om folkeregistrering trådte i kraft 1. oktober 2017. Med den nye loven må hjemmelen for å utlevere opplysninger fra Folkeregisteret som er underlagt taushetsplikt, stå i det regelverket som gjelder for de ulike saksområdene. Vedtak om utlevering av opplysninger etter den tidligere folkeregisterloven av 1970, gjelder frem til ett år etter at den nye loven trådte i kraft. Fra og med 1. oktober 2018 må derfor hjemmel være på plass i «egen lov» dersom tilgangen til taushetsbelagte opplysninger skal videreføres.

Følgende nye og endrede bestemmelser er lagt inn:

Barnehageloven
§ 22a Innhenting av opplysninger fra Folkeregisteret (Ny)

Rådmannens vurdering:
Kommunestyret har i barnehageloven delegert til oppvekst- og kulturutvalget avgjørelsesmyndighet i saker av prinsipiell betydning og til rådmannen i saker som ikke har prinsipiell betydning. Dette bør også gjelde § 22a.

Friskolelova
§ 7-8 Innhenting av opplysningar frå Folkeregisteret (Ny)

Rådmannens vurdering:
Kommunestyret har i friskolelova delegert til oppvekst- og kulturutvalget avgjørelsesmyndighet i saker av prinsipiell betydning og til rådmannen i saker som ikke har prinsipiell betydning. Dette bør også gjelde § 7-8.

Gravferdsloven
§ 23 Forvaltningsansvar (Endret)

Rådmannens vurdering:
Kommunestyret har tidligere delegert myndighet etter gravferdsloven § 23 til rådmannen. Tidligere delegering bør opprettholdes.

Opplæringslova
15-9 Innhenting av opplysningar frå Folkeregisteret (Ny)

Rådmannens vurdering:
Kommunestyret har i opplæringslova delegert til oppvekst- og kulturutvalget avgjørelsesmyndighet i saker av prinsipiell betydning og til rådmannen i saker som ikke har prinsipiell betydning. Dette bør også gjelde § 15-9.

Sosialtjenesteloven
§ 43 Innhenting av opplysninger (Endret)

Rådmannens vurdering:
Kommunestyret har i sosialtjenesteloven § 43 delegert til helse- og omsorgsutvalget avgjørelsesmyndighet i saker av prinsipiell betydning og til rådmannen i saker som ikke har prinsipiell betydning. Tidligere delegering bør opprettholdes.

Det har blitt publisert et nytt lovsett som trer i kraft 11.01.2019:

Alle lovtekster er oppdatert fra januar 2019. Her følger informasjon om endret lovverk som kan ha betydning for delegering av myndighet.

Brukerromsloven (tidligere sprøyteromsloven)
Vi har lagt inn § 5 som ikke er ny, men som ikke lå inne fra før av. Samtidig har vi fjernet § 6, da den ikke gir delegeringsmulighet.

§ 5 Behandling av helseopplysninger.

Rådmannens vurdering:
Ettersom paragrafen viser til føring av helseregister og behandle helseopplysninger, hvis kommunen etablerer en godkjent brukerromsordning, bør dette delegeres til rådmannen. Det er kommunestyret, som etter § 3, vedtar etablering av sprøyteromsordning etter godkjenning fra departementet.

Alkoholforskriften
§ 6-2 Endret

I § 6-2 er gebyrsatsene endret. Bestemmelsen gir regler for hvor mye gebyr kommunen som bevillingsmyndighet kan kreve. Endringen påvirker ikke delegering av myndighet.

Rådmannens vurdering:
Kommunestyret har tidligere delegert myndighet etter alkoholforskriften § 6-2 til rådmannen. Tidligere delegering bør opprettholdes.

Forskrift til opplæringslova
Det er gjort en del endringer i kapittel 3 om fagopplæring. Paragrafer har endret plassering og noen nye er kommet til. Se:

§ 3-44a. Unntak ved yrkesfaglege utdanningsprogram
§ 3-48 Fag-/sveineprøve, praksisbrevprøve og kompetanseprøve
§ 3-49 Melding til fag-/sveineprøve, praksisbrevprøve og kompetanseprøve
§ 3-51 Særskilt for praksiskandidatar
§ 3-52 Prøvenemnd for fag- og sveineprøve
§ 3-53 Innhald i og omfang av fag- og sveineprøve
§ 3-54 Gjennomføring av fag- og sveineprøva

§ 3-55 Vurdering av fag- og sveineprøva
§ 3-56 Samla krav til praksis før fag- eller sveineprøve for kandidatar for fagbrev på jobb
§ 3-57 Utarbeiding, innhald og vurdering av praksisbrevprøva og kompetanseprøva
§ 3-58 Oppbevaring av prøvearbeid for fag- og sveineprøva
§ 3-59 Ny fag-/sveineprøve, praksisbrevprøve og kompetanseprøve
§ 3-61 Særleg tilrettelegging av fag-/sveineprøva, praksisbrevprøva og kompetanseprøva
§ 3-62 Reaksjonsmåtar ved fusk
§ 3-63 Bortvising frå fag-/sveineprøva, praksisbrevprøva og kompetanseprøva
§ 4-35 Unntak for deltakarar frå vilkåra for å få vitnemål i yrkesfaglege utdanningsprogram
§ 11-8 Generelt om godskriving

Rådmannens vurdering:
§ 3-44a, § 3-51, §3-53:
Dette gjelder videregående utdanning og har bare betydning for fylkeskommunen.

§ 3-48, § 3-49, § 3-52, § 3-54, § 3-55, § 3-56, § 3-57, § 3-58, § 3-59, § 3-61, § 3-62, § 3-63, § 4-35, § 11-8:
Kommunestyret har i opplæringslovforskriften § 3-48 tidligere delegert til oppvekst- og kulturutvalget avgjørelsesmyndighet i saker av prinsipiell betydning og til rådmannen i saker som ikke har prinsipiell betydning. Tidligere delegering bør opprettholdes.

Lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven)
Vi har tidligere ikke lagt inn enkeltbestemmelser i personopplysningsloven fordi loven som helhet gjelder for kommunen når kommunen er behandlingsansvarlig.

1. januar 2019 kom det en tilføyelse, § 12 a, som nå ligger inne med avgjørelsesmyndighet som kan delegeres.

§ 12 a Adgang for offentlige myndigheter til å utlevere personopplysninger i arbeidet mot arbeidslivskriminalitet

Rådmannens vurdering:
Hele personopplysningsloven er delegert rådmannen. § 12 a bør også delegeres rådmannen.

Sosialtjenesteloven
Det er gjort endringer i sosialtjenesteloven som påvirker kommunens tilbud om kvalifiseringsprogram. Aldersgrensen er senket fra 19 til 18 år, det er mulig å ta utdanning, opplæring og læretid som en del av programmet, ordningen er ikke lenger en engangsrett, og det er mulig å få flere program om man fyller inngangsvilkårene og programmets varighet forlenget fra 1 til 2 år hvis søkeren oppfyller kravene.

§ 25 Refusjon i underholdsbidrag
§ 32 Programmets varighet
§ 34 Avbrudd i og avslutning av program
§ 36 Reduksjon i kvalifiseringsstønad ved fravær
§ 37 Samordning mellom kvalifiseringsstønad og arbeidsinntekt mv.
§ 38 Samordning mellom kvalifiseringsstønad og andre offentlige ytelser.

Rådmannens vurdering:
Kommunestyret har i sosialtjenesteloven delegert til helse- og omsorgsutvalget avgjørelsesmyndighet i saker av prinsipiell betydning og til rådmannen i saker som ikke har prinsipiell betydning. Tidligere delegering bør opprettholdes.

Geir Mikkelsen
rådmann

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/3648 Arkiv sakID.: 19/658	Saksbehandler: Kontrollutvalget

Sak nr.		Dato
013/19	Kommunestyre	28.03.2019

Særutskrift fra kontrollutvalget sak 04/19 - Rapport selskapskontroll/ forvaltningsrevisjon IRIS Salten IKS - Selvkost og offentlige anskaffelser

Kontrollutvalgets forslag til vedtak:

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Iris Salten IKS – Selvkost og Offentlige anskaffelser er forelagt kommunestyret i Fauske og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber selskapet merke seg rapportens anbefalinger.

Vedlegg:

05.03.2019	saksprotokoll selsk iris 01032019	1405749
05.03.2019	Saksfremlegg Iris selvkost etc	1405750
05.03.2019	Iris Salten IKS - selvkost og offentlige anskaffelser	1405751

Sammendrag:

Det vises til kontrollutvalgets sak 04/19.

Geir Mikkelsen
rådmann

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
04.03.2019	19/167	413– 10.3

SAKSPROTOKOLL – KONTROLLUTVALGET I FAUSKE

Saksbehandler: Lars Hansen

Saksgang

Kontrollutvalget i Fauske 01.03.2019 04/19

04/19 Rapport selskapskontroll / forvaltningsrevisjon IRIS Salten IKS – Selvkost og offentlige anskaffelser

Forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):
1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Iris Salten IKS – Selvkost og Offentlige anskaffelser er forelagt kommunestyret i Fauske og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber selskapet merke seg rapportens anbefalinger.
3. Kommunestyret vil særlig trekke frem …..

Omforent forslag til forslag:
1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Iris Salten IKS – Selvkost og Offentlige anskaffelser er forelagt kommunestyret i Fauske og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber selskapet merke seg rapportens anbefalinger.

Votering:
Omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak ((innstilling til kommunestyret):
1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Iris Salten IKS – Selvkost og Offentlige anskaffelser er forelagt kommunestyret i Fauske og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber selskapet merke seg rapportens anbefalinger.

Rett utskrift:

Dato: 4. mars 2019

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

Saksprotokoll sendt: Fauske kommunstyre

Salten Kontrollutvalgservice
Postboks 54, 8138 Inndyr

Vår dato:	Jnr	ark
21.02.2019	19/114	413– 5.3

SAK 04/19

Rapport selskapskontroll / forvaltningsrevisjon IRIS Salten IKS – Selvkost og offentlige anskaffelser

Saksgang:	Møtedato:
Kontrollutvalget	01.03.2019

Vedlegg:

- Salten kommunerevisjon IKS 14.2.2019: Rapport Forvaltningsrevisjon Iris Salten IKS – Selvkost og Offentlige anskaffelser

Bakgrunn for saken

Kommunestyret har etter innstilling fra kontrollutvalget vedtatt Plan for selskapskontroll 2016-2019. Vedtaket innebar at det skulle gjennomføres forvaltningsrevisjon / eierskapskontroll av IRIS Salten IKS og underliggende heleide aksjeselskaper. Med bakgrunn i dette, har kontrollutvalget i sak 06/18, 28. februar 2018, bestilt selskapskontroll det interkommunale selskapet.

På tidspunktet for bestillingen var fra revisors side lagt opp til et tidsforbruk på 650 timer, og at rapporten skulle ferdigstilles sommeren 2018.

Formålet med revisjonen har vært å undersøke om IRIS overholder selvkostregelverket.

For å belyse dette har revisor foretatt undersøkelser i forhold til følgende 2 problemstillinger:

1. Kan IRIS Salten IKS dokumentere at gebyrinntektene ikke er høyere enn kostnadene ved å produsere de lovpålagte tjenestene?
    - Hvordan beregner IRIS sine gebyrer?
    - Har IRIS et separat regnskap for lovpålagt håndtering av husholdningsavfall?

- Overholdes reglene for bruk av fond?
- Holder IRIS seg innenfor rammen av selvkost?

2. Følger IRIS Salten IKS regelverket om offentlige anskaffelser?

Revisjonskriterier (krav og forventinger som kan stilles til den funksjon/aktivitet som undersøkes av revisjonen):
For problemstilling vedr Selvkost: Bl.a Forurensningsloven, Avfallsforskriften og statlige retningslinjer / veiledere på området.
For problemstilling vedr Offentlige anskaffelser: Bl.a Lov om offentlige anskaffelser m/ forskrift og statens veileder til reglene om offentlig anskaffelse.
Fullstendig utledning av revisjonskriterier finnes i eget vedlegg til rapporten, side 76-96.

Revisors funn og vurderinger: Problemstilling 1: Kan Iris Salten IKS dokumentere at gebyrinntektene ikke er høyere enn kostnadene ved å produsere de lovpålagte tjenestene?
Revisjonskriterier (utledet):
Selvkostkalkylen:

- Iris Salten bør ha etablert gode systemer for å skille næringsavfall og husholdningsavfall kalkylemessig fra hverandre for å hindre kryssubsidiering
- Iris Salten bør utarbeide forkalkyler for selvkost på husholdningsrenovasjon, og framlegge kalkylene for eierkommunene. Forkalkylene bør dekke de nærmeste tre til fem årene.
- Etter utløpet av regnskapsåret bør Iris Salten sette opp etterkalkyler/selvkostkalkyle for selvfinansierte tjenester. Etterkalkylene bør dokumenteres overfor eierkommunene.
- Alle direkte og indirekte kostnader til drift, vedlikehold og kapital som kan henføres til produksjon og levering av renovasjonstjenester til private husholdninger skal inngå i selvkostkalkylene.

Kapitalkostnader:

- Iris Salten IKS bør etter gjeldene retningslinjer bruke lineære avskrivninger og kalkulatoriske rentekostnader.

Selvkostfond:

- Iris Salten IKS bør beregne og kompensere renter på akkumulert resultatet av selvkostdriften det enkelte år.
- Iris Salten bør forvalte selvkostfondet etter retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester.

Selvkosttjeneste utskilt i eget selskap:

- Iris Salten bør lage åpne etterprøvbare kalkyler og systemer som er godt dokumenterbare for sine eiere.

<u>Revisors funn og vurderinger:</u>
Basert på en regnskapsanalyse av selskapene Iris Salten og Iris Service, mener revisjonen at selvkostregnskapet inneholder de henførbare kostnadene og inntektene i henhold til retningslinjene. I selvkostregnskapet har imidlertid ikke Iris Salten IKS oppdatert kontonumrene som skal vise hvilke kostnader eller inntekter de skal henvises til. Ifølge

revisor fører dette til beskrivelser som ikke stemmer med kontonummer. Dette er ikke i tråd med Norsk Regnskapsstandard.

Revisor mener kalkylene som viser fordelingsnøkler er gode indikatorer på fordeling mellom nærings- og husholdningsavfall, noe som bidrar til å hindre kryssubsidiering.
Iris Salten holder seg innenfor 5-årsregelen for regulering av selvkostfondet. Videre mener revisor Iris Salten har «*har åpne etterprøvbare kalkyler og systemer som er godt dokumenterbare overfor sine eiere*».

Revisors funn og vurderinger: Problemstilling 2: Følger IRIS Salten IKS regelverket om offentlige anskaffelser?
Revisjonskriterier (utledet):

- Iris Salten og alle heleide datterselskaper som regnes som offentligrettslige organer skal følge regelverket om offentlig anskaffelse.
- Iris Salten og Iris Service skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet.
- Iris Salten og Iris Service skal anslå anskaffelsens verdi etter retningslinjene i forskriften og dokumentere vurderingen.
-
- Iris Salten og Iris Service skal samle alle vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelser i en anskaffelsesprotokoll og føre anskaffelsesprotokoll for alle anskaffelser med anslått verdi på over kr 100 000,-.
- Iris Salten og Iris Service skal kreve skatteattest for skatt og mva. fra leverandører for anskaffelser over kr 500 000,-.
- Iris Salten og Iris Service skal innenfor forskriftens del III kreve egenerklæringsskjema og innhente dokumentasjonsbevis før tildeling av kontrakten.
- Iris Salten og Iris Service skal konkurranseutsette alle offentlige anskaffelser med anslått verdi over kr 500 000,- gjennom Doffin.
- Iris Salten og Iris Service skal konkurranseutsette alle offentlige anskaffelser med anslått verdi over EØS-terskelverdi gjennom TED.
- Iris Salten og Iris Service skal legge vekt på å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser.
- Iris Salten og Iris Service bør begrunne og kunne dokumentere unntak fra regelverket om offentlig anskaffelser.

<u>Revisors funn og vurderinger:</u>
For tre av selskapene innen Iris Salten (Retura Iris, Iris Produksjon og Mivanor) mener revisor til at virksomheten ikke kan dokumentere sin juridiske vurdering av å unnta disse tre heleide datterselskapene fra regelverket om offentlig anskaffelse: *«Vi kommer til at en slik vurdering bør kunne dokumenteres.»*

Selskapenes anskaffelsesprosesser er i stor grad er gode og følger lovens og forskriftens krav, men de «*har en intern rutine for arbeidet som på flere områder viser seg å være lite presis og dårlig ajourført.»*

Selskapenes system for lagring av opplysninger de etter regelverket skal kunne dokumentere har en begrenset oversikt og lav dokumentkontroll: *«Dette bygger revisor på de utfordringer selskapene har vist ved oversendelse av mapper revisor har bedt om som dokumenterer*

anskaffelsesprosessene. Mappene mangler i stor grad anskaffelsesprotokoll og dokumentasjon av anskaffelsenes anslåtte verdi. Andre anskaffelser har vi ikke fått dokumentasjon på. Direkteanskaffelsene mangler anskaffelsesprotokoll og begrunnelse for at de er holdt utenfor regelverket. Dette bør dokumenteres.»

Revisors konklusjon og anbefalinger (selvkost)
Iris Salten kan i stor grad dokumentere at gebyrinntektene ikke er høyere enn kostnaden ved å produsere de lovpålagte tjenestene.

Anbefaling:

1. Iris Salten må oppdatere kontohenvisningene med riktige kontonummer i selvkostregnskapet hvert år.

Revisors konklusjon og anbefalinger (offentlige anskaffelser):
Iris Salten og Iris Service følger i stor grad regelverket om offentlige anskaffelser.
Når det gjelder systemet og gjennomføringen av dokumentasjonsplikten viser gjennomgangen at det forekommer brudd på lovgivningen.

Anbefalinger:

1. Iris Salten og Iris Service må sørge for å skrive anskaffelsesprotokoll i henhold til anskaffelsesforskriften.
2. Iris Salten og Iris Servise må sørge for å kunne dokumentere en beregning av anslått anskaffelsesverdi for alle sine anskaffelser i henhold til anskaffelsesforskriften.
3. Iris Salten og Iris Servise må sørge for å kunne dokumentere skatteattest før kontraktsinngåelse i henhold til anskaffelsesforskriften.
4. Iris Salten og Iris Servise må sørge for å kunne dokumentere egenerklæring og dokumentasjonsbevis i alle saker i henhold til anskaffelsesforskriften.
5. Iris Salten og Iris Servise bør sørge for å kunne dokumentere en begrunnelse for alle unntak fra regelverket om offentlig anskaffelse.
6. Iris Salten og Iris Servise bør lagre dokumentene for sine anskaffelser pr. anskaffelse.
7. Iris Salten bør sørge for en gjennomgang og ajourføring av den interne rutinen slik at den blir et godt verktøy for alle selskapene den omfatter.
8. Iris Salten bør få på plass en formell juridisk begrunnelse for at Iris Produksjon, Retura Iris og Mivanor er unntatt fra regelverket om offentlig anskaffelse.

Konserndirektørens kommentar:
Jfr Standard for forvaltningsrevisjon legges rapporten frem for den reviderte virksomheten for dennes kommentar. Konserndirektørens kommentar er i sin helhet vedlagt rapporten (vedlegg 1). I kommentaren tar konserndirektør opp at det ikke har vært *«så god kommunikasjon»* når det gjelder revisors undersøkelser om anskaffelser. Revisor har i rapporten kommet med noen bemerkninger til kommentaren.

Opplysninger om tids- og ressursbruk:
I forhold til opprinnelig prosjektplan med ferdigstillelse av rapport sommeren 2018, er rapporten forsinket. Kontrollutvalgene er orientert underveis om forsinkelsen, og at dette har hatt sin årsak i utskiftning i personell innen forvaltningsrevisjon. Prosjektplanen budsjetterte med en timebruk på 650 timer med revisjon. I oversendelse av rapporten fremkommer at det

er registrert en tidsbruk på 1050 timer, men at fratrukket generell opplæring med cirka 250 timer, så er det reelt brukt 800 timer på prosjektet.

Tidligere rapporter på området:
Kontrollutvalg og kommunestyre behandlet i 2012 Forvaltningsrevisjonsrapport Gjennomgang av selvkost renovasjon i IRIS. I daværende rapport påpekte revisor et avvik i og med at *«andel av inntektene vedrørende miljøtorg som for årene frem til og med 2010 som skulle vært med i selvkostregnskapet».* Selskapet har rettet opp dette forholdet.

Inneværende rapport gjør (s. 7) en henvisning til en tidligere revisjon rettet mot Iris: *«Revisor har satt inn mest ressurser på virksomhetens evne til å sørge for etterprøvbarhet. Dette valget ble gjort fordi vi fra vår revisjon av virksomheten i 2015 kjente til at virksomheten har hatt utfordringer på dette området.»* Rapporten fra 2015 gjaldt Offentlige anskaffelser og rammeavtaler IRIS, og var bestilt og behandlet av Saltdal kontrollutvalg. I konklusjonen i daværende rapport nevner revisor bl.a at *«I flere tilfeller er kontrakter gjennomført uten konkurranseutsetting, uten at det er begrunnet nærmere, og uten at det er noe saklig grunnlag for det. Etter revisjonens oppfatning er det uheldig at det foreligger flere klare brudd på lov om offentlig anskaffelse. (...) Det er også eksempler på at protokollplikten i forhold til mindre anskaffelser, ikke er overholdt.»*

Vurdering:
Salten kommunerevisjon IKS har gjennomført undersøkelser og utarbeidet rapport som samsvarer med prosjektplanen, og i samsvar med kravene i Standard for forvaltningsrevisjon. Rapporten gjelder i utgangspunktet to separate revisjonstema (selvkost og offentlig anskaffelse), og rapportens store omfang må ses i lys av at det i praksis er gjennomført to forvaltningsrevisjoner på en gang.

Rapporten får frem en i stor grad tilfredsstillende håndtering av selvkost fra selskapets side. Samtidig er det betydelige utfordringer når det gjelder offentlige anskaffelser, hvilket gjenspeiles i de omfattende anbefalinger som er gitt på dette området.

Rapporten får også frem at det dessverre har vært utfordrende for revisor å få ut dokumentasjon, jfr bl.a fra rapporten sammendrag (s. 7): «*Dette bygger revisor på de utfordringer selskapene har vist ved oversendelse av mapper revisor har bedt om som dokumenterer anskaffelsesprosessene.»*. Videre konserndirektørs kommentar og revisors bemerkning til kommentar. Det er urovekkende at tilgangen på dokumentasjon som er vesentlig for revisors undersøkelser synes såpass problematisk.

I henhold til bestilling skulle rapporten leveres innen sommeren 2018. Det har vært god dialog med kontrollutvalgene om forsinkelser og årsaker til disse. Det er et betydelig avvik i den tidsramme som opprinnelig var satt av til revisjonen (650 timer) og til det som rapporteres som reell tidsbruk (800 timer).

Forslag til vedtak (innstilling til kommunestyret):

1. Forvaltningsrevisjonsrapporten Iris Salten IKS – Selvkost og Offentlige anskaffelser er forelagt kommunestyret i Fauske og tas til etterretning.
2. Kommunestyret ber selskapet merke seg rapportens anbefalinger.
3. Kommunestyret vil særlig trekke frem …..

Inndyr, 21. februar 2019

Lars Hansen
Sekretær for kontrollutvalget

SALTEN KOMMUNEREVISJON

Forvaltningsrevisjon

Iris Salten IKS – Selvkost og Offentlige anskaffelser

For kommunene:
Beiarn, Bodø, Fauske,
Gildeskål, Meløy,
Steigen og Sørfold.

Rapport februar 2019

Forord

Salten kommunerevisjon IKS eies av kommunene Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Hamarøy. Meløy, Saltdal, Steigen og Sørfold i Salten- regionen i Nordland fylke.

Salten kommunerevisjon IKS utfører forvaltningsrevisjon innenfor en rekke områder, og med forskjellige innfallsvinkler. Vi har 3 forvaltningsrevisorer med følgende profesjoner: Mailen Evjen - statsviter, Kai André Blix - siviløkonom og Bjørn Vegar Gamst - jurist, alle med bred erfaringsbakgrunn fra både offentlig- og privat virksomhet.

Forvaltningsrevisjon er en pålagt oppgave i henhold til kommunelovens § 77 nr. 4. Formålet med forvaltningsrevisjon er å utføre systematiske undersøkelser av den kommunale tjenesteproduksjon, myndighetsutøvelse og økonomiske forvaltning, herunder se etter muligheter til forbedringer, eventuelt påpeke svakheter og mangler.

Vi gjennomfører oppdragene i samsvar med Norges kommunerevisorforbunds standard for forvaltningsrevisjon (RSK1).
Denne forvaltningsrevisjonen er gjennomført av forvaltningsrevisor Kai André Blix og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Bjørn Vegar Gamst.

Bodø 14.02.2019

Kai André Blix
Forvaltningsrevisor

Bjørn Vegar Gamst
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Innholdsfortegnelse

Forord **2**

Sammendrag **6**

1 Innledning **9**

1.1 Kontrollutvalgets bestilling 9

1.2 Bakgrunn 9

1.3 Problemstillinger og revisjonskriterier 11

1.3.1 Selvkost 11

1.3.2 Offentlige anskaffelser 12

1.4 Metode og avgrensning 14

2 Organisasjon **16**

2.1 Selskapsstruktur 16

2.1.1 Iris Salten 16

2.1.2 Iris Service AS 16

2.1.3 Iris Produksjon AS 17

2.1.4 Retura Iris AS 18

2.1.5 Mivanor AS 18

3 Selvkost – Fakta og vurderinger **19**

3.1 Kort om skille mellom husholdningsavfall og næringsavfall 20

3.2 Utføringen av renovasjon i Iris Salten 20

3.3 Samarbeid mellom selskapene: Iris Salten – Iris Produksjon – Iris Service – Retura Iris 23

3.4 Renovasjonsgebyret 27

3.5 Selvkostregnskap 29

3.5.1 Forkalkyle 29
3.5.2 Selvkostkalkyle 29
3.5.3 Fordelingsnøkler 30
3.5.4 Kalkulatoriske kapitalkostnader 32
3.5.5 Selvkostfond 33
3.2 Revisors vurdering 35
3.2.1 Skille mellom husholdningsavfall og næringsavfall 35
3.2.2 Selvkostregnskap 36
3.2.3 Kapitalkostnader 37
3.2.4 Selvkostfond 37
3.2.5 Etterkontroll og dokumentasjon 38
3.3 Konklusjon og anbefaling 39
4 Offentlig anskaffelser – Fakta og vurderinger 40
4.1 Fakta om offentlig anskaffelser 41
4.1.1 Konsernets forhold til SIIS 41
4.1.2 Fakta til hvert av revisjonskriteriene og underkriteriene 41
4.1.3 Oppstilling av dokumentasjon pr. anskaffelse 51
4.1.4 Anskaffelser for Iris Salten 2017 52
4.1.5 Anskaffelser for Iris Service 2017 55
4.1.6 Anskaffelser for Iris Salten 2018 55
4.1.7 Anskaffelser for Iris Service 2018 57
4.1.8 Direkteanskaffelser for Iris Salten og Iris Service over kr 100 000 for 2017 og 2018 60
4.2 Revisors vurdering 62
4.3 Konklusjon og anbefalinger 69
Konklusjoner 69

Anbefalinger 69

5 Konserndirektørens kommentar 70

6 Litteratur og kildereferanser 71

Lover og forskrifter: 71

Offentlige dokumenter: 71

Interne dokumenter: 71

Nettsider: 72

Tabelloversikt 72

Figuroversikt 72

Vedlegg 73

Vedlegg 1: Høringssvar fra konserdirektøren 73

Vedlegg 2 Selvkost – Utledning av revisjonskriterier 76

Vedlegg 3 Offentlige anskaffelser – Utledning av revisjonskriterier 85

Sammendrag

Salten Kommunerevisjon IKS har i denne undersøkelsen gått gjennom virksomhetens behandling av områdene selvkost og offentlig anskaffelse. Formålet har vært å belyse om Iris Salten med sine døtre overholder regelverkene for selvkost og offentlig anskaffelse.

Ved undersøkelsen forsøker vi å svare på følgende problemstillinger:

- ***Kan Iris Salten IKS dokumentere at gebyrinntektene ikke er høyere enn kostnadene ved å produsere de lovpålagte tjenestene?***
- ***Følger Iris Salten IKS regelverket om offentlige anskaffelser?***

Innsamlingen av data baserer seg på dokumentstudier samt intervju og observasjon.

Selvkost

Revisjonen har foretatt en regnskapsanalyse av regnskapene til Iris Salten IKS og Iris Service AS opp imot selvkostregnskapet. Revisjonen har ikke gått ned på bilagsnivå, men ut ifra regnskapsanalysen av selskapene Iris Salten og Iris Service, så mener revisjonen at selvkostregnskapet inneholder de henførbare kostnadene og inntektene i henhold til retningslinjene. I selve selvkostregnskapet så har ikke Iris Salten IKS oppdatert kontonumrene som skal vise hvilke kostnader eller inntekter de skal henvises til. Dette fører til beskrivelser som ikke stemmer med kontonummer. Dette mener revisjonen ikke er i tråd med NRS (norsk regnskapstandard).

Revisjonen finner kalkylene som viser fordelingsnøkler som gode indikatorer på fordeling mellom nærings- og husholdningsavfall, noe som bidrar til å hindre kryssubsidiering.

Ut ifra budsjett og estimert selvkostfond, holder Iris Salten seg innenfor 5-årsregelen for regulering av selvkostfondet. Med dette mener revisjonen at Iris Salten legger opp til et fleksibelt selvkostfond med stabile gebyrpriser.

Revisjonen mener Iris Salten har åpne etterprøvbare kalkyler og systemer som er godt dokumenterbare overfor sine eiere. Revisjonen har også inntrykk av at Iris Salten gjør kontinuerlige forbedringer og endringer for å minske avviket med usikker fordeling mellom husholdnings- og næringsavfall.

Konklusjon:

Iris Salten kan i stor grad dokumentere at gebyrinntektene ikke er høyere enn kostnaden ved å produsere de lovpålagte tjenestene.

Offentlig anskaffelse

Våre undersøkelser har for denne delen av revisjonen i all hovedsak vært rettet mot Iris Salten og Iris Service ettersom de øvrige av Iris Saltens døtre er unntatt fra regelverket om offentlig anskaffelse. Likevel gir vi også en kort kommentar til dette unntaket.

Revisor har satt inn mest ressurser på virksomhetens evne til å sørge for etterprøvbarhet. Dette valget ble gjort fordi vi fra vår revisjon av virksomheten i 2015 kjente til at virksomheten har hatt utfordringer på dette området. Hva gjelder virksomhetens gjennomføring av anskaffelsesprosesser har vi derfor bare dannet oss et oversiktsbilde.

Vi finner at virksomheten ikke kan dokumentere sin juridiske vurdering av å unnta tre heleide datterselskaper fra regelverket om offentlig anskaffelse. Vi kommer til at en slik vurdering bør kunne dokumenteres.

Selskapene viser gjennom de dokumentene de har fremlagt for revisor at deres anskaffelsesprosesser i stor grad er gode og følger loven og forskriftens krav. De har en intern rutine for arbeidet som på flere områder viser seg å være lite presis og dårlig ajourført. Denne følges i stor grad men de er generelt mer opptatt av å følge regelverket for øvrig. Revisor mener derfor denne rutinen må gjennomgå betydelig forbedring for å være et godt redskap for virksomhetene.

Gjennom en prosess med innsamling av dokumentasjon har revisor avdekket at selskapene har et system for lagring av de opplysningene regelverket krever at de skal kunne dokumentere. Imidlertid har dette systemet vist seg å gi noe begrenset oversikt og litt lav dokumentkontroll. Dette bygger revisor på de utfordringer selskapene har vist ved oversendelse av mapper revisor har bedt om som dokumenterer anskaffelsesprosessene. Mappene mangler i stor grad anskaffelsesprotokoll og dokumentasjon av anskaffelsenes anslåtte verdi. Andre anskaffelser har vi ikke fått dokumentasjon på.

Direkteanskaffelsene mangler anskaffelsesprotokoll og begrunnelse for at de er holdt utenfor regelverket. Dette bør dokumenteres.

Vi har også kort sett på virksomhetens vektlegging av å minimere miljøbelastning. Her gjør Iris Salten et godt inntrykk med sitt tydelige fokus på miljøhensyn.

Konklusjon:

Revisor konkluderer med at Iris Salten og Iris Service i stor grad følger regelverket om offentlige anskaffelser.

Når det gjelder systemet og gjennomføringen av dokumentasjonsplikten viser gjennomgangen at det forekommer brudd på lovgivningen.

1 Innledning

1.1 Kontrollutvalgets bestilling

Kommunestyrene i kommunene: Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Meløy, Steigen og Sørfold har etter innstillinger fra sine kontrollutvalg vedtatt plan for selskapskontroll i 2017-2019 hvor det bes om selskapskontroll med Iris Salten (forvaltningsrevisjon selvkost og offentlige anskaffelser).

På denne bakgrunn har Salten kommunerevisjon IKS utarbeidet er prosjektplan for selskapskontroll i form av en forvaltningsrevisjon om selvkost og offentlige anskaffelser.

Bestillingen av prosjektet er vedtatt i kontrollutvalget i følgende kommuner: Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Meløy, Steigen og Sørfold.

1.2 Bakgrunn

Iris Salten er et interkommunalt renovasjonsselskap selskap som er eid av kommunene: Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Meløy, Saltdal, Steigen og Sørfold. Eierandelen er fordelt etter innbyggertall. Selskapet er et «nonprofitt» interkommunalt selskap dannet i medhold av lov om interkommunale selskaper. Selskapets øverste organ er representantskapet. Selskapets formål er å utføre offentlige tjenester for sine eiere.

Avfallsgebyr og selvkost

I henhold til forurensningsloven § 34 skal kommunens kostnader knyttet til håndtering av husholdningsavfall dekkes fullt ut gjennom avfallsgebyret. Med husholdningsavfall menes husholdningsavfall innen egen kommune. Formålet med regelverket er at forurenser skal betale hva det koster å håndtere avfallet. Avfallsgebyret må heller ikke overstige kommunenes kostnader tilknyttet håndtering av husholdningsavfallet. Regelverket er dermed tydelig på at kostnader knyttet til annen avfallshåndtering enn husholdningsavfall innenfor egen kommune, ikke kan kreves dekket over gebyret for husholdningsavfall.
Siden Iris Salten har totalansvar for renovasjonstjenesten, er også de ansvarlig for å utarbeide

fullstendig selvkostkalkyle, opprettet selvkostfond, de kan praktisere selvkostprinsipp iht. retningslinjene iht. femårsregelen. ev. mer.

Det er kommunenes ansvar å sikre at det utarbeides et selvkostregnskap i tråd med regelverket, og det er kommunen som selv som formelt fastsetter avfallsgebyret.

Offentlige anskaffelser

Etter lov- og forskrift om offentlig anskaffelse skal alle virksomheter som regnes som offentlige organer følge regelverket om offentlige anskaffelser. Formålet med regelverket er, i henhold til anskaffelsesforskriften § 1, å bidra til økt verdiskapning i samfunnet ved å sikre mest mulig effektiv ressursbruk ved offentlige anskaffelser basert på konkurranse og likebehandling. Forskriften skal også bidra til at det offentlige opptrer med stor integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte.

Det er kommunens ansvar å føre kontroll med at deres selskaper ivaretar dette regelverket på en forsvarlig og god måte.

Ansvar for virksomheten

På sammen måte som det i en kommune er administrasjonssjefen/rådmannen som er den øverste lederen for den samlede virksomheten (iht. kommuneloven § 23 nr. 2), vil dette ansvaret (iht. lov om interkommunale selskaper) i et IKS være plassert hos direktøren etter fullmakt fra styret.

Revisjonen vil etter dette forholde seg til konserndirektøren som «administrasjonssjef» for Iris Salten-konsernet.

1.3 Problemstillinger og revisjonskriterier

1.3.1 Selvkost

Problemstilling:

> ***«Kan Iris Salten IKS dokumentere at gebyrinntektene ikke er høyere enn kostnaden ved å produsere de lovpålagte tjenestene?»***

Revisjonskriterier:

Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres mot. Revisjonskriteriene danner grunnlaget revisjonen trenger for å vurdere om det foreligger avvik eller svakheter på det området som er gjenstand for forvaltningsrevisjon.

Revisjonskriteriene er utledet fra følgende kilder:

1. IKS – loven (lov om interkommunale selskaper)
2. Renovasjon/husholdningsavfall (hjemler)
    I. Forurensningsloven §34
    II. Avfallsforskriften kapittel 15

I tillegg til hjemmelsgrunnlagene er det utarbeidet retningslinjer/veiledere for beregning av gebyrgrunnlaget mv.

III. H-3/14 Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester. Kommunal- og moderniseringsdepartementets retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester skal bidra til en god og ensartet praksis for beregning av selvkost på et tjenesteområde. Retningslinjene gir en anbefalt praksis for hvordan selvkost skal beregnes samt for praktisering av selvkostprinsippet over tid.

IV. M-258/2014 Beregning av kommunale avfallsgebyr. Miljødirektoratet har utgitt en veileder om beregning av kommunale avfallsgebyr som gir utdypende

forklaringer til avfallsforskriftens bestemmelser og en nærmere redegjørelse for forberegning av avfallsgebyr etter selvkostprinsippet.

V. Iris Salten «Renovasjonsforskriften»

VI. Iris Salten «Selskapsavtale»

Utledede revisjonskriterier ligger i kapittel 3: Selvkost – fakta og vurderinger. Utledningen til revisjonskriteriene ligger som vedlegg 2 i rapporten.

1.3.2 Offentlige anskaffelser

Problemstilling:

«Følger Iris Salten regelverket om offentlige anskaffelser?»

Revisjonskriterier:

Revisjonskriteriene er en samlebetegnelse på de krav og forventninger som kan stilles til den funksjon, aktivitet eller prosedyre som er gjenstand for forvaltningsrevisjon. Et utvalg av kriteriene holdt sammen med faktagrunnlaget danner basis for de analyser og vurderinger som foretas, og de konklusjoner som trekkes i en forvaltningsrevisjon. Aktuelle kilder for utledning av revisjonskriterier er lover, forskrifter, retningslinjer, vedtak, avtaler og anerkjent teori. I denne undersøkelsen har vi lagt til grunn:

- Kommuneloven
- Lov om offentlige anskaffelser
- Forskrift til Lov om offentlige anskaffelser
- Veileder til reglene om offentlige anskaffelser P-2017-933 (P-933)
- Virksomhetens egne rutiner

Lov om offentlige anskaffelser[1] har grunnleggende retningslinjer som gjelder for alle kjøp som foretas. Disse retningslinjene finnes i lovens § 1 og § 5 pkt. 2.

[1] Lov om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven) LOV-1999-07-16-69 Historisk versjon ikrafttredelse 01.01.2017.

I § 1 er lovens formål formulert som følger:

" Loven skal fremme effektiv bruk av samfunnets ressurser. Den skal også bidra til at det offentlige opptrer med integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte".

I § 4 fremgår det at loven bygger på følgende grunnleggende prinsipper:

" *Oppdragsgiveren skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet."*

I anskaffelsesforskriften[2] finner vi blant annet retningslinjer for hvordan anskaffelsens verdi skal vurderes, hvilken konkurranseform som skal benyttes, og for framgangsmåten ved den enkelte konkurranseform. Bruk av rammeavtaler er også regulert i forskriften, både når selskapet inngår egne rammeavtaler og når rammeavtaler inngås av via et felles anskaffelsesorgan slik som SIIS.
I veiledningen[3] til anskaffelsesforskriften finnes utfyllende kommentarer til bestemmelsene. Her tydeliggjøres hva som ligger i til dels både loven og forskriftens krav.

Iris Salten har i tillegg laget en intern rutine for anskaffelser. Her har styret i selskapet tatt stilling til og satt egne krav til hvordan selskapet skal sørge for å holde seg innenfor lovgivningen. I rutinen har selskapet egne terskler for hvilken konkurranseform som skal benyttes.
Utledede revisjonskriterier ligger i kapittel 4: Offentlige anskaffelser – fakta og vurderinger. Detaljert utledning og fullstendige vurderingene bak kriteriene finnes i vedlegg 3 til denne rapporten.

[2] Forskrift om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften), historisk versjon (FOR-2016-12-20-1744) Ikrafttredelse 01.01.2017.

[3] P-2017-933 (P-933), Veileder fra Nærings- og fiskeridepartementet.

1.4 Metode og avgrensning

For den delen av rapporten som omhandler selvkost har revisor i all hovedsak bygget rapporten på dokumentanalyse og informasjon som er mottatt muntlig gjennom møter med økonomisjefen og e-post korrespondanse. Det er ikke gjort analyse ned på bilagsnivået. BDO har revisjon på selskapet, og revisor anser derfor at regnskapsmessige standarder blir etterfulgt og kontrollert.

Revisor legger til grunn at de fakta som er innsamlet gir tilstrekkelig grunnlag for å svare på problemstillingen.

For den delen av rapporten som omhandler offentlig anskaffelse er det gjennomført fire intervjuer. De intervjuede er de daglige lederne i Iris Produksjon, Retura Iris og Mivanor. Ettersom konserndirektøren i Iris Salten hadde tatt over etter at tidligere daglig leder i Iris Service hadde sluttet, ble konserndirektøren intervjuet om forholdene i både Iris Salten og Iris Service. Forøvrig er deler av fakta bygget på dokumentanalyse og observasjon.

Observasjon er brukt ved å observere prosessen med å samle inn dokumentasjon. Vi har derfor med i rapporten en beskrivelse av denne prosessen.

Revisor legger til grunn at de fakta som er innsamlet gir tilstrekkelig grunnlag for å svare på problemstillingen.

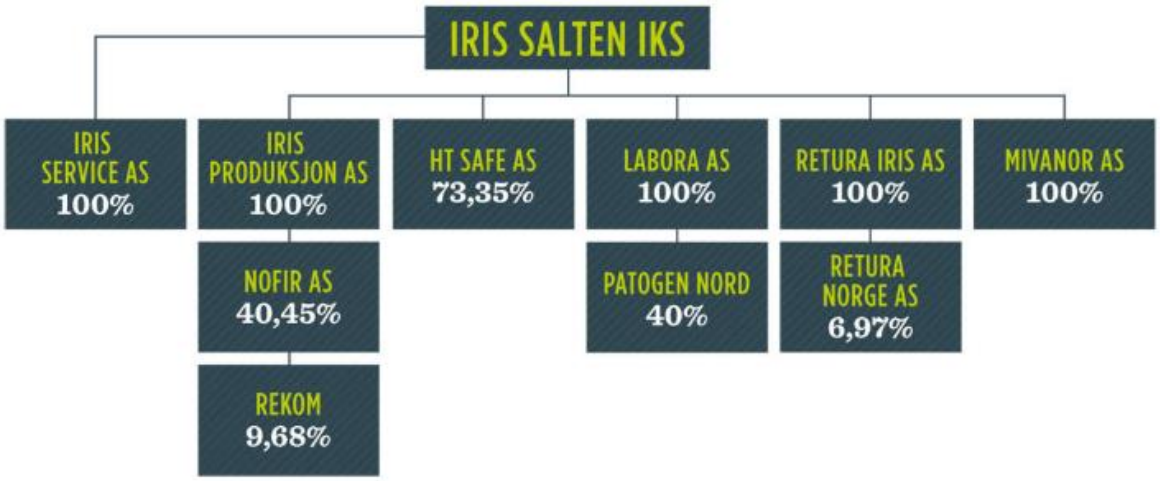
Offentlig anskaffelse er et tema hvor det stilles svært mange krav til prosessen og hvordan anskaffelse skal gjennomføres. Revisor fant tidlig i prosessen ut at selskapene hadde utfordringer hva gjelder dokumentasjon og har derfor lagt størst fokus på disse delene av revisjonen. Selv om disse delene ikke er det mest vesentlige ved offentlig anskaffelse og brudd på disse ikke nødvendigvis vil få store konsekvenser, anser vi dokumentasjonsplikten som svært viktig for eiers kontroll med sine virksomheter. Derfor har revisjonen brukt mindre ressurser på vurdering av gjennomføringen av konkurransene og behandlingen av tilbydere. Vi har likevel ved analyse av de innsamlede dokumentene dannet oss et oversiktsbilde.

Videre har vi valgt å avgrense mot virksomheter som ikke er heleide av kommunen. Ettersom vi ikke har innsynsrett i disse foretakenes dokumenter. Vi har valgt å ta med Iris Produksjon,

Retura Iris og Mivanor, i delen om regelverkets anvendelsesområde for å belyse utfordringene ved å unnta deler av et konsern fra regelverket om offentlig anskaffelse. Hoveddelen av revisjonen omhandler derfor Iris Salten og Iris Service. For rammeavtaler som er anskaffet via SIIS vil vi heller ikke gå inn på om reglene om offentlig anskaffelse er fulgt, men bare hvilket forhold Iris-konsernet har til disse avtalene.

2 Organisasjon

2.1 Selskapsstruktur

Figur 1: https://www.iris-Salten.no/organisasjon/category1185.html:

2.1.1 Iris Salten

Morselskapet Iris Salten eier seks selskaper i tillegg til at selskapet gjennom Iris Produksjon er majoritetseier i Nofir AS. Tre av datterselskapene er direkte relatert til avfallshåndtering: Iris Service AS, Iris Produksjon AS og Retura Iris AS.

2.1.2 Iris Service AS

Hovedvirksomhet er husholdningsrenovasjon og drift av miljøtorgene.

Iris Service har innsamling av husholdningsavfall i Bodø, Gildeskål og deler av Fauske kommune, i tillegg til å tilrettelegge for underentreprenører som henter avfall i resten av Salten. Selskapet drifter også alle Iris Miljøtorg, fra Reipå i sør til Oppeid i nord.

UNDERGRUNNSLØSNING

Figur 2 - Underground anlegg - www.iris-salten.no

Selskapet setter opp og administrerer avfallsbeholdere under bakken, hvor sameiere/borettslag går sammen om en felles avfallsløsning.

I 2017 økte antall husholdningskunder som er tilknyttet under bakken anlegg med 8 % til 3427 kunder. Iris har i dag i drift 68 anlegg under bakken, hvorav tre befinner seg på Fauske. Det oppleves stor pågang på nye under-bakken anlegg.

2.1.3 Iris Produksjon AS

Restavfall blir levert til grovsorteringsanlegget på Vikan der det sorteres og kvernes før det sendes til energigjenvinning.

Papp og papir blir sortert og presset og sendes til materialgjenvinning der det blir til ny produkter av papp og papir.

Plast presses og sendes materialgjenvinning.

Figur 3- kompostrankene på Vikan - www.iris-salten.no

Matavfall og annet våtorganisk avfall blir behandlet på kompostanlegget på Vikan. Komposteringen skjer gjennom rankekompostering der rankene tilføres luft og snus under komposteringsprosessen før de siktes til ferdig kompostprodukt.

Hageavfall og rent trevirke blandes sammen med matavfallet.

Glassemballasje og hermetikk sendes fra Vikan til Fredrikstad der det blir sortert og brukt i nye produkter.

Forurensede jordmasser og uorganisk avfall legges på godkjent deponi for ordinært avfall.

Hos IRIS Produksjon kan det også håndteres enkelte typer farlig avfall som behandles før det legges på deponi.

2.1.4 Retura Iris AS

Retura Iris er et kommersielt selskap som tilbyr avfallsløsninger til bedrifter og institusjoner.

Selskapets forretningsidé er å tilby komplette avfallsløsninger, fra avfallsplan til henting og behandling av avfallet, i hele Salten. I tillegg har Retura Iris regionansvar for Retura-selskapene i hele Nord-Norge.

Retura leier arealer til kontor og oppstillingsplass for biler og utstyr av Iris Salten på Vikan avfallsplass i Bodø.

2.1.5 Mivanor AS

Mivanor AS er et heleid datterselskap til Iris Salten som tilbyr renseanlegg for sigevann fra deponi og industri.

Selskapet vant i 2015 Avfall Norges Innovasjonspris for teknologien knyttet til vannrensning.

Renseanleggene er basert på kombinasjonen av en etablert kjemisk renseprosess og en unik mekanisk renseprosess gjort med magnetisk partikkelseparasjon. Selskapet arbeider stadig med å videreutvikle denne teknologien.

Selskapet har i dag kunder som deponieiere, settefiskanlegg og notvaskeri. Mivanor AS har etablert to avdelinger, en i Bodø og en i Sandnes, men kunder fra Nes i sør til Hammerfest i nord.

3 Selvkost – Fakta og vurderinger

Problemstilling:

«Kan Iris Salten dokumentere at gebyrinntektene ikke er høyere enn kostnaden ved å produsere de lovpålagte tjenestene?»

Utledede revisjonskriterier:

- *Iris Salten bør ha etablert gode systemer for å skille næringsavfall og husholdningsavfall kalkylemessig fra hverandre for å hindre kryssubsidiering*
- *Iris Salten bør utarbeide forkalkyler for selvkost på husholdningsrenovasjon, og framlegge kalkylene for eierkommunene. Forkalkylene bør dekke de nærmeste tre til fem årene.*
- *Etter utløpet av regnskapsåret bør Iris Salten sette opp etterkalkyler/selvkostkalkyle for selvfinansierte tjenester. Etterkalkylene bør dokumenteres overfor eierkommunene.*
- *Alle direkte og indirekte kostnader til drift, vedlikehold og kapital som kan henføres til produksjon og levering av renovasjonstjenester til private husholdninger skal inngå i selvkostkalkylene.*
- *Iris Salten IKS bør etter gjeldene retningslinjer bruke lineære avskrivninger og kalkulatoriske rentekostnader*
- *Iris Salten IKS bør beregne og kompensere renter på akkumulert resultatet av selvkostdriften det enkelte år.*
- *Iris Salten bør forvalte selvkostfondet etter retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester.*
- *Iris Salten bør lage åpne etterprøvbare kalkyler og systemer som er godt dokumenterbare for sine eiere.*

3.1 Kort om skille mellom husholdningsavfall og næringsavfall

Økonomisjef informerer revisjonen: Iris Salten skiller mellom inntekter og kostnader tilknyttet næringsavfall og husholdningsavfall ved at alt avfall som kommer inn til Iris produksjon blir veid og fakturert næring eller husholdning. Avfall som er blandet, som fra omlastningsstasjonene og miljøtorgene, er det laget fordelingsnøkler etter vekt eller volum. Inntektene til Iris Salten består i hovedsakelig av renovasjonsgebyr og inntekter fra miljøstasjonene, som også blir delt etter fordelingsnøkler der dette er nødvendig. Revisjonen har fått tilsendt ønsket informasjon i form av: selvkostregnskap, kalkyler, regnskap, selskapsavtaler og relevante opplysninger fra Iris Salten. Disse er gjennomgått og undersøkt, og revisor viser til videre i faktadelen en mer spesifisert tilnærming på hvordan Iris Salten fordeler sine kostnader og inntekter mellom husholdning og næring.

3.2 Utføringen av renovasjon i Iris Salten[4]

Husholdningsavfall som er kildesortert og som hentes hos husholdningene:

- Matavfall/hageavfall i matdunken
- Papp/papir/kartong i papirdunken
- Restavfall i restavfallsdunken
- Husholdningsplast i plastsekken
- Glassemballasje og hermetikk i egen dunk

Iris Service har innsamling av husholdningsavfall i Bodø, Gildeskål og deler av Fauske kommune, i tillegg til å tilrettelegge for underentreprenører som henter avfall i resten av Salten. Noen av bilene som henter husholdningsavfall har vekt og alle har GPS.

[4] Hentet fra www.iris-salten.no

Det er 3 opplastningspunkter[5]: Miljøtorget på Reipå, Fauske og Tømmerneset. Her samles både nærings- og husholdningsavfall før det blir evt. komprimert, omlastet og transportert videre til Vikan der alt avfall blir mottatt og behandlet av Iris Produksjon. Økonomisjefen for Iris Salten nevner også at Reipå og Fauske har egen bilvekt, slik at alt avfall som omlastes på Reipå og Fauske blir veid før det tømmes i komprimatorstasjonen[6] for inntransport til Vikan. På denne måten har Iris Salten kontroll på mengdene husholdningsavfall og næringsavfall. På Tømmerneset er det en volumbasert vurdering da avfallsmengdene er små slik at egen vekt med egen vektoperatør ikke kan forsvares ut fra en kost/nyttevurdering. Alt innkjørt avfall på Vikan blir veid.

Avfall som leveres på miljøtorg[7]:

- Tekstiler
- Hageavfall (kan ikke leveres på miljøtorg Bodø)
- EL-avfall
- Farlig avfall
- Andre typer avfall – jern/metaller/materialer/treverk/porselen/glass etc.
- Husholdningskunder kan også levere papp/papir, plast og glass/hermetikk.

Som nevnt tidligere så drifter[8] Iris Servise AS 12 miljøtorg for Iris Salten:
Vikan, Bodø, Beiarn, Fauske, Furulund, Inndyr, Misvær, Oppeid, Reipå, Tømmernes, Vensmoen og Halsa (ny miljøstasjon i 2018). På miljøtorgene Vikan, Bodø, Fauske og Reipå blir prisen på restavfallet og sortert avfall beregnet etter vekt, mens på resterende miljøtorg beregnes prisen etter volum. Prisen pr.kg/volum er den samme på alle miljøstasjonene.

[5] Opplastningspunkter er mellomstasjoner for å effektivisere avfallskjøringen.

[6] I komprimatorstasjonen blir avfall komprimert for å få større volum på inntransport.

[7] For husholdninger er det innført gratis levering av alle sorterte avfallsfraksjoner som kan gjenvinnes avhengig av tilbudet på de ulike mottakene. Næring betaler for alt.

[8] Med drift av miljøtorg så menes det bemanning innenfor vedtatt åpningstid, betjening av kunder og håndtering av avfall som mottas i anlegget, lønn, kostnader maskiner, brøyting etc. Det omfatter også uttransport av avfall fra anleggene. Iht. avtale om drift av miljøtorg mellom Iris Salten IKS og Iris Service AS

Restavfallet og sortert avfall på disse miljøtorgene blir transportert til Vikan der alle mengder av avfall veies før det blir behandlet av Iris Produksjon. Noe sortert avfall går direkte til energigjenvinning fra disse miljøstasjonene. Iris servise har ansvaret for inntransporten til Vikan fra alle miljøstasjonene.

Hytterenovasjon inngår ikke i den offentlige renovasjonsordningen i Salten. Retura Iris tilbyr en ordning for hytteeiere som går sammen om å dele en dunk eller container. Alternativet er at avfallet tas med hjem og kastes i dunkene hjemme, eller man kan kjøpe Gulsekken (plastsekk for ekstra restavfall) avfallet kan leveres på nærmeste Iris Miljøtorg.

Bedriftskunder kan også levere avfall på alle Iris miljøtorg foruten Vikan og Bodø. Der kan man enten betale med kort eller opprette kundeforhold og motta faktura i etterkant av levering. For bedriftskunder som sokner til Bodø, skal levere sitt næringsavfall direkte til Iris Produksjon på Vikan, eller inngå avtale med Retura Iris som kun henter næringsavfall, ifølge økonomisjefen til Iris Salten.

Avfallsanlegg under bakken - (underground anlegg)

Anlegg under bakken kan etableres både i eksisterende borettslag/sameier og i nybygg. I den nye renovasjonsforskriften[9], som er vedtatt av kommunene i Salten, stilles det krav til at avfallscontainer nedgravd under bakken skal benyttes i konsentrert bebyggelse innenfor bymessige strøk.

En nedgravd container består av innkast på bakkeplan og en container på fem kubikkmeter under bakken, som plasseres i en nedgravd betongenhet. Løsningen kan brukes til oppsamling av glassemballasje og hermetikkbokser, matavfall, restavfall og papir og papp. plastemballasje samles opp i egne sekker og settes ut før tømmedag. Containerne er installert med elektrisk lås. For å levere avfall åpnes innkastet ved bruk av brikke eller kort. Det hindrer uvedkommende å kaste avfall i beholderen.

[9] §6 i renovasjonsforskriften. Renovasjonsforskriften er utarbeidet av Iris Salten IKS og vedtatt i alle eierkommunene

Avfallsmengden i containeren registreres ved bruk av moderne teknologi[10], slik at Iris til enhver tid vet hvor mye avfall det er i containeren, og dermed kan tømme ved behov.

Renovasjon og næring:
Når det gjelder bedriftsrenovasjon så tilbyr Retura Iris komplette avfallsløsninger for virksomheter i Salten. Retura Iris leier ut containere til bedriftskunder, borettslag og private husholdninger.

Retura Iris tilbyr også:

- Planlegging av kostnadseffektive og miljøriktige avfallsløsninger
- Avfallsløsninger tilpasset den enkelte virksomhet
- Utleie av komprimatorer, presser og annet oppsamlingsutstyr
- Innsamling av alle typer avfall
- Henting av løst avfall med skapbil
- Avfallsstatistikker og oversikt over kundeforholdet på web
- Dokumentasjon av avfallshåndtering
- Bistand til utarbeidelse av avfallsplaner for byggeprosjekter
- Veiledning, materiell og opplæring for å få til gode rutiner for kildesortering

Inngår ikke i selvkost, men tas med for å vise den komplementære renovasjonsordningen.

3.3 Samarbeid mellom selskapene: Iris Salten – Iris Produksjon – Iris Service – Retura Iris

På forespørsel om hvordan selskapene samarbeider og hvordan dette faktureres har Økonomisjef hos Iris Salten sendt dokumentasjon i form av avtaler og forklaringer på

[10] Konteineren bruker antall innkast som registrering av avfall, og når konteineren er full blir det sendt melding til Iris Salten og det genereres en kjøreliste for tømming av konteineren

praktisk gjennomførelse. Avtalene mellom selskapene er gjennomgått og sjekket av revisor opp imot resultatregnskap.

Arbeid mellom selskapene behandles i egne avtaler som godkjennes av styrene i de ulike selskapene. Nedenfor beskrives de ulike tjeneste som utføres av selskapene. Utgangspunktet for fakturering er veide mengder, og alt faktureres månedlig.

****

Iris Salten utfører administrative tjenester samt utleie av kontorer (støttetjenester) for datterselskapene. Dette faktureres månedlig fra Iris Salten til datterselskapene. Oppgaver som inngår er:

- Regnskap fakturering og betalingsoppfølging
- Sentralbordtjenester, porto, mm
- Kantine og renhold
- Lønnskjøring
- Kvalitet og HMS – tjeneste
- Kontorkostnader
- IT

****

Iris Salten kjøper renovasjonstjenester fra Iris Service. Iris Service utfører renovasjonstjenester for Iris Salten. Fakturagrunnlag tar utgangspunkt i budsjett.

****

Iris Salten kjøper driftstjenester for Miljøtorgene fra Iris Service. Iris Service har driftsansvar for miljøtorgene for Iris Salten (lønn, kostnader truck og hjullastere, brøyting etc.). Fakturagrunnlag tar utgangspunkt i budsjett.

****

Iris Salten leier ut anlegg på Vikan til Iris Produksjon. Alle bygg og eiendommer på Vikan og Miljøtorg der Iris Salten ikke leier, eies av i Iris Salten. Anlegget på Vikan leies ut til Iris Produksjon som mottar og behandler alt avfall på Vikan. Leie faktureres månedlig.

****

Iris Produksjon behandler alt avfall som kommer inn på Vikan hvor alle mengder veies. Kostnader for avfallsbehandling faktureres avfallsleverandør Iris Salten (husholdningsavfall) og Retura Iris (næringsavfall), og andre eksterne næringsaktører som leverer direkte til Iris Produksjon.

****

Iris Salten utfører transport av næringsavfall fra Reipå, Tømmerneset og Fauske for Retura Iris. Dette avfallet veies inn på Iris Salten som får faktura fra Iris Produksjon på behandling av avfallet. I tillegg betaler Iris Salten for inntransport fra Reipå, Tømmerneset og Fauske. Iris Salten fakturerer Retura Iris for behandlingskostnader og transport for sitt avfall.

****

Retura Iris er leid inn av Iris Service til å tømme en type kontainere som står ute hos noen borettslag. Dette på grunn av at det ikke er lønnsomt å ha egen bil som kun tømmer ca. 20 kontainere. For dette arbeidet faktureres Iris Salten for behandlet avfallsmengde. Iris Service faktureres for transporten.

****

Iris Service tømmer noen undergrunnkontainere for Retura Iris. For dette fakturerer Iris Salten for avfallsbehandlingene til Retura Iris, mens Iris Service fakturerer Retura Iris for transport. Årsaken til denne delingen er at Iris Service har kostnaden for drift av bilen, mens avfallsbehandlingene betales av Iris Salten etter faktura fra Iris Produksjon (alt avfall veies).

****

Det er utlevert og gjennomgått dokumentasjon fra økonomisjefen hos Iris Salten på at Iris Produksjon leverer avfallsbehandling til selvkost til Iris Salten. Iris Produksjon har satt opp egne kalkyler for de forskjellige fraksjonene[11].

Det ble i 2016 gjennomført en selvkostanalyse på de ulike fraksjonene. Noe som er en nyttig informasjon både i forhold til prisbilde og lønnsomheten i de ulike produktene som Iris Produksjon leverer. Analysen bygger på en tidsstudie ift. behandlingstid for å kunne beregne:

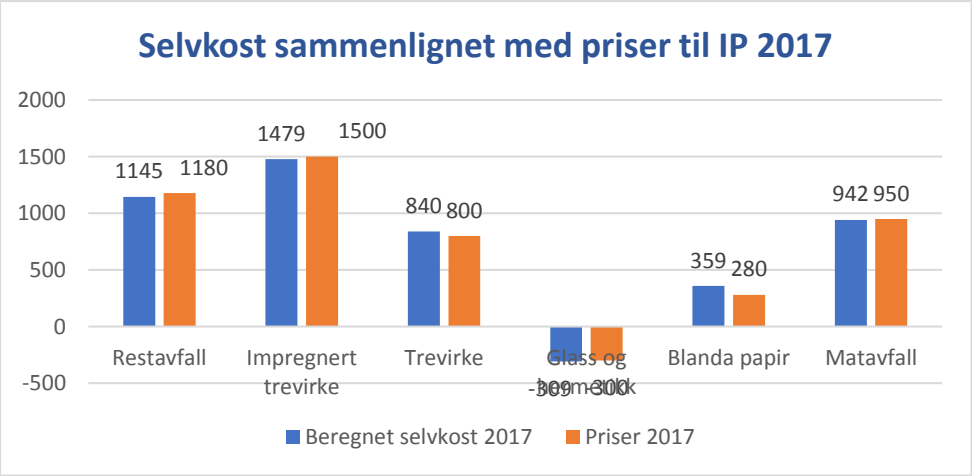
- ✓ lønn pr tonn.
- ✓ maskinkostnad pr tonn.
- ✓ Kapitalkostnader pr tonn.

Det er kommet frem til produksjonskostnad pr tonn inkl. andel administrative kostnader, i tillegg kommer nedstrømsprisen inkl. transport.

Dette blir så selvkostpris pr tonn.

Prisene til Iris Salten korrigertes ut fra dette dersom avvik. Kalkylene er et godt styringsverktøy til korrekt prising i forhold til selvkost fra Iris Produksjon.

Under er noen eksempler på forskjellige fraksjoner som er priset til selvkost.

Figur 4 - budsjetterte priser vs faktiske priser - Utdrag fra selvkostkalkyler Iris Produksjon

[11] Med fraksjoner menes de forskjellige avfallsgruppene: matavfall, trevirke, glass osv.

3.4 Renovasjonsgebyret[12]

Renovasjonsgebyret i Salten er knyttet til størrelsen på restavfallsdunken til den enkelte boenhet. Grunngebyret, det vil si det minste en husholdning skal betale, settes til samme gebyr som 80 liters dunkgebyr.

Iris Salten har ett grunngebyr på renovasjonsgebyret med prisdifferensiering på Undergroundanleggene og dunkstørrelser.

- Henting avfall ved boenheter, grunngebyr er kr. 2629,-
  - Prisdifferensiering etter størrelse på dunk og avstand fra vei.
- Henting avfall ved Undergroundanleggene:
  - 10-21 abonnementer gebyr – kr. 3627,-
  - 22-30 abonnementer gebyr – kr. 3317,-
  - 31-39 abonnementer gebyr – kr. 2943,-
  - 40-50+ abonnementer gebyr – kr. 2629,-

Prisen pr. boenhet er differensiert høyere på Undergroundanleggene, men de kan til gjengjeld kaste ubegrenset avfall[13] på disse anleggene.

Hva som dekkes av renovasjonsgebyret:

- Henting av avfall hjemme hos husholdningene.
- Behandling og sortering av alt innsamlet avfall.
- Transport og kostnad for videreforedling av alle avfallsfraksjoner på nasjonale og internasjonale mottaksanlegg som for eksempel forbrenningsanlegg og andre sorteringsanlegg.
- Statlige avgifter og administrasjon.
- Retur av plast- og glassemballasje, hermetikk, tekstiler og papp.

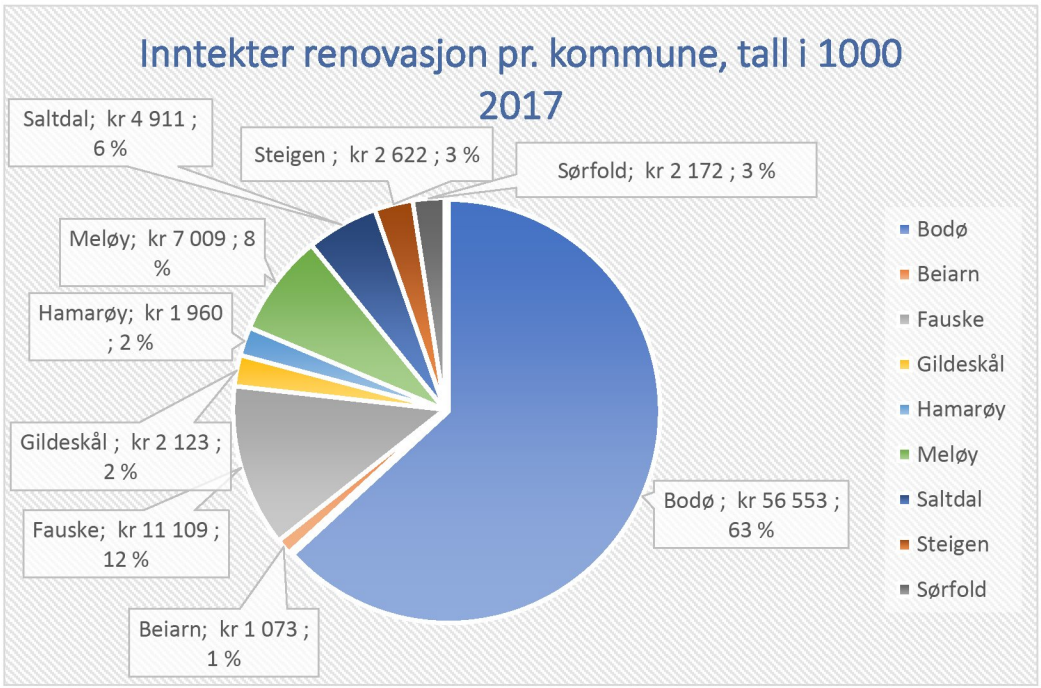
[12] Her er det tatt med oppdaterte opplysninger og priser fra 2018 som er hentet fra hjemmesiden til Iris og fra §13 om avfallsgebyr i Renovasjonsforskriften som Iris Salten har laget.

[13] Ved avfall her menes: restavfall, mat, glass/blikk og papir og papp. Plast leveres som ved dunk løsning

- Gratis mottak av hageavfall, spesialavfall, kjølemøbler med Klorfluorkarboner (KFK), elektrisk/elektronisk avfall og vinduer som inneholder farlige stoffer.
- Drift av miljøtorg, kjøp av innsamlingsutstyr, drift undergroundanlegg.
- Tilhørende administrative støttefunksjoner.
- Verdireduksjon gjennom bruk (avskrivninger) på alt innsamlingsutstyr og fast eiendom som er knyttet til innsamling av og behandling av husholdningsavfall.

I tillegg kommer miljøgebyr fra den enkelte kommune. Dette gebyret blir blant annet benyttet til å rydde opp i gamle deponier og avfallsplasser i den enkelte kommune. Dette utgjør alt fra ca. kr. 70,- til 130,- pr. kommune.

Inntekter husholdningsrenovasjon fordelt på kommuner (miljøtorgene er ikke tatt med).

Figur 5- Inntekter fra renovasjon pr. kommune (unntatt miljøtorg) - tall fra årsberetningen 2017

Totale renovasjons inntekter er kr. 89.531.773,- inntekt miljøtorgene: 7.636.957

Prisreguleringene foretas prosentvis ut ifra eksisterende priser både på miljøtorg og hos husholdningene ifølge økonomisjef i Iris Salten.

3.5 Selvkostregnskap

3.5.1 Forkalkyle

Styret i Iris Salten leverer en forkalkyle/budsjett senest innen utgangen av oktober til representantskapet[14], der foreløpige budsjett, selvkostregnskap og gebyrsatser m.m. blir gjennomgått og vedtatt[15]. Disse blir senere vedtatt i alle eierkommunene[16]. 11 november 2016 ble overnevnte dokumenter framlagt i representantskapet og godkjent. Revisor har fått tilsendt, gjennomgått og sjekket møteprotokollen.

3.5.2 Selvkostkalkyle

Iris Salten har utarbeidet eget selvkostregnskap og kalkyler på Excel. Når det gjelder selvkostregnskapet så er hovedtallene hentet fra regnskapsprogrammet Visma Business. Det er også laget eget dokument med rutiner på hvordan selvkostregnskapet skal føres. Ifølge økonomisjef hos Iris Salten blir rutiner og fordelingsnøkler ved behov oppdatert ved utførelsen av selvkostregnskapet.

Revisor har fått framlagt og undersøkt alle relevante dokumenter som viser hvordan Iris Salten utarbeider sitt selvkostregnskap, samt utfyllende informasjon fra økonomisjefen hos Iris Salten.

I selvkostregnskapet tas det utgangspunkt i årsresultatet fra resultatregnskapet fra Iris Servise og hele resultatregnskapet til Iris Salten. I selvkostregnskapet er det spesifisert med kontonummer[17] på beskrivelsene av de aktuelle kostnadene/inntektene og fordelingsnøkler til fordeling mellom selvkost og forretning. Utarbeidelsene av fordelingsnøklene er henvist til egne kalkyler med vedlegg til de respektive kontoene i selvkostregnskapet.

[14] Iht. kap.3. §9 i Selskapsavtalen

[15] jfr. IKS-loven § 18

[16] Dette er også i henhold til Avfallsforskriften kap.15 der det står at kommunen er pliktsubjekt etter forurensningsloven §34 og det er kommunestyret som fastsetter avfallsgebyret

[17] Etter kontoplan basert på Norsk regnskapsstandard (NRS)

Nedenfor er et utdrag på hvordan selvkostregnskapet ser ut:

Konto	Beskrivelse	2017 Regnskap	Faktor	Monopol	Forretning	KOMMENTAR
3000	Inntekter Salg UG	-1 277 000	0,12	-150 686	-1 126 314	Vedlegg 1
3002	Salg kantine	-264 255	0,53	-140 055	-124 200	Vedlegg 12
3031-3038,3651	Inntekter fra miljøtorgene	-10 496 093	0,73	-7 636 957	-2 859 136	Vedlegg 2

Figur 6 - Selvkostregnskap - forklaringer

Administrasjonskostnader som Iris Service har bokført og som er internfakturert fra Iris Salten må trekkes inn igjen som inntekt i selvkost fordi disse indirekte kostnadene allerede er med i regnskapet hos Iris Salten. Dette gjøres for å hindre at kostnadene dobbeltføres.

3.5.3 Fordelingsnøkler

Det er laget fordelingsnøkler på inntekter og kostnader som ikke er direkte henførbare til selvkost og fordelingsnøkler som er direkte henførbare, men er med for å skille mellom næring og husholdning. Her er et utdrag av enkelte fordelingsnøkler som brukes:

Fordelingsnøkkel 1: Inntekter for salg av betong til underground for eksisterende borettslag tas inn i selvkost. Driftskostnader og avskrivninger av innkastdelen er med i selvkost. Salg til næring (byggmestere og Retura) holdes utenfor.

Fordelingsnøkkel 1	2015	2016	2017
Husholdningsavfall	5 %	5 %	12 %
Næringsavfall	95 %	95 %	88 %

Fordelingsnøkkel 2: Inntekter fra Miljøtorgene uten vekt: Næring faktureres oftest på kreditt. Privat har ikke kreditt og betaler med kort. Andel næring beregnes ut fra utfakturert andel ift totale inntekter. Vedlikeholdskostnader på miljøtorgene bygg/anlegg bruker samme fordelingsnøkkel.

Fordelingsnøkkel 2	2015	2016	2017
Husholdningsavfall	72 %	73 %	73 %
Næringsavfall	28 %	27 %	27 %

Fordelingsnøkkel 3: Leieinntekter for utleie av anlegg på Vikan gjelder deponi, papirhallen, sorteringshallen, kompost. Fordeling mellom næring og privat beregnes ut fra andel avfall fra næring og husholdning. Her korrigeres for variable inntekter innkjørte masser. I tillegg korrigeres det for mengden avfall kjørt for Retura i tillegg til andel næring fra torgene.

Fordelingsnøkkel 3	2015	2016	2017
Husholdningsavfall	48 %	27 %	25 %
Næringsavfall	52 %	73 %	75 %

Fordelingsnøkkel 5: Behandling avfall – Andel husholdning er beregnet etter fradrag for mengder avfall levert av næring på torg, andel næring Iris Service kjører for Retura Iris og strandavfall, men tillegg for husholdningsavfall kjørt av Retura Iris.

Fordelingsnøkkel 5	2015	2016	2017
Husholdningsavfall	81 %	77 %	79 %
Næringsavfall	19 %	23 %	21 %

Fordelingsnøkkel 6: Lønnskostnader/personalkostnader. Det gjøres en skjønnsmessig vurdering av hvem som arbeider mot selvkost og andre firma. Styrehonorar bruker samme fordelingsnøkkel. Driftskostnader der bruk er knyttet til stilling har også de samme fordelingsnøklene.

Fordelingsnøkkel 6	2015	2016	2017
Husholdningsavfall	92 %	75 %	69 %
Næringsavfall	8 %	24 %	31 %

Fordelingsnøkkel 8: Avskrivninger, Iris Salten benytter regnskapsmessige avskrivninger. Avskrivning bygg og anlegg, miljøtorg er bygget for å dekke husholdningene og avskrivningene henføres til selvkost. Andre anlegg henføres iht. vedlegg 3 med fradrag for mottak av masser fra næring. Beregnet i vedlegg 8. Dunk, containere og inventar henførtes 100% til selvkost (hvert selskap eier sitt eget utstyr, og inngår ikke i selvkostgrunnlaget til Iris Salten).

Fordelingsnøkkel 8	2015	2016	2017
Husholdningsavfall	62 %	61 %	53 %
Næringsavfall	38 %	39 %	47 %

3.5.4 Kalkulatoriske kapitalkostnader

Avskrivninger.

Når det gjelder kapitalkostnader så forklarer økonomisjef i Iris Salten følgende: Avskrivningene følger av tidligere års investeringer, og fremtidige investeringer i perioden. Iris Salten følger avskrivningsreglene i regnskapsloven. Fra 2015 trådte det i kraft nye

retningslinjer[18] for selvkostregnskapet, hvor avskrivningene er endret fra å benytte kalkulatoriske avskrivningsregler til å benytte regnskapsmessige avskrivninger (med tillegg for at tomter skal avskrives over 50 år).

Ut ifra revisors undersøkelse har Iris Salten har foretatt kalkulatoriske avskrivninger og beregner kalkulatoriske renter på anleggsmidler relatert til husholdningsavfall, dette gjelder også beregning av kapitalkostnader på indirekte tjenester som gjøres ut ifra henførbarhet.

Det brukes lineære avskrivninger og en kalkulatorisk swaprente for 2017 på 1,48% + et kalkylerentepåslag på 0,50% slik at kalkylerenten for 2017 er på 1,98%

Dette er også gjenfortalt i Årsmeldingen for 2017[19]

3.5.5 Selvkostfond

Ifølge Årsmeldingen fra Iris Salten 2017 så finnes følgende tall og informasjon angående selvkostfond. Disse tallene gjenspeiler seg også i mottatt og undersøkt selvkostregnskap, resultatregnskap og kalkyler.

År	Årlig resultat	Akkum resultat	Rente	rente inkl påslag	årlig rente	Akkum inkl rente
Selvkostregnskap 2014	kr -8 869 340	kr 4 094 606	1,52 %	2,52 %	kr 214 917	kr 4 309 523
Selvkostregnskap 2015	kr -6 246 530	kr -1 937 006	1,44 %	1,94 %	kr 23 013	kr -1 913 994
Selvkostregnskap 2016	kr 5 942	kr -1 908 052	1,18 %	1,68 %	kr -32 182	kr -1 940 234
Selvkostregnskap 2017	kr 5 620 154	kr 3 679 920	1,48 %	1,98 %	kr 17 223	kr 3 697 143
			5 årig SWAP med margin 0,5 %			

Tabell 1 - Årsresultat - selvkostfond med renter - Utdrag fra selvkostregnskapet

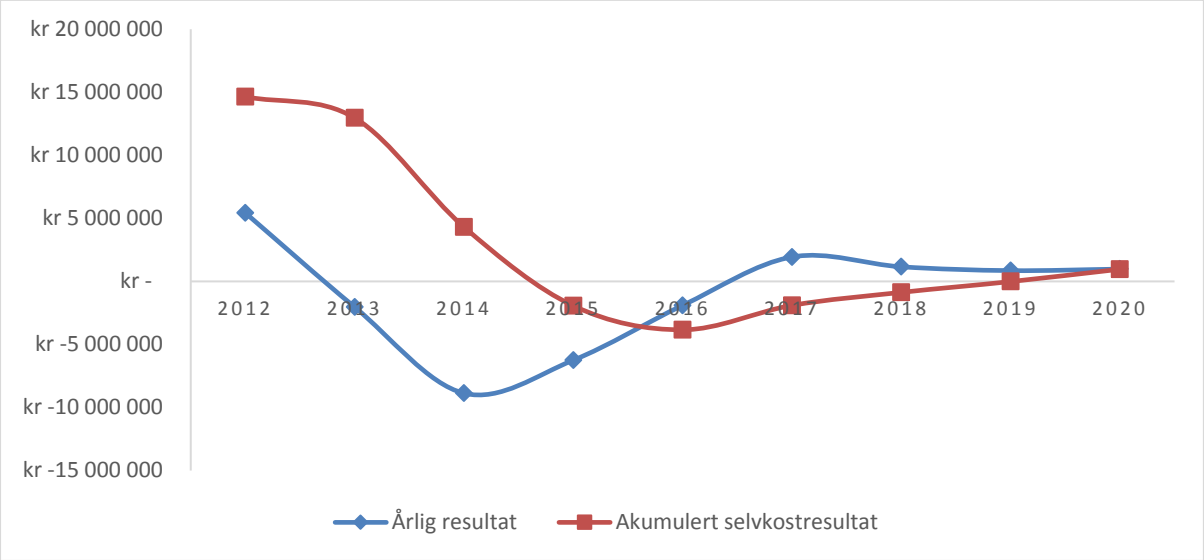
Årets selvkostregnskap ble et overskudd på kr 5.620 154 (kr 5 637 377 inkl. renter). Årets resultat inkl. renter (kr 5 637 377) er innarbeidet i selskapsregnskapet til Iris Salten i 2017, ved at overskuddet er tatt inn i Resultatregnskapet som en kostnad. I Balansen øker akkumulert overskudd tilsvarende til kr 3 697 143 (som Iris Salten er skyldig abonnentene)

[18] H-3/14 – retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

[19] Finnes på Iris Salten sine hjemmesider

Økonomiplan og selvkostbudsjett

Iris Salten la frem en økonomiplan 2016-2019 for representantskapet 13.10.2016. Nedenfor i figur 7 er det visualisert hvordan Iris Salten har budsjettert sine kostnader og inntekter for å få selvkostresultatet og selvkostfondet til å balansere rundt null.

Figur 7 - Balanseringen av selskapsfond - tall hentet fra økonomiplan 2016-2019

	Årlig resultat		Akkumelert resultat inkl. rente	
Selvkostregnskap 2012	kr	5 428 295	kr	14 642 972
Selvkostregnskap 2013	kr	-2 037 345	kr	12 963 946
Selvkostregnskap 2014	kr	-8 869 340	kr	4 309 523
Selvkostregnskap 2015	kr	-6 246 530	kr	-1 937 006
Selvkostregnskap 2016	kr	-1 900 807	kr	-3 837 813
Selvkostregnskap 2017	kr	1 937 334	kr	-1 900 479
Selvkostregnskap 2018	kr	1 158 187	kr	-870 007
Selvkostregnskap 2019	kr	857 115	kr	-12 892
Selvkostregnskap 2020	kr	978 173	kr	965 281

budsjett tall 2017 - 2020

Tabell 2 - Årsresultat med akkumulert resultat med rente og budsjettert resultat

3.2 Revisors vurdering

Nedenfor følger revisjonens vurderinger vedrørende om Iris Salten følger selvkostprinsippet slik det fremgår i lover og bestemmelser, hovedsakelig basert på regnskapsårene 2016 og 2017. I dette delkapittelet vurderes fakta opp mot revisjonskriteriene. Vår oppsummering av revisjonskriteriene fremkommer nedenfor i kursiv.

3.2.1 Skille mellom husholdningsavfall og næringsavfall

- *Iris Salten bør ha etablert gode systemer for å skille næringsavfall og husholdningsavfall kalkylemessig fra hverandre for å hindre kryssubsidiering.*

Iris Salten fører i dag et internt selvkostregnskap for å skille mellom kostnader og inntekter forbundet med husholdnings- og næringsavfall, slik veileder for beregning av kommunale avfallsgebyrer foreskriver. Ifølge denne veilederen skal selskapet ha rutiner som skiller kostnadene og inntektene forbundet med de to avfallstypene. Iris Salten har utarbeidet slik rutine. Det er også utarbeidet selvkostkalkyler som viser at Iris Produksjon leverer tjenester til selvkost som er i tråd med de retningslinjene.

Alt avfall blir veid når det kommer inn på anlegget på Vikan. Fordelingen mellom privat og næring er dokumentert i kalkyler og er beregnet etter faktisk innveid avfall. Revisjonen finner disse kalkylene som et godt utgangspunkt for korrekt fordeling mellom nærings- og husholdningsavfall.

Når det gjelder miljøstasjonene så er det bare Vikan, Bodø, Fauske og Reipå som har vekt for avfallet, og de andre beregnes etter volum. Fordelingen mellom husholdning- og næringsavfall gjøres etter fakturert avfall fra næring. Revisjonen mener denne fordelingen gir et godt bilde på korrekt fordeling, selv om det ligger usikkerheter med at næringsavfall leveres som husholdningsavfall.
Som nevnt i kapittel 3.4 så har Iris Salten har et grunngebyr på renovasjonsgebyret med prisdifferensiering på undergroundanleggene og dunkstørrelser, dette er i samsvar med retningslinjene og i tråd med selvkostprinsippet[20]

[20] Selvkostprinsippet – alle kostnader ved avfallshåndtering

3.2.2 Selvkostregnskap

- *Iris Salten bør utarbeide forkalkyler for selvkost på husholdningsrenovasjon, og framlegge kalkylene for eierkommunene. Forkalkylene bør dekke de nærmeste tre til fem årene.*
- *Etter utløpet av regnskapsåret bør Iris Salten sette opp etterkalkyler/selvkostkalkyle for selvfinansierte tjenester. Etterkalkylene bør dokumenteres overfor eierkommunene.*
- *Alle direkte og indirekte kostnader til drift, vedlikehold og kapital som kan henføres til produksjon og levering av renovasjonstjenester til private husholdninger skal inngå i selvkostkalkylene.*

Iris Salten har dokumentert at de utarbeider og legger frem budsjetterte selvkostkalkyler for representantskapet etter gjeldene regler. Forkalkylene dekker 3-5 år slik det fremgår av retningslinjene.

Mottatt dokumentasjon viser at etterkalkyler/selvkostregnskap settes opp etter utløpet av regnskapsåret. Inntekter og kostnader fordeles etter selvkostrutinene som er forelagt revisjonen.

Revisjonen har ikke gått ned på bilagsnivå, men ut ifra en regnskapsanalyse av selskapene Iris Salten og Iris Service, så mener revisjonen at selvkostregnskapet inneholder de henførbare kostnadene og inntektene i henhold til retningslinjene.

Som nevnt tidligere i kapittel 3 tar selvkostregnskapet utgangspunkt i årsresultatet fra resultatregnskapet fra Iris Servise og hele resultatregnskapet til Iris Salten. I selvkostregnskapet er det spesifisert med kontonummer på beskrivelsene av de aktuelle kostnadene/inntektene og fordelingsnøkler til fordeling mellom selvkost og forretning. Utarbeidelsene av fordelingsnøklene er henvist til egne kalkyler med vedlegg til de respektive kontoene i selvkostregnskapet.

Revisjonen finner kalkylene som viser fordelingsnøkler som gode indikatorer på fordeling mellom nærings- og husholdningsavfall.

Når det gjelder spesifiseringen av kontoer som beskriver de aktuelle kostnadene og inntektene så er disse mangelfulle. Det forekommer kontonummer som ikke er i bruk og kontonummer som ikke er tatt med. Dette henger sammen med at selvkostregnskapet er et sammenhengende Excel ark med regnskap over flere år, og at disse kontoene i enkelte år er med og i andre år ikke. Dette bidrar til en mer utfordrende selvkostkontroll og er ikke i samsvar med norsk regnskapsstandard (NRS). Revisjonen finner det hensiktsmessig at kontoene i selvkostregnskapet oppdateres med riktige kontoer hvert år.

3.2.3 Kapitalkostnader

- *Iris Salten bør etter gjeldene retningslinjer bruke lineære avskrivninger og kalkulatoriske rentekostnader.*
- *Iris Salten bør beregne og kompensere renter på akkumulert resultat av selvkostdriften det enkelte år.*

Det brukes lineære avskrivninger og en kalkulatorisk swaprente for 2017 på 1,48% + et kalkylerentepåslag på 0,50% slik at kalkylerenten for 2017 er på 1,98%. Dette er i henhold til veiledningen.

3.2.4 Selvkostfond

- *Iris Salten bør forvalte selvkostfondet etter retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester.*

Iris Salten setter av overskudd på selvkostområdene til bundne fond. Det kommer fram av Iris Salten sitt årsregnskap hvor stort fondet er på selvkostområdet. Selvkostresultat, akkumulert selvkostresultat med årlig rente er presentert i årsmeldingen til Iris Salten som er i henhold til retningslinjene.

Ut ifra budsjett og estimert selvkostfond, holder Iris Salten seg innenfor 5-årsregelen for regulering av selvkostfondet. Med dette mener revisjonen at Iris Salten legger opp til et fleksibelt selvkostfond med stabile gebyrpriser.

3.2.5 Etterkontroll og dokumentasjon

- *Iris Salten bør lage åpne etterprøvbare kalkyler og systemer som er godt dokumenterbare for sine eiere.*

I kapittel 5 i vedlegg om ***«Utledning av revisjonskriterier»*** nevnes det hvor viktig det er å lage åpne og etterprøvbare kalkyler og systemer, og dokumentere dette godt[21], spesielt når selvkosttjenesten er skilt ut i eget selskap. Selvkostregnskapet kan foreligge i en rekke varianter med en rekke muligheter. Det er opp til selskapet selv å velge sin måte å innrette regnskapsføringen på selvkostområdet. Dette må imidlertid gjøres slik at man holder seg til kravene om finansiering av kommunal håndtering av husholdningsavfall etter selvkostprinsippet i forurensningsloven § 34.

Revisjonen vil her for ordens skyld redegjøre for hvilke dokumenter som bør foreligge lett tilgjengelig både for egenkontroll, internkontroll for eierkommunene og andre kontrollorgan[22].

- Årsmelding Iris Salten
- Protokoller fra Representantskapsmøter: budsjettbehandling (høst) og regnskapsfremlegging (vår)
- Resultatregnskap Iris Salten og Iris Service
- Forkalkyle/budsjett, 3-5 års perspektiv
- Selvkostkalkyle/etterkalkyle med vedlegg på fordeling næring / husholdning.
- Rutiner på fordeling av selvkost og næring.
- Fordeling av indirekte kostnader (konto 3940).
- Bruk av avskrivninger, kalkulatoriske renter.

[21] jfr. IKS-loven § 18 og Jf. Miljødirektoratet - Veileder M-258 / 2014 – Avfallsforskriften kapittel 15

[22] Revisjonen vil her presisere at ut ifra hvordan Iris Salten IKS utfører sitt selvkostregnskap, så vil det for fremtiden forenkle etterspørsel etter dokumenter for kontroll når man er klar over hvilke dokumenter som trengs. Det er imidlertid opp til Iris Salten IKS og vurdere hvordan de ønsker å håndtere dette.

- Arbeidsavtaler mellom mor og søsterselskaper. Der det er samarbeid skal dette gjøres til selvkost. Selvkostkalkyler fra disse selskapene skal vedlegges som dokumentasjon. Der det ikke er gjort etter selvkost, så skal dette begrunnes.

Revisjonen mener Iris Salten har åpne etterprøvbare kalkyler og systemer som er godt dokumenterbare overfor sine eiere. Revisjonen har også inntrykk av at Iris Salten gjør kontinuerlige forbedringer og endringer for å minske avviket med usikker fordeling mellom husholdnings- og næringsavfall.[23]

3.3 Konklusjon og anbefaling

Konklusjon:

Kan Iris Salten dokumentere at gebyrinntektene ikke er høyere enn kostnaden ved å produsere de lovpålagte tjenestene?

Iris Salten kan i stor grad dokumentere at gebyrinntektene ikke er høyere enn kostnaden ved å produsere de lovpålagte tjenestene.

Anbefalinger:

1. Iris Salten må oppdatere kontohenvisningene med riktige kontonummer i selvkostregnskapet hvert år.

[23] Revisjonen mener her kontroll av egne fordelingsnøkler og nyinnovasjoner som bidrar til bedre avfallsbehandling.

4 Offentlig anskaffelser – Fakta og vurderinger

Problemstilling:

«Følger Iris Salten regelverket om offentlige anskaffelser?»

Utledede revisjonskriterier:

1. Iris Salten IKS og alle heleide datterselskaper som regnes som offentligrettslige organer skal følge regelverket om offentlige anskaffelser.
2. Iris Salten og Iris Service skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet.
    a. Iris Salten og Iris Service skal anslå anskaffelsens verdi etter retningslinjene i forskriften og dokumentere vurderingen.
    b. Iris Salten og Iris Service skal samle alle vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelser i en anskaffelsesprotokoll og føre anskaffelsesprotokoll for alle anskaffelser med anslått verdi på over kr 100 000,-.
    c. Iris Salten og Iris Service skal kreve skatteattest for skatt og mva. fra leverandører for anskaffelser over kr 500 000,-.
    d. Iris Salten og Iris Service skal innenfor forskriftens del III kreve egenerklæringsskjema og innhente dokumentasjonsbevis før tildeling av kontrakten.
    e. Iris Salten og Iris Service skal konkurranseutsette alle offentlige anskaffelser med anslått verdi over kr 500 000,- gjennom Doffin[1].
    f. Iris Salten og Iris Service skal konkurranseutsette alle offentlige anskaffelser med anslått verdi over EØS-terskelverdi gjennom TED[1].
    g. Iris Salten skal legge vekt på å minimalisere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser.
    h. Iris Salten og Iris Service bør begrunne og kunne dokumentere dersom anskaffelser unntas fra regelverket om offentlige anskaffelser.

4.1 Fakta om offentlig anskaffelser

4.1.1 Konsernets forhold til SIIS

Iris-konsernet deltar i Samordnet Innkjøp i Salten (SIIS) som er en avtale om samordning av innkjøp mellom kommunene i Salten, jfr. Kommuneloven § 28 1b om administrativt vertskommunesamarbeid. Bodø kommune er vertskommune for samarbeidet. Samordnet innkjøp i Salten kom i 2008, og det foreligger reglement og instruks for avtalen.

SIIS har inngått rammeavtaler på en rekke områder på vegne av medlemmene. De forskjellige selskapene i Iris-konsernet avgjør selv i hvilken grad de benytter seg av avtalene. Alle de fem heleide selskapene benytter noen av disse avtalene. Eksempler på avtaler de er med på er: telefoni, data, papir og kontorrekvisita, forsikring, strøm, drivstoff, arbeidstøy og dekk. Det oppgis at de i liten grad anskaffer noe utenfor disse avtalene fordi avtalene er fordelaktige når det gjelder pris.

I samarbeidet med SIIS inngår bruk av innkjøpsverktøyet Ajour[24] som inneholder både et bestillerverktøy og et konkurranseverktøy. Programmet brukes for å kjøre anbudskonkurransene og inneholder en oversikt over alle inngåtte avtaler med mulighet til å bestille varer og tjenester innenfor rammeavtalene. For dem som er med i avtalene er det ikke anledning til å bestille utenfor dette systemet.

I Ajour ligger katalogene inne med priser. Dette gjør det også veldig lett å følge med på at man har fått rett pris når fakturaen kommer. Konserndirektøren opplyser at de har sendt tilbake flere fakturaer med feil, bl.a. hvis de er ilagt fakturagebyr.

Når det gjelder anskaffelser som gjøres gjennom SIIS blir disse dokumentert i Ajour.

4.1.2 Fakta til hvert av revisjonskriteriene og underkriteriene

1. *Iris Salten og alle heleide datterselskaper som regnes som offentligrettslige organer skal følge regelverket om offentlig anskaffelse.*

[24] Ajour er den elektroniske plattformen/programmet SIIS benytter.

Unntatt fra regelverket om offentlig anskaffelse

Alle de fem selskapene som ble valgt ut for denne forvaltningsrevisjonen er heleide direkte eller indirekte av kommunene i Salten. De er alle organisert som egne rettssubjekter. Tilknytningen til det offentlige[25] er relativt klar med tanke på eierskapet.

Virksomhetenes oppgaver er etter selskapenes vedtekter/selskapsavtale nært knyttet opp mot renovasjon som etter en naturlig tolkning ligger innenfor allmenhetens behov.

For selskapene Iris Salten og Iris Service AS, sier konserndirektøren og daglig leder at de er omfattet av regelverket og følger det så godt det lar seg gjøre.

I vedtektene til Iris Service AS punkt 4. fremgår det at de er et non profitt selskap med formål å utføre de lovpålagte og gebyrfinansierte renovasjonstjenestene i Salten. Under dette ligger innsamling av avfall, drift av miljøtorg og andre anlegg, samt administrasjon av tjenesten. Oppgaven er tildelt selskapet som enerett fra morselskapet Iris Salten. Selskapet kan tilby kommuner og andre offentlige etater tjenester av lignende karakter. De kan også selge tjenester til andre, og drive FoU-virksomhet[26].

Av selskapsavtalen til Iris Salten fremgår det at Iris Salten er et non profitt interkommunalt selskap, dannet i medhold av lov om interkommunale selskaper med formål å «utføre offentlige tjenester for sine eiere». Tjenesteutøvelse innenfor nye områder skal vedtas av kommunestyrene for de kommunene tjenesten gjelder, etter tilrådning fra representantskapet. Selskapet kan eie andre selskaper, og tildele disse enerett dersom dette er i samsvar med EØS-avtalen. Selskapet kan selge tjenester til andre enn sine eiere. All forretningsmessig virksomhet av vesentlig betydning skal skilles ut og utføres i egne selskaper.

Når det gjelder Retura Iris, Iris Produksjon og Mivanor, så sier både konserndirektøren og de daglige lederne at virksomhetene er unntatt fra reglene om offentlig anskaffelse ettersom de er av forretningsmessig karakter. De har etter det som blir sagt til formål å drive fri konkurranse med andre virksomheter. Dette fremgår imidlertid ikke av Selskapenes vedtekter. Imidlertid er det liten tvil om at virksomhetene i hovedsak driver under betingelser som tilsier at de er av forretningsmessig karakter.

[25] Ihht en alminnelig forståelse av bestemmelsene er «det offentlige» stat og kommune.

[26] Forskning- og utviklingsvirksomhet.

Når det gjelder Iris Produksjon utgjør leveransen til selvkostområdet etter daglig leders utsagn mellom 20 og 40 prosent av produksjonen. Daglig leder bekrefter at det er en fordel å ha denne faste produksjonen i bunnen selv om de driver konkurranseutsatt. Samtidig sier han at disse oppgavene også er en belastning de i liten grad har noe igjen for, ettersom de må levere dette til selvkostpris.

Utfra det som blir sagt om de tre virksomhetene i intervjuene har de alle som formål å inndrive overskudd til sine eiere. Dette fremgår imidlertid ikke av vedtektene eller stiftelsesdokumentene som revisor har fått seg forelagt.

Det blir også gjort rede for i intervjuene at selskapene driver for sin egen risiko og at de ikke vil bli reddet av konsernet eller eierne ved fare for konkurs. Ettersom alle de tre selskapene dette gjelder er aksjeselskaper, vil eierne i henhold til aksjeloven ikke ha ansvar for selskapets forpliktelser. Aksjeloven forhindrer imidlertid ikke en slik redningsaksjon fra eieren. Det fremgår ingen bestemmelser om dette i selskapenes vedtekter eller i selskapsavtalen til Iris Salten.

Konserndirektøren sa ved vår tidligere revisjon i 2014 at det hadde vært et spørsmål om de kommersielle delene av selskapet Iris Produksjon og Retura Iris var unntatt fra regelverket. Dette oppfattet man da at det var kommet avklaring på, og at disse var unntatt. Det ble likevel lagt til grunn i den interne rutinen for anskaffelse at de skulle følge regelverket. Mivanor var på dette tidspunktet ikke stiftet.

Ved spørsmål om det finnes en formell avklaring av dette spørsmålet henviser konserndirektøren og de daglige lederne i de tre selskapene til anskaffelsesforskriften §1-2 annet ledd. De har imidlertid ikke noe skriftlig formell avklaring for hvert av selskapene. Konserndirektøren gir utrykk for at han mener dette er noe de burde hatt, slik at dette kunne tas fram dersom spørsmål om dette dukket opp, slik det nå har gjort.

For den videre gjennomføringen av revisjonen forutsettes likevel at de tre selskapene er unntatt fra regelverket om offentlig anskaffelse.

2. *Iris Salten og Iris Service skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet.*

Iris konsernets forhold til offentlig anskaffelse

Konserndirektøren tydeliggjør i intervjuet at de har prosedyrer for offentlig anskaffelse som følges. Han mener at de arbeider godt med offentlig anskaffelse. Det kommer også fram at de aldri er blitt innklaget for brudd på regelverket, noe som han mener gir en viss pekepinn på at de ordner dette på en god måte.

Rutinen

De har laget en intern rutine (heretter kalt rutinen) som en retningslinje for hvordan det skal arbeides med anskaffelsene. Konserndirektøren forteller videre at rutinen er fra ca. 2010, vedtatt av konsernstyret og skal revideres jevnlig, sist i 2016 og da på bakgrunn av at revisjonen hadde vært inne. Nå avventer de resultatet av «denne revisjonen» før ny revisjon av rutinen nå i 2019. I tillegg forklarer han at han hvert år må gå inn å godkjenne rutinen i kvalitetssystemet dette gjelder også revisjonsloggen fra Ajour[27] for innkjøp via SIIS[28].

Det fremgår av rutinen at den gjelder for Iris Salten og alle datterselskaper. Årsaken til dette oppgis å være at de mener regelverket er godt og er et bra system for å sørge for konkurranse. Direktøren bemerker at for Mivanor som er opprettet etter sist gjennomgang så er rutinen ikke tilpasset deres arbeidsform. Mivanor bør derfor etter hans syn ikke omfattes av rutinen.

Rutinen henviser i stor grad til lovgivningen men har egne satser for hvilket regelregime som skal benyttes. Dette gelder for denne revisjonen den nasjonale terskelverdien (del II). Det forklares fra selskapenes side at de ikke følger rutinen på dette punk, men følger forskriftens terskelverdier.

På spørsmål om de regner rutinen som fullstendig og uttømmende svarer konserndirektøren at han regner rutinen for å være *«mangelfull og inkonsekvent og har forbedringspotensial»* likevel mener han det regelverket den henviser til er et godt regelverk som gir et godt system

[27] Ajour er den elektroniske plattformen/programmet SIIS benytter.

[28] Samordnet Innkjøp i Salten

for å få best et mulig produkt til best mulig pris. Dette og at leverandørene behandles likt og rettferdig er tross alt det viktigste for dem ved anskaffelsene.

De har ikke andre skriftlige rutiner enn den vi har fått forelagt men de mener de har gode maler for å skrive konkurransegrunnlag på en del områder. Andre områder gjerne der de skal kjøpe tjenester, er det etter direktørens syn vanskeligere å lage gode maler for.

Rutinen opererer med tre ansvarsnivåer: leder, ansatt med delegert ansvar og ansatte uten delegert ansvar. Det fremgår at leder skal sikre at rett prosedyre velges og ha kontroll med anskaffelsene. Ansatt med delegert ansvar skal forholde seg til formell avtale iht. konkret delegasjon i hvert enkelt tilfelle. Enkeltinnkjøp av varer og tjenester over kr 20.000,- skal avklares med daglig leder iht. organisasjonsplan. Videre skjer rapportering ved attestasjon/anvisning av faktura.

For ansatte uten delegert ansvar skal innkjøp av varer og tjenester etter rutinen kun foregå ved godkjent rekvisisjon.

Vurdering av anslått verdi

Rutinen legger til grunn at det tidlig i prosessen skal vurderes hvilken verdi anskaffelsen har. Det fremkommer her at det ofte er fagpersoner på de forskjellige områdene som gjør dette. Stort sett er det veldig oversiktlig hva verdien vil være eller hvilken konkurranseform som er krevet. De har imidlertid ingen rutiner for å dokumentere denne vurderingen.

Kompetanse

Etter det revisjonen forstår hadde den tidligere lederen for Iris Service en nøkkelrolle og betydelig kompetanse på offentlig anskaffelse. Han hadde mange kurs og var veldig oppdatert. Det var en overgang da han nylig sluttet. Det kommer også fram gjennom intervjuene at alle de daglige lederne har fått kurs som har vært satt opp internt. I tillegg har noen også vært på eksterne kurs.

Det fremheves at de har et bevisst forhold til kompetanse på dette området selv om de ikke har satt opp noen formelle kompetansekrav. Konserndirektøren sier videre om dette:

«Vi prøver å la de som har ansvaret på fagområdene gjøre anskaffelsene, men da med støtte fra de som har ekstra kompetanse. Pr. nå er det Driftssjefen i Iris Service som anses mest

oppdatert på regelverket, og som kjører de fleste anskaffelsesprosessene. Han har lang erfaring med dette og har vært gjennom flere kurs.»

Konserndirektøren har også vært på kurs arrangert av DiFi selv, og mener det er gode kurs. Den gode kompetansen mener han likevel først kommer ved erfaring og bruk av det regelverket en har lært.

Ansvar og dokumentasjonsplikt

Etter rutinen er det de daglige lederne som har ansvaret for at rutinen følges. I dette ligger etter konsernsjefens utsagn at de er ansvarlige for føring av anskaffelsesprotokoll og arkivering og alt tilknyttet sine selskapers anskaffelser. Konsernsjefen forholder seg til dem, så kan de eventuelt benytte andre under seg til å utføre de nødvendige oppgavene. De har nå nylig også tatt i bruk office 365 som forenkler prosessene rundt det å samarbeide om dokumenter. Så langt mener de dette viser seg å være et godt redskap i arbeidet.

Alle kjøp skal etter rutinen attesteres og kontrolleres av innkjøper og anvises av daglig leder. Det gjøres videre rede for at dette i praksis foregår ved at fakturaene skannes når de kommer inn, så går daglig leder til den som har bestilt varen for attestering, deretter anviser daglig leder. Hvis det dukker opp et navn på en utbetalingsliste han ikke kjenner, så spør de den som har gjennomført prosessen. Konserndirektøren gir uttrykk for at det er veldig oversiktlig ettersom de ikke har mange innkjøp, få innkjøpere og få leverandører.

Konkurransegrunnlag og konkurranse

Rutinen har også bestemmelser om hvilke minstekrav det er vanlig å stille og hvilke kriterier det er vanlig å stille for valg og bedømmelse av leverandør.

Konserndirektøren mener de arbeider mye med å lage gode konkurransegrunnlag siden dette gir forutsigbare konkurranser og gode avtaler for dem. Hvis de har vært upresise i konkurransegrunnlaget og får en vare som oppfyller grunnlaget men ikke er god må de jo slite med den varen ut kontraktstiden.

Det legges til grunn som et utgangspunkt for rutinen at de alltid skal forespørre minimum tre leverandører. Dette bygger på en ordning de hadde allerede før anskaffelsesregelverket kom.

Unntak fra regelverket om offentlig anskaffelse

Det forekommer at de unnviker fra regelverket om offentlig anskaffelse. De har etter det konserndirektøren sier ikke noen rutine for hvordan de behandler slike unntak, men unntakene de bruker fremgår av regelverket. Det er i hovedsak tre begrunnelser som benyttes for unntak. Det er hvis det haster slik at det ikke er mulig å gjennomføre en konkurranse, hvis anskaffelsen er et ledd i FoU[29] og dersom de skal kjøpe noe utstyr som må passe til annet utstyr de allerede har. Revisor får forståelse av at det ikke er vanlig å føre anskaffelsesprotokoll og dokumentere begrunnelse for unntaket i saken.

[29] Dersom anskaffelsen er knyttet til forskning- og utviklingsarbeid

ISO-sertifisering

Konsernet er ISO- sertifisert[30], og det gjennomgår av den grunn årlig sertifisering. Revisjonen har fått dokumentasjon på innhenting av priser fra fire leverandører for å videreføre Iso-sertifiseringen. Slik revisjonen ser det vil ikke denne sertifiseringen ha videre betydning for temaet i revisjonens undersøkelse.

a. Iris Salten og Iris Service skal anslå anskaffelsens verdi etter retningslinjene i forskriften og dokumentere vurderingen.

Alle de intervjuede gir en forståelse av å kjenne regelverkets retningslinjer for å anslå verdien av anskaffelsene.

Konserndirektøren legger til grunn at det er den som gjennomfører innkjøpsprosessen som skal gjøre vurderingen; *«det er den som kjenner markedet best»*. De fleste anskaffelsene er jo varer og tjenester de har anskaffet tidligere og det er lett å anslå hva prisen vil bli. Andre og nye anskaffelser kan være mer utfordrende.

På spørsmål om vurderingen av anskaffelsens verdi dokumenteres, sier økonomisjefen at anskaffelsens verdi er dokumentert i investeringsbudsjettene som er godkjent av selskapenes styrer.

b. Iris Salten og Iris Service skal samle alle vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelser i en anskaffelsesprotokoll og føre anskaffelsesprotokoll for alle anskaffelser med anslått verdi på over kr 100.000,-.

Ved spørsmål om føring av anskaffelsesprotokoll og arkivering svarer konserndirektøren at da de hadde revisjonen inne i 2015 hadde de et veldig arbeid med å samle all dokumentasjonen for hver anskaffelse. De bruker nå en egen mappestruktur på serveren til å lagre dette. Videre mener han at systemet er vesentlig forbedret siden den gang og at han slik systemet er i dag ville kunne sende over en pakke med alle dokumentene pr. anskaffelse. Arkiveringen skal i henhold til rutinen være selskapsvis og elektronisk. I intervjuene gjør både konsernsjefen og de andre daglige lederne rede for at de ordner arkiveringen iht. rutinen.

[30] ISO= internasjonal standardiseringsorganisasjon som utgir standarder innenfor en rekke områder

Innsamling av dokumentasjon

For å få en bedre forståelse av dette gjorde revisor avtale med konserndirektøren om å komme inn til Vikan slik at revisor og økonomisjefen kunne sette seg ned og i felleskap ta ut de anskaffelsessakene som revisor hadde plukket ut for kontroll. Dette ville gi en god forståelse av hvordan dokumentasjonsplikten var ivaretatt. Denne metoden er beskrevet av andre som en effektiv metode for å få oversikt over selskapenes system for arkivering og føring av anskaffelsesprotokoll.

Da revisor møtte på Vikan for å gjennomføre utplukket i henhold til avtalen med konsernsjefen. Viste det seg at økonomisjefen hadde en annen forståelse av hva som lot seg gjøre på dette området. Ved faktaverifiseringen fikk revisor informasjon om at økonomisjefen ikke hadde blitt informert om avtalen og ikke hadde fått satt av tid til å ta seg av dette. Han mente at revisor her burde ha kontaktet ham direkte for å avklare om det var ledig tid til dette. Han gjorde det klart at det ikke ville la seg gjøre å se på og ta ut mappene slik det var avtalt. Videre ble forklart at det ikke var sikkert alle som måtte kontaktes for å få samlet disse mappene var tilstede denne dagen.

Vi ble enige med økonomisjefen om at de likevel skulle forsøke å levere oss mappene med dokumentene til de utvalgte anskaffelsene så fort som mulig. Revisor mottok filene fra økonomisjefen påfølgende mandag. Mappene inneholdt ikke alle de dokumentene revisor forventet å finne ut fra regelverkets krav om å «samle alle vesentlige forhold i en protokoll».

Ved verifiseringen av fakta kommenteres dette på følgende måte fra selskapenes side:

«Revisor gjorde ingen klar bestilling på innholdet i mappene. Mappene som ble oversendt inneholdt det ferdige konkurransegrunnlaget med dokumentasjon på hvem som vant konkurransen. Alle anskaffelsene var lagret på mappe for hvert selskap.»

I tillegg innså revisor at det utgjorde en betydelig utfordring at anskaffelsene som var valgt ut på bakgrunn av innkjøpslisten for 2017 til dels stammet fra anskaffelsesprosesser som var kjørt flere år tidligere. Utfordringen består i at det i perioden var endel endringer i forskriften og en fremstilling hvor grunnlaget stadig må endres ofte vil bli tung og utilgjengelig.

Revisor gjorde derfor en ny vurdering av hva som ville gi den beste oversikten. Vi kontaktet virksomheten og ba om å få alle mappene for alle anskaffelsesprosessene for anskaffelser

over kr 100.000,- som hadde vært gjennomført i 2017 og 2018. Det ble sendt en liste på e-post til økonomisjefen for å forklare hvilke dokumenter som forventes å være med i disse mappene. Det ble nok en gang fra Iris Saltens side problematisert at dette var mye arbeid og ikke kunne leveres med en gang.

Revisor ba nok en gang (denne gangen økonomisjefen) om å få komme inn å få se på mappestrukturene og plukke ut dokumenter sammen med representanter fra selskapene. Vi ble nok en gang møtt med at de ikke hadde tid. Vi forespurte denne gangen om å komme inn samme dag, så det var til en viss grad forståelig at tiden ble knapp.

Vi ble deretter enige om at de heller fikk prøve å sende over alt de hadde for anskaffelser over kr 100.000,- for 2017 og 2018.

Da dette var avtalt fikk revisor i løpet av ca. en time oversendt dokumenter som skulle være alle dokumentene selskapene hadde for 2017 og 2018. Mappene var denne gangen fyldigere og inneholdt flere av de dokumentene revisor hadde etterlyst. Likevel manglet det fortsatt anskaffelser i forhold til det som revisor kunne finne på Doffin og TED[31].

Ved verifiseringen av fakta kommenteres dette på følgende måte fra selskapenes side:

«Årsaken til dette var at revisor ikke hadde presisert at han skulle ha pågående anbudsprosesser. I første henvendelse til Iris Service hadde han presisert at de ønsket dokumenter fra anskaffelser som gav utbetalinger, og dette trodde Iris fortsatt gjaldt for henvendelsen som gjaldt 2017 og 2018.»

Vi etterspurte nok en gang om dette var alle dokumentene og om de hadde direkteanskaffelser[32] i dette tidsrommet som ikke var gjort rede for.

Vi fikk da tilbakemelding om at de skulle ta en ny gjennomgang og konserndirektøren måtte forespørres hva gjaldt direkteanskaffelser. På bakgrunn av dette fikk vi tilsendt opplysninger om en direkteanskaffelse. Revisor ba i denne omgang om å få en «skjermdump»[33] av mappestrukturen selskapene hadde på dette området.

[31] Doffin er den nasjonale databasen for utlysning av anbudskonkurranser og TED er den tilsvarende databasen for EU/EØS

[32] Anskaffelser hvor en ikke følger regelverket om OA fordi en mener en kan benytte et unntak.

[33] Et bilde av skjermen som viser hvordan mappene er satt opp.

Skjermdumpene fra henholdsvis Iris Salten og Iris Service AS viser at de har en tilnærmet lik mappestruktur der lagringen av dokumentene gjøres for hvert selskap og innenfor de forskjellige dokumenttyper, eksempelvis referat, anskaffelsesprotokoll innkjøp, konkurransegrunnlag maskiner osv.

Revisor etterspurte på ny om det vi hadde fått var det fullstendige grunnlaget for den etterspurte perioden. Dette endte for Iris Service med at driftssjefen gjorde en ny gjennomgang fra 2016 til 2019 hvor alle dokumentene ble sortert pr. anskaffelse og på ny sendt til revisor. Innholdet i mappene var etter denne gjennomgangen videre forbedret. Vi fikk i denne omgang også vedlagt anskaffelsesanskaffelsesprotokoll[34] for flere av anskaffelsene til Iris Service. Driftssjefen sa om dette at de begynte å føre slike anskaffelsesprotokoller først i 2018.

Samtidig ble også Iris Salten forespurt om vi kunne regne det vi hadde fått som det fullstendige grunnlaget for 2017 og 2018. Dette ble bekreftet av økonomisjefen.

Oppstillingen nedenfor regnes etter dette som virksomhetenes fullstendige dokumentasjon for anskaffelsesprosessene, så langt de har kommet for 2017 og 2018.

4.1.3 Oppstilling av dokumentasjon pr. anskaffelse

Nedenfor har vi, basert på kriterielisten fra c til h, satt opp hvilke dokumenter vi har fått pr. anskaffelse sortert etter år, selskap og anslått verdi[35]. Vi har også tatt med dersom det er ført anskaffelsesanskaffelsesprotokoll etter kriterie b) der det er gjort. Til slutt har vi samlet direkteanskaffelsene[36] for begge selskapene for begge årene.

c. *Iris Salten og Iris Service skal kreve skatteattest for skatt og mva. fra leverandører for anskaffelser over kr 500.000,-.*

[34] Anskaffelsesprotokoll som anskaffelsesforskriften stiller krav om og som beskriver anskaffelsen med alle vesentlige handlinger og avgjørelser.

[35] Anskaffelsene faller på bakgrunn av anslått verdi inn under en spesiell del av forskriften (eks. del I, del II eller del III)

[36] Anskaffelser hvor en ikke følger regelverket om OA fordi en mener en kan benytte et unntak.

d. Iris Salten og Iris Service skal innenfor forskriftens del III kreve egenerklæringsskjema og innhente dokumentasjonsbevis før tildeling av kontrakten.

e. Iris Salten og Iris Service skal konkurranseutsette alle offentlige anskaffelser med anslått verdi over kr 500.000,- gjennom Doffin.

f. Iris Salten og Iris Service skal konkurranseutsette alle offentlige anskaffelser med anslått verdi over EØS-terskelverdi gjennom TED.

g. Iris Salten skal legge vekt på å minimalisere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser.

h. Iris Salten og Iris Service bør begrunne og kunne dokumentere unntak fra regelverket om offentlig anskaffelser.

4.1.4 Anskaffelser for Iris Salten 2017

Anskaffelser Iris Salten 2017 som faller inn under forskriftens Del I

1. Innkjøp av profiltjenester

Anskaffelsen er i konkurransegrunnlaget beskrevet som å ha hatt en verdi i 2015 og 2016 på ca. kr 300.000,- pr. år. Det er ikke oppgitt om dette er med eller uten merverdiavgift. Det beskrives videre at kontrakt vil bli skrevet fra 01.01.2018 og vare i ett år, med opsjon på forlengelse til 01.01.2021. Dette utgjør tre år. Utfra dette ville kontrakten nærme seg en verdi på kr 900.000,-. Det er ikke dokumentert noen formell verdiberegning.

Ved verifisering av fakta kommenteres dette fra selskapenes side med at *«det er innlysende for innkjøper at verdien vil være under terskelverdi»*.

Etter den interne rutinen skulle den da ha vært utlyst på Doffin og fulgt retningslinjene i forskriftens del II.

Konkurransen er likevel kjørt etter forskriftens del I. Det er muntlig forklart for revisor at anskaffelsesansvarlig var klar over at det ville bli mindre bruk av profiltjenester fremover etter en omprofilering i 2016 og 2017.

- Fem tilbydere var invitert til konkurransen.
- Skatteattest for skatt og mva. er ikke dokumentert.
- Det er ikke stillet miljøkrav i konkurransegrunnlaget.

2. Lys Miljøtorget Inndyr

Dokumentasjonen som ble mottatt, var for anskaffelse av bioposer. Vi mangler derfor informasjon om anskaffelsen.

Ved verifisering av fakta fikk vi tilsendt konkurransegrunnlag, åpningsprotokoll mm. til denne anskaffelsen og en forklaring på at disse var blitt ombyttet ved oversendelsen.

3. Kjøp av krokcontainere

Anskaffelsen er i konkurransegrunnlaget[37] plassert under forskriftens del I. Ut fra de to ordrebekreftelsene som er dokumentert, med nesten et halvt års mellomrom, på kr 999.000,- eks. moms og kr 826.000,- eks. moms, til sammen kr 1.825.000,-, er det grunn til å anta at konkurransen burde vært kjørt etter forskriftens del III. Det foreligger et Excel-ark med budsjett for krokcontainere 2017 pålydende kr 1.010.000,- for 2017, men ingen dokumentert verdiberegning for anskaffelsens anslåtte verdi.

Konkurransen er etter opplysninger vi har fått kjørt i 2016, men hvor leveransen ble forsinket pga. problemer med fabrikken. Derfor er levering gjort i 2017.

Dokumentasjonen for konkurransegrunnlaget vi har fått, er datert i 2012. Men skulle vært datert 19.10.2016.

- Skatteattest for skatt og mva. er dokumentert.
- Egenerklæring og dokumentasjonsbevis er dokumentert.

Ettersom vi ikke har riktig konkurransegrunnlag er det uvisst om det er stillet miljøkrav. Det er imidlertid ikke dokumentert noen miljøsertifikater.

[37] Virksomhetens

Anskaffelser Iris Salten 2017 som faller inn under forskriftens Del II

1. Kjøp av bioposer til matavfall

I konkurransegrunnlaget fremgår det at det skal kjøpes inn 75 000 ruller i første år med opsjon på nye 75 000 ruller i påfølgende år. Vi finner ingen dokumentert beregning av anskaffelsesverdi. Men basert på den første signerte ordrebekreftelsen på 25 000 ruller til kr 309.504,- eks. mva. Vil anskaffelsens verdi være på kr 1.857.024,-. Dette er over EØS terskelen (kr 1,75 millioner i 2017). Iris Salten har likevel valgt å kjøre anskaffelsen etter forskriftens del II. Det foreligger ingen dokumentert begrunnelse for dette valget.

- Anskaffelsen er utlyst i Doffin men ikke i TED[38].
- Det er ikke dokumentert egenerklæring fra den som fikk kontrakten.
- Skatteattest for skatt og mva. er ikke dokumentert.
- Dokumentasjonsbevis er ikke dokumentert.

Det følger av konkurransegrunnlaget at det skal fremlegges sertifikater på ISO sertifisering i både kvalitetsstandard 9001 og på miljøstandard 14001 for produsent av tilbudte bioposer.

2. Avfallsbeholdere og div. annet materiell

Rammeavtale på levering av avfallsbeholdere og div. annet materiell. Dette skal være en rammeavtale på to års varighet med opsjon på ett år. I investeringsplanen 2016-2019 er det satt av kr 1,5 millioner pr. år på posten avfallsdunker. Dette ville gi en samlet anslått verdi på anskaffelsen medregnet opsjoner på ca. kr 4,5 millioner. Det foreligger imidlertid ingen dokumentert beregning av anslått verdi.

Ettersom anskaffelsen er utlyst på Doffin men ikke på TED må en anta at konkurransen er kjørt etter forskriftens del II. Vi har ingen dokumentert begrunnelse for dette valget.

- Skatteattest for skatt og mva. foreligger.

[38] Doffin er den nasjonale databasen for utlysning av anbudskonkurranser og TED er den tilsvarende databasen for EU/EØS

- Egenerklæringsskjema og dokumentasjonsbevis er dokumentert.

Det følger av konkurransegrunnlaget at dunkprodusenten skal ha ISO sertifisering i kvalitet, 9001 og for miljø, 1400. Dokumentasjonsbevis foreligger for begge deler.

3. Ny hovedvanntilførsel til Vikan

- Konkurransen er gjennomført av Multiconsult Norge AS.
- Revisor har ikke fått dokumentasjon for anskaffelsen fra Iris Salten.
- Anskaffelsen er funnet kunngjort på Doffin 29.08.2017, og er dermed definert inn under forskriftens del II.

4.1.5 Anskaffelser for Iris Service 2017

Det er ikke innkommet dokumentasjon for anskaffelsesprosesser for Iris Service AS på over kr 100.000,- i 2017. Det ligger heller ingen anskaffelser på Doffin for perioden.

4.1.6 Anskaffelser for Iris Salten 2018

Anskaffelser Iris Salten 2018 som faller inn under forskriftens Del I

1. Kjøp av krokcontainere
Anskaffelsen er i konkurransegrunnlaget plassert under forskriftens del I. Ut fra evalueringsdokumentet[39] ble kostnaden av anskaffelsen kr 737.000,-. Dette plasserer anskaffelsen i del II i henhold til den interne rutinen. Det foreligger ingen dokumentert verdiberegning.

- Skatteattest for skatt og mva.er dokumentert.

[39] Dokument som brukes av Iris for evaluering av anskaffelsen

- Egenerklæring og dokumentasjonsbevis er dokumentert.
- Konkurransegrunnlaget stiller ingen miljøkrav. Det er heller ikke dokumentert noen miljøsertifikater.

Anskaffelser for Iris Salten 2018 som faller inn under forskriftens Del II

1. Vikan - Bygg for renseanlegg
Konkurransen er gjennomført av Norconsult AS.

- Dokumentasjon for anskaffelsen er ikke mottatt fra Iris Salten.
- Anskaffelsen er utlyst på Doffin og dermed definert inn under forskriftens del II.
- Det er stillet krav til dokumentasjon av miljøstyringssystem i konkurransegrunnlaget.

2. Bunntetting Deponi

- Konkurransen er gjennomført av Multiconsult.
- Dokumentasjon for anskaffelsen er ikke mottatt fra Iris Salten.

Anskaffelsen er utlyst på Doffin og dermed definert inn under forskriftens del II.

3. Miljøtorg Halsa - Entreprise grunnarbeider

- Konkurransen er gjennomført av Rambøll.
- Dokumentasjon for anskaffelsen er ikke mottatt fra Iris Salten.

Anskaffelsen er utlyst på Doffin og dermed definert inn under forskriftens del II.

4. Totalentreprise miljøtorg Halsa

- Konkurransen er gjennomført av Rambøll Norge AS.
- Revisor har ikke fått dokumentasjon for anskaffelsen fra Iris Salten.

Anskaffelsen er funnet kunngjort på Doffin, og er dermed definert inn under forskriftens del II.

Anskaffelser Iris Salten 2018 som faller inn under forskriftens Del III

1. Innskuddspensjon inklusive rikspensjoner

- Konkurransen er gjennomført av Garde forsikringsmegling AS
- Det er ikke mottatt dokumentasjon for anskaffelsen fra Iris Salten.

Anskaffelsen er kunngjort i Doffin og TED, og dermed definert inn under forskriften del III.

4.1.7 Anskaffelser for Iris Service 2018

Anskaffelser for Iris Service 2018 som faller inn under forskriftens Del I

1. Gaffeltruck til Miljøtorget Halsa

Verdien på anskaffelsen er ca. kr 450.000,- (hentet fra tilbudene til leverandørene).

- Det foreligger ingen dokumentert vurdering av anskaffelsens verdi.
- Det er skrevet anskaffelsesprotokoll med litt begrenset innhold.
- Det er innhentet tilbud fra to leverandører.
- Det er ikke dokumentert noen begrunnelse for at det ikke er innhentet tilbud fra flere.
- Det er ikke stillet miljøkrav i konkurransegrunnlaget.

Anskaffelser for Iris Service 2018 som faller inn under forskriftens Del II

1. Kjøp av avfallssekker

Anskaffelsen har etter anskaffelsesanskaffelsesprotokollen en anslått verdi pr. år på kr 400.000,-. Anskaffelsen skal i henhold til anskaffelsesprotokollen være en rammeavtale på 4 år. Verdien må dermed anslås å være ca. 1,6 millioner kr. Det foreligger imidlertid ingen dokumentert verdiberegning.

Anskaffelsen er utlyst på Doffin og definert inn under forskriftens del II i anskaffelsesanskaffelsesprotokollen.
Anskaffelsesanskaffelsesprotokollen er etter sitt innhold utført etter anskaffelsesforskriftens §25-5, mens det for anskaffelser innenfor forskriftens del II er §10-5 som regulerer dette. Ettersom fristen for på levere tilbud går ut etter denne kontrollen er det foreløpig ikke krav til at dokumentasjonsbevisene skal være dokumentert.

Det er stillet krav til dokumentasjon av miljøsertifisering i konkurransegrunnlaget.

Anskaffelser for Iris Service 2018 som faller inn under forskriftens Del III

1. Kjøp av hjullastere
Anskaffelsen gjelder to hjullastere med utstyr til drift på Iris Miljøtorg Reipå i Meløy kommune og Iris Miljøtorg Vensmoen i Saltdal kommune. Oppdraget innebærer også en service og reparasjonsavtale over 5 år.

Det er mottatt anskaffelsesanskaffelsesanskaffelsesprotokoll for innkjøpsprosessen hvor anslått verdi er satt til mellom kr 3.500.000,- og kr 4.000.000,-.

Anskaffelsen er i konkurransegrunnlaget plassert under forskriftens del III og anskaffelsen er utlyst på Doffin og TED[40]. Anslått totalverdi på kontrakten oppgitt i Doffin og TED er kr 3 949 000,-. Det foreligger ingen dokumentert verdiberegning.

- Konkurransegrunnlaget stiller krav til at ESPD-skjema[41] for egenerklæring skal være utfylt.
- Utfylt ESPD-skjema er dokumentert.

[40] Doffin er den nasjonale databasen for utlysning av anbudskonkurranser og TED er den tilsvarende databasen for EU/EØS

[41] Det Europeiske Elektroniske egenerklæringsskjema er en erklæring fra leverandørene om at de oppfyller angitte kvalifikasjonskrav og eventuelle utvelgelseskriterier, og at det ikke foreligger grunner for avvisning på grunn av forhold ved leverandøren.

- Revisor finner ikke dokumentasjonsbevis fullstendig dokumentert.
- Skatteattest for skatt og mva. er dokumentert.
- Det er ikke stillet miljøkrav i konkurransegrunnlaget, men Volvo Maskin AS følger etter eget utsagn ISO14001 miljøstandard.

2. Renovasjonsbil for tømming av under bakken containere

Dokumentasjon for anskaffelsen er ikke mottatt fra Iris Service AS.
Anskaffelsen er utlyst både på Doffin og TED, og dermed definert inn under forskriftens del III. Anslått verdi er kr 3 500 000 (hentet fra Doffin og TED).

- Det er i konkurransegrunnlaget stillet krav til levering av ESPD-skjema[42].
- ESPD-skjema er dokumentert.
- Det er også stillet krav til dokumentasjon av miljøsertifisering i konkurransegrunnlaget.

3. Transport av avfall
Anskaffelsen gjelder transport av avfall fra Miljøtorg til Vikan. Kontrakten er en avtale på 5 år med opsjon 1+1.

Anskaffelsen er utlyst både på Doffin og TED, og dermed definert inn under forskriftens del III. Anslått verdi 9 000 000 (hentet fra Doffin og TED). Det foreligger ingen dokumentert verdiberegning.

- Det er mottatt anskaffelsesanskaffelsesprotokoll for innkjøpsprosessen hvor anslått verdi er satt til mellom kr 2.000.000,- og 2.500.000,- i året.
- Det er i konkurransegrunnlaget stillet krav til levering av ESPD-skjema.
- Det er dokumentert dokumentasjonsbevis men ikke skatteattest for skatt og mva.
- Det er ikke stillet miljøkrav i konkurransegrunnlaget.

[42] Det Europeiske Elektroniske egenerklæringsskjema er en erklæring fra leverandørene om at de oppfyller angitte kvalifikasjonskrav og eventuelle utvelgelseskriterier, og at det ikke foreligger grunner for avvisning på grunn av forhold ved leverandøren.

4.1.8 Direkteanskaffelser for Iris Salten og Iris Service over kr 100 000 for 2017 og 2018

1. Kjøp av IT- konsulenttjeneste fra Itet (Iris Salten)

Revisor refererer her fra en epost mottatt fra direktøren med opplysninger om denne anskaffelsen.

I mars 2017 vedtok styret i Iris Salten å ansette en IT- ansvarlig i konsernet.
Etter å ha jobbet med denne ansettelsen i to måneder ble det avholdt et møte med Itet med sikte på at de skulle kjøpe denne tjenesten i 12 måneder.
Videre fremgår det at en konsulent fra Itet jobbet på timer hos Iris Salten fra 1. september 2017 frem til 1. september 2018. Etter det ble det ansatt egen it-sjef i konsernet.

- Revisor har ikke mottatt noen dokumentert begrunnelse for at anskaffelsen ble gjort direkte hos Itet.

2. Kjøp av containere fra Micodan AS (Iris Salten)

Direkte anskaffelse av containere kr 808.856,- (fra liste over innkjøp 2017)

Anskaffelsen er etter det vi får forklart fra konserndirektøren gjort direkte fordi containerne må passe til komprimatorsystemet som det er kjørt konkurranse på ved tidligere anskaffelse. *«Alle komprimatorene må passe på de ulike Miljøtorgene».*

Revisor har ikke mottatt en dokumentert begrunnelse for dette unntaket fra regelverket.

3. Avtale om mottak og behandling av husholdningsavfall (Iris Salten)

Avtaleparter er Iris Salten og Iris Produksjon og avtalen gjelder perioden 01.01.17-31.12.17
Avtalen er innenfor «ekte»[43] egenregi og er fulgt opp med selvkostregnskap se selvkost.

[43] Når et selskap anskaffer en vare eller tjeneste fra et annet selskap med samme eier er det ikke krav om å følge regelverket om offentlig anskaffelse (egenregi).

Det foreligger imidlertid ingen dokumentert begrunnelse for unntaket.

4. Multiconsult Norge AS (Iris Salten)

Konsulent for anskaffelsesprosess/anbudskonkurranse for byggeledelse og anbudsgjennomføring for utbygging av deponiet.
Anskaffelsens verdi kr 1.266.189,- (hentet fra innkjøpsliste 2017).

- Revisor har ikke mottatt dokumentasjon for denne anskaffelsen.
- Vi har heller ikke fått dokumentert en begrunnelse for unntak fra regelverket om offentlige anskaffelser.

5. Rambøll-byggeledelse på Miljøtorg Halsa (Iris Salten)

Revisor har fått informasjon om denne anskaffelsen men ingen dokumentasjon.
Det forklares av økonomisjefen at det ble valgt å gjøre anskaffelsen direkte fordi Rambøll hadde byggeledelsen på bygging av Miljøtorget på Tømmerneset, og at de da hadde kompetanse i og med at byggene var helt like. Rambøll kjørte også konkurransen/anbudsprosessene på Miljøtorget på Tømmerneset også, og hadde dermed papirer og tegninger utarbeidet.

6. Samarbeidsavtale mellom Iris Service og Iris Retura (Iris Service)

Avtalen er inngått 15.06.2018 og har til hensikt å regulere samarbeidet mellom overnevnte selskap.

Avtalen er innenfor «ekte» egenregi og faktureringen må inngå i selvkostregnskapet.
Det foreligger imidlertid ingen dokumentert begrunnelse fra unntaket.

4.2 Revisors vurdering

Regelverkets anvendelsesområde

1. *Iris Salten og alle heleide datterselskaper som regnes som offentligrettslige organer skal følge regelverket om offentlig anskaffelse.*

Vi har forsøkt å belyse vilkårene for å være unntatt fra regelverket om offentlig anskaffelse, og hvordan de virksomhetene i Iris-konsernet som er unntatt passer in i dette bildet. Iris Produksjon, Retura Iris og Mivanor er etter det revisor har erfart i posisjoner som tilsier at unntak er aktuelt. Men det er visse utfordringer med dokumentasjon av virksomhetenes formål og den tilknytning to av de har til selvkostområdet i konsernet som gjør at dette ikke uten videre er åpenbart. Videre er det ikke dokumentert i selskapenes vedtekter at ikke den «offentlige» eieren vil komme inn å redde virksomheten dersom de trues av konkurs. Utfra den driften som har vært og de uttalelser revisor har fått hva gjelder formål og driftsbetingelser er det likevel grunn til å tro at virksomhetene er av forretningsmessig karakter. Vi kan derfor ikke si at det å unnta disse fra regelverket er en uriktig vurdering. Dersom virksomhetene hadde hatt en formell dokumenterbar begrunnelse som beskrev og problematiserte disse forholdene men trakk fram årsaken til at de likevel skal være unntatt fra regelverket, hadde nok dette likevel vært en styrke.

De samme tre virksomhetene trekkes likevel inn under regelverket igjen, ved bestemmelser i rutinen. Det oppgis i intervjuene mange gode grunner for å gjøre dette. Imidlertid er årsaken til at disse kan være unntatt fra regelverket om offentlig anskaffelse at regelverket normalt blir for omstendelig for virksomheter som er i fri konkurranse og må snu seg fort for å tilpasse seg situasjonen og markedet. Det er nettopp denne konkurransesituasjonen og kravet om fortjeneste som kommer inn og sikrer at virksomhetene, for å overleve, er nødt til å sørge for konkurranse og at de får beste produkt til beste pris.

Dersom en likevel velger å ha regler/rutiner for hvordan disse skal sørge for konkurranseutsettelse av sine anskaffelser bør disse reglene/rutinene tilpasses selskapenes kommersielle drift.

Vi er kommet fram til at alle Iris Salten sine selskaper som regnes som offentligrettslige organer, går inn for å følge regelverket om offentlige anskaffelser.

Grunnleggende prinsipper for offentlig anskaffelse

2. *Iris Salten og Iris Service skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet.*

Slik revisor opplever virksomhetens drift arbeides det godt med å få til konkurranser for de aller fleste innkjøp. De mener konkurranse er viktig for å få gode priser på gode produkter, og de legger mye arbeid i å følge opp dette.

Det er også revisors forståelse at ledelsen i selskapene er opptatt av likebehandling og rettferdighet for tilbyderne av varer og tjenester. Dette gjenspeiler seg i at de er nøye med at alle tilbydere får den samme informasjonen og at kravene som stilles skiller leverandørene på kvalitet og pris og ikke på andre utenforliggende forhold.

Revisor har etter gjennomgang av saksmapper sett at konkurransedokumentet er på plass i de fleste sakene. I denne sammenheng har revisor også fått se at konkurransegrunnlagene i stor grad er gjennomførlige og gir god forutberegnelighet for leverandørene som skal legge inn anbud.

Det viser seg at rutinen til Iris Salten er strengere enn loven og forskriften i forhold til de krav som stilles til prosessene rundt anskaffelse. Dette er ifølge Iris Salten et resultat av at rutinen ikke er oppdatert. Likevel kan dette føre til at kravene som stilles ikke er forholdsmessige og skaper en unødig byrde for virksomheten, fordi prosessene rundt anskaffelsene blir for omstendelige. Revisjonen mener dette er uheldig.

Underkriterier:

Ved gjennomgang av underkriteriene forsøker revisor å skape en forståelse av og oversikt over virksomhetens system for etterprøvbarhet.

Beregning av anskaffelsesverdi

a. Iris Salten og Iris Service skal anslå anskaffelsens verdi etter retningslinjene i forskriften og dokumentere vurderingen.

Ved gjennomgangen viser det seg at virksomheten ikke dokumenterer beregning av anslått verdi. Anslått verdi er likevel satt opp i noen av konkurransegrunnlagene. I andre saker foreligger det opplysninger som gjør det mulig å få en forståelse av hvordan verdien er vurdert, mens det i atter andre ikke framkommer hva verdien er. Alle de intervjuede har gitt revisor en forståelse av at de kjenner til hvordan anskaffelsesverdien skal beregnes.

Vi har også i flere saker fått forklart hva som er årsaken til avvik mellom oppgitt tallgrunnlag og den verdien kontrakten viser seg å ha.

Det er avdekket uoverensstemmelse mellom revisors beregnede verdi på bakgrunn av opplysninger i saken, og virksomhetens valg av anskaffelsesregime[44] i tre saker. Revisor har fått muntlige begrunnelser for avviket i en av disse sakene. At selskapene har gode muntlige begrunnelser for disse avvikene er likevel ikke tilstrekkelig. Utfordringen vil likevel være at disse beregningene ikke er dokumentert i sakene og dermed gir for dårlig etterprøvbarhet.

Protokoll og dokumentasjon

b. Iris Salten og Iris Service skal samle alle vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelser i en anskaffelsesprotokoll og føre anskaffelsesprotokoll for alle anskaffelser med anslått verdi på over kr 100 000,-.

Vi har for vår gjennomgang bare fått dokumentert anskaffelsesprotokoll i fire saker fra Iris Service og ingen saker fra Iris Salten. Ved nærmere undersøkelse så vi at dette var saker fra 2018. Det er også bekreftet av driftssjefen i Iris Salten at de begynte med føring av anskaffelsesprotokoll først i 2018.

Revisjonen legger til grunn at selskapene i 2017/2018 bare mot slutten av 2018 har ført anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket.

Når det gjelder det å samle alle vesentlige forhold for anskaffelsen. Legger revisor til grunn at begge selskapene har et system for dette.

Begge selskapene har bekreftet at alle sakene/dokumentene for 2017 og 2018 er levert revisor. Likevel finner revisor at det ikke er levert dokumentasjon for 7 av de 12 sakene som ligger utlyst på Doffin.

[44] Om anskaffelsesprosedyren skal følge Del I, II eller del III i forskriften.

Etter verifisering av fakta[45] forklarer selskapene dette med at revisor ikke eksplisitt har bedt om konkurranser som var satt ut til konsulenter.

Revisor kan dokumentere med e-post at vi har bedt om alle dokumentene til alle anskaffelsesprosessene som ble gjennomført i 2017 og 2018.

Ved nærmere ettersyn ser revisjonen at mange av de sakene som er udokumenterte er saker hvor Iris Salten har satt bort anskaffelsesprosessen/konkurransen til konsulenter. Revisor mener likevel at selskapene selv må ha en oversikt over dette slik at også disse sakene inngår i deres dokumentasjon av anskaffelsene.

Selv om den manglende dokumentasjonen i ettertid skulle vise seg å kunne begrunnes/forklares, og dokumentene senere kan vise seg å finnes hos selskapene ved ytterligere gjennomgang, viser dette at systemet selskapene benytter ikke gir god oversikt.

Selv de av selskapenes representanter som etter konsernsjefens uttalelse har særlig kontroll på faget eller er valgt ut til å samle opplysningene, revisor har bedt om, har i denne prosessen ikke vist seg å få oversikt. Dette gjør det også uforholdsmessig vanskelig for eier å drive kontroll med disse prosessene i selskapene.

På bakgrunn av de vanskelighetene selskapene og særlig Iris Salten har hatt med å skaffe til veie dokumentasjon i de etterspurte sakene, må revisor komme til at selskapene ikke har oppfylt regelverkets krav til samling av vesentlig dokumentasjon.

Skatteattest

c. Iris Salten og Iris Service skal kreve skatteattest for skatt og mva. fra leverandører for anskaffelser over kr 500 000,-.

Ved gjennomgangen finner revisor at det er dokumentert skatteattest i fire av de syv sakene på over kr 500.000,- vi har mottatt dokumentasjon for. Det mangler skatteattest for tildeling av en kontrakt for Iris Salten og to kontrakter for Iris Service.

Egenerklæringsskjema og dokumentasjonsbevis

d. Iris Salten og Iris Service skal innenfor forskriftens del III kreve egenerklæringsskjema og innhente dokumentasjonsbevis før tildeling av kontrakten.

[45] Kvalitetskontroll av fakta utført av Iris Salten

Av syv saker hvor det etter selskapenes egen rutine kreves utfylt egenmeldingsskjema og dokumentasjonsbevis, foreligger dokumentasjonen i fem av sakene. I en sak for Iris Salten mangler egenmelding og dokumentasjonsbevis og i en sak for Iris Service mangler dokumentasjonsbevis men egenmeldingsskjema ESPD[46] er dokumentert.

Doffin

e. Iris Salten og Iris Service skal konkurranseutsette alle offentlige anskaffelser med anslått verdi over kr 500 000,- gjennom Doffin[47].

Det hevdes fra selskapenes side at de følger forskriftens terskelverdier og ikke rutinen. Ettersom rutinen ikke inneholder noen unntak som åpner for å fravike den og revisor ikke har fått fremlagt noe dokumentasjon fra styret om at denne bestemmelsen i rutinen ikke gjelder, legger revisor til grunn at en rutine vedtatt av konsernstyret gjelder for selskapene.

Selskapene har til sammen tolv saker som er lagt ut på Doffin i 2017 og 2018. Iris Salten har tre saker som etter revisors beregning har høyere verdi enn kr 500.000,- og som ikke er lagt ut på Doffin og hvor verdiberegningen ikke er dokumentert. To av disse er under den nasjonale terskelen i forskriften (kr 1.100.000,-), men over kr 500.000,- som følger av rutinen. Begrunnelsen her kan være at de har valgt å forholde seg til lovens grense til tross for rutinen, men dette blir vanskelig å etterprøve når det mangler dokumentasjon for verdiberegningen. Uansett vil de i begge disse sakene ha holdt seg innenfor lovens grenser.

Når det gjelder den siste av de tre, vil denne uten nærmere forklaring måtte vurderes til en verdi på over kr 1.750.000,- som er terskelverdien for at den skulle vært kjørt etter forskriftens del III og utlyst i TED[48]. Revisjonen kan fortsatt ikke uten videre si at det er et brudd på lovgivningen at saken ikke er utlyst i Doffin og TED, men revisjonen mangler dokumentasjon for dette.

[46] Det Europeiske Elektroniske egenerklæringsskjema er en erklæring fra leverandørene om at de oppfyller angitte kvalifikasjonskrav og eventuelle utvelgelseskriterier, og at det ikke foreligger grunner for avvisning på grunn av forhold ved leverandøren.

[47] Doffin er den nasjonale databasen for utlysning av anbudskonkurranser og TED er den tilsvarende databasen for EU/EØS

[48] Doffin er den nasjonale databasen for utlysning av anbudskonkurranser og TED er den tilsvarende databasen for EU/EØS

Dette viser imidlertid hvor viktig det er å dokumentere, slik at det er mulig å etterprøve at prosessen har vært forsvarlig.

Revisjonen mener Iris Salten ikke har dokumentert at de har utlyst alle anskaffelsene med anslått verdi over den nasjonale terskelen i Doffin.

TED

f. *Iris Salten og Iris Service skal konkurranseutsette alle offentlige anskaffelser med anslått verdi over EØS-terskelverdi gjennom TED.*

Iris Salten har en sak, og Iris Service har tre saker som er utlyst i både Doffin og TED. Iris Salten har imidlertid tre andre saker[49], hvor revisor har beregnet verdien til å være over EØS-terskelen (kr 1,75 mill.). Også her mangler vurdering av anslått verdi og begrunnelse for de valgene som er tatt i denne sammenheng. I to av disse sakene ligger revisors anslåtte verdi veldig nær EØS-terskelen, Og det vil fort kunne argumenteres med at verdivurderingen til revisor er noe høy. Den tredje saken har imidlertid etter revisors beregning en samlet verdi på ca. kr 4.500.000,- og er dermed betydelig over grensen.

Nok en gang er det rimelig å anta at virksomheten har vurdert dette og har funnet en grunn til å unnta anskaffelsen fra forskriftens del III. Dette blir likevel bare en antakelse om at dette er vurdert på et område hvor loven krever dokumentasjon for vurderingen. Når virksomheten har flere saker som uten formell begrunnelse og uten formell verdiberegning unntas fra regelverket, så kan dette bli vanskelig å forsvare ved en eventuell tvist.

Revisjonen mener Iris Salten ikke har dokumentert at de har utlyst alle anskaffelsene med anslått verdi over EØS-terskelen i TED.

Miljøhensyn

g. Iris Salten skal legge vekt på å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser.

Iris-konsernet er ISO-sertifisert etter NS-EN-ISO 14001:2015 Miljøstandard. Og har i henhold til hjemmesiden som mål at de miljøpåvirkninger som følger av Iris sin drift ikke

[49] inklusiv saken som er tidligere omtalt under kriterie (e).

skal påføre neste generasjon økte miljøproblemer. Det er også levert miljørapporter som viser en betydelig nedgang i forurensning av sjøen nedenfor avfallsdeponiet på Vikan de senere år[50]. Dette sier noe om virksomhetens forhold til miljøsaken som sådan.

For de elleve sakene vi har kunnet undersøke konkurransegrunnlaget i er det stillet miljøkrav i fem saker. Dette forteller oss at virksomheten har fokus på miljø og er bevisst på at de kan gjøre en jobb for å minimere miljøbelastningen ved å fremme krav, i konkurransegrunnlagene, som ivaretar miljøet.

Revisjonen mener at virksomhetene legger vekt på å minimere miljøbelastningen ved sine offentlige anskaffelser.

Unntak fra regelverket

h. Iris Salten og Iris Service bør begrunne og kunne dokumentere dersom anskaffelser unntas fra regelverket om offentlig anskaffelse.

Revisor har særskilt bedt om å få alle dokumentene som gjelder Iris Salten og Iris Service sine direkteanskaffelser for 2017 og 2018. Vi har fått informasjon om fem av disse anskaffelsene. Den siste har vi funnet ved gjennomgang av innkjøpslisten for 2017.

Vi kan dermed ikke være sikre på at disse seks direkteanskaffelsene er alle direkteanskaffelsene på over kr 100.000,- som er gjennomført av selskapene i 2017 og 2018.

Det at vi mangler dokumentasjon for en direkteanskaffelse, er tilstrekkelig for at revisjonen legger til grunn at systemet ikke er godt nok.

Videre ser vi at det ikke er skrevet anskaffelsesprotokoll for direkteanskaffelsene. Alle mangler dokumentert begrunnelse for at de er unntatt fra regelverket om offentlige anskaffelser.

Ved verifiseringen av fakta kommer det fram at selskapene mener revisor ba om å få bare avtalene mellom selskapene for anskaffelsene som var innenfor egenregi.

[50] https://www.iris-salten.no/miljorapporter/category880.html

Dersom virksomhetene velger å la være å følge lovens krav til anskaffelsesregime[51] eller gjør andre unntak fra regelverket hva gjelder en anskaffelse vil dette også gjelde som unntak fra regelverket og bør begrunnes. I de sakene vi har nevnt ovenfor kan vi ikke se at det forekommer dokumenterte begrunnelser for de valgene virksomhetene i så måte har foretatt.

4.3 Konklusjon og anbefalinger

Konklusjoner

Følger Iris Salten regelverket om offentlige anskaffelser?

Iris Salten og Iris Service følger i stor grad regelverket om offentlige anskaffelser.

Når det gjelder systemet og gjennomføringen av dokumentasjonsplikten viser gjennomgangen at det forekommer brudd på lovgivningen.

Anbefalinger

1. Iris Salten og Iris Service må sørge for å skrive anskaffelsesprotokoll i henhold til anskaffelsesforskriften.
2. Iris Salten og Iris Servise må sørge for å kunne dokumentere en beregning av anslått anskaffelsesverdi for alle sine anskaffelser i henhold til anskaffelsesforskriften.
3. Iris Salten og Iris Servise må sørge for å kunne dokumentere skatteattest før kontraktsinngåelse i henhold til anskaffelsesforskriften.
4. Iris Salten og Iris Servise må sørge for å kunne dokumentere egenerklæring og dokumentasjonsbevis i alle saker i henhold til anskaffelsesforskriften.
5. Iris Salten og Iris Servise bør sørge for å kunne dokumentere en begrunnelse for alle unntak fra regelverket om offentlig anskaffelse.
6. Iris Salten og Iris Servise bør lagre dokumentene for sine anskaffelser pr. anskaffelse.
7. Iris Salten bør sørge for en gjennomgang og ajourføring av den interne rutinen slik at den blir et godt verktøy for alle selskapene den omfatter.
8. Iris Salten bør få på plass en formell juridisk begrunnelse for at Iris Produksjon, Retura Iris og Mivanor er unntatt fra regelverket om offentlig anskaffelse.

[51] Det regelsettet som følger av den delen av forskriften anskaffelsen på bakgrunn av sin anslåtte verdi faller inn under (del I, II, III, mfl.).

5 Konserndirektørens kommentar

Revisjonen mottok kommentar fra konserndirektøren 13. februar 2019 som ligger som vedlegg nr. 1 i denne rapporten.

Som vedlegg til kommentaren fikk vi også tilsendt en rekke dokumenter til delen om offentlig anskaffelse som vi ikke hadde fått da rapporten ble skrevet.

Det er ikke gjort endringer i rapporten som resultat av kommentaren.

Bemerkninger til kommentaren om offentlig anskaffelse.

Da revisjonen fikk bekreftelse på at vi hadde fått alle dokumentene for anskaffelsesprosesser i 2017 og 2018 for Iris Salten og Iris Service, ble det satt sluttstrek for innhenting av opplysninger. Det at vi på dette tidspunkt manglet dokumenter på en del anskaffelser anskueliggjør at systemet virksomhetene har hatt for arkivering av dokumentene ikke gir dem tilstrekkelig oversikt, og vanskeliggjør eiers mulighet for kontroll.

Revisor vil bemerke at vi ser positivt på at vi etter denne bekreftelsen har fått tilsendt noen flere dokumenter ved verifiseringen av fakta, og enda flere ved konserndirektørens kommentar. Vi legger i dette at virksomhetene viser at de er i besittelse av mye av den dokumentasjonen de etter regelverket skal ha, men at den har vært for usystematisk lagret.

Hva gjelder konserndirektørens kommentar nr. 6 fikk revisjonen ved verifiseringen av fakta tilsendt riktig konkurransegrunnlag for anskaffelsen datert 19.10.16. Men da vi satte sluttstrek for innhenting av fakta var konkurransegrunnlaget vi hadde fått tilsendt fra 2012.

Vi forstår det også slik at Iris Salten-konsernet har vært og er i en prosess med å forbedre systemet for protokollføring og lagring av dokumenter og vil bruke revisors tilbakemeldinger som redskap for det videre forbedringsarbeidet.

6 Litteratur og kildereferanser

Lover og forskrifter:

- Kommuneloven
- IKS - loven
- Forurensningsloven
- Lov om offentlige anskaffelser
- Anskaffelsesforskriften
- Avfallsforskriften

Offentlige dokumenter:

- Rundskriv H-3/14 Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester Fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet, gjeldende fra 01.01.2015.
- Veileder M-258/2014 Beregning av kommunale avfallsgebyrer, Miljødirektoratet
- Veileder til reglene om offentlige anskaffelser P-2017-933 (P-933)

Interne dokumenter:

- Årsmelding 2017
- Renovasjonsforskriften
- Selskapsavtale
- Representantskapsprotokoll H2016
- Regnskap fra Iris Salten, Iris Service og Iris Produksjon
- Selvkostkalkyler fra Iris Produksjon
- Selvkostregnskap fra Iris Salten med fordelingskalkyler
- Rutiner selvkost
- Økonomiplan 2016-2019

- Virksomhetens egne rutine «Anskaffelser og innkjøp»
- Virksomhetenes vedtekter og selskapsavtaler
- Virksomhetenes dokumentasjon for sine innkjøp og offentlige anskaffelser 2017 og 2018.

Nettsider:

- www.iris-salten.no
- www.doffin.no
- www.siis.no

Tabelloversikt

Tabell 1 - Årsresultat - selvkostfond med renter - Utdrag fra selvkostregnskapet 33
Tabell 2 - Årsresultat med akkumulert resultat med rente og budsjettert resultat 34
Tabell 3 - Nasjonale terskelverdier - Veileder til regelverket om offentlige anskaffelser: Dokument nr. P-2017-933 (P-933) 93
Tabell 4 - EØS terskelverdier- Veileder til regelverket om offentlige anskaffelser: Dokument nr. P-2017-933 (P-933) 94

Figuroversikt

Figur 1: https://www.iris-Salten.no/organisasjon/category1185.html: 16
Figur 2 - Underground anlegg - www.iris-salten.no 17
Figur 3- kompostrankene på Vikan - www.iris-salten.no 17
Figur 4 - budsjetterte priser vs faktiske priser - Utdrag fra selvkostkalkyler Iris Produksjon .26
Figur 5- Inntekter fra renovasjon pr. kommune (unntatt miljøtorg) - tall fra årsberetningen 2017 28
Figur 6 - Selvkostregnskap - forklaringer 30
Figur 7 - Balanseringen av selskapsfond - tall hentet fra økonomiplan 2016-2019 34

Vedlegg

Vedlegg 1: Høringssvar fra konserdirektøren

Bodø 13. februar 2019

Iris Salten sin kommentar til Rapport over forvaltningsrevisjon omfattende selvkost og offentlige anskaffelser.

Viser til rapport oversendt 8. februar 2019.

Som det går frem av dette brevet har vi 3 generelle kommentarer til rapporten, samt 11 kommentarer til anskaffelser som omtalt i rapporten. Dersom dette innarbeides i rapporten så er det kanskje mest rimelig at jeg gir en ny kommentar til en endelig versjon.

Til fakta i rapporten.

Gjennomgang av fakta i forhold til selvkost har vært eksemplarisk og vi har hatt en svært god prosess som har gitt god oversikt over hvordan vi jobber. Og det har vært enkelt å forholde seg til de krav og behov kommunerevisjonen har til å gjennomføre en god revisjon. Dette bærer også den ferdige rapporten preg av. Et meget godt dokument som beskriver hvordan Iris Salten forholder seg til selvkost. Vi har ingen kommentar til fakta i rapporten som omhandler selvkost.

I forhold til anskaffelser har det dessverre ikke vært så god kommunikasjon, og mye av det har sikkert vært vår skyld, samtidig som flere forhold har blitt endret underveis.
Vi har opplevd usikkerhet fra kommunerevisjonen vedrørende:

- Hvilke år er det man skal revidere over. Vi startet med 2015 til 2017, og endte med 2017 og 2018.
- Er de kommersielle selskapene underlagt regelverket for offentlig innkjøp? Jeg viser her til §1-2 hvor det går frem at bedrifter som er opprettet av «industriell eller forretningsmessig karakter» ikke er et offentligrettslig organ.
- Hvilke innkjøp er det som skal kontrolleres?
- Misforståelse om underlag fra konsulent i innkjøpsprosesser skal oversendes.

Sammen med svært høyt arbeidspress hos oss har dette medført at dette ikke har godt så godt som vi hadde forventninger til selv.

IRIS SALTEN AS Postboks 6094 8031 Bodø
Tel. kundesenter 75 50 75 50 post@iris-salten.no www.iris-salten.no
Org. nr.: 967 518 190MVA

Til fakta som går frem av rapporten så vil vi legge til følgende om de anskaffelsene som er beskrevet i rapporten.

Generelle kommentarer.

1	Anskaffelsesprotokoll. Iris har først i 2018 tatt i bruk anskaffelsesprotokoll som beskrevet i forskriften. Vi ser at dette er et veldig godt verktøy for å få bedre kontroll med våre anskaffelsesprosesser.
2.	Rutine for anskaffelser. Vår internrutine for anskaffelser er ikke revidert tilfredsstillende, noe som fører til at det står andre terskelverdier enn det som står i forskriften. Vi har her forholdt oss til forskriften samtidig som vi ser at vi får tilbakemelding om at vi ikke har forholdt oss til intern rutine.
3.	Anbudsprosesser gjennomført av konsulent. Først ved gjennomlesning har vi forstått at vi også skulle sende med underlag for anskaffelser gjennomført av konsulent. Disse er sendt med her, og kommentert under.

Kommentarer til enkelte innkjøp beskrevet i rapporten.

4	4.1.5.1 Innkjøp av profiltjenester: Viser til kommentar gitt av innkjøper om at anskaffelsen som skal dekke 2018, 19 og 20 vil bli langt lavere enn de 300 000,- som er brukt i 2015. Dette på grunn av omprofilering i 2015 og 2016. I verdi har vi forholdt oss til forskriftens terskelverdi, ikke den som er beskrevet i rutine.
5	4.1.5.2. Lys miljøtorg Inndyr. Informasjon om anskaffelsen er oversendt.
6	4.1.5.3. Kjøp av krokcontainere. Det materialet som er oversendt er datert 19.10.16, ikke 2012 som revisor påpeker.
7	4.1.5.3 Ny hovedvanntilførsel til Vikan. (usikker på nummereringen her). Dokumentasjon på anskaffelsen følger vedlagt. Se for øvrig kommentar nr. 3. Vedlegg1.
8	4.1.7.1. Bygg for renseanlegg. Dokumentasjon på anskaffelsen følger vedlagt. Se for øvrig kommentar nr. 3. Vedlegg 2.
9	4.1.7.2. Bunntetting deponi. Dokumentasjon på anskaffelsen følger vedlagt. Se for øvrig kommentar nr. 3. Vedlegg 3.
10	4.1.7.3. Miljøtorg Halsa – Enterprise grunnarbeider . Dokumentasjon på anskaffelsen følger vedlagt. Se for øvrig kommentar nr. 3. Vedlegg 4
11	4.1.8.3. Transport av avfall. Skatteattest følger vedlagt.

12	4.1.9.1. Kjøp av IT- konsulenttjeneste. Med bakgrunn i at vi ikke fikk gjennomført ansettelse ble denne tjenesten kjøpt etter forbruk frem til ansettelse. Dette gjelder for 12 måneder. Dette er ikke dokumentert i protokolls form. Ble tatt opp av meg i intervju.
13	4.1.9.4. Prosjektledelse og byggeledelse deponi. Dette er ikke gjennomført som direkteanskaffelse - Vedlagt følger dokumentasjon på prosess. Vedlegg 5.
14	Prosjektledelse og byggeledelse ny hovedvannledning. Jeg sender med dokumentasjon for denne anskaffelsen da Multiconsult har gjennomført flere prosjekter hos Iris etter tilbudsforespørsel. Vedlegg 6.

Til funn og videre arbeid.

Kommunerevisjonen har avdekket at vi har god kontroll på selvkost, og at vi har forbedringspotensial på dokumentasjon av offentlig innkjøp.

Ved gjennomgang av egen anskaffelsesrutine vil vi ta tak i de funn som er avdekket under revisjonen. Det gjelder både større bevissthet om verdivurdering av innkjøp og dokumentasjon av prosess. Innføring av anbudsprotokoll er en stor hjelp for oss i å forbedre våre anskaffelsesprosesser.

Med vennlig hilsen

Leif Magne Hjelseng
Administrerende direktør
(Sign)

6 vedlegg benevnt over.

Vedlegg 2 Selvkost – Utledning av revisjonskriterier

1. Selvkostprinsippet

Retningslinjene[52] for beregning av selvkost bygger på prinsippet om at brukerne av dagens tjenester skal betale det disse tjenestene koster, også omtalt som generasjonsprinsippet eller det finansielle ansvarsprinsipp. Dette innebærer at en generasjon brukere ikke skal subsidiere neste generasjon, eller omvendt, men at kostnadene ved tjenestene som ytes i dag skal dekkes av de brukerne som drar nytte av tjenesten. Det anbefales derfor i retningslinjene at selvkostfondet praktiserer 5-årsregelen[53], og for å ha rom for en viss fleksibilitet og stabile gebyrer er det da hensiktsmessig å praktisere 3-5 årsbudsjett på forkalkylene.

Et annet viktig prinsipp ved å knytte gebyrnivået til selvkost er at kommunen skal kunne få tilbake de utlegg den opprinnelig hadde ved anskaffelsen, samt bli kompensert for den kapitalen som har blitt bundet opp ved anskaffelsen. Retningslinjene legger derfor opp til at kostnaden må være pådratt og reelt sett utgjøre en utgiftspost i regnskapet, og at historisk pris legges til grunn ved beregning av kostnader. Retningslinjene legger ikke opp til at andre alternativkostnader enn kalkulerte rentekostnader skal inngå i selvkost.

For beregninger av selvkost for kommunale tjenester tar retningslinjene derfor utgangspunkt i følgende definisjon av selvkostbegrepet:

«Selvkost er den totale kostnadsøkningen en kommune eller et selskap påføres ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste».

Denne definisjonen får fram at det kun skal være kostnader som direkte eller indirekte er knyttet til den samlede produksjon av den aktuelle varen eller tjenesten som skal inngå i beregningsgrunnlaget for selvkost.

[52] H-3/14 retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

[53] 5-årsregelen: et overskudd på selvkostkalkylen som oppstår ett år, år 1, skal senest være tilbakebetalt i år 5. et underskudd på selvkostkalkylen som oppstår ett år, år 1, skal være dekket inn i år 5.

I beregningen av renovasjonsgebyret må Iris Salten i forkant av budsjettåret lage en kalkyle av inntekter og kostnader (forkalkyle/selvkostkalkyle) som et grunnlag for å kunne fastsette gebyrnivået og budsjettere gebyrinntektene[54], avfallsgebyret skal vedtas i alle eierkommunene[55]. Differensiering av avfallsgebyr er mulig der det er hensiktsmessig og bidrar til avfallsreduksjon og gjenvinning, men ikke på grunn av ulik henteavstand[56].I forbindelse med regnskapsavslutningen må Iris Salten sette opp hva de faktiske inntektene og kostnadene (etterkalkyle/selvkostregnskap) faktisk ble, og sette av til (eller bruke av) de bundne fondene i henhold til resultatet i etterkalkylen som foreskrevet i retningslinjene H-3/14. Disse endelige resultatene skal presenteres i representantskapet og bør står også i Årsmeldingen for Iris Salten 2017.

2. Selvkostkalkylen

Selvkost er en kalkyle over inntekter og kostnader som tar utgangspunkt i regnskapet.

2.1 Direkte kostnader

Retningslinjene definerer direkte kostnader som direkte eller umiddelbart kan tilordnes den aktuelle tjenesten. Dette gjelder både faste og variable direkte kostnader. Direkte kostnader kan også kalles kostnader til kjerneproduktet, dvs. alle kostnader som er forbundet direkte med produksjonen av den tjenesten brukeren opplever at han/hun mottar fra Iris Salten, og som brukeren skal betale for. Alle slike direkte kostnader skal henføres til den aktuelle tjenesten.

Alle direkte kostnader forbundet med å yte tjenesten skal inngå i kalkylen. Eksempelvis lønn til ansatte mv.

[54] Dette er også i henhold til IKS-loven §18 om fremlegging av budsjett til godkjenning og dette frem går også i retningslinjene, H-3/14 retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

[55] Som det står i Avfallsforskriften kap.15 at kommunen er pliktsubjekt etter forurensningsloven §34 og det er kommunestyret som fastsetter avfallsgebyret.

[56] Kap. 4 i Veileder om beregning av kommunale avfallsgebyr M-258/2014

kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjonen, og eventuelle overføringer. Når det gjelder lønnskostnader, baserer retningslinjene seg på en avgrensning mot kjerneproduktet. Utgangspunktet er at stillinger skal være klart avgrenset til tjenesten, enten som fullt ut henførbar, eller som andel henførbar når ansatte ivaretar oppgaver for flere tjenester.

2.2 Indirekte kostnader

Indirekte kostnader vil etter retningslinjene H-3/14 være kostnader til aktiviteter som mer indirekte kan være koblet til kjerneproduktet eller kjerneaktiviteten som brukeren skal betale for. Selvkosttjenestens indirekte kostnader (interntjenester) tas med i selvkostkalkylen. Interntjenester vil være tjenester som understøtter eller er komplementære med de direkte brukerrelaterte tjenester. Visse interntjenester, så som administrasjon og ledelse av tjenesten, vil finnes i alle kommuner og enkelte selskaper, mens innslaget av andre typer interntjenester varierer mellom kommunene. Årsakene til dette er at kommuner kan kjøpe slike tjenester av andre i stedet for å stå for slike selv. Eksempelvis kan juridiske tjenester, kopierings- og trykkeritjenester og bygningsvedlikehold utøves av egne ansatte, eller de kan kjøpes av private.

I henhold til selvkost må både kostnadene og inntektene fordeles til betalingstjenesten. Det innebærer at det er kommunens netto driftsutgifter, dvs. brutto driftsutgifter fratrukket driftsinntekter knyttet til interntjenesten, som vil være utgangspunktet når de indirekte tjenestene skal henføres til selvkosttjenesten.

2.3 Fordelingsnøkler:

Fordelingsmetoden for indirekte kostnader skal i størst mulig grad reflektere selvkosttjenestens bruk av interntjenesten. Virksomhetene må derfor dokumentere dette med bruk av relevante fordelingsnøkler i forberegninger av de ulike tjenestenes bruk av

interntjenester. Det bør også lages fordelingsnøkler på andre kostnader/inntekter for å skille husholdningsavfall og næringsavfall, slik at kryssubsidiering[57] unngås.[58]

Av dette utleder vi følgende revisjonskriterier:

- *Iris Salten bør ha etablert gode systemer for å skille næringsavfall og husholdningsavfall kalkylemessig fra hverandre for å hindre kryssubsidiering*
- *Iris Salten bør utarbeide forkalkyler for selvkost på husholdningsrenovasjon, og framlegge kalkylene for eierkommunene. Forkalkylene bør dekke de nærmeste tre til fem årene.*
- *Etter utløpet av regnskapsåret bør Iris Salten sette opp etterkalkyler/selvkostkalkyle for selvfinansierte tjenester. Etterkalkylene bør dokumenteres overfor eierkommunene.*
- *Alle direkte og indirekte kostnader til drift, vedlikehold og kapital som kan henføres til produksjon og levering av renovasjonstjenester til private husholdninger skal inngå i selvkostkalkylene.*

3. Kapitalkostnader[59]

Retningslinjene for beregning av selvkost bygger på at dagens brukere verken skal subsidiere eller bli subsidiert av fremtidige abonnenter. Iris Salten sine gebyrinntekter i året skal samsvare med Iris Salten sin selvkost i året. Utgangspunktet for en selvkostkalkyle er derfor at utgiften ved en investering skal fordeles over den perioden som eiendelen er i bruk. På

[57] Med kryssubsidiering her menes at man må skille mellom næring og husholdning, slik at de faktiske kostnader ved og inntekter fra lovpålagt håndtering av husholdningsavfall skal inngå i beregningen av avfallsgebyr.

[58] Slik det går fram i forurensningsloven §34 der en del av formålet med korrekt avfallshåndtering hindrer kryssubsidiering.

[59] H-3/14 – kap.6 – Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

denne måten blir brukerbetalingene knyttet direkte opp mot bruken av eiendelen, slik at generasjonsprinsippet blir ivaretatt.

Kapitalkostnaden i selvkostkalkylen skal fange opp kostnader som oppstår når kapital bindes opp i en realinvestering (bygninger, anlegg mv.). Årlige kapitalkostnader består av to elementer:

- Avskrivningskostnader, dvs. kostnadsfordeling av anskaffelseskost over brukstiden.

- Alternativkostnaden (kalkulatorisk rentekostnad), dvs. den avkastning kommunene alternativt kunne oppnå ved å plassere penger tilsvarende (netto) investeringsbeløpet (etter avskrivninger) i markedet. I et fungerende marked vil renten angi alternativkostnaden

3.1 Beregningsgrunnlag for kapitalkostnader:

I selvkostkalkylen skal det benyttes historisk anskaffelseskost som avskrivningsgrunnlag[60]. Avskrivningsgrunnlag basert på anskaffelseskost, er beregningsmessig enkelt og etterprøvbart og i tråd med prinsippet om at selvkost skal dekke de faktiske utlegg Iris Salten har hatt. Å benytte gjenanskaffelseskost i kalkylen vil innebære at dagens brukere finansierer framtidige tjenester, noe som vil stride med den allmenne forståelse av selvkostprinsippet (og generasjonsprinsippet). Investeringstilskudd eller anleggsbidrag kommer til fradrag i avskrivningsgrunnlaget.

For å ivareta prinsippet om at finansieringsform ikke skal ha betydning for beregnede kostnader i selvkostkalkylen, trekkes eventuelt henførte byggelånsrenter ut av anskaffelseskost i selvkostkalkylen. I stedet henføres kalkulatorisk rentekostnad på nye investeringer i året, jf. kapittel 6.5.

[60] Jf. Kap.6.3 i H-3/14 - Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

3.2 Avskrivninger

Varige driftsmidler har som regel en bruksverdi i et begrenset antall år. Skal slik bruk av ressurser framstilles i økonomiske termer, må den økonomiske verdien av den ressursen som gradvis forbrukes, beregnes. Den økonomiske verdi kan være gitt ved hva driftsmidlet opprinnelig kostet Iris Salten, eller hva tilsvarende driftsmiddel ville kostet Iris Salten i dag.

Utgangspunktet for selvkostberegningen er at netto anskaffelseskost ved en investering fordeles over den perioden som eiendelen er i bruk. På denne måten blir brukerbetalingene knyttet direkte opp mot bruken av eiendelen.

Avskrivningene i selvkostkalkylen skal være lineære da dette samlet sett gir kostnadsriktighet (samsvar mellom opprinnelig utlegg og summen av avskrivninger gjennom perioden), tidsriktighet (gir et rimelig riktig bilde av kapitalslitet/verdiforringelsen i året) og anvendbarhet (enkel å praktisere) ved beregning av avskrivninger. Et varig driftsmiddel avskrives med like store årlige beløp fordelt over driftsmidlets levetid. Driftsmidlets levetid er definert av kommunens eller selskapets regnskapsregler.

For tomter, som ikke avskrives i regnskapet, legges det opp til at de kan tas inn i selvkostkalkylen. Det legges da til grunn en avskrivningstid på 50 år. I de tilfeller der tomteprisen inngår i anskaffelseskost for bygg og anlegg, legges det til grunn at det ikke er nødvendig å skille ut tomteprisen fra samlet anskaffelseskost[61].

3.3 Kalkulatorisk rentekostnad (alternativkostnad)

Netto anleggskost finansieres gjennom lån eller egne midler. Dersom investeringen lånefinansieres, vil det påløpe finanskostnader. Finansieres investeringen gjennom egne midler, påløper ingen ordinære finanskostnader. (Gitt en slik investering) Iris Salten lider imidlertid et tap ved at de går glipp av den avkastning en alternativ bruk av midlene ville gitt. Et slikt tap (kostnad) synliggjøres ikke i Iris Salten sitt årsregnskap, og vil derfor betegnes som en kalkulatorisk kostnad. Tilnærmingsvis gir imidlertid de to alternative finansieringsformene samme kostnad. I selvkostkalkyler ses det derfor bort fra hvordan netto

[61] Jf. Kapittel 6.4 i H-3/14- Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

anleggskost (anskaffelseskost fratrukket anleggsbidrag) faktisk er finansiert. Derfor benyttes det i beregningene en kalkylerente framfor den faktiske renten som Iris Salten står overfor. Dette innebærer at kalkulatorisk rentekostnad beregnes med utgangspunkt i netto anleggskost. Selvkostkalkylen vil da inneholde et avkastningselement også for den finanskapital kommunen selv eventuelt har skutt inn ved finansieringen av anskaffelsene.

Alternativkostnad (kalkulatorisk rentekostnad) skal beregnes for alle anskaffelser av varige driftsmidler. Beregningsgrunnlaget er årets gjennomsnittlige verdi av netto anskaffelseskostnad. Alternativkostnaden er lik årets beregningsgrunnlag multiplisert med årets kalkylerente. Ettersom finansieringsform ikke skal ha betydning for beregnede kostnader i selvkostkalkylen, trekkes eventuelt henførte byggelånsrenter ut av anskaffelseskost i selvkostkalkylen, jf. kapittel 6.3[62].

3.4 Kalkylerente:

Kalkylerenten er ment å reflektere Iris Salten sin rentekostnad på lånefinansierte anleggsmidler samt bortfall av renteinntekt på egenkapitalfinansierte anleggsmidler over tid. For kapitalintensive betalingstjenester vil valg av kalkylerente ha vesentlig betydning i selvkostkalkylen.

Kalkylerenten settes til nivået på 5-årig swaprente pluss et tillegg på ½ prosentpoeng. Det benyttes gjennomsnittlig nivå for kalkyleåret (etterkalkylen). Swaprenten publiseres bl.a. på kommunalbankens nettsider, jf. kapittel 6.5.1 i rettledningen.

Det presiseres at ved beregning av selvkost gjelder det finansielle ansvarsprinsippet eller generasjonsprinsippet som det også ofte kalles. I dette ligger at en generasjon brukere ikke skal subsidiere neste generasjon. Dagens brukere skal altså dekke dagens kostnader.

Selvkost defineres nå som den totale kostnadsøkningen en kommune påføres ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste, og omfatter alle henførbare kostnader, både direkte og indirekte.

[62] H-3/14 - Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

Av dette utleder vi følgende revisjonskriterie:

- *Iris Salten IKS bør etter gjeldene retningslinjer bruke lineære avskrivninger og kalkulatoriske rentekostnader.*

4. Selvkostfond

4.1 Etterkalkulasjon - overskudd og underskudd

Når året er omme, må det gjennomføres en etterkalkulasjon for å fastslå reell selvkost for de enkelte selvkosttjenestene. Dersom gebyrene overstiger etterkalkulert selvkost, må overskuddet avsettes til et selvkostfond. Et gitt overskudd på selvkostfondet innebærer at abonnentene har forskuddsinnbetalt gebyrer til Iris Salten og på den måten stilt likviditet til disposisjon. Dette må da kompenseres fra Iris Salten sin side ved at selvkostfondet krediteres kalkulatorisk rente på gjennomsnittlig saldo gjennom året.

Det er Iris Salten som nyter godt av likviditeten som ligger i selvkostfondet, og det er da følgelig Iris Salten som må belastes for kalkulatorisk rente på fondet. Den skal derfor ikke inn i selvkostkalkylen, men avsettes fra Iris Salten sin side til selvkostfondet. Dersom det derimot er snakk om et selvkostfond med negativ saldo, blir forholdet motsatt. Da stiller Iris Salten likviditet til disposisjon for selvkosttjenesten som må godtgjøres ved å legge kalkulatorisk rente på den negative saldoen på selvkostfondet som dekkes inn gjennom økte gebyrer i løpet av 3-5 år.

Av hensyn til generasjonsprinsippet holdes det fast ved at framføring av et gitt overskudd bør holdes innenfor et perspektiv på 3-5 år. Det er ikke meningen at Iris Salten skal bygge opp fond over lengre tid. I stedet skal Iris Salten ha en planlagt prosess både for oppbygging og nedbygging av fondet som ledd i økonomiplanarbeidet. Det anbefales at et overskudd eller underskudd i ett år tilbakeføres til/dekkes inn fra abonnentene innen 3-5 år etter at overskuddet/underskuddet i selvkostkalkylen oppstod. Dette innebærer at i et tenkt tilfelle så kan Iris Salten kunne avsette overskudd til selvkostfond i inntil fem år på rad, men følgelig

måtte bruke av fond i de påfølgende fem år. Tilsvarende gjelder ved underskudd. På den måten vil samlede gebyrinntekter samsvare med beregnet selvkost over en 10-årsperiode.

Av dette utleder vi følgende revisjonskriterier:

- *Iris Salten IKS bør beregne og kompensere renter på akkumulert resultatet av selvkostdriften det enkelte år.*
- *Iris Salten bør forvalte selvkostfondet etter retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester.*

5. Når selvkosttjenesten er skilt ut i eget selskap

I utgangspunktet er det kommunen som er ansvarlig for å beregne selvkost, men dersom hele tjenesten er overlatt til et selskap, må selskapet sette opp selvkostkalkylen og gi informasjon til kommunen/-e om beregning og oppstilling av oversikter. Selvkostfondet må også da håndteres av selskapet. Overskudd på selvkost avsettes på fond som egenkapital med restriksjoner. På samme måte som for kommunen er det ikke intensjonen at selskapet skal bygge opp fond over lengre tid, men ha en planlagt prosess for oppbygging og nedbygging over en 3-5 årsperiode på samme måte som for en kommune.

Det er derfor viktig at den enkelte kommune/selskap lager åpne og etterprøvbare kalkyler og systemer, og dokumenterer dette godt[63].

Av dette utleder vi følgende revisjonskriterie:

- *Iris Salten bør lage åpne etterprøvbare kalkyler og systemer som er godt dokumenterbare for sine eiere.*

[63] jfr. IKS-loven § 18 og Jf. Miljødirektoratet - Veileder M-258 / 2014 – Avfallsforskriften kapittel 15

Vedlegg 3 Offentlige anskaffelser – Utledning av revisjonskriterier

Følger Iris Salten regelverket om offentlige anskaffelser?

Ettersom Iris Salten består av flere virksomheter, må vi først etablere en forståelse av hvilke virksomheter som er bundet av regelverket om OA.

Iris Salten legger på sin side til grunn at Iris Salten og Iris Service faller inn under regelverket og Mivanor, Retura og Produksjon er unntatt fra OA.

Lov og forskrift om offentlige anskaffelser gjelder i henhold til forskriftens §1-2 første ledd for følgende oppdragsgivere:

a) Statlige myndigheter
b) Fylkeskommunale og kommunale myndigheter
c) Offentligrettslige organer
d) Sammenslutninger med disse virksomhetene

Selskapene vi her har med å gjøre vil etter en naturlig forståelse bare kunne komme inn under c) offentligrettslige organer.

Offentligrettslige organer er, i henhold til forskriften §1-2 annet ledd, organer eller virksomheter som er organisert som egne rettssubjekter og som står i en nær tilknytning til det offentlige. Begrunnelsen for å inkludere disse er blant annet å hindre at andre hensyn enn rent forretningsmessige kan påvirke virksomhetens valg av leverandører.

Dersom en virksomhet først er å regne som et "offentligrettslig organ", men også delvis driver kommersielle virksomhet, vil regelverket uansett gjelde for alle anskaffelser som denne virksomheten foretar seg.

Det er tre vilkår som må være oppfylte for at en virksomhet skal anses for å være et offentligrettslig organ:

a) Organet må være opprettet for å tjene allmenhetens behov og ikke være av industriell eller forretningsmessig karakter
b) Organet må være organisert som et selvstendig rettssubjekt

c) Organet må ha en tilstrekkelig tilknytning til det offentlige

De to siste vilkårene må vi uten videre anse for oppfylt for alle heleide selskaper i Iris Salten ettersom de er organisert som selvstendige selskaper og er heleid av Iris Salten som igjen er et heleid kommunalt selskap.

Vilkår a) byr imidlertid på større utfordringer. At det et å drive renovasjon i en kommune er å tjene allmenhetens behov er det liten tvil om. Utfordringen er dermed om selskapene er av industriell og forretningsmessig karakter. Det er også dette virksomheten selv legger til grunn som årsak til at de tre selskapene ikke er omfattet.

I vurderingen av om virksomheten er av en industriell og kommersiell karakter er det mange forhold som har blitt ansett som relevante. For det første må omstendighetene forut for opprettelsen av virksomheten og hvilket formål opprettelsen hadde vurderes. I denne sammenheng kan det være nyttig å se på virksomhetens formålsbestemmelser.

Det vil videre være av betydning hvilke betingelser virksomheten utøver sine aktiviteter under, altså om den opererer under normale markedsformål. Det vil her være sentralt hvorvidt virksomheten har fortjeneste som formål. Dersom organet utøver sin virksomhet under normale markedsvilkår vil det normalt sett foreta innkjøp som er begrunnet i økonomiske hensyn.

I denne sammenheng er det også relevant å se hen til om organet bærer den kommersielle risikoen ved at det opererer på egen regning og risiko. Dersom det er etablert ordninger for å dekke eventuelle økonomiske tap vil det tale for at det ikke er et organ av industriell og kommersiell karakter, eksempelvis dersom det offentlige vil gå inn og redde virksomheten ved fare for konkurs eller lignende.

Et ytterligere moment av betydning er hvordan virksomhetens priser er fastsatt. Dersom prisene er fastsatt av offentlige myndigheter og ikke etter en ordinær markedsprising vil dette tale for at det ikke er et organ av industriell eller kommersielle karakter.

Lov om offentlig anskaffelse §4 gir fem grunnleggende prinsipper som oppdragsgiver skal følge ved offentlige anskaffelser: konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet.

Konkurranse

Prinsippet om konkurranse har særlig betydning ved innhenting av tilbud og utlysning av konkurransen.

Konkurranser anses som et egnet virkemiddel for å sikre en mest mulig effektiv ressursbruk i det offentlige. Hovedregelen er at konkurranse skal avholdes.

Over terskelverdiene ivaretas konkurranseprinsippet ved at oppdragsgiveren skal kunngjøre konkurransen. Ved å kunngjøre har oppdragsgiveren mulighet til å nå ut til et stort marked. Markedet vil kunne respondere og alle aktuelle leverandører vil kunne inngi tilbud. Dette vil gi oppdragsgiveren flere valgmuligheter når det kommer til pris og kvalitet. Den enkelte leverandør vil også være klar over at alle konkurrentene kan inngi tilbud, og således søke å gi det beste tilbudet.

Under terskelverdiene må oppdragsgiveren også sørge for konkurranse om kontrakten ved at han gjør oppdraget kjent for «et rimelig antall leverandører, for på denne måten å oppnå best mulig pris og kvalitet i det relevante markedet». Dette kan eksempelvis gjøres gjennom en frivillig kunngjøring av konkurranse på Doffin eller ved at oppdragsgiveren selv innhenter tilbud fra flere.

Kravet til konkurranse gjelder så langt det er mulig. Kun unntaksvis vil oppdragsgiveren

1. *Iris Salten og alle heleide datterselskaper som regnes som offentligrettslige organer skal følge regelverket om offentlig anskaffelse.*

derfor kunne tildele en kontrakt direkte til en leverandør uten konkurranse.

Likebehandling

Likebehandlingsprinsippet har særlig betydning ved vurderingen av eventuelle kvalifikasjonskrav, evalueringen av tilbudene og gjennomføringen av eventuelle forhandlinger.

Prinsippet er ikke et generelt forbud mot forskjellsbehandling, men skal sikre at alle potensielle leverandører gis like muligheter. Dette oppnås gjennom at like tilfeller skal behandles likt, og ulike tilfeller behandles ulikt, med mindre noe annet er saklig og objektivt begrunnet. For å vurdere om to tilfeller lovlig kan behandles forskjellig, må det derfor først vurderes om tilfellene er sammenlignbare.

Likebehandlingsprinsippet innebærer også at all informasjon som blir gjort tilgjengelig for en leverandør, også må gjøres tilgjengelig for de andre leverandørene. Ingen leverandører skal få noe konkurransefortrinn av noen art.

Forutberegnelighet

Prinsippet om forutberegnelighet har særlig betydning ved planleggingen av anskaffelsen, beskrivelsen av anskaffelsen og gjennomføringen av konkurransen i henhold til hva som er angitt i anskaffelsesdokumentene.

Anskaffelsesprosessen skal være forutsigbar for leverandørene og skal sikre åpenhet om alle stadier i prosessen. Kravet om forutberegnelighet skal gjøre det mulig for leverandørene å vurdere om de vil delta i konkurransen. Prinsippet skal også sikre at leverandørene kan stole på at de angitte opplysningene om den enkelte konkurransen blir fulgt

Etterprøvbarhet

Prinsippet om etterprøvbarhet har særlig betydning ved begrunnelsen og oppfølgingen av dokumentasjonsplikten.

Kravet om etterprøvbarhet innebærer at oppdragsgiveren må kunne dokumentere hva som har foregått i anskaffelsesprosessen og hvilke beslutninger som er tatt i den. Oppdragsgiveren må

derfor fortløpende sikre at de vurderinger og den dokumentasjonen som har betydning for gjennomføringen av konkurransen er skriftlig, klar og utfyllende nok til at en tredjeperson eller et klageorgan i ettertid kan få en god forståelse av oppdragsgiverens vurderinger.

Forholdsmessighet

Oppdragsgiveren skal gjennomføre konkurransen på en måte som står i forhold til anskaffelsens art, omfang, verdi og kompleksitet.

Forholdsmessighetsprinsippet får dermed betydning for gjennomslagskraften til alle de øvrige grunnleggende prinsippene. Dette innebærer at plikter og rettigheter som i den enkelte anskaffelse utledes av de grunnleggende prinsippene, ikke uten videre vil kunne overføres på en annen anskaffelse.

Iris Saltens interne rutine henviser til Lov og forskrift og er etter sitt formål opprettet for å sikre at varer og tjenester følger lov og forskrift. Alle prinsippene kommer til uttrykk gjennom rutinen selv om de ikke er tatt inn som eget punkt.

2. *Iris Salten og Iris Service skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet.*

Beregning av anskaffelsens anslåtte verdi

Oppdragsgiver skal i henhold anskaffelsesforskriften §5-4 beregne kontraktens anslåtte verdi etter retningslinjene i bestemmelsen. I veiledningen heter det at oppdragsgiveren må foreta en forsvarlig vurdering av anskaffelsens verdi for å vurdere om anskaffelsen kommer over eller under de aktuelle terskelverdiene, og for å kunne slå fast hvilke regler som gjelder for den aktuelle anskaffelsen. Reglene om beregning av terskelverdier gjelder både for de nasjonale terskelverdiene og EØS-terskelverdiene.

I veiledningen slås det fast at vurderingen skal kunne dokumenteres:

Det følger av det grunnleggende kravet til etterprøvbarhet at oppdragsgiveren skal kunne dokumentere at det er foretatt en forsvarlig og realistisk vurdering av anskaffelsens verdi. Der oppdragsgiveren er i tvil om anskaffelsen kommer over eller under aktuelle terskelverdier, bør han synliggjøre hvilke vurderinger som er foretatt i et eget notat eller i anskaffelsesanskaffelsesprotokollen.

Virksomhetens egen rutine sier at anskaffelsens omfang og hvilken konkurranseform som skal benyttes skal vurderes tidlig i anskaffelsesprosessen. Utover dette gir rutinen på dette området bare en generell henvisning til regelverket.

a) *Iris Salten og Iris Service skal anslå anskaffelsens verdi etter retningslinjene i forskriften og dokumentere vurderingen.*

Dokumentasjonsplikt/anskaffelsesprotokollplikt

Etter anskaffelsesforskriften §7-1 første ledd skal oppdragsgiveren oppbevare dokumentasjon som er tilstrekkelig til å begrunne viktige beslutninger i anskaffelsesprosessen.
I veilederen sies om dette:

Dette kan blant annet omfatte beslutninger om forhandlinger, utvelgelse av leverandører, tildeling av kontrakt mv. Aktuelle dokumenter som skal oppbevares kan for eksempel være meddelelser om avvisning, avlysning og valg av leverandør. Det kan også være e-poster til og fra oppdragsgiver i forbindelse med eksempelvis spørsmål fra tilbydere og ettersending av dokumentasjon.

Etter tredje ledd skal vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelsen nedtegnes eller samles i en anskaffelsesprotokoll.
I veilederen sies om dette:

«Forskriften del I gir ikke detaljerte føringer for hvordan anskaffelsesprotokollplikten oppfylles. Det stilles ikke krav til at anskaffelsesprotokollen skal ha en spesiell form.

Oppdragsgiveren kan velge om han vil nedtegne vesentlige forhold i et dokument, eller om han vil samle opplysningene i en anskaffelsesprotokoll. Sistnevnte betyr at oppdragsgiveren har mulighet til å nedtegne de vesentlige opplysningene i flere dokumenter så lenge disse enkelt kan samles til en enhet».

Den interne rutinen stiller krav til at det skal skrives anskaffelsesprotokoll for alle anskaffelser over
kr 100 000,-. Videre krever den at anskaffelsesprotokollen skal lagres elektronisk under det selskapet som gjør anskaffelsen.

b) Iris Salten og Iris Service skal samle alle vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelser i en anskaffelsesprotokoll og føre anskaffelsesprotokoll for alle anskaffelser med anslått verdi på over kr 100 000,-.

Skatteattest

Etter anskaffelsesforskriften §7-2 første ledd fremgår det at oppdragsgiveren skal kreve at den valgte leverandøren leverer skatteattest for merverdiavgift og skatteattest for skatt for anskaffelser som overstiger 500 000 kroner ekskl. mva. Etter tredje ledd skal leverandøren ved bygge- og anleggskontrakter tilsvarende kreve skatteattest fra alle underleverandører ved inngåelse av kontrakter i tilknytning til oppdraget.

I veilederen er dette formulert på følgende måte:

«I dette ligger det at kun leverandøren som vinner konkurransen må levere skatteattest, og at det ikke er nødvendig å innhente skatteattest fra de øvrige deltagerne i konkurransen».

Videre følger det av forskriftens andre ledd at skatteattesten ikke skal være eldre enn 6 måneder regnet fra fristen for å levere forespørsel om å delta i konkurransen eller tilbud.

Kravet om skatteattest gjelder etter første ledd siste punktum bare for norske leverandører.

c) Iris Salten og Iris Service skal kreve skatteattest for skatt og mva. fra leverandører for anskaffelser over kr 500 000,-.

Egenerklæring

Oppdragsgiveren kan kreve at leverandørene som vil delta i konkurransen iht. anskaffelsesforskriften §8-10 for alle anskaffelser over 1.1 mill skal levere egenerklæringsskjema. Skjemaet skal tjene til foreløpig dokumentasjon på at leverandøren oppfyller kravene til kvalifikasjonskrav, utvelgelseskriteriene i en konkurranse hvor det er satt grense for antall deltakere, at de ikke er i en situasjon som medfører at de kan eller skal avvises.

Dersom en leverandør støtter seg på kapasiteten til andre virksomheter, skal virksomhetene levere separate egenerklæringer.

Dersom flere leverandører deltar i konkurransen i fellesskap, skal de deltakende leverandørene levere separate egenerklæringer.

I henhold til anskaffelsesforskriften §17-1 plikter oppdragsgiveren for kontrakter over EØS terskel å fylle ut det elektroniske egenerklæringsskjemaet (ESPD-forespørsel) for anskaffelser over EØS-terskelverdiene. Forespørselen skal gjøres tilgjengelig på XML-format sammen med kunngjøringen av konkurransen eller invitasjonen til å bekrefte interesse.

Leverandøren skal levere det europeiske egenerklæringsskjemaet sammen med forespørselen om å delta i konkurransen eller tilbudet som foreløpig dokumentasjon på at de oppfyller kravene.

Før tildeling av kontrakten skal oppdragsgiveren kreve at den valgte leverandøren straks leverer oppdaterte dokumentasjonsbevis. Dette gjelder ikke ved tildeling av kontrakter under en rammeavtale uten gjenåpning av konkurransen.

d) Iris Salten og Iris Service skal innenfor forskriftens del III kreve egenerklæringsskjema og innhente dokumentasjonsbevis før tildeling av kontrakten.

Nasjonale terskelverdier

Etter anskaffelsesforskriften §8-17 første ledd jf. §5-1 nr. 2 skal alle kontrakter med en anslått verdi på minst 1,1 millioner kroner kunngjøres i Doffin ved bruk av et skjema fastsatt av departementet.

Figuren viser de nasjonale terskelverdiene og hvilke regler som gjelder for anskaffelser med anslått verdi over de oppgitte tersklene.

Terskelverdi	Type anskaffelse	Henvisning til anskaffelsesforskriften
100.000	Alle anskaffelser som er omfattet av forskriften	§ 1-1 (og anskaffelsesloven § 2)
1,1 millioner	Anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeid	§ 5-1 (2) bokstav a
1,1 millioner	Særlige tjenester	§ 5-1 (2) bokstav b

Tabell 3 - Nasjonale terskelverdier - Veileder til regelverket om offentlige anskaffelser: Dokument nr. P-2017-933 (P-933)

Etter Iris Saltens egen rutine skal alle kjøp av varer og tjenester over kr 500 000,- konkurranseutsettes gjennom Doffin. Ettersom dette er innenfor lovkravet men et krav virksomheten setter til seg selv må vi innta dette som kriterie.

e) Iris Salten og Iris Service skal konkurranseutsette alle offentlige anskaffelser med anslått verdi over kr 500 000,- gjennom Doffin.

EØS-terskelverdier

I anskaffelsesforskriften §1-2 skiller lovgiver mellom statlige myndigheter, fylkeskommunale og kommunale myndigheter, offentligrettslige organer og sammenslutninger med en eller flere oppdragsgivere. Vi kan dermed legge til grunn at et kommunalt eid IKS ikke faller inn under terskelverdien for «statlige myndigheter».

I forskriften §5-3 første ledd b) fremgår det at EØS-terskelverdien for andre oppdragsgivere enn statlige myndigheter var på 1,75 millioner kroner. Ettersom Iris Salten ikke er en statlig myndighet vil de måtte forholde seg til denne EØS-terskelverdien.

Figuren viser EØS-terskelverdiene og hvilke regler som gjelder for anskaffelser med anslått verdi over de oppgitte tersklene.

Terskelverdi	**Type anskaffelse**	**Henvisning til anskaffelsesforskriften**
1,1 millioner	Statlige myndigheters vare- og tjenestekjøp og plan- og designkonkurranser	§ 5-3 (1) bokstav a
1,75 millioner	Andre oppdragsgiveres vare- og tjenestekjøp og plan- og designkonkurranser	§ 5-3 (1) bokstav b
44 millioner	Bygge- og anleggskontrakter	§ 5-3 (1) bokstav c
6,3 millioner	Kontrakter om helse- og sosialtjenester Kontrakter om særlige tjenester	§ 5-3 (2)
650.000	Delkontrakt (varer og tjenester) som kan unntas EØS-kunngjøring	§ 5-4 (8)
8,4 millioner	Delkontrakt (bygge- og anleggsarbeid) som kan unntas EØS-kunngjøring	§ 5-4 (8)
1,1 millioner	Statlige myndigheters varekontrakter på forsvars- og sikkerhetsområdet (varer angitt i WTO-avtalen om offentlige anskaffelser tillegg I, Norges vedlegg 4, punkt 2)	§ 5-3 (3)
1,75 millioner	Statlige myndigheters varekontrakter på forsvars- og sikkerhetsområdet (øvrige varer)	§ 5-3 (3)

Tabell 4 - EØS terskelverdier- Veileder til regelverket om offentlige anskaffelser: Dokument nr. P-2017-933 (P-933)

Virksomhetens egen rutine sier ingenting om hvilket regelsett som skal følges dersom antatt verdi på anskaffelsen ligger over EØS-terskelverdi. Rutinen har imidlertid en generell henvisning til lovverket.

f) Iris Salten og Iris Service skal konkurranseutsette alle offentlige anskaffelser med anslått verdi over EØS-terskelverdi gjennom TED.

Miljøkrav

Oppdragsgiveren skal etter anskaffelsesforskriften §7-9 legge vekt på å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser og kan stille miljøkrav og kriterier i alle trinn av anskaffelsesprosessen der det er relevant og knyttet til leveransen. Der miljø brukes som tildelingskriterium, bør det som hovedregel vektes minimum 30 prosent.
I veilederen er miljøkrav i all hovedsak knyttet opp mot merkeordninger og at det er naturlig å stille krav om miljømerking.

I henhold til virksomhetens egen rutine fremkommer miljøsertifisering og miljøkrav som ett av flere kriterier som anses som vanlige.

g) Iris Salten og Iris Service skal legge vekt på å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser.

Unntak fra regelverket

I forskrift om offentlige anskaffelser (FOA) finnes det muligheter for å unnta enkelte anskaffelser fra regelverket av forskjellige hensyn og på forskjellige nivåer. Blant annet gjelder dette mulighet til å unnta FoU-kontrakter fra kunngjøringsplikten (FOA § 2-5.). Bestemmelsen er et unntak, og må ikke tolkes utvidende.

Det følger av prinsippet om etterprøvbarhet at vesentlige beslutninger i anskaffelsesprosessen skal dokumenteres.

Når det gjelder unntaket for FoU-Kontrakter anbefaler DiFi[64] at virksomheter som vurderer å unnta slike kontrakter fra anskaffelsesregelverket, etablerer en intern arbeidsprosess for dette. Arbeidsprosessen bør sikre dokumentasjon om at vilkårene i FoU-unntaket er oppfylt og at det utarbeides en begrunnelsene for hvorfor prosjektet ikke settes ut på konkurranse.

[64] Link til Difi hjemmeside: https://www.anskaffelser.no/verktoy/maler/mal-unntakshjemmel-fou-prosjekter

Revisor legger etter dette til grunn at unntak fra regelverket om offentlig anskaffelse bør begrunnes og kunne dokumenteres.

h) Iris Salten og Iris Service bør begrunne og kunne dokumentere unntak fra regelverket om offentlig anskaffelser.

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/2387 Arkiv sakID.: 19/420	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen

Sak nr.		Dato
014/19	Kommunestyre	28.03.2019

Faste møtefullmektiger til Forliksrådet for perioden 2015 - 2019 - Nyvalg

Rådmannens forslag til vedtak:

Som ny møtefullmektig til forliksrådet for perioden ut 2019 velges:
Fullmektig 3: ……

Vedlegg:

13.02.2019	K50-16 - Faste møtefullmektiger til Forliksrådet for perioden 2015 - 2019	1404021
13.02.2019	K 124-16 - Valg av Forliksråd for perioden 1. januar 2017 til 31. desember 2020	1404031

Sammendrag:
Det vises til kommunestyresak 50/16. Det viser seg at det er behov for ny møtefullmektig til forliksrådet for Vigdis Kristensen.

Rådmannen gjør oppmerksom på at forliksrådets medlemmer ikke kan velges.

Geir Mikkelsen
rådmann

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 15/12200 Arkiv sakID.: 15/2365	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen
Sluttbehandlede vedtaksinnstans: Kommunestyre		
Sak nr.: 050/16	KOMMUNESTYRE	Dato: 12.11.2015

FASTE MØTEFULLMEKTIGER TIL FORLIKSRÅDET FOR PERIODEN 2015 - 2019

Vedlegg: K-sak 32/12

Sammendrag:

Det bes om at kommunestyret oppnevner 3 møtefullmektiger til forliksrådet for perioden 2015 – 2019. Det er viktig at dette er personer som har anledning til å møte. Forliksrådets medlemmer kan ikke velges som møtefullmektiger.

RÅDMANNENS FORSLAG TIL VEDTAK :

Som møtefullmektiger til forliksrådet for perioden 2015 – 2019 velges:
Fullmektig 1:
Fullmektig 2:
Fullmektig 3:

Det står fritt for parten som skal fremme sak for forliksrådet hvem han velger som sin møtefullmektig.

KOM-050/16 VEDTAK- 12.11.2015

Nils-Christian Steinbakk fremmet følgende omforente forslag:
Som møtefullmektiger til forliksrådet for perioden 2015 – 2019 velges:
Fullmektig 1: Kjell Eilertsen
Fullmektig 2: Trine Nordvik Løkås
Fullmektig 3: Vigdis Kristensen

Det står fritt for parten som skal fremme sak for forliksrådet hvem han velger som sin møtefullmektig.

Det omforente forslaget ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK:
Som faste møtefullmektiger til forliksrådet for perioden 2015 – 2019 ble følgende valgt:
Fullmektig 1: Kjell Eilertsen, Kleivmyra 8, 8200 Fauske
Fullmektig 2: Trine Nordvik Løkås, Løkås 5, 8215 Valnesfjord

Fullmektig 3: Vigdis Kristensen, Hegrevn. 3, 8207 Fauske

Det står fritt for parten som skal fremme sak for forliksrådet hvem han velger som sin møtefullmektig.

Rett utskrift bekreftes

Berit Vestvann Johnsen
formannskapssekretær

Utskrift sendes:

Kjell Eilertsen	Kleivmyra 8	8200	FAUSKE
Fauske lensmannskontor	Postboks 83	8201	FAUSKE
Vigdis Bodil Kristensen	Hegrevn. 3	8207	FAUSKE
Trine Nordvik Løkås	Løkås 5	8215	VALNESFJORD

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 16/3683 Arkiv sakID.: 16/93	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen	
Sluttbehandlede vedtaksinnstans: Kommunestyre			
Sak nr.: 092/16 124/16	FORMANNSKAP KOMMUNESTYRE	Dato:	03.05.2016 19.05.2016

VALG AV FORLIKSRÅD FOR PERIODEN 1. JANUAR 2017 TIL 31. DESEMBER 2020

Vedlegg:
1. K-sak 110/12 – Valg av forliksråd for perioden 1. mai 2013 – 31. desember 2016
2. Brev fra Fylkesmannen i Nordland datert 11.01.2016
3. Redegjørelse fra Justis- og beredskapsdepartementet om reglene ved valg av forliksrådsmedlemmer datert 21.12.2015

Sammendrag:

Med hjemmel i domstolens § 27 og 57, skal kommunestyret velge forliksråd.
Det skal velges 3 medlemmer med like mange varamedlemmer. Det velges en formann blant medlemmene. Hvis forfall fra formann, skal den som er nevnt først i oppnevnelsen blant medlemmene gjøre tjeneste i dennes fravær.

Valget skal holdes som forholdsvalg når minst ett medlem krever det, og ellers som avtalevalg.

For å velges må vedkommende være fylt 25 år, norsk statsborger som er vederheftig og som er ikke er fradømt stemmerett i offentlige anliggender. Vedkommende må være under 70 år ved valgperiodens start og beherske norsk skriftlig og muntlig godt.

I vedtak fra K-sak 110/12 er det gjort rede for hvilke personer som er over 70 år ved valgperiodens start.

Vedkommende må heller ikke ha stilling som:

- Stortingsrepresentanter og –vararepresentanter
- statsrådets medlemmer, statssekretær, statsrådens personlige rådgivere og ansatte ved Statsministerens kontor
- fylkesmenn og assisterende fylkesmenn
- utnevnte og konstituerte dommere og ansatte ved domstolene
- ansatte ved påtalemyndigheten, i politiet, kriminalomsorgen og personer som er tildelt begrenset politimyndighet
- ansatte i Justisdepartementet, Politidirektoratet og Domstoladministrasjonen og dens styre
- ansatte og studenter ved Politihøgskolen og Fengselsskolen
- praktiserende advokater og advokatfullmektiger
- kommunens administrasjonssjef og andre kommunale tjenestemenn som tar direkte del i forberedelsen eller gjennomføringen av valget.

I redegjørelsen fra Justis- og beredskapsdepartementet bemerkes:

> "Departementet vil fremheve at forliksrådene i vår rettsgangsordning har en viktig og krevende oppgave. For at de skal kunne løse oppgaven, er det derfor nødvendig at det som forliksrådsmedlemmer bare velges personer som i ethvert henseende er skikket for vervet. (...). Departementet understreker at valg av forliksråd ikke er et valg av politisk råd eller utvalg, og at en ved valget tar hensyn til personlige forutsetninger og egenskaper hos den som blir valgt. Videre er det viktig å bevare kontinuiteten i forliksrådet. Kommunestyret bør være tilbakeholden med å skifte ut hele forliksrådet på en gang."

Det bes om at kommunestyret foretar valg av 3 medlemmer og 3 varamedlemmer samt formann til forliksrådet for perioden 1. januar 2017 – 31. desember 2020.

RÅDMANNENS FORSLAG TIL INNSTILLING :

Som forliksråd for perioden 1. januar 2017 – 31. desember 2020 velges:

Medlemmer:
1. .....
2. .....
3. .....

Varamedlemmer:
1. .....
2. .....
3. .....

Som formann velges:
.....

FOR-092/16 VEDTAK- 03.05.2016

Nils-Christian Steinbakk (FL) fremmet følgende omforente forslag:
Som forliksråd for perioden 1. januar 2017 – 31. desember 2020 velges:

Medlemmer:
1. Sverre Hagen
2. Beate Setså Borge
3. Gro Anita Olsen

Varamedlemmer:
1. Lise Karbøl Bakkegård
2. Vigdis Kristensen
3. Lisbeth Kvæl

Som formann velges:
Sverre Hagen

Det omforente forslaget ble enstemmig vedtatt.

Det må sees på kjønnsbalansen til kommunestyrets behandling.

INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRE:
Som forliksråd for perioden 1. januar 2017 – 31. desember 2020 velges:

Medlemmer:
1. Sverre Hagen, Linerleveien 16, 8207 Fauske
2. Beate Setså Borge, Kirkeveien 43B, 8207 Fauske
3. Gro Anita Olsen, Oppigardsveien 8, 8200 Fauske

Varamedlemmer:
1. Lise Karbøl Bakkegård, Trivselsveien 179, 8215 Valnesfjord
2. Vigdis Kristensen, Hegreveien 3, 8207 Fauske
3. Lisbeth Kvæl, Emil Knudsens vei 19B, 8230 Sulitjelma

Som formann velges:
Sverre Hagen

KOM-124/16 VEDTAK- 19.05.2016

Nils-Christian Steinbakk (FL) fremmet følgende omforente forslag:
Som forliksråd for perioden 1. januar 2017 – 31. desember 2020 velges:

Medlemmer:
1. Sverre Hagen, Linerleveien 16, 8207 Fauske
2. Beate Setså Borge, Kirkeveien 43B, 8207 Fauske
3. Gro Anita Olsen, Oppigardsveien 8, 8200 Fauske

Varamedlemmer:
1. Lise Karbøl Bakkegård, Trivselsveien 179, 8215 Valnesfjord
2. Finn Utheim
3. Lisbeth Kvæl, Emil Knudsens vei 19B, 8230 Sulitjelma

Som formann velges:
Sverre Hagen

Det omforente forslaget ble enstemmig vedtatt.

VEDTAK:
Som forliksråd for perioden 1. januar 2017 – 31. desember 2020 velges:

Medlemmer:
1. Sverre Hagen, Linerleveien 16, 8207 Fauske
2. Beate Setså Borge, Kirkeveien 43B, 8207 Fauske
3. Gro Anita Olsen, Oppigardsveien 8, 8200 Fauske

Varamedlemmer:
1. Lise Karbøl Bakkegård, Trivselsveien 179, 8215 Valnesfjord
2. Finn Utheim, Geitbergveien 11, 8200 Fauske

3. Lisbeth Kvæl, Emil Knudsens vei 19B, 8230 Sulitjelma

Som formann velges:
Sverre Hagen

Rett utskrift bekreftes

Berit Vestvann Johnsen
formannskapssekretær

Utskrift sendes:

Fylkesmannen i Nordland	Statens hus	8002	BODØ

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 19/2457 Arkiv sakID.: 19/429	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen

Sak nr.		Dato
018/19	Formannskap	19.03.2019
015/19	Kommunestyre	28.03.2019

Søknad om fritak fra politiske verv - Valter Jacobsen

Rådmannens forslag til innstilling:

1. Valter Jacobsen innvilges fritak fra sine politiske verv i Fauske kommune f.o.m. 28. mars 2019.

2. Som nytt 8. varamedlem i kommunestyret rykker, med hjemmel i valgloven § 14.2,følgende opp:
   - Erling Johan Skagen, Nystadveien 19, 8215 Valnesfjord

3. Resten av varamedlemslisten rykker opp en plass.

4. Etter kommuneloven § 16 tredje ledd velges følgende som nytt medlem i oppvekst- og kulturutvalget:
   - ……..

5. Etter kommunelovens § 16 tredje ledd velges som ny vararepresentant i samarbeidsutvalget for Vestmyra barnehage:
   - ……..

6. Etter kommunelovens § 16 tredje ledd velges som ny vararepresentant i samarbeidsutvalget for Vestmyra skole:
   - ……..

7. Etter kommunelovens § 16 tredje ledd velges som ny vararepresentant i komite for kulturprisen:
   - ……..

8. Etter kommunelovens § 16 tredje ledd velges som ny vararepresentant til styret i Fauske Frivillingsentral:
   - ……..

Formannskap 19.03.2019:

Behandling:
Saken oversendes kommunestyret til behandling.

FOR- 018/19 Vedtak:
Saken oversendes kommunestyret til behandling.

Vedlegg:

14.02.2019	Søknad om fritak fra politiske verv	1404131
14.02.2019	Oversikt over verv - Valter Jacobsen	1404132

Sammendrag:
Valter Jacobsen har søkt om fritak fra politiske verv grunnet flytting ut av kommunen.

Etter kommunelovens § 15 første ledd trer den som taper valgbarheten til et folkevalgt organ i valgperioden, endelig ut av dette. Hvis vedkommende flytter tilbake innen 2 år, har han rett og plikt til å tre inn i vervene igjen.

Valter Jacobsen er 1. varamedlem for AP i kommunestyret, fast medlem i oppvekst- og kulturutvalget, vararepresentant i samarbeidsutvalget for Vestmyra barnehage, vararepresentant i samarbeidsutvalget for Vestmyra skole, varamedlem i komite for kulturprisen og vararepresentant til styret i Fauske Frivillighetssentral.

Etter kommuneloven § 16 tredje ledd skal det, med unntak av kommunestyret, velges nytt medlem selv om det er valgt varamedlem. Organet skal suppleres fra den samme gruppe som den uttredende tilhørte. Viser det seg at denne fremgangsmåten fører til at et kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av medlemmene i organet, skal det så langt det er mulig velges nytt medlem fra det underrepresenterte kjønn.

Geir Mikkelsen
rådmann

Fra: Valter Jacobsen <valter@sbnett.no>
Sendt: 18. januar 2019 09:12
Til: Berit Vestvann Johnsen
Emne: Søknad om fritak fra politiske verv

Jeg søker om fritak fra mine politiske verv, da jeg har flyttet til Bodø gjeldende fra 16.01.2019

Mvh Valter Jacobsen
--

Mvh Valter Jacobsen
Mob: +47 901 16 192
E-post: valter@sbnett.no

Oversikt over verv – Valter Jacobsen

OPPVEKST OG KULTURUTVALG
Som medlemmer til oppvekst- og kulturutvalget for perioden 2015 – 2019 ble følgende valgt:

1. Nils-Christian Steinbakk, Postboks 451, 8201 Fauske (FL) LEDER
2. Gro Anita Olsen, Oppigardvn. 8, 8200 Fauske (FL) NESTLEDER
3. Torill Hagen Fossum, Kosmovn. 59, 8215 Valnesfjord (FL)
4. Arnt Pedersen, Kopparvn. 2, 8208 Fauske (H)
5. Valter Jacobsen, Myrvn. 21, 8206 Fauske (AP)

Som varamedlemmer til oppvekst- og kulturutvalget for perioden 2015 – 2019 ble følgende valgt:
Vara for medlem 1 – 3 (FL, R, SV):

1. Vegard Setså, Simonsborgbakken 15, 8230 Sulitjelma (FL)
2. Nils Sture Bringsli, Bringslimarkvn. 17, 8215 Valnesfjord (FL)
3. Ørjan Olsen, Sisikvn. 19 D, 8207 Fauske (SV)
4. Anne Helene Godding, Leitebakken 22, 8200 Fauske (R)
5. Kjellaug Marie Strøm, Liavn. 10 B, 8210 Fauske (FL)

Vara for medlem 4 (H, KRF, V):

1. Hilde Nystad, Postboks 12, 8201 Fauske (V)
2. Audun K. Jonassen, Høgstvn. 8, 8200 Fauske (KRF)
3. Marianne Tverå, Balmigt. 13, 8208 Fauske (H)

Vara for medlem 5 (AP):

1. Andreas Vestvann Johnsen, Bratthaugen 31 A, 8210 Fauske (AP)
2. Victoria Stenvold, Måkevn. 7, 8207 Fauske (AP)

Madeleine Johnsen Holmvik, Storgaten 105 C, 8200 Fauske (AP) (Fritak)

3. Trine Nordvik Løkås, Løkås 5, 8215 Valnesfjord (AP)

RERPRESENTANTER TIL SAMARBEIDSUTVALGENE I SKOLENE OG BARNEHAGENE FOR PERIODEN 2015 - 2019

1. Samarbeidsutvalgene i Fauske kommune får følgende sammensetning for skoler:
   - To representanter for elevene
   - To representanter for pedagogisk personale
   - En representant for andre ansatte
   - To representanter for foreldrene
   - To representanter for eier (rektor + politisk oppnevnt representant)

2. Samarbeidsutvalg i barnehagene får følgende sammensetning:
   - To representanter for de ansatte
   - To representanter for foreldrene
   - To representanter for eier (styrer + politisk oppnevnt representant)

3. Samarbeidsutvalget på fremmespråkundervisningen får følgende sammensetning:

- To representanter for de voksne elevene
- To representanter for de ansatte
- To representanter for eier (rektor + politisk oppnevnt representant)

4. Følgende politiske representanter og vararepresentanter for eier oppnevnes:

Erikstad skole:
- Representant: Ole Tobias Orvin, Ytter-Leivset 26, 8211 Fauske (SV)
- Vararepresentant: Janne Hatlebrekke, Reitvollvn. 13, 8206 Fauske (AP)

Erikstad barnehage:
- Representant: Ole Tobias Orvin, Ytter-Leivset 26, 8211 Fauske (SV)
- Vararepresentant: Janne Hatlebrekke, Reitvollvn. 13, 8206 Fauske (AP)

Finneid skole:
- Representant: Gry Janne Rugås, Bådsvikvn. 6, 8211 Fauske (FL)
- Vararepresentant: Andreas Vestvann Johnsen, Bratthaugen 31A, 8210 Fauske (AP)

Hauan skole:
- Representant: Anne Godding, Leitebakken 22, 8200 Fauske (R)
- Vararepresentant: Gro Anita Olsen, Oppigardsvn. 8, 8200 Fauske (FL)

Hauan barnehage:
- Representant: Anne Godding, Leitebakken 22, 8200 Fauske (R)
- Vararepresentant: Gro Anita Olsen, Oppigardsvn. 8, 8200 Fauske (FL)

Sulitjelma skole:
- Representant: Arnt Håkon Nordkil, Lyngvn. 26, 8209 Fauske (SV)
- Vararepresentant: Lisbeth Kvæl, Emil Knudsensvei 19B, 8230 Sulitjelma (AP)

Sulitjelma barnehage:
- Representant: Kjell Basse Lund, Bursimarka 21, 8230 (AP)
- Vararepresentant: Raymond Mathisen, Glastunes 22B, 8230 Sulitjelma (FL)

Valnesfjord skole:
- Representant: Torill Hagen Fossum, Kosmovn. 59, 8215 Valnefjord (FL)
- Vararepresentant: Jens Kyed, Trivselsvn. 215, 8215 Valnesfjord (KRF)

Valnesfjord barnehage:
- Representant: Torill Hagen Fossum, Kosmovn. 59, 8215 Valnefjord (FL)
- Vararepresentant: John Harald Løkås, Løkås 5, 8215 Valnesfjord (AP)

Vestmyra barnehage:
- Representant: Vegard Setså, Simonsborgbakken 15, 8230 Sulitjelma (FL)
- Vararepresentant: Valter Jacobsen, Myrvn. 21, 8206 Fauske (AP)

Vestmyra skole:
- Representant: Vegard Setså, Simonsborgbakken 15, 8230 Sulitjelma (FL)
- Vararepresentant: Valter Jacobsen, Myrvn. 21, 8206 Fauske (AP)

Voksenpedagogisk senter:

- Representant: Gro Anita Olsen, Oppigardsvn. 8, 8200 Fauske (FL)
- Vararepresentant: Nils-Christian Steinbakk, Postboks 451, 8201 Fauske (FL)

MEDLEMMER OG VARAMEDLEMMER TIL KOMITE FOR KULTURPRISEN FOR PERIODEN 2015 - 2019

Som medlemmer til komite for kulturprisen for perioden 2015 - 2019 ble følgende valgt:
1. Nils-Christian Steinbakk, Postboks 451, 8201 Fauske (leder)
2. Gro Anita Olsen, Oppigardsvn. 8, 8200 Fauske
3. Andreas Vestvann Johnsen, Bratthaugen 31 A, 8210 Fauske

Som varamedlemmer til komite for kulturprisen for perioden 2015 - 2019 ble følgende valgt:
For medlem 1 – 2:
1. Vegard Setså, Simonsborgbakken 15, 8230 Sulitjelma
2. Torill Hagen Fossum, Kosmovn. 59, 8215 Valnesfjord

For medlem 3:
1. Valter Jacobsen, Myrvn. 21, 8206 Fauske

REPRESENTANTER MED VARAREPRESENTANTER TIL STYRET I FAUSKE FRIVILLIGSENTRAL FOR PERIODEN 2015 - 2019

Som representant til styret i Fauske Frivilligsentral for perioden 2015 – 2019 ble følgende valgt:

- Gro Anita Olsen, Oppigardsvn. 8, 8200 Fauske

Som vararepresentant til styret i Fauske Frivilligsentral for perioden 2015 – 2019 ble følgende valgt:

- Valter Jacobsen, Myrvn. 21, 8206 Fauske